II 34.557

Regulamentul (UE) nr. 1215/2012

adnotat cu explicaţii şi jurisprudenţa CJUE

Competenţa judiciară, recunoaşterea şi executarea hotărârilor în materie civilă şi comercială

Ediţia a 2-a, revizuită şi adăugită

Şerban-Alexandru Stănescu

Editura Hamangiu
2020

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BIBL. CENTR. UNIV.
M. „FM. EMINESCU" IAȘI
DREPT
II 34.557

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Regulamentul (UE) nr. 1215/2012

adnotat cu explicații și jurisprudența CJUE

Competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială

Ediția a 2-a, revizuită și adăugită

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Copyright©2020 Editura Hamangiu SRL
Editură de prestigiu recunoscut în domeniul ştiinţelor sociale CNATDCU
Toate drepturile rezervate Editurii Hamangiu
Nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată
fără acordul scris al Editurii Hamangiu

Editura Hamangiu:
Str. Mitropolit Filaret nr. 39-39A, Sector 4, Bucureşti, O.P. 5, C.P. 91
Tel./Fax: 021.336.04.43; 031.805.80.21;
Vânzări: 021.336.01.25; 031.425.42.24
E-mail: redactia@hamangiu.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
STĂNESCU, ŞERBAN-ALEXANDRU
Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 adnotat cu explicaţii şi jurisprudenţa CJUE Competenţa judiciară, recunoaşterea şi executarea hotărârilor în materie civilă şi comercială / Şerban-Alexandru Stănescu. - Ed. a 2-a, reviz. şi adăug.. - Bucureşti : Editura Hamangiu, 2020
ISBN 978-606-27-1475-8

34

BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITY LIBRARY

Conf. univ. dr. **Șerban-Alexandru Stănescu**

Facultatea de Drept, Universitatea din București
Avocat în Baroul București
Arbitru la Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă CCIR

Regulamentul (UE) nr. 1215/2012

adnotat cu explicații și jurisprudența CJUE

Competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială

Ediția a 2-a, revizuită și adăugită

0 000008 75343 BCU IAȘI

Editura Hamangiu
2020

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

ADO
B.C.U. „Ion Ionescu" I ȘI
D E P T
7.07.2020

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Cuvânt-înainte

1. Evoluția reglementării privind competența jurisdicțională și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială la nivelul Uniunii Europene

Astfel cum reținea Curtea de Justiție într-o cauză contemporană intrării în vigoare a Regulamentului (CE) nr. 44/2001 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială[1], *„Convenția (de la Bruxelles din 1968 – n.n.) are la bază încrederea pe care statele contractante o acordă în mod reciproc sistemelor lor juridice și instituțiilor lor judiciare. Această încredere a permis crearea unui sistem obligatoriu de competențe, pe care toate jurisdicțiile aflate sub incidența Convenției sunt ținute să îl respecte și renunțarea corelativă de către aceleași state la regulile lor interne de recunoaștere și executare a hotărârilor străine în favoarea unui mecanism simplificat de recunoaștere și de executare a hotărârilor judecătorești (...). Este inerent acestui principiu de încredere reciprocă (...) faptul ca regulile de competență prevăzute de Convenție, comune jurisdicțiilor din toate statele contractante, să poată fi interpretate și aplicate cu aceeași autoritate de fiecare dintre acestea"*[2].

Cele patru decenii de cooperare judiciară între statele membre, sub incidența Convenției de la Bruxelles, respectiv a Regulamentului (CE) nr. 44/2001, au demonstrat cu prisosință că încrederea pe care și-o acordă în mod reciproc sistemele juridice și instituțiile judiciare ale statelor membre nu reprezintă un simplu deziderat, ci un principiu consistent, a cărui efectivă aplicare nu permite (cu minime excepții expres reglementate de actele normative menționate) cenzurarea competenței instanței unui alt stat membru sau refuzul recunoașterii unei hotărâri judecătorești pronunțate într-un asemenea stat.

Consolidarea acestei încrederi reciproce a făcut posibilă, odată cu aplicarea noului Regulament (UE) nr. 1215/2012 [ce a înlocuit, între statele membre, Regulamentul (CE) nr. 44/2001], înlăturarea unui alt obstacol al cooperării judiciare internaționale în materie – procedura de *exequatur*. Reminiscență a unei concepții clasice, potrivit căreia conferirea forței executorii este o prerogativă suverană a statului pe al cărui teritoriu forța executorie urmează să se manifeste, procedura de *exequatur* a fost conservată atât de Convenția de la Bruxelles, cât și de Regulamentul (CE) nr. 44/2001. Aplicând încă o dată principiul încrederii reciproce, Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 este cel care postulează efectul executoriu al hotărârilor străine, necondiționat de existența vreunei hotărâri de încuviințare a executării.

---

[1] Publicat în JO L 12 din 16 ianuarie 2001, ediție specială în limba română: capitol 19, volum 03, p. 74-96; Regulamentul (CE) nr. 44/2001 a intrat în vigoare la data de 1 martie 2002.

[2] Hotărârea din 27 aprilie 2004, C-159/02, *Gregory Paul Turner împotriva Felix Fareed Ismail Grovit, Harada Ltd și Changepoint SA*, Repertoriul jurisprudenței, 2004, p. I-03565, considerentele 24-25.

În acest context, cel puțin următoarele întrebări devin legitime:

- ✓ care au fost etapele dezvoltării cooperării judiciare în materie civilă și comercială, din perspectiva determinării competenței jurisdicționale, a recunoașterii și executării hotărârilor, până în stadiul evidențiat deja, respectiv
- ✓ fizionomia actuală a cooperării judiciare în materie civilă și comercială, din perspectiva determinării competenței jurisdicționale, a recunoașterii și executării hotărârilor, constituie o radiografie a unui proces aflat la apogeu sau este doar o etapă a unui proces în derulare, în căutarea unor noi valențe ale principiului încrederii reciproce?

Cu privire la prima întrebare formulată, trebuie menționat faptul că procesul de uniformizare a legislațiilor statelor membre în domeniul determinării competenței jurisdicționale și al recunoașterii și încuviințării executării hotărârilor judecătorești își găsește originile în *Convenția privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, semnată la Bruxelles la 27 septembrie 1968*[1] și intrată în vigoare la data de 1 februarie 1973. Adoptată în temeiul art. 220 a patra liniuță din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene semnat la Roma, la 25 martie 1957 (TCEE)[2], potrivit căruia „atunci când este cazul, statele membre vor angaja negocieri între ele pentru a asigura resortisanților lor (...) simplificarea formalităților de care depinde recunoașterea și executarea reciprocă a hotărârilor judecătorești, precum și a sentințelor arbitrale", Convenția de la Bruxelles a fost completată prin Protocolul privind interpretarea acesteia de către Curtea de Justiție a Comunităților Europene, semnat la Luxemburg la 3 iunie 1971[3]. Ambele instrumente au fost modificate în mod succesiv prin actele de aderare la acestea a statelor care au devenit ulterior membre ale Uniunii Europene.

La 16 septembrie 1988, la Lugano, statele membre ale Comunităților Europene și statele membre ale Asociației Europene a Liberului Schimb[4] au încheiat *Convenția privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială*[5], convenție paralelă celei de la Bruxelles și care a intrat în vigoare la data de 1 ianuarie 1992.

Intrarea în vigoare la data de 1 mai 1999 a Tratatului de la Amsterdam a condus la comunitarizarea unei părți din cel de-al treilea pilon (JAI), ce a devenit noul Titlu IV „Vize, azil, emigrare și alte politici cu privire la libera circulație a persoanelor"[6] din

[1] Publicată în JO L 299 din 31 decembrie 1972.

[2] Devenit art. 293 din Tratatul de instituire a Comunității Europene (TCE), în renumerotarea dispusă prin Tratatul de la Amsterdam (adoptat la 2 octombrie 1997) și abrogat apoi prin Tratatul de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului de instituire a Comunității Europene, semnat la Lisabona la 13 decembrie 2007.

[3] Publicat în JO L nr. 204 din 2 august 1975.

[4] În prezent, din Asociația Europeană a Liberului Schimb (A.E.L.S.) fac parte: Liechtenstein, Elveția, Norvegia și Islanda. Liechtenstein nu este parte la Convenția de la Lugano (1988).

[5] Publicată în JO L nr. 319 din 25 noiembrie 1988.

[6] Cel de-al treilea pilon al Uniunii Europene s-a restrâns, astfel, la cooperarea poliției și a organelor judiciare în materie penală.

Tratatul instituind Comunitatea Europeană (TCE)[1]. În temeiul art. 65 din Titlul IV al TCE[2], a fost adoptat *Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială*[3], care a înlocuit, în raportul dintre statele membre, Convenția de la Bruxelles (1968). Neaplicarea cu privire la Danemarca a Titlului IV din TCE[4] a determinat încheierea, la data de 19 octombrie 2005, la Bruxelles, a Acordului dintre Comunitatea Europeană și Regatul Danemarcei cu privire la competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială[5], acord care încorporează, în principiu, prevederile Regulamentului (CE) nr. 44/2001.

În vederea extinderii aplicării principiilor cuprinse în Regulamentul (CE) nr. 44/2001 pe teritoriul statelor membre ale Asociației Europene a Liberului Schimb, prevederile regulamentului au fost încorporate în Convenția privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, încheiată la Lugano, la data de 30 octombrie 2007[6].

Așa cum arătam mai sus, la data de 10 ianuarie 2015 a devenit aplicabil Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, înlocuind, între statele membre, prevederile Regulamentului (CE) nr. 44/2001. Extinderea aplicării Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 cu privire la Danemarca a fost notificată de aceasta din urmă Comisiei la data de 20 decembrie 2012[7].

[1] Potrivit art. G din Tratatul de la Maastricht, noțiunea „Comunitatea Economică Europeană" este înlocuită cu aceea de „Comunitatea Europeană".

[2] În prezent, după intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, art. 81 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

[3] Publicat în JO L 12 din 16 ianuarie 2001, ediție specială în limba română: capitol 19, volum 03, p. 74-96.

[4] Neaplicarea cu privire la Danemarca a Titlului IV din TCE a fost prevăzută prin Protocolul nr. 5 cu privire la poziția Danemarcei (1997), anexat Tratatului asupra Uniunii Europene (Maastricht) și Tratatului de instituire a Comunității Europene. După intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, Titlul IV din TCE a devenit Titlul V „Spațiul de libertate, securitate și justiție" din TFUE, neaplicarea acestuia cu privire la Danemarca fiind menținută (Protocolul nr. 22 privind poziția Danemarcei).

[5] Publicat în JO L 299 din 16 noiembrie 2005, Acordul a intrat în vigoare la data de 1 ianuarie 2007.

[6] Convenția (JO L 339 din 12 decembrie 2007) a fost semnată de către reprezentații Comunității Europene, ai Danemarcei și ai statelor membre A.E.L.S., cu excepția Liechtenstein. Convenția a intrat în vigoare la data de 1 ianuarie 2010 pentru statele membre ale Uniunii Europene (inclusiv Danemarca) și pentru Norvegia (a se vedea, în acest sens, informarea publicată în JO L 140 din 8 iunie 2010), la data de 1 ianuarie 2011 pentru Elveția, iar la data de 1 mai 2011 pentru Islanda (a se vedea, în acest sens, informarea publicată în JO L 138 din 26 mai 2011).

[7] JO L 79 din 21 martie 2013. Temeiul notificării îl constituie Acordul din 2005 dintre Comunitatea Europeană și Regatul Danemarcei, care permitea acestuia din urmă să notifice decizia sa de a pune în aplicare modificările aduse Regulamentului (CE) nr. 44/2001 [iar Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 a fost calificat drept o asemenea modificare].

În fine, la data de 31 ianuarie 2020, Marea Britanie a părăsit Uniunea Europeană, dar dreptul acesteia urmează să îi fie în continuare aplicabil, în mod tranzitoriu, până la data de 31 decembrie 2020[1].

Cu privire la cea de-a doua întrebare formulată, apreciez că o direcție viitoare de aplicare a principiului încrederii reciproce [ocazionată de o revizuire ulterioară a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012] o va reprezenta configurarea unui mecanism eficient de soluționare a excepției de necompetență – declinarea de competență. În acest sens, apreciez soluția actuală a respingerii acțiunii ca nefiind de competența instanței naționale sesizate drept anacronică și ancorată în mod exagerat și inutil în principiul suveranității naționale, în condițiile în care dispozițiile referitoare la determinarea competenței, avute în vedere de instanța ce soluționează excepția, sunt conținute într-o reglementare uniformă [Regulamentul (UE) nr. 1215/2012].

În afara acestei direcții potențiale de dezvoltare a cooperării judiciare în materia competenței jurisdicționale, a recunoașterii și executării hotărârilor, apreciez ca fiind inevitabilă amendarea Convenției de la Lugano (2007) în concordanță cu noile prevederi în materie conținute de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

2. Interpretarea Convenției de la Bruxelles, a Regulamentului (CE) nr. 44/2001 și a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene

Astfel cum rezultă din Preambulul Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, „Uniunea și-a stabilit ca obiectiv să mențină și să dezvolte un spațiu de libertate, securitate și justiție, care să faciliteze, printre altele, accesul la justiție" (considerentul 1).

Atingerea acestui obiectiv a impus adoptarea, prin intermediul regulamentului menționat [și în continuarea rezultatelor obținute sub incidența Convenției de la Bruxelles și a Regulamentului (CE) nr. 44/2001], a unor măsuri în domeniul cooperării judiciare în materie civilă necesare pentru buna funcționare a pieței interne, respectiv:

- ✓ unificarea normelor referitoare la conflictele de competență în materie civilă și comercială. Aceste norme trebuie să prezinte un mare grad de previzibilitate și să se întemeieze pe *principiul* conform căruia competența este determinată, în general, de domiciliul pârâtului. *Excepțiile* trebuie să vizeze situații bine definite justificate de materia litigiului sau de voința părților. De asemenea, instituirea unor *criterii suplimentare* de competență (în afara domiciliului pârâtului) se impune în temeiul unei legături strânse între instanță și litigiu sau în scopul bunei administrări a justiției (considerentele 4, 15 și 16);

[1] Conform art. 126 din Acordul privind retragerea Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord din Uniunea Europeană și din Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (publicat în JO L 29 din 31 ianuarie 2020).

- ✓ simplificarea formalităților în vederea recunoașterii și executării rapide și simple a hotărârilor provenind din statele membre. În acest sens și în considerarea încrederii reciproce în administrarea justiției la nivelul Uniunii Europene, recunoașterea și executarea hotărârilor pronunțate într-un alt stat membru trebuie să opereze de plin drept, fără parcurgerea unor proceduri speciale, dar, în același timp, fără a pune în pericol respectarea dreptului la apărare în condițiile prevăzute de regulament (considerentele 26 și 29).

Eficiența măsurilor instituite prin regulament este condiționată de aplicarea uniformă a prevederilor acestuia, iar aplicarea uniformă presupune în mod esențial o interpretare unitară. Două pârghii slujesc acestui din urmă deziderat: *1)* existența unor criterii autonome de interpretare a textelor regulamentului (care să nu trimită la sistemul de drept al unui stat membru) și *2)* existența unui for, distinct de instanța națională sesizată cu soluționarea litigiului ce face necesară interpretarea, căruia să îi fie încredințată interpretarea autonomă și la care instanța națională să poată/să fie ținută să recurgă în vederea efectuării unei asemenea interpretări.

Necesitatea unei interpretări autonome a fost postulată de Curtea de Justiție a Uniunii Europene atât sub incidența Convenției de la Bruxelles, cât și sub incidența Regulamentului (CE) nr. 44/2001. O asemenea interpretare trebuie să aibă în vedere nu sistemul de drept al unuia dintre statele membre, ci, pe de-o parte, obiectivele și sistemul Convenției de la Bruxelles [respectiv ale Regulamentului (CE) nr. 44/2001 – *n.n.*], iar, pe de altă parte, principiile generale care se desprind din ansamblul sistemelor de drept naționale ale statelor membre[1].

Cât privește forul abilitat să efectueze interpretarea autonomă a noțiunilor cuprinse în prevederile Convenției de la Bruxelles, respectiv ale Regulamentului (CE) nr. 44/2001, iar, în prezent, ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, acesta nu putea fi altul decât Curtea de Justiție a Uniunii Europene. Temeiul competenței Curții nu este, însă, de fiecare dată același, întrucât nici natura juridică a actelor normative susceptibile de interpretare nu este aceeași. Astfel, în prima situație, fiind vorba despre o convenție internațională, iar nu despre un act adoptat de către instituțiile Uniunii Europene, competența Curții de a interpreta noțiunile cuprinse în Convenția de la Bruxelles nu putea izvorî din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene (în prezent, Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene), fiind necesară consacrarea expresă a acestei competențe într-un instrument juridic

[1] Hotărârea din 14 octombrie 1976, 29/76, *LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co. KG împotriva Eurocontrol*, Culegere, 1976, p. 01541, dispozitiv și considerentul 3; Hotărârea din 5 februarie 2004, C-265/02, *Frahuil SA împotriva Assitalia SpA*, Culegere, 2004, p. I-01543, considerentele 22-24; Hotărârea din 16 februarie 2006, C-3/05, *Gaetano Verdoliva împotriva J. M. Van der Hoeven BV, Banco di Sardegna și San Paolo IMI SpA*, Culegere, 2006, p. I-01579, considerentele 22 și 25; Hotărârea din 2 octombrie 2008, C-372/07, *Nicole Hassett împotriva South Eastern Health Board și Cheryl Doherty împotriva North Western Health Board*, Culegere, 2008, p. I-07403, considerentele 28-30; Hotărârea din 17 septembrie 2009, C-347/08, *Vorarlberger Gebietskrankenkasse împotriva WGV-Schwäbische Allgemeine Versicherungs AG*, Culegere, 2009, p. I-08661, considerentele 35 și 36 etc.

distinct, respectiv Protocolul privind interpretarea acesteia de către Curtea de Justiție a Comunităților Europene, semnat la Luxemburg la 3 iunie 1971[1]. În schimb, în cea de-a doua situație, temeiul interpretării Regulamentului (CE) nr. 44/2001 l-au constituit dispozițiile art. 68 TCE (abrogat de Tratatul de la Lisabona), ale art. 234 TCE (art. 267 TFUE). Textele menționate prevăd *facultatea* instanței naționale, sesizate cu soluționarea litigiului, de a solicita Curții să se pronunțe, cu titlu preliminar, asupra interpretării unei dispoziții din Convenția de la Bruxelles, din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, respectiv din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în cazul în care apreciază că este necesar pentru hotărârea ce urmează a fi pronunțată[2]. Aceleași texte stabilesc, însă, *obligația* instanței naționale de a sesiza Curtea în următoarele situații: instanța națională este instanța supremă și aceasta apreciază că interpretarea este necesară pentru hotărârea ce urmează a fi pronunțată (art. 3 din Protocol), respectiv instanța națională urmează a pronunța o hotărâre ce nu este supusă niciunei căi de atac în dreptul intern (art. 267 TFUE).

În fine, trebuie semnalată necesitatea continuității între Convenția de la Bruxelles, Regulamentul (CE) nr. 44/2001 și Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, inclusiv sub aspectul interpretării celor două reglementări[3]. În acest sens, astfel cum a reținut Curtea de Justiție a Uniunii Europene:

„(...) Regulamentul (CE) nr. 44/2001 urmărește, desigur, actualizarea Convenției de la Bruxelles, dar și menținerea structurii și a principiilor fundamentale ale acesteia și asigurarea continuității sale (...).

Dispozițiile Convenției de la Bruxelles care au fost preluate fără a fi modificate în Regulamentul (CE) nr. 44/2001 trebuie, prin urmare, să primească în continuare aceeași interpretare în cadrul regulamentului menționat, și aceasta cu atât mai mult cu cât regulamentul a înlocuit Convenția de la Bruxelles în relațiile dintre statele membre.

Această continuitate interpretativă este, de altfel, conformă cu cerințele securității juridice care impun ca jurisprudența tradițională a Curții asupra căreia legiuitorul comunitar nu a dorit să revină să nu fie readusă în discuție (...)"[4].

---

[1] Publicat în JO L 204 din 2 august 1975.

[2] Art. 3 din Protocol (spre deosebire de art. 267 TFUE) limitează sfera instanțelor naționale având o asemenea facultate la acelea care soluționează litigiul în apel și la acelea care soluționează calea de atac împotriva hotărârii de încuviințare a executării unei hotărâri străine.

[3] Considerentul 19 din Preambulul Regulamentului (CE) nr. 44/2001, respectiv considerentul 34 din Preambulul Regulamentului (UE) nr. 1215/2012.

[4] Hotărârea din 23 aprilie 2009, C-533/07, *Falco Privatstiftung și Thomas Rabitsch împotriva Gisela Weller-Lindhorst*, Culegere, 2009, p. I-03327, considerentele 50-53. A se vedea, în același sens: Hotărârea din 2 iulie 2009, C-111/08, *SCT Industri AB i likvidation împotriva Alpenblume AB*, Culegere, 2009, p. I-05655, considerentul 22; Hotărârea din 23 aprilie 2009, C-167/08, *Draka NK Cables Ltd, AB Sandvik international, VO Sembodja BV și Parc Healthcare International Limited împotriva Omnipol Ltd*, Culegere, 2009, p. I-03477, considerentul 20; Hotărârea din 16 iulie 2009, C-189/08, *Zuid-Chemie BV împotriva Philippo's Mineralenfabriek NV/SA*, Culegere, 2009, p. I-06917, considerentul 18; Hotărârea din 10 septembrie 2009, C-292/08, *German Graphics Graphische Maschinen GmbH împotriva Alice van*

3. Considerații metodologice

Pornind de la realitatea incontestabilă că simplul text al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 se poate dovedi uneori neîndestulător pentru a fi aplicat direct unor situații concrete, prezenta lucrare își propune să devină un instrument util celor interesați, din punct de vedere teoretic sau practic, de interpretarea și aplicarea acestei reglementări.

În raport cu cele arătate, două obiective sunt urmărite în lucrarea de față:

- ✓ în primul rând, ***furnizarea unor explicații și interpretări*** ale dispozițiilor Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, o atenție specială fiind acordată celor care au adus modificări în raport cu Regulamentul (CE) nr. 44/2001 sau a căror aplicare este mai frecventă;
- ✓ în al doilea rând, ***examinarea jurisprudenței relevante a Curții de Justiție a Uniunii Europene***. Din considerente ce țin de facilitarea consultării lucrării, hotărârile selectate nu sunt prezentate integral, ci de o manieră sintetică, incluzând: dispozitivul, principalele argumente în susținerea acestuia, precum și, acolo unde s-a apreciat ca fiind necesar, descrierea situației de fapt din litigiul principal[1].

În vederea atingerii obiectivelor enunțate, fiecare articol al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 este însoțit de:

- ➢ indicarea corespondenței dintre actuala reglementare și cele două acte normative anterioare;
- ➢ un comentariu al acestuia;
- ➢ prezentarea, sistematizată tematic, a jurisprudenței relevante a Curții de Justiție a Uniunii Europene, în vederea unei bune evidențieri a noțiunilor interpretate și a facilitării consultării acestora.

Conștient de caracterul perfectibil al acestei lucrări, îmi exprim speranța că ea va constitui un punct de plecare pentru un demers, deloc simplu, de interpretare și aplicare corectă a acestui instrument juridic fundamental al cooperării judiciare în materie civilă și comercială la nivelul Uniunii Europene.

București, 6 martie 2020 ***Șerban-Alexandru Stănescu***

der Schee, în calitate de lichidator al societății Holland Binding BV, aflată în stare de faliment, Culegere, 2009, p. I-08421, considerentul 27 etc.

[1] Textul integral al acestor hotărâri poate fi consultat pe site-ul *http://curia.europa.eu.*

Abrevieri

alin.	– alineat(ul)
art.	– articol(ul)
CJCE	– Curtea de Justiție a Comunităților Europene
CJUE	– Curtea de Justiție a Uniunii Europene
C. proc. civ.	– Codul de procedură civilă
JO	– Jurnalul Oficial al Comunității Europene/Uniunii Europene
lit.	– litera
n.n.	– nota noastră
p.	– pagina
pct.	– punctul/punctele
TFUE	– Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
TUE	– Tratatul privind Uniunea Europeană
UE	– Uniunea Europeană
vol.	– volumul

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabla de materii

REGULAMENTUL (UE) NR. 1215/2012 al Parlamentului European şi al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competenţa judiciară, recunoaşterea şi executarea hotărârilor în materie civilă şi comercială 1

Capitolul I. Domeniu de aplicare şi definiţii 13
Articolul 1. 13
Articolul 2. 41
Articolul 3. 48

Capitolul II. Competenţa 49
Secţiunea 1. Dispoziţii generale 49
Articolul 4. 49
Articolul 5. 51
Articolul 6. 52
Secţiunea 2. Competenţe speciale 53
Articolul 7. 53
Articolul 8. 134
Articolul 9. 152
Secţiunea 3. Competenţa judiciară în materie de asigurări 153
Articolul 10. 153
Articolul 11. 155
Articolul 12. 156
Articolul 13. 156
Articolul 14. 160
Articolul 15. 161
Articolul 16. 162
Secţiunea 4. Competenţa în materia contractelor încheiate de consumatori 163
Articolul 17. 163
Articolul 18. 185
Articolul 19. 189
Secţiunea 5. Competenţa în materia contractelor individuale de muncă 190
Articolul 20. 190
Articolul 21. 193
Articolul 22. 199
Articolul 23. 199
Secţiunea 6. Competenţa exclusivă 201
Articolul 24. 201
Secţiunea 7. Prorogarea de competenţă 223
Articolul 25. 223
Articolul 26. 242

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Secțiunea 8. Verificarea competenței și admisibilității *254*
Articolul 27. 254
Articolul 28. 255
Secțiunea 9. Litispendență și conexitate *256*
Articolul 29. 256
Articolul 30. 269
Articolul 31. 271
Articolul 32. 273
Articolul 33. 274
Articolul 34. 276
Secțiunea 10. Măsuri provizorii și de conservare *278*
Articolul 35. 278
Capitolul III. Recunoaștere și executare **284**
Secțiunea 1. Recunoaștere *284*
Articolul 36. 284
Articolul 37. 286
Articolul 38. 288
Secțiunea 2. Executare *288*
Articolul 39. 288
Articolul 40. 293
Articolul 41. 295
Articolul 42. 296
Articolul 43. 298
Articolul 44. 299
Secțiunea 3. Refuzul recunoașterii și al executării *300*
Subsecțiunea 1. Refuzul recunoașterii *300*
Articolul 45. 300
Subsecțiunea 2. Refuzul executării *323*
Articolul 46. 323
Articolul 47. 323
Articolul 48. 324
Articolul 49. 325
Articolul 50. 325
Articolul 51. 326
Secțiunea 4. Dispoziții comune *328*
Articolul 52. 328
Articolul 53. 329
Articolul 54. 329
Articolul 55. 330
Articolul 56. 331
Articolul 57. 331

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Capitolul IV. Acte autentice și tranzacții judiciare 332
Articolul 58. 332
Articolul 59. 333
Articolul 60. 334

Capitolul V. Dispoziții generale 335
Articolul 61. 335
Articolul 62. 335
Articolul 63. 336
Articolul 64. 337
Articolul 65. 339

Capitolul VI. Dispoziții tranzitorii 340
Articolul 66. 340

Capitolul VII. Relația cu alte instrumente 342
Articolul 67. 342
Articolul 68. 342
Articolul 69. 343
Articolul 70. 344
Articolul 71. 344
Articolul 71a. 355
Articolul 71b. 356
Articolul 71c. 356
Articolul 71d. 357
Articolul 72. 357
Articolul 73. 358

Capitolul VIII. Dispoziții finale 358
Articolul 74. 358
Articolul 75. 359
Articolul 76. 359
Articolul 77. 360
Articolul 78. 361
Articolul 79. 361
Articolul 80. 362
Articolul 81. 362

Anexa I. Certificat privind o hotărâre în materie civilă sau comercială 363

Anexa II. Certificat privind un act autentic sau o tranzacție judiciară în materie civilă sau comercială 367

Anexa III. Tabel de corespondență 370

Prima actualizare a informațiilor menționate la articolul 76 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială 373

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

REGULAMENTUL (UE) NR. 1215/2012
al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială

publicat în
JO L 351 din 20 decembrie 2012

modificat prin:

- **Regulamentul (UE) nr. 542/2014** al Parlamentului European și al Consiliului din 15 mai 2014 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 în ceea ce privește normele aplicabile cu privire la Curtea unică în materie de brevete și Curtea de Justiție din Benelux (JO L 163 din 29 mai 2014);
- **Regulamentul delegat (UE) 2015/281** al Comisiei din 26 noiembrie 2014 de înlocuire a anexelor I și II la Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO L 54 din 25 februarie 2015).

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 67 alineatul (4) și articolul 81 alineatul (2) literele (a), (c) și (e),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

după transmiterea proiectului de act legislativ către parlamentele naționale,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European[1],

hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară[2],

întrucât:

(1) La 21 aprilie 2009, Comisia a adoptat un raport privind aplicarea Regulamentului (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială[3]. Raportul concluziona că, în general, aplicarea respectivului regulament este satisfăcătoare, dar că este de dorit să se îmbunătățească aplicarea anumitor dispoziții ale acestuia, să se faciliteze și mai mult libera circulație a hotărârilor și să se îmbunătățească în continuare accesul la justiție. Întrucât este necesar să se aducă o serie de modificări regulamentului respectiv, acesta ar trebui reformat, din motive de claritate.

(2) Cu ocazia reuniunii sale de la Bruxelles din 10-11 decembrie 2009, Consiliul European a adoptat un nou program multianual intitulat „Programul

---

[1] JO C 218 din 23 iulie 2011, p. 78.

[2] Poziția Parlamentului European din 20 noiembrie 2012 (nepublicată încă în Jurnalul Oficial – publicată ulterior în JO C 419 din 16 decembrie 2015 – *n.n.*) și Decizia Consiliului din 6 decembrie 2012.

[3] JO L 12 din 16 ianuarie 2001, p. 1.

de la Stockholm – o Europă deschisă şi sigură în serviciul cetăţenilor şi pentru protecţia acestora"[1]. În Programul de la Stockholm, Consiliul European considera că procesul de eliminare a tuturor măsurilor intermediare (procedura de *exequatur*) ar trebui să continue în cursul perioadei acoperite de respectivul program. Totodată, eliminarea procedurii de *exequatur* ar trebui să fie însoţită de o serie de garanţii.

(3) Uniunea şi-a stabilit ca obiectiv să menţină şi să dezvolte un spaţiu de libertate, securitate şi justiţie, care să faciliteze, printre altele, accesul la justiţie, în special prin intermediul principiului recunoaşterii reciproce a hotărârilor judiciare şi extrajudiciare în materie civilă. Pentru instituirea progresivă a unui astfel de spaţiu, Uniunea trebuie să adopte măsuri în domeniul cooperării judiciare în materie civilă cu implicaţii transfrontaliere, în special atunci când sunt necesare pentru funcţionarea corespunzătoare a pieţei interne.

(4) Anumite diferenţe între normele interne care reglementează competenţa judiciară şi recunoaşterea hotărârilor împiedică buna funcţionare a pieţei interne. Adoptarea de dispoziţii care să unifice normele referitoare la conflictele de competenţă în materie civilă şi comercială şi care să asigure recunoaşterea şi executarea rapidă şi simplă a hotărârilor pronunţate într-un stat membru este indispensabilă.

(5) Aceste dispoziţii intră sub incidenţa cooperării judiciare în materie civilă în sensul articolului 81 din Tratatul privind funcţionarea Uniunii Europene („TFUE").

(6) Pentru atingerea obiectivului liberei circulaţii a hotărârilor în materie civilă şi comercială este necesar şi oportun ca normele care reglementează competenţa judiciară, recunoaşterea şi executarea hotărârilor să fie reglementate de un instrument juridic al Uniunii cu caracter imperativ şi de aplicare directă.

(7) La 27 septembrie 1968, statele membre de la acel moment ale Comunităţii Europene, acţionând în temeiul articolului 220 a patra liniuţă din Tratatul de instituire a Comunităţii Economice Europene, au încheiat Convenţia de la Bruxelles privind competenţa judiciară şi executarea hotărârilor în materie civilă şi comercială, care a fost modificată ulterior prin convenţiile de aderare a noilor state membre la convenţia în cauză[2] („Convenţia de la Bruxelles din 1968"). La 16 septembrie 1988, statele membre de la acel moment ale Comunităţii Europene şi anumite state AELS au încheiat Convenţia de la Lugano privind competenţa judiciară şi executarea hotărârilor în materie

[1] JO C 115 din 4 mai 2010, p. 1.

[2] JO L 299 din 31 decembrie 1972, p. 32, JO L 304 din 30 octombrie 1978, p. 1, JO L 388 din 31 decembrie 1982, p. 1, JO L 285 din 3 octombrie 1989, p. 1, JO C 15 din 15 ianuarie 1997, p. 1. Textul consolidat este disponibil în JO C 27 din 26 ianuarie 1998, p. 1.

civilă şi comercială[1] („Convenţia de la Lugano din 1988"), convenţie paralelă cu Convenţia de la Bruxelles din 1968. Convenţia de la Lugano din 1988 a devenit aplicabilă în cazul Poloniei la 1 februarie 2000.

(8) La 22 decembrie 2000, Consiliul a adoptat Regulamentul (CE) nr. 44/2001, care înlocuieşte Convenţia de la Bruxelles din 1968 în ceea ce priveşte teritoriile statelor membre ce intră sub incidenţa TFUE, între statele membre, cu excepţia Danemarcei. Prin Decizia 2006/325/CE a Consiliului[2], Comunitatea a încheiat un acord cu Danemarca care asigură aplicarea în Danemarca a dispoziţiilor Regulamentului (CE) nr. 44/2001. Convenţia de la Lugano [din] 1988 a fost revizuită prin Convenţia privind competenţa judiciară, recunoaşterea şi executarea hotărârilor judecătoreşti în materie civilă şi comercială[3], semnată la 30 octombrie 2007 la Lugano între Comunitate, Danemarca, Islanda, Norvegia şi Elveţia („Convenţia de la Lugano din 2007").

(9) Convenţia de la Bruxelles din 1968 continuă să se aplice teritoriilor statelor membre care intră în domeniul de aplicare teritorială a acestei convenţii şi care sunt excluse din prezentul regulament în temeiul articolului 355 din TFUE.

(10) Domeniul de aplicare al prezentului regulament ar trebui să includă toate principalele aspecte de drept civil şi comercial, cu excepţia anumitor aspecte bine definite, în special a obligaţiilor de întreţinere, care ar trebui excluse din domeniul de aplicare al prezentului regulament în urma adoptării Regulamentului (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competenţa, legea aplicabilă, recunoaşterea şi executarea hotărârilor şi cooperarea în materie de obligaţii de întreţinere[4].

(11) În sensul prezentului regulament, instanţele din statele membre ar trebui să cuprindă instanţe comune mai multor state membre, precum Curtea de Justiţie din Benelux atunci când îşi exercită competenţa judiciară asupra unor aspecte care intră sub incidenţa domeniului de aplicare al prezentului regulament. Prin urmare, hotărârile pronunţate de aceste instanţe ar trebui să fie recunoscute şi puse în executare în conformitate cu prezentul regulament.

(12) Prezentul regulament nu ar trebui să se aplice arbitrajului. Niciuna dintre dispoziţiile prezentului regulament nu ar trebui să împiedice instanţele dintr-un stat membru, atunci când sunt sesizate cu privire la o cauză în legătură cu care părţile au încheiat o convenţie de arbitraj, să recomande părţilor să urmeze procedura arbitrală, să suspende ori să încheie procedurile sau să analizeze dacă o convenţie de arbitraj este nulă şi neavenită, nu produce efecte sau este imposibil de aplicat, în conformitate cu legislaţia lor naţională.

[1] JO L 319 din 25 noiembrie 1988, p. 9.
[2] JO L 120 din 5 mai 2006, p. 22.
[3] JO L 147 din 10 iunie 2009, p. 5.
[4] JO L 7 din 10 ianuarie 2009, p. 1.

O hotărâre pronunțată de o instanță a unui stat membru pentru a stabili dacă o convenție de arbitraj este nulă și neavenită, nu produce efecte sau este imposibil de aplicat nu ar trebui să intre sub incidența normelor privind recunoașterea și executarea prevăzute în prezentul regulament, indiferent dacă instanța s-a pronunțat asupra acestei chestiuni pe cale principală sau pe cale accesorie.

Pe de altă parte, în cazul în care o instanță dintr-un stat membru, exercitându-și competența în temeiul prezentului regulament sau în temeiul legislației naționale, a stabilit că o convenție de arbitraj este nulă și neavenită, nu produce efecte sau este imposibil de aplicat, acest lucru nu ar trebui să împiedice recunoașterea sau, după caz, executarea hotărârii adoptate de aceasta pe fond, în conformitate cu prezentul regulament. Acest lucru nu ar trebui să aducă atingere competenței instanțelor din statele membre de a hotărî cu privire la recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale în conformitate cu Convenția pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, semnată la New York la 10 iunie 1958 („Convenția de la New York din 1958"), care primează asupra prezentului regulament.

Prezentul regulament nu ar trebui să se aplice în cazul acțiunilor sau procedurilor auxiliare privind, în special, înființarea unui tribunal arbitral, competențele arbitrilor, desfășurarea unei proceduri de arbitraj sau orice alte aspecte aferente unei astfel de proceduri, și nici în cazul acțiunilor sau hotărârilor privind anularea, revizuirea, căile de atac, recunoașterea sau executarea unei sentințe arbitrale.

(13) Trebuie să existe o legătură între procedurile cărora li se aplică prezentul regulament și teritoriul statelor membre. În consecință, în principiu, ar trebui să se aplice normele comune privind competența judiciară, atunci când pârâtul are domiciliul pe teritoriul unui stat membru.

(14) Un pârât care nu are domiciliul pe teritoriul unui stat membru ar trebui, în general, să intre sub incidența normelor naționale privind competența judiciară aplicabile pe teritoriul statului membru unde se află instanța sesizată.

Cu toate acestea, pentru a asigura protecția consumatorilor și a angajaților, pentru a proteja competența instanțelor statelor membre în situații în care dețin competență judiciară exclusivă și pentru a respecta autonomia părților, anumite norme de competență judiciară din prezentul regulament ar trebui să se aplice indiferent de domiciliul pârâtului.

(15) Normele de competență ar trebui să prezinte un mare grad de previzibilitate și să se întemeieze pe principiul conform căruia competența este determinată, în general, de domiciliul pârâtului. Astfel, competența ar trebui să fie întotdeauna determinată pe baza acestui criteriu, cu excepția câtorva situații bine definite în care materia litigiului sau autonomia părților justifică un alt punct de legătură. În cazul persoanelor juridice, domiciliul trebuie să

fie definit în mod independent, în vederea ameliorării transparenței normelor comune și a evitării conflictelor de competență.

(16) În afară de instanța domiciliului pârâtului, ar trebui să existe și alte instanțe autorizate în temeiul unei legături strânse între instanță și acțiune sau în scopul bunei administrări a justiției. Existența unei legături strânse ar trebui să asigure securitatea juridică și să evite posibilitatea de a se introduce o acțiune împotriva pârâtului în fața unei instanțe dintr-un stat membru care nu era previzibilă în mod rezonabil de către acesta. Acest lucru este important în special în litigiile privind obligații necontractuale care rezultă din încălcări ale intimității și ale drepturilor legate de personalitatea sa, inclusiv privind calomnia.

(17) Proprietarul unui obiect cultural, astfel cum este definit la articolul 1 alineatul (1) din Directiva 93/7/CEE a Consiliului din 15 martie 1993 privind restituirea bunurilor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru[1] ar trebui să poată iniția, în temeiul prezentului regulament, procedurile aferente unei acțiuni civile de recuperare a unui astfel de bun cultural, pe baza dreptului de proprietate, la instanțele din locul în care se află bunul cultural la momentul sesizării instanței. Aceste proceduri nu ar trebui să aducă atingere procedurilor inițiate în temeiul Directivei 93/7/CEE.

(18) În cazul contractelor de asigurare, al contractelor încheiate cu consumatorii și al contractelor de muncă, partea defavorizată ar trebui să fie protejată prin norme de competență mai favorabile intereselor sale decât normele generale.

(19) Autonomia părților la un contract, altul decât un contract de asigurare, un contract încheiat cu consumatorii sau un contract de muncă, în cazul cărora este permisă numai o autonomie limitată de stabilire a instanței competente, ar trebui să fie respectată, sub rezerva temeiurilor de competență exclusive ale instanțelor prevăzute în prezentul regulament.

(20) În cazul în care există dubii dacă o convenție de alegere a instanței în favoarea unei instanțe sau a unor instanțe dintr-un stat membru este nulă și neavenită în ceea ce privește validitatea sa, chestiunea ar trebui să fie tranșată în conformitate cu legislația statului membru în care se află instanța sau instanțele desemnate în convenție, inclusiv cu normele privind conflictul de legi din statul membru respectiv.

(21) În interesul administrării armonioase a justiției, este necesar să se reducă la minimum posibilitatea apariției procedurilor concurente și să se evite pronunțarea în diferite state membre a unor hotărâri ireconciliabile.

---

[1] JO L 74 din 27 martie 1993, p. 74.

Directiva 93/7/CEE a fost abrogată prin Directiva 2014/60/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind restituirea obiectelor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru (JO L 159 din 28 mai 2014) – *n.n.*

Ar trebui să fie prevăzut un mecanism clar şi eficace de rezolvare a cazurilor de litispendenţă şi de conexitate, precum şi de înlăturare a problemelor care decurg în urma divergenţelor interne referitoare la determinarea datei la care se consideră că o cauză este pendinte. În sensul prezentului regulament, este necesar ca data în cauză să fie definită în mod independent.

(22) Cu toate acestea, pentru a ameliora eficacitatea acordurilor exclusive de alegere a forului şi pentru a evita tacticile abuzive în cadrul proceselor, este necesar să se prevadă o excepţie de la norma generală de litispendenţă, pentru a se putea rezolva în mod satisfăcător o anumită situaţie în care pot apărea proceduri concurente. O astfel de situaţie se regăseşte atunci când o instanţă nedesemnată într-un acord exclusiv de alegere a forului a fost sesizată în legătură cu o procedură, iar instanţa desemnată este sesizată ulterior în legătură cu o procedură având acelaşi obiect şi aceeaşi cauză, între aceleaşi părţi. În această situaţie, prima instanţă sesizată va trebui să îşi suspende procedura de îndată ce a fost sesizată instanţa desemnată şi până la momentul în care această din urmă instanţă declară că nu este competentă în temeiul acordului exclusiv de alegere a forului. Această normă are scopul de a asigura faptul că, într-o astfel de situaţie, instanţa desemnată are prioritate pentru a se pronunţa asupra valabilităţii acordului şi asupra măsurii în care acordul se aplică în cazul litigiului pendinte în faţa sa. Instanţa desemnată ar trebui să poată continua judecarea cauzei indiferent dacă instanţa care nu a fost desemnată a decis deja să suspende procedura.

Această excepţie nu ar trebui să se aplice în situaţia în care părţile au încheiat acorduri exclusive de alegere a forului care intră în contradicţie sau dacă o instanţă desemnată într-un acord exclusiv de alegere a forului a fost sesizată mai întâi. În astfel de cazuri, ar trebui să se aplice regula generală de litispendenţă din prezentul regulament.

(23) Prezentul regulament ar trebui să prevadă un mecanism flexibil care să le permită instanţelor din statele membre să ţină seama de acţiunile pendinte în faţa instanţelor din state terţe, având în vedere în special faptul dacă o hotărâre pronunţată într-un stat terţ va putea fi recunoscută şi executată în statul membru respectiv în temeiul legislaţiei statului membru respectiv, şi de administrarea corespunzătoare a justiţiei.

(24) La momentul luării în considerare a bunei administrări a justiţiei, instanţa din statul membru în cauză ar trebui să evalueze toate circumstanţele cazului respectiv. Aceste circumstanţe pot include legăturile dintre elementele de fapt ale cazului, părţi şi statul terţ în cauză, etapa la care a ajuns procedura în statul terţ în momentul iniţierii procedurii în faţa instanţei din statul membru şi dacă se preconizează sau nu că instanţa din statul terţ va pronunţa sau nu o hotărâre într-un interval de timp rezonabil.

Această evaluare poate include, de asemenea, analiza aspectului dacă instanța din statul terț are competență exclusivă în cazul respectiv în circumstanțe în care o instanță a unui stat membru ar avea competență exclusivă.

(25) Noțiunea de măsuri provizorii, inclusiv cele de conservare, ar trebui să includă, de exemplu, hotărârile de conservare care vizează obținerea de informații sau conservarea probelor, menționate la articolele 6 și 7 din Directiva 2004/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală[1]. Acestea nu ar trebui să includă măsurile care nu sunt de conservare, ca de exemplu măsurile prin care se decide audierea unui martor. Acest lucru nu ar trebui să aducă atingere aplicării Regulamentului (CE) nr. 1206/2001 al Consiliului din 28 mai 2001 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială[2].

(26) Încrederea reciprocă în administrarea justiției în Uniune justifică principiul potrivit căruia hotărârile pronunțate într-un stat membru ar trebui recunoscute în toate statele membre, fără să fie necesare proceduri speciale. În plus, obiectivul diminuării duratei și costurilor litigiilor transfrontaliere justifică eliminarea hotărârii de încuviințare a executării înainte de executarea unei hotărâri în statul membru solicitat. Drept urmare, o hotărâre pronunțată de instanțele unui stat membru ar trebui tratată ca și cum ar fi fost pronunțată în statul membru solicitat.

(27) În scopul liberei circulații a hotărârilor, o hotărâre pronunțată într-un stat membru ar trebui să fie recunoscută și executată în alt stat membru chiar dacă este pronunțată împotriva unei persoane care nu are domiciliul într-un stat membru.

(28) În cazul în care o hotărâre conține o măsură sau un ordin care nu este cunoscut în dreptul statului membru solicitat, măsura sau ordinul în cauză, inclusiv orice drept indicat în aceasta/acesta, ar trebui să fie adaptat(ă), în măsura posibilului, la una (unul) cunoscut(ă) în dreptul statului membru în cauză, căreia (căruia) îi sunt asociate efecte echivalente și care urmărește obiective similare. Fiecare stat membru ar trebui să stabilească cine și cum va realiza adaptarea.

(29) Executarea directă în statul membru solicitat a unei hotărâri pronunțate într-un alt stat membru fără o hotărâre de încuviințare a executării nu ar trebui să pună în pericol respectarea drepturilor la apărare. Prin urmare, persoana împotriva căreia se solicită executarea ar trebui să poată solicita refuzarea recunoașterii sau a executării unei hotărâri, în cazul în care consideră că se aplică unul dintre motivele de refuz al recunoașterii. Printre acestea se numără motivul potrivit căruia persoana în cauză nu a avut posibilitatea de

[1] JO L 157 din 30 aprilie 2004, p. 45.
[2] JO L 174 din 27 iunie 2001, p. 1.

a se apăra, în situația în care hotărârea s-a pronunțat în lipsă, într-o acțiune civilă asociată unei proceduri penale. În această categorie ar trebui incluse şi motivele care ar putea fi invocate în baza unui acord între statul membru solicitat şi un stat terț, încheiat în temeiul articolului 59 din Convenția de la Bruxelles din 1968.

(30) O parte care contestă executarea unei hotărâri pronunțate într-un alt stat membru ar trebui pe cât posibil şi în conformitate cu sistemul juridic al statului membru solicitat să poată invoca, în aceeaşi procedură, pe lângă motivele de refuz prevăzute în prezentul regulament, motivele de refuz disponibile în temeiul legislației naționale, în termenele prevăzute în legislația națională respectivă.

Cu toate acestea, recunoaşterea unei hotărâri ar trebui să fie refuzată numai dacă există unul sau mai multe dintre motivele de refuz prevăzute de prezentul regulament.

(31) Până la contestarea executării unei hotărâri, instanțele din statul membru solicitat ar trebui să poată, pe parcursul întregii proceduri referitoare la o astfel de contestație, inclusiv în timpul exercitării căilor de atac, să permită continuarea executării, cu condiția limitării executării sau a constituirii unei garanții.

(32) Pentru a informa persoana împotriva căreia se solicită executarea, cu privire la executarea unei hotărâri pronunțate într-un alt stat membru, certificatul prevăzut în prezentul regulament, însoțit, dacă este necesar, de hotărâre, ar trebui notificat sau comunicat persoanei respective, într-un termen rezonabil înaintea primei măsuri de executare. În acest context, prima măsură de executare ar trebui să însemne prima măsură de executare după această notificare sau comunicare.

(33) Atunci când o instanță competentă cu privire la fond dispune aplicarea de măsuri provizorii, inclusiv măsuri de conservare, ar trebui asigurată libera circulație a acestora în temeiul prezentului regulament. Cu toate acestea, măsurile provizorii, inclusiv cele de conservare, dispuse de o astfel de instanță fără citarea pârâtului nu ar trebui să fie recunoscute şi executate în temeiul prezentului regulament, cu excepția cazului în care hotărârea ce conține măsura îi este notificată sau comunicată pârâtului înainte de executare. Acest lucru nu ar trebui să împiedice recunoaşterea şi executarea acestor măsuri în temeiul legislației naționale. Atunci când măsurile provizorii, inclusiv cele de conservare, sunt dispuse de o instanță dintr-un stat membru care nu este competentă cu privire la fond, efectul acestor măsuri ar trebui limitat, în temeiul prezentului regulament, la teritoriul statului membru respectiv.

(34) Ar trebui asigurată continuitatea între Convenția de la Bruxelles din 1968, Regulamentul (CE) nr. 44/2001 şi prezentul regulament, fiind necesar să se prevadă unele dispoziții tranzitorii în acest sens. Aceeaşi necesitate a

continuității este valabilă cu privire la interpretarea de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene a Convenției de la Bruxelles din 1968 și a regulamentelor de înlocuire a acesteia.

(35) Respectarea angajamentelor internaționale pe care statele membre și le-au asumat impune ca prezentul regulament să nu aducă atingere convențiilor la care statele membre sunt parte și care reglementează anumite materii.

(36) Fără a aduce atingere obligațiilor statelor membre în temeiul tratatelor, prezentul regulament nu ar trebui să aducă atingere aplicării convențiilor și acordurilor bilaterale dintre un stat terț și un stat membru încheiate înainte de data intrării în vigoare a Regulamentului (CE) nr. 44/2001 care privesc aspecte reglementate de prezentul regulament.

(37) Pentru a asigura actualizarea certificatelor care urmează a fi utilizate în legătură cu recunoașterea sau executarea hotărârilor, actelor autentice și tranzacțiilor judiciare în temeiul prezentului regulament, competența de a adopta acte în conformitate cu articolul 290 din TFUE ar trebui delegată Comisiei în ceea ce privește modificarea anexelor I și II la prezentul regulament. Este deosebit de important ca, în timpul lucrărilor sale pregătitoare, Comisia să organizeze consultări adecvate, inclusiv la nivel de experți. Atunci când pregătește și elaborează acte delegate, Comisia ar trebui să asigure o transmitere simultană, în timp util și adecvată a documentelor relevante către Parlamentul European și Consiliu.

(38) Prezentul regulament respectă drepturile fundamentale și principiile recunoscute în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în special principiul dreptului la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil, garantate la articolul 47 din cartă.

(39) Deoarece obiectivul prezentului regulament nu poate fi realizat în mod satisfăcător de către statele membre și poate fi realizat mai bine la nivelul Uniunii, aceasta poate adopta măsuri în conformitate cu principiul subsidiarității, astfel cum este prevăzut la articolul 5 din Tratatul privind Uniunea Europeană („TUE"). În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este enunțat la articolul respectiv, prezentul regulament nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea acestui obiectiv.

(40) Regatul Unit și Irlanda, în conformitate cu articolul 3 din Protocolul privind poziția Regatului Unit și a Irlandei, anexat la TUE și la Tratatul de instituire a Comunității Europene de la momentul respectiv, au participat la adoptarea și aplicarea Regulamentului (CE) nr. 44/2001. În conformitate cu articolul 3 din Protocolul nr. 21 privind poziția Regatului Unit și a Irlandei cu privire la spațiul de libertate, securitate și justiție, anexat la TUE și la TFUE, Regatul Unit și Irlanda și-au comunicat dorința de a participa la adoptarea și aplicarea prezentului regulament.

(41) În conformitate cu articolele 1 şi 2 din Protocolul nr. 22 privind poziţia Danemarcei anexat la TUE şi la TFUE, Danemarca nu participă la adoptarea prezentului regulament[1], care nu i se adresează şi nu i se aplică, fără a aduce atingere posibilităţii aplicării de către Danemarca a modificărilor la Regulamentul (CE) nr. 44/2001 în temeiul articolului 3 al Acordului din 19 octombrie 2005 dintre Comunitatea Europeană şi Regatul Danemarcei privind competenţa judiciară, recunoaşterea şi executarea hotărârilor judecătoreşti în materie civilă şi comercială[2],

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT[3]:

JURISPRUDENŢĂ CJUE

1. Principii generale

1.1. Principiul aplicării regulamentului numai cu privire la cauzele având un element de extraneitate. Aplicarea art. 2 din Convenţia de la Bruxelles *[art. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este condiţionată de existenţa unui element de extraneitate. Totuşi, acest element de extraneitate (vizând fondul litigiului sau domiciliul părţilor) nu trebuie să implice, în mod necesar, mai multe state contractante. Cerinţa este îndeplinită, chiar dacă, spre exemplu, reclamantul are domiciliul într-un stat terţ, iar pârâtul are domiciliul într-un stat contractant ori dacă ambele părţi au domiciliul pe teritoriul aceluiaşi stat contractant, iar faptul cauzator de prejudicii s-a produs pe teritoriul unui stat necontractant (considerentele 24-27) *(Hotărârea din 1 martie 2005, C-281/02, Andrew Owusu împotriva N.B. Jackson, Repertoriul jurisprudenţei, 2005, p. I-01383[4]).*

1.2. Principiul caracterului prealabil al cererii preliminare faţă de cercetarea fondului litigiului. O jurisdicţie naţională poate adresa Curţii o cerere de interpretare a Convenţiei de la Bruxelles *[sau a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* chiar dacă cererea se fundamentează pe susţinerile uneia dintre părţi, al căror temei nu a fost încă verificat de către respectiva jurisdicţie, în cazul în care aceasta apreciază

[1] A se vedea Acordul între Uniunea Europeană şi Regatul Danemarcei privind competenţa judiciară, recunoaşterea şi executarea hotărârilor judecătoreşti în materie civilă şi comercială (JO L 240 din 13 august 2014) – *n.n.*

[2] JO L 299 din 16 noiembrie 2005, p. 62.

A se vedea Acordul între Uniunea Europeană şi Regatul Danemarcei privind competenţa judiciară, recunoaşterea şi executarea hotărârilor judecătoreşti în materie civilă şi comercială (JO L 182 din 10 iulie 2015) – *n.n.*

[3] Pentru norme interne de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, a se vedea art. I[4] din O.U.G. nr. 119/2006 privind unele măsuri necesare pentru aplicarea unor regulamente comunitare de la data aderării României la Uniunea Europeană (M. Of. nr. 1036 din 28 decembrie 2006), precum şi https://e-justice.europa.eu/content_european_judicial_atlas_in_civil_matters-321-ro.do.

[4] Prin aceeaşi hotărâre, Curtea a interpretat şi dispoziţiile art. 2 din Convenţia de la Bruxelles *[art. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru această interpretare, a se vedea *infra*, jurisprudenţa indicată la art. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

că, în raport cu particularitățile speței, pronunțarea unei hotărâri preliminare este necesară pentru soluționarea cauzei, iar întrebările adresate Curții sunt pertinente. Îi revine, în acest sens, jurisdicției naționale sarcina de a furniza Curții elementele de fapt și de drept care să îi permită să realizeze o interpretare a Convenției de la Bruxelles *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* care să fie utilă și să indice rațiunile pentru care apreciază că răspunsul acesteia la întrebările formulate este necesar pentru soluționarea litigiului *(Hotărârea din 9 decembrie 2003, C-116/02, Erich Gasser GmbH împotriva MISAT Srl, Repertoriul jurisprudenței, 2003, p. I-14693)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea prevederilor Convenției de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la **Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, pentru identitate de rațiune.

Interpretarea dată de Curte are la bază următoarea situație de fapt: prin cerere de chemare în judecată, MISAT Srl (în continuare MISAT) a solicitat unei instanțe italiene (ca instanță de la domiciliul pârâtului) ca, în principal, să constate încetarea de drept a contractului încheiat cu Erich Gasser GmbH (în continuare Gasser), iar, în subsidiar, să constate că respectivul contract a fost reziliat. Ulterior, Gasser a formulat, în fața unei instanțe austriece, o cerere de chemare în judecată a lui MISAT, solicitând obligarea acestuia la plata unor facturi emise în executarea aceluiași contract încheiat între respectivele părți. Competența instanței austriece a fost întemeiată atât pe considerentul situării în acest stat a locului executării contractului, cât și pe considerentul existenței unei convenții de alegere a jurisdicției austriece. În opinia lui Gasser, existența convenției de alegere a jurisdicției (contestate de către MISAT) ar rezulta din menționarea respectivei instanțe pe toate facturile emise de către Gasser, coroborată cu absența oricărei contestații din partea lui MISAT. În aceste condiții, instanța națională a constatat incidența potențială a dispozițiilor art. 21 din Convenția de la Bruxelles *[respectiv art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* care stabilesc obligația celei de-a doua instanțe sesizate să suspende soluționarea cauzei până la stabilirea competenței de către prima instanță sesizată[2].

Instanța austriacă a solicitat Curții să interpreteze dispoziția legală menționată, în sensul de a stabili dacă obligația de suspendare a soluționării cauzei subzistă atunci când competența celei de-a doua instanțe ar fi fundamentată nu numai pe criteriul obiectiv (locul executării contractului), ci și pe un criteriu subiectiv (voința părților). Această cerere a ridicat, însă, o întrebare prealabilă (justificată de contestarea de către una dintre părți a existenței clauzei de alegere a jurisdicției), respectiv dacă jurisdicția care formulează o cerere preliminară poate adresa Curții

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 21 din Convenția de la Bruxelles *[art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru această interpretare, a se vedea *infra*, jurisprudența indicată la art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

[2] Spre deosebire de Convenția de la Bruxelles, Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 prevede, în art. 31 alin. (2), că, atunci când este sesizată o instanță dintr-un stat membru căreia o convenție menționată la art. 25 îi conferă competență exclusivă, orice instanță dintr-un alt stat membru suspendă acțiunea până când instanța sesizată pe baza convenției stabilește că nu este competentă în temeiul convenției. Așadar, obligația de suspendare a soluționării cauzei incumbă, în acest caz, primei instanțe sesizate.

întrebări întemeiate pe afirmații, contestate, ale unei părți sau trebuie ca, în prealabil, acestea să fie probate.

1.3. Principiul încrederii reciproce în sistemele juridice și în instituțiile judiciare ale statelor membre. Principiul interzicerii controlului competenței instanței unui alt stat membru. Este contrară prevederilor Convenției de la Bruxelles *[respectiv Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* adoptarea unei măsuri prin care jurisdicția unui stat contractant interzice unei părți la o procedură aflată pe rolul acesteia să introducă sau să continue o acțiune în fața instanțelor unui alt stat contractant, chiar și în cazul în care partea acționează cu rea-credință, cu scopul de a împiedica derularea acțiunii aflate pe rolul respectivei instanțe *(Hotărârea din 27 aprilie 2004, C-159/02, Gregory Paul Turner împotriva Felix Fareed Ismail Grovit, Harada Ltd și Changepoint SA, Repertoriul jurisprudenței, 2004, p. I-03565).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea prevederilor Convenției de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două reglementări urmăresc aceleași obiective și sunt cârmuite de aceleași principii.

Potrivit interpretării Curții, Convenția de la Bruxelles *[respectiv Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* are la bază încrederea pe care statele contractante o acordă în mod reciproc sistemelor lor juridice și instituțiilor lor judiciare. Această încredere a permis crearea unui sistem obligatoriu de competențe, pe care toate jurisdicțiile aflate sub incidența Convenției de la Bruxelles *[și a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* sunt ținute să îl respecte. Această încredere reciprocă presupune ca regulile de competență, comune jurisdicțiilor din toate statele contractante, să poată fi interpretate și aplicate cu aceeași autoritate de fiecare dintre respectivele jurisdicții (considerentele 24-25).

Cu foarte puține excepții, nu este permis controlul competenței unei instanțe de către instanța unui alt stat contractant. Or, interzicerea de către o jurisdicție a introducerii sau continuării unei acțiuni în fața unei jurisdicții străine aduce atingere competenței acesteia de a soluționa cauza, fiind, în consecință, incompatibilă cu sistemul instituit prin Convenția de la Bruxelles *[și prin Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 26-27).

Justificarea interdicției ca sancțiune a comportamentului abuziv al pârâtului (care cu rea-credință s-ar adresa unei instanțe străine pentru a obstrucționa desfășurarea procedurii în fața instanței care a adoptat măsura) implică o apreciere a pertinenței introducerii acțiunii în fața instanței străine. Or, o asemenea apreciere este contrară principiului încrederii reciproce care stă la baza aplicării Convenției de la Bruxelles *[și a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 28-29). În plus, măsura este contrară obiectivelor Convenției de la Bruxelles *[și ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și prin faptul că lipsește de efectul lor util prevederile acestei reglementări referitoare la litispendență și conexitate (considerentul 30).

Capitolul I. Domeniu de aplicare şi definiţii

Articolul 1. (1) Prezentul regulament se aplică în materie civilă şi comercială, indiferent de natura instanţei. Acesta nu se aplică, în special, în materie fiscală, vamală sau administrativă şi nici răspunderii statului pentru actele sau omisiunile sale în exercitarea autorităţii publice (*acta iure imperii*).
(2) Prezentul regulament nu se aplică în ceea ce priveşte:
(a) starea civilă şi capacitatea persoanelor fizice, drepturile patrimoniale rezultate din regimurile matrimoniale sau din legăturile considerate prin legea aplicabilă acestora ca având efecte comparabile căsătoriei;
(b) falimentele, procedurile privind lichidarea societăţilor insolvabile sau a altor persoane juridice, acordurile amiabile, concordatele sau procedurile similare;
(c) securitatea socială;
(d) arbitrajul;
(e) obligaţiile de întreţinere care decurg dintr-o relaţie de familie, de rudenie, de căsătorie sau de alianţă;
(f) testamentele şi succesiunile, inclusiv obligaţiile de întreţinere rezultate ca urmare a unui deces.

CORESPONDENŢĂ: ► art. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ► art. 1 din Convenţia de la Bruxelles.

EXPLICAŢII

Textul preia, în esenţă, prevederile art. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001. Ca element de noutate poate fi menţionată exceptarea expresă din sfera de incidenţă a regulamentului a răspunderii statului pentru actele sau omisiunile sale în exercitarea autorităţii publice (*acta iure imperii*), soluţie deja consacrată prin jurisprudenţa CJUE. De asemenea, în vederea armonizării domeniului de aplicare al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 cu domeniile de aplicare ale Regulamentului (CE) nr. 4/2009[1] şi Regulamentului (UE) nr. 650/2012[2], au fost exceptate expres obligaţiile de întreţinere care decurg dintr-o relaţie de familie, de rudenie, de căsătorie sau de alianţă, precum şi obligaţiile de întreţinere rezultate ca urmare a unui deces.

Dispoziţia legală stabileşte **domeniul de aplicare al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012**, instituind o regulă şi mai multe excepţii.

---

[1] Regulamentul (CE) nr. 4/2009 privind competenţa, legea aplicabilă, recunoaşterea şi executarea hotărârilor şi cooperarea în materie de obligaţie de întreţinere (JO L nr. 7 din 10 ianuarie 2009, cu modificările ulterioare).

[2] Regulamentul (UE) nr. 650/2012 privind competenţa, legea aplicabilă, recunoaşterea şi executarea hotărârilor judecătoreşti şi acceptarea şi executarea actelor autentice în materie de succesiuni şi privind crearea unui certificat european de moştenitor (JO L nr. 201 din 27 iulie 2012).

Ca regulă, în sfera sa de incidență se includ *cererile formulate „în materie civilă și comercială"*. Calificarea acestei noțiuni se face exclusiv în funcție de obiectul acțiunii, iar nu în funcție de natura instanței sesizate, de calitatea părților (subiecte de drept privat sau de drept public) sau de cadrul procedural în care acțiunea este formulată. Pentru a se asigura o aplicare unitară a reglementării, calificarea se face în mod autonom (în funcție de obiectivele și sistemul Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 și de principiile generale care se desprind din ansamblul sistemelor de drept naționale), iar nu potrivit sistemului de drept al instanței sesizate sau al altui sistem de drept național.

Sunt excluse din sfera de aplicare a regulamentului anumite categorii de cereri formulate în materie civilă și comercială, exceptarea fiind, în general, justificată de existența, cu privire la acestea, a unor reglementări speciale, adoptate la nivelul Uniunii Europene sau la nivel internațional, și anume:

– *starea civilă și capacitatea persoanelor fizice*[1], *drepturile patrimoniale rezultate din regimurile matrimoniale sau din legăturile considerate prin legea aplicabilă acestora ca având efecte comparabile căsătoriei*. Sunt excluse, astfel, din domeniul de aplicare al regulamentului cererile de divorț (privind starea civilă) sau cererile referitoare la bunuri ale soților (în măsura în care rezultă dintr-o relație matrimonială) ori ale partenerilor (în măsura în care rezultă dintr-o legătură considerată prin legea aplicabilă ca având efecte comparabile căsătoriei)[2]. Sunt, de asemenea, exceptate cererile referitoare la capacitatea persoanelor fizice, precum cele care privesc autorizarea persoanei incapabile de a încheia un act juridic;

– *falimentele, procedurile privind lichidarea societăților insolvabile sau a altor persoane juridice, acordurile amiabile, concordatele sau procedurile similare*[3]. Pentru a determina incidența acestei excepțări este necesar să se verifice existența unei legături strânse între temeiul acțiunii și procedura de insolvență, simpla existență a acesteia sau participarea unor persoane implicate în respective procedură (*e.g.* un

---

[1] Materii reglementate parțial (cu privire la divorț, separația de corp, nulitatea căsătoriei, răspunderea părintească) prin Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 (JO L 338 din 23 decembrie 2003).

Menționăm că prin Regulamentul (UE) 2019/1111 al Consiliului din 25 iunie 2019 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești și privind răpirea internațională de copii (JO L 178 din 2 iulie 2019), Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 se va abroga de la 1 august 2022; acest din urmă regulament va continua să se aplice hotărârilor pronunțate în procedurile judiciare inițiate, actelor autentice întocmite sau înregistrate în mod formal și acordurilor care au devenit executorii în statul membru în care au fost încheiate înainte de 1 august 2022 și care intră în domeniul de aplicare al regulamentului menționat, iar Regulamentul (UE) 2019/1111 se va aplica numai procedurilor judiciare inițiate, actelor autentice întocmite sau înregistrate în mod formal și acordurilor înregistrate la 1 august 2022 sau după această dată.

[2] Excluderea din sfera de aplicare a regulamentului nu numai a cererilor referitoare la drepturile patrimoniale derivând dintr-o relație matrimonială, ci și a celor care rezultă dintr-o relație considerată de legea aplicabilă ca având efecte comparabile căsătoriei constituie un element de noutate adus de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

[3] Materie exceptată în considerarea existenței unei reglementări speciale, respectiv Regulamentul (UE) nr. 848/2015 (JO L 141 din 5 iunie 2015).

lichidator) nefiind suficientă pentru a determina aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. (2) lit. b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012;

– *securitatea socială*. Sunt excluse din sfera de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 numai acele cereri care privesc noțiunea autonomă de „securitate socială", văzută ca ansamblu al raporturilor juridice dintre administrație, pe de-o parte, și angajatori sau angajați, pe de altă parte;

– *arbitrajul*[1]. Materia arbitrajului este exclusă în totalitate din sfera de aplicare a regulamentului, ceea ce determină ca acțiunile referitoare la valabilitatea unei convenții de arbitraj, la desemnarea arbitrilor sau la funcționarea tribunalului arbitral să intre sub incidența art. 1 alin. (2) lit. d) al acestuia;

– *obligațiile de întreținere care decurg dintr-o relație de familie, de rudenie, de căsătorie sau de alianță*[2]. Ca urmare a acestei noi excepțări, jurisprudența anterioară a CJUE, creată sub incidența Convenției de la Bruxelles sau a Regulamentului (CE) nr. 44/2001, nu mai este de actualitate;

– *testamentele și succesiunile, inclusiv obligațiile de întreținere rezultate ca urmare a unui deces*[3].

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Regula aplicării regulamentului în „materie civilă și comercială"

1.1. Calificarea autonomă a noțiunii de „materie civilă și comercială". Criteriul exercitării puterii publice. Hotărâre pronunțată într-un litigiu opunând o autoritate publică, ce acționează în exercițiul unei puteri publice, și o persoană privată. Pentru interpretarea noțiunii de „materie civilă și comercială" în scopul aplicării Convenției de la Bruxelles *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, trebuie să se aibă în vedere nu sistemul de drept al unuia dintre statele interesate, ci, pe de-o parte, obiectivele și sistemul Convenției de la Bruxelles *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, iar, pe de altă parte, principiile generale care se desprind din ansamblul sistemelor de drept naționale.

Este exclusă din sfera de aplicare a Convenției de la Bruxelles *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* o hotărâre pronunțată într-un litigiu opunând o autoritate publică și o persoană privată, dacă autoritatea publică acționează în exercițiul unei puteri publice *(Hotărârea din 14 octombrie 1976, 29/76, LTU Lufttrans-*

---

[1] Materie exceptată în considerarea existenței unor reglementări ce se bucură de o largă receptare la nivel internațional, respectiv Convenția europeană de arbitraj comercial internațional, adoptată la Geneva la 21 aprilie 1961 (B. Of. nr. 12 din 25 iunie 1963), și Convenția pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, adoptată la New York la 10 iunie 1958 (B. Of. nr. 19 din 24 iulie 1961).

[2] Materie exceptată în considerarea existenței unei reglementări speciale, respectiv Regulamentul (UE) nr. 4/2009.

[3] Materie exceptată în considerarea existenței unei reglementări speciale, respectiv Regulamentul (UE) nr. 650/2012.

portunternehmen GmbH & Co. KG împotriva Eurocontrol, Repertoriul jurisprudenței, 1976, p. 01541).

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 1 alin. (1) prima teză din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la **art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, care preia vechea reglementare și o completează în sensul jurisprudenței CJUE, excluzând expres răspunderea statului pentru actele sau omisiunile sale în exercitarea autorității publice (*acta iure imperii*).

Pentru a interpreta textul menționat, Curtea a reținut că art. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* indică sfera de aplicare a acestei reglementări și, ca atare, în vederea asigurării, în măsura posibilului, a egalității și a uniformității drepturilor și obligațiilor ce decurg din actul normativ pentru statele contractante și pentru persoanele interesate, este necesar ca noțiunile din acest text să nu fie considerate ca o simplă trimitere la dreptul intern al unuia sau altuia dintre statele interesate. Întrucât art. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* prevede că actul normativ se aplică „indiferent de natura instanței", rezultă că **noțiunea de „materie civilă și comercială"** nu trebuie interpretată în funcție de simpla repartizare a competențelor între diferitele ordini jurisdicționale existente în anumite state. Față de cele arătate, expresia „materie civilă și comercială" trebuie considerată ca o **noțiune autonomă** și interpretată, pe de-o parte, prin referire la obiectivele și sistemul Convenției de la Bruxelles *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, iar, pe de altă parte, prin referire la principiile generale care se desprind din ansamblul sistemelor de drept naționale (considerentul 3).

În raport cu această interpretare a noțiunii de „materie civilă și comercială", anumite categorii de hotărâri judecătorești trebuie considerate ca fiind excluse din sfera de aplicare a reglementării, în considerarea elementelor ce caracterizează fie natura raporturilor juridice dintre părți, fie obiectul litigiului. Astfel, dacă unele hotărâri judecătorești pronunțate în litigii care opun o autoritate publică și o persoană de drept privat pot intra în sfera de aplicare a Convenției de la Bruxelles *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, situația este diferită în cazul în care autoritatea publică acționează în **exercițiul puterii publice**. Există un asemenea caz atunci când litigiul privește recuperarea redevențelor datorate de către o persoană de drept privat unui organism național sau internațional de drept public, ca urmare a utilizării instalațiilor și serviciile acestuia, mai ales atunci când această utilizare este obligatorie și exclusivă. Constituie un argument în plus pentru o asemenea calificare faptul că nivelul redevențelor, modul de calcul și procedura de percepere a acestora sunt stabilite în mod unilateral de către respectivul organism sau acesta, în mod unilateral, fixează locul de executare a obligației la sediul său și competența jurisdicției naționale pentru a soluționa litigiile referitoare la executarea obligației (considerentul 4).

1.2. Calificarea autonomă a noțiunii de „materie civilă și comercială". Criteriul exercitării puterii publice. Acțiune în repararea daunelor formulată în fața unei instanțe penale împotriva unui profesor al unei școli publice. Noțiunea de „materie

civilă" în sensul art. 1 alin. (1) prima teză din Convenția de la Bruxelles *[art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* acoperă acțiunea în repararea daunelor formulată în fața unei instanțe penale împotriva unui profesor al unei școli publice care, în timpul unei excursii școlare, a cauzat un prejudiciu unui elev, prin nerespectarea cu vinovăție a obligației de vigilență, chiar dacă există în materie un sistem de asigurări de răspundere instituit prin norme de drept public *(Hotărârea din 21 aprilie 1993, C-172/91, Volker Sonntag împotriva Hans Waidmann, Elisabeth Waidmann și Stefan Waidmann, Repertoriul jurisprudenței, 1993, p. I-01963)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 1 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, care preia vechea reglementare.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că, întrucât reglementarea nu distinge în funcție de natura instanței sesizate, Convenția de la Bruxelles *[respectiv Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* se aplică în ceea ce privește hotărârile în materie civilă pronunțate de către o instanță penală (considerentele 15-16).

O acțiune în repararea prejudiciului cauzat unei persoane particulare prin săvârșirea unei infracțiuni, cum este cazul în speță, are o natură juridică civilă. Astfel cum s-a reținut prin jurisprudența Curții, o asemenea acțiune nu scapă din sfera de aplicare a Convenției de la Bruxelles *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* decât dacă pârâtul este o autoritate publică acționând în exercițiul unei puteri publice. În speță, împrejurarea că profesorul ar avea statutul de funcționar public și ar acționa ca atare nu este determinantă, întrucât nu întotdeauna un asemenea funcționar **exercită o putere publică**. În majoritatea sistemelor de drept ale statelor membre, comportamentul profesorilor unei școli publice în raport cu elevii, pe parcursul unei excursii școlare, nu presupune exercitarea unei puteri publice exorbitante prin raportare la regulile aplicabile în relațiile dintre particulari (considerentele 19-22). Rezultă, așadar, că o acțiune în daune formulată împotriva unui profesor al unei școli publice pentru prejudiciul cauzat unui elev în timpul unei excursii școlare, prin nerespectarea culpabilă a obligației de vigilență, se include în noțiunea de „materie civilă" în sensul art. 1 alin. (1) prima teză din Convenția de la Bruxelles *[art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

În fine, existența eventuală a unei asigurări de răspundere instituită prin norme de drept public nu prezintă nicio relevanță întrucât temeiul acțiunii civile, respectiv răspunderea delictuală, nu este afectat de existența unei asemenea garanții (considerentul 28).

1.3. Calificarea autonomă a noțiunii de „materie civilă și comercială". Criteriul exercitării puterii publice. Litigii declanșate de către gestionarul cursurilor de apă publice împotriva persoanei responsabile din punct de vedere legal. Noțiunea de „materie civilă și comercială" în sensul art. 1 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru această interpretare, a se vedea *infra*, jurisprudența indicată la art. 45 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

[art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] nu include litigiile declanșate de către gestionarul cursurilor de apă publice împotriva persoanei responsabile din punct de vedere legal, în vederea recuperării cheltuielilor efectuate pentru înlăturarea unei epave, operațiune pe care gestionarul a efectuat-o sau a făcut să fie efectuată în exercitarea puterii publice *(Hotărârea din 16 decembrie 1980, 814/79, Olanda împotriva Reinhold Rüffer, Repertoriul jurisprudenței, 1980, p. 03807).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 1 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, care preia vechea reglementare și o completează în sensul jurisprudenței CJUE.

Pentru a interpreta textul menționat, Curtea a reținut că, potrivit jurisprudenței acesteia, dacă anumite litigii care opun o autoritate publică unei persoane de drept privat pot intra în sfera de aplicare a Convenției de la Bruxelles *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, situația este alta atunci când autoritatea publică acționează în exercitarea puterii publice. O asemenea ipoteză există în cazul unui litigiu referitor la recuperarea cheltuielilor inerente înlăturării unei epave, de către statul gestionar al unui curs de apă, în executarea unei obligații internaționale (rezultând dintr-un acord bilateral) și pe baza prevederilor legii interne care îi conferă, în gestionarea cursului de apă, poziția de putere publică în raport cu particularii (considerentele 8-9).

Față de aceste elemente, acțiunea formulată de stat în fața instanței naționale trebuie considerată ca exclusă din câmpul de aplicare al Convenției de la Bruxelles *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, astfel cum este acesta definit de **noțiunea de „materie civilă și comercială"**, de îndată ce se constată că în cauză statul a acționat în **exercițiul puterii publice.** Împrejurarea că, în speță, litigiul nu poartă asupra operațiunilor de înlăturare a epavei, ci asupra recuperării cheltuielilor inerente acestei operațiuni și că recuperarea cheltuielilor se face printr-o acțiune în justiție (valorificând un drept de creanță avându-și sursa într-un act de putere publică), iar nu pe cale administrativă, nu face ca materia litigioasă să intre în sfera de aplicare a Convenției de la Bruxelles *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 12, 13 și 15).

1.4. Calificarea autonomă a noțiunii de „materie civilă și comercială". Criteriul exercitării puterii publice. Litigiu privind obligația unui avocat de a plăti contribuții profesionale anuale pe care le datorează ordinului avocaților căruia îi aparține. Articolul 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 trebuie interpretat în sensul că un litigiu privind obligația unui avocat de a plăti contribuții profesionale anuale pe care le datorează ordinului avocaților căruia îi aparține nu intră în domeniul de aplicare al acestui regulament decât cu condiția ca, atunci când îi solicită acestui avocat să execute obligația menționată, ordinul respectiv să nu acționeze, în temeiul dreptului național aplicabil, în exercitarea unei prerogative de putere publică, aspect a cărui verificare revine instanței de trimitere *(Hotărârea*

din 5 decembrie 2019, C-421/18, Ordre des avocats du barreau de Dinant împotriva JN, publicată în Repertoriul electronic[1]*).*

Notă: Pentru a interpreta textul menţionat, Curtea a reţinut că un litigiu privind obligaţia unui avocat de a plăti contribuţii profesionale anuale pe care le datorează ordinului avocaţilor căruia îi aparţine nu intră în domeniul de aplicare al regulamentului menţionat decât cu condiţia ca, atunci când solicită acestui avocat să execute obligaţia menţionată, ordinul respectiv să nu acţioneze, în temeiul dreptului naţional aplicabil, în exercitarea unei **prerogative de putere publică**, aspect a cărui verificare revine instanţei de trimitere (considerentul 23).

Or, potrivit indicaţiilor furnizate de instanţa de trimitere, în temeiul art. 428 primul paragraf din Codul judiciar belgian, **înscrierea în tabloul ordinului constituie o cerinţă** căreia trebuie să i se conformeze în mod necesar **orice persoană care doreşte să poarte titlul de avocat şi să exercite profesia respectivă.** În plus, în conformitate cu art. 443 primul paragraf din Codul judiciar belgian, **consiliul ordinului poate impune avocaţilor înscrişi în tablou plata contribuţiilor stabilite de el**, astfel încât, în cazul în care autoritatea menţionată decide să utilizeze această competenţă legală, plata acestor contribuţii are un caracter obligatoriu pentru persoanele interesate (considerentele 27-28).

1.5. Calificarea autonomă a noţiunii de „materie civilă şi comercială". Criteriul exercitării unor prerogative proprii. Acţiune în regres întemeiată pe dispoziţii speciale prin care s-a conferit organismului public o prerogativă proprie. O acţiune *[în regres promovată de o persoană de drept public împotriva unei persoane de drept privat – n.n.]* se include în sfera noţiunii de *„materie civilă"* avute în vedere de art. 1 alin. (1) din Convenţia de la Bruxelles *[art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* dacă fundamentul şi modalităţile de exercitare ale acestei acţiuni sunt cârmuite de regulile de drept comun (...). Dacă, însă, acţiunea în regres este întemeiată pe dispoziţii speciale prin care legiuitorul a conferit organismului public o *prerogativă proprie*, respectiva acţiune nu poate fi considerată ca încadrându-se în sfera noţiunii de *„materie civilă"* (considerentul 20) *(Hotărârea din 15 ianuarie 2004, C-433/01, Freistaat Bayern împotriva Jan Blijdenstein, Repertoriul jurisprudenţei, 2004, p. I-00981).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 1 alin. (1) şi art. 5 pct. 2 din Convenţia de la Bruxelles. Ca urmare a intrării în vigoare a Regulamentului (CE) nr. 4/2009, art. 1 alin. (2) lit. e) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 a exclus din sfera sa de aplicare obligaţiile de întreţinere care decurg dintr-o relaţie de familie, de rudenie, de căsătorie sau de alianţă. Rezultă că în prezent o asemenea obligaţie nu se mai include în noţiunea de „materie civilă" în sensul regulamentului. În consecinţă, **în prezent această hotărâre prezintă interes numai din perspectiva calificării autonome a noţiunii**

[1] Prin aceeaşi hotărâre, Curtea a interpretat şi dispoziţiile art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012. Pentru această interpretare, a se vedea *infra*, jurisprudenţa indicată la art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

de „materie civilă", reglementate de art. 1 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. În aceste condiții, nu am redat dispozitivul hotărârii, care nu mai prezintă interes în prezent (includerea acțiunii în regres, promovate de către un organism public care a efectuat o plată în locul celui căruia îi revenea obligația de întreținere, în domeniul de aplicare al regulii de competență privind obligația de întreținere), ci numai acele considerente vizând problema care rămâne actuală (calificarea autonomă a conceptului de „materie civilă").

1.6. Calificarea autonomă a noțiunii de „materie civilă și comercială". Criteriul exercitării puterii publice. Temeiul acțiunii. Acțiune în despăgubiri pentru prejudiciul suferit de către avânzii-cauză ai victimelor acțiunilor întreprinse de forțe armate în cadrul unor operațiuni de război. Articolul 1 alin. (1) prima teză din Convenția de la Bruxelles *[art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că o acțiune în justiție introdusă de persoane fizice într-un stat contractant împotriva unui alt stat contractant și care urmărește obținerea de despăgubiri pentru prejudiciul suferit de către avânzii-cauză ai victimelor acțiunilor întreprinse de forțe armate în cadrul unor operațiuni de război pe teritoriul primului stat nu aparține „materiei civile" în înțelesul acestei dispoziții *(Hotărârea din 15 februarie 2007, C-292/05, Eirini Lechouritou și alții împotriva Dimosio tis Omospondiakis Dimokratias tis Germanias, Repertoriul jurisprudenței, 2007, p. I-01519).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 1 alin. (1) prima teză din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, care preia vechea reglementare și o completează în sensul jurisprudenței CJUE, excluzând expres răspunderea statului pentru actele sau omisiunile sale în exercitarea autorității publice (*acta iure imperii*).

În speță, reclamanții s-au adresat instanțelor elene, solicitând obligarea Republicii Federale Germania la repararea prejudiciilor materiale, precum și a prejudiciului moral și a suferințelor psihice care le-au fost cauzate de acțiunile forțelor armate germane în anul 1943, în timpul ocupației militare.

Pentru a reține că acțiunea formulată excede domeniului de aplicare al Convenției de la Bruxelles *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, Curtea a constatat că acesta este limitat la **„materia civilă și comercială"**, convenția nedefinind nici conținutul, nici întinderea noțiunii. În asemenea condiții, pentru a asigura, în măsura posibilului, egalitatea și uniformitatea drepturilor și obligațiilor care decurg din Convenția de la Bruxelles *[respectiv din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* pentru statele contractante și pentru persoanele interesate, termenii respectivei dispoziții nu trebuie interpretați ca reprezentând o simplă trimitere la dreptul intern al unuia sau al altuia dintre aceste state. Astfel, noțiunea „materie civilă și comercială" trebuie considerată ca fiind **o noțiune autonomă**, ce trebuie interpretată prin referire, pe de o parte, la obiectivele și la sistemul Convenției de la Bruxelles *[respectiv ale*

Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] și, pe de altă parte, la principiile generale care reies din ansamblul sistemelor juridice naționale (considerentele 28-29).

În acest sens, Curtea a reținut că, deși anumite litigii dintre o autoritate publică și o persoană de drept privat pot intra în domeniul de aplicare al Convenției de la Bruxelles *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, situația este diferită atunci când autoritatea publică acționează în exercitarea puterii publice (considerentul 31). Este suficient ca reclamantul să acționeze pe baza unei pretenții care își are originea într-un **act de autoritate publică** (cum este cazul ocupației militare din speță) pentru a considera că acțiunea acestuia, oricare ar fi natura procedurii recunoscute de dreptul național, este exclusă din domeniul de aplicare al Convenției de la Bruxelles *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Împrejurarea că acțiunea este prezentată ca având un caracter civil, în măsura în care urmărește să obțină compensarea bănească a prejudiciului material și moral cauzat reclamanților, este, în consecință, lipsită de orice relevanță (considerentul 41).

1.7. Calificarea autonomă a noțiunii de „materie civilă și comercială". Criteriul exercitării puterii publice. Temeiul și modalitățile de exercitare ale acțiunii. Acțiune în restituirea unei plăți nedatorate. Articolul 1 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că noțiunea „materie civilă și comercială" include o acțiune în restituirea unei plăți nedatorate în cazul în care un organism public, căruia o autoritate instituită printr-o lege de reparare a prejudiciilor create ca urmare a persecuțiilor exercitate de un regim totalitar i-a impus să plătească unei persoane prejudiciate, cu titlu de reparație, o parte din suma obținută din vânzarea unui imobil, a virat acestei persoane, din eroare, întregul cuantum al prețului de vânzare și, ulterior, solicită în justiție restituirea plății nedatorate *(Hotărârea din 11 aprilie 2013, C-645/11, Land Berlin împotriva Ellen Mirjam Sapir și alții, publicată în Repertoriul electronic)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 1 alin. (1) prima teză din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, care preia vechea reglementare și o completează în sensul jurisprudenței CJUE, excluzând expres răspunderea statului pentru actele sau omisiunile sale în exercitarea autorității publice *(acta iure imperii)*.

Interpretarea dată de Curte are la bază următoarea situație de fapt: dl Julius Busse a fost proprietarul unui teren situat pe teritoriul care aparținea anterior Berlinului de Est. În timpul regimului național-socialist, el a fost persecutat de acest regim și, în 1938, a fost obligat să vândă terenul unui terț. Terenul respectiv a fost ulterior expropriat de Republica Democrată Germania și a fost comasat cu alte terenuri aflate în proprietatea acestui stat. După reunificarea germană, unitatea funciară

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 6 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru această interpretare, a se vedea *infra*, jurisprudența indicată la art. 8 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

care a rezultat astfel a intrat, în parte, în proprietatea Land Berlin și, în parte, în proprietatea Republicii Federale Germania. La 5 septembrie 1990, primii zece intimați din litigiul principal, dintre care doamnele Sapir și Birgansky, precum și dnii Rumney și Ben-Zadok cu domiciliul în Israel, dl Busse în Regatul Unit, iar dna Brown în Spania, în calitate de succesori în drepturi ai proprietarului inițial, au solicitat retrocedarea părții din această unitate funciară care a aparținut anterior acestuia, în temeiul Vermögensgesetz. În anul 1997, Land Berlin și Republica Federală Germania au vândut unui investitor, în totalitate, unitatea funciară obținută în urma operațiunii de comasare a terenurilor menționate mai sus. Ulterior vânzării, autoritatea competentă a constatat că, în conformitate cu dreptul național, primii zece intimați din litigiul principal nu puteau să solicite retrocedarea terenului, însă aveau dreptul la plata cotei-părți corespunzătoare din suma obținută din vânzarea unității funciare sau chiar din valoarea de piață a bunului. Aceeași autoritate a obligat Land Berlin, recurentul din litigiul principal, să plătească primilor zece intimați din litigiul principal cota-parte din suma obținută din vânzare corespunzătoare terenului domnului Julius Busse. Cu toate acestea, la efectuarea plății în discuție, Land Berlin, care acționa și în numele Republicii Federale Germania, a săvârșit o eroare. Astfel, a plătit din greșeală întregul preț de vânzare avocatului care îi reprezenta pe primii zece intimați din litigiul principal, sumă pe care el a împărțit-o apoi acestora din urmă. În procedura principală, Land Berlin solicită obligarea intimaților la restituirea sumei plătite în plus, pe care o estimează la 2,5 milioane de euro. Acesta a formulat la Landgericht Berlin (Tribunalul Regional Berlin) o acțiune îndreptată împotriva primilor zece intimați, în calitatea lor de succesori în drepturi ai dlui Julius Busse, întemeiată pe îmbogățirea fără justă cauză, precum și împotriva avocatului care i-a reprezentat pe aceștia, care este cel de al unsprezecelea intimat în litigiul principal, întemeiată pe săvârșirea unui act ilicit.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că, deși anumite litigii dintre o autoritate publică și o persoană de drept privat pot intra în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 44/2001 *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, situația este diferită atunci când autoritatea publică acționează în **exercitarea puterii publice**. Pentru a determina dacă această situație se regăsește într-un litigiu cum este cel din speță, este necesar să se examineze **temeiul și modalitățile de exercitare ale acțiunii** formulate *(a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 noiembrie 2002, Baten, C-271/00, Rec., p. I-10489, pct. 31, și Hotărârea din 15 mai 2003, Préservatrice foncière TIARD, C-266/01, Rec., p. I-4867, pct. 23)*. În această privință, trebuie să se constate că, astfel cum subliniază instanța de trimitere, dreptul la reparație care stă la baza acțiunii formulate în cauza principală se întemeiază pe dispoziții naționale, în speță Vermögensgesetz și Investitionsvorranggesetz, referitoare la despăgubirea victimelor regimului național-socialist, care sunt identice pentru toți proprietarii de imobile grevate de drepturi de restituire. Astfel, acestea impun aceeași obligație de despăgubire fără a face distincție între calitatea de persoană privată sau de entitate statală a proprietarului bunului grevat. De asemenea, astfel cum reiese din cererea de decizie preliminară, procedura administrativă privind drepturile la reparație ale

persoanelor prejudiciate este identică indiferent de calitatea proprietarului în cauză. În plus, în cadrul acestei proceduri, proprietarul menționat, persoană privată sau persoană publică, nu are nicio prerogativă de decizie în ceea ce privește stabilirea drepturilor la restituire ale persoanei prejudiciate (considerentele 33-36).

Pe de altă parte, trebuie arătat că acțiunea principală privește restituirea excedentului plătit din eroare la achitarea de către Land Berlin a drepturilor de plată ale persoanelor prejudiciate. Or, pe de o parte, rambursarea acestui excedent nu face parte din procedura administrativă prevăzută de Vermögensgesetz și de Investitionsvorranggesetz. Pe de altă parte, în vederea rambursării sumei plătite în plus, proprietarul, indiferent dacă este vorba despre o persoană publică sau despre o persoană privată, trebuie să acționeze în justiție persoanele prejudiciate în fața instanțelor civile. De asemenea, rambursarea respectivă are ca temei juridic normele prevăzute la art. 812 alin. (1) din Codul civil german privind restituirea plății nedatorate, întemeiată pe îmbogățirea fără justă cauză.

1.8. Calificarea autonomă a noțiunii de „materie civilă și comercială". Criteriul exercitării puterii publice. Temeiul și modalitățile de exercitare ale acțiunii. Pretinsa participare a pârâtului la o asociere în scopul săvârșirii unei fraude care intră în domeniul de aplicare al dreptului național privind răspunderea civilă delictuală sau cvasidelictuală. Noțiunea „materie civilă și comercială", utilizată la art. 1 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, trebuie interpretată în sensul că include o acțiune prin care o autoritate publică a unui stat membru solicită unor persoane fizice și juridice care sunt rezidente în alt stat membru daune-interese cu titlu de reparație a unui prejudiciu cauzat de o asociere în scopul săvârșirii unei fraude cu privire la taxa pe valoarea adăugată datorată în primul stat membru *(Hotărârea din 12 septembrie 2013, C-49/12, The Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs împotriva Sunico ApS și alții, publicată în Repertoriul electronic).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 1 alin. (1) prima teză din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, care preia vechea reglementare și o completează în sensul jurisprudenței CJUE, excluzând expres răspunderea statului pentru actele sau omisiunile sale în exercitarea autorității publice *(acta iure imperii).*

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că, deși anumite litigii dintre o autoritate publică și o persoană de drept privat pot intra în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 44/2001, situația este diferită atunci când autoritatea publică acționează în **exercitarea puterii publice** (a se vedea în special Hotărârea din 11 aprilie 2013, *Sapir și alții*, C-645/11, pct. 33 și jurisprudența citată). Pentru a determina dacă această situație se regăsește în cadrul unui litigiu precum cel în discuție în cauza principală, este necesar să se examineze **temeiul și modalitățile de exercitare ale acțiunii** formulate de Commissioners în Regatul Unit, în fața High

Court of Justice (a se vedea prin analogie Hotărârea din 14 noiembrie 2002, *Baten*, C-271/00, Rec., p. I-10489, pct. 31 și Hotărârea din 15 mai 2003, *Préservatrice foncière TIARD*, C-266/01, Rec., p. I-4867, pct. 23) (considerentele 34-35).

În această privință, trebuie constatat că cererea cu care este sesizată instanța menționată are ca temei de fapt pretinsul comportament fraudulos al pârâților, cărora li se impută că au participat, pe teritoriul Regatului Unit, la o serie de operațiuni de vânzare de mărfuri, destinate creării unui mecanism de evaziune fiscală de tip „carusel privind TVA-ul", care a permis o evaziune privind taxa aferentă ieșirilor săvârșită de o persoană impozabilă din acest stat membru și că, astfel, au fost adevărații beneficiari ai sumelor obținute prin intermediul acestei evaziuni fiscale. În ceea ce privește temeiul juridic al acțiunii formulate, acesta este dat de pretinsa participare a pârâtului la o asociere în scopul săvârșirii unei fraude care intră în domeniul de aplicare al dreptului privind răspunderea civilă delictuală sau cvasidelictuală din acest stat membru (considerentele 36-37).

De asemenea, din decizia de trimitere reiese că pârâtul nu este persoană impozabilă în scopuri de TVA, astfel încât nu este obligat la plata acestei taxe în temeiul legislației acestui stat membru. Totodată, reclamanții nu au posibilitatea de a emite ei înșiși, astfel cum este în general situația în cadrul exercitării prerogativelor de putere publică, titlul executoriu care să le permită să urmărească recuperarea creanței lor, ci trebuie ca, în acest scop, într-un context precum cel din prezenta cauză, să utilizeze căile ordinare de atac. Rezultă că raportul juridic existent între reclamanți și pârât nu este un raport juridic întemeiat pe dreptul public, în speță dreptul fiscal, care implică utilizarea prerogativelor de putere publică (considerentele 38-40). Faptul că întinderea răspunderii delictuale a pârâtului față de reclamanți și cuantumul creanței fiscale pe care aceștia o au împotriva unei persoane impozabile coincid nu poate fi considerat o dovadă că acțiunea reclamanților ține de exercitarea puterii publice a acestora față de pârât, din moment ce este cert că raportul juridic existent între reclamanți și pârât este guvernat nu de legislația din Regatul Unit privind TVA-ul, ci de legislația din acest stat membru privind răspunderea delictuală sau cvasidelictuală (considerentul 41).

1.9. Calificarea autonomă a noțiunii de „materie civilă și comercială". Criteriul exercitării puterii publice sau a unor puteri exorbitante. Obiectul litigiului. Acțiune prin care un stat contractant urmărește executarea unui contract de cauțiune. Articolul 1 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că:

a) se include în sintagma *„materie civilă și comercială"* o acțiune prin care un stat contractant solicită obligarea unei persoane de drept privat la executarea unui contract de drept privat de cauțiune, încheiat pentru a permite unei persoane să furnizeze o garanție stabilită de către acest stat, cu condiția ca raportul juridic stabilit între creditor și fideiusor, astfel cum rezultă din contractul de cauțiune, să nu corespundă exercitării de către stat a unor puteri exorbitante prin raportare la regulile aplicabile în relațiile dintre particulari;

b) nu se include în noțiunea de *„materie vamală"* o acțiune prin care un stat contractant urmărește executarea unui contract de cauțiune destinat să garanteze plata unei obligații vamale, dacă raportul juridic dintre stat și fideiusor, rezultând din contract, nu corespunde exercitării de către stat a unor puteri exorbitante prin raportare la regulile aplicabile în relațiile dintre particulari, doar pentru că fideiusorul poate invoca mijloace de apărare care impun examinarea existenței și a conținutului obligației vamale *(Hotărârea din 15 mai 2003, C-266/01, Préservatrice foncière TIARD SA împotriva Staat der Nederlanden, Repertoriul jurisprudenței, 2003, p. I-04867).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 1 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, care preia vechea reglementare și o completează în sensul jurisprudenței CJUE.

Interpretarea dată de Curte are la bază următoarea situație de fapt: statul olandez a autorizat trei asociații olandeze ale transportatorilor să elibereze carnete TIR (potrivit Convenției adoptate la Geneva, la 14 noiembrie 1975[1]). Respectivele asociații răspund solidar cu posesorii carnetelor TIR pentru obligațiile vamale ale acestora din urmă. Emitenții carnetelor au, de asemenea, obligația de a furniza un garant (fideiusor), acceptat de statul olandez, care să acopere răspunderea acestora. În condițiile în care, în speță, statul olandez a chemat în judecată, în fața instanței olandeze, pe fideiusorul cu sediul în Franța, acesta din urmă a invocat necompetența respectivei instanțe în raport cu prevederile Convenției de la Bruxelles *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Instanța olandeză a solicitat Curții ca, interpretând prevederile art. 1 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, să stabilească dacă respectiva acțiune se încadrează în sintagma „materie civilă și comercială", intrând astfel în sfera de aplicare a actului normativ menționat.

Pentru a aprecia dacă acțiunea formulată de statul olandez se include în **sintagma „materie civilă și comercială"**, Curtea a folosit drept criteriu existența sau inexistența unei **manifestări de putere publică** din partea statului creditor (considerentul 30). În condițiile în care fideiusorul și-a asumat în mod liber obligația față de statul creditor, iar întinderea respectivei obligații rezultă din contractul încheiat, acțiunea formulată în speță intră sub incidența Convenției de la Bruxelles *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 33-36).

Curtea a apreciat că, în lipsa exercitării de către stat a unor **puteri exorbitante** prin raportare la regulile aplicabile în relațiile dintre particulari, simplul fapt că fideiusorul poate invoca mijloace de apărare care impun examinarea existenței și a conținutului obligației vamale nu schimbă datele problemei. A lua în considerare alte aspecte decât **obiectul litigiului** pentru a determina sfera de aplicare a reglementării analizate ar fi contrar principiului securității juridice, întrucât aceasta ar varia în funcție de diversele aspecte ce ar fi invocate de către părți (considerentele 40-42).

---

[1] România a aderat la această convenție prin Decretul nr. 420/1979 (B. Of. nr. 98 din 10 decembrie 1979).

2. Excepții de la regula aplicării regulamentului în „materie civilă și comercială". Cazul cererilor referitoare la starea și capacitatea persoanelor sau la raporturi juridice rezultând din relația matrimonială ori din desfacerea acesteia [art. 1 alin. (2) lit. a)]

2.1. Cerere referitoare la capacitatea persoanei fizice. Autorizarea persoanei aflate sub curatelă de a încheia un act juridic. Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială și în special art. 22 pct. 1 din acesta *[art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că nu se aplică unei proceduri necontencioase inițiate de un resortisant al unui stat membru, declarat parțial incapabil prin punerea sub curatelă conform legislației acestui stat, în fața unei instanțe dintr-un alt stat membru în vederea obținerii autorizării de a vinde cota sa parte dintr-un bun imobil situat pe teritoriul acestui alt stat membru, întrucât o astfel de procedură ține de „capacitatea persoanelor fizice" în sensul art. 1 alin. (2) lit. (a) din regulamentul menționat *[art. 1 alin. (2) lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, care este exclusă din domeniul de aplicare material al acestuia *(Hotărârea din 3 octombrie 2013, C-386/12, Siegfried János Schneider, publicată în Repertoriul electronic).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 1 alin. (2) lit. (a) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la **art. 1 alin. (2) lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: în temeiul legislației maghiare, dl Schneider a fost pus sub curatelă de o instanță din Ungaria, care a numit în acest scop un reprezentant legal și curator autorizat, care este, de asemenea, resortisant maghiar. În urma decesului mamei sale la 17 iunie 2009, dl Schneider a moștenit jumătate dintr-un apartament situat în orașul Lovech (Bulgaria), cealaltă jumătate aparținând fratelui său. Domnul Schneider, având acordul curatorului său, a introdus o cerere la Sofiyski rayonen sad (Tribunalul Teritorial din Sofia) în vederea obținerii autorizării de a vinde partea care îi aparține din bunul imobil menționat. În susținerea cererii, acesta a invocat avantajele pe care le-ar reprezenta vânzarea respectivă pentru a-i permite acoperirea nevoilor sale specifice în Ungaria, în special a cheltuielilor privind îngrijirile medicale constante și a celor privind cazarea într-un centru de îngrijire. Prin decizia din 29 februarie 2012, Sofiyski rayonen sad a respins această cerere pentru motivul că actul de dispoziție privind bunul în cauză nu era în interesul persoanei declarate parțial incapabilă. Astfel, instanța respectivă a hotărât că era contrar intereselor dlui Schneider, major protejat prin curatelă, ca bunul său imobil să fie vândut și ca banii astfel obținuți să fie plasați într-un fond, în condițiile în care acesta ar rămâne, în același timp, fără locuință în Ungaria. Domnul Schneider a declarat apel împotriva deciziei menționate la Sofiyski gradski sad (Tribunalul din Sofia).

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele: după cum reiese din decizia de trimitere, dl Schneider solicită autorizarea menționată întrucât, în calitate

de persoană pusă sub curatelă, este parțial lipsit de capacitatea de a-și exercita drepturile. Astfel, acesta nu poate dispune de bunurile sale imobile decât prin intermediul unei alte persoane care acționează în numele său, în calitate de curator, și cu autorizarea prealabilă a autorității judiciare. Reiese de asemenea din decizia de trimitere că, în temeiul dispozițiilor din Codul familiei bulgar, autorizarea judiciară menționată este o măsură de protecție pentru persoana pusă sub curatelă care este impusă prin lege pentru faptul că persoana respectivă nu mai poate efectua ea însăși acte de dispoziție cu privire la bunurile sale imobile. Astfel, după cum a arătat instanța de trimitere, o asemenea autorizare nu este acordată decât în cazul în care înstrăinarea bunului imobil în cauză este efectuată în interesul persoanei protejate (considerentele 24-25).

Rezultă că **cererea unei persoane puse sub curatelă** privind obținerea autorizării de a dispune de bunul său imobil, precum cea care face obiectul procedurii principale, este o cerere care se raportează direct la **capacitatea persoanei fizice** în cauză în sensul art. 1 alin. (2) lit. (a) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 1 alin. (2) lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Astfel, necesitatea de a obține o autorizare judiciară pentru a putea efectua acte de dispoziție având ca obiect bunuri imobile care aparțin unor persoane puse sub curatelă este o consecință directă a incapacității juridice care afectează aceste persoane ca urmare a măsurii de protecție care li s-a aplicat pentru îndeplinirea unor asemenea acte. O asemenea interpretare este susținută de raportul dlui Jenard cu privire la Convenția din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *(JO 1979, C 59, p. 1)*, al cărei domeniu de aplicare material coincide cu cel al Regulamentului nr. 44/2001. Astfel, rezultă din cuprinsul paginii 10 a acestui raport că aplicarea convenției amintite este limitată la „litigiile și [la] hotărârile care au ca obiect toate obligațiile contractuale sau extracontractuale care nu implică starea și capacitatea persoanelor sau domeniul succesiunilor, al testamentelor și al regimurilor matrimoniale sau falimentul ori asigurările sociale și că, în această privință, convenția trebuie interpretată în sensul cel mai larg" (considerentele 26-27).

În sfârșit, în ceea ce privește împrejurarea că, în cauza principală, autorizarea judiciară de a vinde, solicitată de persoana pusă sub curatelă, privește un bun imobil aflat în proprietatea acesteia, trebuie constatat că acest aspect specific al procedurii principale nu poate fi considerat determinant pentru calificarea ei drept procedură care are ca obiect „drepturi reale imobiliare" în sensul art. 22 pct. 1 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Astfel, o asemenea procedură nu urmărește să stabilească întinderea, conținutul, proprietatea sau posesia unui bun imobil și nici, de altfel, să asigure persoanei puse sub curatelă, în calitate de proprietară a bunului menționat, protecția prerogativelor care decurg din titlul său de proprietate. În această privință, trebuie constatat că la paginile 34 și 35 ale raportului dlui Jenard sus-menționat se arată, în comentariul referitor la art. 16 din Convenția de la Bruxelles, că norma privind competența prevăzută la art. 16 pct. 1 lit. (a) din această convenție, corespunzătoare celei prevăzute la art. 22 pct. 1 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE)*

nr. 1215/2012 – n.n.], care „se întemeiază pe obiectul cererii", vizează „litigiile având ca obiect drepturi reale asupra unor imobile". Or, în cauza principală, **procedura are ca unic obiect** să stabilească dacă este în **interesul persoanei declarate parțial** incapabilă să își înstrăineze bunul imobil, **fără a pune în discuție dreptul real ca atare** pe care îl deține aceasta din urmă asupra bunului respectiv (considerentele 28-30).

2.2. Noțiunea de „regimuri matrimoniale". Măsuri provizorii referitoare la bunurile soților, necesare în procedura de divorț. Cererile referitoare la hotărârile judecătorești prin care se instituie măsuri asigurătorii provizorii – precum punerea sigiliilor sau a sechestrului asupra bunurilor soților – în cursul unui proces de divorț nu se includ în sfera de aplicare a Convenției de la Bruxelles *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, astfel cum este aceasta definită de art. 1 al convenției *[art. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, întrucât aceste măsuri privesc sau au o legătură strânsă cu aspectele privind starea persoanelor implicate în procesul de divorț sau cu raporturile juridice patrimoniale rezultând direct din relația matrimonială sau din desfacerea acesteia *(Hotărârea din 27 martie 1979, 143/78, Louise de Cavel împotriva Jacques de Cavel, Repertoriul jurisprudenței, 1979, p. 01055)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 1 alin. (1) și (2) pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la **art. 1 alin. (1) și (2) lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că reglementarea provizorie a raporturilor juridice patrimoniale dintre soți, atunci când este necesară în cadrul procesului de divorț, este strâns legată de motivele de divorț, de situația personală a soților sau a copiilor născuți din căsătorie, iar, în aceste condiții, este inseparabilă de aspectele privind starea persoanelor, implicate de desfacerea căsătoriei și de lichidarea regimului matrimonial.

Noțiunea de „regimuri matrimoniale" include nu numai regimurile bunurilor special și exclusiv create de anumite sisteme de drept cu privire la instituția căsătoriei, dar, în egală măsură, ansamblul raporturilor patrimoniale rezultând direct din relația matrimonială sau din desfacerea acesteia.

Litigiile privind bunurile soților în cursul procesului de divorț pot privi sau se pot afla **în strânsă legătură cu: 1)** aspectele referitoare la **starea persoanelor; 2)** raporturile juridice patrimoniale dintre soți rezultând direct din **relația matrimonială** sau din desfacerea acesteia; **3) alte raporturi juridice patrimoniale** dintre soți, fără legătură cu relația matrimonială. Dacă litigiile din această ultimă categorie intră în sfera de aplicare a convenției *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, cele din primele două categorii sunt excluse (considerentul 7).

Aceste considerații sunt aplicabile atât în ceea ce privește măsurile provizorii referitoare la bunurile soților, cât și măsurile având un caracter definitiv. **Măsurile asigurătorii provizorii referitoare la bunuri** – precum punerea sigiliilor sau a sechestrului – fiind destinate să protejeze drepturi de natură foarte variată, apartenența lor la sfera de

aplicare a convenției *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie determinată nu în funcție de natura lor proprie, ci **în funcție de natura drepturilor a căror protecție o asigură** (considerentul 9).

2.3. Noțiunea de „regimuri matrimoniale". Măsuri provizorii privind administrarea probelor într-un litigiu referitor la administrarea bunurilor unuia dintre soți. O cerere de măsuri provizorii prin care se urmărește predarea unui înscris în scopul de a împiedica utilizarea acestuia ca mijloc de probă într-un litigiu privind administrarea de către soț a bunurilor soției nu se include în sfera de aplicare a Convenției de la Bruxelles *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, dacă această administrare este strâns legată de raporturile patrimoniale ce rezultă direct din relația matrimonială *(Hotărârea din 31 martie 1982, 25/81, C.H.W. împotriva G.J.H., Repertoriul jurisprudenței, 1981, p. 01189)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 1 alin. (2) pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la **art. 1 alin. (2) lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că, în sensul Convenției de la Bruxelles *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, **noțiunea de „regimuri matrimoniale"** nu se referă exclusiv la regimurile juridice ale bunurilor, special concepute de anumite sisteme de drept în materie de căsătorie, ci și la toate raporturile patrimoniale ce rezultă în mod direct din relația matrimonială sau din desfacerea acesteia.

În cazul în care administrarea bunurilor soției este considerată ca fiind în **strânsă legătură cu raporturile patrimoniale dintre soți rezultând din căsătoria** acestora, o cerere de măsuri provizorii, prin care se urmărește predarea unui înscris pentru ca acesta să fie utilizat ca mijloc de probă într-un litigiu privind respectiva administrare a bunurilor soției, se include în egală măsură, în considerarea caracterului său accesoriu, în sfera noțiunii de „regimuri matrimoniale" (considerentele 5-8).

2.4. Noțiunea de „regimuri matrimoniale". Parteneriat *de facto*. Articolul 1 alin. (1) și alin. (2) lit. (a) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 1 alin. (1) și alin. (2) lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că o acțiune precum acțiunea principală în discuție, care are ca obiect o cerere de desfacere a raporturilor patrimoniale care decurg dintr-o relație de parteneriat *de facto*, intră sub incidența noțiunii de „materie civilă și comercială", în sensul acestui alin. (1), și intră, prin urmare, în domeniul de aplicare material al acestui regulament (*Hotărârea din 6 iunie 2019, C-361/18, Ágnes Weil împotriva Géza Gulácsi, publicată în Repertoriul electronic)*[2].

---

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 18 din Convenția de la Bruxelles *[art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru aceste interpretări, a se vedea *infra*, jurisprudența indicată la art. 26 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

[2] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat art. 54 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 53 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și art. 66 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012. Pentru aceste interpretări, a se vedea jurisprudența indicată la articolele menționate.

Notă: Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:
Articolul 1 alin. (2) lit. (a) din Regulamentul nr. 44/2001 exclude din domeniul de aplicare al acestui regulament regimurile matrimoniale. Extinderea acestei excluderi la drepturile patrimoniale rezultate din legăturile considerate prin legea aplicabilă acestora ca având efecte comparabile căsătoriei a fost introdusă doar de Regulamentul nr. 1215/2012 (considerentul 39).
O interpretare a noțiunii de „regim matrimonial", în sensul art. 1 alin. (2) lit. (a) din Regulamentul nr. 44/2001, potrivit căreia un parteneriat *de facto* precum cel în discuție în litigiul principal nu intră în domeniul de aplicare al acestei dispoziții, este confirmată de **modificarea legislativă** introdusă la această din urmă excludere prin Regulamentul nr. 1215/2012. După cum s-a observat la punctul 39 din prezenta hotărâre, **excluderea menționată a fost extinsă** prin acest din urmă regulament dincolo de regimurile matrimoniale, iar aceasta numai **în ceea ce privește legăturile considerate comparabile căsătoriei**. Astfel, această din urmă modificare ar fi privată de orice sens dacă art. 1 alin. (2) lit. (a) din Regulamentul nr. 44/2001 ar putea fi interpretat ca fiind aplicabil unui parteneriat *de facto* precum cel în discuție în litigiul principal (considerentul 44).

3. Excepții de la regula aplicării regulamentului în „materie civilă și comercială". Cazul cererilor referitoare la falimente sau proceduri similare [art. 1 alin. (2) lit. b)]

3.1. Criterii de calificare. Trebuie considerată ca fiind pronunțată în cadrul procedurii falimentului sau a unei proceduri similare, în sensul art. 1 alin. (2) pct. 2) din Convenția de la Bruxelles *[art. 1 alin. (2) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, o decizie prin care administratorul unei persoane juridice este obligat să verse o anumită sumă la masa credală *(Hotărârea din 22 februarie 1979, 133/78, Henri Gourdain împotriva Franz Nadler, Repertoriul jurisprudenței, 1979, p. 00733).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 1 alin. (2) pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la **art. 1 alin. (2) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.
Pentru a interpreta acest text, Curtea a avut în vedere că, potrivit legii franceze (aplicabile în cauză): acțiunea având ca scop obligarea administratorului la vărsarea unei sume de bani la masa credală poate fi promovată numai de către instanță, din oficiu, sau de către judecătorul-sindic; răspunderea administratorului nu poate fi înlăturată decât dacă dovedește că a gestionat cu diligența necesară patrimoniul societății; termenul de prescripție începe să curgă la data definitivării tabelului creanțelor și se suspendă în cazul încheierii unui concordat; în cazul admiterii acțiunii beneficiarii sunt creditorii; instanța poate dispune executarea bunurilor administratorului răspunzător de pasivul societății și care nu achită această sumă (considerentul 5).

3.2. Criterii de calificare. Temeiul acțiunii și strânsa legătură cu o procedură de faliment sau cu o altă procedură similară. Articolul 1 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară,

recunoaşterea şi executarea hotărârilor în materie civilă şi comercială *[art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că acţiunea introdusă împotriva unui terţ de un reclamant care acţionează în temeiul unei cesiuni de creanţă consimţite de lichidatorul desemnat în cadrul unei proceduri de insolvenţă, având ca obiect dreptul de revocare pe care acest lichidator îl are potrivit legii naţionale aplicabile acestei proceduri, face parte din noţiunea de *„materie civilă şi comercială"* în sensul acestei dispoziţii *(Hotărârea din 19 aprilie 2012, C-213/10, F-Tex SIA împotriva Lietuvos-Anglijos UAB „Jadecloud-Vilma", 2012, publicată în Repertoriul electronic).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 1 alin. (2) lit. (b) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă şi cu privire la art. 1 alin. (2) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condiţiile în care cele două texte au un conţinut similar.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situaţie de fapt: între lunile februarie şi iunie 2001, NPLC, al cărei sediul social este situat în Germania, a plătit, în condiţiile în care se afla în stare de insolvenţă, suma de 523.700,20 LTL către Jadecloud-Vilma, al cărei sediu social este situat în Lituania. La 24 ianuarie 2005, Landgericht Duisburg (Tribunalul Regional Duisburg, Germania) a deschis procedura de insolvenţă împotriva NPLC. Potrivit constatărilor instanţei de trimitere, unicul creditor era F-Tex, al cărei sediu social era situat în Letonia. Prin contractul din 28 august 2007, lichidatorul desemnat în cadrul procedurii deschise împotriva NPLC a cesionat F-Tex toate creanţele pe care NPLC le avea faţă de terţi, inclusiv dreptul de a solicita Jadecloud-Vilma să restituie sumele pe care aceasta le primise în perioada februarie-iunie 2001. Această cesiune a fost consimţită fără nicio garanţie din partea lichidatorului în privinţa conţinutului creanţelor, a cuantumului lor şi a posibilităţii obţinerii executării lor, în fapt şi în drept. F-Tex nu era obligată din punct de vedere legal să procedeze la recuperarea creanţelor dobândite prin cesiune. În ipoteza în care ar fi decis să le recupereze, s-a convenit ca aceasta să plătească lichidatorului 33 % din veniturile astfel obţinute. Prin ordonanţa din 19 august 2009, Vilnius apygardos teismas (Lituania) a respins acţiunea introdusă în faţa acestei instanţe de F-Tex, prin care se solicita ca Jadecloud-Vilma să fie obligată să îi plătească suma de 523.700,20 LTL, plus dobânzi, pe care această din urmă societate o primise de la NPLC. Vilniaus apygardos teismas a considerat că această acţiune intra în competenţa instanţelor germane, întrucât procedura de insolvenţă declanşată împotriva NPLC fusese deschisă în Germania. La 5 noiembrie 2009, sesizată în apel de F-Tex, Lietuvos apeliacinis teismas (Lituania) a reformat hotărârea pronunţată de Vilniaus apygardos teismas şi a trimis cauza spre rejudecare acesteia din urmă. Lietuvos apeliacinis teismas a considerat că competenţa prevăzută la art. 3 alin. (1) din Regulamentul nr. 1346/2000[1] pentru exercitarea unei acţiuni revocatorii nu este o competenţă exclusivă şi că, având în vedere împrejurările cauzei, această acţiune trebuia să fie examinată la locul unde se află sediul social al pârâtei.

[1] Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului din 29 mai 2000 privind procedurile de insolvenţă (JO L 160 din 30 iunie 2000).

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că art. 1 alin. (2) lit. (b) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 1 alin. (2) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu exclude din domeniul de aplicare al acestui regulament care, în conformitate cu considerentul (7), are vocația de a se aplica în privința tuturor aspectelor de drept civil și comercial, cu excepția anumitor aspecte bine definite, decât acțiunile care derivă direct dintr-o procedură de insolvență și care sunt strâns legate de aceasta. Din aceleași considerații reiese, în al doilea rând, că **numai acțiunile care derivă direct dintr-o procedură de insolvență și care sunt strâns legate de aceasta** intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1346/2000 (considerentul 29). Desigur, nu se poate nega că dreptul pe care reclamantul din acțiunea principală își întemeiază acțiunea prezintă o legătură cu insolvența debitorului, întrucât își are originea în dreptul de revocare conferit lichidatorului de legea națională aplicabilă procedurii de insolvență. Cu toate acestea, se pune problema dacă dreptul dobândit, odată ce a intrat în patrimoniul cesionarului, își păstrează legătura directă cu insolvența debitorului (considerentul 40).

În primul rând, spre deosebire de lichidator, care este, în principiu, ținut să acționeze în interesul creditorilor, cesionarul este liber să exercite sau să nu exercite dreptul de creanță pe care l-a dobândit. Astfel cum a constatat și instanța de trimitere, F-Tex nu era obligată din punct de vedere legal să procedeze la recuperarea creanței cedate. În al doilea rând, cesionarul, atunci când decide să își exercite dreptul de creanță, acționează în interes propriu și pentru beneficiul personal. Asemănător dreptului de creanță pe care se întemeiază cererea sa, produsul acțiunii pe care o intentează intră în patrimoniul său personal. Consecințele acțiunii sale sunt astfel diferite de cele ale unei acțiuni revocatorii formulate de lichidator, care are ca scop creșterea activului întreprinderii care face obiectul unei proceduri de insolvență (Hotărârea *Seagon*, citată anterior, pct. 17). Împrejurarea că, în litigiul principal, prestația consimțită de F-Tex în contrapartida cesiunii de către lichidator a dreptului său de revocare a luat forma unei obligații de a plăti un procentaj din produsul creanței cedate nu schimbă această analiză, întrucât este vorba de o simplă modalitate de plată. O asemenea clauză contractuală ține de autonomia părților, întrucât nu se contestă că lichidatorul și cesionarul puteau să aleagă în mod liber să exprime contrapartida plătită de cesionar sub forma unei sume forfetare sau a unui procentaj din sumele eventual recuperate. În plus, în dreptul german, care este, în litigiul principal, legea aplicabilă procedurii de insolvență, închiderea acestei proceduri nu are niciun efect asupra exercitării de către cesionar a dreptului de revocare pe care l-a dobândit. Potrivit guvernului german, acest drept poate fi exercitat de cesionar după închiderea procedurii de insolvență. Prin urmare, ținând seama de **caracteristicile pe care le prezintă, acțiunea principală** nu are o legătură strânsă cu procedura de insolvență (considerentele 43-47).

3.3. Criterii de calificare. Temeiul acțiunii și strânsa legătură cu o procedură de faliment sau cu o altă procedură similară. Excepția prevăzută la art. 1 alin. (2) lit. (b) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 1 alin. (2) lit. (b) din Regulamentul (UE)*

nr. 1215/2012 – n.n.], coroborat cu art. 7 alin. (1) din Regulamentul nr. 1346/2000[1], trebuie interpretată, ţinând seama de dispoziţiile art. 4 alin. (2) lit. (b) din acest din urmă regulament, în sensul că nu se aplică în privinţa acţiunii unui vânzător exercitate în temeiul unei clauze de rezervă a dreptului de proprietate şi formulate împotriva unui cumpărător aflat în stare de faliment, atunci când bunul care face obiectul acestei clauze se află, la data deschiderii procedurii de insolvenţă împotriva cumpărătorului menţionat, în statul membru în care s-a deschis respectiva procedură *(Hotărârea din 10 septembrie 2009, C-292/08, German Graphics Graphische Maschinen GmbH împotriva Alice van der Schee, în calitate de lichidator al societăţii Holland Binding BV, aflată în stare de faliment, Repertoriul jurisprudenţei, 2009, p. I-08421).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 1 alin. (2) lit. (b) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă şi cu privire la art. 1 alin. (2) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condiţiile în care cele două texte au un conţinut similar.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situaţie de fapt: German Graphics Graphische Maschinen GmbH, societate de drept german, a încheiat, în calitate de vânzătoare, un contract de vânzare-cumpărare de maşini cu Holland Binding BV, societate de drept olandez, contract care conţinea o clauză de rezervă a dreptului de proprietate în favoarea sa. Prin hotărârea din 1 noiembrie 2006, o instanţă olandeză a constatat că Holland Binding BV se află în stare de insolvenţă şi a desemnat un lichidator. Prin ordonanţa din 5 decembrie 2006, o instanţă germană a admis cererea formulată de German Graphics Graphische Maschinen GmbH prin care aceasta solicita adoptarea unor măsuri de conservare în ceea ce priveşte un anumit număr de maşini care se găseau în spaţiile aparţinând societăţii Holland Binding BV, în Olanda. Această cerere se întemeia pe clauza de rezervă a dreptului de proprietate.

Prin intermediul întrebării preliminare, instanţa olandeză sesizată cu recunoaşterea hotărârii germane a solicitat, în esenţă, să se stabilească dacă, din cauza deschiderii procedurii de insolvenţă împotriva unui cumpărător şi din moment ce bunul care face obiectul clauzei de rezervă a dreptului de proprietate se află în statul membru de deschidere a acestei proceduri, acţiunea exercitată de vânzător împotriva cumpărătorului şi întemeiată pe această clauză este exclusă din domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 44/2001 *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reamintit că, potrivit jurisprudenţei sale, o acţiune se referă la o procedură de faliment dacă decurge în mod direct din faliment şi se află în strânsă legătură cu o procedură de lichidare de bunuri sau de administrare judiciară. Prin urmare, o acţiune care prezintă astfel de caracteristici nu intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 44/2001 *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 26).

Aşadar, **intensitatea legăturii** existente între o acţiune în justiţie şi procedura de insolvenţă este determinantă pentru a decide dacă excluderea prevăzută la

[1] Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului din 29 mai 2000 privind procedurile de insolvenţă (JO L 160 din 30 iunie 2000).

art. 1 alin. (2) lit. (b) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[respectiv la art. 1 alin. (2) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este aplicabilă. Or, trebuie să se constate că, într-o situație precum cea în discuție în acțiunea principală, această legătură nu este nici suficient de directă, nici suficient de strânsă pentru ca aplicarea Regulamentului nr. 44/2001 *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* să fie exclusă. Din decizia de trimitere rezultă că reclamanta în procedura inițiată în fața instanței germane a solicitat restituirea bunurilor a căror proprietară este și că această instanță trebuia să clarifice numai problema dreptului de proprietate asupra anumitor mașini care se găseau în spațiile aparținând pârâtei, în Olanda. Răspunsul la această problemă de drept este independent de deschiderea unei proceduri de insolvență. Acțiunea reclamantei a urmărit în exclusivitate să garanteze aplicarea clauzei de rezervă a dreptului de proprietate, convenită în favoarea acestei din urmă societăți. Cu alte cuvinte, **acțiunea** referitoare la respectiva **clauză de rezervă a dreptului de proprietate constituie o acțiune autonomă,** care nu își găsește temeiul în dreptul referitor la procedurile de insolvență și care nu impune nici deschiderea unei asemenea proceduri, nici intervenția unui lichidator. În aceste condiții, simplul fapt că lichidatorul este parte în litigiu nu este suficient pentru a califica procedura inițiată în fața instanței germane drept procedură care decurge în mod direct din faliment și care se află în strânsă legătură cu o procedură de lichidare de bunuri. Prin urmare, trebuie să se constate că o acțiune precum cea pe care reclamanta a inițiat-o în fața instanței germane nu este exclusă din domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 44/2001 *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 29-34).

3.4. Criterii de calificare. Natura juridică a normelor pe care se întemeiază acțiunea. Articolul 1 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[respectiv art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că intră în sfera de aplicare a noțiunii „materie civilă și comercială", în sensul acestei dispoziții, acțiunea în plata unei creanțe întemeiate pe furnizarea de servicii de transport, exercitată de lichidatorul unei întreprinderi aflate în faliment, desemnat în cadrul unei proceduri de insolvență deschise într-un stat membru, și îndreptată împotriva beneficiarului acestor servicii, stabilit în alt stat membru *(Hotărârea din 4 septembrie 2014, C-157/13, Nickel & Goeldner Spedition GmbH împotriva „Kintra" UAB, publicată în Repertoriul electronic)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 1 alin. (2) lit. (b) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la art. 1 alin. (2) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

[1] Prin aceeași hotărâre a fost interpretat și art. 71 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *(art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.)*. Pentru această interpretare, a se vedea *infra*, jurisprudența indicată la art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:

Criteriul determinant pentru a identifica domeniul în care se încadrează o acțiune **nu este contextul procedural** în care se înscrie acea acțiune, **ci temeiul juridic** al acesteia din urmă. Potrivit respectivei abordări, trebuie să se stabilească dacă dreptul sau obligația care servește drept temei al acțiunii își are **originea în normele comune de drept civil și comercial sau în norme derogatorii**, specifice procedurilor de insolvență (considerentul 27).

În litigiul principal, este cert că acțiunea în cauză este o acțiune în plata unei creanțe născute din prestarea de servicii în executarea unui contract de transport. Această acțiune ar fi putut fi formulată de creditorul însuși, înainte ca acesta să își piardă calitatea procesuală activă prin deschiderea unei proceduri de insolvență în privința sa, și, în această ipoteză, ar fi fost guvernată de normele de competență judiciară aplicabile în materie civilă sau comercială (considerentul 28).

Faptul că, după deschiderea unei proceduri de insolvență împotriva prestatorului de servicii, acțiunea în plată este exercitată de lichidatorul desemnat în cadrul procedurii respective și că acesta din urmă acționează în interesul creditorilor nu modifică în mod substanțial natura creanței invocate, care continuă să fie supusă, pe fond, unor norme de drept neschimbate (considerentul 29).

Trebuie să se constate, așadar, că acțiunea în discuție în litigiul principal nu prezintă o legătură directă cu procedura de insolvență deschisă în privința reclamantei (considerentul 30).

Prin urmare și fără a fi nevoie să se stabilească dacă aceasta este strâns legată de procedura de insolvență, trebuie să se considere că acțiunea menționată nu intră în domeniul de aplicare al art. 3 alin. (1) din Regulamentul nr. 1346/2000 și, în mod simetric, că nu se încadrează în sfera noțiunii de faliment în sensul art. 1 alin. (2) lit. (b) din Regulamentul nr. 44/2001 *[respectiv art. 1 alin. (2) lit. b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 31).

3.5. Criterii de calificare. Natura juridică a normelor pe care se întemeiază acțiunea. Corelația domeniilor de aplicare ale Regulamentelor nr. 1215/2012 și nr. 1346/2000[1]. *Articolul 1 alin. (2) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012* trebuie interpretat în sensul că o acțiune în constatarea existenței unor creanțe în vederea înregistrării lor în cadrul unei proceduri de insolvență precum cea în discuție în litigiul principal este exclusă din domeniul de aplicare al acestui regulament (*Hotărârea din 18 septembrie 2019, C-47/18, Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad împotriva Stephan Riel, acționând în calitate de lichidator judiciar al Alpine Bau GmbH, publicată în Repertoriul electronic).*

Notă: Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că Regulamentele nr. 1215/2012 și nr. 1346/2000 trebuie interpretate astfel încât să se evite orice suprapunere între normele de drept pe care le prevăd aceste texte și orice vid juridic. Astfel,

[1] În prezent, Regulamentul (UE) nr. 848/2015 privind procedurile de insolvență (publicat în JO L 141 din 5 iunie 2015).

acțiunile excluse, în temeiul art. 1 alin. (2) lit. (b) din Regulamentul nr. 1215/2012, din domeniul de aplicare al acestuia din urmă, întrucât se încadrează la „falimente, proceduri privind lichidarea societăților insolvabile sau a altor persoane juridice, acorduri amiabile, concordate sau proceduri similare", intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1346/2000. În mod simetric, acțiunile care nu intră în domeniul de aplicare al art. 3 alin. (1) din Regulamentul nr. 1346/2000 intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1215/2012 (considerentul 33).

Elementul determinant reținut de Curte pentru a identifica domeniul de care ține o acțiune este **temeiul juridic** al acesteia din urmă. Potrivit respectivei abordări, trebuie să se verifice dacă dreptul sau obligația care servește drept temei al acțiunii își are originea **în normele comune de drept civil și comercial sau în norme derogatorii, specifice procedurilor de insolvență** (considerentul 36).

În speță, acțiunea are vocația de a fi exercitată în cadrul unei proceduri de insolvență, de creditori care participă la aceasta, în cazul unei contestații privind exactitatea sau rangul creanțelor înregistrate de acești creditori. Prin urmare, rezultă că, ținând seama de aceste caracteristici, acțiunea în constatarea existenței unor creanțe derivă direct dintr-o procedură de insolvență, este strâns legată de aceasta și își are originea în dreptul procedurilor de insolvență (considerentele 37-38).

3.6. Criterii de calificare. Intensitatea legăturilor cu o procedură de insolvență. Exercitarea unor prerogative specifice, stabilite de normele aplicabile procedurii insolvenței. Excepția prevăzută la art. 1 alin. (2) lit. (b) din Regulamentul nr. 44/2001 *[respectiv art. 1 alin. (2) lit. b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretată în sensul că se aplică unei decizii pronunțate de o instanță a unui stat membru A, privind înscrierea dreptului de proprietate asupra părților sociale emise de o societate având sediul social în statul membru A, potrivit căreia cesiunea respectivelor părți sociale trebuie considerată ca fiind nulă pentru motivul că instanța statului membru A nu recunoaște competența unui lichidator al unui stat membru B în cadrul unei proceduri de faliment aplicate și închise în statul membru B *(Hotărârea din 2 iulie 2009, C-111/08, SCT Industri AB i likvidation împotriva Alpenblume AB, Repertoriul jurisprudenței, 2009, p. I-05655).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 1 alin. (2) lit. (b) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la art. 1 alin. (2) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: societatea comercială SCT Industri AB (cu sediul în Suedia) împotriva căreia a fost deschisă o procedură colectivă a cesionat, prin intermediul lichidatorului, către o societate comercială Alpenblume AB (cu sediul în Suedia) acțiunile deținute la o societate comercială austriacă. Sesizată de către SCT Industri AB, o instanță austriacă a constatat că lichidatorul, desemnat în Suedia, nu avea competența de a dispune cu privire la bunuri situate în Austria și, prin urmare, a pronunțat nulitatea dobândirii părților sociale de către Alpenblume AB. În consecință, acest tribunal a ordonat societății comerciale austriece să înregistreze pe SCT Industri AB în calitate de proprietar al

părţilor sociale cedate de masa credală. În aceste condiţii, Alpenblume AB a sesizat o instanţă suedeză cu o acţiune în revendicare îndreptată împotriva lui SCT Industri AB, privind aceleaşi părţi sociale, solicitând ca SCT Industri AB să fie obligată să ia toate măsurile necesare pentru înregistrarea Alpenblume AB în calitate de proprietar legitim al părţilor sociale menţionate.

Prin întrebarea preliminară formulată, instanţa (suedeză) de trimitere a solicitat să se stabilească dacă o decizie prin care o instanţă a unui alt stat membru a pronunţat anularea unei cesiuni de părţi sociale efectuate în cadrul unei proceduri de insolvenţă, pentru motivul că lichidatorul care cedase aceste părţi sociale nu avea competenţa de a dispune cu privire la activele situate în acest stat membru, este inclusă în excepţia de la art. 1 alin. (2) lit. (b) din Regulamentul nr. 44/2001 *[respectiv art. 1 alin. (2) lit. b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, aplicabilă în materia falimentelor, a concordatelor şi a altor proceduri similare[1].

Pentru a interpreta textul menţionat, Curtea a reţinut că, potrivit jurisprudenţei acesteia, **intensitatea legăturii** existente între o acţiune în justiţie, precum cea din acţiunea principală, şi procedura de insolvenţă este determinantă pentru a decide dacă excluderea prevăzută la art. 1 alin. (2) lit. (b) din Regulamentul nr. 44/2001 *[respectiv art. 1 alin. (2) lit. b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este aplicabilă (considerentul 25).

Astfel, pe de-o parte, rezultă din decizia de trimitere că litigiul din acţiunea principală priveşte exclusiv proprietatea asupra părţilor sociale care au fost cedate, în cadrul unei proceduri de insolvenţă, de către un lichidator în temeiul unor dispoziţii care derogă de la normele generale de drept civil şi în special de la cele privind dreptul de proprietate. În special, astfel de dispoziţii prevăd că, în caz de insolvenţă, debitorul pierde dreptul de a dispune în mod liber de bunurile sale şi lichidatorul este cel căruia îi revine competenţa de a administra, în contul creditorilor, bunurile care compun masa credală, inclusiv prin efectuarea operaţiunilor de cesiune necesare. Cu alte cuvinte, cesiunea în litigiu în acţiunea principală şi acţiunea în revendicare căreia i-a dat naştere reprezintă consecinţa directă şi care nu poate fi disociată de **exercitarea de către lichidator**, respectiv un subiect de drept care nu intervine decât ca urmare a deschiderii unei proceduri colective, a unei **prerogative** care rezultă în mod specific din dispoziţiile de drept naţional care reglementează **acest tip de procedură** (considerentele 27-28).

Pe de altă parte, este cert că motivul pentru care instanţa austriacă, prin decizia a cărei recunoaştere este solicitată în faţa instanţei de trimitere, a pronunţat nulitatea cesiunii de părţi sociale în cauză se referă în mod specific şi exclusiv la întinderea competenţelor lichidatorului menţionat în cadrul unei proceduri de faliment şi, în particular, la posibilitatea acestuia de a dispune de bunuri situate în Austria. Conţinutul şi domeniul de aplicare ale acestei decizii sunt, prin urmare, intim legate de desfăşurarea procedurii de faliment. Această legătură nu este, de altfel, slăbită prin

[1] Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului din 29 mai 2000 privind procedurile de insolvenţă (JO L 160 din 30 iunie 2000) nu este aplicabil procedurii din acţiunea principală, întrucât aceasta a fost deschisă anterior intrării în vigoare a respectivului regulament.

aceea că, în acțiunea principală, procedura menționată era încheiată la momentul introducerii acțiunii în revendicare în fața instanțelor austriece (considerentul 30). În aceste condiții, trebuie considerat că o acțiune, precum cea din litigiul principal, derivă în mod direct dintr-o procedură de insolvență și se află în strânsă legătură cu aceasta, astfel încât nu intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 44/2001 *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.].*

4. Excepții de la regula aplicării regulamentului în „materie civilă și comercială". Cazul cererilor în materie de securitate socială [art. 1 alin. (2) lit. c)]

4.1. Criterii de calificare. Excluderea *„securității sociale"* din sfera de aplicare a Convenției de la Bruxelles *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu privește decât litigiile din acest domeniu, adică *litigiile născute din raporturile juridice dintre administrație și angajatori sau angajați*. În schimb, Convenția de la Bruxelles *[respectiv Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este aplicabilă în situațiile în care administrația valorifică o acțiune directă împotriva unui terț vinovat de producerea unui prejudiciu sau este subrogată în drepturile persoanei asigurate împotriva respectivului terț, întrucât, în asemenea situații, aceasta acționează potrivit regulilor de drept comun (considerentul 48) *(Hotărârea din 14 noiembrie 2002, C-271/00, Gemeente Steenbergen împotriva Luc Baten, Repertoriul jurisprudenței, 2002, p. I-10489).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 1 alin. (1) și (2) din Convenția de la Bruxelles. Ca urmare a intrării în vigoare a Regulamentului (CE) nr. 4/2009, art. 1 alin. (2) lit. e) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 a exclus din sfera sa de aplicare obligațiile de întreținere care decurg dintr-o relație de familie, de rudenie, de căsătorie sau de alianță. Rezultă că în prezent o asemenea obligație nu se mai include în noțiunea de „materie civilă" în sensul regulamentului. În consecință, **în prezent, această hotărâre prezintă interes numai din perspectiva calificării autonome a noțiunii de „securitate socială"**, reglementate de art. 1 alin. (2) pct. 3 din Convenția de la Bruxelles **[art. 1 alin. (2) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012]**. În aceste condiții, nu am redat dispozitivul hotărârii, care nu mai prezintă interes în prezent (includerea obligației de întreținere în noțiunea de „materie civilă"), ci numai acele considerente vizând problema care rămâne actuală (calificarea autonomă a conceptului de „securitate socială").

Interpretarea dată de Curte are la bază următoarea situație de fapt: la 14 mai 1987, dl Baten și d-na Kil au divorțat, prin acord, în fața unei instanțe belgiene. Anterior, soții încheiaseră în fața unui notar belgian o convenție prin care s-au înțeles că nu își datorează unul celuilalt întreținere, dl Baten obligându-se să contribuie, lunar, cu 3.000 franci belgieni la întreținerea copilului minor rezultat din căsătorie. În urma divorțului, dna Kil s-a stabilit împreună cu copilul minor în Olanda, unde au beneficiat de ajutor social din partea autorităților localității Steenbergen. Acestea au formulat, în fața instanțelor olandeze, o acțiune vizând recuperarea de la dl Baten a sumelor vărsate cu titlu de ajutor social către dna Kil și copilul său minor. La 11 februarie 1998, instanța belgiană a încuviințat executarea hotărârii pronunțate de

instanţa olandeză împotriva dlui Baten. Calea de atac formulată de către dl Baten a fost admisă pe considerentul că hotărârea pronunţată de instanţa olandeză era ireconciliabilă cu hotărârea de divorţ pronunţată de instanţa belgiană (aceasta din urmă incluzând şi actul autentic încheiat în faţa notarului). Autorităţile olandeze au atacat această hotărâre apreciind că, fiind vorba despre un litigiu în materie de securitate socială, Convenţia de la Bruxelles *[respectiv Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu este aplicabilă.

5. Excepţii de la regula aplicării regulamentului în „materie civilă şi comercială". Cazul cererilor în materie de arbitraj [art. 1 alin. (2) lit. d)]

5.1. Incompatibilitatea regulamentului cu o *anti-suit injunction* întemeiată pe o convenţie de arbitraj. Încălcarea principiului interzicerii controlului competenţei instanţei unui alt stat membru. Pronunţarea, de către o instanţă dintr-un stat membru, a unei somaţii prin care se interzice unei persoane să iniţieze sau să continue o procedură într-un alt stat membru, pentru motivul că o asemenea procedură ar fi contrară unei convenţii de arbitraj, este incompatibilă cu Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competenţa judiciară, recunoaşterea şi executarea hotărârilor în materie civilă şi comercială *[respectiv Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 10 februarie 2009, C-185/07, Allianz SpA et Generali Assicurazioni Generali SpA împotriva West Tankers Inc., Repertoriul jurisprudenţei, 2009, p. I-00663)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 1 alin. (2) lit. (d) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă şi cu privire la **art. 1 alin. (2) lit. (d) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condiţiile în care cele două texte au un conţinut identic.

Prin intermediul întrebării formulate, instanţa de trimitere a solicitat, în esenţă, să se stabilească dacă pronunţarea de către o instanţă a unui stat membru a unei somaţii prin care se interzice unei persoane să iniţieze sau să continue o procedură într-un alt stat membru (*anti-suit injunction*), pentru motivul că o asemenea procedură ar fi contrară unei convenţii de arbitraj, este incompatibilă cu Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[respectiv cu Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, deşi art. 1 alin. (2) lit. (d) din acest regulament exclude arbitrajul din domeniul de aplicare al regulamentului menţionat (considerentul 19).

Curtea a reţinut că, deşi arbitrajul este exclus potrivit art. 1 alin. (2) lit. (d) din domeniul de aplicare al Regulamentului (CE) nr. 44/2001 *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, o instanţă dintr-un stat membru, competentă potrivit dispoziţiilor regulamentului, nu poate fi împiedicată pe calea unei *anti-suit injunction* să se pronunţe asupra aplicabilităţii în speţă a prevederilor art. 1 alin. (2) lit. d). O altă interpretare ar echivala cu privarea acestei instanţe de atribuţia de a se pronunţa asupra propriei competenţe în temeiul Regulamentului nr. 44/2001 *[respectiv al*

[1] A se vedea, în acelaşi sens, şi Hotărârea din 27 aprilie 2004, C-159/02, *Gregory Paul Turner împotriva Felix Fareed Ismail Grovit, Harada Ltd şi Changepoint SA,* Repertoriul jurisprudenţei, 2004, p. I-03565, citată *supra*, sub preambulul regulamentului.

Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (considerentul 28), fiind, în același timp, contrară încrederii pe care statele membre o acordă reciproc sistemelor lor juridice, precum și instituțiilor lor judiciare și pe care se întemeiază sistemul de competențe prevăzut de Regulamentul nr. 44/2001 (considerentul 30). În fine, această *anti-suit injunction* ar împiedica pe reclamantul care consideră convenția de arbitraj caducă, inoperantă sau nesusceptibilă de a fi aplicată în speță să aibă acces la instanța statală competentă potrivit Regulamentului nr. 44/2001 *[respectiv potrivit Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, fiind astfel lipsit de o formă de protecție jurisdicțională la care are dreptul (considerentul 31).

Cele reținute sunt în concordanță cu prevederile art. II alin. (3) din Convenția pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, semnată la New York la 10 iunie 1958[1], potrivit cărora tribunalul unui stat contractant, sesizat cu un litigiu privind o problemă asupra căreia părțile au încheiat o convenție de arbitraj, va îndruma părțile la arbitraj, la cererea uneia dintre ele, dacă nu constată că această convenție este caducă, inoperantă sau nesusceptibilă de a fi aplicată (considerentul 33).

5.2. Criterii de calificare. Obiectul litigiului. Existența unei chestiuni prealabile. Articolul 1 alin. (2) pct. 4 din Convenția de la Bruxelles *[art. 1 alin. (2) lit. (d) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că excluderea pe care acesta o prevede este aplicabilă în cazul unui litigiu aflat pe rolul unei jurisdicții statale și care are ca obiect desemnarea unui arbitru, chiar dacă acest litigiu ridică problema prealabilă a existenței sau a validității unei convenții de arbitraj *(Hotărârea din 25 iulie 1991, C-190/89, Marc Rich & Co. AG împotriva Società Italiana Impianti PA, Repertoriul jurisprudenței, 1991, p. I-03855).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 1 alin. (2) pct. 4 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 1 alin. (2) lit. (d) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că, excluzând din sfera de aplicare a Convenției *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* materia arbitrajului pentru motivul că aceasta făcea deja obiectul unor convenții internaționale[2], statele contractante au înțeles să **excludă arbitrajul ca materie în ansamblul său,** inclusiv procedurile introduse în fața instanțelor statele. În ceea ce privește desemnarea unui arbitru de către o instanță statală, trebuie constatat că este vorba despre o măsură menită să permită aplicarea unei proceduri de arbitraj. O asemenea măsură ține, așadar, de materia arbitrajului și, în consecință, este vizată de excluderea operată de art. 1 alin. (2) pct. 4 din Convenția de la Bruxelles *[art. 1 alin. (2) lit. (d) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 18-19).

Pentru a determina dacă un litigiu intră în sfera de aplicare a Convenției de la Bruxelles *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, trebuie luat în considerare exclusiv **obiectul litigiului.** Dacă un asemenea litigiu (spre exemplu, desemnarea

[1] România a aderat la această convenție prin Decretul nr. 186/1961 (B. Of. nr. 19 din 24 iulie 1961).

[2] A se vedea, în special, Convenția pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, adoptată la New York la 10 iunie 1958, la care România a aderat prin Decretul nr. 186/1961.

unui arbitru) este exclus din sfera de aplicarea a acestei reglementări, existența unei chestiuni prealabile, cu privire la care instanța trebuie să se pronunțe pentru a soluționa litigiul, nu poate, indiferent de conținutul acestei chestiuni prealabile, să justifice aplicarea Convenției de la Bruxelles *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Ar fi, de altfel, contrar principiului securității juridice ca aplicabilitatea excluderii prevăzute de art. 1 alin. (2) pct. 4 din Convenția de la Bruxelles *[art. 1 alin. (2) lit. (d) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* să varieze în funcție de existența unei chestiuni prealabile ce ar putea fi invocată în orice moment de către părți. În concluzie, împrejurarea că **o chestiune prealabilă** privește existența sau inexistența unei convenții de arbitraj **este fără incidență asupra excluderii** unui litigiu, al cărui obiect constă în desemnarea unui arbitru, din sfera de aplicare a Convenției de la Bruxelles *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 26-28).

Articolul 2. În sensul prezentului regulament:
(a) „hotărâre" înseamnă o hotărâre pronunțată de o instanță dintr-un stat membru, indiferent de denumirea acesteia, inclusiv un decret, un ordin, o ordonanță sau un mandat de executare, precum şi o decizie privind stabilirea de către un grefier al instanței a cheltuielilor de judecată.
În sensul capitolului III, „hotărâre" include măsurile provizorii şi de conservare dispuse de o instanță care, în temeiul prezentului regulament, este competentă să judece cauza pe fond. Noțiunea nu include măsurile provizorii, inclusiv de conservare, dispuse de o astfel de instanță fără citarea pârâtului, cu excepția cazului în care hotărârea care cuprinde măsura este notificată sau comunicată pârâtului înaintea executării;
(b) „tranzacție judiciară" înseamnă o tranzacție care a fost aprobată de o instanță a unui stat membru sau a fost încheiată în fața unei instanțe a unui stat membru în cursul unei proceduri;
(c) „act autentic" înseamnă un act care a fost întocmit sau înregistrat în mod oficial ca act autentic în statul membru de origine şi a cărui autenticitate:
(i) se referă la semnătura şi conținutul actului autentic; şi
(ii) a fost stabilită de către o autoritate publică sau orice altă autoritate abilitată să facă acest lucru;
(d) „stat membru de origine" înseamnă statul membru în care a fost pronunțată hotărârea, a fost aprobată ori încheiată tranzacția judiciară sau a fost întocmit sau înregistrat în mod oficial actul autentic, după caz;
(e) „stat membru solicitat" înseamnă statul membru în care se invocă recunoaşterea hotărârii sau în care se solicită executarea hotărârii, a tranzacției judiciare sau a actului autentic;
(f) „instanța de origine" înseamnă instanța care a pronunțat hotărârea a cărei recunoaştere se invocă sau a cărei executare se solicită.

CORESPONDENȚĂ: ▶ text nou-introdus; ▶ art. 2 lit. (a) teza întâi preia dispozițiile art. 32 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, respectiv art. 25 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul legal operează o calificare autonomă expresă a unor noțiuni fundamentale utilizate de regulament, dintre care doar aceea de „hotărâre" fusese anterior definită de Regulamentul (CE) nr. 44/2001 sau de Convenția de la Bruxelles.

Dispoziția legală definește cele trei categorii de acte de procedură – „hotărâre", „tranzacție judiciară" și „act autentic" – care fac obiectul recunoașterii și executării reglementate de Capitolele III și IV ale Regulamentului (UE) n. 1215/2012. În același scop sunt definite și noțiunile de „stat membru de origine"/„instanță de origine" și „stat membru solicitat".

În sensul acestei reglementări, **„hotărârea"** reprezintă *un act care emană de la un organ jurisdicțional aparținând unui stat membru și având autoritatea de a statua cu privire la litigiul dintre părți.* Noțiunea de „hotărâre" trebuie înțeleasă într-un sens larg și presupune, ca regulă, parcurgerea unei proceduri contradictorii, menite a asigura respectarea dreptului la apărare.

În ceea ce privește **hotărârile prin care s-au dispus măsuri provizorii sau de conservare**, acestea sunt susceptibile de recunoaștere și executare potrivit Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 doar dacă au fost pronunțate de instanțe competente în baza actului normativ menționat. Reglementarea își propune **să evite o fraudă la lege** prin deturnarea dispozițiilor art. 35 din regulament de la scopul pentru care au fost edictate. În acest sens, art. 35 permite stabilirea unei competențe de a dispune măsuri provizorii sau de conservare, în temeiul principiului proximității, de către o instanță chiar necompetentă să soluționeze litigiul pe fond. O asemenea hotărâre are, însă, un efect spațial limitat la teritoriul statului unde a fost pronunțată, nefiind susceptibilă de recunoaștere și executare în alte state membre. Se previne, astfel, prin definiția noțiunii de „hotărâre" dată de art. 2 lit. a), sesizarea cu cereri privind dispunerea unor măsuri provizorii sau de conservare a unor instanțe necompetente să soluționeze fondul doar în scopul recunoașterii sau executării lor pe teritoriul altor state membre unde încuviințarea unor asemenea măsuri ar fi fost supusă unor condiții mai restrictive.

Ca noțiune autonomă, **„tranzacția judiciară"** este *acea tranzacție aprobată de o instanță a unui stat membru sau încheiată în cadrul unei proceduri derulate în fața unei asemenea instanțe* [art. 2 lit. b) din regulament].

Calificarea ca **„act autentic"** potrivit art. 2 lit. c) din regulament presupune *intervenția unei autorități publice sau a unei alte autorități abilitate care să ateste conținutul actului și consimțământul părților (semnătura).*

În fine, prin **„stat membru de origine"** și **„stat membru solicitat"** se înțelege *orice stat membru cu excepția Danemarcei*[1] *și a teritoriilor statelor membre cărora nu li se aplică Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (art. 355 TFUE)*[2], iar prin **„instanța de origine"** se înțelege *instanța unui stat membru care a pronunțat hotărârea ce face obiectul recunoașterii sau al executării într-un alt stat membru* [art. 2 lit. d)-f) din regulament].

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Calificarea noțiunii de „hotărâre"

1.1. Act ce emană de la un organ jurisdicțional având autoritatea de a statua cu privire la litigiul dintre părți. Măsuri provizorii sau de conservare. O ordonanță prin care se dispune constituirea unui fond în vederea limitării răspunderii constituie o hotărâre în sensul art. 25 din Convenția de la Bruxelles *[art. 2 lit. (a) teza întâi din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 14 octombrie 2004, C-39/02, Mærsk Olie & Gas A/S împotriva Firma M. de Haan en W. de Boer, Repertoriul jurisprudenței, 2004, p. I-09657)*[3].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 25 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 2 lit. (a) teza întâi din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

În speță este vorba despre o cerere formulată de proprietarul unei nave privind plafonarea cuantumului despăgubirilor la care ar putea fi condamnat în cazul angajării răspunderii acestuia pentru producerea unui prejudiciu ca urmare a unui eveniment maritim determinat. Temeiul juridic al cererii îl constituie Convenția internațională asupra limitării răspunderii proprietarilor de nave maritime, adoptată la Bruxelles, la 10 octombrie 1957[4].

În interpretarea textului menționat, Curtea a reținut că, pentru ca un act să fie calificat ca „hotărâre" în sensul Convenției de la Bruxelles *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, acesta trebuie să **emane de la un organ jurisdicțional** aparținând unui stat contractant și având **autoritatea de a statua cu privire la litigiul dintre părți**. Textul nu are în vedere numai hotărârile care pun capăt litigiului dintre părți,

---

[1] Conform considerentului (41) din preambulul regulamentului.

[2] Conform considerentului (9) din preambulul regulamentului și art. 68 din regulament.

[3] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 21 din Convenția de la Bruxelles *[art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, respectiv dispozițiile art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru aceste interpretări, a se vedea *infra*, jurisprudența indicată la art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 și la art. 45 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

[4] Convenția internațională asupra limitării răspunderii proprietarilor de nave maritime, adoptată la Bruxelles, la 10 octombrie 1957 (la care România nu este parte) a fost abrogată și înlocuită între statele-părți de Convenția privind limitarea răspunderii pentru creanțe maritime (LLMC 1976), adoptată de Organizația Maritimă Internațională la Londra la 19 noiembrie 1976. România a aderat la LLMC 1976, precum și la Protocolul din 1996 pentru amendarea acesteia, prin Legea nr. 284/2006 (M. Of. nr. 634 din 20 iulie 2006).

ci și pe acelea care stabilesc **măsuri provizorii sau de conservare**, cum este cazul în speță (considerentele 45-47).

De asemenea, faptul că, în speță, hotărârea a fost adoptată într-o **procedură necontradictorie**, nu constituie un obstacol în calea recunoașterii acesteia, în condițiile în care avea vocația de a face obiectul unei dezbateri contradictorii: potrivit dosarului, hotărârea nu produce efecte înainte de a fi comunicată creditorilor, care pot contesta dreptul debitorului de a-și limita răspunderea, precum și cuantumul acestei limitări (considerentele 50-51).

1.2. Măsuri provizorii sau de conservare. Procedură contradictorie. Respectarea dreptului la apărare. Hotărârile judecătorești prin care se autorizează măsuri provizorii sau de conservare, dispuse fără ca partea împotriva căreia sunt îndreptate să fi fost citată și destinate să fie executate fără a fi notificate în prealabil, nu beneficiază de regimul de recunoaștere și încuviințare a executării prevăzut de Titlul III al Convenției de la Bruxelles *[respectiv de Capitolul III al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 21 mai 1980, 125/79, Bernard Denilauler împotriva SNC Couchet Frères, Repertoriul jurisprudenței, 1980, p. 01553).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea Titlului III din Convenția de la Bruxelles (și indirect a art. 25 din aceasta), soluția dată de CJUE fiind în prezent consacrată de **art. 2 lit. (a) paragraful al doilea din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.**

Pentru a interpreta aceste texte, Curtea a reținut următoarele:

Prevederile referitoare la recunoașterea și executarea hotărârilor străine nu au fost în mod expres concepute spre a fi aplicate hotărârilor judecătorești care, potrivit legii unui stat contractant, sunt destinate să fie pronunțate fără prezența părții împotriva căreia sunt îndreptate și să fie executate fără a fi în prealabil notificate acesteia. Convenția de la Bruxelles *[respectiv Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* are în vedere o procedură în principiu contradictorie, dar în care instanța este, totuși, autorizată să se pronunțe, chiar dacă pârâtul, deși legal citat, nu se prezintă (considerentul 8).

Ansamblul prevederilor Convenției *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* exprimă intenția de a veghea ca procedurile care conduc la adoptarea hotărârilor judecătorești să se deruleze cu **respectarea dreptului la apărare.** Tocmai în considerarea garanțiilor acordate pârâtului în statul de origine, Convenția de la Bruxelles *[respectiv Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* se dovedește a fi foarte liberală în ceea ce privește recunoașterea și încuviințarea executării. În lumina acestor considerații, apare cu claritate că reglementarea vizează în mod esențial hotărârile judecătorești care, anterior momentului în care recunoașterea și încuviințarea executării sunt solicitate într-un alt stat decât statul de origine, au făcut obiectul, în diverse modalități, al unei **proceduri contradictorii** (considerentul 13).

Articolul 24 din Convenția de la Bruxelles *[art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu exclude posibilitatea ca măsuri provizorii și de conservare dispuse în statul de origine, ca urmare a unei proceduri contradictorii, chiar dacă s-ar fi derulat în lipsa pârâtului, să facă obiectul recunoașterii și al încuviințării executării prevăzute

de convenţie *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Din contră, condiţiile impuse de actul normativ pentru recunoaşterea şi executarea hotărârilor judecătoreşti nu sunt întrunite în cazul măsurilor provizorii şi de conservare dispuse de către o instanţă fără ca partea împotriva căreia sunt îndreptate să fi fost citată şi care sunt destinate să fie puse în executare fără a fi în prealabil notificate acesteia. Rezultă că aceste hotărâri nu beneficiază de executarea simplificată prevăzută de Titlul III din Convenţia de la Bruxelles *[respectiv de Capitolul III din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Articolul 24 din convenţie *[respectiv art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* pune, totuşi, la dispoziţia justiţiabililor, o procedură care elimină în mare măsură inconvenientele acestei excluderi (considerentul 17)[1].

1.3. Interpretare nerestrictivă a noţiunii de „hotărâre". Hotărâre prin care se constată necompetenţa internaţională întemeiată pe o convenţie atributivă de jurisdicţie. Articolul 32 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competenţa judiciară, recunoaşterea şi executarea hotărârilor în materie civilă şi comercială *[art. 2 lit. (a) teza întâi din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că vizează, de asemenea, o hotărâre prin care instanţa unui stat membru îşi declină competenţa în temeiul unei clauze atributive de competenţă, independent de calificarea unei astfel de hotărâri potrivit dreptului unui alt stat membru *(Hotărârea din 15 noiembrie 2012, Gothaer Allgemeine Versicherung AG şi alţii împotriva Samskip GmbH, C-456/11, publicată în Repertoriul electronic)*[2].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 32 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă şi cu privire la art. 2 lit. (a) teza întâi din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condiţiile în care cele două texte au un conţinut identic.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situaţie de fapt: În 2006, Krones a vândut destinatarului o instalaţie de fabricare a berii. Aceasta a însărcinat Samskip să organizeze şi să realizeze transportul acestei instalaţii de la Anvers la Guadalajara (Mexic), via Altamira, un oraş situat, de asemenea, în Mexic. Comanda, formată din containere şi din cadre de transport, a fost încredinţată Samskip la 13 august 2006. Aceasta din urmă a întocmit în aceeaşi zi conosamentul prin care se desemnează Krones drept expeditor (*shipper*), destinatarul drept consignatar (*consignee*), Anvers ca port de încărcare şi Altamira ca port de destinaţie. La pct. 2 din condiţiile înscrise pe versoul acestui document (*Endorsements*) se menţionează: „Competenţă jurisdicţională. Orice litigiu care se naşte în legătură cu acest conosament urmează să fie tranşat în Islanda potrivit dreptului islandez". Potrivit reclamantelor

[1] Măsurile dispuse de instanţa din statul de origine şi a căror executare nu a putut fi încuviinţată în statul solicitat, ca urmare a adoptării lor potrivit unei proceduri necontradictorii, ar putea fi dispuse, la rândul său, de către instanţa statului solicitat, în temeiul art. 24 din Convenţia de la Bruxelles [*respectiv al art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.*], dacă legea acestui stat permite adoptarea respectivelor măsuri.

[2] Prin aceeaşi hotărâre, Curtea a interpretat şi dispoziţiile art. 33 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 [*art. 36 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.*]. Pentru această interpretare, a se vedea *infra*, jurisprudenţa indicată la art. 36 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

din litigiul principal, încărcătura a fost deteriorată în timpul transportului maritim, iar o parte din aceasta a fost deteriorată și în cursul transportului terestru efectuat de la Altamira la Guadalajara. Krones și-a cedat drepturile – până la concurența cuantumului maxim al asigurării prevăzute de dreptul maritim pentru două drepturi speciale de tragere, evaluate, în momentul cesiunii, la 235.666,46 euro – în favoarea asigurătorilor, proporțional cu participarea lor la risc. De asemenea, destinatarul și-a cedat asigurătorilor drepturile care decurg din conosament, proporțional cu participarea lor la risc. Destinatarul și asigurătorii au sesizat instanțele belgiene printr-o acțiune introdusă la 30 august 2007 și au solicitat Samskip să se înfățișeze, la 16 octombrie 2007, la Rechtbank van koophandel te Antwerpen (Tribunalul Comercial din Anvers). Această instanță a pronunțat o hotărâre în favoarea asigurătorilor și a destinatarului, dar Hof van beroep te Antwerpen (Curtea de Apel Antwerpen) a reformat această hotărâre prin Hotărârea din 5 octombrie 2009, în care s-a declarat „lipsită de competență jurisdicțională". În cuprinsul motivării hotărârii sale, Hof van beroep te Antwerpen (Curtea de Apel Antwerpen) a apreciat că destinatarul nu dispunea de niciun drept la acțiune potrivit contractului de transport. Asigurătorii ar avea, desigur, un interes de a exercita acțiunea în calitate de succesori în drepturi ai Krones, dar ar fi legați de clauza atributivă de competență cuprinsă în conosament. Potrivit pct. 2 din clauzele acestuia, instanțele islandeze ar avea competență exclusivă de judecare a litigiilor aferente contractului de transport, motiv pentru care instanțele belgiene nu ar fi competente. Această hotărâre a rămas definitivă. În cursul lunii septembrie 2010, asigurătorii au formulat la Landgericht Bremen (Tribunalul Regional Bremen) acțiuni în despăgubire împotriva Samskip, iar Krones a formulat o acțiune în despăgubire împotriva acesteia din urmă la Landgericht Landshut (Tribunalul regional Landshut). Landgericht Landshut (Tribunalul regional Landshut) a trimis acest din urmă litigiu instanței de trimitere prin Ordonanța din 3 iunie 2011. Landgericht Bremen (Tribunalul Regional Bremen) arată că, potrivit Samskip, acțiunile sunt inadmisibile, întrucât Hotărârea din 5 octombrie 2009 pronunțată de Hof van beroep te Antwerpen (Curtea de Apel Antwerpen) ar produce efecte juridice nu numai în ceea ce privește lipsa competenței instanțelor belgiene, ci și în ceea ce privește constatarea competenței instanțelor islandeze care este cuprinsă în motivarea aceleiași hotărâri.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut: în legătură cu sistemul instituit prin Regulamentul nr. 44/2001, considerentele (16) și (17) ale acestuia *[considerentul (26) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* subliniază importanța principiului încrederii reciproce între instanțele statelor membre în ceea ce privește recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești, ceea ce presupune, de asemenea, ca noțiunea menționată **să nu fie interpretată în mod restrictiv** în scopul de a evita în special diferende în legătură cu existența unei „hotărâri". Astfel, s-ar aduce atingere acestei încrederi reciproce dacă o instanță a unui stat membru ar putea refuza să recunoască o hotărâre prin care o instanță dintr-un alt stat membru și-a declinat competența în temeiul unei clauze atributive de competență. A admite ca o instanță dintr-un stat membru să poată refuza recunoașterea unei astfel de

hotărâri ar fi în contradicţie cu sistemul instituit prin Regulamentul nr. 44/2001 *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, întrucât un astfel de refuz ar fi susceptibil să compromită funcţionarea eficientă a normelor enunţate în Capitolul II din acest regulament, referitoare la repartizarea competenţei între instanţele statelor membre (considerentele 28-29). O interpretare restrictivă a noţiunii de hotărâre ar avea drept consecinţă crearea unei categorii de acte adoptate de instanţe, care nu ar figura printre excepţiile enumerate limitativ la articolele 34 şi 35 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 45 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, care nu ar putea fi calificate drept „hotărâri" în sensul art. 32 *[art. 2 lit. (a) teza întâi din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* menţionat şi pe care instanţele celorlalte state membre nu ar fi, aşadar, ţinute să le recunoască. Trebuie să se constate că existenţa unei astfel de categorii de acte, care cuprinde, printre altele, cele prin care o instanţă a unui alt stat membru şi-ar declina competenţa în temeiul unei clauze atributive de competenţă, ar fi incompatibilă cu sistemul instituit la art. 33-35 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 36 şi art. 45 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, care favorizează recunoaşterea fără obstacole a hotărârilor judecătoreşti şi exclude controlul competenţei instanţelor statului membru de origine de către cele ale statului membru solicitat.

1.4. Hotărâre privind un bun situat pe un teritoriu asupra căruia nu se exercită efectiv controlul de către un stat membru. Suspendarea punerii în aplicare a *acquis*-ului comunitar în zonele din Republica Cipru în care guvernul acestui stat membru nu exercită un control efectiv, prevăzută la art. 1 alin. (1) din Protocolul nr. 10 „Dispoziţii referitoare la Cipru" la Actul privind condiţiile de aderare la Uniunea Europeană a Republicii Cehe, a Republicii Estonia, a Republicii Cipru, a Republicii Letonia, a Republicii Lituania, a Republicii Ungare, a Republicii Malta, a Republicii Polone, a Republicii Slovenia şi a Republicii Slovace şi adaptările tratatelor pe care se întemeiază Uniunea Europeană, nu se opune aplicării Regulamentului nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competenţa judiciară, recunoaşterea şi executarea hotărârilor în materie civilă şi comercială *[respectiv Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* în privinţa unei hotărâri pronunţate de o instanţă cipriotă cu sediul în zona insulei controlată efectiv de guvernul cipriot, care însă priveşte un imobil situat în zonele menţionate *(Hotărârea din 28 aprilie 2009, C-420/07, Meletis Apostolides împotriva David Charles Orams şi Linda Elizabeth Orams, Repertoriul jurisprudenţei, 2009, p. I-03571)*[1].

Notă: Prin această hotărâre, CJUE a interpretat, în mod indirect, noţiunea de „hotărâre" în sensul Regulamentului (CE) nr. 44/2001 *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

[1] Prin aceeaşi hotărâre, Curtea a interpretat şi art. 34 pct. 1 şi 2, art. 35 alin. (1) şi art. 38 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 45 alin. (1) lit. (a), (b) şi (e) şi art. 39 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru aceste interpretări, a se vedea *infra*, jurisprudenţa indicată la art. 45 şi art. 39 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

Astfel, Curtea a reținut că, din interpretarea literală a art. 1 alin. (1) din Protocolul nr. 10[1], rezultă că suspendarea pe care acesta o prevede este limitată la aplicarea *acquis*-ului comunitar în zona de nord. Cu toate acestea, în acțiunea principală, hotărârile în cauză, a căror recunoaștere a fost solicitată, au fost pronunțate de o instanță cu sediul în zona controlată de guvern. Faptul că aceste hotărâri privesc un imobil situat în zona de nord (necontrolată de guvernul cipriot) nu se opune interpretării menționate, în măsura în care, pe de o parte, nu anihilează obligația de a aplica Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[respectiv Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* în zona controlată de guvern și, pe de altă parte, nu implică nici că acest regulament este aplicabil, din acest motiv, în această zonă de nord (considerentele 37-38).

2. Calificarea noțiunii de „act autentic"

2.1. Criterii de calificare. Titlu de credit executoriu. Un titlu de credit executoriu potrivit dreptului statului de origine, a cărui autenticitate nu a fost conferită de o autoritate publică sau de o altă autoritate competentă în acest sens din respectivul stat, nu constituie un act autentic în sensul art. 50 din Convenția de la Bruxelles *[art. 58 și art. 2 lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 17 iunie 1999, C-260/97, Unibank A/S împotriva Flemming G. Christensen, Repertoriul jurisprudenței, 1999, p. I-03715).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 50 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea **art. 58 și art. 2 lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care textele au un conținut similar[2].

Articolul 3. În sensul prezentului regulament, noțiunea de „instanță" include următoarele autorități, în măsura în care au competență judiciară în materiile ce intră sub incidența prezentului regulament:
(a) în Ungaria, în procedurile sumare privind ordinele de plată (*fizetési meghagyásos eljárás*), notarul (*közjegyző*);
(b) în Suedia, în procedurile sumare privind ordinele de plată (*betalnings-föreläggande*) și asistența (*handräckning*), autoritatea de executare silită (*kronofogdemyndigheten*).

CORESPONDENȚĂ: ▶ text nou-introdus, fără corespondent în Regulamentul (CE) nr. 44/2001 sau în Convenția de la Bruxelles.

[1] Potrivit acestui text, „aplicarea *acquis*-ului este suspendată în zonele din Republica Cipru în care guvernul Republicii Cipru nu exercită un control efectiv".

[2] Pentru detalii, a se vedea aceeași cauză indicată *infra*, la jurisprudența aferentă art. 58 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

EXPLICAȚII

Calificarea autonomă a noțiunii de „instanță" în ipotezele prevăzute de art. 3 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 evidențiază faptul că legiuitorul european a avut în vedere cu precădere **funcția jurisdicțională exercitată**, iar nu apartenența formală la sistemul autorității judecătorești. Astfel, constituie instanță, în sensul celor arătate, *notarul public sau executorul judecătoresc*.

Capitolul II. Competența

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Articolul 4. (1) Sub rezerva dispozițiilor prezentului regulament, persoanele domiciliate pe teritoriul unui stat membru sunt acționate în justiție, indiferent de naționalitatea lor, în fața instanțelor respectivului stat membru.
(2) Persoanele care nu au naționalitatea statului membru pe teritoriul căruia au domiciliul sunt supuse normelor de competență aplicabile cetățenilor statului membru respectiv.

CORESPONDENȚĂ: ► art. 2 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ► art. 2 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare identică, prevederile art. 2 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

Dispoziția legală instituie o **competență internațională de drept comun**, al cărei criteriu îl reprezintă **domiciliul pârâtului**. Câteva precizări se impun:

În primul rând, domiciliul nu reprezintă numai punctul de legătură al competenței internaționale de drept comun, ci și criteriul principal al aplicării teritoriale a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012. În cazul în care pârâtul nu are domiciliul pe teritoriul unui stat membru, competența internațională va fi determinată, de principiu, potrivit unor dispoziții ce își găsesc izvorul în sistemul de drept al instanței sesizate, iar nu în Regulamentul (UE) nr. 1215/2012[1].

În al doilea rând, naționalitatea părților nu este relevantă pentru stabilirea competenței internaționale de drept comun.

În al treilea rând, noțiunea de „domiciliu" este folosită de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, indiferent dacă este vorba despre o persoana fizică sau juridică.

[1] Potrivit art. 6 alin. (1), „dacă pârâtul nu are domiciliul pe teritoriul unui stat membru, competența instanțelor este determinată, în fiecare stat membru, de legislația statului membru în cauză, sub rezerva aplicării art. 18 alin. (1), art. 21 alin. (2) și art. 24 și art. 25".

În fine, noțiunea de „domiciliu" este calificată diferit, după cum este vorba despre o persoană fizică sau despre o persoană juridică. În primul caz, este instituită o excepție de la regula calificării autonome, acesta determinându-se potrivit legii statului pe al cărui teritoriu se pretinde că se află domiciliul pârâtului (art. 62 din regulament). În schimb, în cazul persoanelor juridice, se revine la regula calificării autonome, art. 63 din regulament stabilind că acesta se află în statul pe al cărui teritoriu persoana juridică își are sediul statutar, administrația centrală sau punctul principal de activitate.

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Aplicarea teritorială a regulamentului. Criteriul domiciliului pârâtului. Inaplicabilitatea, ca regulă, a criteriului domiciliului reclamantului. Titlul II din Convenția de la Bruxelles *[Capitolul II din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este aplicabil, în principiu, atunci când pârâtul își are domiciliul sau sediul pe teritoriul unui stat contractant, chiar dacă reclamantul își are domiciliul pe teritoriul unui stat terț. Soluția este diferită numai în cazurile excepționale în care Convenția de la Bruxelles *[Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* prevede că aplicarea unei reguli de competență depinde de situarea domiciliului reclamantului pe teritoriul unui stat contractant *[Hotărârea din 13 iulie 2000, C-412/98, Group Josi Reinsurance Company SA împotriva Universal General Insurance Company (UGIC), Repertoriul jurisprudenței, 2000, p. I-05925]*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea prevederilor Convenției de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, pentru identitate de rațiune. Astfel, regula menționată este prevăzută, într-o formulare identică, în art. 2 din Convenția de la Bruxelles și în art. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, iar situațiile particulare și excepțiile sunt reglementate de o manieră similară în art. 3-18 din Convenția de la Bruxelles și în art. 5-26 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

2. Caracterul imperativ al criteriului domiciliului pârâtului. Inaplicabilitatea principiului *forum non conveniens*. Jurisdicția unui stat contractant nu își poate declina competența, determinată potrivit art. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, pe motiv că jurisdicția unui stat necontractant ar fi mai adecvată pentru a soluționa respectivul litigiu, chiar dacă problema competenței unui alt stat contractant nu se pune în speță ori litigiul nu prezintă nicio legătură cu vreun alt stat contractant *(Hotărârea din 1 martie 2005, C-281/02, Andrew Owusu împotriva N.B. Jackson, Repertoriul jurisprudenței, 2005, p. I-01383).*

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 7-12 bis din Convenția de la Bruxelles *[art. 10-16 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru această interpretare, a se vedea *infra*, jurisprudența indicată la art. 10 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 2 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea **art. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut, ca o chestiune prealabilă, faptul că aplicarea art. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este condiționată de existența unui **element de extraneitate.** Totuși, acest element de extraneitate (vizând fondul litigiului sau domiciliul părților) nu trebuie să implice, în mod necesar, mai multe state contractante. Cerința este îndeplinită, chiar dacă, spre exemplu, reclamantul are domiciliul într-un stat terț, iar pârâtul are domiciliul într-un stat contractant ori dacă ambele părți au domiciliul pe teritoriul aceluiași stat contractant, iar faptul cauzator de prejudicii s-a produs pe teritoriul unui stat necontractant (considerentele 24-27).

Cu privire la aplicarea art. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, Curtea a reținut, de asemenea, **caracterul său imperativ,** de la dispozițiile sale neputându-se deroga decât în situațiile expres prevăzute de Convenția de la Bruxelles *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Soluția are la bază principiul securității juridice care constituie unul dintre obiectivele Convenției de la Bruxelles *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și care nu ar putea fi în mod deplin garantat dacă s-ar permite unei jurisdicții competente în temeiul acestui act normativ să aplice excepția *forum non conveniens* (excepția întemeiată pe existența unei jurisdicții mai adecvate pentru soluționarea respectivului litigiu). Din contră, **principiul securității juridice** impune ca regulile de determinare a competenței jurisdicționale derogatorii de la prevederile art. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* să fie interpretate astfel încât să permită pârâtului să prevadă în mod rezonabil în fața cărei instanțe, alta decât cea de la domiciliul său, ar putea fi chemat în judecată, ceea ce nu este compatibil cu aplicarea teoriei *forum non conveniens* – care lasă o largă marjă de apreciere judecătorului sesizat cu privire la determinarea existenței unui for străin mai adecvat pentru a soluționa pe fond un litigiu (considerentele 37-41). În plus, admiterea unei asemenea excepții ar risca să afecteze interpretarea uniformă (la nivelul tuturor statelor contractante) a prevederilor acestui act normativ (considerentul 43).

Articolul 5. (1) Persoanele domiciliate pe teritoriul unui stat membru pot fi acționate în justiție în fața instanțelor unui alt stat membru numai în temeiul normelor enunțate în secțiunile 2-7 din prezentul capitol.

(2) În special, normele de competență națională[1] pe care statele membre le comunică Comisiei în temeiul articolului 76 alineatul (1) litera (a) nu pot fi invocate împotriva persoanelor menționate la alineatul (1).

CORESPONDENȚĂ: ► art. 3 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ► art. 3 din Convenția de la Bruxelles.

[1] În România, art. 1065-1081 din Cartea a VII-a – Procesul civil internațional, Titlul I – Competența internațională a instanțelor române din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare similară, prevederile art. 3 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

Dispoziția legală creează **un sistem autonom de reguli de stabilire a competenței internaționale**, aplicabil cu privire la pârâții având domiciliul într-un stat membru. Rezultă, așadar, că, dacă pârâtul este domiciliat într-un stat membru, competența internațională a instanțelor unui alt stat membru de a soluționa litigiul va putea fi stabilită *exclusiv potrivit prevederilor regulamentului*, nefiind incidente dispozițiile în această materie aparținând dreptului forului sau altui sistem de drept național.

Articolul 6. (1) Dacă pârâtul nu are domiciliul pe teritoriul unui stat membru, competența instanțelor este determinată, în fiecare stat membru, de legislația statului membru în cauză, sub rezerva aplicării articolului 18 alineatul (1), articolului 21 alineatul (2) și articolelor 24 și 25.
(2) Împotriva unui astfel de pârât, orice persoană, indiferent de naționalitate, care își are domiciliul pe teritoriul unui stat membru, poate să invoce în acel stat membru normele de competență în vigoare acolo[1] și, în special, normele pe care statele membre le comunică Comisei în temeiul articolului 76 alineatul (1) litera (a), în aceeași manieră ca și cetățenii statului membru respectiv.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 4 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 4 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare similară, prevederile art. 4 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, stabilind **regula** potrivit căreia, în cazul în care *pârâtul nu are domiciliul pe teritoriul unui stat membru*, competența se determină pe prin **aplicarea sistemului de drept al instanței sesizate.**

Prin excepție, în anumite situații, **regulamentul va fi aplicabil chiar dacă pârâtul domiciliază pe teritoriul unui stat terț.** Astfel, celor două cazuri tradiționale consacrate de Regulamentul (CE) nr. 44/2001 (*cazul competenței exclusive*, când derogarea este justificată de existența unor puncte de legătură a căror prezență pe teritoriul unui stat membru impune stabilirea competenței instanțelor respectivului stat, indiferent de domiciliul pârâtului, și *cazul prorogării voluntare de competență în favoarea instanțelor unui stat membru*, când obiectivul de protecție a voinței părților atrăgea competența respectivelor instanțe, în temeiul regulamentului, chiar dacă pârâtul

[1] În România, art. 1065-1081 din Cartea a VII-a – Procesul civil internațional, Titlul I – Competența internațională a instanțelor române din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă.

avea domiciliul într-un stat terț[1]), li se adaugă două ipoteze noi, a căror justificare o constituie obiectivul de protecție a reclamantului, aflat pe o poziție mai slabă, din punct de vedere juridic și economic, în raport cu pârâtul. În acest scop, regulile de determinare a competenței consacrate de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 devin aplicabile atunci când calitatea de reclamant revine *unui consumator* [art. 18 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012] sau *unui angajat* [art. 21 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012].

Secțiunea 2. Competențe speciale

Articolul 7. O persoană care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru poate fi acționată în justiție într-un alt stat membru:
1. (a) în materie contractuală, în fața instanțelor de la locul de executare a obligației în cauză;
(b) în sensul aplicării prezentei dispoziții și în absența vreunei convenții contrare, locul de executare a obligației în cauză este:
– în cazul vânzării de mărfuri, locul dintr-un stat membru unde, în temeiul contractului, au fost sau ar fi trebuit să fie livrate mărfurile;
– în cazul prestării de servicii, locul dintr-un stat membru unde, în temeiul contractului, au fost sau ar fi trebuit să fie prestate serviciile;
(c) în cazul în care nu se aplică litera (b), se aplică litera (a);
2. în materie delictuală și cvasidelictuală, în fața instanțelor de la locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă;
3. în cazul unei acțiuni civile în despăgubiri sau în restituire născută în temeiul săvârșirii unei infracțiuni, în fața instanței sesizate cu privire la acțiunea respectivă, în măsura în care, conform legislației interne, instanța în cauză este competentă să se pronunțe cu privire la o acțiune civilă;
4. în cazul unei acțiuni civile, bazate pe dreptul de proprietate, în recuperarea unui bun cultural, astfel cum este definit la articolul 1 punctul 1 din Directiva 93/7/CEE, inițiată de către persoana care își revendică dreptul de a recupera acest bun, în fața instanțelor de la locul în care se află bunul cultural la momentul sesizării instanței;
5. în privința unei contestații rezultate din activitatea unei sucursale, a [unei – *n.n.*] agenții sau a unei alte unități, în fața instanțelor de la locul unde se află sucursala, agenția sau unitatea în cauză;
6. în cazul unui litigiu îndreptat împotriva unui fondator, administrator de active sau beneficiar al unui trust constituit fie în temeiul statutului, fie în

[1] Trebuie observat în acest context că, spre deosebire de art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, art. 23 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 impunea cerința ca una dintre părți (în ipoteza analizată, reclamantul) să aibă, totuși, domiciliul pe teritoriul unui stat membru.

scris sau printr-o convenție verbală, confirmată în scris, în fața instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia trustul în cauză își are sediul;
7. în privința unui litigiu referitor la plata unei remunerații pretinse pentru salvarea sau asistența de care a beneficiat o încărcătură sau o marfă, în fața instanței pe a cărei rază teritorială se află respectiva încărcătură sau marfă, care:
(a) a fost sechestrată în vederea obținerii unei astfel de plăți; sau
(b) ar fi putut fi sechestrată, însă o cauțiune sau o altă garanție a fost depusă, cu condiția ca această dispoziție să se aplice numai în cazul în care se pretinde că pârâtul are sau a avut un drept asupra încărcăturii sau mărfii în momentul operațiunii de salvare sau de asistență.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 5 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 5 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

1. Caracterizare generală. Textul instituie o serie de **reguli de competență alternative celor stabilite de art. 4 din regulament** și preia, într-o formulare similară, prevederile art. 5 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001. Două elemente de noutate pot fi, totuși, observate.

În primul rând, dintre regulile de competență alternative celei a instanțelor statului unde își are domiciliul pârâtul (competențe speciale în terminologia regulamentului) **a fost eliminată regula aplicabilă acțiunilor formulate în materia obligației de întreținere.** Soluția este firească în condițiile adoptării Regulamentului (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere[1], care a determinat ca acțiunile formulate în această materie să fie excluse din domeniul de aplicare al Regulamentului (CE) nr. 44/2001, iar în prezent, din acela al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012.

În al doilea rând, alături de regulile de competență alternative existente (cele referitoare la materia contractuală, la materia delictuală și cvasidelictuală, la acțiunea civilă exercitată în procesul penal, la exploatarea unei sucursale sau a unui alt sediu secundar, la litigiile în materie de trust și cele referitoare la remunerațiile pentru salvarea sau asistența încărcăturii sau a mărfii), a fost adăugată o nouă regulă, în materia **acțiunii în revendicarea unui bun cultural** în sensul Directivei 93/7/CEE a Consiliului din 15 martie 1993 privind restituirea bunurilor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru[2].

2. Competența alternativă în materie contractuală. Noțiunea de „materie contractuală" are o accepție autonomă și presupune existența unei obligații liber asumate de către cel puțin una dintre părți față de cealaltă parte. Regula de compe-

[1] JO L 7 din 10 ianuarie 2009.
[2] JO L 74 din 27 martie 1993.

tență are drept punct de legătură „locul executării obligației în cauză". Această noțiune a evoluat odată cu reglementarea. Dacă în sistemul Convenției de la Bruxelles (1968) era avută în vedere obligația a cărei neexecutare constituia temeiul acțiunii, începând cu Regulamentul (CE) nr. 44/2001 sunt instituite două excepții (contractele de vânzare de mărfuri și de cele de prestare de servicii) care lipsesc de conținut, în mare măsură, regula menționată. Astfel, „obligația în cauză" este calificată legal ca fiind o „obligație caracteristică", respectiv *aceea de livrare a mărfurilor sau de prestare a serviciilor, indiferent de obiectul acțiunii*.

Locul de executare este convenit de părți, dar trebuie să aibă legătură cu respectivul contract, altfel spus obligația contractuală să poată fi executată în respectivul loc, în caz contrar devenind aplicabile prevederile art. 25 din regulament referitoare la alegerea forului. În absența alegerii de către părți, locul de executare trebuie determinat în funcție de *elementele obiective ale contractului*, iar nu în raport cu legea aplicabilă contractului. În cazul în care contractul prevede multiple locuri de executare, relevant este cel al *executării principale determinate potrivit criteriilor economice*. Atunci când locul executării principale nu este determinabil, *oricare dintre locurile de executare* prevăzute în contract poate constitui punct de legătură pentru determinarea instanței competente.

În fine, în concepția art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, locul de executare a obligației reprezintă nu doar un *punct de legătură pentru determinarea competenței internaționale alternative*, ci și *criteriu pentru stabilirea competenței teritoriale*, substituind prevederile procedurale ale dreptului instanței sesizate.

3. Competența alternativă în materie delictuală și cvasidelictuală. Noțiunea de „materie delictuală și cvasidelictuală" are, de asemenea, o accepție autonomă, delimitată prin raportare la aceea de „materie contractuală". Două condiții se impun a fi îndeplinite:

a) acțiunea să vizeze angajarea răspunderii pârâtului; și

b) să nu poată fi reținută o obligație liber asumată a acestuia.

Punctul de legătură ce atrage competența internațională alternativă în această materie este „locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă", incluzând *atât locul producerii evenimentului cauzal, cât și locul materializării prejudiciului*. În primul caz, este necesar ca presupusul autor să fi acționat el însuși în respectivul loc. În cel de-al doilea caz, trebuie avut în vedere locul producerii prejudiciului efectiv, iar nu acela unde pot fi resimțite consecințele sale. Domiciliul victimei nu constituie, prin el însuși, un loc al producerii prejudiciului.

4. Competența alternativă în materia acțiunii civile formulate în cadrul procesului penal. Caracterul accesoriu al acțiunii civile în raport cu acțiunea penală în cadrul căreia este formulată nu afectează regimul juridic al celei dintâi. Aplicarea Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 este atrasă de *natura civilă a cererii accesorii*, iar competența instanței care soluționează acțiunea penală poate constitui un

punct de legătură pentru stabilirea competenței internaționale alternative de a soluționa acțiunea civilă.

5. Competența alternativă în materia revendicării bunurilor culturale scoase ilegal din țară. Această regulă de competență alternativă nou-creată permite proprietarului bunului cultural scos ilegal din țară să introducă o acțiune în revendicare *în fața instanțelor statului unde respectivul bun se află la momentul introducerii acțiunii*. Textul legal prezintă interes în special în cazul în care bunul a fost deplasat într-o altă țară decât aceea unde se află domiciliul autorului faptei ilicite. Într-un asemenea caz, aplicarea art. 4 și a art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 nu ar permite sesizarea instanței de la locul unde bunul se află, instanță foarte bine plasată, din perspectiva obiectivului de proximitate, pentru a facilita o bună administrare a justiției în respectiva cauză (situarea instanței poate favoriza cercetarea la fața locului și administrarea probelor în general).

6. Competența alternativă în materia cererilor referitoare la exploatarea unei sucursale, agenții sau a unei alte unități. Noțiunea autonomă de „exploatare" include litigiile referitoare la *administrarea propriu-zisă a sucursalei* (*e.g.* cele referitoare la închirierea imobilele unde sucursala își are sediul sau la angajarea personalului său), precum și litigiile privind *obligații asumate de către aceasta, indiferent de locul executării și de persoana care le execută*. Noțiunea de „sucursală, agenție sau altă unitate" beneficiază, de asemenea, de o accepțiune autonomă, incluzând un centru de operațiuni, având conducere proprie și dotări materiale corespunzătoare pentru a negocia cu terții, dar care se manifestă de o manieră durabilă în exterior ca o prelungire a societății-mamă (chiar și atunci când este vorba despre o persoană juridică distinctă), pe seama căreia negociază și încheie contracte.

7. Competența alternativă în materia litigiilor referitoare la trust și la remunerațiile pretinse pentru salvarea sau asistența încărcăturii sau a mărfii. Competența internațională alternativă are ca punct de legătură, în prima situație, *sediul trust-ului*, iar, în cea de-a doua, *locul unde încărcătura sau marfa este sau ar putea fi sechestrată în vederea obținerii plății remunerației*. În cazul litigiilor în materie de trust, regula de competență este aplicabilă atât atunci când calitatea de reclamant aparține unui terț față de trust, cât și atunci când această calitate revine unei părți contractante, cu excepția situației în care acestea din urmă au ales, pentru soluționarea litigiilor dintre ele, jurisdicția potrivit art. 25 alin. (3) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Competența alternativă în materie contractuală

1.1. Materie contractuală. Criteriul angajamentului liber asumat. Achitarea de către fideiusor a drepturilor vamale de import, în temeiul unui contract de cauțiune încheiat cu o întreprindere de transport. Acțiunea în regres a fideiusorului exercitată împotriva proprietarului mărfii, pentru plata acestor sume. Articolul 5 pct. 1 din

Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat astfel: nu se include în noțiunea de „materie contractuală" acțiunea prin care fideiusorul, care a achitat drepturile vamale în temeiul unui contract de cauțiune încheiat cu o întreprindere de transport, se subrogă în drepturile administrației vamale, în cadrul unei acțiuni în regres exercitate împotriva proprietarului mărfii, dacă acesta din urmă, care nu este parte la contractul de cauțiune, nu a autorizat încheierea respectivului contract *(Hotărârea din 5 februarie 2004, C-265/02, Frahuil SA împotriva Assitalia SpA, Repertoriul jurisprudenței, 2004, p. I-01543).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 teza întâi din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea **art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar. Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: printr-o acțiune formulată în fața instanțelor italiene, un fideiusor persoană juridică italiană a solicitat obligarea pârâtului, persoană juridică franceză, proprietar al unor mărfuri importate în Italia, la plata sumelor datorate de către acesta cu titlu de drepturi vamale de import. În speță, respectivele drepturi vamale fuseseră achitate de către fideiusor în temeiul contractului de cauțiune încheiat cu transportatorul mărfii, care, la rândul său, fusese însărcinat de către pârât cu plata respectivelor taxe către administrația vamală.

Cu privire la aplicarea Convenției de la Bruxelles *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, Curtea a reținut că raportul juridic stabilit între reclamant și pârât este unul de drept privat. Astfel, legitimarea procesuală a reclamantului este rezultatul unei subrogări legale prevăzute de o dispoziție de drept civil. Acțiunea nu privește exercitarea unor prerogative exorbitante prin raportare la regulile aplicabile în raporturile juridice dintre particulari și, ca atare, trebuie considerată ca încadrându-se în noțiunea de „materie civilă și comercială" (considerentul 21).

În ceea ce privește **noțiunea de „materie contractuală"**, aceasta trebuie **interpretată de o manieră autonomă**, prin referire la sistemul și obiectivele Convenției de la Bruxelles *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, în vederea asigurării unei aplicări uniforme a acesteia. În sistemul avut în vedere, competența jurisdicțională a statului contractant pe al cărui teritoriu se află domiciliul pârâtului constituie regula. Excepțiile de la această regulă nu trebuie interpretate extensiv, cu depășirea ipotezelor avute în vedere de Convenția de la Bruxelles *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Astfel, noțiunea de „materie contractuală" la care se referă art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[respectiv art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu trebuie înțeleasă ca vizând o situație în care nu există niciun **angajament liber asumat** de către o parte (proprietarul mărfii) față de cealaltă (fideiusor) (considerentele 22-24).

1.2. Materie contractuală. Criteriul angajamentului liber asumat. Litigiu între subdobânditorul unui bun și producătorul acestuia, care nu are și calitatea de vânzător. Articolul 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că acesta nu

este aplicabil în cazul unui litigiu dintre subdobânditorul unui bun și producătorul acestuia, care nu are și calitatea de vânzător, litigiu privind viciile lucrului sau caracterul său impropriu prin raportare la destinația acestuia *(Hotărârea din 17 iunie 1992, C-26/91, Jakob Handte & Co. GmbH împotriva Traitements mécano-chimiques des surfaces SA, Repertoriul jurisprudenței, 1992, p. I-03967).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 teza întâi din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic. Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că noțiunea de **„materie contractuală"** nu poate fi înțeleasă ca acoperind o situație în care nu există nicio **obligație liber asumată de către o parte față de cealaltă.** În speță, în condițiile în care acțiunea a fost introdusă de către un subdobânditor al mărfii cumpărate de la un vânzător intermediar împotriva producătorului, se poate constata că nu există nicio legătură contractuală între subdobânditor și producător, acesta din urmă neasumându-și nicio obligație contractuală față de cel dintâi (considerentele 15-16).

De asemenea, trebuie observat că obiectivul reglementării privind protecția juridică a persoanelor stabilite în Comunitate impune ca regulile de determinare a competenței, derogatorii de la principiul general, să fie interpretate astfel încât să permită pârâtului să prevadă, de o manieră rezonabilă, în fața cărei instanțe, alta decât aceea de la domiciliul său, ar putea fi chemat în judecată. Or, în speță, aplicarea art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* într-un litigiu opunând pe subdobânditor producătorului mărfii nu este previzibilă pentru acesta din urmă și, ca atare, este incompatibilă cu **principiul securității juridice** (considerentele 18-19).

De asemenea, trebuie remarcat că în marea majoritate a statelor membre, răspunderea producătorului față de subdobânditor, pentru vicii ale mărfii vândute, nu are o natură contractuală (considerentul 20).

1.3. Materie contractuală. Obligație de plată a coproprietarilor față de asociația de proprietari. Criteriul obligației asumate în mod liber. Luarea în considerare a acordului privind acceptarea actului constitutiv al coproprietății, iar nu a poziției exprimate cu privire la o anumită hotărâre adoptată de adunarea generală a coproprietarilor. *Articolul 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012* al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială trebuie interpretat în sensul că un litigiu care privește o obligație de plată care rezultă dintr-o hotărâre a adunării generale a coproprietarilor unui imobil de apartamente, lipsită de personalitate juridică și instituită prin lege special pentru exercitarea anumitor drepturi, care este adoptată cu votul majorității membrilor acesteia, dar care este obligatorie pentru toți membrii acesteia, trebuie considerat că intră sub incidența noțiunii „materie contractuală", conform acestei dispoziții *(Hotărârea din 8 mai 2019, C-25/18, Bryan Andrew Kerr împotriva Pavlo Postnov, Natalia Postnova, publicată în Repertoriul electronic).*

Notă: În interpretarea acestui text, Curtea a reținut că aplicarea normei de competență specială prevăzute în materie contractuală la art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul nr. 1215/2012 presupune determinarea unei **obligații juridice liber consimțite de către o persoană în raport cu alta și pe care se întemeiază acțiunea reclamantului** (considerentul 25).

Curtea a statuat deja că **obligațiile care au ca obiect plata unei sume**, care sunt **întemeiate pe legăturile existente între o asociație și membrii săi**, trebuie considerate că intră sub incidența noțiunii **„materie contractuală"** în sensul acestei dispoziții, pentru motivul că aderarea la o asociație creează între membrii asociației legături strânse de același tip ca cele care se stabilesc între părțile la un contract (considerentul 26).

Deși participarea la o coproprietate este impusă prin lege, totuși, detaliile administrării părților comune ale imobilului în discuție sunt reglementate, dacă este cazul, prin contract, iar intrarea în coproprietate are loc printr-un act de dobândire voluntară a unui apartament împreună cu cotele de coproprietate din aceste părți comune, astfel încât **o obligație a coproprietarilor față de asociația de proprietari trebuie să fie considerată drept o obligație juridică asumată în mod liber**. Împrejurarea că această obligație rezultă exclusiv din acest act de dobândire sau rezultă atât din acesta, cât și dintr-o hotărâre adoptată de adunarea generală a coproprietarilor imobilului respectiv este irelevantă pentru aplicarea art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul nr. 1215/2012 într-un litigiu cu privire la obligația menționată (considerentele 27-28).

De asemenea, **faptul că unii coproprietarii nu au participat la adoptarea acestei decizii ori s-au opus**, dar că, în temeiul legii, decizia amintită și obligația rezultată din ea au caracter obligatoriu și li se impun este **irelevant** pentru această aplicare, deoarece, devenind și rămânând coproprietar al unui imobil, fiecare coproprietar își dă acordul să se supună ansamblului dispozițiilor actului care reglementează coproprietatea respectivă, precum și hotărârilor adoptate de adunarea generală a coproprietarilor acestui imobil (considerentul 29).

1.4. Materie contractuală. Obligație de plată a contribuțiilor profesionale către un ordin al avocaților. Criteriul existenței unor prestații consimțite liber în contrapartidă. *Articolul 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012* trebuie interpretat în sensul că o acțiune prin care un ordin al avocaților urmărește să obțină obligarea unuia dintre membrii săi la plata contribuțiilor profesionale anuale pe care acesta le datorează și care au în esență ca obiect finanțarea unor servicii, precum serviciile de asigurare, trebuie considerată o acțiune în „materie contractuală", în sensul acestei dispoziții, cu condiția ca aceste contribuții să constituie contrapartida unor prestații furnizate de ordinul respectiv membrilor săi și ca aceste prestații să fie consimțite în mod liber de membrul în cauză, aspect a cărui verificare revine instanței de trimitere (*Hotărârea din 5 decembrie 2019, C-421/18, Ordre des avocats du barreau de Dinant împotriva JN, publicată în Repertoriul electronic*[1]).

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012. Pentru această interpretare, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată la art. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

Notă: În interpretarea acestui text, Curtea a reținut că, din decizia de trimitere, reiese că **înscrierea în tabloul ordinului constituie o obligație legală** căreia îi este supusă exercitarea profesiei de avocat și că persoanele care doresc să exercite această profesie trebuie să adere în mod obligatoriu la un ordin al avocaților și să se supună deciziilor adoptate de acest ordin, în special în ceea ce privește plata contribuțiilor (considerentul 31).

În aceste condiții, art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul nr. 1215/2012 trebuie interpretat în sensul că o **acțiune prin care un ordin al avocaților urmărește să obțină obligarea unuia dintre membrii săi la plata contribuțiilor profesionale** anuale pe care i le impune să le plătească **nu constituie, în principiu, o acțiune „în materie contractuală"**, în sensul acestei dispoziții (considerentul 32).

Cu toate acestea, **nu se poate exclude ca, pe lângă relațiile impuse de lege, un ordin al avocaților să stabilească cu membrii săi și relații de natură contractuală.** Astfel, în măsura în care aceste **contribuții ar constitui contrapartida unor prestații consimțite în mod liber, în special de asigurare**, pe care acest ordin le-ar fi **negociat cu un terț pentru a obține condiții mai avantajoase** pentru avocații membri ai ordinului respectiv, **obligația de a plăti contribuțiile menționate ar avea un caracter contractual** și, prin urmare, o acțiune introdusă în vederea obținerii executării acestei obligații ar intra în domeniul de aplicare al art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul nr. 1215/2012. Este de competența instanței de trimitere să verifice dacă această situație se regăsește în litigiul principal (considerentul 33).

1.5. Materie contractuală. Acțiune în răspundere civilă. Necesitatea interpretării contractului pentru stabilirea caracterului licit sau ilicit al comportamentului reproșat. Acțiunile în răspundere civilă precum cele în discuție în litigiul principal, de natură delictuală în dreptul național, trebuie totuși să fie considerate ca aparținând „materie[i] contractual[e]", în sensul art. 5 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, în cazul în care comportamentul reproșat poate fi considerat o neîndeplinire a obligațiilor contractuale, astfel cum acestea pot fi stabilite ținând seama de obiectul contractului *(Hotărârea din 13 martie 2014, C-548/12, Marc Brogsitter împotriva Fabrication de Montres Normandes EURL și Karsten Fräßdorf, publicată în Repertoriul electronic)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: dl Brogsitter comercializează ceasuri de lux. În anul 2005, acesta a încheiat un contract cu un maestru ceasornicar, dl Fräßdorf, care avea atunci reședința în Franța, în temeiul căruia acesta din urmă s-a angajat să dezvolte mecanisme de ceasornicărie pentru ceasuri de lux, destinate comercializării în serie, pentru dl Brogsitter. Domnul Fräßdorf și-a

exercitat activitatea în cadrul Fabrication de Montres Normandes, societate la care era asociat unic și administrator. Din anul 2010, dl Fräßdorf are domiciliul în Elveția. Domnul Brogsitter și-ar fi asumat toate costurile financiare aferente creării a două mecanisme de ceasornicărie care făceau obiectul contractului respectiv. Pe lângă lucrările referitoare la cele două mecanisme, dl Fräßdorf și Fabrication de Montres Normandes ar fi creat, de asemenea, în paralel, alte mecanisme de ceasornicărie, precum și carcase și cadrane, pe care le-ar fi prezentat în nume propriu la salonul mondial de ceasornicărie din Basel (Elveția) în cursul lunilor aprilie și mai ale anului 2009. Aceștia le-ar fi comercializat în nume propriu, asigurând publicitatea produselor respective pe un site internet în limbile germană și franceză. Domnul Brogsitter susține că, prin aceste din urmă activități, pârâții și-au încălcat obligațiile contractuale. În opinia sa, dl Fräßdorf și Fabrication de Montres Normandes s-au angajat să lucreze exclusiv pentru el și, în consecință, nu puteau nici să dezvolte și nici să exploateze, în nume propriu, mecanisme de ceasornicărie, indiferent dacă acestea sunt sau nu sunt identice cu cele care au făcut obiectul contractului. Domnul Brogsitter solicită încetarea activităților în litigiu, precum și acordarea de daune-interese ca urmare a răspunderii delictuale a cocontractanților săi, în temeiul, în cadrul legislației germane, al Legii privind combaterea concurenței neloiale (*Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb*) și al art. 823 alin. (2) din Codul civil german (*Bürgerliches Gesetzbuch*), arătând că, prin actele lor, pârâții au încălcat secretul comercial, i-au dezorganizat întreprinderea și au comis o fraudă și un abuz de încredere. Pârâții au solicitat respingerea acțiunii. De asemenea, ei au formulat o cerere reconvențională în cadrul căreia au arătat că mecanismele de calibru în litigiu prezintă, în orice caz, o construcție diferită de cea care a făcut obiectul contractului și că acestora nu li se aplica un drept de exclusivitate. Pârâții invocă și o excepție de necompetență întemeiată pe faptul că doar instanțele franceze ar fi competente teritorial, potrivit art. 5 pct. 1 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, să soluționeze toate cererile formulate de dl Brogsitter, întrucât atât locul de executare a prestației care face obiectul contractului în litigiu, cât și cel al faptului generator al pretinsului prejudiciu ar fi situate în Franța.

În interpretarea acestui text, Curtea a reținut că pentru a stabili natura cererilor în răspundere civilă introduse la instanța de trimitere, trebuie verificat, în primul rând, dacă acestea au, indiferent de calificarea lor în dreptul național, o natură contractuală (a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 octombrie 2002, *Henkel*, C-167/00, Rec., p. I-8111, pct. 37) (considerentul 21).

Din decizia de trimitere reiese că părțile din litigiul principal sunt legate printr-un contract. Cu toate acestea, simpla împrejurare că una dintre părțile contractante introduce o **acțiune în răspundere civilă** împotriva celeilalte nu este suficientă pentru a se considera că această acțiune intră în sfera „materie[i] contractual[e]" în sensul art. 5 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Aceasta este situația numai în cazul în care comportamentul reproșat poate fi considerat o **neîndeplinire a obligațiilor contractuale**, astfel cum acestea pot fi stabilite **ținând seama de obiectul contractului**. *A priori*, aceasta va fi

situația **în cazul în care interpretarea contractului** încheiat între pârât și reclamant **este indispensabilă pentru stabilirea caracterului licit sau, dimpotrivă, ilicit** al comportamentului pe care reclamantul îl reproșează pârâtului (considerentele 22-25). În consecință, aparține instanței de trimitere sarcina de a stabili dacă acțiunile introduse de reclamantul din litigiul principal au ca obiect o cerere de reparare a cărei cauză poate fi considerată în mod rezonabil drept o încălcare a drepturilor și a obligațiilor din contractul încheiat între părțile din litigiul principal, ceea ce ar face indispensabilă luarea în considerare a acestuia pentru soluționarea acțiunii (considerentul 26).

Dacă aceasta este situația, acțiunile respective se circumscriu „materie[i] contractual[e]", în sensul art. 5 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. În caz contrar, acestea trebuie considerate ca aparținând „materie[i] delictual[e] și cvasidelictual[e]", în sensul art. 5 pct. 3 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 3 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 27).

De asemenea, trebuie arătat că, în prima ipoteză, competența teritorială în materie contractuală va trebui să fie stabilită în conformitate cu criteriile de legătură prevăzute la art. 5 pct. 1 lit. (b) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* în cazul în care contractul în discuție în litigiul principal reprezintă un contract de vânzare de mărfuri sau de prestări de servicii în sensul acestei dispoziții. Astfel cum prevede art. 5 pct. 1 lit. (c) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, numai în ipoteza în care un contract nu se încadrează în niciuna dintre aceste două categorii, competența judiciară trebuie stabilită, așadar, în conformitate cu criteriile de legătură prevăzute la art. 5 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 aprilie 2009, *Falco Privatstiftung și Rabitsch*, C-533/07, Rep., p. I-3327, pct. 40, precum și Hotărârea din 19 decembrie 2013, *Corman-Collins SA*, C-9/12, pct. 42) (considerentul 28).

1.6. Materie contractuală. Acțiune privind plata indemnizației compensatorii pentru denunțarea abuzivă a contractului. Un litigiu referitor la denunțarea abuzivă a unui contract de agenție comercială și la plata comisioanelor datorate în executarea acestui contract este un litigiu în materie contractuală în sensul art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 8 martie 1988, 9/87, SPRL Arcado împotriva SA Haviland, Repertoriul jurisprudenței, 1988, p. 01539).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 teza întâi din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar. Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că o cerere privind plata comisioanelor datorate potrivit unui contract de agenție are ca fundament însuși contractul de agenție, ținând, așadar, de materia contractuală în sensul art. 5 pct. 1 din Con-

venția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 12).

Aceeași soluție trebuie reținută și în ceea ce privește o **indemnizație compensatorie pentru denunțarea abuzivă a contractului**, dat fiind că această indemnizație **se bazează pe nerespectarea unei obligații contractuale** (considerentul 13). În același sens, art. 10 din Convenția asupra legii aplicabile obligațiilor contractuale (Roma, 1980)[1] confirmă natura contractuală a unei asemenea acțiuni, incluzând în domeniul legii aplicabile contractului consecințele neexecutării totale sau parțiale a obligațiilor pe care acesta le generează și, în consecință, răspunderea contractuală a părții căreia îi este imputabilă neexecutarea (considerentul 15).

1.7. Materie contractuală. Acțiune privind plata unei sume de bani, întemeiată pe relația de afiliere la o asociație. Obligație derivând direct din relația de afiliere sau din decizii ale organelor asociației. *a)* Obligațiile având ca obiect plata unei sume de bani și care își au temeiul în relația de afiliere ce există între o asociație și aderenții săi se includ în „materia contractuală" în sensul art. 5 pct. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

b) Sub acest aspect, *nu prezintă relevanță dacă obligațiile* menționate decurg în mod *direct din respectiva adeziune sau* rezultă atât din aceasta, cât *și din una sau mai multe decizii adoptate de organele asociației (Hotărârea din 22 martie 1983, 34/82, Martin Peters Bauunternehmung GmbH împotriva Zuid Nederlandse Aannemers Vereniging, Repertoriul jurisprudenței, 1983, p. 00987).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 teza întâi din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar. Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:

a) Articolul 5 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* prevede atribuirea unor competențe speciale a căror alegere depinde de opțiunea reclamantului, prin derogare de la regulile de competență generală instituite de art. 2 alin. (1) din aceeași convenție *[art. 4 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 7).

Noțiunea de „materie contractuală" servește drept criteriu pentru delimitarea câmpului de aplicare al uneia dintre regulile speciale de competență puse la dispoziția reclamantului. Ținând cont de obiectivele și de economia generală a actului normativ și în vederea asigurării, în măsura posibilului, a egalității și a uniformității drepturilor și obligațiilor care decurg din Convenția de la Bruxelles *[respectiv din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* pentru statele contractante și pentru persoanele interesate, trebuie ca această noțiune să nu fie interpretată ca o simplă trimitere la dreptul intern

[1] Publicată în JO L 266 din 9 octombrie 1980. Varianta consolidată, în limba română, a fost publicată în JO L 347 din 29 decembrie 2007. În prezent, soluția se menține potrivit art. 12 din *Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale* (JO L 177 din 4 iulie 2008), care înlocuiește (cu unele excepții), în raporturile dintre statele membre, Convenția de la Roma.

al unuia sau altuia dintre statele vizate, ci ca o noțiune autonomă (considerentele 9 și 10).

Trebuie evidențiat că, dacă art. 5 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* prevede atribuirea de competențe speciale, acest lucru se datorează existenței, în anumite ipoteze, a unei legături strânse între o acțiune și jurisdicția ce poate fi sesizată să o soluționeze (considerentul 11).

În acest sens, desemnarea de către art. 5 pct. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* a locului unde obligația contractuală a fost sau trebuie să fie executată exprimă preocuparea ca toate dificultățile susceptibile să apară cu ocazia executării unei obligații contractuale să poată fi aduse în fața aceleiași instanțe – cea de la locul respectivei executări (considerentul 12).

Adeziunea la o asociație creează între asociați legături strânse, de aceeași natură **ca acelea** care se stabilesc între **părțile unui contract,** astfel încât este legitim ca aceste legături să fie considerate ca obligații contractuale din perspectiva aplicării art. 5 pct. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 13).

b) Trebuie observat că multiplicarea regulilor de competență pentru aceeași categorie de litigii nu este de natură să favorizeze securitatea juridică și eficacitatea protecției jurisdicționale pe întregul teritoriu al Comunității. Prevederile Convenției de la Bruxelles *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie, așadar, interpretate astfel încât instanța sesizată să nu se vadă nevoită să se declare competentă pentru a statua cu privire la anumite cereri și necompetentă pentru a soluționa alte cereri foarte apropiate. Respectarea obiectivelor și a spiritului Convenției de la Bruxelles *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* impune o interpretare a art. 5 *[respectiv a art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* care să permită instanței naționale să se pronunțe asupra propriei competențe, fără a fi silită să procedeze la o examinare a cauzei pe fond (considerentul 17).

1.8. Materie contractuală. Neînlăturarea aplicării art. 7 pct. 1 din regulament în cazul contestării existenței contractului. Reclamantul beneficiază de forul de la locul executării contractului, potrivit art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, chiar dacă existența contractului care se află la originea acțiunii este contestată de către părți *(Hotărârea din 4 martie 1982, 38/81, Effer SpA împotriva Hans-Joachim Kantner, Repertoriul jurisprudenței, 1982, p. 00825).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 teza întâi din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar. Pentru a interpreta acest text, din ansamblul prevederilor Convenției de la Bruxelles *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* Curtea a reținut că, în competența judecătorului național de a decide cu privire la chestiunile referitoare la un contract, se include și aceea de a aprecia cu privire la existența elementelor

constitutive ale acelui contract, o asemenea apreciere fiind indispensabilă pentru a permite jurisdicției naționale sesizate să își verifice competența potrivit convenției. Într-o altă interpretare, prevederile art. 5 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* ar risca să fie lipsite de efect, întrucât ar fi suficient ca una dintre părți să invoce că respectivul contract nu există pentru a înlătura regula conținută în aceste prevederi. Din contra, respectarea finalității și a spiritului Convenției de la Bruxelles *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* impune o interpretare a prevederilor precitate care să permită instanței sesizate cu soluționarea unui litigiu izvorât dintr-un contract să verifice, chiar și din oficiu, condițiile esențiale ale competenței sale, stabilind existența sau inexistența contractului (considerentul 7).

1.9. Materie contractuală. Acțiune împotriva avalistului biletului la ordin. Criteriul angajamentului liber asumat. Loc de executare: alegerea de către părți. Legătura dintre litigiu și instanța competentă: posibilitatea executării contractului în locul stabilit de către părți. Articolul 5 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este aplicabil în vederea determinării instanței competente să soluționeze o acțiune în justiție prin care beneficiarul unui bilet la ordin, stabilit într-un stat membru, invocă drepturile care decurg din acest bilet la ordin, necompletat în totalitate la data semnării sale și completat ulterior de către beneficiar, împotriva avalistului domiciliat într-un alt stat membru *(Hotărârea din 14 martie 2013, C-419/11, Česká spořitelna, a.s. împotriva Gerald Feichter, publicată în Repertoriul electronic)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a analizat mai întâi conceptul de „materie contractuală" la care articolul se referă. În acest sens, a reținut că aplicarea normei de competență speciale prevăzute în materie contractuală la art. 5 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul nr. 44/2001 presupune stabilirea unei **obligații juridice liber consimțite** de către o persoană față de altă persoană, pe care se întemeiază acțiunea reclamantului (a se vedea prin analogie *Hotărârea Engler*, pct. 51). În ceea ce privește existența unei asemenea obligații în împrejurări precum cele din cauza principală, trebuie constatat că în speță **avalistul**, prin aplicarea semnăturii sale pe spatele biletului la ordin, sub mențiunea „pentru aval", a acceptat în mod voluntar să acționeze în calitate de garant al obligațiilor emitentului biletului la ordin menționat. **Obligația sa de garantare** a obligațiilor respective a fost astfel, prin aplicarea semnăturii, **liber acceptată**, în sensul dispoziției menționate. Împrejurarea că semnătura a fost aplicată pe un bilet la ordin în alb nu este de natură să infirme

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 15 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 17 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru această interpretare, a se vedea *infra*, jurisprudența indicată la art. 17 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

această constatare. Astfel, trebuie să se țină seama de faptul că avalistul, semnând și acordul referitor la completarea mențiunilor lipsă, a acceptat în mod liber condițiile referitoare la modul în care acest bilet la ordin urma să fie completat de beneficiar în privința informațiilor lipsă, chiar dacă semnarea acordului menționat nu a dat naștere, prin ea însăși, la aval. În această privință, este important de subliniat că problema dacă completarea mențiunilor lipsă pe biletul la ordin a fost efectuată cu încălcarea acordului menționat nu ține de interpretarea noțiunii „materie contractuală" în sensul art. 5 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, ci este mai degrabă legată de verificarea împrejurării dacă locul de plată prevăzut în biletul la ordin în cauză a fost convenit în mod valabil de către părți, astfel încât această problemă de interpretare a instanței de trimitere privește interpretarea noțiunii „locul în care obligația care formează obiectul cererii a fost sau urmează a fi executată", în sensul articolului menționat, noțiune care este examinată la pct. 52 și următoarele din hotărâre. În consecință, raportul juridic dintre beneficiarul și avalistul unui bilet la ordin, necompletat în totalitate la data semnării sale și completat ulterior, face parte din noțiunea „materie contractuală" în sensul art. 5 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 47-51).
În al doilea rând, Curtea a apreciat ca fiind necesar să se precizeze înțelesul noțiunii „locul în care obligația care formează obiectul cererii a fost sau urmează a fi executată", în sensul dispoziției menționate (considerentul 52). Având în vedere importanța care se acordă în general voinței părților de drepturile naționale în materie de contracte, atunci când legea aplicabilă permite părților contractante, în condiții pe care aceasta le determină, să desemneze **locul de executare** a unei obligații, convenția privind locul de executare a obligației este suficientă pentru a stabili în același loc și competența jurisdicțională în sensul art. 5 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (a se vedea prin analogie Hotărârea din 17 ianuarie 1980, *Zelger*, 56/79, Rec., p. 89, pct. 5, Hotărârea din 20 februarie 1997, *MSG*, C-106/95, Rec., p. I-911, pct. 30, și Hotărârea *GIE Groupe Concorde și alții*, pct. 28). Cu toate acestea, trebuie subliniat că, deși părțile au libertatea de a conveni cu privire la locul executării obligațiilor contractuale, ele **nu pot totuși să stabilească**, în scopul exclusiv de a determina instanța competentă, **un loc de executare care nu prezintă nicio legătură efectivă cu realitatea raportului contractual** și în care **obligațiile care decurg din acel raport nu ar putea fi executate** potrivit termenilor acestuia (a se vedea în acest sens Hotărârea *MSG*, pct. 31). În speță, având în vedere împrejurarea că locul executării obligației în discuție în litigiul principal este expres indicat pe biletul la ordin, instanța de trimitere are obligația, în măsura în care dreptul aplicabil permite această alegere a locului executării obligației, să ia în considerare locul respectiv pentru a determina instanța competentă conform art. 5 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 55-57).

1.10. „Obligația în cauză": obligația contractuală a cărei executare este urmărită prin acțiunea judiciară. *a)* În cazul unui litigiu opunând pe beneficiarul unui contract

de concesiune exclusivă de vânzare-cumpărare concedentului căruia îi reproșează încălcarea contractului, termenul „obligație" înscris în art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* se referă la *obligația contractuală care servește drept temei al acțiunii judiciare*, altfel spus obligația concedentului corespunzătoare dreptului contractual invocat pentru a justifica pretenția concesionarului.

În cazul unui litigiu privind consecințele încălcării de către concedent a unui contract de concesiune exclusivă, precum plata de despăgubiri sau rezoluțiunea contractului, obligația avută în vedere în scopul aplicării art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este aceea care decurge din contract în sarcina concedentului și a cărei neexecutare este invocată pentru a justifica solicitarea de către concesionar a daunelor-interese sau a rezoluțiunii contractului.

În ceea ce privește acțiunile având ca obiect plata de daune-interese compensatorii, revine instanței naționale să verifice dacă, potrivit legii aplicabile contractului, este vorba despre o obligație contractuală autonomă sau despre o obligație care înlocuiește obligația contractuală neexecutată.

b) Concesionarul nu poate fi considerat ca fiind conducătorul unei sucursale, a unei agenții sau a unui stabiliment al concedentului în sensul art. 5 pct. 5 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, dacă nu este supus nici controlului, nici direcției concedentului *(Hotărârea din 6 octombrie 1976, 14/76, A. De Bloos, SPRL împotriva Société en commandite par actions Bouyer, Repertoriul jurisprudenței, 1976, p. 01497)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 și 5 din Convenția de la Bruxelles. În ceea ce privește interpretarea art. 5 pct. 5, aceasta este valabilă și cu privire la **art. 7 pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două reglementări sunt identice. În schimb, față de împrejurarea că art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 definește la lit. (b) de o manieră autonomă obligația caracteristică pentru contractele de vânzare de mărfuri și pentru cele de prestări de servicii, rezultă că interpretarea dată, sub imperiul Convenției de la Bruxelles, noțiunii de „obligație" ca fiind obligația în litigiu, va fi aplicabilă în cazul Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 doar cu privire la alte contracte decât cele de vânzare de mărfuri și de prestare de servicii[1].

1.11. „Obligația în cauză": obligația contractuală a cărei executare este urmărită prin acțiunea judiciară. Ipoteza pluralității de obligații care constituie temei al acțiunii. Aplicarea principiului *accesorium sequitur principale*. În scopul determinării locului executării contractului în sensul art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, obligația

[1] A se vedea în acest sens Hotărârea din 23 aprilie 2009, C-533/07, *Falco Privatstiftung și Thomas Rabitsch împotriva Gisela Weller-Lindhorst*, Repertoriul jurisprudenței, 2009, p. I-03327, citată *infra*, la jurisprudența indicată în cadrul acestui articol, nr. 1.14.

ce trebuie luată în considerare, într-un litigiu referitor la recuperarea onorariului de către un arhitect însărcinat cu întocmirea unui proiect pentru construirea unei case, este obligația contractuală care constituie, în mod concret, temeiul acțiunii judiciare *(Hotărârea din 15 ianuarie 1987, 266/85, H. Shenavai împotriva K. Kreischer, Repertoriul jurisprudenței, 1987, p. 00239).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles. Față de împrejurarea că art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 definește la lit. (b) de o manieră autonomă obligația caracteristică pentru contractele de vânzare de mărfuri și pentru cele de prestări de servicii, rezultă că interpretarea dată, sub imperiul Convenției de la Bruxelles, noțiunii de „obligație" ca fiind obligația în litigiu, va fi aplicabilă în cazul Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 doar cu privire la alte contracte decât cele de vânzare de mărfuri și de prestare de servicii[1].

Interpretând art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, Curtea a reținut că, în scopul determinării locului de executare în sensul acestui text, obligația ce trebuie luată în considerare este aceea care corespunde dreptului contractual pe care se întemeiază pretenția reclamantului (considerentul 9).

Cu excepția unor contracte ce prezintă unele particularități (cum este cazul contractului de muncă[2]), nu este nici necesar, nici indicat să se identifice obligația care caracterizează contractul și să se centralizeze la locul de executare a acesteia competența jurisdicțională pentru litigiile referitoare la toate obligațiile contractuale (considerentul 17).

O asemenea soluție nu este, de principiu, generatoare de incertitudine, câtă vreme se ia în considerare exclusiv **obligația stipulată în contract și a cărei executare este urmărită prin acțiunea judiciară.** Locul unde aceasta trebuie să se execute constituie în mod normal punctul de legătură cel mai strâns între acțiune și jurisdicția competentă, fapt ce justifică stabilirea competenței forului de la locul de executare în materie contractuală (considerentul 18).

Este adevărat că o asemenea regulă nu oferă o soluție în cazul particular al unui **litigiu privitor la mai multe obligații** care decurg din același contract și care constituie temei

---

[1] A se vedea în acest sens Hotărârea din 23 aprilie 2009, C-533/07, *Falco Privatstiftung și Thomas Rabitsch împotriva Gisela Weller-Lindhorst,* Repertoriul jurisprudenței, 2009, p. I-03327, citată *infra*, la jurisprudența indicată în cadrul acestui articol, nr. 1.14.

[2] Contractul de muncă se particularizează prin aceea că dă naștere unor legături durabile care inserează angajatul în cadrul unei anumite organizări a afacerilor angajatorului și prin aceea că se localizează la locul de desfășurare a activității, determinând aplicarea unor dispoziții imperative și a convențiilor colective. Aceasta este rațiunea pentru care instanța de la locul unde trebuie executată obligația care caracterizează contractul apare ca fiind cea mai adecvată să soluționeze litigiile generate de una sau mai multe dintre obligațiile derivând din acest contract (considerentul 16). Pentru soluția determinării obligației caracteristice în cazul contractului de muncă, a se vedea Hotărârea din 26 mai 1982, 133/81, *Roger Ivenel contre Helmut Schwab*, Repertoriul jurisprudenței, 1982, p. 01891 – hotărâre neinclusă în prezenta lucrare, întrucât are ca fundament art. 5 pct. 1 teza a doua din Convenția de la Bruxelles, radical modificat cu ocazia redactării art. 18-21 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001. În prezent, art. 20-23 din Regulamentul nr. 1215/2012 stabilesc, cu precizie, instanța competentă, după cum calitatea de reclamant revine angajatului sau angajatorului.

al acțiunii formulate de către reclamant. Dar, într-un asemenea caz, instanța sesizată se va orienta, pentru a-și determina competența, potrivit **principiului „accesoriul urmează principalul"**; cu alte cuvinte, obligația principală va stabili competența (considerentul 19).

1.12. „Obligația în cauză": obligația contractuală a cărei executare este urmărită prin acțiunea judiciară. Ipoteza pluralității de obligații care constituie temei al acțiunii. Inaplicabilitatea principiului *accesorium sequitur principale* în cazul pluralității de obligații echivalente (principale). Articolul 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că aceeași instanță nu este competentă să soluționeze în ansamblu o cerere întemeiată pe două obligații echivalente[1] decurgând din același contract, atunci când, potrivit normelor conflictuale ale statului instanței sesizate, aceste obligații trebuie executate una în acest stat, iar cealaltă într-un alt stat contractant *(Hotărârea din 5 octombrie 1999, C-420/97, Leathertex Divisione Sintetici SpA împotriva Bodetex BVBA, Repertoriul jurisprudenței, 1999, p. I-06747).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: între Bodetex, societate comercială cu sediul în Belgia, și Leathertex, societate comercială cu sediul în Italia, s-a încheiat un contract de agenție, activitatea agentului (Bodetex) urmând a se desfășura în Belgia și Olanda. Întrucât Leathertex nu i-a plătit lui Bodetex comisionul stipulat în contract, acesta din urmă a considerat contractul reziliat și a chemat în judecată pe Leathertex, în fața instanței belgiene, solicitând obligarea pârâtului la plata comisioanelor restante și a unei indemnizații pentru rezilierea contractului. Instanța sesizată a calificat cele două obligații ca fiind echivalente (iar nu în raport de accesorietate una față de cealaltă). Potrivit normelor conflictuale belgiene, obligația de plată a indemnizației pentru rezilierea intempestivă a contractului trebuia executată în Belgia (la sediul agentului), în vreme ce obligația de plată a comisioanelor (cherabilă) trebuia executată în Italia (la sediul comitentului Leathertex).

Pentru a determina **locul de executare** în sensul art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, Curtea a reținut că obligația ce trebuie luată în considerare este aceea care corespunde **dreptului contractual pe care reclamantul își fundamentează acțiunea** (considerentul 31). De asemenea, locul de executare trebuie determinat în conformitate cu legea care guvernează obligația litigioasă **potrivit normei conflictuale a instanței sesizate** (considerentul 33).

Instanța competentă să soluționeze cererea de plată a unei indemnizații pentru rezilierea contractului nu își poate întemeia competența cu privire la cererea de plată a comisioanelor datorate potrivit contractului pe o eventuală conexitate a

[1] Prin noțiunea „obligații echivalente" sunt avute în vedere obligații principale, adică neaflate într-un raport de accesorialitate – *n.n.*

celor două cereri. În acest sens, art. 22 din Convenția de la Bruxelles *[art. 30 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* reglementează numai situația conexității unor cereri adresate unor instanțe din state contractante diferite. Textul nu este, așadar, atributiv de competență; el nu stabilește competența instanței unui stat contractant de a soluționa o cerere care este conexă unei alte cereri cu privire la care respectiva instanță este competentă potrivit Convenției de la Bruxelles *[respectiv Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 38).

Întrucât litigiul poartă asupra mai multor **obligații echivalente** *[principale – n.n.]* decurgând din același contract, instanța sesizată **nu va putea aplica**, pentru a-și stabili competența, **principiul potrivit căruia accesoriul urmează principalul** (considerentul 39).

În fine, inconvenientul care derivă din faptul că diferite aspecte ale aceluiași litigiu sunt soluționate de instanțe diferite poate fi depășit prin aceea că reclamantul poate uza, întotdeauna, de prevederile art. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, supunând întregul litigiu instanței de la domiciliul pârâtului (considerentul 41).

1.13. „Obligația în cauză": obligația contractuală a cărei executare este urmărită prin acțiunea judiciară. Ipoteza pluralității de obligații care constituie temei al acțiunii. Competența de a dispune măsuri provizorii și de conservare în temeiul principiului *accesorium sequitur principale*. Inaplicabilitatea art. 7 pct. 1 (ci a art. 35) cu privire la măsurile provizorii și de conservare în cazul existenței unei convenții de arbitraj. Articolul 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că jurisdicția competentă în temeiul acestei dispoziții este, în egală măsură, competentă să dispună măsuri provizorii și de conservare, fără ca această ultimă competență să fie supusă altor condiții[1].

Atunci când părțile au sustras în mod valabil un litigiu rezultând dintr-un contract competenței jurisdicționale statale pentru a-l atribui unei jurisdicții arbitrale, măsurile provizorii și de conservare nu pot fi dispuse în temeiul art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 17 noiembrie 1998, C-391/95, Van Uden Maritime BV împotriva Kommanditgesellschaft in Firma Deco-Line ș.a., Repertoriul jurisprudenței, 1998, p. I-07091).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

---

[1] În schimb, atunci când instanța care dispune măsuri provizorii sau de conservare nu este cea îndreptățită să soluționeze fondul potrivit Convenției de la Bruxelles *[respectiv Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, ci își stabilește competența în conformitate cu dispozițiile art. 24 din Convenția de la Bruxelles *[art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, competența de a dispune asemenea măsuri (provizorii sau de conservare) este supusă unor cerințe specifice. A se vedea, în acest sens, *infra*, aceeași cauză C-391/95, citată în cadrul jurisprudenței indicate la art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că o instanță competentă să soluționeze fondul unei cauze în temeiul art. 2 și art. 5-18 din Convenția de la Bruxelles *[art. 4 și art. 7-26 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este îndreptățită să dispună măsurile provizorii și de conservare ce apar ca fiind necesare, fără a trebui îndeplinite alte condiții (considerentele 19 și 22). O asemenea competență ar putea reveni, în speță, jurisdicției determinate potrivit art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

Dacă, însă, în contract a fost inserată o **clauză de arbitraj valabilă**, nu va mai exista o jurisdicție statală competentă să soluționeze fondul litigiului. În consecință, o parte la un asemenea contract nu va mai avea posibilitatea să introducă o cerere pentru a fi dispuse măsuri provizorii sau de conservare înaintea unei jurisdicții statale competente pe fondul cauzei (considerentul 24). Într-un asemenea caz, o jurisdicție statală ar putea fi abilitată să dispună **măsuri provizorii sau de conservare în cauză exclusiv în temeiul** art. 24 din Convenția de la Bruxelles *[art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 25).

1.14. „Obligația în cauză": contract de cesiune a unui drept de proprietate intelectuală. Obligația contractuală a cărei executare este urmărită prin acțiunea judiciară. Delimitare față de contractele de prestare de servicii ce presupun determinarea „obligației în cauză" în funcție de prestația caracteristică. Locul de executare. Aplicarea legii determinate de normele conflictuale ale statului instanței sesizate. *a)* Articolul 5 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că un contract prin care titularul unui drept de proprietate intelectuală acordă celeilalte părți contractante dreptul de a-l exploata în schimbul plății unei remunerații nu este un contract de prestare de servicii în sensul acestei dispoziții.

b) Pentru a determina, în temeiul art. 5 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, instanța competentă să se pronunțe cu privire la o cerere de plată a remunerației datorate în temeiul unui contract prin care titularul unui drept de proprietate intelectuală acordă celeilalte părți contractante dreptul de a-l exploata, trebuie să se țină seama în continuare de principiile care decurg din jurisprudența Curții cu privire la art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *(Hotărârea din 23 aprilie 2009, C-533/07, Falco Privatstiftung și Thomas Rabitsch împotriva Gisela Weller-Lindhorst, Repertoriul jurisprudenței, 2009, p. I-03327).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 lit. (a) și (b) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea **art. 7 pct. 1 lit. (a) și (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care textele au un conținut identic.

Pentru a interpreta textul art. 5 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, Curtea a reținut următoarele:

a) **Noțiunea de „servicii"** presupune cel puțin ca partea care le prestează să efectueze o **activitate determinată în schimbul unei remunerații**. Or, contractul prin care titularul unui drept de proprietate intelectuală acordă celeilalte părți contractante dreptul de a-l exploata în schimbul plății unei remunerații nu presupune o asemenea activitate. Astfel, printr-un asemenea contract, titularul dreptului cedat se obligă față de cealaltă parte contractantă numai să nu conteste exploatarea respectivului drept de către aceasta din urmă. Titularul dreptului de proprietate intelectuală nu efectuează nicio prestație prin acordarea dreptului de exploatare și se obligă numai să permită celeilalte părți contractante să exploateze în mod liber dreptul respectiv (considerentele 29-31).

Extinderea domeniului de aplicare al art. 5 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* ar însemna eludarea intenției legiuitorului comunitar în această privință și ar aduce atingere efectului util al art. 5 pct. 1 lit. (c) și (a) *[art. 7 pct. 1 lit. (c) și (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 43).

b) Instanța de trimitere urmărește să se stabilească în special dacă art. 5 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, pe de o parte, noțiunea „obligație" conținută în acest articol trimite la obligația rezultată din contract a cărei neexecutare este invocată pentru a motiva acțiunea în justiție, iar, pe de altă parte, **locul unde a fost sau ar fi trebuit să fie executată** această obligație se determină conform legii care reglementează obligația respectivă **potrivit normelor de conflict** ale instanței sesizate, astfel cum s-a pronunțat deja Curtea cu privire la art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles (considerentul 47).

În această privință, trebuie să se constate că termenii art. 5 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* sunt riguros identici cu cei ai art. 5 pct. 1 prima teză din Convenția de la Bruxelles (considerentul 48).

Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[respectiv Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* se inspiră pe larg cu privire la acest aspect din Convenția de la Bruxelles, față de care legiuitorul a înțeles să asigure o veritabilă continuitate, astfel cum rezultă din considerentul (19) al acestui regulament (considerentul 49).

Astfel, Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* urmărește, desigur, actualizarea Convenției de la Bruxelles, dar și menținerea structurii și a principiilor fundamentale ale acesteia și asigurarea continuității sale (considerentul 50).

Or, în lipsa vreunui motiv care să impună o interpretare diferită, cerința coerenței presupune ca art. 5 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* să i se recunoască un domeniu de aplicare identic cu cel al dispoziției echivalente din Convenția de la Bruxelles, astfel încât să se asigure o interpretare uniformă a Convenției de la Bruxelles și a Regulamentului (CE) nr. 44/2001 *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 51).

Dispozițiile Convenției de la Bruxelles care au fost preluate fără a fi modificate în Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[respectiv în Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie, prin urmare, să primească în continuare aceeași interpretare în cadrul regulamentului menționat, și aceasta cu atât mai mult cu cât regulamentul a înlocuit Convenția de la Bruxelles în relațiile dintre statele membre (considerentul 52).

Această continuitate interpretativă este, de altfel, conformă cu cerințele securității juridice care impun ca jurisprudența tradițională a Curții asupra căreia legiuitorul comunitar nu a dorit să revină să nu fie readusă în discuție (considerentul 53).

În această privință, reiese atât din lucrările pregătitoare ale Regulamentului (CE) nr. 44/2001 *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, cât și din structura art. 5 pct. 1 *[respectiv a art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* că legiuitorul comunitar a dorit ca numai în ceea ce privește contractele de vânzare de mărfuri și de prestare de servicii, pe de o parte, să nu mai ia în considerare obligația în litigiu, ci obligația caracteristică a acestor contracte, iar, pe de altă parte, să definească în mod autonom locul de executare drept factor de legătură cu instanța competentă în materie contractuală (considerentul 54).

În consecință, trebuie să se considere că, în cadrul Regulamentului (CE) nr. 44/2001 *[respectiv al Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, legiuitorul comunitar a înțeles să mențină pentru toate contractele, în afară de cele de vânzare de mărfuri și de prestare de servicii, principiile stabilite de Curte în contextul Convenției de la Bruxelles, printre altele, cu privire la obligația care trebuie luată în considerare și determinarea locului de executare a acesteia (considerentul 55).

1.15. „Obligația în cauză": contract de depozit. Calificarea drept contract de prestare de servicii. Locul de executare: locul prestării serviciilor de către depozitar. Articolul 5 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 7 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că un contract de depozit de mărfuri precum cel în discuție în cauza principală reprezintă un „contract de prestare de servicii" în sensul acestei dispoziții *(Ordonanța din 14 noiembrie 2013, C-469/12, Krejci Lager & Umschlagbetriebs GmbH împotriva Olbrich Transport und Logistik GmbH, publicată în Repertoriul electronic).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea **art. 7 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: Krejci Lager, cu sediul în Viena, a formulat o acțiune la Bezirksgericht für Handelssachen Wien (Tribunalul Comercial Cantonal din Viena), prin care a solicitat obligarea Olbrich Transport, cu sediul în Gornau (Germania), la plata unei sume corespunzând prețului de depozitare a unor mărfuri într-un spațiu din Viena care îi aparține. Această sumă privește perioada corespunzătoare săptămânilor calendaristice 40-52 din anul

2008. Prețul de depozitare a fost stabilit de reclamantă la 325 euro. Bezirksgericht für Handelssachen Wien a declarat că este necompetentă din punct de vedere internațional și a respins acțiunea. Această instanță a considerat că acțiunea trebuia să fie introdusă, conform art. 5 pct. 1 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, la instanța de la locul de executare a obligației contractuale în litigiu. Această obligație ar implica plata prețului de depozitare, care constituie o datorie în bani corespunzătoare dreptului pe care se întemeiază acțiunea. Potrivit aceleiași instanțe de prim grad de jurisdicție, datoriile în bani precum cea în discuție în litigiul principal trebuie să fie calificate, în conformitate cu dreptul austriac, ca fiind „datorii expediabile" (*Schickschulden*) și sunt plătibile la domiciliul debitorului. Astfel, „locul în care obligația care formează obiectul cererii [...] urmează a fi executată", în sensul art. 5 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, s-ar afla în Germania și, în consecință, instanțele austriece nu ar fi competente să se pronunțe asupra acțiunii principale. Reclamanta din litigiul principal a declarat apel împotriva acestei hotărâri la Handelsgericht Wien (Tribunalul Comercial din Viena), afirmând că art. 5 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu este aplicabil faptelor în discuție în litigiul principal. În opinia sa, contractul de depozit reprezintă un contract de prestare de servicii. Prin urmare, locul de executare a unui asemenea contract este, conform art. 5 pct. 1 lit. (b) din acest regulament *[art. 7 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, locul în care este prestat serviciul. Din decizia de trimitere reiese că pârâta din litigiul principal susține, în schimb, că respectivul contract de depozit nu presupune o prestare de servicii, ci punerea la dispoziție a unui spațiu.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că, în temeiul art. 99 din Regulamentul său de procedură, atunci când răspunsul la o întrebare formulată cu titlu preliminar poate fi în mod clar dedus din jurisprudență sau nu lasă loc niciunei îndoieli rezonabile, Curtea, la propunerea judecătorului raportor și după ascultarea avocatului general, poate oricând să decidă să se pronunțe prin ordonanță motivată. Curtea consideră că trebuie să facă uz de această dispoziție în prezenta cauză (considerentul 18).

Pentru a afla dacă o asemenea situație intră în domeniul de aplicare al art. 5 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, trebuie aflat dacă depozitarea de mărfuri reprezintă o „prestare de servicii" în sensul acestei dispoziții. Astfel, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței Curții, noțiunea de servicii, care figurează la art. 5 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, presupune cel puțin ca partea care le prestează să efectueze o activitate determinată în schimbul unei remunerații (Hotărârea din 23 aprilie 2009, *Falco Privatstiftung și Rabitsch*, C-533/07, Rep., p. I-3327, pct. 29). **Elementul preponderent al unui contract de depozit** este faptul că **depozitarul se obligă să depoziteze bunurile** în cauză în contul celeilalte părți la contract. Astfel, acest angajament **implică o activitate determinată** care constă, cel

puțin, în primirea bunurilor, păstrarea lor într-un loc sigur și restituirea lor în stare corespunzătoare celeilalte părți la contract (considerentele 24-27).

În ceea ce privește argumentul potrivit căruia contractul în discuție nu ar avea ca obiect decât simpla închiriere a unui spațiu, trebuie arătat că, în cadrul unei proceduri prevăzute la art. 267 TFUE, care este întemeiat pe o separare clară a funcțiilor între instanțele naționale și Curte, orice apreciere a situației de fapt este de competența instanței naționale. Curtea, în special, nu este abilitată să se pronunțe decât cu privire la interpretarea sau la validitatea unui text al Uniunii pornind de la faptele care îi sunt indicate de instanța națională *(Hotărârea din 8 mai 2008, Danske Svineproducenter, C-491/06, Rep., p. I-3339, pct. 23, precum și Hotărârea din 10 noiembrie 2011, X și X BV, C-319/10 și C-320/10, pct. 29)* (considerentul 28).

1.16. „Obligația în cauză". Calificarea autonomă a „obligației caracteristice" și a „locului de executare" în cazul contractelor de vânzare de mărfuri și de prestare de servicii. Criterii de delimitare a celor două categorii de contracte: originea materialelor, răspunderea contractuală. Criterii de determinare a „locului de executare" în cazul vânzării de mărfuri: locul prevăzut în contract, locul predării finale către cumpărător. Inaplicabilitatea normelor conflictuale. *a)* Articolul 5 pct. 1 lit. (b) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul calificării drept „vânzări de mărfuri" în sensul art. 5 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din regulament *[art. 7 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* a contractelor al căror obiect este livrarea de mărfuri care urmează a fi fabricate sau produse, chiar atunci când cumpărătorul a formulat anumite cerințe cu privire la obținerea, la transformarea și la livrarea acestor mărfuri, fără ca acesta să fi furnizat materialele, și când furnizorul este răspunzător pentru calitatea și pentru conformitatea mărfii cu contractul.

b) Articolul 5 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, în cazul vânzării la distanță, locul unde au fost sau ar fi trebuit să fie livrate mărfurile în temeiul contractului trebuie determinat având în vedere dispozițiile acestui contract. În cazul în care nu este posibilă determinarea locului de livrare în acest temei, fără referire la dreptul material aplicabil contractului, acest loc este cel al predării materiale a mărfurilor prin care cumpărătorul a dobândit sau ar fi trebuit să dobândească puterea de a dispune în mod efectiv de aceste mărfuri la destinația finală a operațiunii de vânzare *(Hotărârea din 25 februarie 2010, C-381/08, Car Trim GmbH împotriva KeySafety Systems Srl, Repertoriul jurisprudenței, 2010, p. I-01255).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 lit. (b) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 1 lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:
a) Modul de redactare a art. 5 pct. 1 lit. (b) din regulament *[art. 7 pct. 1 lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu conține nicio definiție a celor două categorii de contract *[contractul de vânzare de mărfuri și contractul de prestare de servicii – n.n.]*, nici elemente de **diferențiere** a acestor două categorii în cazul vânzării de mărfuri care include în același timp prestarea de servicii. În mod special, prima liniuță a acestei dispoziții, referitoare la vânzarea de mărfuri, nu precizează dacă este aplicabilă și atunci când marfa în discuție trebuie fabricată sau produsă de vânzător cu respectarea anumitor cerințe formulate în această privință de cumpărător, având în vedere faptul că o astfel de fabricație sau producție sau o parte a acesteia ar putea fi calificată drept „serviciu" în sensul art. 5 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din regulament *[art. 7 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 30).
În această privință, trebuie amintit că, în ceea ce privește **contractele de vânzare de mărfuri** și **contractele de prestare de servicii**, art. 5 pct. 1 din regulament *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* reține obligația caracteristică a acestor contracte drept factor de legătură cu instanța competentă. Un contract a cărui obligație caracteristică este livrarea unui bun va fi calificat drept „vânzare de mărfuri" în sensul art. 5 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din regulament. Un contract a cărui obligație caracteristică este furnizarea de servicii va fi calificat drept „prestare de servicii" în sensul art. 5 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță (considerentele 31-32).
Pentru a determina obligația caracteristică a contractelor în cauză, trebuie să se țină seama de următoarele elemente:
În primul rând, trebuie să se sublinieze că anumite dispoziții ale dreptului Uniunii și ale dreptului internațional care pot orienta interpretarea ce trebuie dată noțiunilor „vânzare de mărfuri" și „prestare de servicii" reglementează calificarea unui contract al cărui obiect este vânzarea de mărfuri care trebuie mai întâi fabricate sau produse de vânzător (considerentul 34).
Astfel, în temeiul art. 1 alin. (4) din Directiva 1999/44, contractele pentru furnizarea de bunuri de consum care urmează a fi fabricate sau produse sunt considerate contracte de vânzare, iar în temeiul art. 1 alin. (2) lit. (b) din această directivă, orice obiect mobil corporal este calificat „bun de consum", cu anumite excepții, care nu sunt relevante într-o cauză precum cea din acțiunea principală (considerentul 35).
În plus, potrivit art. (3) alin. (1) din Convenția Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri, încheiată la Viena la 11 aprilie 1980[1], sunt considerate vânzări contractele de furnizare de mărfuri ce urmează a fi fabricate sau produse, în afară de cazul în care partea care le comandă furnizează o parte esențială din elementele materiale necesare acestei fabricări sau acestei produceri (considerentul 36).
Articolul 6 alin. (2) din Convenția Națiunilor Unite din 14 iunie 1974 asupra prescripției în materie de vânzare internațională de mărfuri[2] prevede, de asemenea, că sunt

[1] România a aderat la această convenție prin Legea nr. 24/1991 (M. Of. nr. 54 din 19 martie 1991).
[2] România a aderat la această convenție prin Legea nr. 24/1992 (M. Of. nr. 46 din 20 martie 1992).

asimilate vânzărilor contractele de furnizare de bunuri mobile corporale care urmează a fi fabricate sau produse, **cu excepția cazului** în care **partea care comandă lucrul trebuie să furnizeze o parte esențială din elementele necesare acestei fabricări sau produceri** (considerentul 37).

Prin urmare, dispozițiile sus-menționate constituie un indiciu al aspectului că marfa care urmează a fi livrată trebuie fabricată sau produsă în prealabil nu modifică eventuala calificare a contractului în cauză drept contract de vânzare (considerentul 38).

În al doilea rând, trebuie să se țină seama de criteriul evocat de Comisie, privind **originea materialelor care urmează să fie transformate.** Faptul că acestea au fost sau nu au fost furnizate de cumpărător poate fi, de asemenea, luat în considerare pentru interpretarea art. 5 pct. 1 lit. (b) din regulament *[art. 7 pct. 1 lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. În cazul în care cumpărătorul a furnizat totalitatea sau majoritatea materialelor din care este fabricată marfa, această împrejurare poate constitui un indiciu în favoarea calificării contractului drept „contract de prestare de servicii". În schimb, în caz contrar, în lipsa furnizării de materiale de către cumpărător, există un indiciu puternic pentru ca un astfel de contract să fie calificat drept „contract de vânzare de mărfuri" (considerentul 40).

În al treilea rând, **răspunderea furnizorului** poate fi, de asemenea, un element care trebuie examinat pentru calificarea obligației caracteristice a contractului în cauză. În cazul în care vânzătorul este răspunzător pentru calitatea și pentru conformitatea mărfii, care este rezultatul activității sale, cu contractul, această răspundere va înclina balanța către o calificare drept „contract de vânzare de mărfuri". În schimb, în cazul în care acesta este răspunzător numai pentru executarea corectă potrivit instrucțiunilor cumpărătorului, această împrejurare militează mai curând în favoarea unei calificări a contractului drept „prestare de servicii" (considerentul 42).

b) Sintagma „în absența vreunei convenții contrare", care figurează la art. 5 pct. 1 lit. (b) din regulament *[art. 7 pct. 1 lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, arată că părțile pot încheia o convenție pentru a se pune de acord cu privire la locul de executare a obligației în vederea aplicării acestei dispoziții. În plus, potrivit art. 5 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din regulament *[art. 7 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, care menționează sintagma „în temeiul contractului", locul de livrare a mărfii este, în principiu, cel stabilit de părți în contract (considerentul 46).

În ceea ce privește locul de executare a obligației care formează obiectul cererii, regulamentul definește într-un mod autonom, la art. 5 pct. 1 lit. (b) prima liniuță *[art. 7 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, acest factor de legătură pentru vânzarea mărfurilor, pentru a consolida obiectivul esențial al unificării normelor de competență judiciară, urmărindu-se să se asigure previzibilitatea acestora (considerentul 49).

În cadrul regulamentului, această normă de competență specială în materie contractuală stabilește, astfel, **locul de livrare** drept **factor de legătură autonom**, care are vocația să fie aplicat la toate cererile întemeiate pe același contract de vânzare de mărfuri, iar nu doar la cele întemeiate pe însăși obligația de livrare (considerentul 50).

Cu toate acestea, nicio dispoziție a regulamentului nu definește noțiunile „livrare" și „loc de livrare" în sensul art. 5 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din regulament *[art. 7 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 51).

Mai întâi, trebuie să se constate că autonomia factorilor de legătură prevăzuți la art. 5 pct. 1 lit. (b) *[art. 7 pct. 1 lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* din regulament **exclude aplicarea normelor de drept internațional privat** ale statului membru căruia îi aparține instanța, precum și a normelor de drept material care ar fi aplicabile în temeiul acestuia (considerentul 53).

În aceste condiții, revine instanței de trimitere sarcina de a examina mai întâi dacă **locul de livrare rezultă din dispozițiile contractului** (considerentul 54).

În cazul în care este posibilă identificarea locului de livrare astfel, **fără referire la dreptul material aplicabil contractului**, acest loc este cel considerat locul unde au fost sau ar fi trebuit să fie livrate mărfurile, în temeiul contractului, în sensul art. 5 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din regulament *[art. 7 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 55).

În schimb, pot exista în care contractul nu conține nicio dispoziție care să reflecte, fără a se recurge la dreptul material aplicabil, voința părților în ceea ce privește locul de livrare a mărfurilor (considerentul 56).

În astfel de cazuri, întrucât norma de competență prevăzută la art. 5 pct. 1 lit. (b) din regulament *[art. 7 pct. 1 lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* are caracter autonom, acest loc trebuie determinat în funcție de un alt criteriu care respectă istoricul legislativ, obiectivele și sistemul regulamentului.

Instanța de trimitere are în vedere două locuri care pot constitui locul de livrare pentru stabilirea unui astfel de criteriu autonom, aplicabil în lipsa unei dispoziții contractuale. Primul este cel al predării materiale a mărfii către cumpărător, iar al doilea este cel al predării mărfii primului transportator în vederea transmiterii acesteia către cumpărător (considerentul 58).

Trebuie să se constate că **locul unde au fost sau ar fi trebuit să fie predate mărfurile către cumpărător la destinația finală** a acestora corespunde cel mai bine istoricului legislativ, obiectivelor și sistemului regulamentului ca „loc de livrare" în sensul art. 5 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din acesta *[art. 7 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 60).

Acest criteriu prezintă un **grad ridicat de previzibilitate**. De asemenea, răspunde unui obiectiv de proximitate, întrucât asigură existența unei legături strânse între contract și instanța chemată să se pronunțe asupra acestuia. Trebuie să se sublinieze în special că mărfurile care constituie obiectul material al contractului trebuie să se găsească, în principiu, în acest loc după executarea contractului. În plus, obiectivul fundamental al unui contract de vânzare de mărfuri este transferarea acestora de la vânzător la cumpărător, operațiune care nu este complet terminată decât în momentul sosirii acestor mărfuri la destinația lor finală (considerentul 61).

1.17. Locul de executare. Criterii de determinare a „locului de executare" în cazul vânzării de mărfuri: locul prevăzut în contract (inclusiv cel determinat pe baza uzanțelor din comerțul internațional), locul predării finale către

cumpărător. Inaplicabilitatea normelor conflictuale. Articolul 5 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 7 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, în cazul vânzării la distanță, locul unde au fost sau ar fi trebuit să fie livrate mărfurile în temeiul contractului trebuie determinat pe baza dispozițiilor acestui contract.

Pentru a verifica dacă locul de livrare este determinat „în temeiul contractului", instanța națională sesizată trebuie să ia în considerare toți termenii și toate clauzele relevante din acest contract, inclusiv, dacă este cazul, termenii și clauzele în general recunoscute și consacrate de uzanțele comerțului internațional, precum *Incoterms (international commercial terms)*, elaborate de Camera Internațională de Comerț, în versiunea publicată în anul 2000.

Dacă nu este posibilă determinarea locului de livrare în acest temei, fără a apela la prevederile dreptului material aplicabil contractului, acest loc este cel al predării materiale a mărfurilor prin care cumpărătorul a dobândit sau ar fi trebuit să dobândească puterea de a dispune în mod efectiv de aceste mărfuri la destinația finală a operațiunii de vânzare *(Hotărârea din 9 iunie 2011, C-87/10, Electrosteel Europe SA împotriva Edil Centro SpA., Repertoriul jurisprudenței, 2011, p. I-04987).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 lit. (b) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 1 lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: din dosarul prezentat Curții rezultă că vânzătorul Edil Centro și cumpărătorul Electrosteel au încheiat un contract de vânzare de mărfuri. În urma unui litigiu legat de executarea acestui contract, vânzătorul a depus la Tribunale ordinario di Vicenza o cerere prin care solicită ca cumpărătorul să fie somat să plătească suma de 36.588,26 euro ca preț al mărfurilor dobândite. Prin actul de opoziție, cumpărătorul a invocat, cu titlu preliminar, necompetența instanței italiene sesizate, potrivit dispozițiilor regulamentului. În susținerea acestei opoziții, cumpărătorul a afirmat că sediul său se află în Franța și că, prin urmare, ar fi trebuit să fie acționat în justiție în fața unei instanțe din acest stat membru. Dimpotrivă, Edil Centro susține că contractul, încheiat la propriul sediu, situat în Italia, conține clauza *„Resa: Franco ns. [nostra] sede"* („Remitere: franco sediul nostru") privind locul de livrare al mărfii și că, în consecință, instanțele italiene au competență să judece litigiul. Edil Centro se referă la clauzele adoptate de Camera Internațională de Comerț, al cărei sediu se află în Paris, numite *Incoterms (international commercial terms)*, în versiunea publicată în anul 2000 (denumite în continuare *Incoterms*), redactate în limba engleză, care constituie limba oficială a acestora, și susține că clauza *„Resa: Franco nostra sede"* corespunde *Incoterm „EXW" („Ex Works")*, punctele A4 și B4 din acestea, care ar desemna locul de livrare a mărfurilor. Din dosar rezultă că marfa care face obiectul

contractului în litigiu a fost livrată cumpărătorului de un transportator care a luat în primire această marfă în Italia, la sediul vânzătorului, și a livrat-o în Franța, la sediul cumpărătorului.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că trebuie clarificat în ce mod trebuie interpretată sintagma „în temeiul contractului" utilizată la art. 5 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din regulament *[art. 7 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, în special în ce măsură este posibil să se ia în considerare termenii și clauzele contractului care nu conțin o mențiune directă și explicită a unui **loc de livrare** în funcție de care s-ar stabili tribunalul competent pentru a judeca litigii între părți. În această privință, trebuie amintit că, potrivit art. 23 din regulament *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, o convenție atributivă de competență poate fi încheiată nu numai în scris ori verbal cu confirmare scrisă, ci și într-o formă conformă cu obiceiurile statornicite între părți sau, în comerțul internațional, într-o formă conformă cu uzanța cu care părțile sunt sau ar trebui să fie la curent și care, în cadrul acestui tip de comerț, este cunoscută pe larg și respectată cu regularitate de către părțile la contractele de tipul pe care îl implică domeniul comercial respectiv. Nu există vreun motiv pentru a considera că legiuitorul Uniunii ar fi intenționat să nu permită luarea în considerare a unor astfel de **uzanțe comerciale** în scopul interpretării altor dispoziții ale aceluiași regulament și în special pentru stabilirea instanței competente potrivit art. 5 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din acest regulament (considerentele 18-20).

Uzanțele, în special dacă sunt grupate, detaliate și publicate de organizațiile profesionale recunoscute și sunt urmate în mare măsură în practică de operatorii economici, joacă un rol important în reglementarea nestatală a comerțului internațional. Uzanțele facilitează sarcinile acestora din urmă în redactarea contractului, întrucât, prin utilizarea unor clauze succinte și simple, pot stabili o mare parte a raporturilor lor comerciale. Uzanțele *Incoterms* elaborate de Camera Internațională de Comerț, care definesc și codifică conținutul anumitor termeni și al anumitor clauze utilizate în mod curent în comerțul internațional, se bucură de o recunoaștere și de o utilizare practică deosebit de extinsă. Astfel, în cadrul examinării contractului, în vederea stabilirii locului de livrare în sensul art. 5 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din regulament, instanța națională trebuie să ia în considerare toți termenii și toate clauzele relevante din acest contract, inclusiv, dacă este cazul, termenii și clauzele în general recunoscute și consacrate de uzanțele comerțului internațional, precum *Incoterms*, în măsura în care sunt de natură să permită identificarea, cu claritate, a acestui loc. În cazul în care contractul în cauză conține astfel de termeni sau de clauze, se poate dovedi necesară examinarea aspectului dacă acestea sunt prevederi care numai stabilesc condițiile privind repartizarea riscurilor legate de transportul mărfurilor sau repartizarea costurilor între părțile contractante sau dacă acestea desemnează și locul de livrare a mărfurilor. În ceea ce privește *Incoterm „Ex Works"*, care este invocată în cadrul litigiului din acțiunea principală, trebuie să se constate că, după cum a arătat avocatul general la pct. 40 din concluziile prezentate, această clauză cuprinde nu numai dispozițiile punctelor A5 și B5, intitulate *„Transfer of*

risks", care vizează transferul riscurilor, precum și pe cele ale punctelor A6 și B6, intitulate „*Division of costs*", care ar privi repartizarea costurilor, ci și, în mod distinct, dispozițiile punctelor A4 și B4, intitulate „*Delivery*" și, respectiv, „*Taking delivery*", care fac trimitere la același loc și permit astfel să se stabilească locul de livrare a mărfurilor. În schimb, atunci când mărfurile care fac obiectul unui contract numai tranzitează teritoriul unui stat membru care este un terț atât în raport cu domiciliul părților, cât și cu locul de expediție și cu cel de destinație a mărfurilor, trebuie să se verifice în special dacă locul menționat în contract, situat pe teritoriul unui astfel de stat membru, este util numai pentru repartizarea costurilor și a riscurilor legate de transportul mărfurilor sau constituie și locul de livrare a acestora. Este de competența instanței de trimitere să aprecieze dacă clauza „*Resa: Franco [nostra] sede*" inclusă în contract în acțiunea principală corespunde punctelor A4 și B4 din *Incoterm* „*Ex Works*" sau unei alte clauze ori unei alte uzanțe din cadrul comerțului și care este aptă să stabilească, în mod clar, fără a fi necesar să se recurgă la dreptul material aplicabil contractului, locul de livrare a mărfurilor conform acestui contract (considerentele 21-25).

1.18. Locul de executare. Determinarea atât a competenței internaționale, cât și a celei teritoriale. Vânzare de mărfuri. Pluralitate de locuri de livrare în același stat. Respectarea obiectivelor de proximitate și de previzibilitate. Locul livrării principale determinate în funcție de elemente economice. Aplicarea în subsidiar a criteriului locului de livrare ales de către reclamant. Articolul 5 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că această prevedere este aplicabilă în caz de pluralitate de locuri de livrare în cadrul aceluiași stat membru. Într-un asemenea caz, instanța competentă să judece toate cererile întemeiate pe contractul de vânzare de mărfuri este aceea în a cărei rază teritorială se găsește locul livrării principale, care trebuie determinat în funcție de criterii economice. În lipsa unor factori determinanți pentru stabilirea locului livrării principale, reclamantul poate să îl acționeze în justiție pe pârât în fața instanței de la locul de livrare ales de acesta *(Hotărârea din 3 mai 2007, C-386/05, Color Drack GmbH împotriva Lexx International Vertriebs GmbH, Repertoriul jurisprudenței, 2007, p. I-03699).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea **art. 7 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Interpretând acest text, Curtea a reținut că, în cadrul Regulamentului (CE) nr. 44/2001 *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, norma de competență specială în materie contractuală stabilește locul de livrare drept factor de legătură autonom, care are vocația să fie aplicat la toate cererile întemeiate pe același contract de vânzare de mărfuri, și nu doar la cele întemeiate pe însăși obligația de livrare (considerentul 26).

Articolul 5 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* se aplică atât în caz de unicitate, cât și în caz de pluralitate de locuri de livrare. Într-adevăr, stabilind caracterul unitar atât al instanței competente, cât și al factorului de legătură, legiuitorul comunitar nu a avut în vedere excluderea, în general, a ipotezei în care mai multe instanțe pot fi competente, nici a celei în care existența respectivului factor se poate verifica în diferite locuri (considerentele 28-29).

În ceea ce privește **art. 5 pct. 1 lit. (b) prima liniuță** din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, care **determină atât competența internațională, cât și competența teritorială**, această prevedere vizează unificarea normelor de competență judiciară și, în consecință, desemnarea în mod direct a instanței competente, fără a se recurge la reglementările interne ale statelor membre. În această privință, trebuie considerat că un răspuns afirmativ la întrebarea dacă prevederea examinată este aplicabilă în caz de pluralitate de locuri de livrare în cadrul aceluiași stat membru nu repune în discuție obiectivele urmărite de normele referitoare la competența internațională a instanțelor din statele membre care sunt menționate în Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[respectiv în Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 30-31).

Pe de o parte, aplicabilitatea art. 5 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* în caz de **pluralitate de locuri de livrare în cadrul aceluiași stat** membru este conformă cu **obiectivul previzibilității** urmărit de acest regulament. Într-adevăr, în acest caz, **părțile din contract pot cu ușurință și în mod rezonabil să prevadă în fața instanțelor cărui stat membru** își vor putea prezenta diferendul (considerentele 32-33).

Pe de altă parte, aplicabilitatea art. 5 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* în caz de pluralitate de locuri de livrare în cadrul aceluiași stat membru este, de asemenea, conformă cu **obiectivul proximității** care stă la baza normelor de competență specială în materie contractuală. Într-adevăr, în caz de pluralitate de locuri de livrare în cadrul aceluiași stat membru, acest obiectiv al proximității este asigurat în măsura în care, în temeiul prevederii examinate, **instanțele acestui stat membru vor fi în orice caz competente să judece litigiul** (considerentele 34-35).

În consecință, art. 5 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este aplicabil în caz de pluralitate de locuri de livrare în cadrul aceluiași stat membru (considerentul 36).

Cu toate acestea, nu se poate deduce că această prevedere atribuie în mod necesar o competență concurentă oricărei instanțe în a cărei rază teritorială au fost sau ar fi trebuit să fie livrate mărfurile (considerentul 37).

În al doilea rând, în ceea ce privește problema dacă, în caz de pluralitate de locuri de livrare în cadrul aceluiași stat membru și în cazul în care cererea are legătură cu toate livrările, reclamantul îl poate acționa în justiție pe pârât în fața instanței de la locul de

livrare ales de acesta în temeiul art. 5 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, este necesar, într-adevăr, să se sublinieze că **o singură instanță trebuie să fie competentă** să judece toate cererile întemeiate pe contract (considerentul 38).

În această privință, trebuie luat în considerare **istoricul legislativ al prevederii examinate**. Prin această prevedere, legiuitorul european a dorit, în ceea ce privește contractele de vânzare, să renunțe în mod explicit la soluția anterioară, potrivit căreia locul de executare era determinat, pentru fiecare dintre obligațiile litigioase, în temeiul dreptului internațional privat al instanței sesizate cu soluționarea litigiului. Desemnând într-un mod autonom drept „loc de executare" locul unde trebuie să fie executată obligația care caracterizează contractul, legiuitorul european a înțeles să centralizeze la locul de executare competența judiciară pentru litigiile relative la toate obligațiile contractuale și să stabilească o competență judiciară unică pentru toate cererile întemeiate pe contract (considerentul 39).

Astfel, trebuie să se țină cont de faptul că această competență specială vizată la art. 5 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* se justifică, în principiu, prin existența unei legături deosebit de strânse între contract și instanța chemată să se pronunțe asupra acestuia, în vederea bunei organizări a procesului. Rezultă că, în caz de pluralitate de locuri de livrare a mărfurilor, prin loc de executare, în sensul aplicării prevederii examinate, trebuie, în principiu, să se înțeleagă locul care asigură legătura cea mai strânsă între contract și instanța competentă. Într-o asemenea ipoteză, legătura cea mai strânsă se află, în general, la **locul livrării principale, care trebuie determinată în funcție de criterii economice** (considerentul 40).

În acest scop, instanța națională sesizată este cea care are sarcina de a determina dacă este competentă în raport cu elementele de probă care îi sunt prezentate (considerentul 41).

Dacă nu se poate determina locul livrării principale, fiecare dintre locurile de livrare prezintă o legătură suficientă de proximitate cu elementele materiale ale litigiului și, astfel, o legătură semnificativă pe planul competenței judiciare. Într-un asemenea caz, reclamantul îl poate acționa în justiție pe pârât în fața instanței de la locul de livrare ales de acesta în temeiul art. 5 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 42).

O astfel de posibilitate de alegere recunoscută reclamantului îi permite atât acestuia să identifice cu ușurință instanțele pe care le poate sesiza, cât și pârâtului să prevadă în mod rezonabil instanțele în fața cărora poate fi acționat în justiție (considerentul 43).

Această concluzie nu poate fi repusă în discuție de faptul că pârâtul nu poate să prevadă în fața cărei instanțe anume din respectivul stat membru poate fi acționat în justiție, pentru că este suficient de protejat, din moment ce nu poate fi acționat în justiție în temeiul prevederii examinate, în caz de pluralitate de locuri de executare în cadrul aceluiași stat membru, decât în fața instanțelor statului membru în a căror rază teritorială a fost efectuată o livrare (considerentul 44).

1.19. Locul de executare. Contract de prestare de servicii de agenție. Pluralitate de locuri de prestare a serviciilor în state membre diferite. Respectarea obiectivelor de proximitate și de previzibilitate. Locul prestației principale. Determinarea prestației principale în funcție de dispozițiile contractului, iar, dacă nu este posibil, pe baza desfășurării preponderente a activităților prevăzute de acestea. În subsidiar, localizarea contractului în funcție de domiciliul prestatorului de servicii.

a) Articolul 5 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că această dispoziție este aplicabilă în cazul prestării de servicii în mai multe state membre.

b) Articolul 5 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, în cazul prestării de servicii în mai multe state membre, instanța competentă să judece toate cererile întemeiate pe contract este cea în raza teritorială a căreia se găsește locul prestării principale de servicii. În cazul unui contract de agenție comercială, acest loc este cel al prestării principale a serviciilor de agent, după cum rezultă din dispozițiile contractului, precum și, în lipsa unor astfel de dispoziții, din executarea efectivă a contractului menționat, iar în cazul în care nu se poate stabili acest loc pe baza acestui criteriu, locul în care agentul are domiciliul *(Hotărârea din 11 martie 2010, C-19/09, Wood Floor Solutions Andreas Domberger GmbH împotriva Silva Trade SA, Repertoriul jurisprudenței, 2010, p. I-02121).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea **art. 7 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a avut în vedere următoarele:

a) În lumina obiectivelor de proximitate și de previzibilitate, Curtea a statuat că norma prevăzută la art. 5 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din regulament *[art. 7 pct. 1 lit. (b) prima liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este aplicabilă și în caz de pluralitate de locuri de livrare a mărfurilor în cadrul aceluiași stat membru, înțelegându-se faptul că o singură instanță trebuie să fie competentă să judece toate cererile întemeiate pe contract (Hotărârile *Color Drack*[1], considerentele 36 și 38, precum și *Rehder*[2], considerentul 34) (considerentul 24).

În plus, Curtea a statuat că argumentele pe care Curtea s-a întemeiat pentru a ajunge la interpretarea formulată în Hotărârea *Color Drack* sunt valabile și în ceea ce privește contractele de prestări de servicii, inclusiv în cazurile în care aceste servicii

---

[1] Hotărârea din 3 mai 2007, C-386/05, *Color Drack GmbH împotriva Lexx International Vertriebs GmbH,* Repertoriul jurisprudenței, 2007, p. I-03699, cuprinsă în prezenta lucrare, la jurisprudența indicată în cadrul acestui articol, *supra*, nr. 1.18.

[2] Hotărârea din 9 iulie 2009, C-204/08, *Peter Rehder împotriva Air Baltic Corporation,* Repertoriul jurisprudenței, 2009, p. I-0607, cuprinsă în prezenta lucrare, la jurisprudența indicată în cadrul acestui articol, *infra*, nr. 1.20.

nu sunt prestate într-un singur stat membru (Hotărârea *Rehder*, considerentul 36) (considerentul 25).

Astfel, normele de competență specială prevăzute de regulament în materia contractelor de vânzare de mărfuri și de prestări de servicii au același istoric legislativ, urmăresc aceleași obiective și ocupă același loc în sistemul stabilit de acest regulament (considerentul 26).

Obiectivele de proximitate și de previzibilitate, care sunt urmărite prin concentrarea competenței judiciare la locul prestării serviciilor, în temeiul contractului în cauză, și prin determinarea unei competențe judiciare unice pentru toate pretențiile întemeiate pe acest contract, nu pot fi abordate în mod diferit în caz de **pluralitate de locuri de prestare a serviciilor în discuție în state membre diferite** (considerentul 27).

Astfel, o asemenea diferențiere, pe lângă faptul că nu și-ar găsi un temei în dispozițiile regulamentului, ar fi în contradicție cu obiectivul urmărit prin adoptarea acestuia, care, prin unificarea normelor referitoare la conflictele de competență în materie civilă și comercială, contribuie la dezvoltarea unui spațiu de libertate, de securitate și de justiție, precum și la buna funcționare a pieței interne în cadrul Comunității, după cum rezultă din considerentele (1) și (2) ale regulamentului (considerentul 28).

b) În vederea aplicării normei de competență specială în materie contractuală prevăzute la art. 5 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din regulament *[art. 7 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* referitoare la prestarea de servicii, în caz de pluralitate de locuri de prestare de servicii prin loc de executare trebuie să se înțeleagă, în principiu, locul care asigură legătura cea mai strânsă între contract și instanța competentă, iar legătura cea mai strânsă se află, în general, la locul prestării principale (considerentul 33).

Într-un contract de agenție comercială, agentul comercial execută prestația care caracterizează acest contract și efectuează prestarea de servicii în scopul aplicării art. 5 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din regulament *[art. 7 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 34). În caz de pluralitate de locuri de furnizare a serviciilor de către agent prin „loc de executare" trebuie să se înțeleagă, în principiu, locul prestării principale a serviciilor de agent (considerentul 36).

Având în vedere obiectivul previzibilității, menționat de legiuitor în considerentul (11) al regulamentului, și ținând cont de modul de redactare a art. 5 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din regulament *[art. 7 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, potrivit căruia este determinant locul dintr-un stat membru unde, „în temeiul contractului", au fost sau ar fi trebuit să fie prestate serviciile, **locul prestării principale de servicii trebuie dedus,** în măsura în care este posibil, **din dispozițiile contractului însuși.** Astfel, în contextul unui contract de agenție comercială, trebuie să se identifice, pe baza acestui contract, locul în care agentul ar trebui în principal să își efectueze munca pentru comitent, care constă în special în pregătirea, negocierea și, dacă este cazul, încheierea operațiunilor care țin de atribuțiile sale (considerentul 38).

Dacă dispozițiile contractului nu permit stabilirea locului prestării principale de servicii fie din cauză că prevăd o **pluralitate de locuri de prestare**, fie din cauză că nu prevăd explicit niciun loc precis de prestare, însă agentul a furnizat deja astfel de servicii, **în subsidiar,** trebuie să se ia în considerare **locul unde și-a exercitat efectiv, în mod preponderent, activitățile în temeiul acestui contract**, cu condiția ca prestarea de servicii la locul respectiv să nu încalce voința părților astfel cum rezultă din dispozițiile contractului. În acest scop, se poate ține cont de situația de fapt din cauză, în special de **timpul petrecut** în aceste locuri **și** de **importanța activității exercitate.** Instanța națională sesizată este cea care are sarcina de a determina dacă este competentă în raport cu elementele de probă care îi sunt prezentate (considerentul 40).

În cazul în care nu este posibilă stabilirea locului prestării principale de servicii pe baza atât a dispozițiilor contractului însuși, cât și a executării sale efective, trebuie să se identifice acest loc într-un alt mod, care respectă atât obiectivul previzibilității, cât și pe cel al proximității urmărite de legiuitor (considerentul 41).

În acest scop, în vederea aplicării art. 5 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din regulament *[art. 7 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, va trebui să se rețină ca loc al prestării principale a serviciilor prestate de un agent comercial locul în care are **domiciliul acest agent**. Astfel, locul menționat poate fi întotdeauna identificat cu certitudine și este, prin urmare, previzibil. În plus, acesta prezintă o legătură de proximitate cu litigiul în condițiile în care agentul va presta în acest loc, după toate probabilitățile, o parte neneglijabilă din serviciile sale (considerentul 42).

1.20. Locul de executare. Contract de prestare de servicii de transport aerian internațional. Pluralitate de locuri de prestare a serviciilor în state membre diferite. Locul prestării principale a serviciilor ce fac obiectul contractului. Caracterul unitar și indivizibil al serviciilor prestate și imposibilitatea utilizării criteriilor economice. Concretizarea prestației principale atât la locul de plecare, cât și la locul de sosire ale avionului. Articolul 5 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, în cazul unui transport aerian de persoane dintr-un stat membru cu destinația într-un alt stat membru, efectuat în temeiul unui contract încheiat cu o singură companie aeriană, care este operatorul de transport efectiv, instanța competentă să judece o cerere de compensații întemeiată pe acest contract de transport și pe Regulamentul (CE) nr. 261/2004[1] este, la alegerea reclamantului, instanța în circumscripția căreia se găsește locul de plecare sau locul de sosire a avionului, astfel cum aceste locuri sunt convenite în contractul respectiv *(Hotărârea*

[1] Regulamentul (CE) nr. 261/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2004 de stabilire a unor norme comune în materie de compensare și de asistență a pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 295/91 (JO L 46 din 17 februarie 2004).

din 9 iulie 2009, C-204/08, Peter Rehder împotriva Air Baltic Corporation, Repertoriul jurisprudenței, 2009, p. I-06073).

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: dl Rehder, cu reședința în München, a rezervat la compania aviatică Air Baltic, cu sediul social la Riga (Letonia), un zbor de la München la Vilnius. Distanța dintre München și Vilnius este cu puțin inferioară distanței de 1.500 de kilometri. Cu aproximativ 30 de minute înainte de ora prevăzută pentru plecarea de la München, pasagerii au fost informați că zborul lor a fost anulat. După ce Air Baltic i-a modificat rezervarea, reclamantul a luat un zbor către Vilnius, via Copenhaga, și a ajuns la destinație la mai mult de 6 ore după ora la care ar fi trebuit să sosească în mod normal cu zborul rezervat inițial. Printr-o cerere introdusă la o instanță germană, dl Rehder a solicitat obligarea companiei Air Baltic la plata unei compensații în sumă de 250 de euro, în conformitate cu art. 5 alin. (1) lit. (c) și cu art. 7 alin. (1) lit. (a) din Regulamentul (CE) nr. 261/2004.

Prin întrebările preliminare, instanța de trimitere a solicitat, în esență, Curții să precizeze în ce mod trebuie interpretată sintagma „locul dintr-un stat membru unde, în temeiul contractului, au fost sau ar fi trebuit să fie prestate serviciile", care figurează la art. 5 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, în cazul unui transport aerian de persoane dintr-un stat membru cu destinația într-un alt stat membru, în contextul unei cereri de compensații întemeiate pe Regulamentul (CE) nr. 261/2004.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că, în caz de **pluralitate de locuri de prestare a serviciilor în state membre diferite**, trebuie să se identifice locul care asigură legătura cea mai strânsă între contractul în cauză și instanța competentă, în special acela în care, în temeiul contractului, trebuie să se efectueze **prestarea de servicii principală** (considerentul 38).

În această privință, trebuie să se constate de la bun început că **locul sediului sau al centrului de afaceri** al companiei aeriene vizate **nu asigură legătura strânsă necesară cu contractul**. Astfel, operațiunile și acțiunile întreprinse cu plecare din acest loc, precum, în special, punerea la dispoziție a unui aparat corespunzător și a unui echipaj adecvat, sunt măsuri logistice și pregătitoare în vederea executării contractului de transport aerian, iar nu servicii a căror prestare ar avea legătură cu conținutul propriu-zis al contractului. **Situația este asemănătoare** în ceea ce privește **locul încheierii contractului** de transport aerian **și cel al eliberării biletului** (considerentul 39).

Serviciile a căror prestare corespunde executării obligațiilor care izvorăsc dintr-un contract de transport aerian de persoane sunt, astfel, înregistrarea și îmbarcarea pasagerilor, primirea acestora din urmă la bordul avionului la locul decolării

convenit în contractul de transport în cauză, plecarea aparatului la ora prevăzută, transportul pasagerilor și al bagajelor acestora de la locul de plecare la locul de sosire, deservirea pasagerilor în timpul zborului și, în sfârșit, debarcarea acestora, în condiții de securitate, la locul de aterizare și la ora convenită în contract. Din această perspectivă, **nici eventualele locuri de escală** ale aparatului nu prezintă o legătură suficientă cu serviciile principale care rezultă din contractul respectiv (considerentul 40).

Or, **singurele locuri care prezintă o legătură directă** cu serviciile menționate, prestate în executarea obligațiilor legate de obiectul contractului, sunt **locurile de plecare și de sosire a avionului**, precizându-se că „locurile de plecare și de sosire" trebuie să fie înțelese ca fiind cele convenite în contractul de transport în cauză, încheiat cu o singură companie aeriană care este operatorul de transport efectiv (considerentul 41). Totuși, în această privință, trebuie subliniat că, **spre deosebire de livrările de mărfuri în locuri diferite**, care constituie operațiuni distincte și cuantificabile în vederea determinării livrării principale în funcție de criterii economice, **transporturile aeriene constituie, datorită chiar naturii lor, servicii prestate în mod indivizibil** și unitar de la locul de plecare la locul de sosire a avionului, astfel încât nu se poate identifica în asemenea situații, în funcție de un criteriu economic, o parte distinctă a prestării care să constituie prestarea principală și care ar fi efectuată într-un loc precis (considerentul 42).

În aceste condiții, **atât locul de plecare, cât și locul de sosire** a avionului trebuie să fie considerate, în egală măsură, drept **locuri de prestare principală** a serviciilor care fac obiectul unui contract de transport aerian (considerentul 43).

Fiecare dintre aceste locuri prezintă o legătură suficientă de proximitate cu elementele materiale ale litigiului și, prin urmare, asigură o legătură strânsă, urmărită prin intermediul normelor de competență specială enunțate la art. 5 pct. 1 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, între contract și instanța competentă. Prin urmare, reclamantul care solicită o compensație în temeiul Regulamentului (CE) nr. 261/2004 îl poate acționa în justiție pe pârât, la libera sa alegere, în fața instanței în circumscripția căreia se găsește unul dintre locurile menționate, în conformitate cu art. 5 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 44).

1.21. Locul de executare. Imposibilitatea determinării din punct de vedere geografic. Principiul securității juridice. Evitarea multiplicării jurisdicțiilor competente. Inaplicabilitatea art. 7 pct. 1 din regulament. Regula specială de competență în materie contractuală enunțată în art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu este aplicabilă în ipoteza în care locul de executare a obligației care constituie temeiul acțiunii în justiție nu poate fi determinat întrucât obligația contractuală litigioasă constă într-un angajament de a nu face, care nu conține nicio limitare geografică și care, în consecință, se caracterizează printr-o multitudine de locuri în care aceasta a fost sau trebuia să fie

executată; într-un asemenea caz, competența nu poate fi determinată decât prin aplicarea criteriului general de competență prevăzut de art. 2 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 4 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] [Hotărârea din 19 februarie 2002, C-256/00, Besix SA împotriva Wasserreinigungsbau Alfred Kretzschmar GmbH & Co. KG (WABAG) și Planungs- und Forschungsgesellschaft Dipl. Ing. W. Kretzschmar GmbH & Co. KG (Plafog), Repertoriul jurisprudenței, 2002, p. I-01699].*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: între WABAG, societate comercială cu sediul în Germania, și Besix, societate comercială cu sediul în Belgia, s-a încheiat un acord privind participarea cu o ofertă comună la o licitație organizată de către ministerul camerunez al minelor și energiei în vederea realizării unor lucrări privind conectarea anumitor localități la rețeaua de apă potabilă. Acordul conținea o clauză de neconcurență, prin care părțile se obligau să nu participe la respectiva licitație în asociere cu alți ofertanți. După deschiderea ofertelor s-a constatat că la licitație a participat și societatea comercială Plafog (cu sediul în Germania), în asociere cu o societate comercială finlandeză, iar Plafog și WABAG făceau parte din același grup de societăți Deutsche Babcock. Contractul a fost adjudecat de mai mulți ofertanți, printre care și Plafog în asociere cu societatea comercială finlandeză, în timp ce oferta depusă de WABAG și Besix nu a fost acceptată. În aceste condiții, Besix a chemat în judecată pe WABAG și pe Plafog, în fața instanțelor belgiene, pentru încălcarea obligației de neconcurență. Competența jurisdicției belgiene a fost justificată de reclamant prin aceea că obligația litigioasă (obligația de exclusivitate) ar fi fost parțial executată în Belgia, permițând elaborarea ofertei comune (semnate la Bruxelles) și că această circumstanță ar fi suficientă pentru a face aplicabile prevederile art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.].*

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reamintit că **principiul securității juridice** constituie un obiectiv fundamental al Convenției de la Bruxelles *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, în acest sens fiind instituite reguli comune de determinare a competenței, de natură a garanta certitudinea cu privire la repartizarea competenței între diferitele jurisdicții susceptibile a fi sesizate cu un litigiu determinat. Principiul enunțat impune ca pârâtul să poată prevedea în mod rezonabil în fața cărei jurisdicții, cu excepția celei de la domiciliul său, ar putea fi chemat în judecată. În același timp, este necesar **să se evite**, în măsura posibilului, **multiplicarea jurisdicțiilor competente** cu privire la același contract, pentru a se preveni **riscul contrarietății hotărârilor pronunțate** și a se facilita recunoașterea și încuviințarea acestor hotărâri în alte state contractante. În consecință, în cazul în care obligația contractuală a fost sau trebuia să fie executată în mai multe locuri, competența de soluționare a litigiului nu poate reveni jurisdicției în raza căreia se găsește unul dintre locurile de executare. Din contră, astfel cum rezultă din textul

interpretat, acesta presupune **existența unui singur loc de executare** a respectivei obligații (considerentele 24-29). În speță, fiind vorba despre o obligație contractuală de a nu face, fără nicio limitare geografică, locul de executare ar fi situat în toate statele contractante, existând riscul ca reclamantul să aleagă locul de executare pe care îl apreciază ca fiind cel mai favorabil intereselor sale (considerentul 34).

1.22. Locul de executare. Alegerea de către părți. Legătura dintre litigiu și instanța competentă. Inaplicabilitatea condițiilor prevăzute de art. 25 din regulament. Alegerea forului. Inexistența unor legături obiective între litigiu și instanța competentă. Aplicarea condițiilor prevăzute de art. 25 din regulament. Dacă locul executării unei obligații contractuale a fost stabilit de către părți printr-o clauză valabilă potrivit legii aplicabile contractului, instanța din acest loc este competentă să soluționeze litigiile referitoare la respectiva obligație în temeiul art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* independent de respectarea cerințelor de formă stabilite de art. 17 din convenție *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 17 ianuarie 1980, 56/79, Siegfried Zelger împotriva Sebastiano Salinitri, Repertoriul jurisprudenței, 1980, p. 00089).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* instituie o competență derogatorie de la regula generală instituită prin art. 2 din convenție *[art. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Prevederile art. 5 *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, care permit ca în materie contractuală pârâtul să fie chemat în judecată în fața instanțelor statului pe al cărui teritoriu obligația a fost sau trebuia să fie executată, introduc un criteriu de competență a cărui aplicare depinde de opțiunea reclamantului și care este justificat de existența unei **legături directe între litigiu și instanța** chemată să îl soluționeze (considerentul 4). Din contră, art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* care prevede **competența exclusivă a instanței desemnate de către părți**, în forma impusă de text, înlătură atât regula generală de competență stabilită de art. 2 din convenție *[art. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, cât și pe aceea specială stabilită de art. 5 pct. 1 din convenție *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și face **abstracție de orice criteriu obiectiv de legătură între raportul litigios și instanța** desemnată. Rezultă, astfel, că instanța de la locul de executare prevăzută de art. 5 pct. 1 din convenție *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și instanța aleasă în temeiul art. 17 din convenție *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* sunt două concepte distincte și **numai convențiile de alegere a forului sunt supuse cerințelor de formă** prevăzute de art. 17 din convenție *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 4).

În consecință, dacă legea aplicabilă permite părților contractante, în condițiile pe care aceasta le precizează, să stabilească locul de executare, fără a impune vreo cerință specială de formă[1], convenția privind locul de executare a obligațiilor este suficientă pentru a fixa, în același loc, competența jurisdicțională în sensul art. 5 pct. 1 din convenție *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 5).

1.23. Locul de executare. Alegerea de către părți. Posibilitatea executării contractului în locul stabilit de către părți. Aplicarea condițiilor prevăzute de art. 25 din regulament în cazul alegerii fictive având ca unic scop desemnarea forului. Convenția de la Bruxelles *[respectiv Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretată în sensul că un acord verbal cu privire la locul de executare, care nu vizează să stabilească locul în care debitorul urmează să execute în mod efectiv prestația care îi revine, ci numai să stabilească locul forului ales, nu este cârmuit de art. 5 pct. 1 din convenție *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, ci de art. 17 din aceasta *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și nu este valabil decât dacă respectă cerințele impuse de acest ultim text *(Hotărârea din 20 februarie 1997, C-106/95, Mainschiffahrts-Genossenschaft eG (MSG) împotriva Les Gravières Rhénanes SARL, Repertoriul jurisprudenței, 1997, p. I-00911)*[2].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: între MSG (societate comercială cu sediul în Germania) și Les Gravières Rhénanes SARL (societate comercială cu sediul în Franța) s-a încheiat, în formă verbală, un contract de navlosire. În temeiul contractului, MSG a pus vasul la dispoziția navlositorului Les Gravières Rhénanes SARL, la sediul acestuia din Franța. Timp de doi ani de zile, navlositorul a efectuat, preponderent, transport de mărfuri pe Rin între diferite porturi franceze. În corespondența dintre părți au fost folosite documente având preimprimată clauza potrivit căreia „locul executării contractului și cel al forului căruia îi este atribuită competența este Wuerzburg (Germania)".

Pentru a interpreta textul menționat, Curtea a reținut că, deși **părțile pot alege locul de executare** a contractului, totuși, din perspectiva sistemului instituit de Convenția de la Bruxelles *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, acestea nu trebuie să stabilească un loc ce nu prezintă nicio legătură cu realitatea contractului și în care obligațiile părților nu ar putea fi executate potrivit prevederilor contractuale, doar cu scopul de a determina forul competent. Explicația rezidă în faptul că art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE)*

---

[1] În speță, printr-o convenție verbală a părților.

[2] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat prevederile art. 17 alin. (1) teza a doua lit. c) din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 alin. (1) teza a doua lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru această interpretare, a se vedea *infra*, jurisprudența indicată la art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

nr. 1215/2012 – n.n.] vizează **locul executării efective** a contractului drept criteriu al competenței jurisdicționale în considerarea legăturii directe a acestuia cu instanța căreia îi revine competența (considerentele 31-32).

În cazul în care locul de executare nu prezintă nicio legătură cu obiectul contratului, atunci **alegerea acestuia devine fictivă, având ca unic scop desemnarea forului.** O asemenea clauză atributivă de jurisdicție trebuie să urmeze regulile stabilite de art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, care, permițând stabilirea competenței exclusive a unei instanțe ce nu prezintă nicio legătură cu raportul litigios, impune, tocmai din această cauză, respectarea anumitor cerințe de formă stricte (considerentele 33-34).

1.24. Locul de executare. Aplicarea legii determinate de normele conflictuale ale statului instanței sesizate. Articolul 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că *locul unde obligația a fost sau trebuia executată* se determină conform legii care guvernează obligația litigioasă potrivit *normelor conflictuale* ale statului instanței sesizate *(Hotărârea din 28 septembrie 1999, C-440/97, GIE Groupe Concorde ș.a. împotriva comandantului navei „Suhadiwarno Panjan" ș.a., Repertoriul jurisprudenței, 1999, p. I-06307, Hotărârea din 29 iunie 1994, C-288/92, Custom Made Commercial Ltd împotriva Stawa Metallbau GmbH, Repertoriul jurisprudenței, 1994, p. I-02913, Hotărârea din 6 octombrie 1976, 12/76, Industrie Tessili Italiana Como împotriva Dunlop AG, Repertoriul jurisprudenței, 1976, p. 01473).*

Notă: Hotărârile au ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar sunt valabile, în oarecare măsură, și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012. Trebuie observat, totuși, că art. 7 pct. 1 din Regulament a optat pentru o calificare legală autonomă a locului de executare în cazul contractului de vânzare de mărfuri și în cazul contractelor de prestări de servicii, astfel încât **interpretarea dată de Curte** și-ar menține aplicabilitatea **numai în cazul altor contracte decât cele de vânzare de mărfuri sau de prestare de servicii.**

2. Competența alternativă în materie delictuală și cvasidelictuală

2.1. Materie delictuală și cvasidelictuală. Condiții: angajarea răspunderii pârâtului și neincluderea în „materia contractuală". În cazul în care nu există obligații liber asumate de către părți, una față de cealaltă, cu ocazia negocierilor privind încheierea unui contract și se invocă încălcarea unor reguli de drept, precum cele care impun părților să acționeze cu bună-credință în cadrul respectivelor negocieri, acțiunea prin care se urmărește angajarea răspunderii precontractuale a pârâtului se include în „materia delictuală sau cvasidelictuală" la care se referă art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] [Hotărârea din 17 septembrie 2002, C-334/00, Fonderie Officine Meccaniche Tacconi SpA împotriva Heinrich Wagner Sinto Maschinenfabrik GmbH (HWS), Repertoriul jurisprudenței, 2002, p. I-07357].*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea **art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: la 23 ianuarie 1996, Fonderie Officine Meccaniche Tacconi SpA (Tacconi), cu sediul în Italia, a chemat în judecată societatea comercială HWS, cu sediul în Germania, solicitând instanței italiene de judecată să se constate inexistența, între pârât și societatea de leasing B.N. Commercio e Finanza SpA, a unui contract de vânzare-cumpărare privind o instalație de măcinat. Reclamantul a arătat că încheiase, deja, cu B.N. Commercio e Finanza SpA un contract de leasing privind respectiva instalație (existând și acordul lui HWS în acest sens), iar contractul de vânzare-cumpărare dintre HWS și B.N. Commercio e Finanza SpA nu s-a mai încheiat din cauza refuzului nejustificat al lui HWS de a mai vinde. Acest refuz a adus atingere așteptărilor legitime ale lui Tacconi, cauzându-i acestuia un prejudiciu, a cărui reparare de către HWS a fost, de asemenea, solicitată instanței italiene de judecată.

Pentru a interpreta prevederile art. 5 pct. 3 *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, Curtea a reamintit necesitatea unei calificări autonome a **noțiunii de „materie delictuală sau cvasidelictuală".** Potrivit jurisprudenței Curții, aceasta cuprinde orice acțiune care privește **angajarea răspunderii unui pârât și** care **nu se include în noțiunea de „materie contractuală"** în sensul art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Or, aplicarea art. 5 pct. 1 *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* impune, dacă nu încheierea unui contract, cel puțin existența unei obligații, întrucât competența unei jurisdicții este stabilită în funcție de locul în care obligația, care servește drept temei al acțiunii, a fost sau trebuia să fie executată. Pe de altă parte, potrivit jurisprudenței Curții, **noțiunea de „materie contractuală"** nu poate fi înțeleasă ca vizând o situație în care nu există niciun **angajament liber asumat** de către o parte față de cealaltă (considerentele 21-23).

În condițiile în care între pârât și reclamant nu există un angajament liber asumat, obligația de a repara prejudiciul, ce se pretinde a fi fost suferit de către reclamant ca urmare a ruperii nejustificate a negocierilor, nu ar putea decurge decât din încălcarea unor dispoziții legale (în special a celor care impun părților să acționeze cu bună-credință în timpul negocierilor privind încheierea unui contract). În concluzie, răspunderea rezultând din neîncheierea unui contract nu poate avea o natură contractuală (considerentele 24-26).

2.2. Materie delictuală și cvasidelictuală. Condiții: angajarea răspunderii pârâtului și neincluderea în „materia contractuală". Necompetența jurisdicției stabilite potrivit art. 7 pct. 2 din regulament de a soluționa alte aspecte ale aceleiași cereri, având temeiuri non-delictuale. Remedii posibile: sesizarea instanței de la domiciliul pârâtului sau conexarea. *a)* Noțiunea de „materie delictuală sau cvasi-delictuală" în sensul art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie considerată o *noțiune autonomă* incluzând orice cerere care vizează angajarea răspunderii unui pârât și care nu se

include în noțiunea de „materie contractuală", în sensul art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

b) O instanță competentă în sensul art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* pentru o soluționa un aspect al unei cereri, având un fundament delictual, nu este competentă să soluționeze alte aspecte ale aceleiași cereri, având temeiuri non-delictuale *(Hotărârea din 27 septembrie 1988, 189/87, Athanasios Kalfelis împotriva Banque Schröder, Münchmeyer, Hengst și Cie ș.a., Repertoriul jurisprudenței, 1988, p. 05565)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:

a) Ținând cont de obiectivele și de economia generală a Convenției de la Bruxelles *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, pentru a asigura, în măsura în care este posibil, egalitatea și uniformitatea drepturilor și obligațiilor ce decurg din această reglementare pentru statele membre și pentru persoanele interesate, este necesar ca noțiunea de „materie delictuală" să nu fie interpretată ca o simplă trimitere la dreptul intern al unui sau al altuia dintre statele interesate. Ca atare, aceasta trebuie considerată ca o noțiune autonomă ce trebuie interpretată, în special, în funcție de sistemul și de obiectivele Convenției de la Bruxelles *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, astfel încât să se asigure acestui act normativ o cât mai mare eficacitate (considerentele 15-16).

b) **Deși** faptul că diferite aspecte ale aceluiași litigiu sunt soluționate de instanțe diferite prezintă o serie de **inconveniente,** trebuie observat, **pe de-o parte,** că reclamantul are întotdeauna **facultatea de a supune soluționarea întregului litigiu instanței de la domiciliul debitorului,** iar, **pe de altă parte,** că art. 22 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* permite, în anumite condiții, **primei instanțe sesizate să soluționeze litigiul în ansamblul său, dacă există conexitate** între acțiunile formulate în fața unor instanțe diferite (considerente 20).

2.3. Materie delictuală și cvasidelictuală. Includerea unei acțiuni în constatare negativă (urmărind dovedirea neîndeplinirii condițiilor răspunderii civile delictuale). Articolul 5 pct. 3 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că o acțiune în constatare negativă prin care se urmărește stabilirea lipsei răspunderii delictuale sau cvasidelictuale intră în domeniul de aplicare al acestei dispoziții *(Hotărârea din 25 octombrie 2012, C-133/11, Folien Fischer AG și Fofitec AG împotriva Ritrama SpA, publicată în Repertoriul electronic).*

---

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și prevederile art. 6 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. În acest sens, a se vedea *infra*, jurisprudența indicată la art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 3 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.
Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: Folien Fischer, cu sediul în Elveția, are ca obiect de activitate dezvoltarea, producerea și vânzarea de articole de papetărie plastifiată și de folii adezive. Aceasta comercializează, printre altele, în Germania materiale de suport pentru formulare continue de carduri. Fofitec, al cărei sediu social este situat de asemenea în Elveția și care face parte din grupul de societăți al Folien Fischer, este titulara unor brevete care protejează anumite formulare de expediere a corespondenței însoțite, printre altele, de un card de membru, precum și materialul de suport necesar pentru aceste formulare de card. Ritrama, cu sediul în Italia, dezvoltă, produce și comercializează diverse tipuri de folii laminate și plastifiate. Prin scrisoarea din luna martie 2007, Ritrama a arătat că politica de distribuție a Folien Fischer și refuzul acesteia de a acorda licențe de brevet erau contrare dreptului concurenței. După primirea acestei scrisori, Folien Fischer și Fofitec au sesizat Landgericht Hamburg (Tribunalul regional Hamburg, Germania) cu o cerere de constatare negativă în scopul de a se declara că Folien Fischer nu era obligată să pună capăt practicii sale comerciale în materia acordării de reduceri și a redactării contractelor de distribuție și că Ritrama nu avea dreptul nici de a cere încetarea acestei practici comerciale, nici de a obține o despăgubire în acest temei. Folien Fischer și Fofitec au solicitat de asemenea ca această instanță să constate că Fofitec nu era obligată să acorde o licență pentru două dintre brevetele pe care le deține și care protejează producerea de formulare și materialele de suport necesare pentru producerea acestora.
Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că **specificul unei acțiuni în constatare negativă** rezidă în aceea că reclamantul urmărește **să se stabilească neîndeplinirea condițiilor răspunderii** care ar da naștere unui drept la despăgubire în favoarea pârâtului. În acest context, astfel cum a arătat avocatul general la pct. 46 din concluzii, o acțiune în constatare negativă presupune, așadar, o **inversare a rolurilor** cunoscute în mod obișnuit în materia delictuală, deoarece reclamantul este debitorul potențial al unei creanțe întemeiate pe o faptă ilicită, în timp ce pârâtul este pretinsa victimă a acestui act. Această inversiune a rolurilor nu este însă de natură să excludă acțiunea în constatare negativă din domeniul de aplicare al art. 5 pct. 3 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 42-44).
În aceste condiții, specificitatea unei acțiuni în constatare negativă, amintită la pct. 42 din prezenta hotărâre, nu are nicio incidență asupra aprecierii pe care o instanță națională trebuie să o efectueze pentru a-și verifica competența judiciară în materie delictuală sau cvasidelictuală, din moment ce este vorba exclusiv de stabilirea existenței unui criteriu de legătură cu statul respectivei instanțe. Prin urmare, dacă elementele în discuție în acțiunea în constatare negativă pot justifica legătura cu statul în care fie s-a produs evenimentul cauzator al prejudiciului, fie s-a produs sau riscă să se producă prejudiciul, instanța de la unul dintre aceste două locuri se

poate declara în mod valabil competentă în temeiul art. 5 pct. 3 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* să judece această acțiune, indiferent de aspectul dacă acțiunea a fost formulată de pretinsa victimă a unei fapte ilicite sau de debitorul potențial al unei creanțe întemeiate pe acesta (considerentele 51-52).

2.4. Materie delictuală și cvasidelictuală. Condiții: angajarea răspunderii pârâtului și neincluderea în „materia contractuală". Neincluderea acțiunii pauliene întrucât nu urmărește angajarea răspunderii pârâtului, ci inopozabilitatea actelor acestuia față de reclamant. O acțiune prevăzută de dreptul național, precum acțiunea „pauliană" din dreptul francez, prin care un creditor urmărește să revoce, în ceea ce-l privește, un act translativ de drepturi reale imobiliare încheiat de către debitorul său într-o manieră care, în opinia creditorului, îi fraudează drepturile, nu se include în sfera de aplicare a art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 26 martie 1992, C-261/90, Mario Reichert, Hans-Heinz Reichert și Ingeborg Kockler împotriva Dresdner Bank AG, Repertoriul jurisprudenței, 1992, p. I-02149)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reamintit că noțiunea de „materie delictuală sau cvasidelictuală" trebuie considerată ca o noțiune autonomă ce trebuie interpretată, în special, prin referire la sistemul și la obiectivele Convenției de la Bruxelles *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, astfel încât să se asigure deplina eficacitate a acestuia. Astfel, **noțiunea de „materie delictuală sau cvasidelictuală"** include orice acțiune **urmărind angajarea răspunderii unui pârât și** care **nu se include în sfera noțiunii de „materie contractuală"**, în sensul art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 15-16).

Acțiunea pauliană din dreptul francez își are temeiul în dreptul de creanță (drept personal al creditorului față de debitorul său) și are ca scop să protejeze dreptul de gaj al creditorului față de patrimoniul debitorului. Acțiunea are drept consecință de a face inopozabil, cu privire la creditor, actul de dispoziție încheiat de debitor în fraudarea drepturilor sale (considerentul 17). **Scopul acțiunii nu este acela de a-l condamna pe debitor să repare prejudiciile** cauzate creditorului prin actele sale frauduloase, **ci de a face să dispară, față de acest creditor, efectele actelor de dispoziție încheiate de către debitor** (considerentul 19). În aceste condiții, acțiunea pauliană nu poate fi considerată ca urmărind să angajeze răspunderea pârâtului în

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat că o acțiune pauliană nu se include nici în sfera de aplicare a art. 16 pct. 5 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, nici în sfera de aplicare a art. 24 din Convenția de la Bruxelles *[art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. În acest sens, a se vedea *infra*, jurisprudența indicată la art. 24 și art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

sensul art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și, ca atare, nu se include în sfera acestuia de aplicare.

2.5. Materie delictuală și cvasidelictuală. Condiții: angajarea răspunderii pârâtului și neincluderea în „materia contractuală". Acțiune promovată de o asociație de protecție a consumatorilor pentru interzicerea utilizării clauzelor abuzive de către un comerciant. Absența calității de consumator a reclamantului. Locul producerii faptei prejudiciabile: locul unde aceasta s-ar putea produce. O acțiune preventivă, introdusă de o asociație de protecție a consumatorilor în vederea interzicerii utilizării de către un comerciant a unor clauze considerate abuzive în contractele încheiate cu particularii, are natură delictuală sau cvasidelictuală, în sensul art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 1 octombrie 2002, C-167/00, Verein für Konsumenteninformation împotriva Karl Heinz Henkel, Repertoriul jurisprudenței, 2002, p. I-08111).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: Dl Henkel este un comerciant german care efectuează excursii având caracter publicitar, în special în Austria. În relațiile sale cu consumatorii domiciliați în Austria, acesta a utilizat condiții generale pe care Verein für Konsumenteninformation (VKI) (asociație pentru protecția consumatorilor cu sediul în Austria) le apreciază ca incluzând prevederi contrare legislației austriece. În consecință, VKI a solicitat instanței austriece de judecată obligarea dlui Henkel la eliminarea respectivelor prevederi din contractele încheiate cu clienții austrieci. Competența instanței austriece a fost fundamentată pe prevederile art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reamintit că, potrivit jurisprudenței acesteia, **o persoană juridică**, acționând în calitate de **cesionar al drepturilor unui consumator final privat**, fără a fi ea însăși parte la un contract încheiat între un profesionist și un particular, **nu are calitate de consumator** în sensul art. 13-15 din Convenția de la Bruxelles *[art. 17-19 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Potrivit Curții, **interpretarea este aplicabilă și cu privire la o asociație de protecție a consumatorilor care a introdus o acțiune colectivă în folosul acestora** (considerentul 33).

În ceea ce privește **noțiunea de „materie delictuală și cvasidelictuală"**, în sensul art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, aceasta include orice **acțiune care vizează angajarea răspunderii unui pârât și care nu se include în noțiunea de „materie contractuală"** în sensul art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Cum, în speță, între asociația pentru protecția consumatorilor și comerciantul pârât nu există un raport de natură contractuală, art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu este aplicabil. În schimb, acțiunea vizează angajarea răspunderii delictuale

sau cvasidelictuale a pârâtului, căruia îi revenea obligația (extracontractuală) de a se abține, în raporturile cu consumatorii, de la anumite comportamente pe care legiuitorul le dezaprobă (considerentele 36-41).

Cu privire la noțiunea de „faptă prejudiciabilă" avută în vedere de textul interpretat, aceasta acoperă nu numai situațiile în care un particular a suferit un prejudiciu individual, dar, de asemenea, atingerile de natură juridică rezultând din utilizarea de clauze abuzive pe care asociațiile pentru protecția consumatorilor au ca scop să le împiedice (considerentul 42).

În fine, cu privire la **locul producerii faptei prejudiciabile,** Curtea a reținut că acesta are în vedere (pentru identitate) de rațiune **și locul unde fapta prejudiciabilă s-ar putea produce,** în cazul în care acțiunea are în vedere nu repararea prejudiciului cauzat, ci împiedicarea producerii acestuia (considerentul 46)[1].

2.6. Materie delictuală și cvasidelictuală. Acțiune privind repararea prejudiciului cauzat prin avarierea mărfii, introdusă de beneficiarul acesteia împotriva transportatorului real nemenționat în conosament. Neincluderea în „materia contractuală" în lipsa unei obligații liber asumate de către acesta din urmă față de reclamant. Locul producerii faptei prejudiciabile: locul unde transportatorul real trebuia să livreze marfa, iar nu locul livrării finale sau pe cel al constatării prejudiciului. Criteriul previzibilității. Acțiunea prin care destinatarul mărfurilor avariate ca urmare a unui transport maritim urmat de unul terestru (sau asigurătorul subrogat în drepturile destinatarului pe care l-a despăgubit) solicită repararea prejudiciului, întemeindu-se pe un conosament acoperind transportul maritim, nu de la cel care a emis acest document în numele său, ci de la persoana pe care reclamantul o consideră ca fiind transportatorul real, nu ține de materia contractuală în sensul art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, ci de materia delictuală sau cvasidelictuală în sensul art. 5 pct. 3 din aceeași convenție *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

Locul în care destinatarul a constatat avarierea mărfurilor, după executarea transportului maritim urmat de cel terestru, nu poate servi la determinarea „locului unde faptul prejudiciabil s-a produs" în sensul art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 27 octombrie 1998, C-51/97, Réunion européenne SA ș.a. împotriva Spliethoff's Bevrachtingskantoor BV și a comandantului navei „Alblasgracht V002", Repertoriul jurisprudenței, 1998, p. I-06511)*[2].

---

[1] Această ultimă interpretare a art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles nu mai prezintă relevanță cu privire la art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, întrucât textul acestuia din urmă a fost completat în sensul soluției jurisprudențiale menționate [completarea menționată a fost efectuată odată cu adoptarea Regulamentului (CE) nr. 44/2001].

[2] Prin aceeași hotărâre au fost interpretate dispozițiile art. 6 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. În acest sens, a se vedea *infra*, jurisprudența indicată la art. 8 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 și 3 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 1 și 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care textele au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: o cantitate de fructe a fost transportată pe mare (sub acoperirea unui conosament emis în nume propriu de către societatea comercială Refrigerated container carriers PTY Ltd, cu sediul în Australia) de la Melbourne (Australia) la Rotterdam (Olanda), iar apoi pe cale terestră (sub acoperirea unei scrisori internaționale de trăsură) de la Rotterdam la Rungis (Franța), unde Brambi fruits (societate comercială cu sediul în Franța și destinatar al mărfii) a descoperit că marfa era avariată. Asigurătorul lui Brambi fruits l-a despăgubit pe acesta pentru prejudiciul suferit și, subrogându-se în drepturile sale, a chemat în judecată pe pârâții Refrigerated container carriers PTY Ltd (emitenta conosamentului), Spliethoff's Bevrachtingskantoor BV (societate comercială cu sediul în Olanda, care a executat în mod efectiv transportul, deși nu era menționată în conosament) și pe comandantul navei, domiciliat în Olanda (în calitate de reprezentant al armatorilor, navlositorilor și proprietarului navei) în fața instanței franceze de judecată de la locul constatării avarierii mărfii.

Pentru a interpreta textul art. 5 pct. 1 și 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 și 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, Curtea a reținut că regulile derogatorii de la principiul potrivit căruia competența aparține instanței de la domiciliul pârâtului nu trebuie interpretate prin extinderea ipotezelor avute în vedere de reglementarea analizată. Astfel, noțiunea de materie contractuală nu trebuie înțeleasă ca vizând o situație în care nu există niciun angajament liber asumat de către o parte față de cealaltă. În condițiile în care **din conosament nu rezultă existența vreunei legături contractuale** între Brambi fruits, pe de-o parte, și Spliethoff's Bevrachtingskantoor BV (transportatorul real) și comandantul navei, pe de altă parte, acțiunea îndreptată împotriva acestora nu poate fi calificată ca ținând de materia contractuală în sensul art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 16-20). **În schimb,** acțiunea poate fi **calificată ca ținând de materia delictuală sau cvasidelictuală,** în accepțiunea art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. În accepțiunea autonomă a acestei noțiuni sunt avute în vedere cererile care **vizează angajarea răspunderii unui pârât și care nu se includ în „materia contractuală",** astfel cum a fost înțeleasă anterior (considerentul 22).

În ceea ce privește **„locul producerii faptului prejudiciabil"**, Curtea a reținut că acesta poate viza atât locul unde prejudiciul s-a produs, cât și locul unde a intervenit elementul cauzal. Totuși, noțiunea nu trebuie extinsă astfel încât să înglobeze orice loc unde pot fi resimțite consecințele prejudiciabile ale unui prejudiciu survenit deja într-un alt loc (considerentul 30). Cum, în speță, locul producerii evenimentului cauzal este dificil de stabilit, destinatarul va putea chema în judecată pe Spliethoff's Bevrachtingskantoor BV (transportatorul real) și pe comandantul navei în fața instanței de la **locul producerii prejudiciului.** Acest loc nu ar trebui să fie, însă, **nici locul livrării finale (care poate fi modificat pe parcursul transportului), nici**

B.C.U. „M. EMINESCU" IAȘI

locul constatării prejudiciului. A interpreta altfel ar însemna să se recunoască, adesea, competența instanței de la domiciliul reclamantului, soluție respinsă – ca principiu – de reglementarea analizată. În plus, determinarea instanței competente ar depinde de criterii nesigure, incompatibile cu obiectivul urmărit de Convenția de la Bruxelles *[și de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, și anume definirea unor competențe jurisdicționale certe și previzibile. În consecință, **locul producerii prejudiciului nu ar putea fi, în speță, decât acela unde transportatorul real trebuia să livreze marfa** (considerentele 33-35).

2.7. Materie delictuală și cvasidelictuală. Prejudiciul cauzat printr-o acțiune colectivă provocată de un sindicat. Cerere prealabilă de stabilire a legalității acțiunii colective: condiție necesară a producerii prejudiciului. Aplicarea art. 7 pct. 2 din regulament cu privire la competența de a soluționa cererea prealabilă. Locul producerii faptei prejudiciabile: locul producerii evenimentului cauzal și locul unde prejudiciul a survenit. Lipsa de relevanță a naționalității navei implicate, cu excepția cazului când prejudiciul se produce la bordul acesteia. Articolul 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat astfel:

A) a) Se include în sfera noțiunii de *„materie delictuală și cvasidelictuală"* o cerere privind stabilirea legalității unei acțiuni colective pentru care legislația statului sesizat stabilește competența exclusivă a unei instanțe, alta decât aceea îndreptățită să soluționeze cererea de acordare a despăgubirilor pentru prejudiciul cauzat prin respectiva acțiune colectivă.

b) Pentru aplicarea textului menționat este suficient ca acțiunea colectivă să fie o condiție necesară a producerii prejudiciului.

c) Autosuspendarea acțiunii colective până la pronunțarea unei hotărâri judecătorești cu privire la legalitatea sa nu împiedică aplicarea dispozițiilor art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

B) Prejudiciile cauzate ca urmare a unei acțiuni colective provocate de un sindicat într-un stat membru către care navighează o navă înregistrată într-un alt stat membru nu trebuie, în mod necesar, să fie considerate că s-au produs pe teritoriul statului pavilionului, astfel încât să legitimeze introducerea de către armator a unei acțiuni în daune, pe teritoriul acestui stat, împotriva respectivului sindicat *(Hotărârea din 5 februarie 2004, C-18/02, Danmarks Rederiforening, acționând pentru DFDS Torline A/S împotriva LO Landsorganisationen i Sverige, acționând pentru SEKO Sjöfolk Facket för Service och Kommunikation, Repertoriul jurisprudenței, 2004, p. I-01417)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: un armator danez, DFDS Torline, a cărui navă opera pe o rută legând Suedia și Marea Britanie, a refuzat încheierea unei convenții colective, propuse de organizația sindicală SEKO

Sjöfolk Facket för Service och Kommunikation (SEKO), pentru membrii echipajului. În consecință, sindicatul a depus preavizul unei acțiuni colective și a solicitat acțiuni de solidaritate din partea altor organizații sindicale. O asemenea reacție de solidaritate a venit din partea organizației sindicale Svenska Transportarbetareförbundet (STAF), ce a comunicat un preaviz vizând refuzul oricărei cooperării cu respectiva navă în porturile suedeze. Armatorul s-a adresat instanței daneze, solicitând angajarea răspunderii delictuale a sindicatului SEKO pentru depunerea preavizului unei acțiuni colective ilegale și pentru provocarea preavizului unei acțiuni de solidaritate, de asemenea ilegale, depus de o altă organizație sindicală, acțiuni ce au antrenat înlocuirea navei care opera pe ruta Suedia – Marea Britanie. Ulterior introducerii acțiunii, ambele organizații sindicale au retras preavizele până la stabilirea de către instanță a legalității acțiunii colective.

A) Interpretând prevederile art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, Curtea a apreciat că textul este aplicabil, chiar dacă potrivit dreptului danez competența de a se pronunța cu privire la legalitatea acțiunii colective este acordată altei instanțe decât aceea îndreptățită să se pronunțe cu privire la repararea prejudiciului. O altă interpretare ar conduce la concluzia că persoana prejudiciată ar trebui să se adreseze mai întâi instanței din statul domiciliului pârâtului pentru stabilirea caracterului ilicit al acțiunii colective (nefiind incidente dispozițiile art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles), iar ulterior s-ar putea adresa instanței din statul pe al cărui teritoriu s-a produs prejudiciul (doar cu privire la această ultimă cerere dispozițiile art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles fiind aplicabile). Această ultimă interpretare ar fi contrară principiului bunei administrări a justiției, principiului securității juridice și principiului absenței unor competențe multiple cu privire la același raport juridic (considerentele 25-26). Pentru a fi aplicabile prevederile art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, este necesar ca o **legătură de cauzalitate să poată fi stabilită între prejudiciu și faptul în care prejudiciul își găsește originea**. În acest sens, este suficient ca acțiunea colectivă să constituie o condiție necesară a acțiunilor de solidaritate susceptibile a produce prejudiciul (considerentele 32 și 34).

Suspendarea activității delictuale a pârâtului nu poate priva de competență instanța determinată potrivit art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, în caz contrar fiind afectat un obiectiv esențial al reglementării, acela de a permite reclamantului să identifice cu ușurință jurisdicția pe care o poate sesiza, iar reclamantului să prevadă în mod rezonabil în fața cărei jurisdicții ar putea fi urmărit (considerentele 36-37).

B) Atunci când locul producerii faptului susceptibil de a antrena răspunderea delictuală sau cvasidelictuală și locul producerii prejudiciului nu sunt identice, sintagma **„locul unde fapta prejudiciabilă s-a produs"** vizează deopotrivă **locul unde prejudiciul a survenit și locul evenimentului cauzal** aflat la originea prejudiciului, astfel încât pârâtul poate fi acționat în fața instanței din oricare dintre aceste locuri (considerentul 40).

Pentru determinarea locului producerii prejudiciului, naționalitatea navei constituie un simplu element ce trebuie luat în considerare de judecătorul național. **Naționalitatea navei nu va avea un rol decisiv decât în cazul în care prejudiciul s-a produs la bordul navei** (considerentul 44).

2.8. Materie delictuală și cvasidelictuală. Includerea unei acțiuni vizând angajarea răspunderii administratorului și a acționarului principal ai unei societăți ce a fost supusă unei proceduri de reorganizare, pentru neîndeplinirea obligațiilor legale referitoare la aceasta. Neaplicarea dispozițiilor art. 1 pct. 2 lit. (b) din regulament, întrucât litigiul nu privește prerogative exclusive ale administratorului judiciar. Locul producerii evenimentului cauzal: sediul societății. Principiul previzibilității. Lipsa de relevanță a cestiunii creanței valorificate prin acțiune. Noțiunea „materie delictuală și cvasidelictuală", care figurează la art. 5 pct. 3 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretată în sensul că privește acțiuni precum cele în discuție în litigiul principal introduse de un creditor al unei societăți pe acțiuni prin care se urmărește ca, pentru datoriile respectivei societăți, să fie ținuți responsabili, pe de o parte, un membru al consiliului de administrație al acesteia și, pe de altă parte, un acționar al acesteia, dat fiind că ei au permis societății menționate să continue să funcționeze în pofida faptului că aceasta era subcapitalizată și trebuia să solicite să intre în lichidare.

Noțiunea „locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă", care figurează la art. 5 pct. 3 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, trebuie interpretată în sensul că, în ceea ce privește acțiunile prin care se urmărește ca un membru al consiliului de administrație și un acționar al unei societăți pe acțiuni să fie ținuți răspunzători pentru datoriile acestei societăți, locul menționat se situează la locul de care sunt legate activitățile desfășurate de societatea menționată și situația financiară legată de aceste activități.

Împrejurarea că respectiva creanță a fost cesionată de creditorul inițial unei alte persoane nu are, în circumstanțe precum cele în discuție în litigiul principal, influență asupra determinării instanței competente în temeiul art. 5 pct. 3 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 18 iulie 2013, C-147/12, ÖFAB, Östergötlands Fastigheter AB împotriva Frank Koot și Evergreen Investments BV, publicată în Repertoriul electronic).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 3 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic. Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: dl Koot, cetățean olandez, a fost membru al consiliului de administrație al Copperhill în perioada 9 septembrie 2007-5 septembrie 2009, iar ulterior a devenit director adjunct al societății menționate, deținând această funcție până la 22 ianuarie 2010. Evergreen

deținea 40% din acțiunile Copperhill înainte de a achiziționa, la 11 septembrie 2007, încă 50% din acțiunile societății menționate. Între 10 octombrie 2007 și 2 decembrie 2009, sediul Copperhill s-a aflat în comuna Åre (Suedia), care intră în competența teritorială a Östersunds tingsrätt (Tribunalul Districtual din Östersund). Copperhill a desfășurat activități comerciale în Åre, unde, în această perioadă, a construit un hotel. Pentru construirea acestui hotel, Copperhill a comandat de la două întreprinderi locale, Toréns Entreprenad i Östersund AB (denumită în continuare „Toréns") și Kakelmässan Norr Handelsbolag (denumită în continuare „Kakelmässan"), lucrări de terasare și de montare de gresie în sălile de baie. La 23 martie 2009, întrucât Copperhill a suspendat efectuarea plăților din cauza unor dificultăți financiare, Östersunds tingsrätt a decis să supună întreprinderea respectivă unor măsuri de reorganizare (*„företagsrekonstruktion"*). În cadrul acestor măsuri, a fost plătită numai o parte din creanțele Toréns și, respectiv, ale Kakelmässan față de Copperhill. Soldurile creanțelor menționate au fost achiziționate de Invest i Årefjällen i Stockholm AB (denumită în continuare „Invest"). La 10 august 2010, Invest a introdus două acțiuni, împotriva domnului Koot și, respectiv, împotriva Evergreen, la Östersunds tingsrätt. În susținerea acțiunii împotriva dlui Koot, Invest a arătat că acesta era obligat să o despăgubească în temeiul art. 18 din capitolul 25 din Legea privind societățile pe acțiuni. Acțiunea îndreptată împotriva Evergreen se întemeia, pe de o parte, pe principiile excepției de la limitarea răspunderii și, pe de altă parte, pe faptul că Evergreen își „asumase" răspunderea că va plăti societăților Toréns și Kakelmässan sau că va transfera către Copperhill fondurile necesare în această privință. În ceea ce privește competența Östersunds tingsrätt de a se pronunța cu privire la litigiile în cauză, Invest a arătat că actul cauzator de prejudiciu a fost săvârșit la Åre și că în același loc s-a produs și prejudiciul. Domnul Koot și Evergreen au susținut că, dat fiind că aveau domiciliul și, respectiv, sediul în Olanda, acest tribunal nu era competent să se pronunța cu privire la aceste litigii. La 26 aprilie 2011, Östersunds tingsrätt a decis să respingă acțiunile Invest, declarând că nu este competent să se pronunțe cu privire la litigiile în cauză. Potrivit acestui tribunal, litigiile respective nu intră nici în sfera materiei contractuale, nici în sfera materiei delictuale sau cvasidelictuale în sensul art. 5 pct. 1 și 3 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 și 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. În consecință, în conformitate cu norma generală prevăzută la art. 2 pct. 1 din regulamentul menționat, pentru soluționarea litigiilor respective ar trebui să fie sesizate instanțele din statul membru în care au domiciliul, respectiv sediul, dl Koot și Evergreen. Invest a atacat cu apel aceste hotărâri la Hovrätten för Nedre Norrland, solicitând ca acesta să adreseze Curții o cerere de decizie preliminară. Ulterior, Invest a cesionat creanțele sale către ÖFAB.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:

Cu titlu preliminar, s-a reținut că **acțiunile în discuție în litigiul principal nu sunt legate de o procedură de insolvență,** ci au fost introduse după ce Copperhill a fost supusă unei proceduri de reorganizare. Astfel, acțiunile în discuție în litigiul principal **nu constituie prerogative exclusive ale administratorului judiciar** care trebuie exercitate în interesul tuturor creditorilor, ci este vorba despre drepturi pe

care ÖFAB este liberă să le exercite în interes propriu. În consecință, este necesar să se constate că acțiunile în discuție în litigiul principal **intră în domeniul de aplicare al Regulamentului** nr. 44/2001 *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 25-26).

În ceea ce privește acțiunile în discuție în litigiul principal, reiese din dosarul prezentat Curții că acestea urmăresc să pună în discuție răspunderea dlui Koot, în calitate de administrator al Copperhill, în temeiul art. 18 din capitolul 25 din Legea privind societățile pe acțiuni, precum și răspunderea Evergreen, în calitate de acționar al acestei societăți, în temeiul excepției de la limitarea răspunderii, astfel cum a fost dezvoltată de jurisprudența Högsta domstolen (Curtea Supremă din Suedia). Astfel cum reiese, de asemenea, din decizia de trimitere, acțiunile menționate se întemeiază nu pe un angajament asumat în mod liber de una dintre aceste părți față de cealaltă, ci pe susținerea potrivit căreia administratorul Copperhill, întrucât nu a îndeplinit anumite formalități în vederea controlării situației financiare a acestei societăți, precum și acționarul principal al acesteia și-ar fi neglijat obligațiile legale, permițând societății menționate să continue să funcționeze în pofida faptului că aceasta era subcapitalizată și trebuia să intre în lichidare. În temeiul legislației aplicabile, acest administrator și acest acționar pot, dacă este cazul, să fie ținuți răspunzători pentru datoriile Copperhill. Or, deși acțiunile în discuție în litigiul principal urmăresc ca administratorul și acționarul menționați să fie ținuți răspunzători pentru datoriile Copperhill, ele permit înainte de toate obținerea plății creanțelor care, întrucât administratorul și acționarul acestei societăți nu și-au îndeplinit obligațiile legale, nu au putut fi stinse în întregime față de societatea menționată. În speță, aceste acțiuni urmăresc astfel repararea prejudiciului care rezultă din faptul că Toréns și Kakelmässan au realizat lucrări pentru Copperhill fără a putea obține ulterior, de la această societate, plata integrală a sumelor datorate de aceasta din urmă pentru lucrările respective. În consecință, acțiunile în discuție în litigiul principal, fără a anticipa calificarea altor acțiuni care pot fi introduse împotriva unui administrator sau a unui acționar al unei societăți, intră în sfera art. 5 pct. 3 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 35-38).

În cazul **acțiunilor** în discuție în litigiul principal, **introduse de creditorii unei societăți pe acțiuni împotriva administratorului și a acționarului principal** al acestei societăți, **pentru motivul că și-ar fi neglijat obligațiile legale** în ceea ce privește societatea menționată, **locul producerii evenimentului cauzator** al prejudiciului trebuie să prezinte atât pentru reclamanți, cât și pentru pârâți **un mare grad de previzibilitate. De asemenea,** în aceste condiții, trebuie să existe, **din perspectiva bunei administrări a justiției și a organizării utile a procesului, o legătură deosebit de strânsă** între acțiunile introduse de reclamanți și locul menționat. În această privință, este necesar să se arate că, într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, în care este vorba despre acțiuni întemeiate pe susținerea potrivit căreia administratorul și acționarul principal al Copperhill nu și-ar fi îndeplinit obligațiile legale referitoare la controlarea situației financiare a acestei societăți și la continuarea desfășurării activității de către aceasta, în pofida faptului că ea era subcapitalizată și trebuia să

solicite să intre în lichidare, nu situația financiară sau activitatea societății menționate sunt vizate ca atare, ci concluzia care trebuie dedusă cu privire la o eventuală omisiune a controlului care intră în sarcina administratorului și a acționarului. Reiese din dosarul prezentat Curții că, în perioada în care s-au produs faptele în litigiu, **sediul** Copperhill s-a aflat în comuna Åre, care intră în competența teritorială a Östersunds tingsrätt. Copperhill a desfășurat activități comerciale în Åre, unde, în această perioadă, a construit un hotel. În aceste împrejurări, se pare că **activitățile desfășurate și situația financiară legată de aceste activități au legătură cu acest loc.** În orice caz, informațiile privind situația financiară și activitatea acestei societăți, necesare pentru îndeplinirea obligațiilor de gestiune care revin administratorului și acționarului, trebuiau să fie disponibile în locul menționat. Situația este aceeași pentru informațiile privind pretinsa nerespectare a respectivelor obligații. Revine instanței de trimitere sarcina de a verifica exactitatea acestor informații (considerentele 52-54). Normele de competență specială enunțate la art. 5 pct. 3 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* răspund unui obiectiv de proximitate și sunt întemeiate pe existența unei legături deosebit de strânse între contract sau locul unde s-a produs fapta prejudiciabilă și instanța care trebuie să soluționeze cauza. Or, un litigiu având ca obiect creanțe care intră în sfera materiei „delictuale și cvasidelictuale" **continuă, în principiu, să prezinte o legătură strânsă cu locul în care s-a produs fapta prejudiciabilă, chiar dacă creanțele respective au făcut obiectul unei cesiuni.** A admite că o cesiune de creanțe, realizată de creditorul inițial, ar putea avea influență asupra determinării instanței competente potrivit art. 5 pct. 3 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* ar fi, de asemenea, contrar unuia dintre obiectivele acestui regulament, amintit în considerentul (11) al acestuia *[considerentul (15) din Preambulul Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, potrivit căruia normele de competență trebuie să prezinte un mare grad de previzibilitate (considerentele 57-58).

2.9. Locul producerii faptei prejudiciabile: locul producerii evenimentului cauzal și locul unde prejudiciul a survenit. Justificare. În cazul în care locul unde se situează fapta susceptibilă de a antrena o răspundere delictuală sau cvasidelictuală și locul unde această faptă a antrenat un prejudiciu nu sunt identice, expresia *„locul unde s-a produs fapta prejudiciabilă"*, cuprinsă în art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, trebuie înțeleasă în sensul că vizează atât locul unde a survenit prejudiciul, cât și locul evenimentului cauzal.

Rezultă că pârâtul poate fi chemat în judecată, la alegerea reclamantului, fie în fața instanței de la locul unde s-a produs prejudiciul, fie de la locul producerii evenimentului cauzal care se află la originea acestui prejudiciu *(Hotărârea din 30 noiembrie 1976, 21/76, Handelskwekerij G.J. Bier BV împotriva Mines de potasse d'Alsace SA, Repertoriul jurisprudenței, 1976, p. 01735)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: societatea comercială horticolă Handelskwekerij G.J. Bier BV, cu sediul în Olanda, și o fundație având ca scop ameliorarea calității apei în bazinul Rinului au chemat în judecată, în fața unei instanțe olandeze, societatea comercială Mines de potasse d'Alsace SA, cu sediul în Franța, ca urmare a poluării apelor Rinului prin deversarea de deșeuri saline provenind de la exploatarea pârâtei. Astfel cum a reieșit din dosarul cauzei, exploatația horticolă a reclamantei Handelskwekerij G.J. Bier BV utilizează pentru irigații în special apele Rinului a căror concentrație de sare ar afecta plantațiile, obligând reclamanta să întreprindă măsuri costisitoare în vederea limitării pagubelor. Reclamantele au justificat calitatea procesuală pasivă a pârâtei prin aceea că salinitatea excesivă a Rinului este cauzată în principal de deversările masive operate de către aceasta. Instanța olandeză s-a declarat necompetentă în raport cu prevederile art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că, dată fiind strânsa legătură dintre elementele constitutive ale oricărei forme de răspundere, nu este indicat să se opteze pentru unul dintre cele două puncte de legătură posibile *[locul producerii prejudiciului sau locul evenimentului cauzal – n.n.]* cu excluderea celuilalt, fiecare dintre acestea putând furniza, în funcție de circumstanțe, informații utile din punct de vedere al probei și al organizării procesului (considerentul 17).

Ca atare, semnificația expresiei **„locul producerii faptei prejudiciabile"**, în sensul art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, trebuie determinată astfel încât să se recunoască reclamantului o opțiune privind introducerea acțiunii **fie la locul unde prejudiciul s-a materializat, fie la locul evenimentului cauzal.** Opțiunea exclusivă pentru locul unde evenimentul cauzal s-a produs ar avea ca efect, într-un număr semnificativ de cazuri, producerea unei confuzii între regulile de competență prevăzute de art. 2 și art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 4 și art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, astfel încât această ultimă prevedere s-ar vedea lipsită de efectul său util[1]. Pe de altă parte, opțiunea exclusivă pentru locul producerii prejudiciului ar avea ca efect excluderea, în cazul în care locul producerii evenimentului cauzal nu coincide cu domiciliul persoanei responsabile, a unei legături utile cu o jurisdicție foarte apropiată de cauza prejudiciului (considerentele 19-21).

2.10. Locul producerii faptei prejudiciabile: locul producerii evenimentului cauzal și locul unde prejudiciul a survenit. Locul producerii evenimentului cauzal: condiția ca presupusul autor al faptei ilicite să fi acționat el însuși în respectivul loc. Articolul 5 pct. 3 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie

[1] Domiciliul pârâtului – punct de legătură instituit de art. 2 *[art. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* –, coincizând adesea cu locul producerii evenimentului cauzal – punct de legătură instituit de art. 5 pct. 3 *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* în interpretarea avută în vedere.

interpretat în sensul că, în cazul în care se invocă publicitatea comparativă ilicită sau imitația neloială a unui semn protejat de o marcă comunitară, interzise de Legea privind combaterea concurenței neloiale (Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb) a statului membru de care aparține instanța sesizată, această dispoziție nu permite să se stabilească, în temeiul locului unde s-a produs evenimentul cauzator al prejudiciului rezultat din încălcarea acestei legi, competența unei instanțe din statul membru în condițiile în care acela dintre presupușii autori care este chemat în judecată în fața acesteia nu a acționat el însuși în acest stat membru. În schimb, într-un astfel de caz, dispoziția amintită permite să se stabilească, în temeiul locului materializării prejudiciului, competența jurisdicțională pentru a soluționa o acțiune în răspundere întemeiată pe respectiva lege națională formulată împotriva unei persoane stabilite în alt stat membru și cu privire la care se pretinde că a săvârșit în acest stat o faptă care a produs sau riscă să producă un prejudiciu în raza teritorială a instanței sesizate *(Hotărârea din 5 iunie 2014, C-360/12, Coty Germany GmbH împotriva First Note Perfumes NV, publicată în Repertoriul electronic).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 3 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: din decizia de trimitere reiese că Coty Germany, stabilită în Mainz (Germania), produce și distribuie parfumuri și produse cosmetice. Aceasta este titulara drepturilor asupra mărcii comunitare tridimensionale (alb/negru) nr. 003788767 reprezentând un flacon, înregistrată pentru produse de parfumerie. Coty Germany comercializează parfumul pentru femei denumit „*Davidoff Cool Water Woman*" într-un flacon colorat conținând inscripții ce reproduc respectiva marcă comunitară. First Note, o societate stabilită în Oelegem (Belgia), are ca obiect de activitate comerțul cu ridicata de parfumuri. În cursul lunii ianuarie a anului 2007, aceasta a vândut parfumul denumit „*Blue Safe for Women*" lui Stefan P. Warenhandel (denumit în continuare „Stefan P."), al cărui sediu comercial este situat în Germania. Din decizia de trimitere reiese că produsele i-au fost livrate acestuia din urmă la sediul First Note din Belgia și că acesta le-a revândut ulterior pe teritoriul Germaniei. Coty Germany a formulat o acțiune împotriva First Note, susținând că distribuirea de către aceasta din urmă a parfumului respectiv într-un flacon similar celui a cărui reprezentare face obiectul mărcii menționate mai sus constituie o contrafacere de marcă, o publicitate comparativă ilicită și o imitație neloială. Această acțiune a fost respinsă atât în primă instanță, cât și în apel. Prin hotărârea pronunțată în apel s-a decis în sensul necompetenței internaționale a instanțelor germane. Coty Germany a formulat recurs la Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție). În susținerea recursului, aceasta invocă marca comunitară nr. 003788767, precum și faptul că, în Legea privind combaterea concurenței neloiale, astfel de practici comerciale sunt interzise, iar în subsidiar, în ipoteza în care un asemenea cumul de pretenții ar fi exclus, recurenta se întemeiază, în primul rând,

pe marca comunitară și, în al doilea rând, pe Legea germană privind combaterea concurenței neloiale.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:

În ceea ce privește o cerere întemeiată pe încălcarea legii naționale privind combaterea concurenței neloiale, art. 5 pct. 3 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este aplicabil în scopul de a stabili competența jurisdicțională a instanței sesizate (considerentul 42).

În ceea ce privește locul unde s-a produs evenimentul cauzator al prejudiciului, din decizia de trimitere reiese că mai mulți autori sunt presupuși a se afla la originea pretinsului prejudiciu și că First Note, care este unica pârâtă din litigiul principal, a acționat numai în Belgia și, prin urmare, în afara razei teritoriale a instanței în fața căreia a fost chemată în judecată. Or, astfel cum Curtea a statuat deja, în împrejurări în care **unul singur dintre mai mulți autori prezumați** ai unui pretins prejudiciu **este acționat în justiție în fața unei instanțe în a cărei rază teritorială nu a acționat, nu se poate considera că evenimentul cauzator al prejudiciului s-a produs în raza teritorială a acestei instanțe** în sensul art. 5 pct. 3 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (a se vedea Hotărârea *Melzer*, EU:C:2013:305, pct. 40). În consecință, art. 5 pct. 3 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu permite să se stabilească, în temeiul locului unde s-a produs evenimentul cauzator al prejudiciului, competența jurisdicțională de a soluționa o acțiune în răspundere întemeiată pe Legea privind combaterea concurenței neloiale a statului membru de care aparține instanța sesizată îndreptată împotriva unuia dintre presupușii autori ai prejudiciului care nu a acționat în raza teritorială a instanței sesizate (a se vedea Hotărârea *Melzer*, EU:C:2013:305, pct. 41) (considerentele 49-51).

În împrejurări precum cele din cauza principală, un litigiu cu privire la încălcarea legii menționate poate fi soluționat de instanțele germane, în măsura în care fapta săvârșită în alt stat membru a produs sau riscă să producă un prejudiciu în raza teritorială a instanței sesizate. În această privință, revine instanței sesizate sarcina de a aprecia, în lumina elementelor de care dispune, în ce măsură vânzarea parfumului denumit *„Blue Safe for Women"* lui Stefan P., efectuată pe teritoriul Belgiei, a fost de natură să încalce dispozițiile Legii germane privind combaterea concurenței neloiale și a putut, ca urmare a acestui fapt, să producă un prejudiciu în raza teritorială a acestei instanțe (considerentele 57-58).

2.11. Locul producerii faptei prejudiciabile: locul producerii evenimentului cauzal și locul unde prejudiciul a survenit. Locul producerii evenimentului cauzal: condiția ca presupusul autor al faptei ilicite să fi acționat el însuși în respectivul loc. Locul producerii prejudiciului: limitele competenței, principiul teritorialității. Articolul 5 pct. 3 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, în caz de pluralitate de autori prezumați ai unui pretins prejudiciu adus drepturilor patrimoniale de autor protejate în statul

membru de care aparține instanța sesizată, această dispoziție nu permite să se stabilească, din perspectiva locului unde s-a produs evenimentul cauzator al acestui prejudiciu, competența instanței în raza căreia acela dintre autorii prezumați care a fost chemat în judecată nu a acționat, însă ea permite stabilirea competenței acestei instanțe din perspectiva locului materializării pretinsului prejudiciu, cu condiția să existe riscul ca el să se materializeze în raza instanței sesizate. În această ultimă ipoteză, instanța menționată nu este competentă să se pronunțe decât cu privire la prejudiciul cauzat pe teritoriul statului membru de care aparține *(Hotărârea din 3 aprilie 2014, C-387/12, Hi Hotel HCF SARL împotriva Uwe Spoering, publicată în Repertoriul electronic).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 3 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic. Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: dl Spoering este un fotograf care, în cursul lunii februarie 2003, a realizat pentru Hi Hotel 25 de diapozitive cu imagini de interior ale mai multor camere din hotelul exploatat de aceasta la Nisa. Domnul Spoering a acordat Hi Hotel dreptul de a exploata fotografiile în broșuri publicitare și pe pagina sa de internet. Drepturile de exploatare nu au făcut obiectul unei convenții scrise. Hi Hotel a plătit factura, în sumă de 2.500 de euro, aferentă acestor fotografii. Factura respectivă conținea mențiunea *„include the rights – only for the hotel hi"*. În anul 2008, domnul Spoering a remarcat într-o librărie din Köln un volum ilustrat denumit *„Innenarchitektur weltweit"* („Arhitectură de interior în lume"), publicat de Editura Phaidon, cu sediul în Berlin (Germania), care cuprindea reproducerile a nouă fotografii pe care acesta le făcuse în hotelul exploatat de Hi Hotel la Nisa. Considerând că Hi Hotel i-a încălcat drepturile de autor asupra fotografiilor prin punerea lor la dispoziția terților, și anume Editurii Phaidon, domnul Spoering a chemat Hi Hotel în judecată la Köln. El a solicitat, printre altele, obligarea Hi Hotel să înceteze să reproducă sau să solicite să se reproducă, să difuzeze sau să solicite să se difuzeze, să expună sau solicite să se expună pe teritoriul german, fără consimțământul său prealabil, fotografiile menționate la punctul anterior din hotărâre (cerere în încetare), precum și obligarea Hi Hotel la plata de despăgubiri pentru toate prejudiciile pe care le-a suferit sau le-ar suferi din cauza comportamentului acesteia. Hi Hotel a susținut că Editura Phaidon are un sediu și în Paris (Franța) și că directorul Hi Hotel ar fi putut să pună fotografiile în discuție la dispoziția editurii respective. Hi Hotel nu ar avea cunoștință de împrejurarea dacă această editură le-a pus ulterior la dispoziția societății germane care face parte din același grup.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că art. 5 pct. 3 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* **nu permite să se stabilească, din perspectiva locului unde s-a produs evenimentul cauzator al prejudiciului, o competență jurisdicțională în privința unuia dintre autorii presupuși ai prejudiciului respectiv, care nu a acționat în raza teritorială a instanței sesizate** (considerentul 32).

Totuși, competența de a judeca o acțiune în materie delictuală sau cvasidelictuală poate fi stabilită în favoarea instanței sesizate cu o cerere de constatare a încălcării drepturilor patrimoniale de autor în cazul în care statul membru pe teritoriul căruia se află respectiva instanță protejează drepturile patrimoniale invocate de reclamant și în cazul în care prejudiciul invocat riscă să se materializeze în raza teritorială a instanței sesizate (a se vedea Hotărârea *Pinckney*, EU:C:2013:635, pct. 43) (considerentul 35).

În cauza principală, dl Spoering invocă o încălcare a mai multor drepturi patrimoniale de autor, și anume dreptul de reproducere, de difuzare sau de expunere a fotografiilor în discuție. Este cert că aceste drepturi sunt protejate în Germania în conformitate cu Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională (JO L 167, p. 10, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 230) (considerentul 36).

În împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal, trebuie să se considere că riscul materializării prejudiciului decurge din posibilitatea de a se procura reproducerea operei de care sunt legate drepturile de care se prevalează reclamantul dintr-o librărie situată în circumscripția instanței sesizate. În speță, punerea fotografiilor în discuție la dispoziția Editurii Phaidon din Paris se află la originea reproducerii și distribuției respective, iar prin aceasta, la originea riscului materializării pretinsului prejudiciu (considerentul 37).

În schimb, întrucât protecția acordată de statul membru al instanței sesizate este limitată doar la teritoriul respectivului stat membru, instanța sesizată în temeiul materializării prejudiciului nu este competentă să se pronunțe decât cu privire la prejudiciul cauzat pe teritoriul acestui stat membru (Hotărârea *Pinckney*, EU:C:2013:635, pct. 45) (considerentul 38).

Astfel, instanțele altor state membre rămân în principiu competente, în raport cu art. 5 pct. 3 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și cu **principiul teritorialității**, să se pronunțe cu privire la **prejudiciul cauzat drepturilor patrimoniale de autor pe teritoriul statului membru din care fac parte**, dat fiind că ele se află în poziția cea mai potrivită, pe de o parte, pentru a evalua dacă s-a adus efectiv atingere drepturilor patrimoniale de autor garantate de statul membru în cauză și, pe de altă parte, pentru a stabili natura prejudiciului care a fost cauzat (a se vedea Hotărârea *Pinckney*, EU:C:2013:635, pct. 46) (considerentul 39).

2.12. Locul producerii faptei prejudiciabile: locul producerii evenimentului cauzal și locul unde prejudiciul a survenit. Interdicția interpretării extensive în funcție de circumstanțe incerte, precum locul situării „centrului patrimoniului" victimei. Riscul includerii domiciliului reclamantului, soluție neagreată, în principiu, de regulament. Articolul 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că sintagma *„locul unde fapta prejudiciabilă s-a produs"* nu vizează domiciliul reclamantului, unde se găsește *„centrul patrimoniului acestuia"*, pentru singurul motiv că reclamantul ar fi suferit un prejudiciu financiar rezultând din pierderea unor elemente ale

patrimoniului său, pierdere produsă pe teritoriul unui alt stat contractant *(Hotărârea din 10 iunie 2004, C-168/02, Rudolf Kronhofer împotriva Marianne Maier ș.a., Repertoriul jurisprudenței, 2004, p. I-06009).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: fiind incitat telefonic de către patru persoane cu domiciliul în Germania (Marianne Maier, Christian Möller, Wirich Hofius și Zeki Karan), dl Rudolf Kronhofer, având domiciliul în Austria, a transferat suma de 82.500 USD pentru a fi plasată în cadrul unor operațiuni speculative la Bursa de la Londra, operațiuni concretizate în pierderea unei părți din capitalul transferat. În aceste condiții dl Rudolf Kronhofer a chemat în judecată, în fața instanțelor austriece, pe pârâții Marianne Maier, Christian Möller, Wirich Hofius și Zeki Karan pentru recuperarea prejudiciului suferit.

Pentru a interpreta prevederile art. 5 pct. 3 *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, Curtea a reținut că art. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* stabilește regula potrivit căreia persoana domiciliată pe teritoriul unui stat contractant poate fi chemată în fața instanțelor respectivului stat, indiferent de naționalitatea sa. Doar prin excepție, reglementarea cercetată instituie o serie de competențe speciale, de strictă interpretare, printre care și aceea prevăzută de art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 12-14). În acest ultim caz, sintagma „locul unde fapta prejudiciabilă s-a produs" vizează deopotrivă locul unde prejudiciul a survenit și locul evenimentului cauzal aflat la originea prejudiciului, astfel încât pârâtul poate fi acționat în fața instanței din oricare din aceste locuri (considerentul 16).

În raport cu particularitățile speței, care determină ca prejudiciul ce se pretinde a fi fost suferit de către reclamant să afecteze simultan ansamblul patrimoniului acestuia, Curtea a apreciat că noțiunea de **„locul unde fapta prejudiciabilă s-a produs" nu trebuie interpretată extensiv**, astfel încât să înglobeze orice loc în care se pot resimți consecințele prejudiciabile ale unui fapt ce a cauzat un prejudiciu survenit efectiv într-un alt loc (considerentele 17 și 19). O interpretare extensivă ar conduce la determinarea instanței competente în funcție de **circumstanțe incerte, precum locul situării „centrului patrimoniului" victimei,** contrare obiectivelor Convenției de la Bruxelles *[respectiv Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* de protecție a persoanelor stabilite pe teritoriul Comunității, în sensul de a permite cu ușurință reclamantului să determine instanța în fața căreia ar putea introduce acțiunea, iar pârâtului să prevadă în mod rezonabil în fața cărei instanțe ar putea fi chemat în judecată. În plus, o interpretare extensivă ar fi **susceptibilă de a recunoaște, adesea, competența instanței de la domiciliul reclamantului, soluție neagreată** de Convenția de la Bruxelles *[și nici de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, cu excepția cazurilor în care aceasta este în mod expres prevăzută (considerentul 20).

2.13. Locul producerii faptei prejudiciabile: locul producerii evenimentului cauzal și locul unde prejudiciul a survenit. Locul producerii prejudiciului: locul producerii prejudiciului efectiv, iar nu orice loc în care pot fi resimțite consecințe ale acestuia. Riscul includerii domiciliului reclamantului, soluție neagreată, în principiu, de regulament. Interdicția interpretării extensive. Noțiunea de *„loc unde faptul prejudiciabil s-a produs"* prevăzută de art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretată în sensul că nu vizează locul unde victima pretinde că a suferit un prejudiciu patrimonial ca urmare a unui prejudiciu inițial survenit și suferit de către aceasta într-un alt stat contractant *(Hotărârea din 19 septembrie 1995, C-364/93, Antonio Marinari împotriva Lloyds Bank plc și Zubaidi Trading Company, Repertoriul jurisprudenței, 1995, p. I-02719).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: Antonio Marinari, cetățean italian cu domiciliul în Italia, a prezentat la plată băncii Lloyds Bank, cu sediul în Marea Britanie, mai multe bilete la ordin în sumă totală de 752.500.000 USD. Angajații băncii, apreciind că proveniența acestor titluri ar fi îndoielnică, au sesizat poliția, fapt ce a condus la arestarea dlui Marinari. După punerea sa în libertate, dl Marinari a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva Lloyds Bank, în fața unei instanțe italiene, solicitând obligarea pârâtului la repararea prejudiciului cauzat prin arestarea sa, prin rezilierea unor contracte ca urmare a arestării sale și prin atingerea adusă reputației sale. În fundamentarea competenței instanței italiene, dl Marinari a invocat dispozițiile art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, arătând că expresia „prejudiciul cauzat" vizează, dincolo de rezultatul fizic, prejudiciul în sens juridic, respectiv diminuarea patrimoniului unei persoane.

Pentru a interpreta prevederile art. 5 pct. 3 *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, Curtea a reținut că „locul unde faptul prejudiciabil s-a produs" vizează atât locul producerii prejudiciului, cât și locul evenimentului cauzal, pârâtul putând fi chemat în judecată, la alegerea reclamantului, în fața instanței din oricare dintre locurile indicate (considerentul 11). **Dreptul de opțiune al reclamantului nu trebuie,** totuși, extins dincolo de circumstanțele pertinente care îl justifică, astfel încât **să conducă la stabilirea competenței instanței de la domiciliul reclamantului** (față de care reglementarea analizată este, de principiu, ostilă) **în detrimentul instanței de la domiciliul pârâtului** (a cărei competență constituie regula în materie). În consecință, **noțiunea „locul unde faptul prejudiciabil s-a produs" nu trebuie interpretată** de o manieră extensivă care să înglobeze **orice loc unde pot fi resimțite consecințele prejudiciabile ale unui fapt care a produs, deja, un prejudiciu efectiv într-un alt loc.** Așadar, această noțiune nu poate fi interpretată ca incluzând locul unde victima pretinde a fi suferit un prejudiciu patrimonial ca urmare a unei prejudiciu inițial survenit și suferit de către aceasta într-un alt stat contractant (considerentele 13-15).

O altă interpretare ar conduce la stabilirea competenței unei jurisdicții care nu prezintă nicio legătură cu litigiul care să justifice aplicarea regulii speciale de competență stabilite prin art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 20).

2.14. Locul producerii faptei prejudiciabile: locul producerii evenimentului cauzal și locul unde prejudiciul a survenit. Defăimare internațională prin presă. Locul producerii evenimentului cauzal: sediul editorului, pentru totalitatea prejudiciului. Locul producerii prejudiciului: locul unde a fost difuzată publicația, doar pentru prejudiciul cauzat pe acel teritoriu. Criteriul proximității. Inaplicabilitatea regulamentului cu privire la condițiile răspunderii și la regimul probelor. *a)* În cazul unei defăimări produse prin intermediul unui articol de presă difuzat în mai multe state contractante, expresia *„locul unde faptul prejudiciabil s-a produs"* prevăzută de art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretată în sensul că victima poate formula o acțiune în daune împotriva editorului fie în fața jurisdicției statului contractant unde se află sediul editorului respectivei publicații, jurisdicție ce are competența de a dispune repararea întregului prejudiciu cauzat prin defăimare, fie în fața jurisdicțiilor din fiecare stat contractant în care publicația a fost difuzată și unde victima pretinde că a suferit o atingere adusă reputației sale, fiecare jurisdicție fiind în acest caz competentă numai cu privire la daunele cauzate pe teritoriul propriului stat.

b) Condițiile referitoare la aprecierea caracterului prejudiciabil al faptei litigioase și condițiile privitoare la proba existenței și a întinderii prejudiciului invocat de către victima defăimării nu se includ în sfera de aplicare a convenției *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, ci sunt cârmuite de dreptul material determinat de normele conflictuale ale dreptul național al instanței sesizate, sub rezerva ca această aplicare să nu aducă atingere efectului util al convenției *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 7 martie 1995, C-68/93, Fiona Shevill, Ixora Trading Inc., Chequepoint SARL și Chequepoint International Ltd împotriva Presse Alliance SA, Repertoriul jurisprudenței, 1995, p. I-00415).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

a) Pentru a interpreta acest text, Curtea a reamintit că expresia „locul producerii faptului prejudiciabil", în sensul art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, vizează atât locul producerii prejudiciului, cât și locul producerii evenimentului cauzal, astfel încât pârâtul să poată fi chemat în judecată, la alegerea reclamantului, fie în fața instanței de la locul unde prejudiciul a intervenit, fie în fața instanței de la locul unde s-a produs evenimentul cauzal aflat la originea prejudiciului (considerentul 20).

În ipoteza defăimării printr-un articol de presă difuzat pe teritoriul mai multor state contractante, locul producerii evenimentului cauzal este locul unde se află sediul

editorului publicației respective, întrucât acesta reprezintă locul de origine al faptului prejudiciabil, de unde defăimarea a fost exprimată și pusă în circulație. Instanța statului pe al cărui teritoriu se află sediul editorului este competentă să soluționeze acțiunea în daune cu privire la întregul prejudiciu cauzat prin fapta ilicită. Această instanță coincide, însă, de principiu, cu instanța de la domiciliul pârâtului, potrivit regulii generale instituite de art. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 24-26).

Recunoașterea posibilității reclamantului de a introduce acțiunea și în fața instanței de la locul unde prejudiciul s-a materializat evită, ca atare, lipsirea de conținut a art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 27). **În cazul defăimării internaționale prin presă, atingerea adusă onoarei și reputației** unei persoane se manifestă în **locurile unde publicația este difuzată,** dacă victima este cunoscută în acele locuri (considerentul 29). În consecință, **jurisdicția fiecărui stat contractant**, în care a fost difuzată publicația defăimătoare și unde victima pretinde că ar fi suferit o atingerea adusă reputației, este competentă să soluționeze litigiul cu privire la **prejudiciile cauzate victimei pe teritoriul respectivului stat** (considerentul 30). O asemenea competență este justificată de **imperativul unei bune administrări a justiției** determinate de **criteriul proximității teritoriale** (considerentele 31 și 32).

b) În ceea ce privește dreptul material aplicabil, Curtea a reamintit că obiectivul urmărit de Convenția de la Bruxelles *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este acela de a stabili o repartizare a competențelor între instanțele statelor membre, în materie civilă și comercială, iar nu de a unifica regulile de drept material sau de procedură ale acestor state (considerentul 35). În domeniul răspunderii extracontractuale, reglementarea analizată are ca scop să determine instanța/instanțele competente să soluționeze litigiul în funcție de locurile unde s-a produs un fapt considerat ca fiind prejudiciabil. În schimb, reglementarea nu precizează **condițiile în care un fapt poate fi considerat ca prejudiciabil** cu privire la victimă **și** nici **mijloacele de probă** pe care reclamantul ar trebui să le folosească în fața instanței sesizate pentru a-și fundamenta acțiunea. Aceste aspecte trebuie stabilite de către instanța sesizată prin aplicarea dreptului material determinat de **normele conflictuale** ale dreptului forului, sub rezerva ca această aplicare să nu aducă atingere efectului util al convenției (considerentele 37-39).

2.15. Locul producerii faptei prejudiciabile: locul producerii evenimentului cauzal și locul unde prejudiciul a survenit. Prejudiciu cauzat prin intermediul internetului. Încălcare a unui drept referitor la personalitate. Locul producerii prejudiciului: locul unde conținutul a fost accesibil, doar pentru prejudiciul cauzat în acel loc. Locul producerii evenimentului cauzal: locul situării centrului intereselor victimei, pentru întregul prejudiciu. Centrul intereselor victimei: domiciliul acesteia sau alte criterii ce indică o legătură strânsă cu statul instanței sesizate, precum desfășurarea activității profesionale. Articolul 5 pct. 3 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară,

recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, în cazul unei pretinse încălcări a drepturilor referitoare la personalitate prin intermediul unor informații postate pe un site internet, persoana care se consideră prejudiciată poate să sesizeze cu o acțiune în răspundere, pentru întregul prejudiciu cauzat, fie instanțele din statul membru al locului de stabilire a editorului acestor informații, fie instanțele din statul membru în care se află centrul intereselor sale. De asemenea, în locul unei acțiuni în răspundere pentru întregul prejudiciu cauzat, această persoană poate să formuleze acțiune la instanțele din fiecare stat membru pe teritoriul căruia o informație postată este sau a fost accesibilă. Acestea sunt competente să se pronunțe numai asupra prejudiciului cauzat pe teritoriul statului membru al instanței sesizate *[Hotărârea din 25 octombrie 2011, cauzele conexate C-509/09 și C-161/10, eDate Advertising GmbH împotriva X (C-509/09) și Olivier Martinez și Robert Martinez împotriva MGN Limited (C-161/10), Repertoriul jurisprudenței, 2011, p. I-10269]*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 3 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.
Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt:
În cauza C-509/09, în anul 1993, X, domiciliat în Germania, a fost condamnat de o instanță germană, împreună cu fratele său, la pedeapsa cu închisoarea pe viață pentru uciderea unui actor cunoscut. Din luna ianuarie 2008, X se află în regim de liberare condiționată. eDate Advertising, cu sediul în Austria, gestionează un portal având adresa „www.rainbow.at". La rubrica „Info-News", pe paginile destinate informațiilor mai puțin recente, pârâta a pus la dispoziție până la 18 iunie 2007, în vederea consultării, o informație datând din 23 august 1999. În această informație se menționa, indicând numele lui X și al fratelui său, faptul că ambii formulaseră o cale de atac împotriva hotărârii de condamnare la Bundesverfassungsgericht (Curtea Constituțională Federală) din Karlsruhe (Germania). Pe lângă o scurtă descriere a faptelor săvârșite în 1990, avocatul mandatat de condamnați este citat ca afirmând că aceștia intenționau să dovedească faptul că mai mulți dintre martorii principali ai acuzării nu au spus adevărul în proces. X a solicitat eDate Advertising să înceteze difuzarea informațiilor menționate, precum și să dea o declarație prin care să se angajeze că nu le mai difuzează în viitor. eDate Advertising nu a răspuns la această scrisoare, însă, la 18 iunie 2007, a retras de pe site-ul său internet informația contestată. Prin acțiunea introdusă la instanțele germane, X solicită obligarea eDate Advertising ca, în informațiile care îl privesc referitoare la fapta comisă, să nu îi mai menționeze numele complet. eDate Advertising a contestat, în principal, competența internațională a instanțelor germane. Întrucât acțiunea a fost admisă în fața celor două instanțe inferioare, eDate Advertising solicită în continuare în fața Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție) respingerea acțiunii.

În cauza C-161/10, în fața Tribunal de grande instance de Paris (Tribunalul de Mare Instanță, Paris), actorul francez Olivier Martinez și tatăl său, Robert Martinez, se plâng de atingerile aduse vieții lor private și dreptului la propria imagine a lui Olivier Martinez, care ar consta în publicarea pe site-ul internet care poate fi accesat la adresa „www.sundaymirror.co.uk" a unui text redactat în limba engleză, datat 3 februarie 2008 și intitulat, potrivit traducerii franceze necontestate depuse în cadrul dezbaterilor, „Kylie Minogue est de nouveau avec Olivier Martinez" („Kylie Minogue, din nou împreună cu Olivier Martinez"), însoțit de detalii privind întâlnirea acestora. În temeiul art. 9 din Codul civil francez, care dispune că „fiecare persoană are dreptul la respectarea vieții sale private", acțiunea este formulată împotriva societății de drept englez MGN, editorul site-ului cotidianului britanic Sunday Mirror. Această societate invocă necompetența Tribunal de grande instance de Paris, în lipsa unei legături suficiente între postarea în litigiu și pretinsul prejudiciu suferit pe teritoriul francez, în timp ce reclamanții apreciază, dimpotrivă, că o astfel de legătură nu este necesară și că, în orice caz, aceasta există. Instanța de trimitere arată că o faptă prejudiciabilă al cărei suport este rețeaua internet nu poate fi considerată ca fiind produsă pe teritoriul unui stat membru decât în cazul în care există o legătură suficientă, substanțială sau semnificativă care o leagă de teritoriul menționat.

Prin intermediul primelor două întrebări formulate în cauza C-509/09 și al întrebării formulate în cauza C-161/10, care trebuie analizate împreună, instanțele de trimitere solicită, în esență, Curții să stabilească modul în care trebuie interpretată expresia „locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă", utilizată la art. 5 pct. 3 din regulament *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, în cazul unei pretinse încălcări a drepturilor referitoare la personalitate prin intermediul unor informații postate pe un site internet.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că, potrivit unei jurisprudențe constante, norma de competență specială enunțată la art. 5 pct. 3 din regulament *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, prin excepție de la principiul competenței instanțelor de la domiciliul pârâtului, se întemeiază pe existența unei legături deosebit de strânse între litigiu și instanțele de la locul unde s-a produs fapta prejudiciabilă, care justifică atribuirea competenței în favoarea acestora din urmă pentru motive legate de buna administrare a justiției și de organizarea utilă a procesului (a se vedea Hotărârea *Zuid-Chemie*, citată anterior, pct. 24 și jurisprudența citată). Trebuie amintit, de asemenea, că expresia „locul unde s-a produs fapta prejudiciabilă" vizează atât locul unde s-a produs evenimentul cauzator al prejudiciului, cât și locul materializării prejudiciului. Aceste două locuri pot constitui o legătură semnificativă din punct de vedere al competenței judiciare, fiecare dintre ele fiind susceptibil, în funcție de împrejurări, să furnizeze indicii deosebit de utile în ceea ce privește probele și organizarea procesului (Hotărârea din 7 martie 1995, *Shevill și alții*, C-68/93, Rec., p. I-415, pct. 20 și 21). În ceea ce privește aplicarea acestor două criterii privind legătura în cazul acțiunilor care au ca obiect repararea unui prejudiciu moral pretins cauzat de o publicare calomniatoare, Curtea a considerat că, în cazul unei **calomnieri prin intermediul unui articol din presă difuzat în**

mai multe state contractante, victima poate formula o **acțiune în despăgubire împotriva editorului fie** în fața instanțelor statului contractant de la **locul de stabilire a editorului publicației** calomniatoare, competente în ceea ce privește repararea **întregului prejudiciu** rezultat din calomniere, **fie în fața instanțelor din fiecare stat contractant în care a fost difuzată publicația** și în care victima pretinde că ar fi suferit o atingere adusă reputației sale, competente să se pronunțe numai asupra **prejudiciului cauzat în statul instanței sesizate** (Hotărârea *Shevill și alții*, citată anterior, pct. 33) (considerentele 40-42).

Cu toate acestea, astfel cum arată atât instanțele de trimitere, cât și majoritatea părților și a persoanelor interesate care au prezentat observații Curții, postarea unor informații pe **un site internet se distinge** de difuzarea teritorială a unui suport de comunicare, precum un imprimat, prin faptul că aceasta vizează, prin esența sa, **ubicuitatea informațiilor** menționate. Acestea pot fi consultate instantaneu de un număr nedeterminat de utilizatori de internet pretutindeni în lume, independent de orice intenție a editorului acestora privind consultarea lor în afara statului membru în care este stabilit și în afara controlului său. Rezultă, așadar, că **internetul reduce utilitatea criteriului referitor la difuzare**, în măsura în care raza difuzării informațiilor postate este, în principiu, universală. În plus, la nivel tehnic, nu este totdeauna posibil să se cuantifice această difuzare cu certitudine și în mod fiabil, în raport cu un anumit stat membru, și, prin urmare, nici să se aprecieze prejudiciul cauzat exclusiv în acel stat membru (considerentele 45-46).

Prin urmare, criteriile referitoare la legătură, amintite la pct. 42 din prezenta hotărâre, **trebuie adaptate în sensul că victima** unei încălcări a **drepturilor referitoare la personalitate** prin intermediul internetului **poate sesiza o instanță pentru tot prejudiciul suferit în funcție de locul materializării prejudiciului cauzat în Uniunea Europeană prin încălcarea menționată.** Dat fiind că impactul unei informații postate asupra drepturilor referitoare la personalitate ale unei persoane poate fi apreciat cel mai bine de instanța de la locul unde **pretinsa victimă își are centrul intereselor**, atribuirea de competență acestei instanțe corespunde obiectivului unei bune administrări a justiției, amintit la pct. 40 din hotărâre. Locul unde persoana își are centrul intereselor corespunde în general **domiciliului** său. Cu toate acestea, o persoană își poate avea centrul intereselor și într-un stat membru în care nu locuiește în mod obișnuit, în măsura în care **alte indicii, precum exercitarea unei activități profesionale,** pot stabili existența unei legături deosebit de strânse cu acel stat membru. Competența instanței de la locul unde pretinsa victimă își are centrul intereselor este conformă obiectivului previzibilității normelor de competență [a se vedea Hotărârea din 12 mai 2011, *BVG*, C-144/10, nepublicată încă în Repertoriu (în prezent, Rep., p. I-03961 – *n.n.*), pct. 33] și în ceea ce privește pârâtul, dat fiind că, în momentul postării unei informații prejudiciabile, autorul informației respective este în măsură să cunoască centrele de interese ale persoanelor care fac obiectul acesteia. Prin urmare, trebuie să se considere că criteriul centrului de interese permite atât reclamantului să identifice cu ușurință instanța pe care o poate sesiza, cât și pârâtului să prevadă în mod rezonabil instanța în fața căreia poate fi acționat în justiție

(a se vedea Hotărârea din 23 aprilie 2009, *Falco Privatstiftung și Rabitsch*, C-533/07, Rep., p. I-3327, pct. 22 și jurisprudența citată). Pe de altă parte, în locul unei acțiuni în răspundere pentru întregul prejudiciu, criteriul materializării prejudiciului, care rezultă din Hotărârea *Shevill și alții*, citată anterior, atribuie competență instanțelor din fiecare stat membru pe teritoriul căruia o informație postată este sau a fost accesibilă. Aceste instanțe sunt competente să se pronunțe numai asupra prejudiciului cauzat pe teritoriul statului membru al instanței sesizate (considerentele 48-51).

2.16. Locul producerii faptei prejudiciabile: locul producerii evenimentului cauzal și locul unde prejudiciul a survenit. Prejudiciu cauzat prin intermediul internetului. Distincție. Încălcarea unui drept referitor la personalitate. Locul producerii prejudiciului: locul unde conținutul a fost accesibil, doar pentru prejudiciul cauzat în acel loc. Locul producerii evenimentului cauzal: locul situării centrului intereselor victimei, pentru întregul prejudiciu. Încălcarea unui drept de proprietate intelectuală sau industrială ce presupune o înregistrare. Locul producerii prejudiciului: locul unde a avut loc înregistrarea pentru prejudiciul cauzat pe teritoriul respectivului stat. Articolul 5 pct. 3 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, în cazul în care se invocă încălcarea drepturilor patrimoniale de autor garantate de statul membru al instanței sesizate, aceasta este competentă să judece o acțiune în răspundere formulată de autorul unei opere împotriva unei societăți care are sediul în alt stat membru și care a reprodus în acel stat respectiva operă pe un suport material care este apoi vândut de societăți cu sediul într-un al treilea stat membru prin intermediul unui site internet care este accesibil și în raza teritorială a instanței sesizate. Această instanță este competentă să se pronunțe numai cu privire la prejudiciul cauzat pe teritoriul statului membru de care aparține *(Hotărârea din 3 octombrie 2013, C-170/12, Peter Pinckney împotriva KDG Mediatech AG, publicată în Repertoriul electronic).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 3 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar. Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: dl Pinckney, care locuiește în Toulouse (Franța), pretinde că este autorul, compozitorul și interpretul a 12 cântece înregistrate de grupul Aubrey Small pe disc de vinil. După ce a aflat că aceste cântece fuseseră reproduse fără acordul său pe compact discuri (CD) produse în Austria de Mediatech și comercializate ulterior de societățile britanice Crusoe sau Elegy prin intermediul unor site-uri internet accesibile de la domiciliul său din Toulouse, domnul Pinckney a chemat în judecată, la 12 octombrie 2006, societatea Mediatech în fața Tribunal de grande instance de Toulouse (Tribunalul de Mare Instanță din Toulouse) cu scopul de a obține repararea prejudiciului suferit ca urmare a atingerii aduse drepturilor sale de autor. Mediatech a invocat necompetența instanțelor

franceze. Prin ordonanța din 14 februarie 2008, judecătorul care supraveghează cercetarea judecătorească din cadrul Tribunal de grande instance de Toulouse a respins excepția de necompetență pentru motivul că simplul fapt că dl Pinckney a putut să cumpere discurile în cauză de la domiciliul său francez, pe un site internet accesibil publicului francez, era suficient pentru a crea o legătură substanțială între fapte și prejudiciul invocat, justificând competența instanței sesizate. Mediatech a formulat apel împotriva acestei hotărâri, arătând că CD-urile fuseseră produse în Austria, unde se află sediul său, la cererea unei societăți britanice care le comercializează prin intermediul unui site internet. Astfel, potrivit Mediatech, nu sunt competente decât instanțele de la locul unde se află sediul pârâtei, în Austria, sau cele de la locul producerii prejudiciului, adică cele de la locul în care a fost săvârșită fapta imputată, și anume Regatul Unit. Prin hotărârea din 21 ianuarie 2009, Cour d'appel de Toulouse (Curtea de Apel din Toulouse) a exclus competența Tribunal de grande instance de Toulouse, pentru motivul că sediul pârâtei este în Austria și că locul în care s-a produs prejudiciul nu poate fi situat în Franța, fără a fi necesar să examineze răspunderea fiecăreia dintre societățile Mediatech, Crusoe sau Elegy, dat fiind că nu s-a invocat faptul că acestea din urmă au acționat împreună cu societatea Mediatech la săvârșirea faptei imputate.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reamintit că, potrivit jurisprudenței sale: în primul rând, locul materializării prejudiciului în sensul acestei dispoziții poate să varieze în funcție de natura dreptului a cărui încălcare se invocă (a se vedea în acest sens Hotărârea *Wintersteiger*, pct. 21-24); în al doilea rând, riscul ca un prejudiciu să se materializeze într-un anumit stat membru este supus condiției ca dreptul a cărui încălcare se invocă să fie protejat în acest stat membru (a se vedea Hotărârea *Wintersteiger*, pct. 25); în al treilea rând, reiese din această jurisprudență că identificarea locului materializării prejudiciului în vederea atribuirii unei instanțe a competenței de a judeca o cerere prin care se invocă o încălcare în materie delictuală sau cvasidelictuală depinde, de asemenea, de răspunsul la întrebarea care este instanța cea mai în măsură să aprecieze temeinicia cererii prin care se invocă săvârșirea respectivei încălcări (Hotărârile *eDate Advertising și Martinez*, pct. 48, și *Wintersteiger*, pct. 27) (considerentele 32-34).

În conformitate cu aceste principii, Curtea a făcut o **distincție**, în vederea identificării locului materializării unui pretins **prejudiciu cauzat prin intermediul internetului**, între încălcările drepturilor referitoare la personalitate și încălcările unui drept de proprietate intelectuală și industrială (considerentul 35).

Astfel, pretinsa **victimă a unei încălcări a drepturilor referitoare la personalitate**, protejate în toate statele membre, săvârșite prin intermediul unui conținut publicat online poate, pe baza materializării prejudiciului, să introducă o acțiune în răspundere la **instanțele fiecărui stat membru pe teritoriul căruia respectivul conținut este sau a fost accesibil**. Acestea sunt competente să se pronunțe numai asupra **prejudiciului cauzat pe teritoriul statului membru al instanței sesizate** (a se vedea Hotărârea *eDate Advertising și Martinez*, pct. 52). Pe de altă parte, dat fiind că impactul unei încălcări săvârșite prin intermediul unui conținut publicat online asupra drepturilor

referitoare la personalitate ale unei persoane poate fi apreciat cel mai bine de instanța de la locul unde această persoană își are **centrul intereselor**, pretinsa victimă poate alege să sesizeze, pentru **întregul prejudiciu** cauzat, numai instanța de la acel loc (Hotărârea *eDate Advertising și Martinez*, pct. 48) (considerentul 36). În schimb, **acțiunea referitoare la încălcarea unui drept de proprietate intelectuală și industrială**, a cărui **protecție acordată printr-un act de înregistrare** este limitată la teritoriul statului membru în care a avut loc înregistrarea, trebuie să fie introdusă la **instanțele acestui stat.** Astfel, instanțele din statul membru în care a avut loc înregistrarea sunt cele mai în măsură să evalueze dacă s-a adus efectiv atingere dreptului în cauză (a se vedea în acest sens, referitor la mărci naționale, Hotărârea *Wintersteiger*, pct. 25 și 28) (considerentul 37).

În etapa în care se examinează dacă o instanță este competentă să se pronunțe cu privire la un prejudiciu, identificarea locului materializării acestuia în sensul art. 5 pct. 3 din regulament *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu poate depinde de criterii care sunt specifice examinării pe fond menționate și care nu figurează în respectiva dispoziție. Astfel, aceasta prevede, drept unică condiție, numai faptul ca un prejudiciu să se fi produs sau să riște să se producă (considerentul 41).

În consecință, în ceea ce privește pretinsa încălcare a unui drept patrimonial de autor, competența de a judeca o acțiune în materie delictuală sau cvasidelictuală este deja stabilită, în favoarea instanței sesizate, în cazul în care statul membru pe teritoriul căruia se află respectiva instanță protejează drepturile patrimoniale invocate de reclamant și în care prejudiciul invocat riscă să se materializeze în raza teritorială a instanței sesizate. În împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal, respectivul risc rezultă în special din posibilitatea de a obține, prin intermediul unui site internet accesibil în raza teritorială a instanței sesizate, o reproducere a operei de care sunt legate drepturile pe care le invocă reclamantul. În schimb, întrucât protecția acordată de statul membru al instanței sesizate este limitată la teritoriul respectivului stat membru, instanța sesizată este competentă să se pronunțe numai cu privire la prejudiciul cauzat pe teritoriul statului membru de care aparține. Astfel, în cazul în care această instanță ar fi, de asemenea, competentă să se pronunțe cu privire la prejudiciul cauzat pe teritoriul altor state membre, aceasta s-ar substitui instanțelor din respectivele state, deși acestea din urmă sunt în principiu competente, în raport cu art. 5 pct. 3 din regulament *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și cu principiul teritorialității, să se pronunțe cu privire la prejudiciul cauzat pe teritoriul statului membru din care fac parte și, deși se află în poziția cea mai potrivită, pe de o parte, pentru a evalua dacă s-a adus efectiv atingere drepturilor patrimoniale de autor garantate de statul membru în cauză și, pe de altă parte, pentru a stabili natura prejudiciului care a fost cauzat (considerentele 43-46).

2.17. Locul producerii faptei prejudiciabile: locul producerii evenimentului cauzal și locul unde prejudiciul a survenit. Prejudiciu cauzat prin intermediul internetului. Încălcarea unui drept de proprietate intelectuală sau industrială

ce presupune o înregistrare. Obiectivele previzibilității și bunei administrări a justiției. Locul producerii prejudiciului: locul unde a avut loc înregistrarea (pentru prejudiciul cauzat pe teritoriul respectivului stat). Locul producerii evenimentului cauzal: locul unde este stabilită persoana care publică anunțul. Articolul 5 pct. 3 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că un litigiu referitor la atingerea adusă unei mărci înregistrate într-un stat membru ca urmare a utilizării de către o persoană care publică un anunț a unui cuvânt-cheie identic cu marca respectivă pe site-ul internet al unui motor de căutare care operează prin intermediul unui domeniu național de prim nivel dintr-un alt stat membru poate să fie dedus judecății fie la instanțele din statul membru în care este înregistrată marca, fie la instanțele din statul membru de la locul în care este stabilită persoana care publică anunțul *(Hotărârea din 19 aprilie 2012, C-523/10, Wintersteiger AG împotriva Products 4U Sondermaschinenbau GmbH, publicată în Repertoriul electronic).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 3 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.
Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: Wintersteiger este o întreprindere stabilită în Austria care produce și comercializează la nivel mondial mașini pentru întreținerea schiurilor și a snow-boardurilor, precum și piesele de schimb și accesoriile aferente. Din 1993, aceasta este titulara mărcii austriece Wintersteiger.
Products 4U, al cărei sediu este în Germania, produce și comercializează, de asemenea, mașini pentru întreținerea schiurilor și a snow-boardurilor. În plus, aceasta comercializează accesorii pentru mașinile altor producători, în special pentru cele ale Wintersteiger. Aceste accesorii, pe care Products 4U le denumește „*Wintersteiger-Zubehör*" („accesorii Wintersteiger"), nu sunt fabricate de către reclamanta din acțiunea principală și nu sunt autorizate de ea. La fel ca aceasta din urmă, Products 4U desfășoară o activitate la nivel mondial și comercializează propriile produse și în Austria. De la 1 decembrie 2008, Products 4U a rezervat cuvântul-cheie („*AdWord*") „*Wintersteiger*" în cadrul sistemului de publicitate elaborat de către furnizorul de servicii de referențiere pe internet Google. Ca urmare a acestei înscrieri, limitate la domeniul național german de prim nivel al Google, și anume site-ul internet „*google.de*", utilizatorul de internet care introducea cuvântul-cheie „*Wintersteiger*" în motorul de căutare al acestui serviciu de referențiere obținea, ca un prim rezultat al căutării, un link către site-ul internet al Wintersteiger. Cu toate acestea, introducerea aceluiași termen de căutare determina, de asemenea, apariția în partea dreaptă a paginii, sub titlul „*Anzeige*" („anunț"), a unui anunț publicitar al Products 4U. Textul acestui anunț era precedat de titlul subliniat și scris cu caractere de culoare albastră „*Skiwerkstattzubehör*" („accesorii pentru ateliere

de reparație a schiurilor"). În plus, acesta cuprindea, pe două rânduri, cuvintele *„Ski und Snowboardmaschinen"* („mașini pentru schiuri și snow-boarduri"), precum și *„Wartung und Reparatur"* („întreținere și reparație"). Pe ultimul rând al aceluiași anunț era menționată cu caractere de culoare verde adresa de internet a Products 4U. Dacă accesa titlul *„Skiwerkstattzubehör"* („accesorii pentru ateliere de reparație a schiurilor"), utilizatorul era direcționat către oferta *„Wintersteiger-Zubehör"* („accesorii Wintersteiger") de pe site-ul internet al Products 4U. Anunțul publicitar de pe site-ul *„google.de"* nu conținea nicio precizare cu privire la inexistența oricărei legături economice între Wintersteiger și Products 4U. Pe de altă parte, aceasta din urmă nu a inserat niciun anunț publicitar referitor la termenul de căutare *„Wintersteiger"* pe domeniul național austriac de prim nivel al Google, și anume pe site-ul internet *„google.at"*. Susținând că, prin anunțul publicat pe site-ul *„google.de"*, Products 4U aducea atingere mărcii sale austriece, Wintersteiger a introdus o acțiune în încetarea utilizării la instanțele austriece. În ceea ce privește competența acestor instanțe de a soluționa cererea sa, Wintersteiger s-a întemeiat pe art. 5 pct. 3 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Astfel, aceasta a arătat că site-ul *„google.de"* poate fi consultat, de asemenea, în Austria, iar acest serviciu de referențiere este configurat în limba germană. Products 4U a contestat competența internațională a instanțelor austriece și, în subsidiar, existența unei atingeri aduse mărcii Wintersteiger. Potrivit acestei societăți, întrucât site-ul *„google.de"* se adresează exclusiv utilizatorilor germani, anunțul care face obiectul litigiului era destinat, din acest motiv, numai clienților germani. Instanța de prim grad a considerat că, deși site-ul *„google.de"* putea fi consultat printr-un serviciu de acces la internet din Austria, întrucât Google își oferea serviciile prin intermediul unor site-uri internet care operează sub numele unor domenii naționale de prim nivel, site-ul *„google.de"* privește numai Germania, astfel încât instanțele austriece nu sunt competente să soluționeze cererea formulată de Wintersteiger. În schimb, instanța de apel a stabilit că are competență internațională, dar a considerat că Wintersteiger nu este titularul niciunui drept și, pentru acest motiv, a respins cererea acesteia. Oberster Gerichtshof (Curtea Supremă), sesizată cu soluționarea recursului, ridică în speță problema de a stabili în ce condiții competența instanțelor austriece potrivit art. 5 pct. 3 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* pentru soluționarea unei acțiuni în încetarea utilizării unei mărci austriece se poate întemeia pe publicitatea realizată prin utilizarea mărcii austriece Wintersteiger pe un site internet care operează sub un nume de domeniu național de prim nivel *„.de"*.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:

Cu privire la locul materializării prejudiciului, s-a reținut că, **spre deosebire de situația unei persoane care se consideră prejudiciată în drepturile sale referitoare la personalitate, care sunt protejate în toate statele membre, protecția acordată prin înregistrarea unei mărci naționale este, în principiu, limitată la teritoriul statului membru unde a fost înregistrată,** astfel încât, în general, titularul acesteia nu va putea invoca protecția respectivă în afara acestui teritoriu (considerentul 25). Referitor la

competența de a se pronunța asupra unei susțineri privind o atingere adusă unei mărci naționale într-o situație precum cea din acțiunea principală, trebuie să se considere că atât **obiectivul previzibilității, cât și obiectivul bunei administrări a justiției** pledează în sensul atribuirii competenței, pe criteriul materializării prejudiciului, în favoarea instanțelor **statului membru în care este protejat dreptul în discuție** (considerentul 27). Trebuie să se considere, așadar, că un litigiu referitor la atingerea adusă unei mărci înregistrate într-un stat membru ca urmare a utilizării de către o persoană care publică un anunț a unui cuvânt-cheie identic cu marca respectivă pe site-ul internet al unui motor de căutare care operează prin intermediul unui domeniu național de prim nivel dintr-un alt stat membru poate să fie dedus judecății instanțelor din statul membru în care este înregistrată marca (considerentul 29).
În ceea ce privește **locul unde s-a produs evenimentul cauzator** al unei pretinse atingeri aduse unei mărci naționale ca urmare a utilizării unui cuvânt-cheie identic cu marca respectivă într-un motor de căutare care operează prin intermediul unui domeniu național de prim nivel dintr-un alt stat membru, trebuie arătat că limitarea teritorială a protecției unei mărci naționale nu este de natură să excludă competența internațională a celorlalte instanțe decât cele din statul membru în care este înregistrată marca respectivă (considerentul 30). În cazul unei pretinse atingeri aduse unei mărci naționale înregistrate într-un stat membru ca urmare a afișării, pe un site internet al unui motor de căutare, a unui anunț publicitar prin utilizarea unui cuvânt-cheie identic cu marca respectivă, **trebuie să se considere drept eveniment cauzal nu afișarea anunțului publicitar** ca atare, ci declanșarea de către persoana care publică anunțul a procesului tehnic de afișare, potrivit unor parametri prestabiliți, a anunțului pe care aceasta l-a creat pentru propria comunicare comercială. Astfel, după cum a reținut Curtea în cadrul interpretării Directivei de apropiere a legislațiilor statelor membre cu privire la mărci, persoana care publică anunțul și care selectează cuvântul-cheie identic cu marca este cea care utilizează acest cuvânt-cheie în cadrul comerțului, iar nu furnizorul serviciului de referențiere (Hotărârea *Google France și Google*, citată anterior, pct. 52 și 58). Faptul generator al unei eventuale atingeri aduse dreptului mărcilor rezidă, așadar, în **comportamentul persoanei care publică anunțul și care a recurs la serviciul de referențiere** pentru propria comunicare comercială. Desigur, declanșarea procesului tehnic de afișare de către persoana care publică anunțul se realizează, în cele din urmă, pe un server care aparține gestionarului motorului de căutare utilizat de către persoana care publică anunțul. Cu toate acestea, ținând cont de obiectivul previzibilității, spre care trebuie să tindă normele de competență, **locul în care este amplasat serverul** respectiv nu poate, ca urmare a **localizării sale incerte**, să fie considerat acela unde s-a produs evenimentul cauzal în sensul art. 5 pct. 3 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. În schimb, dacă este vorba despre un loc sigur și identificabil atât pentru reclamant, cât și pentru pârât și care este, din acest motiv, de natură să faciliteze administrarea probelor și organizarea procesului, trebuie să se decidă că locul în care este stabilită persoana care publică anunțul este cel în care se decide declanșarea procesului de afișare. Din cele de mai

sus decurge că un litigiu referitor la pretinsa atingere adusă unei mărci înregistrate într-un stat membru ca urmare a utilizării de către o persoană care publică un anunț a unui cuvânt-cheie identic cu marca respectivă pe site-ul internet al unui motor de căutare care operează prin intermediul unui domeniu național de prim nivel dintr-un alt stat membru poate să fie, **de asemenea, dedus judecății instanțelor din statul membru de la locul unde este stabilită persoana care publică anunțul** (considerentele 34-38).

2.18. Locul producerii faptei prejudiciabile: locul producerii evenimentului cauzal și locul unde prejudiciul a survenit. Locul producerii prejudiciului: locul în care s-au produs în mod direct efecte prejudiciabile cu privire la victima imediată, iar nu cu privire la victima indirectă. Regula privind competența jurisdicțională enunțată de art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu poate fi interpretată ca autorizând un reclamant, care invocă o daună despre care pretinde că ar fi consecința daunei suferite de către o altă persoană, victimă directă a faptului prejudiciabil, să cheme în judecată pe autorul acestui fapt în fața instanței de la locul unde reclamantul însuși a constatat producerea daunei în propriul patrimoniu *(Hotărârea din 11 ianuarie 1990, C-220/88, Dumez France SA și Tracoba SARL împotriva Hessische Landesbank ș.a., Repertoriul jurisprudenței, 1990, p. I-00049).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: societățile comerciale Dumez France și Oth Infrastructure, cu sediul în Franța, au chemat în judecată băncile germane Hessische Landesbank, Salvatorplatz-Grundstuecksgesellschaft mbH & Co.oHG Saarland și Luebecker Hypothekenbank, în fața instanțelor franceze, pentru repararea prejudiciului cauzat ca urmare a rezilierii contractului de credit dintre pârâte și o societate comercială germană, beneficiară a unor construcții ce urmau a fi edificate de către filialele din Germania ale reclamantelor. Ca urmare a rezilierii contractului de credit, programul privind construcția de imobile nu a mai fost realizat, fapt ce a determinat falimentul filialelor și pierderi financiare pentru societățile-mamă din Franța (reclamante). Reclamantele au justificat competența instanței franceze pe considerentul că, prin fapta pârâtelor, le-a fost cauzată o pierdere la sediul lor din Franța.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că prejudiciul pe care reclamantele pretind că l-ar fi suferit, ca urmare a rezilierii contractului dintre băncile germane și beneficiarul imobilelor ce urmau a fi construite, își are originile și consecințele directe pe teritoriul aceluiași stat membru, unde atât băncile, cât și beneficiarul creditului și filialele reclamantelor își au sediul. Prejudiciul la care se referă reclamantele nu este decât consecința mediată a pierderilor financiare suferite mai întâi de către filialele acestora, ca urmare a rezilierii contractului și a sistării lucrărilor de construcții. Rezultă că **prejudiciul** invocat de reclamante nu este decât **consecința**

indirectă a daunei suferite inițial de către o altă persoană juridică ce a fost victima directă a prejudiciului materializat **într-un loc diferit** de acela unde victima indirectă a suferit ulterior o daună (considerentele 13-14).

Noțiunea de „loc unde faptul prejudiciabil s-a produs" vizează, potrivit jurisprudenței Curții, și **locul producerii prejudiciului.** Această ultimă noțiune trebuie înțeleasă, însă, ca desemnând locul unde faptul cauzal, angajând răspunderea delictuală sau cvasidelictuală, a produs **în mod direct efecte prejudiciabile cu privire la victima imediată.** Locul unde s-a produs prejudiciul inițial prezintă în general o legătură strânsă cu celelalte elemente constitutive ale răspunderii, ceea ce nu este cazul, de regulă, cu privire la domiciliul victimei indirecte (considerentele 20-21).

2.19. Locul producerii faptei prejudiciabile: locul producerii evenimentului cauzal și locul unde prejudiciul a survenit. Prejudiciu cauzat de un produs cu defecte. Locul producerii evenimentului cauzal: locul fabricării produsului cu defecte. Articolul 5 pct. 3 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, în cazul în care este pusă în discuție răspunderea unui fabricant pentru un produs cu defect, locul unde s-a produs evenimentul cauzator al prejudiciului este locul de fabricare a produsului în cauză *(Hotărârea din 16 ianuarie 2014, C-45/13, Andreas Kainz împotriva Pantherwerke AG, publicată în Repertoriul electronic).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 3 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic. Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: Pantherwerke AG este o întreprindere cu sediul în Germania, care produce și comercializează biciclete. La 3 noiembrie 2007, dl Kainz, care locuiește în Salzburg, a cumpărat de la Funbike GmbH, o societate cu sediul în Austria, o bicicletă fabricată de Pantherwerke AG. La 3 iulie 2009, în timp ce circula pe această bicicletă în Germania, dl Kainz a avut un accident de bicicletă și a suferit leziuni. În fața Landesgericht Salzburg, domnul Kainz a solicitat din partea Pantherwerke AG, în temeiul răspunderii pentru produsele cu defect, plata sumei de 21.200 de euro, majorată cu dobânzi și cu cheltuieli conexe, precum și stabilirea răspunderii acestei societăți pentru prejudiciile viitoare rezultate din accident. Potrivit dlui Kainz, accidentul său s-a produs din cauza faptului că prinderile furcii s-au desprins de furca bicicletei. În calitatea sa de fabricant al produsului, Pantherwerke AG ar răspunde pentru acest defect de fabricație. Domnul Kainz invocă art. 5 pct. 3 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* pentru a justifica competența instanței sesizate. Locul unde s-a produs evenimentul cauzator al prejudiciului s-ar afla în Austria, deoarece bicicleta ar fi fost pusă în circulație în acest stat, în sensul că ar fi fost pusă la dispoziția utilizatorului final în cadrul unei distribuții comerciale. Pantherwerke AG contestă competența internațională a instanțelor austriece. În opinia acesteia,

locul unde s-a produs evenimentul cauzator al prejudiciului se află în Germania. Pe de o parte, procesul de fabricație a produsului ar fi avut loc în Germania și, pe de altă parte, punerea în circulație a produsului s-ar fi realizat în acest stat membru, prin expedierea produsului menționat de la sediul acestei societăți.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reamintit că locul unde s-a produs evenimentul cauzator al prejudiciului se situează, în cazul răspunderii pentru produsele cu defect, acolo unde s-a realizat fapta care a prejudiciat produsul însuși (a se vedea în acest sens Hotărârea *Zuid-Chemie*, pct. 27). În principiu, acesta este locul în care este fabricat produsul în cauză. Având în vedere că proximitatea cu locul unde s-a realizat fapta care a prejudiciat produsul însuși facilitează, în special datorită posibilității de a obține din acel loc mijloacele de probă în vederea stabilirii defectului în cauză, organizarea utilă a procesului și, prin urmare, buna administrare a justiției, atribuirea competenței în favoarea instanței în a cărei rază teritorială se situează acest loc este conformă cu rațiunea de a fi a competenței speciale prevăzute la art. 5 pct. 3 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, și anume existența unei legături deosebit de strânse între litigiu și instanța de la locul unde s-a produs fapta prejudiciabilă (a se vedea în acest sens Hotărârile *Zuid-Chemie*, pct. 24, și *Pinckney*, pct. 27). O atribuire a competenței instanței de la **locul de fabricare a produsului** în cauză răspunde, în plus, cerinței de **previzibilitate** a normelor de competență, întrucât atât producătorul pârât, cât și persoana prejudiciată reclamantă pot prevedea în mod rezonabil că această instanță va fi cea mai în măsură să soluționeze un litigiu care implică în special constatarea unui defect al produsului menționat. În consecință, trebuie să se constate că, în cazul în care este pusă în discuție răspunderea unui fabricant pentru un produs cu defect, locul unde s-a produs evenimentul cauzator al prejudiciului este locul de fabricare a produsului în cauză (considerentele 26-29).

2.20. Locul producerii faptei prejudiciabile: locul producerii evenimentului cauzal și locul unde prejudiciul a survenit. Prejudiciu cauzat de un produs cu defecte. Locul producerii prejudiciului: locul în care se manifestă în mod concret prejudiciul antrenat de produsul cu defecte ca urmare a utilizării sale normale, iar nu cel în care respectivul produs a fost livrat cumpărătorului. Articolul 5 pct. 3 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie să fie interpretat în sensul că, în cadrul unui litigiu precum cel din acțiunea principală, expresia *„locul unde s-a produs fapta prejudiciabilă"* desemnează locul unde s-a produs prejudiciul inițial ca urmare a utilizării normale a produsului potrivit destinației sale *(Hotărârea din 16 iulie 2009, C-189/08, Zuid-Chemie BV împotriva Philippo's Mineralenfabriek NV/SA, Repertoriul jurisprudenței, 2009, p. I-06917).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 3 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: Zuid-Chemie BV, întreprindere producătoare de îngrășăminte, a cumpărat în cursul lunii iulie a

anului 2000 două loturi dintr-un produs denumit „micromix" de la HCI Chemicals Benelux BV, întreprindere cu sediul în Rotterdam (Olanda). HCI Chemicals Benelux BV, care nu avea capacitatea de a fabrica produsul micromix, l-a comandat de la Philippo's Mineralenfabriek NV/SA, căreia i-a furnizat materiile prime necesare producerii lui, cu excepția uneia dintre acestea. După ce s-a consultat cu HCI Chemicals Benelux BV, Philippo's Mineralenfabriek NV/SA a cumpărat această materie primă care îi lipsea, și anume sulfatul de zinc, de la G.J. de Poorter, care își desfășoară activitatea comercială la Rotterdam. Philippo's Mineralenfabriek NV/SA a fabricat produsul micromix în fabrica sa situată în Belgia. Produsul a fost livrat întreprinderii Zuid-Chemie BV în acest loc. Zuid-Chemie BV a transformat produsul micromix menționat pentru a produce diverse loturi de îngrășăminte în fabrica sa situată în Olanda și a vândut și a expediat o parte dintre acestea clienților săi. Ulterior s-a constat că sulfatul de zinc cumpărat de la G.J. de Poorter avea un conținut de cadmiu prea ridicat, astfel că îngrășămintele nu mai puteau fi utilizate sau nu mai puteau fi utilizate decât în mică măsură, fapt care, în opinia întreprinderii Zuid-Chemie BV, i-ar fi cauzat un prejudiciu. La 17 ianuarie 2003, Zuid-Chemie BV a chemat în judecată întreprinderea Philippo's Mineralenfabriek NV/SA (Olanda), solicitând să constate răspunderea pârâtei pentru prejudiciul pe care l-ar fi suferit.

Prin intermediul întrebării preliminare, instanța de trimitere a solicitat, în esență, să se stabilească dacă art. 5 pct. 3 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie să fie interpretat în sensul că, în cadrul unui litigiu precum cel din acțiunea principală, expresia „locul unde s-a produs fapta prejudiciabilă" desemnează locul livrării către cumpărător a **produsului cu defecte** sau se referă la locul unde s-a produs prejudiciul inițial ca urmare a utilizării normale a produsului potrivit destinației sale.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că **locul** producerii prejudiciului nu poate fi confundat cu acela unde **s-a realizat fapta** care a prejudiciat produsul însuși, acest loc fiind, astfel, **locul unde s-a produs evenimentul cauzator al prejudiciului.** În schimb, **locul „materializării prejudiciului"** este acela în care fapta generatoare își produce efectele prejudiciabile, cu alte cuvinte acela în care **se manifestă în mod concret prejudiciul antrenat de produsul cu defecte** (considerentul 27).

În speță, locul unde s-a produs prejudiciul nu poate fi decât **fabrica** întreprinderii Zuid-Chemie BV, situată în Olanda, **unde produsul micromix, care reprezintă produsul cu defecte, a fost transformat în îngrășăminte,** cauzându-i acesteia un prejudiciu material care depășește prejudiciul inerent produsului micromix însuși (considerentul 29).

2.21. Locul producerii faptei prejudiciabile: locul producerii evenimentului cauzal și locul unde prejudiciul a survenit. Prejudiciu cauzat prin denaturarea concurenței în cadrul întregului SEE. Locul materializării prejudiciului: statul membru a cărui piață a fost afectată de comportamentul anticoncurențial și unde s-a produs prejudiciul direct invocat. *Articolul 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012* al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială

trebuie interpretat în sensul că, în cadrul unei acțiuni în repararea unui prejudiciu cauzat de o încălcare a art. 101 TFUE, care constă în special în acorduri coluzive privind stabilirea prețurilor și majorarea prețurilor brute ale camioanelor, „locul unde s-a produs fapta prejudiciabilă" vizează, într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, *locul pieței afectate de această încălcare*, mai precis locul în care prețurile pieței au fost denaturate, în care victima pretinde că a suferit acest prejudiciu, chiar dacă acțiunea este îndreptată împotriva unui participant la înțelegerea în cauză cu care respectiva victimă nu a stabilit raporturi contractuale (*Hotărârea din 29 iulie 2019, C-451/18, Tibor-Trans Fuvarozó és Kereskedelmi Kft. împotriva DAF Trucks NV, 2019, publicată în Repertoriul electronic).*

Notă: Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: prin Decizia C(2016) 4673 referitoare la o procedură inițiată în temeiul art. 101 [TFUE] și al art. 53 din Acordul privind SEE, Comisia a constatat existența unei înțelegeri între cincisprezece producători internaționali de camioane, printre care DAF Trucks, în ceea ce privește două categorii de produse, și anume camioanele cu o greutate cuprinsă între 6 și 16 tone sau cu o greutate mai mare de 16 tone, atât autocamioane, cât și tractoare-rutiere. Această înțelegere viza stabilirea prețurilor și majorarea prețurilor brute ale camioanelor în Spațiul Economic European (SEE), precum și calendarul și transferul costurilor pentru introducerea tehnologiilor cu emisii scăzute pentru aceste camioane impuse de standardele EURO 3 până la EURO 6. Tibor-Trans este o societate de transport național și internațional de mărfuri din Ungaria, care nu putea cumpăra camioane în mod direct de la producători (inclusiv DAF Trucks), fiind obligată să recurgă la concesionarii stabiliți în Ungaria. Tibor-Trans a sesizat Győri Törvényszék (Curtea din Győr, Ungaria) cu o acțiune în despăgubire împotriva DAF Trucks, întemeiată pe răspunderea extracontractuală, prejudiciul invocat rezultând din faptul că ea achiziționase camioane la un preț denaturat prin acordurile la care DAF Trucks participase.

Prin întrebarea preliminară formulată, s-a solicitat Curții să stabilească dacă poate fi considerat drept „locul unde s-a produs fapta prejudiciabilă" locul unde victima susține că a suferit acest prejudiciu, chiar dacă acțiunea este îndreptată împotriva unui participant la înțelegerea în cauză, cu care respectiva victimă nu a stabilit raporturi contractuale.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că o **acțiune** care are ca obiect **repararea prejudiciului** care rezultă din pretinse **încălcări ale dreptului concurenței al Uniunii**, este cuprinsă în sfera noțiunii de **„materie civilă și comercială"**, în sensul art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 (considerentul 24).

În ceea ce privește **natura prejudiciului invocat**, este necesar să se arate că acesta nu constituie o simplă consecință financiară a prejudiciului care ar fi putut fi suferit de cumpărătorii direcți, precum concesionarii de autovehicule maghiari și care ar fi putut consta într-o pierdere de vânzări, ca urmare a majorării prețurilor. În schimb, prejudiciul invocat în litigiul principal decurge în esență din **costurile suplimentare plătite** din cauza prețurilor ridicate în mod artificial și, astfel, rezultă că este consecința

imediată a încălcării art. 101 TFUE și reprezintă, așadar, un **prejudiciu direct care poate constitui, în principiu, temeiul competenței** instanțelor statului membru pe teritoriul căruia s-a materializat acesta (considerentul 31).

În ceea ce privește **locul materializării unui astfel de prejudiciu**, rezultă din Decizia C(2016) 4673 că încălcarea constatată a art. 101 TFUE viza **întregul SEE.** Prin urmare, ea a condus la o denaturare a concurenței în cadrul acestei piețe, din care Ungaria face, de asemenea, parte începând cu 1 mai 2004. Or, atunci când **piața afectată de comportamentul anticoncurențial se găsește în statul membru pe teritoriul căruia se pretinde că a avut loc prejudiciul invocat**, este necesar să se considere că locul materializării prejudiciului, în scopul aplicării art. 7 pct. 2 din Regulamentul nr. 1215/2012, se găsește în acest stat membru (considerentele 32-33).

În ceea ce privește împrejurarea că Tibor-Trans a acționat doar împotriva uneia dintre întreprinderile implicate în încălcarea în cauză, de la care aceasta nu s-a aprovizionat în mod direct, Curtea a reținut că o încălcare unică și continuă a dreptului concurenței atrage **răspunderea solidară a autorilor săi.** Prin urmare, împrejurarea că Tibor-Trans a acționat în justiție numai împotriva unuia dintre autori, de la care nu s-a aprovizionat în mod direct, nu este de natură să repună în discuție considerațiile cuprinse la pct. 31-33 din prezenta hotărâre, în ceea ce privește norma de competență prevăzută la art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 (considerentul 36).

3. Competența alternativă în materia acțiunii civile formulate în cadrul procesului penal

3.1. Acțiune civilă în procesul penal. Caracter accesoriu. Aplicarea Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 în considerarea materiei civile a cererii accesorii. Nicio prevedere a Convenției de la Bruxelles *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu leagă, în ceea ce privește sfera de aplicare, soarta cererilor accesorii de aceea a cererilor principale (considerentul 7).

Sistemul general al convenției *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu leagă în mod necesar soarta unei cereri accesorii de aceea a unei cereri principale. În aplicarea acestui principiu, art. 5 pct. 4 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 3 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* conferă unei instanțe penale, ale cărei decizii sunt excluse în mod evident din sfera de aplicare a reglementării analizate, competența de a soluționa acțiunea civilă accesorie, consecința fiind aceea că decizia pronunțată cu privire la acest aspect va beneficia, în ceea ce privește recunoașterea și executarea, de prevederile convenției *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Această dispoziție prevede, așadar, expres că se include în sfera de aplicare a convenției *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* o cerere accesorie unui litigiu în materie penală care este în mod evident exclus din aceeași sferă de aplicare (considerentul 8).

Cererile accesorii intră în sfera de aplicare a convenției [respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] în funcție de materia la care se referă, și nu în funcție de materia la care se referă cererea principală (considerentul 9) *(Hotărârea din*

6 martie 1980, 120/79, Louise de Cavel împotriva Jacques de Cavel, Repertoriul jurisprudenței, 1980, p. 00731).

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 1 alin. (1) și (2) pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 1 alin. (1) și (2) lit. (a) și (e) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Ca urmare a intrării în vigoare a Regulamentului (CE) nr. 4/2009, art. 1 alin. (2) lit. e) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 a exclus din sfera sa de aplicare obligațiile de întreținere care decurg dintr-o relație de familie, de rudenie, de căsătorie sau de alianță. Rezultă că o asemenea obligație nu se mai include în noțiunea de „materie civilă" în sensul regulamentului. În consecință, **în prezent această hotărâre prezintă interes numai cu privire la relația dintre cererile accesorii și cele principale, din perspectiva determinării competenței jurisdicționale.** În aceste condiții, nu am redat dispozitivul hotărârii, care nu mai prezintă interes (includerea obligației de întreținere în noțiunea de „materie civilă"), ci numai acele considerente vizând problema care rămâne actuală (autonomia cererilor accesorii în raport cu cererea principală în ceea ce privește determinarea competenței jurisdicționale).

4. Competența alternativă în materia cererilor referitoare la exploatarea unei sucursale, agenții sau a unei alte unități

4.1. Sucursala, agenția sau orice altă unitate implică un centru de operațiuni: noțiune. Exploatare: noțiune. *a)* Preocuparea de a asigura securitatea juridică, precum și egalitatea drepturilor și a obligațiilor părților în ceea ce privește posibilitatea de a deroga de la regula de competență generală prevăzută de art. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* impune o interpretare autonomă și, ca atare comună, a tuturor statelor contractante, cu privire la noțiunile avute în vedere de art. 5 pct. 5 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

b) Noțiunea de „sucursală, agenție sau orice altă unitate" implică un centru de operațiuni care se manifestă de o manieră durabilă în exterior ca o prelungire a societății-mamă, înzestrată cu o conducere și dotată din punct de vedere material pentru a putea negocia afaceri cu terții, astfel încât aceștia, cunoscând că un raport juridic se va stabili cu societatea-mamă al cărei sediu se află în străinătate, nu sunt ținuți să se adreseze direct acesteia și pot încheia afaceri direct cu centrul de operațiuni care constituie prelungirea respectivei societăți.

c) Noțiunea de „exploatare" include:

– litigiile privind drepturile și obligațiile contractuale sau extracontractuale referitoare la administrarea propriu-zisă a agenției, a sucursalei sau altei unități, precum cele referitoare la închirierea imobilelor unde aceste entități își au sediul sau la angajarea personalului în cadrul acestora;

– litigiile referitoare la obligațiile asumate de centrul de operațiuni descris mai sus în numele societății-mamă și care trebuie executate în statul contractant unde respectivul centru de operațiuni este situat, precum și litigiile referitoare la obligațiile extracontractuale care și-ar găsi originea în activitățile pe care sucursala, agenția

sau orice altă unitate, în sensul precizat anterior, și-a asumat-o în locul unde este situată, pe seama societății-mamă.

d) În fiecare caz în parte, revine instanței sesizate să identifice indiciile care permit să se constate existența unui centru efectiv de operațiuni și să califice raportul juridic litigios prin raportare la noțiunea de *„exploatare"*, astfel cum a fost aceasta interpretată mai sus *(Hotărârea din 22 noiembrie 1978, 33/78, Somafer SA împotriva Saar-Ferngas AG, Repertoriul jurisprudenței, 1978, p. 02183).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 5 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea **art. 7 pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

4.2. Obligație litigioasă asumată de către o sucursală în numele societății-mamă și care trebuie executată pe teritoriul unui alt stat membru, de către o altă sucursală a acesteia. Sintagma *„contestație privind exploatarea unei sucursale, agenții sau a unei alte unități"* avută în vedere de art. 5 pct. 5 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu presupune ca angajamentele litigioase asumate de o sucursală, în numele societății-mamă, să fie executate în statul contractant unde sucursala își are sediul *(Hotărârea din 6 aprilie 1995, C-439/93, Lloyd's Register of Shipping împotriva Société Campenon Bernard, Repertoriul jurisprudenței, 1995, p. I-00961).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 5 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: societatea comercială Campenon Bernard cu sediul în Franța a încheiat cu sucursala franceză a The Lloyd's Register of Shipping cu sediul în Marea Britanie un contract privind controlul conformității fierului-beton produs de către Campenon Bernard. Potrivit contractului, controlul urma să fie efectuat în Spania de către sucursala The Lloyd's Register of Shipping din acest stat. Deși sucursala spaniolă a The Lloyd's Register of Shipping a eliberat certificatul de conformitate, beneficiarul a refuzat marfa, pretinzând că nu au fost respectate normele tehnice de referință. În aceste condiții, Campenon Bernard a chemat în judecată The Lloyd's Register of Shipping în fața instanțelor franceze, prin intermediul sucursalei acestuia din Franța. Pârâtul a invocat necompetența instanțelor franceze, întrucât angajamentul asumat de sucursala sa din Franța nu urma să fie executat pe teritoriul acestui stat.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că art. 5 pct. 5 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* **nu impune condiția ca angajamentele negociate de o sucursală să fie executate în statul contractant în care aceasta își are sediul** pentru a avea legătură cu „exploatarea" acesteia. Interpretarea contrară **ar lipsi textul analizat de orice efect util**, întrucât art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* permite, deja, reclamantului să introducă o acțiune în materie

contractuală în fața instanței de la locul de executare a obligației care constituie fundamentul acțiunii (considerentele 16-17).

De asemenea, în sensul art. 5 pct. 5 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 5 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 – n.n.]*, sucursala, agenția sau orice alt sediu secundar constituie o entitate susceptibilă de a constitui un interlocutor principal (exclusiv). Între această entitate cu care clientul a negociat și căreia îi trimite o comandă și locul unde comanda va fi executată nu există, în mod necesar, o strânsă legătură. Ca atare, poate fi vorba despre **angajamente ce țin de exploatarea unui sediu secundar, chiar dacă acestea trebuie executate pe teritoriul unui alt stat, de către un alt sediu secundar** (considerentele 19-20).

4.3. Obligație litigioasă asumată în numele unei persoane juridice de către o persoană juridică distinctă, dar având aceeași denumire și aceeași conducere. Aparența calității de sediu secundar a celei dintâi. Articolul 5 pct. 5 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că se aplică în cazul în care o persoană juridică stabilită pe teritoriul unui stat contractant, deși nu deține o sucursală, o agenție sau o altă unitate lipsită de autonomie pe teritoriul unui alt stat contractant, exercită totuși activități pe teritoriul acestui stat prin intermediul unei societăți independente purtând același nume și având aceeași conducere, care acționează și încheie afaceri în numele său și de care se slujește ca de o prelungire a sa *(Hotărârea din 9 decembrie 1987, 218/86, SAR Schotte GmbH împotriva Parfums Rothschild SARL, Repertoriul jurisprudenței, 1987, p. 04905)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 5 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: societatea comercială germană SAR Schotte GmbH a încheiat cu societate comercială franceză Parfums Rothschild SARL un contract privind livrarea unor vaporizatoare cu pompă pentru parfumuri și a altor accesorii pentru articole de parfumerie. În condițiile în care Parfums Rothschild SARL a contestat calitatea mărfurilor livrate și a refuzat să plătească prețul acestora, SAR Schotte GmbH s-a adresat instanței germane de judecată. Inițial, reclamantul a chemat în judecată nu pe Parfums Rothschild SARL, ci pe Rothschild GmbH (societate comercială germană) cu care SAR Schotte GmbH a purtat negocierile ce au precedat efectuarea comenzilor și livrarea mărfii. Aceeași societate Rothschild GmbH a avut o lungă corespondență cu SAR Schotte GmbH în ceea ce privește reclamațiile formulate în legătură cu mărfurile livrate de acesta din urmă. Toată corespondența emanând de la Rothschild GmbH, atât în perioada negocierilor, cât și cu ocazia reclamațiilor, purta semnătura a două persoane, cea dintâi în calitate de director al societăților Parfums Rothschild SARL și Rothschild GmbH, iar cea de-a doua în calitate de director al lui Rothschild GmbH. Întrucât Rothschild GmbH a invocat faptul că nu este debitor al lui SAR Schotte GmbH, acesta și-a modificat acțiunea, chemându-l în judecată pe Parfums Rothschild SARL, în

temeiul art. 5 pct. 5 din Convenția de la Bruxelles *[art.7 pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Acesta din urmă a invocat necompetența instanței germane, apreciind că textul respectiv nu ar fi aplicabil în cauză.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că, în speță, este vorba despre două societăți comerciale purtând același nume și beneficiind de o conducere unică, iar una dintre ele, deși nu este o sucursală sau o agenție lipsită de personalitate juridică a celeilalte, încheie, totuși, afaceri pe seama sa și acționează în relațiile comerciale ca o prelungire a acesteia (considerentul 13). În speță, societatea Rothschild GmbH nu numai că a intervenit în negocieri și în încheierea contractului, dar s-a ocupat, în egală măsură, și de executarea acestuia, de efectuarea livrărilor și de plata facturilor. În plus, din întreaga corespondență, Rothschild GmbH pare a acționa în calitate de centru de operațiuni al lui Parfums Rothschild SARL (considerentul 14).

În aceste condiții, terții care încheie afaceri cu stabilimentul, care acționează în calitate de prelungire a unei alte societăți comerciale, s-ar putea întemeia pe **aparența astfel creată**, considerând-o pe cea dintâi ca un sediu secundar al celei de-a doua, chiar dacă, din punct de vedere al dreptului societăților, cele două societăți comerciale sunt independente una față de cealaltă. Legătura dintre o acțiune și o anumită jurisdicție, avută în vedere de art. 5 pct. 5 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, trebuie, astfel, apreciată nu **numai pe baza legăturilor juridice existente între cele două persoane juridice, ci și în funcție de modul în care aceste două societăți comerciale se comportă în viața socială și se prezintă terților în relațiile comerciale în care intră** (considerentele 15-16).

4.4. Sucursală neimplicată în raportul juridic litigios, situată în statul instanței sesizate. *Articolul 7 pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012* al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială trebuie interpretat în sensul că o instanță a unui stat membru nu este competentă să soluționeze un litigiu referitor la o acțiune în despăgubire formulată în temeiul art. 7 din Regulamentul nr. 261/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2004 de stabilire a unor norme comune în materie de compensare și de asistență a pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 295/91 și *îndreptată împotriva unei companii aeriene stabilite pe teritoriul unui alt stat membru*, pentru motivul că această companie deține *în circumscripția instanței sesizate o sucursală*, fără ca această sucursală să fi fost parte la relația juridică dintre companie și pasagerul în discuție (*Hotărârea din 11 aprilie 2019, C-464/18, ZX împotriva Ryanair DAC, publicată în Repertoriul electronic*[1]).

4.5. Obligație litigioasă asumată ca urmare a ofertei procurate de către un agent comercial (intermediar independent) care nu participă la încheierea și executarea

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012. Pentru această interpretare, a se vedea *infra*, jurisprudența indicată la art. 26 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

contractului. Inaplicabilitatea art. 7 pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012. Un agent comercial (intermediar) independent, în sensul că, potrivit statutului său, este liber să își organizeze activitatea și să determine timpul pe care îl alocă unei întreprinderi pe care acceptă să o reprezinte, căruia această întreprindere nu îi poate interzice să reprezinte, în același timp, mai multe firme concurente din același sector de producție sau de comercializare și care, în plus, se limitează să transmită comenzi societății-mamă, fără a participa nici la acceptarea și nici la executarea lor, nu întrunește caracteristicile unei sucursale, agenții sau a unei alte unități în sensul art. 5 pct. 5 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 18 martie 1981, 139/80, Blanckaert & Willems PVBA împotriva Luise Trost, Repertoriul jurisprudenței, 1981, p. 00819).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 5 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 7 pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Articolul 8. O persoană care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru mai poate fi acționată în justiție:

1. atunci când este unul dintre mai mulți pârâți, în fața instanței de la domiciliul oricăruia dintre aceștia, cu condiția ca între cereri să existe o legătură atât de strânsă încât să fie oportună examinarea și judecarea lor în același timp pentru a se evita riscul pronunțării unor hotărâri ireconciliabile în cazul judecării separate a cauzelor;
2. ca parte terță într-o cerere de chemare în garanție sau de intervenție sau în orice cerere care implică părți terțe, în fața instanței sesizate cu cererea principală, dacă aceasta nu a fost introdusă decât în scopul de a nu mai fi de competența instanței în cauză;
3. în cazul unei cereri reconvenționale rezultate în urma aceluiași contract sau element de fapt pe care s-a bazat cererea principală, în fața instanței sesizate cu cererea principală;
4. în materie contractuală, dacă acțiunea poate fi conexată unei acțiuni în materie de drepturi reale imobiliare îndreptate împotriva aceluiași pârât, în fața instanței din statul membru pe teritoriul căruia este situat imobilul.

CORESPONDENȚĂ: ► art. 6 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ► art. 6 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare similară, prevederile art. 6 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 și instituie o serie de cazuri de prorogare a competenței internaționale.

1. Prorogarea de competența în cazul pluralității de pârâți. Pentru aplicarea art. 8 pct. 1 din regulament este necesar ca *fiecare dintre pârâți să aibă domiciliul*

pe teritoriul unui stat membru, iar *între cereri să existe conexitate la momentul formulării acțiunii*, fără a fi necesar să se verifice de o manieră distinctă dacă acțiunea nu a fost introdusă împotriva mai multor pârâți doar pentru a-l chema pe unul dintre ei în fața altei instanțe decât cea de la domiciliul său.

Temeiul competenței îl constituie domiciliul unuia dintre pârâți pe teritoriul instanței sesizate.

Conexitatea presupune existența unei legături atât de strânse între cereri, astfel încât să fie oportună examinarea și judecarea lor în același timp pentru a se evita riscul pronunțării unor hotărâri ireconciliabile în cazul judecării separate a cauzelor. Pentru a se stabili **caracterul ireconciliabil al hotărârilor**, este necesar ca între acestea să existe divergențe cu privire la aceeași situație de fapt și de drept, fără a fi impusă însă condiția identității de temeiuri juridice.

2. Prorogarea de competență în cazul cererii de chemare în garanție. Pentru aplicarea art. 8 pct. 2 din regulament este necesar ca *între cereri să existe conexitate la momentul formulării acțiunii*, instanța fiind ținută să verifice *dacă acțiunea nu a fost introdusă împotriva mai multor pârâți doar pentru a-l chema pe unul dintre ei în fața altei instanțe decât cea de la domiciliul său*.

Spre deosebire de ipoteza analizată anterior, în cazul de față, dispoziția legală nu impune vreo condiționare privind temeiul competenței de soluționare a cererii principale. De asemenea, admisibilitatea cererii de chemare în garanție nu este relevantă pentru a opera acest caz de prorogare de competență.

3. Prorogarea de competență în cazul unei cereri reconvenționale. Prevederile art. 8 pct. 3 din regulament operează în cazul în care *pârâtul formulează o cerere proprie de obligare a reclamantului la plata unei datorii față de acesta*. În schimb, valorificarea acestui fundament legal nu este necesară pentru ca instanța să fie îndreptățită să analizeze creanța pârâtului atunci când aceasta este invocată ca simplu mijloc de apărare având ca efect stingerea totală sau parțială a creanței reclamantului.

4. Prorogarea de competență în cazul cererilor referitoare la imobile. Articolul 8 pct. 4 din regulament permite *conexarea a două cereri referitoare la un imobil*, una întemeiată pe *un drept de creanță*, iar cealaltă pe *un drept real*. În acest caz, competența revine **instanței de la locul situării imobilului**.

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Prorogarea de competență în cazul pluralității de pârâți

1.1. Cerința conexității cererilor la momentul introducerii acțiunii. Pentru aplicarea art. 6 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie să existe, între diferitele cereri formulate de către același reclamant împotriva diferiților pârâți, o relație de conexitate, astfel încât să existe interesul de a le judeca împreună, în scopul de a se evita pronunțarea unor

hotărâri ce ar putea fi ireconciliabile în cazul judecării separate a cauzelor *(Hotărârea din 27 septembrie 1988, 189/87, Athanasios Kalfelis împotriva Banque Schröder, Münchmeyer, Hengst și Cie ș.a., Repertoriul jurisprudenței, 1988, p. 05565)*[1].

Notă: Soluția se întemeiază pe prevederile art. 6 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles și a fost preluată în formularea textului **art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**[2].

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că prin Convenția de la Bruxelles *[respectiv prin Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este instituit principiul competenței instanței de la domiciliul pârâtului, competența prevăzută de art. 6 pct. 1 constituind numai o excepție. Această excepție trebuie interpretată astfel încât să nu fie pus în discuție însuși principiul enunțat. O asemenea consecință ar rezulta în cazul în care reclamantul ar formula acțiunea împotriva mai multor pârâți cu unicul scop de a scoate pe unul dintre aceștia de sub jurisdicția instanței de la domiciliul său. Pentru a se evita o asemenea consecință, este necesar ca între acțiuni să existe o anumită legătură, iar aceasta să fie determinată de o manieră autonomă (considerentele 8-10).

1.2. Cerința conexității cererilor la momentul introducerii acțiunii. Premisa incidenței cazului de prorogare de competență: stabilirea jurisdicției în funcție de domiciliul unuia dintre pârâți. Articolul 6 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că un pârât domiciliat pe teritoriul unui stat contractant nu poate fi chemat în judecată într-un alt stat contractant în fața unei instanțe sesizate cu o cerere îndreptată împotriva unui alt pârât domiciliat într-un stat terț, pentru motivul că litigiul ar prezenta un caracter indivizibil, și nu doar conex *(Hotărârea din 27 octombrie 1998, C-51/97, Réunion européenne SA ș.a. împotriva Spliethoff's Bevrachtingskantoor BV și a comandantului navei „Alblasgracht V002", Repertoriul jurisprudenței, 1998, p. I-06511)*[3].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 6 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, deși reglementarea acestuia din urmă este mai detaliată.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: o cantitate de fructe a fost transportată pe mare (sub acoperirea unui conosament emis în nume propriu de către societatea comercială Refrigerated container carriers PTY

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și prevederile art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. În acest sens, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată la art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

[2] Spre deosebire de art. 6 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 și de art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, art. 6 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles conținea o prevedere mult mai sumară în sensul că: „Același pârât mai poate fi chemat în judecată: (...) 1) dacă există mai mulți pârâți, în fața instanței de la domiciliul oricăruia dintre aceștia".

[3] Prin aceeași hotărâre au fost interpretate dispozițiile art. 5 pct. 1 și 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 și 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. În acest sens, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată la art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

Ltd, cu sediul în Australia) de la Melbourne (Australia) la Rotterdam (Olanda), iar apoi pe cale terestră (sub acoperirea unei scrisori internaționale de trăsură) de la Rotterdam la Rungis (Franța) unde Brambi fruits (societate comercială cu sediul în Franța și destinatar al mărfii) a descoperit că marfa era avariată. Asigurătorul lui Brambi fruits l-a despăgubit pe acesta pentru prejudiciul suferit și, subrogându-se în drepturile sale, a chemat în judecată pe pârâții Refrigerated container carriers PTY Ltd (emitenta conosamentului), Spliethoff's Bevrachtingskantoor BV (societate comercială cu sediul în Olanda, care a executat în mod efectiv transportul, deși nu era menționată în conosament) și pe comandantul navei, domiciliat în Olanda (în calitate de reprezentant al armatorilor, navlositorilor și proprietarului navei) în fața instanței franceze de judecată de la locul constatării avarierii mărfii.

Interpretând textul art. 6 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, Curtea a reținut că acesta **este aplicabil numai în cazul în care acțiunea este introdusă în fața instanței de la domiciliul unui dintre pârâți**, or în speță, cererea este formulată în fața instanței de la locul constatării avarierii mărfii (considerentul 44). De asemenea, Curtea a observat că obiectivul privind securitatea juridică ar fi periclitat dacă s-ar permite ca instanța unui stat contractant, care s-a constatat competentă să soluționeze o cerere cu privire la un pârât domiciliat într-un stat terț, să își extindă competența cu privire la un alt pârât domiciliat într-un stat contractant, privându-l de mijloacele de protecție instituite de convenție *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 46). În plus, excepția instituită de art. 6 pct. 1 *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu trebuie să permită reclamantului să formuleze o cerere împotriva mai multor pârâți cu singurul scop de a scoate pe unul dintre aceștia de sub competența instanței de la domiciliul său (considerentul 47).

Prin jurisprudența sa, Curtea a stabilit că, pentru a deveni aplicabil art. 6 pct. 1 *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, este necesar ca între cererile formulate de către același reclamant împotriva mai multor pârâți să existe o **legătură de conexitate**, astfel încât să existe interesul ca aceste cereri să fie soluționate împreună **pentru a se evita riscul pronunțării unor soluții ireconciliabile** în cazul în care cauzele s-ar judeca separat (considerentul 48)[1]. Astfel cum a reținut Curtea, o instanță competentă să soluționeze un aspect al unei cereri având un fundament delictual (art. 5 pct. 3) nu este competentă să soluționeze alte aspecte ale aceleiași cereri având fundamente non-delictuale, acestea nefiind considerate a fi conexe (considerentele 49-50). Eventualele inconveniente ce rezultă din această interpretare pot fi înlăturate de reclamant formulând cererea în ansamblul său înaintea instanței de la domiciliul pârâtului (considerentul 51).

1.3. Cerința conexității cererilor la momentul introducerii acțiunii. Premisa incidenței cazului de prorogare de competență: stabilirea jurisdicției în funcție de domiciliul unuia dintre pârâți. Inadmisibilitatea vădită a acțiunii față de pârâtul

[1] Această cerință, extrasă de Curte prin interpretarea art. 6 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, a fost preluată și încorporată în textul art. 6 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

în raport cu domiciliul căruia a fost stabilită competența. Articolul 6 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că poate fi invocat în cadrul unei acțiuni formulate într-un stat membru împotriva unui pârât domiciliat în acest stat membru și a unui alt pârât domiciliat într-un alt stat membru, chiar dacă respectiva acțiune este considerată, încă de la momentul introducerii, ca fiind inadmisibilă cu privire la primul pârât, potrivit unei reglementări naționale *(Hotărârea din 13 iulie 2006, C-103/05, Reisch Montage AG împotriva Kiesel Baumaschinen Handels GmbH, Repertoriul jurisprudenței, 2006, p. I-06827).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 6 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.
Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: societatea comercială Reisch Montage AG cu sediul în Liechtenstein a chemat în judecată, în fața unei instanțe austriece, pe pârâții Gisinger (cu domiciliul în Austria) și Kiesel (cu sediul în Germania), acesta din urmă în calitate de garant al lui Gisinger. Prin hotărârea pronunțată, instanța a respins acțiunea îndreptată împotriva lui Gisinger ca inadmisibilă, întrucât cu privire la acesta fusese deschisă procedura falimentului care era în derulare la data introducerii acțiunii. În aceste condiții, Kiesel a contestat competența instanței de judecată, arătând că reclamantul nu se putea prevala de prevederile art. 6 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* în situația în care acțiunea îndreptată împotriva lui Gisinger a fost respinsă ca inadmisibilă.
Pentru a interpreta prevederile art. 6 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, Curtea reținut următoarele:
Trebuie constatat că dispoziția analizată nu conține nicio trimitere expresă la aplicarea regulilor naționale și nicio condiție potrivit căreia o cerere îndreptată împotriva mai multor pârâți ar trebui să fie admisibilă, de la momentul introducerii, cu privire la fiecare dintre pârâți, potrivit reglementărilor naționale (considerentul 27).
De asemenea, independent de constatarea anterioară, întrebarea preliminară vizează dacă o prevedere națională, instituind o excepție de inadmisibilitate, poate împiedica aplicarea art. 6 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Or, potrivit jurisprudenței constante a Curții, prevederile regulamentului trebuie interpretate de o manieră autonomă, prin raportare la sistemul și la obiectivele acestuia (considerentele 28-29).
În consecință, întrucât nu face parte din dispoziții care să prevadă expres aplicarea regulilor naționale – cum ar fi, spre exemplu, art. 59 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 62 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* – și care să servească drept fundament juridic al acestora, art. 6 pct. 1 din regulament *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu poate fi interpretat în sensul că aplicarea sa ar depinde de efectele unor dispoziții naționale (considerentul 30).
În aceste condiții, art. 6 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este **susceptibil de a fi invocat** în cadrul unei

acțiuni intentate într-un stat membru împotriva unui pârât domiciliat în respectivul stat membru și a unui pârât domiciliat într-un alt stat membru, **chiar dacă acțiunea este considerată, chiar de la momentul introducerii, ca inadmisibilă cu privire la primul pârât,** potrivit dispozițiilor naționale. Totuși, regula de competență enunțată de art. 6 pct. 1 din regulament *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu trebuie interpretată astfel încât să permită reclamantului să formuleze o cerere împotriva mai multor pârâți cu singurul scop de a sustrage pe unul dintre aceștia de sub jurisdicția statului membru unde este domiciliat, ceea ce nu este cazul în speța de față (considerentele 31-32).

1.4. Existența unor temeiuri diferite ale acțiunilor formulate împotriva fiecăruia dintre pârâți. Cerința conexității cererilor la momentul introducerii acțiunii. Inexistența obligației de a verifica dacă acțiunea nu a fost introdusă împotriva mai multor pârâți doar pentru a-l chema pe unul dintre ei în fața altei instanțe decât cea de la domiciliul său. Articolul 6 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că temeiurile juridice diferite ale cererilor introduse împotriva mai multor pârâți nu se opun aplicării acestei dispoziții.

Articolul 6 pct. 1 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* se aplică atunci când cererile formulate împotriva unor pârâți diferiți sunt conexe la momentul introducerii lor, adică atunci când este oportună instrumentarea și judecarea în comun a acestora pentru a se evita riscul pronunțării unor hotărâri ireconciliabile în cazul judecării separate a cauzelor, fără ca, pe lângă aceasta, să fie necesar să se stabilească în mod distinct că respectivele cereri nu au fost introduse numai în scopul chemării în judecată a unuia dintre pârâți în fața altei instanțe decât acelea din statul membru în care are domiciliul *(Hotărârea din 11 octombrie 2007, C-98/06, Freeport plc împotriva Olle Arnoldsson, Repertoriul jurisprudenței, 2007, p. I-08319).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 6 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar. În speță, Curtea s-a pronunțat asupra a două întrebări preliminare, care (în urma reformulării de către Curte) priveau următoarele aspecte: *a)* dacă art. 6 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, care permite chemarea în judecată a mai multor pârâți în fața instanței de la domiciliul oricăruia dintre aceștia, este aplicabil și în cazul în care acțiunile au temeiuri juridice diferite și *b)* dacă aplicarea aceluiași text presupune ca acțiunea să nu fi fost intentată împotriva mai multor pârâți numai în scopul chemării în judecată a unuia dintre aceștia în fața altei instanțe decât acelea din statul membru în care are domiciliul (considerentele 33 și 48).

Pentru a reține că existența unor temeiuri juridice diferite nu se opune chemării în judecată a mai multor pârâți în fața instanței de la domiciliul oricăruia dintre aceștia, Curtea a avut în vedere faptul că art. 6 pct. 1 *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE)*

nr. 1215/2012 – n.n.] impune **numai condiția ca cererile** să fie atât de **strâns legate** între ele încât să fie oportună instrumentarea și judecarea lor în același timp, pentru a se evita riscul pronunțării unor hotărâri ireconciliabile în cazul judecării separate a cauzelor, **nu și pe aceea a identității temeiurilor juridice** ale acțiunilor introduse împotriva diferiților pârâți (considerentele 37-38).

Pentru a reține că aplicarea art. 6 pct. 1 *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* **nu presupune stabilirea distinctă** a faptului că **acțiunea nu a fost intentată împotriva mai multor pârâți numai în scopul chemării în judecată a unuia dintre aceștia în fața altei instanțe decât acelea din statul membru în care are domiciliul**, Curtea a observat că dispoziția avută în vedere nu impune, spre deosebire de art. 6 pct. 2 *[art. 8 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, o asemenea condiție. **Totuși**, pentru a se exclude posibilitatea ca reclamantul să introducă acțiunea împotriva mai multor pârâți numai în scopul menționat, art. 6 pct. 1 *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este **aplicabil atunci când cererile formulate împotriva diferiților pârâți sunt conexe la momentul introducerii lor** (adică atunci când este oportună instrumentarea și judecarea în comun a acestora pentru a se evita riscul pronunțării unor hotărâri ireconciliabile în cazul judecării separate a cauzelor – cerință neprevăzută de art. 6 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar impusă în mod expres de art. 6 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 52-53).

1.5. Existența unor temeiuri diferite ale acțiunilor formulate împotriva mai multor pârâți. Cerința conexității cererilor la momentul introducerii acțiunii. Noțiunea de „hotărâri ireconciliabile". Existența unor divergențe cu privire la aceeași situație de fapt și de drept. Articolul 6 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că simplul fapt că unele acțiuni formulate împotriva mai multor pârâți ca urmare a unor încălcări ale dreptului de autor identice din punct de vedere material au temeiuri juridice naționale care diferă de la un stat membru la altul nu se opune aplicării acestei dispoziții. Revine instanței naționale sarcina de a aprecia, ținând seama de toate elementele dosarului, existența riscului pronunțării unor hotărâri ireconciliabile în cazul judecării separate a cauzelor *(Hotărârea din 1 decembrie 2011, C-145/10, Eva-Maria Painer împotriva Standard VerlagsGmbH și alții, Repertoriul jurisprudenței, 2011, p. I-12533)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 6 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar. Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: dna Painer lucrează de mai mulți ani ca fotograf independent și fotografiază, printre altele, copii din grădinițe și din cămine de copii. În cadrul acestei activități, a realizat mai multe fotografii ale Nataschei K.; în acest sens, reclamanta a conceput fundalul, a stabilit poziția și expresia feței, a manevrat aparatul foto și a developat fotografiile (denumite

în continuare „fotografiile în litigiu"). De peste 17 ani, dna Painer identifică cu numele său fotografiile pe care le realizează. În decursul timpului, această mențiune a fost aplicată în moduri diferite, cu ajutorul autocolantelor și/sau al imprimărilor pe mape decorative și pe cadrele de carton. Aceste mențiuni au cuprins întotdeauna numele și sediul profesional al reclamantei. Doamna Painer a vândut fotografiile realizate, însă nu a acordat terților drepturi asupra respectivelor fotografii și nici nu și-a dat acordul în ceea ce privește publicarea acestor imagini. Prețul cerut pentru fotografii a cuprins numai plata costurilor de realizare. În anul 1998, după ce Natascha K., pe atunci în vârstă de 10 ani, a fost răpită, autoritățile de siguranță competente au lansat un apel la sprijin pentru efectuarea cercetărilor, în cadrul căruia au fost utilizate fotografiile în litigiu. Pârâții din acțiunea principală sunt edituri de presă. Numai Standard are sediul în Viena (Austria). Ceilalți pârâți în acțiunea principală au sediul în Germania. Standard editează cotidianul Der Standard, care apare în Austria. Süddeutsche Zeitung GmbH editează cotidianul Süddeutsche Zeitung, care este difuzat în Austria și în Germania. Spiegel-Verlag Rudolf Augstein GmbH & Co KG editează o revistă săptămânală în Germania, Der Spiegel, care apare și în Austria. Verlag M. DuMont Schauberg Expedition der Kölnischen Zeitung GmbH & Co KG editează cotidianul Express, care apare exclusiv în Germania. Axel Springer editează cotidianul Bild, a cărui ediție națională nu este difuzată în Austria. În schimb, ediția de München a acestui ziar apare și în Austria. Axel Springer mai editează un cotidian, Die Welt, care este difuzat și în Austria, și publică de asemenea pagini de știri pe internet. În anul 2006, Natascha K. a reușit să scape din mâinile răpitorului. După evadarea Nataschei K. și înainte de prima sa apariție publică, pârâții din acțiunea principală au publicat fotografiile în litigiu în ziarele și pe paginile de internet indicate anterior fără a menționa însă numele autorului acestor fotografii sau cu menționarea altui nume decât cel al dnei Painer în calitate de autor. Relatările din diferitele ziare și de pe paginile de internet prezentau diferențe în ceea ce privește fotografiile în litigiu selectate și textele care le însoțeau. Pârâții din acțiunea principală invocă faptul că ar fi obținut fotografiile în litigiu de la o agenție de știri, fără ca numele dnei Painer să fi fost menționat sau cu indicarea unui nume diferit de cel al dnei Painer în calitate de autor. Unele dintre aceste ziare au publicat, în plus, un portret realizat pe calculator, pe baza uneia dintre fotografiile în litigiu, care reprezenta presupusa înfățișare a Nataschei K., dat fiind că până la prima sa apariție publică nu a existat o fotografie recentă a Nataschei K. (denumit în continuare „portretul-robot în litigiu"). Doamna Painer a formulat o acțiune în fața Handelsgericht Wien la 10 aprilie 2007 și a solicitat constatarea faptului că pârâții din acțiunea principală trebuiau să înceteze imediat reproducerea și/sau distribuirea fără consimțământul său și fără menționarea numelui său în calitate de autor al fotografiilor și al portretului-robot în litigiu. Doamna Painer a solicitat în plus obligarea pârâților din acțiunea principală la prezentarea conturilor, la plata unei remunerații adecvate și la plata unei despăgubiri pentru prejudiciul suferit.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele: din cuprinsul art. 6 pct. 1 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 –*

n.n.] nu rezultă că identitatea temeiurilor juridice ale acțiunilor formulate împotriva diferiților pârâți face parte dintre condițiile prevăzute pentru aplicarea acestei dispoziții (Hotărârea *Freeport*, C-98/06, Rep., pct. 38). În ceea ce privește obiectivul său, norma de competență prevăzută la art. 6 pct. 1 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* răspunde, pe de o parte, conform considerentelor (12) și (15) ale acestui regulament *[considerentele (16) și (21) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, obiectivului de facilitare a bunei administrări a justiției, de reducere la minimum a posibilității apariției procedurilor concurente și de evitare astfel a riscului pronunțării unor hotărâri ireconciliabile în cazul judecării separate a cauzelor. Pe de altă parte, aceeași normă nu poate fi totuși aplicată astfel încât să permită reclamantului să formuleze o cerere îndreptată împotriva mai multor pârâți numai în scopul chemării în judecată a unuia dintre aceștia în fața altei instanțe decât acelea din statul în care are domiciliul (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 septembrie 1988, *Kalfelis*, 189/87, Rec., p. 5565, punctele 8 și 9, precum și Hotărârea din 27 octombrie 1998, *Réunion européenne și alții*, C-51/97, Rec., p. I-6511, pct. 47) (considerentele 76-78).

În această privință, Curtea a arătat că, pentru ca anumite **decizii să poată fi considerate ca fiind ireconciliabile**, în sensul art. 6 pct. 1 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, nu este suficient ca soluțiile să fie divergente, ci trebuie și ca această **divergență să se înscrie în cadrul aceleiași situații de fapt și de drept** (a se vedea Hotărârea *Freeport*, citată anterior, pct. 40). Or, în cadrul aprecierii existenței raportului de conexitate între diferite cereri, adică a riscului pronunțării unor hotărâri ireconciliabile în cazul judecării separate a cauzelor, **identitatea temeiurilor juridice ale acțiunilor formulate** reprezintă numai unul dintre mai mulți factori pertinenți. Această identitate **nu este o condiție indispensabilă** pentru aplicarea art. 6 pct. 1 din Regulamentul nr. 44/2001 (a se vedea în acest sens Hotărârea *Freeport*, citată anterior, pct. 41) *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Astfel, o diferență între temeiurile juridice ale acțiunilor formulate împotriva diferiților pârâți nu se poate opune, per se, aplicării art. 6 pct. 1 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, în măsura în care era totuși previzibil ca pârâții să fie supuși riscului de a putea fi acționați în justiție în statul membru în care cel puțin unul dintre ei are domiciliul (a se vedea în acest sens Hotărârea *Freeport*, citată anterior, pct. 47). O astfel de apreciere se impune cu atât mai mult atunci când, precum în acțiunea principală, reglementările naționale pe care se întemeiază acțiunile formulate împotriva diferiților pârâți se dovedesc a fi, în opinia instanței de trimitere, în esență identice. Pe de altă parte, revine instanței naționale sarcina de a aprecia, ținând seama de toate elementele dosarului, existența raportului de conexitate dintre diferitele cereri formulate în fața acesteia, adică a riscului pronunțării unor hotărâri ireconciliabile în cazul judecării separate a cauzelor respective. În acest cadru, împrejurarea că pârâții cărora titularul unui drept de autor le reproșează încălcări ale dreptului său identice din punct de vedere material au acționat sau nu au acționat în mod independent poate fi pertinentă (considerentele 79-83).

1.6. Existența unor temeiuri diferite ale acțiunilor formulate împotriva mai multor pârâți. Cerința conexității cererilor la momentul introducerii acțiunii. Noțiunea de „hotărâri ireconciliabile". Existența unor divergențe cu privire la aceeași situație de fapt și de drept. Cerința ca fiecare dintre copârâți să aibă domiciliul pe teritoriul unui stat membru. Articolul 6 pct. 1 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că există o legătură strânsă, în sensul acestei dispoziții, între cererile formulate împotriva mai multor pârâți domiciliați pe teritoriul altor state membre în cazul în care aceștia, în împrejurări precum cele din cauza principală, invocă drepturi la reparație suplimentare cu privire la care este necesar să se pronunțe o soluție unitară.

Articolul 6 pct. 1 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că nu se poate aplica unor pârâți care nu au domiciliul pe teritoriul unui stat membru atunci când aceștia sunt chemați în judecată în cadrul unei acțiuni formulate împotriva mai multor pârâți printre care se află și persoane cu domiciliul în Uniunea Europeană *(Hotărârea din 11 aprilie 2013, C-645/11, Land Berlin împotriva Ellen Mirjam Sapir și alții, publicată în Repertoriul electronic)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 6 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că, pentru a putea fi considerate decizii contradictorii, nu este suficient ca soluțiile să fie divergente, ci trebuie și ca această **divergență să se înscrie în cadrul aceleiași situații de fapt și de drept** (a se vedea Hotărârile citate anterior *Freeport*, pct. 40, și *Painer*, pct. 79). În această privință, trebuie precizat că din cuprinsul art. 6 pct. 1 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* **nu rezultă că identitatea temeiurilor juridice ale acțiunilor formulate împotriva diferiților pârâți face parte dintre condițiile** prevăzute pentru aplicarea acestei dispoziții. O asemenea identitate nu reprezintă decât unul dintre mai mulți alți factori pertinenți (a se vedea Hotărârea *Painer*, citată anterior, pct. 76 și 80) (considerentele 43-44).

În cadrul prezentei cauze, trebuie să se constate că cererile din litigiul principal, întemeiate pe restituirea plății nedatorate și, în ceea ce îl privește pe cel de al unsprezecelea intimat, pe săvârșirea unui act ilicit, precum și mijloacele de apărare invocate împotriva acestora de primii zece intimați, întemeiate la rândul lor pe drepturi la reparație suplimentare, își au originea într-o situație unică în drept și în fapt, și anume dreptul la reparație recunoscut primilor zece intimați din litigiul principal în temeiul Vermögensgesetz și al Investitionsvorranggesetz, precum și

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 1 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru această interpretare și pentru prezentarea situației de fapt, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată la art. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

viramentul sumei în litigiu pe care Land Berlin l-a efectuat din eroare în favoarea acestor intimați (considerentul 45).

Pe de altă parte, astfel cum a subliniat guvernul german, numai Vermögensgesetz și Investitionsvorranggesetz ar putea servi intimaților din litigiul principal drept temei juridic pentru a justifica suma excedentară pe care au primit-o, ceea ce impune, de asemenea, o apreciere efectuată, în privința tuturor intimaților, prin prisma aceleiași situații de fapt și de drept. În plus, trebuie să se țină seama de faptul că aprecierea temeiului juridic al mijloacelor de apărare care au ca obiect drepturile la reparație suplimentare este o problemă prealabilă cererilor din litigiul principal, în sensul că temeinicia acestora din urmă depinde de existența sau inexistența respectivelor drepturi la reparație. Această unicitate există chiar dacă temeiul juridic invocat în susținerea cererii împotriva celui de al unsprezecelea intimat din litigiul principal este diferit de cel pe care se întemeiază acțiunea formulată împotriva primilor zece intimați. Astfel, pretențiile invocate în diferitele cereri servesc toate, în cauza principală, aceluiași interes, și anume rambursarea sumei nedatorate plătite din eroare (considerentele 46-47).

În fine, referitor la persoanele în privința cărora se aplică art. 6 pct. 1 din regulamentul menționat *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, din partea sa introductivă rezultă că aceasta trebuie citită împreună cu art. 5 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, care se referă în mod expres la pârâții domiciliați pe teritoriul Uniunii (considerentul 52). Rezultă că, **pentru a acționa în justiție un copârât în fața unei instanțe a unui stat membru în temeiul** art. 6 pct. 1 din Regulamentul nr. 44/2001 ***[art. 8 pct. 1** din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, **este necesar ca acesta să aibă domiciliul pe teritoriul unui alt stat membru** (considerentul 55).

1.7. Acțiune în contrafacerea unui brevet european înregistrat în mai multe state membre. Cerința conexității cererilor la momentul introducerii acțiunii. Noțiunea de „hotărâri ireconciliabile". Condiția existenței unor divergențe cu privire la aceeași situație de fapt și de drept. Acte de contrafacere diferite, săvârșite în mai multe state membre. Regim juridic diferit aplicabil brevetului european în diferitele state membre. Articolul 6 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că nu este aplicabil în cazul unei acțiuni în contrafacerea unui brevet european, îndreptate împotriva mai multor societăți cu sediul în state contractante diferite, pentru fapte comise pe teritoriul unuia sau mai multor state contractante, chiar dacă societățile, aparținând aceluiași grup, ar fi acționat de o manieră identică sau similară, conform unei politici comune elaborate de către una singură dintre aceste societăți *(Hotărârea din 13 iulie 2006, C-539/03, Roche Nederland BV ș.a. împotriva Frederick Primus și Milton Goldenberg, Repertoriul jurisprudenței, 2006, p. I-06535).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 6 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar prezintă interes și cu privire la interpretarea art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, deși reglementarea acestuia din urmă este mai detaliată.

Pentru a statua asupra aplicării art. 6 pct. 1, Curtea a reținut că, **între diferitele acțiuni** formulate de către același reclamant împotriva mai multor pârâți, trebuie să existe o **legătură de conexitate**, astfel încât să existe interesul judecării lor împreună în scopul de a se evita pronunțarea unor hotărâri ireconciliabile în cazul soluționării separate a cauzelor. Această cerință, neprevăzută expres de art. 6 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, a fost dedusă de Curte, pentru a evita ca excepția de la principiul potrivit căruia competența este determinată de domiciliul pârâtului să se transforme într-o regulă (considerentele 20-21).

Cerința conexității acțiunilor, dedusă de Curte în interpretarea art. 6 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, a fost reglementată expres de art. 6 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. În aceste condiții, deși aplicarea art. 6 pct. 1 a fost în bună măsură lămurită de către legiuitorul european, hotărârea analizată prezintă totuși relevanță sub aspectul semnificației noțiunii de „hotărâri ireconciliabile", care constituie criteriul pentru prorogarea competenței instanței din statul membru unde își are domiciliul unul dintre pârâți de a soluționa acțiunile formulate împotriva pârâților ce nu au domiciliul pe teritoriul respectivului stat. Astfel, Curtea a reținut că, în sensul cel mai larg posibil, **prin „hotărâri ireconciliabile" se înțeleg „hotărâri contradictorii"**, iar pentru ca niște hotărâri să fie contradictorii nu este suficientă prezența unor divergențe, ci trebuie ca aceste **divergențe să existe cu privire la aceeași situație de fapt și de drept** (considerentele 25-26).

În raport cu aceste interpretări, **în cazul în care jurisdicții aparținând unor state membre diferite sunt sesizate cu acțiuni în contrafacere, îndreptate împotriva unor pârâți domiciliați pe teritoriul respectivelor state, pentru săvârșirea unor acte de contrafacere diferite, nu există riscul unor hotărâri contradictorii, situația de fapt nefiind aceeași** (considerentul 27). În plus, potrivit Convenției privind eliberarea brevetelor europene, adoptată la München, la 5 octombrie 1973[1], cu excepția unor reguli comune privind eliberarea, **regimul juridic al unui brevet european este supus legii statului contractant pentru care a fost eliberat** (considerentele 10-11). În consecință, în cazul în care jurisdicții aparținând unor state membre diferite ar fi sesizate cu acțiuni în contrafacerea unui brevet european eliberat în fiecare dintre aceste state, îndreptate împotriva unor pârâți având domiciliul în respectivele state, pentru fapte ce s-ar fi săvârșit pe teritoriul lor, **eventuale divergențe între deciziile pronunțate de jurisdicțiile în cauză nu se înscriu în aceeași situație de drept** (considerentul 31). Situația nu este diferită atunci când societățile, aparținând aceluiași grup, acționează de o manieră identică sau similară, conform unei politici comune elaborate de către una singură dintre aceste societăți (considerentul 34).

1.8. Acțiune în contrafacerea unui brevet european înregistrat în mai multe state membre, pentru încălcări ale acestuia săvârșite de către pârâți având domiciliul pe teritoriul statelor respective. Cerința conexității cererilor la momentul introducerii

[1] România a aderat la Convenția privind eliberarea brevetelor europene, adoptată la München la 5 octombrie 1973, precum și la Actul de revizuire a acesteia, adoptat la München la 29 noiembrie 2000, prin Legea nr. 611/2002 (M. Of. nr. 844 din 22 noiembrie 2002).

acțiunii. Noțiunea de „hotărâri ireconciliabile". Condiția existenței unor divergențe cu privire la aceeași situație de fapt și de drept. Săvârșirea de către pârâți a acelorași acte de contrafacere, cu privire la aceleași produse, pe teritoriul acelorași state membre. Articolul 6 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că o situație în care în privința a două sau mai multe societăți stabilite în state membre diferite se impută, fiecăreia în mod individual, în cadrul unei proceduri aflate pe rolul unei instanțe din unul dintre aceste state membre, încălcarea aceleiași părți naționale a unui brevet european, astfel cum acesta este în vigoare într-un alt stat membru, ca urmare a săvârșirii unor activități interzise în legătură cu același produs, este susceptibilă ca, în cazul judecării separate a cauzelor, să conducă la pronunțarea unor hotărâri ireconciliabile în sensul acestei dispoziții. Revine instanței de trimitere obligația de a aprecia existența unui astfel de risc, ținând seama de toate elementele pertinente din dosar *(Hotărârea din 12 iulie 2012, C-616/10, Solvay SA împotriva Honeywell Fluorine Products Europe BV și alții, publicată în Repertoriul electronic)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 6 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar. Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: Solvay, titulară a brevetului european EP 0 858 440, a introdus, la 6 martie 2009, la Rechtbank's-Gravenhage o acțiune în contrafacerea părților naționale ale acestui brevet, astfel cum este în vigoare în Danemarca, în Irlanda, în Grecia, în Luxemburg, în Austria, în Portugalia, în Finlanda, în Suedia, în Liechtenstein și în Elveția, împotriva societăților Honeywell pentru motivul că au comercializat un produs, HFC-245, fabricat de Honeywell International Inc. și identic cu cel protejat prin brevetul menționat. Concret, Solvay impută Honeywell Fluorine Products Europe BV și Honeywell Europe NV săvârșirea în întreaga Europă a unor activități interzise, iar Honeywell Belgium NV – săvârșirea în Europa nordică și centrală a unor activități interzise. În cadrul acțiunii în contrafacere, Solvay a introdus, de asemenea, la 9 decembrie 2009, o cerere incidentală împotriva societăților Honeywell, solicitând adoptarea unei măsuri provizorii de interzicere a contrafacerii transfrontaliere până la data soluționării acțiunii principale. Societățile Honeywell au invocat, în cadrul procedurii incidentale, nulitatea părților naționale ale brevetului în cauză, fără să fi inițiat totuși sau fără să fi anunțat că intenționează să inițieze o procedură în anularea părților naționale ale acestui brevet și fără să fi contestat competența instanței olandeze sesizate pentru a judeca atât acțiunea principală, cât și acțiunea incidentală.

[1] Prin aceeași hotărâre au fost interpretate dispozițiile art. 22 pct. 4 și ale art. 31 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 24 pct. 4, respectiv art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. În acest sens, a se vedea *infra*, jurisprudența indicată la art. 24 și la art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reamintit că, pentru a exista **riscul ca anumite decizii să fie considerate ireconciliabile**, în sensul art. 6 pct. 1 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, nu este suficient ca soluțiile să fie divergente, ci, în plus, trebuie ca **această divergență să se înscrie în cadrul aceleiași situații de fapt și de drept** (a se vedea Hotărârea din 13 iulie 2006, *Roche Nederland și alții*, C-539/03, Rec., p. I-6535, pct. 26, precum și Hotărârile citate anterior *Freeport*, pct. 40, și *Painer*, pct. 79). În ceea ce privește aprecierea existenței aceleiași situații, Curtea a stabilit, pe de o parte, că **nu** se poate concluziona în sensul existenței **aceleiași situații de fapt atunci când pârâții sunt diferiți, iar actele de contrafacere care le sunt imputate, săvârșite în state contractante diferite, nu sunt aceleași.** Pe de altă parte, Curtea a considerat că **nu** se poate concluziona în sensul existenței **aceleiași situații de drept** atunci când mai multe instanțe din diferite state contractante sunt sesizate cu acțiuni în contrafacerea unui **brevet european eliberat în fiecare dintre aceste state, iar acțiunile sunt îndreptate împotriva unor pârâți domiciliați în aceste state pentru fapte pe care le-ar fi săvârșit pe teritoriul acestora** (a se vedea Hotărârea *Roche Nederland și alții*, citată anterior, pct. 27 și 31). Astfel, după cum rezultă cu claritate din art. 2 alin. (2) și din art. 64 alin. (1) din Convenția de la München, un brevet european rămâne supus reglementării naționale a fiecăruia dintre statele contractante pentru care a fost eliberat. Din acest motiv, orice acțiune în contrafacerea unui brevet european trebuie, astfel cum reiese din art. 64 alin. (3) din convenția menționată, să fie examinată în lumina dispozițiilor legislației naționale în vigoare, în materie, în fiecare dintre statele pentru care a fost eliberat (Hotărârea *Roche Nederland și* alții, citată anterior, pct. 29 și 30) (considerentele 24-26).

Din particularitățile unei cauze precum acțiunea principală rezultă că eventuale divergențe cu privire la soluționarea litigiului pot apărea în cadrul aceleiași situații de fapt și de drept, astfel încât nu este exclus ca acestea să conducă la hotărâri ireconciliabile în cazul judecării separate a cauzelor. În cazul în care art. 6 pct. 1 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu ar fi aplicabil, cele două instanțe ar trebui să examineze, fiecare în parte, contrafacerile invocate, în lumina diverselor legislații naționale care reglementează diferitele părți naționale ale brevetului european a cărei încălcare este susținută. Acestor instanțe li s-ar solicita, de exemplu, să aprecieze, potrivit aceleiași legislații finlandeze, atingerea adusă de societățile Honeywell părții finlandeze a brevetului european ca urmare a comercializării unui produs contrafăcut identic pe teritoriul finlandez. Pentru a se aprecia, într-o situație precum cea din acțiunea principală, **existența raportului de conexitate** dintre diferitele cereri formulate în fața acesteia și, așadar, a riscului pronunțării unor hotărâri ireconciliabile în cazul judecării separate a cauzelor, va reveni instanței naționale sarcina de a ține seama, printre altele, de dubla împrejurare potrivit căreia, pe de o parte, **pârâtelor din acțiunea principală li se impută, fiecăreia în mod separat, aceleași acte de contrafacere cu privire la aceleași produse** și, pe de altă parte, astfel de **acte de contrafacere au fost săvârșite în aceleași state membre, astfel încât acestea aduc atingere acelorași părți naționale ale brevetului european în cauză** (considerentele 27-29).

2. Prorogarea de competență în cazul cererilor de chemare în garanție

2.1. Cumul de asigurări. Inaplicabilitatea art. 10-16 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012. Condiția existenței unei strânse legături între cererea principală și cererea de chemare în garanție. Verificarea de către instanță a nedeturnării forului normal competent. Articolul 6 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 8 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este aplicabil în cazul unei cereri de chemare în garanție, întemeiate pe un cumul de asigurări, dacă există o asemenea legătură între cererea principală și cererea de chemare în garanție, astfel încât să permită concluzia că aceasta din urmă nu a fost formulată doar cu scopul înlăturării forului normal competent *(Hotărârea din 26 mai 2005, C-77/04, Groupement d'intérêt économique (GIE) Réunion européenne și alții împotriva Zurich España și Société pyrénéenne de transit d'automobiles (Soptrans), Repertoriul jurisprudenței, 2005, p. I-04509)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 6 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea **art. 8 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

În condițiile în care, potrivit interpretării Curții, **o cerere de chemare în garanție între asigurători,** întemeiată pe un cumul de asigurări, **nu este cârmuită de** Secțiunea a III-a a Titlului II din Convenția de la Bruxelles *[Secțiunea a III-a a Capitolului II din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*[2], Curții i s-a solicitat să interpreteze dispozițiile art. 6 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 8 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, în sensul de a stabili dacă aplicarea acestui text este condiționată de existența unei legături de conexitate între cele două cereri (cererea principală și cererea de chemare în garanție).

Potrivit interpretării Curții, existența unei legături între cele două cereri este inerentă noțiunii de „chemare în garanție". Ca atare, **există o legătură intrinsecă între acțiunea îndreptată împotriva unui asigurător** în vederea reparării prejudiciului ca urmare a producerii evenimentului acoperit de asigurare **și acțiunea prin care asigurătorul urmărește să angajeze răspunderea unui alt asigurător reputat a acoperi același eveniment.** Existența unei asemenea legături trebuie stabilită de către judecătorul național, care este dator să verifice dacă cererea de chemare în garanție nu a fost formulată doar pentru a extrage pârâtul de sub jurisdicția normal competentă. O asemenea legătură, constând în absența unei deturnări a forului normal competent, este suficientă pentru aplicarea textului interpretat (considerentele 30-33).

2.2. Condiția existenței unei strânse legături (conexități) între cererea principală și cererea de chemare în garanție. Lipsa de relevanță a temeiului competenței de soluționare a cererii principale. Lipsa de relevanță a îndeplinirii condițiilor de

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile Secțiunii a III-a a Titlului II din Convenția de la Bruxelles *[Secțiunea a III-a a Capitolului II din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru această interpretare, a se vedea *infra*, jurisprudența indicată la art. 10 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

[2] A se vedea nota precedentă.

admisibilitate ale cererii de chemare în garanție. *a)* În ipoteza în care un pârât care este domiciliat pe teritoriul unui stat contractant a fost chemat în judecată, în temeiul art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, în fața unei instanțe dintr-un alt stat contractant, această instanță este de asemenea competentă, în temeiul art. 6 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 8 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, să soluționeze o cerere de chemare în garanție formulată împotriva unei persoane domiciliate pe teritoriul unui stat contractant, altul decât acela al instanței sesizate cu cererea principală.

b) Articolul 6 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 8 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că instanța națională nu este obligată să admită cererea de chemare în garanție și aceasta poate aplica regulile procedurale prevăzute de dreptul său național pentru a aprecia cu privire la admisibilitatea cererii, fără a aduce, însă, atingere efectului util al convenției *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* în materie și, în special, fără a respinge cererea de chemare în garanție pentru faptul că garantul are domiciliul pe teritoriul unui alt stat contractant decât acela al instanței sesizate cu acțiunea principală *(Hotărârea din 15 mai 1990, C-365/88, Kongress Agentur Hagen GmbH împotriva Zeehaghe BV, Repertoriul jurisprudenței, 1990 p. I-01845)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 6 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 8 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:

a) art. 6 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 8 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* constituie, ca și art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, o excepție de la regula potrivit căreia competența aparține instanței de la domiciliul pârâtului. Articolul 6 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 8 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* prevede o competență specială aflată la opțiunea reclamantului, în considerarea existenței unei legături suficient de strânse între o acțiune și o instanță ce poate fi sesizată cu soluționarea acesteia, în vederea unei organizări utile a procesului. Reglementarea permite, astfel, soluționarea de către o singură instanță a litigiului în ansamblul său. În consecință, **conexitatea dintre cererea principală și chemarea în garanție sunt suficiente** pentru a stabili competența instanței sesizate cu cererea de chemare în garanție, **indiferent care ar fi temeiul competenței cu privire la cererea principală** (considerentele 10-11).

b) Convenția de la Bruxelles *[respectiv Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu are ca scop unificarea regulilor de procedură, ci repartizarea competenței jurisdicționale de soluționare a litigiilor civile și comerciale în raporturile intracomunitare și facilitarea executării hotărârilor judecătorești. Trebuie, așadar, să se opereze o distincție netă între competența de a soluționa o cerere și condițiile de admisibilitate a unei cereri. În materia unei cereri de chemare în garanție, art. 6 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles

[art. 8 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] **se limitează să stabilească instanța competentă și nu vizează niciuna dintre condițiile de admisibilitatea propriu-zise** (considerentele 17-18).

Regulile de procedură sunt supuse prevederilor legii naționale a instanței sesizate, fără a aduce atingere efectului util al Convenției de la Bruxelles *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Ca atare, respingerea unei cereri de chemare în garanție nu se poate întemeia, de o manieră explicită sau implicită, pe faptul că terții chemați în garanție ar avea domiciliul pe teritoriul unui alt stat contractant decât acela al instanței sesizate cu acțiunea principală (considerentele 17-21).

3. Prorogarea de competență în cazul unei cereri reconvenționale

3.1. Distincția între invocarea creanței pârâtului ca mijloc de apărare sau pentru a obține obligarea distinctă a reclamantului la plata unei datorii față de acesta. Articolul 6 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 8 pct. 3 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* vizează doar cererile prin care pârâții urmăresc pronunțarea unei condamnări distincte. Textul nu vizează situația în care pârâtul invocă drept simplu mijloc de apărare o creanță a sa împotriva reclamantului. Mijloacele de apărare și condițiile în care acestea pot fi invocate sunt cârmuite de dreptul național *(Hotărârea din 13 iulie 1995, C-341/93, Danværn Production A/S împotriva Schuhfabriken Otterbeck GmbH & Co, Repertoriul jurisprudenței, 1995, p. I-02053).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 6 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea **art. 8 pct. 3 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: între Schuhfabriken Otterbeck GmbH & Co, societate comercială cu sediul în Germania, și Danværn Production A/S, societate comercială cu sediul în Danemarca, s-a încheiat un contract de distribuție exclusivă. Apreciind că distribuitorul Danværn Production A/S nu și-a executat în mod corespunzător contractul, Schuhfabriken Otterbeck GmbH & Co a procedat la denunțarea acestuia și a solicitat instanței daneze de judecată să oblige pe Danværn Production A/S la plata mărfurilor livrate anterior rezilierii. În fața instanței, pârâtul a recunoscut suma pretinsă de către reclamant, dar a solicitat respingerea acțiunii și obligarea acestuia din urmă la plata unei sume de bani, în temeiul mai multor creanțe pe care le-ar avea împotriva sa (una dintre aceste creanțe reprezentând prejudiciul suferit ca urmare a denunțării contractului de către reclamant). Pentru a stabili dacă cererea pârâtului, prin care acesta opune reclamantului mai multe creanțe pe care le-ar avea împotriva sa (solicitând compensarea și plata diferenței), constituie o cerere reconvențională în sensul art. 6 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 8 pct. 3 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, Curtea a observat că trebuie să se facă **distincție** între două situații: **a) invocarea de către pârât, ca mijloc de apărare, a existenței unei creanțe** împotriva reclamantului ce are ca efect stingerea totală sau parțială a creanței acestuia din urmă și **b) solicitarea** de către pârât, **printr-o cerere distinctă** formulată în cadrul aceluiași proces, **a obligării reclamantului la plata unei datorii față de pârât** (considerentul 12).

În primul caz, întrucât apărarea face parte integrantă din acțiunea formulată de reclamant, nu este necesar ca acesta din urmă să fie chemat în judecată în fața instanței sesizate cu soluționarea cererii principale, în sensul art. 6 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 8 pct. 3 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Mijloacele de apărare și condițiile în care acestea pot fi invocate sunt cârmuite de dreptul național. Ca atare, nu aceasta este situația pe care textul analizat este menit să o reglementeze (considerentele 13-14).

În schimb, în cel de-al doilea caz, o cerere a pârâtului prin care se urmărește o condamnare distinctă a reclamantului presupune stabilirea competenței forului sesizat de către reclamant să soluționeze cererea pârâtului. Articolul 6 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 8 pct. 3 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* are ca scop stabilirea condițiilor în care o instanță este competentă să soluționeze o cerere ce tinde să conducă spre pronunțarea unei condamnări distincte.

3.2. Condițiile aplicării art. 8 pct. 3 din regulament. Originea comună a cererii principale și a celei reconvenționale. *Articolul 8 pct. 3 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012* trebuie interpretat în sensul că se aplică, cu titlu neexclusiv, într-o situație în care instanța competentă să judece o pretinsă încălcare a drepturilor legate de personalitatea reclamantului pentru motivul că fotografii și înregistrări video au fost realizate fără cunoștința acestuia este sesizată de pârât cu o cerere reconvențională în reparație în temeiul răspunderii delictuale sau cvasidelictuale a reclamantului, printre altele pentru restrângerea creației sale intelectuale care face obiectul cererii principale, atunci când examinarea acestei cereri reconvenționale impune ca această instanță să aprecieze legalitatea sau nelegalitatea faptelor pe care pârâtul își întemeiază propriile pretenții (*Hotărârea din 31 mai 2018, C-306/17, Éva Nothartová împotriva Sámson József Boldizsár*).

Notă: Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: prin acțiunea formulată, doamna Nothartová, resortisant slovac cu domiciliul în Slovacia, a solicitat să se constate o încălcare, de către domnul Boldizsár, resortisant maghiar cu domiciliul în Ungaria, a dreptului său la imagine și a dreptului său asupra unei fonograme. Reclamanta din litigiul principal susține că pârâtul a realizat fotografii și înregistrări video fără cunoștința ei, pe care le-a inclus ulterior, printre altele, în materiale video difuzate pe internet, în special pe site-ul YouTube. Pârâtul a formulat o cerere reconvențională în despăgubire pentru motivele, *primo*, că cererea principală ar avea ca efect împiedicarea difuzării creațiilor sale intelectuale pe site-ul YouTube, *secundo*, că reclamanta din litigiul principal l-ar fi vizat, întrucât a utilizat în mod eronat numele tatălui său, încălcându-i astfel dreptul la nume și dreptul la respectarea persoanelor decedate, și *tertio*, că reclamanta din litigiul principal ar fi menționat numărul de înmatriculare al autovehiculului său, încălcând „dreptul legat de personalitatea autovehiculului".

Prin întrebarea preliminară formulată, s-a solicitat Curții să interpreteze dacă art. 8 pct. 3 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 este aplicabil în cazul unei cereri reconvenționale rezultate în urma unui alt contract sau fapt decât cele pe care s-a bazat cererea principală.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a avut în vedere următoarele:
În scopul bunei administrări a justiției, forul special în materie de cerere reconvențională permite părților să soluționeze, în cursul aceleiași proceduri și în fața aceleiași instanțe, toate pretențiile lor reciproce care au o origine comună. Astfel, sunt evitate proceduri superflue și multiple (considerentul 22).
În conformitate cu acest obiectiv, într-o situație în care o instanță este sesizată cu una sau cu mai multe **pretenții invocate cu titlu reconvențional**, îi incumbă acesteia sarcina de a aprecia în ce măsură pretențiile respective au o **origine comună cu cererea principală**, astfel încât să intre sub incidența art. 8 pct. 3 din Regulamentul nr. 1215/2012 (considerentul 23).
În acest scop, în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal, instanța menționată va trebui să verifice, printre altele, dacă examinarea cererii reconvenționale având ca obiect plata de daune-interese pentru motivul că reclamanta din litigiul principal ar restrânge creația intelectuală a pârâtului din litigiul principal nu impune ca instanța respectivă să aprecieze legalitatea sau nelegalitatea faptelor pe care reclamanta din litigiul principal își fondează propriile pretenții, în măsura în care creația intelectuală a cărei utilizare este considerată perturbată de pârâtul din litigiul principal este cea pe care reclamanta din litigiul principal o consideră că se află la baza încălcării dreptului său la imagine. Dacă există o asemenea nevoie de apreciere, art. 8 pct. 3 din Regulamentul nr. 1215/2012 trebuie interpretat în sensul că acordă instanței menționate competența de a se pronunța cu privire la cererea reconvențională introdusă de pârâtul din litigiul principal (considerentele 24-25).

Articolul 9. În cazul în care, în temeiul prezentului regulament, o instanță dintr-un stat membru este competentă în soluționarea unor acțiuni în răspundere pentru utilizarea sau exploatarea unei nave, instanța în cauză sau orice altă instanță care îi este substituită în acest scop prin legislația internă a statului membru în cauză are, de asemenea, competență cu privire la cererile referitoare la limitarea acestei răspunderi.

CORESPONDENȚĂ: ► art. 7 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ► art. 6 bis din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare similară, prevederile art. 7 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 și permite **prorogarea de competență** a instanței îndreptățite să soluționeze o acțiune privind angajarea răspunderii pentru utilizarea sau exploatarea unei nave [întemeiate pe dispozițiile art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012] **și cu privire la o eventuală cerere de limitare a răspunderii.** Dispoziția legală analizată nu impune condiția ca acțiunea în angajarea răspunderii să fie formulată pentru a opera cazul de prorogare de competență.

Secțiunea 3. Competența judiciară în materie de asigurări

Articolul 10. În materie de asigurări, competența este determinată de prezenta secțiune, fără a aduce atingere articolului 6 și articolului 7 punctul 5.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 8 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 7 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare identică, prevederile art. 8 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 și instituie un set de **reguli de competență cu caracter de protecție a părții reputate a fi mai slabă din punct de vedere economic și mai puțin experimentată din punct de vedere juridic.**

În consecință, dispozițiile legale menționate *nu sunt aplicabile în cazul litigiilor dintre profesioniștii din domeniul asigurărilor*, niciunul dintre aceștia nefiind prezumat a se afla pe o poziție mai slabă în raport cu celălalt.

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Contract de reasigurare. Inaplicabilitatea regulilor speciale de competență, cu rol de protecție, în materia asigurărilor în relația dintre profesioniști. Regulile speciale de competență în materie de asigurări prevăzute de art. 7-12 bis din Convenția de la Bruxelles *[art. 10-16 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu vizează litigiile dintre un reasigurător și un reasigurat născute dintr-un contract de reasigurare *(Hotărârea din 13 iulie 2000, C-412/98, Group Josi Reinsurance Company SA împotriva Universal General Insurance Company (UGIC), Repertoriul jurisprudenței, 2000, p. I-05925)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea Secțiunii a III-a a Titlului II din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea **Secțiunii a III-a a Capitolului II din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012,** în condițiile în care cele două secțiuni au un conținut similar.

Pentru a se pronunța, Curtea a avut în vedere faptul că regulile de competență în materie de asigurări cuprinse în Secțiunea a III-a a Titlului II din Convenția de la Bruxelles *[respectiv în Secțiunea a III-a a Capitolului II din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* se aplică în mod explicit anumitor tipuri de contracte de

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat dispozițiile Titlului II din Convenția de la Bruxelles *[respectiv ale Capitolului II din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* în sensul că acestea sunt aplicabile, de principiu, atunci când pârâtul își are domiciliul sau sediul pe teritoriul unui stat contractant, chiar dacă reclamantul are domiciliul pe teritoriul unui stat terț. Pentru această interpretare, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată la art. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

asigurare, reasigurarea nefiind vizată de nicio dispoziție din respectiva secțiune (considerentele 62-63).

Regulile speciale de competență în materie de asigurări sunt menite **să protejeze partea contractantă reputată a fi mai slabă din punct de vedere economic și mai puțin experimentată din punct de vedere juridic.** Or, nicio protecție particulară nu se justifică în raporturile dintre reasigurat și reasigurător, întrucât ambii sunt profesioniști din domeniul economic al asigurărilor, dintre care niciunul nu poate fi prezumat a se găsi pe o poziție mai slabă în raport cu cocontractantul său (considerentele 65-66).

2. Coasigurare sau cumul de asigurări. Cerere de chemare în garanție sau de intervenție între asigurători. Inaplicabilitatea regulilor speciale de competență, cu rol de protecție, în materia asigurărilor în relația dintre profesioniști. O cerere de chemare în garanție între asigurători, întemeiată pe un cumul de asigurări, nu este cârmuită de Secțiunea a III-a a Titlului II din Convenția de la Bruxelles *[Secțiunea a III-a a Capitolului II din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 26 mai 2005, C-77/04, Groupement d'intérêt économique (GIE) Réunion européenne și alții împotriva Zurich España și Société pyrénéenne de transit d'automobiles (Soptrans), Repertoriul jurisprudenței, 2005, p. I-04509)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea Secțiunii a III-a a Titlului II din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea Secțiunii a III-a a Capitolului II din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două secțiuni au un conținut similar.

În speță, instanța de trimitere a solicitat Curții ca, printr-o hotărâre preliminară, să stabilească dacă o cerere de chemare în garanție sau de intervenție între asigurători, care nu este fondată pe un contract de reasigurare, ci pe un cumul de asigurări sau pe o co-asigurare, se include în sintagma „în materie de asigurări", fiind așadar supusă dispozițiilor speciale privind determinarea competenței jurisdicționale instituite de Secțiunea a III-a a Titlului II din Convenția de la Bruxelles *[Secțiunea a III-a a Capitolului II din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

Pentru a se pronunța, Curtea a reținut că, oferind asiguratului o gamă de competențe mai extinsă decât cea de care dispune asigurătorul și excluzând posibilitatea oricărei clauze de prorogare a competenței în favoarea acestuia din urmă, dispozițiile ce fac obiectul interpretării urmăresc protejarea asiguratului care, de regulă, se confruntă cu un contract ale cărui clauze sunt prestabilite și nu formează obiectul negocierii. Această **protecție a părții contractante, reputate ca fiind mai slabă din punct de vedere economic și mai puțin experimentată din punct de vedere juridic nu trebuie extinsă**, însă, cu privire la persoanele care nu necesită o asemenea protecție (considerentele 17-18). În aceste condiții, nicio protecție specială **nu se justifică atunci când este vorba despre raporturi juridice între profesioniștii** din sectorul asigurărilor, dintre care niciunul nu este prezumat a se afla pe o poziție mai slabă

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 6 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 8 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru această interpretare, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată la art. 8 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

în raport cu celălalt (considerentul 20). În consecință, dispozițiile analizate nu sunt incidente în raporturile dintre asigurători, în cazul unei cereri de chemare în garanție (considerentul 23).

Articolul 11. (1) Un asigurător care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru poate fi acționat în justiție:
(a) în fața instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia are domiciliul;
(b) în alt stat membru, în cazul acțiunilor introduse de către deținătorul poliței de asigurare, de către asigurat sau de către un beneficiar, în fața instanțelor de la locul unde este domiciliat reclamantul; sau
(c) dacă este coasigurător, în fața instanțelor dintr-un stat membru sesizate în legătură cu acțiunea introdusă împotriva asigurătorului principal.
(2) Atunci când un asigurător nu are domiciliul pe teritoriul unui stat membru, însă deține o sucursală, agenție sau altă unitate pe teritoriul unuia dintre statele membre, în cazul litigiilor rezultând din activitatea sucursalei, agenției sau unității, acesta este considerat ca având domiciliul pe teritoriul statului membru respectiv.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 9 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 8 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare identică, prevederile art. 9 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 și instituie un set de **reguli de competență cu rol de protecție a părții mai slabe având calitatea de reclamant**. Reclamantul poate opta între:

a) instanța de la domiciliul său [soluție de excepție în sistemul Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 și în dreptul procesual civil în general];

b) instanța de la domiciliul pârâtului; și

c) instanța de la domiciliul asigurătorului principal în cazul coasigurării.

Acestor jurisdicții potențial competente să soluționeze litigiul li se adaugă și cele prevăzute de art. 12 și 13 din regulament.

Pentru a se evita constrângerea părții mai slabe să accepte o jurisdicție favorabilă cocontractantului său, art. 15 din regulament limitează posibilitatea părților de încheiere a unei convenții de prorogare a competenței.

În fine, pentru a asigura o protecție cât mai extinsă reclamantului parte mai slabă în raportul juridic derivând din contractul de asigurare, în condițiile în care art. 6 exclude, cu valoare de principiu, aplicarea regulamentului cu privire la pârâții care nu au domiciliul într-un stat membru, art. 11 alin. (2) **asimilează domiciliului existența unui sediu secundar pe teritoriul unui stat membru**, dacă litigiul vizează exploatarea respectivului sediu secundar.

Articolul 12. În cazul asigurării de răspundere civilă sau al asigurării de bunuri imobiliare, asigurătorul mai poate fi acționat în justiție și în fața instanțelor de la locul unde s-a produs fapta prejudiciabilă. Același lucru este aplicabil și în cazul în care bunurile mobile și imobile sunt acoperite de aceeași poliță de asigurare, ambele categorii fiind afectate în mod negativ de același eveniment neprevăzut.

CORESPONDENȚĂ: ► art. 10 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ► art. 9 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare identică, prevederile art. 10 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 și instituie o competență alternativă celor prevăzute de art. 11 din regulament, **extinzând opțiunile părții mai slabe atunci când aceasta are calitate de reclamant.**

Articolul 13. (1) În cazul asigurării de răspundere civilă, asigurătorul poate, de asemenea, dacă legea instanței permite acest lucru, să fie introdus în cauză în fața instanței la care partea vătămată a introdus acțiunea împotriva asiguratului.
(2) Articolele 10, 11 și 12 se aplică în cazul acțiunii directe introduse de partea vătămată împotriva asigurătorului, în situația în care sunt permise asemenea acțiuni directe.
(3) Dacă legea privind astfel de acțiuni directe prevede posibilitatea introducerii în cauză a deținătorului poliței de asigurare sau a asiguratului, aceeași instanță este competentă asupra acestora.

CORESPONDENȚĂ: ► art. 11 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ► art. 10 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare identică, prevederile art. 11 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 și instituie o competență alternativă celor prevăzute de art. 11 din regulament, **extinzând opțiunile părții mai slabe atunci când aceasta are calitate de reclamant.**

Dispoziția legală analizată are o dublă finalitate.

În primul rând, această dispoziție extinde competența instanței înaintea căreia a fost dedusă judecății acțiunea în angajarea răspunderii civile delictuale promovată de către persoana vătămată împotriva autorului faptei ilicite, de a soluționa cererea *și în contradictoriu cu persoana asigurătorului*, dacă *lex fori* permite introducerea sa în cauză.

În al doilea rând, textul stabilește competența aceleiași instanțe de a soluționa *o acțiune directă împotriva asigurătorului*. Trebuie precizat însă faptul că art. 13 reglementează exclusiv problema competenței, nu și pe aceea a admisibilității acțiunii directe, care rămâne cârmuită de *lex causae*.

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Acțiune directă a persoanei vătămate împotriva asigurătorului autorului faptei ilicite. Competența instanței de la domiciliul reclamantului. Admisibilitatea acțiunii directe potrivit dreptului forului. Trimiterea de la art. 11 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 la art. 9 alin. (1) lit. (b) din acest regulament *[respectiv de la art. 13 alin. (2) la art. 11 alin. (1) lit. b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretată în sensul că persoana vătămată poate intenta o acțiune direct împotriva asigurătorului, în fața instanței de la locul unde aceasta este domiciliată într-un stat membru, atunci când o astfel de acțiune directă este posibilă, iar asigurătorul este domiciliat pe teritoriul unui stat membru *(Hotărârea din 13 decembrie 2007, C-463/06, FBTO Schadeverzekeringen NV împotriva Jack Odenbreit, Repertoriul jurisprudenței, 2007, p. I-11321).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 11 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea **art. 13 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut necesitatea definirii domeniului de aplicare al trimiterii de la art. 11 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 la art. 9 alin. (1) lit. (b) din același regulament *[respectiv de la art. 13 alin. (2) la art. 11 alin. (1) lit. b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Trebuie, astfel, stabilit în special dacă această trimitere se interpretează în sensul că recunoaște numai instanțelor menționate în această ultimă dispoziție, și anume celor de la locul unde este domiciliat deținătorul poliței de asigurare, asiguratul sau un beneficiar, competența de a judeca acțiunea directă a persoanei vătămate împotriva asigurătorului sau dacă această trimitere permite aplicarea, în cazul acestei acțiuni directe, a normei de competență a domiciliului reclamantului, prevăzută la art. 9 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 menționat anterior *[art. 11 alin. (1) lit. b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 24).

Trebuie arătat, astfel, că această din urmă dispoziție nu se limitează la atribuirea competenței în favoarea instanțelor de la domiciliul persoanelor enumerate în aceasta, ci, dimpotrivă, prevede norma de competență a domiciliului reclamantului, recunoscând astfel persoanelor menționate posibilitatea de a-l acționa în justiție pe asigurător în fața instanței de la locul propriului lor domiciliu (considerentul 25).

Astfel, interpretarea trimiterii de la art. 11 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 la art. 9 alin. (1) lit. (b) din acest regulament *[respectiv de la art. 13 alin. (2) la art. 11 alin. (1) lit. b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* în sensul că aceasta nu îi permite persoanei vătămate să acționeze în justiție decât în fața instanțelor

competente în temeiul acestei din urmă dispoziții, și anume în fața instanțelor de la domiciliul deținătorului poliței de asigurare, al asiguratului sau al beneficiarului, ar fi în opoziție directă chiar cu textul art. 11 alin. (2) menționat *[respectiv cu art. 13 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Respectiva trimitere conduce la extinderea domeniului de aplicare al acestei norme la categorii de reclamanți care acționează împotriva asigurătorului, alții decât deținătorul poliței de asigurare, asiguratul sau beneficiarul contractului de asigurare. Astfel, funcția respectivei trimiteri este de a adăuga pe lista reclamanților, cuprinsă în art. 9 alin. (1) lit. (b) menționat *[art. 11 alin. (1) lit. b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, persoanele care au suferit un prejudiciu (considerentul 26).

Potrivit considerentului (13) al Regulamentului (CE) nr. 44/2001 *[considerentul (18) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, acesta urmărește garantarea unei protecții mai favorabile a părților defavorizate decât aceea pe care o permit normele generale de competență. **A se refuza persoanei vătămate dreptul de a acționa în fața instanței de la locul propriului său domiciliu ar însemna ca aceasta să fie privată de o protecție identică celei acordate de acest regulament celorlalte părți considerate defavorizate** în litigiile în materie de asigurări și ar fi, prin urmare, contrar spiritului acestui regulament (considerentul 28).

În ceea ce privește consecințele calificării acțiunii directe a persoanei vătămate împotriva asigurătorului, care, astfel cum rezultă din decizia de trimitere, fac obiectul unei controverse în dreptul german (legea instanței de trimitere), trebuie arătat că aplicarea normei de competență prevăzute de art. 9 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 11 alin. (1) lit. b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* în cazul unei astfel de acțiuni nu este exclusă ca urmare a calificării acesteia în dreptul național ca acțiune în răspundere delictuală, care privește un drept exterior raporturilor juridice cu caracter contractual. Într-adevăr, natura acestei acțiuni în dreptul național nu are nicio relevanță pentru aplicarea dispozițiilor din acest regulament, dat fiind că respectivele norme de competență sunt incluse într-o secțiune [și anume Secțiunea 3 din Capitolul II din regulamentul menționat *(Secțiunea 3 din Capitolul II din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.)]* care privește în general materia asigurărilor și care este distinctă de secțiunea referitoare la competențele speciale în materie contractuală și delictuală (și anume Secțiunea 2 din același capitol). Singura condiție căreia art. 11 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 13 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* îi supune aplicarea respectivei norme de competență este că acțiunea directă trebuie să fie prevăzută de dreptul național (considerentul 30).

2. Acțiune directă formulată de cesionarul dreptului persoanei vătămate. Inaplicabilitatea regulilor de competență cu caracter de protecție instituite de regulament. Trimiterea efectuată prin art. 11 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 la art. 9 alin. (1) lit. (b) din acesta *[respectiv de la art. 13 alin. (2) la art. 11 alin. (1) lit. b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie să fie interpretată în sensul că un organism de securitate socială, cesionar legal al drepturilor părții direct vătămate într-un accident auto, nu poate să introducă o

acțiune directă la instanțele din statul membru în care acesta are sediul împotriva asigurătorului persoanei pretins responsabile de accidentul respectiv, cu sediul în alt stat membru *(Hotărârea din 17 septembrie 2009, C-347/08, Vorarlberger Gebietskrankenkasse împotriva WGV-Schwäbische Allgemeine Versicherungs AG, Repertoriul jurisprudenței, 2009, p. I-08661).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 11 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 13 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că, în scopul de a asigura că Regulamentul nr. 44/2001 *[respectiv Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* se bucură de o eficacitate deplină și de o interpretare autonomă, este necesară raportarea, în primul rând, la sistemul și la obiectivele sale. În consecință, aplicarea instituțiilor juridice specifice, precum cesiunea legală, prevăzută de dreptul austriac și de ordinile juridice ale statelor membre, nu poate să aibă incidență asupra interpretării dispozițiilor prezentului regulament. În caz contrar, interpretarea Regulamentului nr. 44/2001 *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* ar depinde de dreptul intern al statelor membre și ar compromite aplicarea uniformă în cadrul Comunității. În această privință, considerentul (11) al Regulamentului nr. 44/2001 *[considerentul (15) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* prevede că normele de competență trebuie să prezinte un mare grad de previzibilitate și să se întemeieze pe principiul conform căruia competența este determinată, în general, de domiciliul pârâtului și că, astfel, această competență trebuie să fie întotdeauna disponibilă, cu excepția câtorva situații bine definite în care materia litigiului sau autonomia părților justifică un alt factor de legătură (considerentele 35-36).

Astfel, competența instanțelor statului membru pe teritoriul căruia are domiciliul pârâtul, indiferent de naționalitate, constituie, în sistemul regulamentului menționat, principiul general enunțat la art. 2 alin. (1) din acest regulament *[art. 4 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Articolul 3 alin. (1) din regulament *[art. 5 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* derogă de la principiul general menționat. Astfel, articolul respectiv prevede că persoanele domiciliate pe teritoriul unui stat membru pot fi acționate în justiție în fața instanțelor unui alt stat membru, dar aceasta numai în temeiul normelor enunțate în secțiunile 2-7 din Capitolul II din Regulamentul nr. 44/2001. În consecință, respectivele norme de competență derogatorii de la principiul general nu pot determina o interpretare care să privească mai mult decât ipotezele avute în vedere în mod explicit de Regulamentul nr. 44/2001 *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 37-39).

Secțiunea a 3-a din Capitolul II din acest regulament *[respectiv Secțiunea a 3-a din Capitolul II din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* stabilește un sistem autonom de repartizare a competențelor jurisdicționale în materia asigurărilor. Obiectivul acestei secțiuni este, potrivit considerentului (13) al Regulamentului nr. 44/2001 *[respectiv considerentul (18) al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, de a proteja partea defavorizată, prin norme de competență mai favorabile intereselor sale

decât normele generale. Funcția de protecție pe care o îndeplinesc aceste dispoziții presupune ca aplicarea unor norme de competență speciale, prevăzute în acest sens de Regulamentul nr. 44/2001 *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, să nu fie extinsă la persoane pentru care nu se justifică această protecție. Or, nu s-a susținut că un organism de securitate socială ar fi o parte mai defavorizată din punct de vedere economic și mai puțin experimentată din punct de vedere juridic decât un asigurător de răspundere civilă. Într-un mod general, Curtea a precizat deja că **nu se justifică nicio protecție specială în ceea ce privește raporturile dintre profesioniști ai sectorului de asigurări**, neputându-se prezuma că vreunul dintre aceștia se află într-o poziție defavorabilă în raport cu altul (considerentele 40-42). În consecință, un organism de securitate socială, cesionar legal al drepturilor părții direct vătămate într-un accident auto, nu poate să se prevaleze de dispozițiile art. 9 alin. (1) lit. (b) coroborate cu cele ale art. 11 alin. (2) din Regulamentul nr. 44/2001 *[dispozițiile art. 11 alin. (1) lit. b) coroborate cu cele ale art. 13 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* în scopul de a introduce o acțiune directă la instanțele din statul membru în care acesta are sediul împotriva asigurătorului persoanei pretins responsabile de accidentul respectiv, cu sediul în alt stat membru (considerentul 43).

Articolul 14. (1) Fără a aduce atingere articolului 13 alineatul (3), un asigurător poate intenta o acțiune numai înaintea instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia este domiciliat pârâtul, indiferent dacă acesta este deținătorul poliței de asigurare, asiguratul sau beneficiarul.
(2) Dispozițiile prezentei secțiuni nu aduc atingere dreptului de a introduce o cerere reconvențională la instanța sesizată cu cererea inițială, în conformitate cu prezenta secțiune.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 12 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 11 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare identică, prevederile art. 12 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 și instituie o **competență exclusivă de soluționare a litigiilor în care partea mai slabă (deținătorul poliței de asigurare, asiguratul sau beneficiarul asigurării) are calitatea de pârât.**

Regula menționată, împreună cu acelea care permit părții mai slabe să opteze între mai multe jurisdicții deopotrivă competente atunci când are calitatea de reclamant și cu acelea care limitează convențiile de alegere a jurisdicției, contribuie la configurarea unui sistem de protecție a părții reputate a fi mai slabă din punct de vedere economic și mai puțin experimentată din punct de vedere juridic.

Articolul 15. De la dispozițiile prezentei secțiuni nu se poate deroga decât prin convenții:
1. ulterioare nașterii litigiului;
2. care permit deținătorului poliței, asiguratului sau unui beneficiar să sesizeze alte instanțe decât cele indicate în cadrul prezentei secțiuni;
3. încheiate între un deținător de poliță și un asigurător, ambii având la data încheierii contractului domiciliul sau reședința obișnuită în același stat membru, și care au ca efect atribuirea competenței instanțelor din statul membru în cauză, chiar dacă fapta prejudiciabilă s-a produs peste hotare, cu condiția ca legislația statului membru în cauză să nu interzică astfel de convenții;
4. încheiate de deținătorul poliței care nu este domiciliat pe teritoriul unui stat membru, cu excepția cazului în care asigurarea este obligatorie sau privește un imobil situat pe teritoriul unui stat membru; sau
5. care privesc un contract de asigurări, în măsura în care acesta acoperă unul sau mai multe dintre riscurile enumerate la articolul 16.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 13 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 12 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare identică, prevederile art. 13 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 și instituie, printr-o enumerare limitativă, **situațiile în care pot fi încheiate convenții de prorogare a competenței**, astfel încât să nu aducă atingere obiectivului de protecție al părții reputate a fi mai slabă din punct de vedere economic și mai puțin experimentată din punct de vedere juridic.

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Clauză atributivă de competență încheiată între deținătorul poliței și asigurător. Inopozabilitate față de beneficiarul contractului de asigurare care nu a subscris respectiva clauză. O clauză atributivă de competență, stipulată conform art. 12 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 15 pct. 3 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, nu este opozabilă beneficiarului contractului care nu a subscris expres la respectiva clauză și care are domiciliul într-un alt stat contractant decât deținătorul poliței și asigurătorul *(Hotărârea din 12 mai 2005, C-112/03, Société financière et industrielle du Peloux împotriva Axa Belgium ș.a., Repertoriul jurisprudenței, 2005, p. I-03707).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 12 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la **art. 15 pct. 3 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Pentru a interpreta textul menționat, Curtea a reținut că, prin Convenția de la Bruxelles *[și prin Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, se instituie un sistem autonom de repartizare a competențelor jurisdicționale în materie de asigurări (considerentul 29). Oferind asiguratului o gamă de competențe mai largă decât cea de care dispune asigurătorul și excluzând orice prorogare de competență în favoarea acestuia din urmă, se asigură protecția asiguratului care se găsește, adesea, în fața unui contract predeterminat, ale cărui clauze nu sunt negociabile, fiind, în același timp, partea mai slabă din punct de vedere economic. Obiectivul de protecție a părții mai slabe este realizat și prin enumerarea, de o manieră limitativă, a ipotezelor în care părțile pot deroga de la regulile de competență instituite în această materie. O clauză precum aceea avută în vedere de art. 12 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 15 pct. 3 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este permisă întrucât nu privează pe deținătorul poliței (partea mai slabă) de o protecție adecvată. Astfel, deși deținătorul poliței pierde posibilitatea de a se adresa instanței de la locul producerii faptului cauzator de prejudicii, se găsește în continuare în situația de a se adresa instanței de la propriul său domiciliu (considerentele 30-32). În ceea ce îl privește pe **beneficiarul asigurării, acesta este protejat întocmai ca și deținătorul poliței** (ca parte mai slabă din punct de vedere economic). Ca atare, o clauză atributivă de competență nu poate fi admisă decât dacă nu aduce atingere obiectivului de protecție a părții mai slabe din punct de vedere economic (considerentele 37-38).

Articolul 16. Riscurile prevăzute la articolul 15 punctul 5 sunt următoarele:
1. orice prejudicii produse:
(a) navelor maritime, instalațiilor din zona de coastă sau din largul mării sau aeronavelor, rezultate în urma evenimentelor asociate utilizării lor în scopuri comerciale;
(b) mărfurilor aflate în tranzit, altele decât bagajele pasagerilor, atunci când tranzitul este efectuat sau include transportul cu astfel de nave sau aeronave;
2. orice răspundere, alta decât cea pentru vătămările corporale produse călătorilor sau pentru prejudiciile aduse bagajelor acestora:
(a) decurgând din utilizarea sau exploatarea navelor, instalațiilor sau aeronavelor menționate la punctul 1 litera (a), în măsura în care, în privința celor din urmă, legislația statului membru în care aeronavele sunt înregistrate nu interzice clauzele atributive de competență în materia asigurării acestor riscuri;
(b) pentru prejudiciile cauzate de bunuri aflate în tranzit, conform descrierii de la punctul 1 litera (b);
3. orice pierdere financiară legată de utilizarea sau exploatarea navelor, instalațiilor sau aeronavelor menționate la punctul 1 litera (a), în special pierderile înregistrate în legătură cu mărfurile sau navlosirea;
4. orice risc sau interes legat de oricare dintre cele menționate la punctele 1-3;
5. fără a aduce atingere punctelor 1-4, toate „riscurile majore" definite în Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25

noiembrie 2009 privind accesul la activitate şi desfăşurarea activității de asigurare şi de reasigurare (Solvabilitate II)[1].

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 14 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 12 bis din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare similară, prevederile art. 14 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 şi explicitează domeniul de aplicare al art. 15 pct. 5 din regulament.

Secțiunea 4. Competența în materia contractelor încheiate de consumatori

Articolul 17. (1) În ceea ce priveşte un contract încheiat de o persoană, consumatorul, într-un scop care se poate considera că se situează în afara domeniului său profesional, competența se determină în conformitate cu dispozițiile din prezenta secțiune, fără a se aduce atingere articolului 6 şi articolului 7 punctul 5, în cazul în care:
(a) contractul are ca obiect vânzarea de bunuri mobile corporale în rate egale, fixe şi eşalonate;
(b) contractul are ca obiect un împrumut rambursabil în rate egale, fixe şi eşalonate sau orice altă formă de credit încheiat în scopul finanțării vânzării de bunuri mobile corporale; sau
(c) în toate celelalte cazuri, contractul a fost încheiat cu o persoană care desfăşoară activități comerciale sau profesionale în statul membru pe teritoriul căruia este domiciliat consumatorul sau, prin orice mijloace, îşi direcționează activitățile spre acel stat membru sau spre mai multe state, inclusiv statul membru respectiv, iar contractul intră în sfera de acțiune a acestor activități.
(2) Atunci când un consumator încheie un contract cu o parte care nu are domiciliul pe teritoriul unui stat membru, însă deține o sucursală, agenție sau altă unitate pe teritoriul unuia dintre statele membre, se consideră, în cazul litigiilor rezultând din activitatea sucursalei, agenției sau unității, că partea în cauză are domiciliul pe teritoriul statului membru respectiv.
(3) Prezenta secțiune nu se aplică în cazul contractelor de transport altele decât cele care, pentru un preț forfetar, oferă o combinație între călătorie şi cazare.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 15 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 13 din Convenția de la Bruxelles.

[1] JO L 335 din 17 decembrie 2009, p. 1.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare identică, prevederile art. 15 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

Domeniul de aplicare al regulilor speciale de competență în materia contractelor încheiate de consumatori este delimitat sub două aspecte: personal și material.

Din punct de vedere personal, este necesar ca litigiul să privească *un contract încheiat în vederea satisfacerii unor nevoi de consum privat*, de către o persoană neangajată în activități comerciale sau profesionale. Aprecierea se face în funcție de *scopul pentru care a fost încheiat contractul*, iar nu în raport cu situația subiectivă a persoanei respective.

Din punct de vedere material, regulile de competență analizate sunt aplicabile în două categorii de situații:

a) în cazul vânzării de bunuri mobile corporale, cu plata prețului în rate sau în cazul încheierii unui contract de împrumut rambursabil în rate, încheiat în scopul finanțării cumpărării acestor bunuri, dacă posesia este transmisă cumpărătorului anterior achitării integrale. Explicația este aceea că, într-un asemenea caz, riscul pieirii bunurilor este suportat de cumpărătorul care urmează a fi ținut în continuare de plata prețului. În plus, într-un asemenea caz, cumpărătorul poate fi indus în eroare, la momentul încheierii contractului, cu privire la suma reală pe care o datorează;

b) în cazul altor contracte, dar numai atunci când comerciantul își direcționează activitatea și spre alte state membre decât cel al domiciliului său, inclusiv către statul pe teritoriul căruia se află domiciliul consumatorului, iar contractul încheiat se include în sfera acestor activități. *„Direcționarea activității"* presupune o activitate intenționată a comerciantului de a stabili relații contractuale cu consumatori din alte state membre. Textul legal analizat nu impune caracterul sinalagmatic al contractului și nici încheierea acestuia pe teritoriul statului unde se află domiciliul consumatorului. Sunt excluse în mod expres din sfera de aplicare a acestei dispoziții legale *contractele de transport*, cu excepția celor care, pentru un preț forfetar, oferă o combinație între călătorie și cazare (*contracte de vânzare de pachete de servicii turistice*).

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Aplicarea personală

1.1. Aprecierea calității de consumator. Criteriul scopului încheierii contractului analizat. Lipsa de relevanță a altor criterii referitoare la părțile contractante sau la obiectul contractului, precum și a definițiilor cuprinse în alte acte normative adoptate la nivelul Uniunii Europene. Articolul 17 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 trebuie interpretat în sensul că o persoană fizică care, în temeiul unui contract financiar pentru diferențe încheiat cu o societate de brokeraj, efectuează operațiuni pe piața internațională de schimb valutar FOREX (*Foreign Exchange*) prin intermediul acestei societăți trebuie calificată drept „consumator", în sensul acestei

dispoziții, dacă încheierea acestui contract nu ține de activitatea profesională a acestei persoane, aspect a cărui verificare revine instanței de trimitere. În vederea acestei calificări, pe de o parte, factori precum valoarea operațiunilor efectuate în temeiul unor contracte precum contractele financiare pentru diferențe, importanța riscurilor de pierderi financiare legate de încheierea unor astfel de contracte, eventuale cunoștințe sau expertiza persoanei respective în domeniul instrumentelor financiare ori comportamentul său activ în cadrul unor astfel de operațiuni sunt, ca atare, în principiu, nerelevante și, pe de altă parte, faptul că instrumentele financiare nu intră sub incidența art. 6 din Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I) sau că această persoană este un „client obișnuit", în sensul art. 4 alin. (1) pct. 12 din Directiva 2004/39/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind piețele instrumentelor financiare, de modificare a Directivelor 85/611/CEE și 93/6/CEE ale Consiliului și a Directivei 2000/12/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivei 93/22/CEE a Consiliului este, ca atare, în principiu, lipsit de incidență (*Hotărârea din 3 octombrie 2019, C-208/18, Jana Petruchová împotriva FIBO Group Holdings Limited, publicată în Repertoriul electronic).*

Notă: Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:
Doamna Petruchová are domiciliul pe teritoriul Cehiei. FIBO este o societate de brokeraj de drept cipriot, care își desfășoară activitatea în calitate de profesionist în domeniul valorilor mobiliare. Doamna Petruchová a încheiat, la distanță, cu FIBO un contract-cadru având ca obiect să îi permită efectuarea de operațiuni pe piața internațională de schimb valutar FOREX (Foreign Exchange) prin plasarea unor ordine de cumpărare și de vânzare a valutei de bază pe care FIBO urma să le execute prin intermediul platformei sale de schimb online. În acest scop, contractul-cadru prevedea încheierea, între doamna Petruchová și FIBO, a unor contracte individuale, calificate drept contracte financiare pentru diferențe (denumite în continuare „CFD"), care constituie instrumente financiare având ca obiectiv obținerea de beneficii din diferența dintre cursurile de schimb aplicabile la cumpărarea și, respectiv, la vânzarea valutei de bază în raport cu valuta de schimb. Deși este posibilă efectuarea de tranzacții pe piața FOREX cu fonduri proprii, doamna Petruchová a recurs la posibilitatea de a opera prin „loturi", un lot având o valoare de 100.000 de dolari americani (USD) (aproximativ 88.000 de euro), prin utilizarea efectului de levier. Acest mecanism i-a permis să opereze cu un volum mai mare de fonduri decât cel pe care îl avea la dispoziție. Astfel, atunci când deschidea poziția sa prin cumpărarea valutei de bază, ea contracta un împrumut de la FIBO, pe care îl rambursa prin închiderea poziției sale prin intermediul vânzării valutei de bază (considerentele 15-18). Între părți a izbucnit un litigiu referitor la executarea contractelor financiare pentru diferențe, doamna Petruchová invocând, pentru determinarea instanței competente internațional, calitatea sa de consumator.

Pentru a interpreta dispozițiile art. 17 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, Curtea a reținut că **noțiunea de „consumator"** trebuie să fie **interpretată în mod restrictiv**, prin referire la poziția persoanei respective într-un anumit contract, **în raport cu natura și cu finalitatea acestuia**, iar nu la situația subiectivă a persoanei menționate, una și aceeași persoană putând fi considerată consumator în cadrul anumitor operațiuni și operator economic în cadrul altor operațiuni. **Numai contractele încheiate în afara și independent de orice activitate sau finalitate de natură profesională**, în scopul exclusiv de satisfacere a propriilor necesități de consum privat ale unui individ, fac parte din regimul particular prevăzut de regulamentul menționat în materie de protecție a consumatorului ca parte considerată defavorizată (considerentele 41-42).

Cu privire la alte posibile criterii de determinare a calității de consumator, Curtea a reținut următoarele:

În primul rând, **domeniul de aplicare al dispozițiilor Secțiunii 4 din Capitolul II din Regulamentul nr. 1215/2012**, care reglementează competența în materia contractelor încheiate de consumatori, se extinde la **toate tipurile de contracte**, cu excepția celui precizat la art. 17 alin. (3) din acest regulament, și anume contractul de transport, altul decât cel care, pentru un preț forfetar, oferă o combinație între călătorie și cazare. Rezultă de aici că instrumente financiare precum CFD-urile intră în domeniul de aplicare al art. 17-19 din Regulamentul nr. 1215/2012 (considerentele 48-49).

În al doilea rând, împrejurarea că încheierea de CFD-uri este susceptibilă să cuprindă, pentru un investitor, **riscuri importante în ceea ce privește pierderile financiare** este, ca atare, **lipsită de relevanță** pentru calificarea acestuia drept „consumator", în sensul art. 17 alin. (1) din acest regulament (considerentul 53).

În al treilea rând, **noțiunea de „consumator"**, în sensul art. 17 alin. (1) din Regulamentul nr. 1215/2012, este **definită în opoziție cu noțiunea de „operator economic"**, astfel încât ea are un **caracter obiectiv și este independentă de cunoștințele și de informațiile de care persoana în cauză dispune în mod real**. În această privință, faptul de a considera că calitatea de consumator a unei părți la un contract poate depinde de cunoștințele și de informațiile pe care acesta le deține într-un anumit domeniu, iar nu de împrejurarea că respectivul contract are sau nu ca obiectiv satisfacerea necesităților sale personale, ar însemna raportarea la situația subiectivă a acestei părți la contract. Or, potrivit jurisprudenței Curții, calitatea de „consumator" a unei persoane trebuie examinată având în vedere numai poziția acesteia din urmă într-un contract determinat, ținând seama de natura și de finalitatea acestuia (considerentele 55-56).

În al patrulea rând, **comportamentul activ, pe piața FOREX**, al unei persoane care își plasează ordinele prin intermediul unei societăți de brokeraj și care rămâne, pentru acest motiv, responsabilă pentru randamentul investițiilor sale este, ca atare, **lipsit de incidență asupra calificării persoanei respective drept „consumator"** în sensul art. 17 alin. (1) din Regulamentul nr. 1215/2012. Astfel, art. 17 alin. (1) din Regulamentul nr. 1215/2012 nu impune ca un consumator să se comporte într-un mod special în cadrul unui contract încheiat pentru un scop care se situează în afara domeniului său profesional (considerentele 57-58).

În fine, accepțiunea dată noțiunii de „consumator" prin alte instrumente juridice ale Uniunii Europene [Regulamentul (CE) nr. 593/2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I), respectiv Directiva nr. 2004/39/CE privind piețele instrumentelor financiare] nu este relevantă din perspectiva Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, întrucât obiectivele acestor acte normative sunt diferite (considerentele 66 și 74).

1.2. Aprecierea calității de consumator. Criteriul scopului încheierii contractului analizat. Reclamant care acționează în exercitarea activității sale profesionale. Articolul 13 din Convenția de la Bruxelles *[art. 17 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că reclamantul care acționează în exercitarea activității sale profesionale și care nu este, în consecință, el însuși consumator, parte la unul dintre contractele enumerate de acest text, nu poate beneficia de regulile speciale de competență prevăzute de Convenția de la Bruxelles *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* în materia contractelor încheiate de către consumatori *(Hotărârea din 19 ianuarie 1993, C-89/91, Shearson Lehmann Hutton Inc. împotriva TVB Treuhandgesellschaft für Vermögensverwaltung und Beteiligungen mbH, Repertoriul jurisprudenței, 1993, p. I-00139).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea noțiunii de „consumator" la care face referire art. 13 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la dispoziția similară cuprinsă în **art. 17 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.**

Interpretarea dată de Curte privește ipoteza în care acțiunea împotriva agentului economic nu este introdusă de către consumator, ci de un cesionar al drepturilor acestuia.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că scopul art. 13 și urm. din Convenția de la Bruxelles *[art. 17 și urm. din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este acela de a-l proteja pe consumator în calitate de parte considerată a fi mai slabă din punct de vedere economic și mai puțin experimentată din punct de vedere juridic decât cocontractantul său, astfel încât această parte să nu fie descurajată să acționeze în justiție întrucât s-ar vedea obligată să se adreseze instanțelor statului pe al cărui teritoriu se află domiciliul cocontractantului. Această funcție de protecție nu trebuie să se extindă, însă, cu privire la persoane pentru care o asemenea protecție nu se justifică (considerentele 18-19).

După cum rezultă din formularea textului, prevederile sale **vizează numai consumatorul final privat, neangajat în activități comerciale sau profesionale,** care este parte la unul dintre contractele enumerate de art. 13 din Convenția de la Bruxelles *[art. 17 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și care acționează în justiție în conformitate cu prevederile art. 14 din Convenția de la Bruxelles *[art. 18 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 22).

În concluzie, Convenția de la Bruxelles *[respectiv Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* protejează numai pe consumatorul care participă personal, în calitate de reclamant sau de pârât, la o procedură judiciară (considerentul 23).

1.3. Aprecierea calității de consumator. Criteriul scopului încheierii contractului analizat. Contract încheiat în vederea exercitării unei activități profesionale viitoare. Articolul 13 alin. (1) și art. 14 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 17 alin. (1) și art. 18 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretate în sensul că un reclamant care a încheiat un contract în vederea exercitării unei activități profesionale care nu este actuală, ci viitoare, nu poate fi considerat ca fiind un consumator *(Hotărârea din 3 iulie 1997, C-269/95, Francesco Benincasa împotriva Dentalkit Srl, Repertoriul jurisprudenței, 1997, p. I-03767)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 13 alin. (1) și a art. 14 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea **art. 17 alin. (1) și a art. 18 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care textele au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: un cetățean italian, Francesco Benincasa, a încheiat cu o societate comercială cu sediul în Italia (Dentalkit Srl) un contract de franciză, prin care Francesco Benincasa devine francisee al lui Dentalkit Srl pe teritoriul Germaniei. Printr-o clauză inserată în contract a fost aleasă jurisdicția italiană pentru soluționarea litigiilor născute în legătură cu respectivul contract. Printr-o cerere adresată instanței germane, Francesco Benincasa a solicitat instanței germane de judecată să constate nulitatea contractului de franciză.

Pentru a interpreta dispozițiile cuprinse de art. 13 alin. (1) și art. 14 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 17 alin. (1) și art. 18 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, Curtea a reamintit că noțiunile utilizate de convenție *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie să primească o interpretare autonomă corespunzătoare scopului și obiectivelor acestei reglementări (considerentul 12). Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, textele menționate vizează numai consumatorul final privat, neimplicat în activități comerciale sau profesionale (considerentul 15).

Pentru a stabili calitatea de consumator, trebuie avută în vedere **poziția unei persoane într-un contract determinat**, în raport cu natura și finalitatea acestuia, nu situația subiectivă a respectivei persoane. **Aceeași persoană poate fi considerată consumator într-un contract și agent economic în altul.** Dispozițiile menite a proteja consumatorul sunt incidente numai în cazul contractelor încheiate în vederea satisfacerii propriilor nevoi de consum ale unui individ, în calitate de parte contractantă reputată a fi mai slabă din punct de vedere economic. Această protecție nu se justifică în cazul unei activități profesionale, fie ea și una viitoare, având în vedere faptul că natura profesională a activității nu este înlăturată de caracterul viitor al acesteia (considerentele 16-18).

1.4. Aprecierea calității de consumator. Criteriul scopului încheierii contractului analizat. Avalizarea unui bilet la ordin emis de o societate comercială de către

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și prevederile art. 17 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. A se vedea, în acest sens, *infra*, jurisprudența indicată la art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

persoana fizică având calitatea de administrator și asociat majoritar. Articolul 15 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 17 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că o persoană fizică ce are legături profesionale strânse cu o societate, precum administrarea acesteia sau deținerea unei participații majoritare în aceasta, nu poate fi considerată consumator în sensul acestei dispoziții atunci când avalizează un bilet la ordin emis pentru garantarea obligațiilor care incumbă acestei societăți în temeiul unui contract referitor la acordarea unui credit. În consecință, această dispoziție nu este aplicabilă în vederea determinării instanței competente să soluționeze o acțiune în justiție prin care beneficiarul unui bilet la ordin, stabilit într-un stat membru, invocă drepturi care decurg din acest bilet la ordin, necompletat în totalitate la data semnării sale și completat ulterior de către beneficiar, împotriva avalistului domiciliat într-un alt stat membru *(Hotărârea din 14 martie 2013, C-419/11, Česká spořitelna, a.s. împotriva Gerald Feichter, publicată în Repertoriul electronic)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea noțiunii de „consumator" la care face referire art. 15 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la dispoziția similară cuprinsă în art. 17 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: la 28 aprilie 2004, societatea Feichter - CZ s.r.o. (denumită în continuare „societatea Feichter"), cu sediul în Brno (Republica Cehă), a emis, tot la Brno, un bilet la ordin în alb în favoarea Česká spořitelna, cu sediul în Praga (Republica Cehă). Biletul la ordin, semnat în numele societății Feichter de administratorul acesteia, domnul Feichter, a fost emis în vederea garantării obligațiilor care incumbau acestei societăți în temeiul unui contract referitor la deschiderea unei linii de credit revolving, încheiat între societatea menționată și Česká spořitelna la aceeași dată. Domnul Feichter, care are domiciliul în Austria, a semnat biletul la ordin și în calitate de persoană fizică, pe spatele acestuia, unde a aplicat mențiunea „pentru aval". Informațiile referitoare la suma de plată, la scadență și la locul de plată au fost completate pe biletul la ordin de Česká spořitelna potrivit unui acord referitor la completarea mențiunilor lipsă încheiat la aceeași dată. Biletul la ordin astfel completat a cuprins o promisiune necondiționată din partea societății Feichter de a plăti, la 27 mai 2008, la Praga, suma de 5.000.000 CZK la ordinul Česká spořitelna. La data scadenței, biletul la ordin, prezentat la locul de plată, și anume la Praga, nu a fost încasat. În consecință, Česká spořitelna a inițiat o procedură de somație de plată la Městský soud v Praze (Curtea de Apel Praga), prin care s-a solicitat obligarea domnului Feichter la plata sumei rezultând din semnarea biletului la ordin în cuantum de 5.000.000 CZK și a

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 5 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru această interpretare, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată la art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

unei dobânzi de 6% pe an la această sumă, cu începere de la 28 mai 2008 până la data plății, precum și a unui comision în sumă de 16.666 CZK în temeiul biletului la ordin. În cursul acestei proceduri, domnul Feichter a ridicat excepția necompetenței Městský soud v Praze, având în vedere că reședința sa este în Austria. Instanța de trimitere se întreabă dacă competența sa trebuie determinată potrivit normelor în materie de contracte încheiate de consumatori. În această privință, ea ridică problema dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 15 alin. (1) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 17 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, în special dacă dreptul care rezultă din biletul la ordin în discuție în litigiul principal, pe care beneficiarul îl invocă împotriva avalistului, poate fi calificat ca fiind unul contractual, în sensul acestui articol. În cazul unui răspuns afirmativ, instanțele austriece ar fi competente să soluționeze litigiul principal, dat fiind că, potrivit art. 16 alin. (2) din acest regulament *[art. 18 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, acțiunea formulată împotriva unui consumator nu poate fi introdusă decât la instanțele din statul membru pe teritoriul căruia consumatorul își are domiciliul. De asemenea, instanța de trimitere se întreabă dacă este posibil ca, în speță, competența să fie stabilită potrivit art. 5 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că numai contractele încheiate în afara și independent de orice activitate sau finalitate de natură profesională, în **scopul exclusiv de satisfacere a propriilor necesități de consum privat ale unui individ**, fac parte din regimul particular prevăzut de convenția menționată în materie de protecție a consumatorului, în timp ce o asemenea protecție nu se justifică în cazul unui contract care are ca scop o activitate profesională (Hotărârea *Gruber*, pct. 36, și în acest sens Hotărârea *Benincasa*, pct. 17). Or, trebuie să se constate că, în împrejurări precum cele din cauza principală, condiția existenței unui consumator, în sensul art. 15 alin. (1) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 17 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, nu este îndeplinită. Astfel, este cert că avalistul din cauza principală a garantat pentru obligațiile societății al cărei administrator este și în care deține o participație majoritară. Prin urmare, chiar dacă obligația avalistului prezintă un caracter abstract și, așadar, este independentă de obligația emitentului pentru care acesta a garantat, nu este mai puțin adevărat că avalul unei persoane fizice, dat în cadrul unui bilet la ordin emis pentru garantarea obligațiilor unei societăți comerciale, nu poate fi considerat ca fiind dat în afara și independent de orice activitate sau finalitate de natură profesională dacă această persoană fizică prezintă legături profesionale strânse cu societatea menționată, precum administrarea acesteia sau deținerea unei participații majoritare în cadrul acesteia. În orice caz, **simpla împrejurare că avalistul este o persoană fizică nu este suficientă pentru a demonstra calitatea acestuia de consumator** în sensul art. 15 alin. (1) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 17 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 34-38).

1.5. Aprecierea calității de consumator. Criteriul scopului încheierii contractului analizat. Contract încheiat în vederea satisfacerii unor nevoi de consum privat.

Vânzare de bunuri corporale cu plata prețului în rate între două societăți comerciale. Noțiunea de „vânzare de bunuri mobile corporale cu plata în rate", în sensul art. 13 din Convenția de la Bruxelles *[art. 17 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, nu poate fi înțeleasă ca extinzându-se la vânzarea unei mașini de către o societate comercială unei alte societăți comerciale, plata făcându-se în mai multe tranșe eșalonate *(Hotărârea din 21 iunie 1978, 150/77, Bertrand împotriva Paul Ott KG, Repertoriul jurisprudenței, 1978, p. 01431).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 13 alin. (1) pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea **art. 17 alin. (1) lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că, întrucât statele contractante au adoptat reglementări diferite în materia vânzării de bunuri mobile corporale cu plata în rate, în vederea suprimării obstacolelor în calea raporturilor juridice și a soluționării litigiilor în ordinea juridică a Comunității, este necesar ca noțiunea de „vânzare de bunuri mobile corporale cu plata în rate" să fi considerată ca o noțiune autonomă, comună tuturor statelor membre (considerentul 14).

Astfel cum rezultă din regulile comune desprinse din legislațiile statelor membre, vânzarea de bunuri corporale cu plata în rate reprezintă o tranzacție în care prețul se achită în mai multe tranșe sau care este legată de un contract de finanțare (considerentul 20).

Curtea a reținut, de asemenea, că art. 14 alin. (2) din convenție *[art. 18 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* instituie o competență obligatorie, derogatorie de la principiile generale instituite de acest act normativ în materie contractuală, și, în consecință, aplicarea sa trebuie să fie strict limitată la obiectivele urmărite de text (considerentul 17).

Aceste obiective vizează protejarea anumitor categorii de cumpărători de bunuri corporale cu plata în rate, care nu vor putea fi chemați în judecată de către vânzători decât înaintea instanțelor statului pe al cărui teritoriu cumpărătorii își au domiciliul, în timp ce vânzătorii vor putea fi chemați în judecată de către cumpărători atât înaintea acestor instanțe, cât și în fața instanțelor statului unde vânzătorii își au domiciliul. Cumpărătorii care se bucură de acest privilegiu jurisdicțional sunt aceia care se caracterizează printr-o oarecare slăbiciune față de vânzători, ca urmare a faptului că sunt **consumatori finali cu caracter privat**, neangajați prin cumpărarea bunului cu plata în rate în activități comerciale sau profesionale (considerentele 19 și 21).

1.6. Aprecierea calității de consumator. Criteriul scopului încheierii contractului analizat. Contract încheiat în vederea satisfacerii unor nevoi de consum privat. Contracte cu dublă finalitate: personală și profesională. Condiția rolului neglijabil al utilizării profesionale. Proba aplicării regulilor de competență cu rol de protecție în sarcina celui care o invocă. Lipsa de relevanță a necunoașterii de către cocontractant a utilizării profesionale în cazul în care, potrivit probatoriului, aceasta nu are un

caracter neglijabil. Calificarea ca fiind un contract încheiat de un consumator în cazul unui probatoriu insuficient. Renunțarea la aplicarea regulilor de protecție în cazul în care creează aparența că acționează ca un profesionist. Regulile privind determinarea competenței jurisdicționale instituite prin Convenția de la Bruxelles *[respectiv prin Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretate astfel:

– o persoană care a încheiat un contract privind un bun destinat în parte unei utilizări profesionale și în parte unei utilizări care excede activitatea sa profesională nu este îndreptățită să se prevaleze de regulile privind determinarea competenței jurisdicționale prevăzute de art. 13-15 din Convenția de la Bruxelles *[art. 17-19 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, cu excepția cazului în care utilizarea profesională are un rol marginal (neglijabil) în contextul global al operațiunii în cauză; simplul caracter predominant al utilizării extraprofesionale este, însă, lipsit de consecințe;

– instanța sesizată este cea care trebuie să determine dacă respectivul contract a fost încheiat pentru a acoperi, într-o măsură ce nu poate fi neglijată, nevoi decurgând din activitatea profesională a persoanei în cauză sau, din contra, utilizarea profesională nu are decât un rol insignifiant;

– în acest scop, instanța sesizată trebuie să ia în considerare ansamblul elementelor de fapt pertinente ce rezultă în mod obiectiv din dosar; în schimb, nu trebuie să se țină cont de circumstanțe sau de elemente pe care cocontractantul ar fi putut să le cunoască încă de la încheierea contractului, cu excepția cazului în care persoana care invocă existența calității de consumator s-a comportat de o asemenea manieră încât a putut da naștere, în mod legitim, convingerii celeilalte părți că acționează într-un scop profesional *(Hotărârea din 20 ianuarie 2005, C-464/01, Johann Gruber împotriva Bay Wa AG, Repertoriul jurisprudenței, 2005, p. I-00439)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea noțiunii de „consumator" la care face referire art. 13 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la dispoziția similară cuprinsă în art. 17 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

În vederea lămuririi noțiunii de „consumator", Curtea a evidențiat, cu titlu preliminar, necesitatea unei interpretări autonome, în concordanță cu sistemul și cu obiectivele Convenției de la Bruxelles *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. În acest sistem, regulile de competență în materia contractelor încheiate de consumatori constituie o excepție de la regula de competență întemeiată pe domiciliul pârâtului, motiv pentru care și interpretarea acestora trebuie să fie restrictivă, fără a se depăși ipotezele avute în vedere de textul analizat (considerentele 31-32).

Excepția cercetată are ca finalitate asigurarea unei **protecții adecvate pentru consumator, ca parte contractantă reputată a fi mai slabă din punct de vedere economic și mai puțin experimentată din punct de vedere juridic, astfel încât aceasta să nu fie descurajată să acționeze în justiție**, văzându-se obligată să formuleze acțiunea în fața instanțelor statului pe al cărui teritoriu se află domiciliul cocontractantului (considerentul 34). Excepția vizează, însă, numai pe consumatorul final privat, neangajat în activități comerciale sau profesionale, beneficiul dispozițiilor prin

care se instituie reguli speciale de competență netrebuind să fie extins cu privire la persoane pentru care o protecție specială nu se justifică (considerentul 35).

Interpretarea trebuie să vizeze **poziția unei persoane într-un contract determinat,** în raport cu finalitatea acestuia și **nu în raport cu situația subiectivă a respectivei persoane,** întrucât aceeași persoană poate fi considerată consumator în cadrul anumitor operațiuni și agent economic în cadrul altor operațiuni. Numai persoana care acționează în **unicul scop de a-și satisface nevoile de consum privat,** ca individ, beneficiază de regimul juridic special de protecție, ca parte considerată mai slabă, în timp ce o asemenea protecție nu se justifică în cazul unui contract având ca scop o activitate profesională (considerentul 36). Concluzia nu este infirmată de faptul că respectivul contract răspunde, în același timp, unei finalități private, chiar dacă utilizarea privată este predominantă, cu excepția cazului în care utilizarea profesională ar fi neglijabilă (considerentul 41).

În cazul unui contract cu dublă finalitate, **sarcina probei rolului neglijabil al utilizării profesionale revine,** potrivit principiilor generale, persoanei care înțelege să se prevaleze de regulile speciale de determinare a competenței jurisdicționale – **părții care invocă statutul de consumator** (considerentul 46).

Pentru a stabili dacă utilizarea profesională are sau nu un caracter nesemnificativ, instanța trebuie să ia în considerare nu numai conținutul, natura și finalitatea contractului, dar și circumstanțele obiective care au însoțit încheierea acestuia. Aprecierea instanței trebuie să se întemeieze în primul rând pe **probele** care rezultă în mod obiectiv din dosar. **În cazul în care** acestea sunt suficiente pentru ca instanța să aprecieze că respectivul contract răspunde, **de o manieră ce nu poate fi neglijată, unor nevoi ținând de activitatea profesională** a persoanei în cauză, regulile speciale de determinare a competenței jurisdicționale nu vor fi aplicabile, **fără a mai fi necesar să se cerceteze dacă utilizarea profesională a fost sau nu cunoscută de cocontractant. În cazul în care probele** de la dosar sunt **insuficiente, contractul va fi considerat, de principiu, ca fiind încheiat de un consumator.** Prin **excepție,** regulile speciale privind determinarea competenței jurisdicționale în cazul contractelor încheiate de consumatori nu sunt incidente dacă **pretinsul consumator a creat cocontractantului impresia că acționează în scop profesional** (prin folosirea de formulare de comandă cu antet profesional, indicarea adresei profesionale pentru livrare produselor comandate, mențiuni referitoare la taxa pe valoarea adăugată etc.). Într-o asemenea situație, chiar dacă respectivul contract nu urmărește ca atare un scop profesional ce nu poate fi neglijat, **particularul trebuie considerat ca renunțând la protecția** asigurată de regulile speciale de determinare a competenței jurisdicționale, ca urmare a convingerii pe care a creat-o cocontractantului de bună-credință (considerentele 48-53).

2. Aplicarea materială

2.1. Vânzare de bunuri mobile corporale în rate. Condiția transmiterii posesiei către cumpărător anterior achitării integrale a prețului. Justificare. Articolul 13 alin. (1) pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 17 alin. (1) lit. (a) din Regulamentul (UE)*

nr. 1215/2012 – n.n.] trebuie interpretat în sensul că nu este aplicabil în cazul unui contract având următoarele caracteristici:

– contractul să privească producerea de către primul contractant a unui bun mobil corporal, potrivit unui model căruia trebuie să îi fie aduse unele modificări;

– primul contractant să se oblige să transfere proprietatea asupra respectivului bun către cel de-al doilea contractant care să se oblige, în schimb, să plătească un preț, efectuând vărsăminte succesive;

– ultima tranșă să trebuiască a fi vărsată înainte ca posesia asupra bunului să fie în mod definitiv transmisă către cel de-al doilea contractant *(Hotărârea din 27 aprilie 1999, C-99/96, Hans-Hermann Mietz împotriva Intership Yachting Sneek BV, Repertoriul jurisprudenței, 1999, p. I-02277).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 13 alin. (1) pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea **art. 17 alin. (1) lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: dl Mietz, persoană fizică având domiciliul în Germania, și Intership Yachting Sneek BV, persoană juridică, având sediul în Olanda, au încheiat un contract calificat de către părți ca fiind un „contract de vânzare-cumpărare", prin care Intership Yachting Sneek BV se obliga să producă pentru dl Mietz un yacht, potrivit unui model căruia îi trebuiau aduse, însă, unele modificări, iar dl Mietz se obliga să plătească prețul, în cinci rate, anterior predării bunului.

Pentru a interpreta textul art. 13 alin. (1) pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 17 alin. (1) lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, Curtea a reținut că noțiunea de **„vânzare de bunuri corporale în rate"** trebuie înțeleasă în sensul de tranzacție în cadrul căreia **prețul se achită prin intermediul mai multor vărsăminte sau este legat de un contract de finanțare** (considerentul 28). Totuși, textul analizat are ca unic scop **protecția cumpărătorului** căruia vânzătorul i-a acordat un credit, altfel spus i-a **transmis posesia bunului anterior achitării integrale a prețului.** Într-un asemenea caz, pe de-o parte, **la momentul încheierii contractului cumpărătorul poate fi indus în eroare cu privire la suma reală pe care o datorează,** iar, pe de altă parte, **cumpărătorul își asumă riscul pieirii bunului, fiind ținut să achite în continuare ratele datorate.** Asemenea circumstanțe nu se aplică, în schimb, în situația în care prețul trebuie achitat integral anterior predării bunului. Ca atare, în acest ultim caz, cumpărătorul nu va beneficia de protecția specială instituită prin art. 13 alin. (1) pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 17 alin. (1) lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* pentru singurul motiv că i s-a permis achitarea prețului în mai multe tranșe (considerentul 31)[1].

2.2. Contract încheiat în statul pe teritoriul căruia își are domiciliul comerciantul. Condițiile aplicării art. 17 alin. (1) lit. (c) din regulament. Direcționarea activității

[1] În speță, în funcție de circumstanțele concrete, este posibil să fie aplicabil art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

comerciantului către statul în care este domiciliat consumatorul. Consultarea prealabilă a site-ului de internet al comerciantului. Neexceptarea contractelor care nu sunt încheiate la distanță. Articolul 15 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că nu impune ca contractul dintre consumator și profesionist să fi fost încheiat la distanță *(Hotărârea din 6 septembrie 2012, C-190/11, Daniela Mühlleitner împotriva Ahmad Yusufi și Wadat Yusufi, publicată în Repertoriul electronic)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 15 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea **art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: dna Mühlleitner, domiciliată în Austria, a căutat pe internet o mașină de marcă germană pe care dorea să o achiziționeze pentru uz privat. După ce s-a conectat la platforma germană de căutare „www.mobil[e].de", aceasta a specificat marca și modelul de vehicul dorite, obținând astfel o listă de vehicule care îndeplineau caracteristicile specificate. Odată ce a ales vehiculul care răspundea cel mai bine criteriilor sale de căutare, aceasta a fost direcționată spre o ofertă a pârâților, dnii Yusufi, care desfășoară o activitate comercială de vânzare cu amănuntul de automobile, prin intermediul Autohaus Yusufi GbR (denumită în continuare „Autohaus Yusufi"), o societate civilă cu sediul în Hamburg (Germania). Dornică să obțină informații mai ample despre vehiculul propus pe platforma de căutare menționată, doamna Mühlleitner i-a contactat pe pârâți prin intermediul numărului de telefon indicat pe site-ul internet al Autohaus Yusufi, care conținea un prefix internațional. Întrucât vehiculul în discuție nu mai era disponibil, i-a fost propus un alt vehicul, ale cărui caracteristici au fost detaliate ulterior prin e-mail. I s-a precizat, de asemenea, că cetățenia sa austriacă nu s-ar opune achiziționării unui autovehicul de la pârâți. În continuare, doamna Mühlleitner s-a deplasat în Germania și, prin contractul semnat la 21 septembrie 2009 la Hamburg, a cumpărat de la dnii Yusufi vehiculul în discuție la prețul de 11.500 de euro, acesta fiindu-i livrat imediat. La întoarcerea în Austria, doamna Mühlleitner a descoperit că vehiculul cumpărat era afectat de vicii grave și a solicitat, prin urmare, pârâților să îl repare. Întrucât pârâții au refuzat să repare vehiculul, doamna Mühlleitner a sesizat instanța de la domiciliul său, Landesgericht Wels (Tribunalul regional Wels, Austria), cu o cerere având ca obiect rezoluțiunea contractului de vânzare-cumpărare a vehiculului, pe care susține că l-a încheiat în calitate de consumatoare cu o întreprindere care și-a direcționat activitatea comercială sau profesională spre Austria, ipoteză care intră sub incidența art. 15 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul Bruxelles I *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pârâții au contestat calitatea de „consumatoare" a doamnei Mühlleitner și competența internațională a instanțelor austriece, considerând că litigiul ar trebui să fie dedus judecății instanțelor competente germane. Aceștia au susținut, de asemenea, că nu și-au

direcționat activitățile spre Austria și că reclamanta a încheiat contractul la sediul întreprinderii lor, în Germania.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că **art. 15 alin. (1) lit. (c)** din Regulamentul Bruxelles I *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* **nu condiționează în mod explicit aplicarea sa de încheierea la distanță a contractelor** care intră în domeniul său de aplicare. Astfel, din modul de redactare a dispoziției menționate rezultă că aceasta se aplică atunci când sunt îndeplinite două condiții specifice. Prin urmare, este necesar ca, *primo*, comerciantul să își exercite activitățile comerciale sau profesionale în statul membru de domiciliu al consumatorului sau, prin orice mijloace, să își direcționeze activitățile spre acel stat membru sau spre mai multe state, inclusiv statul membru respectiv, și, *secundo*, contractul în litigiu să intre în sfera de acțiune a unor astfel de activități (considerentele 35-36).

De asemenea, Curtea a constatat, la rândul său, că modul de redactare a art. 15 alin. (1) din Regulamentul Bruxelles I *[art. 17 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu este întru totul identic cu modul de redactare a art. 13 primul paragraf din Convenția de la Bruxelles. În special, Curtea a considerat că condițiile de aplicare pe care trebuie să le îndeplinească contractele de consum sunt redactate în prezent într-un mod mai general decât anterior, pentru a se asigura o mai bună protecție a consumatorilor prin raportare la noile mijloace de comunicare și la dezvoltarea comerțului electronic (considerentul 38).

2.3. Contract încheiat în statul pe teritoriul căruia își are domiciliul comerciantul. Condițiile aplicării art. 17 alin. (1) lit. (c) din regulament. Direcționarea activității comerciantului către statul în care este domiciliat consumatorul. Existența unui site de internet menit a fi consultat din statul în care se află domiciliul consumatorului. Absența unei cerințe privind existența unei legături de cauzalitate între consultarea site-ului și încheierea contractului. Calificarea consultării prealabile a site-ului ca un indiciu privind îndeplinirea cerinței direcționării activității. Alte indicii ale direcționării activității. Articolul 15 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că nu impune existența unei legături de cauzalitate între mijlocul folosit pentru direcționarea activității comerciale sau profesionale spre statul membru de domiciliu al consumatorului, respectiv un site internet, și încheierea contractului cu acest consumator. Totuși, existența unei astfel de legături de cauzalitate constituie un indiciu al faptului că respectivul contract este aferent unei astfel de activități *(Hotărârea din 17 octombrie 2013, C-218/12, Lokman Emrek împotriva Vlado Sabranovic, publicată în Repertoriul electronic)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 15 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: din decizia de trimitere reiese că, la data faptelor din cauza principală, dl Emrek, cu domiciliul în Saarbrücken (Germania), căuta un autovehicul de ocazie. Domnul Sabranovic deține la Spicheren (Franța), un oraș situat în apropiere de frontiera germană, o întreprindere de comercializare a vehiculelor de ocazie denumită Vlado Automobiles Import-Export. La data menționată, acesta deținea și un site internet care cuprindea coordonatele întreprinderii sale, inclusiv numere de telefon franceze și un număr de telefon mobil german, cu prefixele internaționale respective. După ce a aflat prin intermediul unor cunoscuți, iar nu de pe site-ul internet menționat, despre existența întreprinderii dlui Sabranovic și despre posibilitatea de a-și procura o mașină de la aceasta, dl Emrek s-a deplasat la sediul întreprinderii, la Spicheren. Astfel, la 13 septembrie 2010, dl Emrek, în calitate de consumator, a încheiat cu dl Sabranovic, la sediul întreprinderii acestuia, un contract scris de vânzare-cumpărare a unui vehicul de ocazie. Printr-o acțiune introdusă ulterior la Amtsgericht Saarbrücken (Judecătoria Saarbrücken, Germania), dl Emrek a formulat cereri în materie de garanție împotriva dlui Sabranovic. A considerat că, în temeiul art. 15 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, această instanță era competentă internațional să judece o astfel de acțiune. Astfel, ar rezulta din conceperea site-ului internet al dlui Sabranovic că activitatea sa comercială este direcționată și spre Germania. Instanța menționată a hotărât că cererea dlui Emrek este inadmisibilă și a respins-o, considerând că, în speță, art. 15 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu este aplicabil, deoarece dl Sabranovic nu își direcționase activitatea comercială spre Germania în sensul acestei dispoziții. Domnul Emrek a declarat apel împotriva acestei decizii la instanța de trimitere, susținând că art. 15 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu impune stabilirea unei legături de cauzalitate între activitatea comercială direcționată spre statul membru al consumatorului și încheierea contractului. Această dispoziție nu impune nici încheierea contractului la distanță. Landgericht Saarbrücken (Tribunalul regional Saarbrücken) consideră că, în cauza principală, este stabilit că activitatea comercială a domnului Sabranovic era direcționată spre Germania. În special menționarea prefixului telefonic internațional al Franței, precum și a unui număr de telefon mobil german ar crea impresia că respectivul comerciant urmărește și atragerea clienților stabiliți în afara Franței, în special a celor aflați în zona limitrofă din Germania.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că, în temeiul art. 15 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, aplicarea acestei dispoziții nu este condiționată explicit de existența unei astfel de legături de cauzalitate. Astfel, din modul de redactare a dispoziției menționate rezultă că aceasta se aplică atunci când sunt îndeplinite două condiții specifice. Este necesar ca, pe de o parte, comerciantul să își exercite activitățile comerciale sau profesionale în statul membru unde este domiciliat consumatorul sau ca, prin orice mijloace, să își direcționeze activitățile spre acest stat membru sau spre mai multe state, inclusiv statul membru respectiv, și, pe de

altă parte, contractul în litigiu să intre în sfera de acțiune a unor astfel de activități (considerentele 21-22).

Or, astfel cum a statuat deja Curtea, **condiția esențială** de care depinde aplicarea art. 15 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este cea legată de **activitatea comercială sau profesională direcționată spre statul de domiciliu al consumatorului** (Hotărârea *Mühlleitner*, pct. 44), iar, în speță, instanța de trimitere consideră că această condiție este îndeplinită (considerentul 23).

În al doilea rând, în ceea ce privește interpretarea teleologică a art. 15 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, trebuie să se observe că **adăugarea unei condiții nescrise privind existența unei legături de cauzalitate ar fi contrară obiectivului urmărit prin această dispoziție**, respectiv cel al protecției consumatorilor, care sunt considerați părți defavorizate în contractele încheiate de aceștia din urmă cu un profesionist. Astfel, trebuie să se constate că **cerința consultării prealabile a unui site internet de către consumator poate genera probleme de probă**, în special în cazul în care contractul, precum în cauza principală, nu a fost încheiat la distanță prin intermediul aceluiași site. Într-o astfel de ipoteză, dificultățile legate de proba existenței unei legături de cauzalitate între mijlocul folosit pentru direcționarea activității, respectiv un site internet, și încheierea unui contract **ar fi de natură să descurajeze consumatorii să sesizeze instanțele naționale** în temeiul art. 15 și art. 16 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 17 și art. 18 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și ar diminua protecția consumatorilor urmărită prin aceste dispoziții. Totuși, deși **legătura de cauzalitate** menționată nu este o condiție nescrisă a aplicării art. 15 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, aceasta ar constitui însă un **indiciu calificat** care poate fi luat în considerare de instanța națională **cu ocazia stabilirii aspectului dacă activitatea este direcționată efectiv spre statul membru în care își are domiciliul consumatorul** (considerentele 24-26).

În această privință, trebuie amintit că, la pct. 93 și în dispozitivul Hotărârii din 7 decembrie 2010, *Pammer și Hotel Alpenhof* (C-585/08 și C-144/09, Rep., p. I-12527), Curtea a stabilit o **listă neexhaustivă de indicii** cu ajutorul cărora o instanță națională poate aprecia dacă este îndeplinită condiția esențială a activității comerciale direcționate către statul membru de domiciliu al consumatorului. În plus, în Hotărârea *Mühlleitner*, citată anterior, deși a statuat că aplicarea art. 15 alin. (1) lit. (c) nu este condiționată de încheierea unui contract de consum la distanță, Curtea, la pct. 44 din aceeași hotărâre, a adăugat la lista neexhaustivă alte indicii, cum ar fi, printre altele, **„contactarea la distanță"** și **„încheierea unui contract de consum la distanță"**, care sunt de natură a stabili că respectivul contract este aferent unei activități direcționate spre statul membru de domiciliu al consumatorului (considerentele 27-28).

Or, în scopul de a evita o extindere a domeniului de aplicare al art. 15 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, trebuie să se constate că legătura de cauzalitate care face

obiectul primei întrebări preliminare trebuie considerată un indiciu al unei „activități direcționate", la fel ca și contactarea la distanță care conduce la angajarea contractuală la distanță a consumatorului. În plus, **împrejurarea că un comerciant,** precum cel din litigiul principal, **este stabilit într-un stat membru în apropiere de frontiera** cu alt stat membru, într-o conurbație care se întinde de ambele părți ale acesteia, **și că folosește un număr de telefon atribuit în celălalt stat membru, punându-l la dispoziția clienților săi potențiali domiciliați în acest al doilea stat membru în scopul de a evita plata unui apel internațional de către aceștia,** poate constitui, de asemenea, un indiciu de natură să demonstreze că activitatea sa este „direcționată spre" acest al doilea stat membru. În orice caz, revine instanței de trimitere să efectueze o apreciere globală a împrejurărilor în care contractul de consum în discuție în litigiul principal a fost încheiat pentru a decide dacă, în funcție de existența sau de inexistența indiciilor care figurează sau nu figurează în lista neexhaustivă stabilită de Curte în jurisprudența relevantă menționată la pct. 27 și 28 din hotărâre, art. 15 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este aplicabil (considerentele 29-31).

2.4. Contract privind călătoria cu o navă cargou. Incidența art. 17 alin. (3) din regulament. Condițiile aplicării art. 17 alin. (1) lit. (c) din regulament. Indicii privind direcționarea activității spre statul membru în care își are domiciliul consumatorul. Stabilirea intenției comerciantului. *1)* Un contract ce are ca obiect o călătorie cu o navă cargou, precum cel în discuție în acțiunea principală în cauza C-585/08, constituie un contract de transport care, pentru un preț forfetar, oferă o combinație între călătorie și cazare în sensul art. 15 alin. (3) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 17 alin. (3) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

2) Pentru a stabili dacă se poate considera că un comerciant, a cărui activitate este prezentată pe pagina sa de internet sau pe cea a unui intermediar, își „direcționează" activitatea către statul membru pe teritoriul căruia este domiciliat consumatorul, în sensul art. 15 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, trebuie să se verifice dacă, înainte de încheierea eventuală a unui contract cu consumatorul, rezultă din aceste pagini de internet și din activitatea globală a comerciantului că acesta din urmă intenționa să intre în relații comerciale cu consumatori domiciliați în unul sau mai multe state membre, printre care cel în care este domiciliat acest consumator, în sensul că era dispus să încheie un contract cu aceștia.

Următoarele elemente, a căror enumerare nu este exhaustivă, pot constitui *indicii care permit să se considere că activitatea comerciantului este direcționată către statul membru în care este domiciliat consumatorul,* și anume natura internațională a activității, menționarea unor itinerarii cu punct de plecare în alte state membre pentru a se deplasa la locul în care are sediul comerciantul, utilizarea unei alte limbi sau a unei alte monede decât limba sau moneda utilizate în mod obișnuit în statul

membru în care are sediul comerciantul, cu posibilitatea de a rezerva și de a confirma rezervarea în această limbă diferită, menționarea unor coordonate telefonice cu indicarea prefixului internațional, efectuarea unor cheltuieli pentru un serviciu de referențiere pe internet în scopul de a facilita accesul consumatorilor domiciliați în alte state membre la pagina de internet a comerciantului sau a intermediarului său, utilizarea unui nume de domeniu de prim nivel diferit de cel al statului membru în care are sediul comerciantul și menționarea unei clientele internaționale alcătuite din clienți domiciliați în diferite state membre. Revine instanței naționale sarcina de a verifica existența unor astfel de indicii.

În schimb, este insuficientă simpla accesibilitate a paginii de internet a comerciantului sau a intermediarului în statul membru pe teritoriul căruia este domiciliat consumatorul. Aceeași este situația în cazul menționării unei adrese electronice, precum și a altor date de contact sau în cazul utilizării unei limbi sau a unei monede care sunt limba și/sau moneda utilizate în mod obișnuit în statul membru în care are sediul comerciantul *[Hotărârea din 7 decembrie 2010, Cauzele conexate C-585/08 și C-144/09, Peter Pammer împotriva Reederei Karl Schlüter GmbH & Co. KG (C-585/08) și Hotel Alpenhof GesmbH împotriva Oliver Heller (C-144/09), Repertoriul jurisprudenței, 2010, p. I-12527].*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 15 alin. (3) și alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea **art. 17 alin. (3) și alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt:

În cauza C-585/08, dl Pammer, domiciliat în Austria, este în litigiu cu Reederei Karl Schlüter, o societate cu sediul în Germania, cu privire la o călătorie cu o navă cargou din Trieste (Italia) cu destinația Orientul Îndepărtat, organizată de această societate și care a condus la încheierea unui contract între aceasta din urmă și dl Pammer (denumit în continuare „contractul de călătorie"). Domnul Pammer a rezervat o călătorie prin intermediul Internationale Frachtschiffreisen Pfeiffer GmbH, o societate internațională al cărei sediu este situat în Germania (denumită în continuare „societatea intermediară"). Această societate intermediară, care își desfășoară activitățile în special online, a descris călătoria pe pagina sa de internet, arătând că vaporul era dotat cu o sală de sport, o piscină exterioară, un salon, dispunea de acces la video și la televiziune. Erau, de asemenea, indicate trei cabine duble cu duș și WC, o cameră de zi separată echipată cu fotolii, birou, mochetă și frigider, precum și escale care permiteau efectuarea unor excursii în oraș. Domnul Pammer a refuzat îmbarcarea și a solicitat rambursarea prețului pe care îl achitase pentru călătorie, pentru motivul că această descriere nu corespundea, în opinia sa, condițiilor oferite pe vapor. Întrucât Reederei Karl Schlüter nu a rambursat decât o parte din preț, și anume aproximativ 3.500 de euro, dl Pammer a solicitat plata restului sumei, respectiv 5.000 de euro, precum și dobânda aferentă, în fața unei instanțe austriece de prim grad, Bezirksgericht Krems an der Donau (Tribunalul

cantonal Krems an der Donau). Reederei Karl Schlüter a invocat împrejurarea că nu desfășoară în Austria nicio activitate profesională sau comercială și a ridicat o excepție de necompetență în privința instanței menționate. Această excepție a fost respinsă în primă instanță printr-o decizie a Bezirksgericht Krems an der Donau din 3 ianuarie 2008, această instanță considerându-se competentă pentru motivul că respectivul contract de călătorie era un contract încheiat cu consumatorii, și anume o călătorie cu preț forfetar, iar societatea intermediară desfășurase o activitate promoțională online în Austria, în numele Reederei Karl Schlüter. În schimb, printr-o hotărâre din 13 iunie 2008, instanța de apel, Landesgericht Krems an der Donau (Tribunalul regional Krems an der Donau), a declarat necompetența instanțelor austriece, considerând că respectivul contract de călătorie reprezenta un contract de transport care nu este menționat în Secțiunea 4 a Capitolului II din Regulamentul nr. 44/2001. Faptul că respectiva călătorie propusă, și anume o lungă traversare din Europa până în Orientul Îndepărtat, presupunea un anumit grad de confort nu transforma contractul de călătorie într-un contract încheiat cu consumatorii.

În cauza C-144/09, *Hotel Alpenhof*, societatea care exploatează hotelul cu același nume situat în Austria, este în litigiu cu un consumator, dl Heller, cu reședința în Germania. Luând cunoștință despre existența hotelului respectiv prin consultarea paginii de internet care îi este consacrată, dl Heller a rezervat mai multe camere pentru o perioadă de o săptămână, în jurul datei de 1 ianuarie 2008. Rezervarea și confirmarea acesteia au fost efectuate prin mesaj electronic, pagina de internet a hotelului menționând o adresă în acest scop. Se pare că dl Heller a contestat serviciile hotelului și l-a părăsit fără să achite factura, în pofida unei oferte de reducere de preț făcute de Hotel Alpenhof. Acesta din urmă a introdus, așadar, o acțiune în fața unei instanțe austriece, Bezirksgericht Sankt Johann im Pongau (Tribunalul cantonal Sankt Johann im Pongau), pentru a obține plata unei sume de circa 5.000 de euro. Domnul Heller a ridicat excepția de necompetență a instanței sesizate. Acesta apreciază că, în calitate de consumator, nu poate fi chemat în judecată decât în fața instanțelor statului membru pe teritoriul căruia este domiciliat, mai precis în fața instanțelor germane, în conformitate cu art. 15 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

Prin întrebările preliminare formulate, s-a solicitat, în esență, să se stabilească dacă:

1) O „călătorie cu o navă cargou" constituie o călătorie cu un preț forfetar în sensul art. 15 alin. (3) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 17 alin. (3) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și

2) În cazul în care răspunsul la prima întrebare este afirmativ, faptul că pagina de internet a unui intermediar poate fi consultată online este suficient pentru a considera justificată constatarea conform căreia activitățile sunt „direcționate" [către statul membru în care este domiciliat consumatorul], în sensul art. 15 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*[1].

[1] Această ultimă întrebare, reformulată în sensul de a se stabili dacă faptul că pagina de internet a cocontractantului consumatorului poate fi consultată online este suficient pentru a se considera că

Pentru a răspunde la prima întrebare formulată, Curtea a reținut că art. 15 alin. (3) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 17 alin. (3) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este similar ca formulare cu art. 6 alin. (4) lit. (b) din Regulamentul (CE) nr. 593/2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale, care se referă în mod expres la noțiunea „pachet de servicii turistice" în sensul Directivei 90/314. Pentru ca o prestație să poată fi calificată drept **„pachet de servicii turistice"** în sensul art. 2 pct. 1 din Directiva 90/314, este suficient, pe de o parte, ca aceasta să ofere o **combinație de servicii turistice vândute la un preț total, servicii turistice care cuprind două dintre cele trei servicii prevăzute în această dispoziție, și anume transportul, cazarea și celelalte servicii turistice care nu sunt subsidiare transportului sau cazării și care reprezintă o parte semnificativă din pachetul de servicii,** și, pe de altă parte, **ca prestația să depășească 24 de ore sau să includă cazare de o noapte.**

Pentru a răspunde la cea de-a doua întrebare formulată, Curtea a reținut că art. 15 alin. (1) lit. (c) *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* constituie o derogare atât de la norma generală de competență prevăzută la art. 2 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 4 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, potrivit căreia competența revine instanțelor statului membru pe teritoriul căruia este domiciliat pârâtul, cât și de la norma specială de competență în domeniul contractelor, prevăzută la art. 5 pct. 1 din același regulament *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, potrivit căreia competența revine instanțelor de la locul în care obligația care formează obiectul cererii a fost sau urmează a fi executată (considerentul 53). Regulamentul (CE) nr. 44/2001 nu cuprinde nicio definiție a noțiunii de activitate „direcționată spre" statul membru pe teritoriul căruia este domiciliat consumatorul, prevăzută la art. 15 alin. (1) lit. (c) *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, astfel încât nu rezultă din art. 15 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* dacă termenii „își direcționează activitățile spre" se referă la intenția comerciantului de a se îndrepta spre unul sau mai multe alte state membre sau se raportează pur și simplu la o activitate *de facto* direcționată către acestea, independent de o astfel de intenție (considerentele 55 și 63). Astfel, chiar dacă este neîndoielnic faptul că art. 15 alin. (1) lit. (c) *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și art. 16 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 18 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* au ca scop protecția consumatorilor, aceasta nu înseamnă că protecția acordată este absolută. În cazul în care aceasta ar fi fost intenția legiuitorului Uniunii, acesta ar fi prevăzut, drept condiție de aplicare a acestor dispoziții, simpla existență a paginii de internet, și nu **„direcționarea activităților spre un stat membru".** Or, deși urmărește să se asigure o mai mare protecție a consumatorului, legiuitorul menționat nu a ajuns în punctul în care să prevadă că simpla utilizare a unei pagini de internet, care a devenit un mijloc obișnuit de a face comerț, indiferent care este teritoriul vizat, constituie o

activitățile sunt „direcționate spre" un stat, în sensul art. 15 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, face obiectul cauzei C-144/09 conexată cauzei C-585/08.

activitate „direcționată spre" alte state membre care declanșează aplicarea normei de competență de protecție prevăzute la art. 15 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 70-72). În consecință, este necesar să se considere că, pentru aplicarea art. 15 alin. (1) lit. (c) *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* menționat, **comerciantul trebuie să își fi manifestat intenția de a stabili relații comerciale cu consumatorii din unul sau mai multe alte state membre, printre care figurează cel pe teritoriul căruia este domiciliat consumatorul.** Prin urmare, trebuie analizat, în ceea ce privește un contract încheiat între un comerciant și un anumit consumator, dacă, înainte de încheierea eventuală a contractului cu acest consumator, existau indicii care să demonstreze că respectivul comerciant intenționa să intre în relații comerciale cu consumatori domiciliați în alte state membre, printre care cel pe teritoriul căruia este domiciliat acest consumator, în sensul că era dispus să încheie un contract cu acești consumatori (considerentele 75-76).

2.5. Promisiune înșelătoare de acordare a unui premiu, necondiționată de comanda unui produs. Aplicarea art. 17 alin. (1) lit. (c) din regulament în cazul contractelor unilaterale. Condiția formulării ofertei în stare de angajament juridic. În absența acesteia, condiția încheierii ulterioare a contractului, materializată în transmiterea unei comenzi de către beneficiarul ofertei. Într-o situație, precum cea în cauză în acțiunea principală, în care un consumator urmărește, în temeiul legislației statului membru pe teritoriul căruia își are domiciliul și în fața instanței de la locul în care este situat acesta, obligarea unei societăți de vânzare prin corespondență stabilite într-un alt stat membru la remiterea unui premiu aparent câștigat de acesta și

– atunci când această societate, în scopul de a incita respectivul consumator să încheie un contract, a adresat acestuia, desemnându-l nominal, o corespondență de natură să îi dea impresia că îi va fi atribuit un premiu în măsura în care ar pretinde plata respectivului premiu prin transmiterea „certificatului de solicitare a câștigului" anexat la corespondența respectivă,

– fără, însă, ca atribuirea acestui premiu să depindă de o comandă de produse oferite spre vânzare de societatea în cauză sau de o comandă de probă,

normele de competență prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretate în modul următor:

– o astfel de acțiune în justiție introdusă de consumator intră sub incidența art. 15 alin. (1) lit. (c) din regulamentul menționat *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* cu condiția ca vânzătorul profesionist să se fi angajat din punct de vedere juridic să plătească acest premiu consumatorului;

– atunci când această condiție nu este îndeplinită, o astfel de acțiune nu intră sub incidența aceleiași dispoziții din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[respectiv din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* decât în ipoteza în care consumatorul a transmis în mod efectiv o comandă acestui vânzător profesionist *(Hotărârea din 14 mai 2009, C-180/06, Renate Ilsinger împotriva Martin Dreschers, Repertoriul jurisprudenței, 2009, p. I-03961).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 15 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: la 19 august 2002, dna Ilsinger (cu domiciliul în Austria) a primit, pe adresa personală și într-un plic închis, o scrisoare personalizată care provenea de la societatea comercială Schlank & Schick GmbH (cu sediul în Germania). Plicul, pe care figurau mențiunile „Documente importante!", „Vă rugăm să deschideți imediat" și „Personal", cuprindea, printre altele, un mesaj adresat nominal dnei Ilsinger și care îi putea da impresia că a câștigat un premiu de 20.000 de euro. În ziua următoare, pentru a obține câștigul promis, dna Ilsinger a desprins dintr-un plic anexat la corespondența primită un cupon care avea un număr de identificare, a lipit acest cupon pe „certificatul de solicitare a câștigului", astfel cum era invitată să procedeze în scrisoare, și l-a returnat către Schlank & Schick GmbH. Doamna Ilsinger a afirmat că, în același timp, a efectuat o comandă de probă, afirmație contestată de Schlank & Schick GmbH, care a susținut că nu a fost comandat niciun produs de către persoana în cauză. În schimb, este cert că atribuirea premiului pretins câștigat nu depindea de o astfel de comandă. La 23 decembrie 2002, întrucât nu obținuse încă plata câștigului pretins, dna Ilsinger a sesizat în acest scop instanța austriacă de la domiciliul său, chemând în judecată pe Martin Dreschers, administratorul judiciar al Schlank & Schick GmbH.

Prin intermediul întrebărilor preliminare formulate, instanța de trimitere a solicitat, în esență, să se stabilească dacă normele de competență prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretate în sensul că acțiunea în justiție prin care un consumator urmărește obligarea unei societăți de vânzare prin corespondență la remiterea unui premiu aparent câștigat de acesta, fără ca atribuirea premiului să depindă de o comandă de produse oferite spre vânzare de societatea în cauză, este de natură contractuală în sensul art. 15 alin. (1) lit. (c) din regulamentul menționat *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, eventual cu condiția ca respectivul consumator să fi efectuat totuși o astfel de comandă.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:

Potrivit jurisprudenței pronunțate în interpretarea art. 13 alin. (1) pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, textul își găsește aplicarea în cazul acțiunii prin care un consumator, care a fost contactat la domiciliu de un vânzător profesionist pentru a-l determina să comande mărfuri oferite în condițiile stabilite de acesta și care a efectuat într-adevăr o comandă în statul contractant în care este domiciliat, solicită în justiție remiterea de către acest vânzător a unui premiu aparent câștigat (Hotărârea din 11 iulie 2002, *Gabriel*, C-96/00)[1] (considerentul 42).

---

[1] Hotărârea din 11 iulie 2002, *Gabriel*, C-96/00, nu a fost reținută în prezenta lucrare, întrucât interpretează art. 13 alin. (1) pct. 3 din Convenția de la Bruxelles, al cărui text este substanțial diferit de textul art. 15 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

Deși Curtea a apreciat că aplicarea **art. 13 primul paragraf** din Convenția de la Bruxelles *[art. 17 primul paragraf din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este limitată la **contractele care au dat naștere unor obligații reciproce și interdependente în sarcina părților**, întemeindu-se, de altfel, în mod expres pe modul de redactare a acestei dispoziții care privește „furnizarea de servicii sau de bunuri mobile corporale", se constată că domeniul de aplicare al **art. 17 alin. (1) lit. (c)** din Regulamentul (UE) nr. 1215/2001 **nu mai este, în prezent, limitat la situațiile în care părțile au contractat angajamente sinalagmatice.** Cu toate acestea, se impune să se constate că articolul menționat nu își găsește aplicarea decât în măsura în care respectiva acțiune în justiție se raportează la un contract încheiat între un consumator și un comerciant (considerentele 51-52).

Cu privire la condiția menționată (a existenței unui contract încheiat), se poate admite, desigur, în cadrul art. 15 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, ca una dintre părți să se limiteze la a-și manifesta acceptarea, fără să își asume ea însăși vreo obligație juridică în privința celeilalte părți în contract. Este totuși indispensabil, pentru existența unui contract în sensul acestei dispoziții, ca această din urmă parte să își asume un astfel de **angajament juridic, prezentând o ofertă fermă, suficient de clară și de precisă în ceea ce privește obiectul și conținutul său, pentru a genera un raport de natură contractuală**, precum cel prevăzut în aceeași dispoziție. Or, această din urmă cerință nu poate fi considerată ca fiind îndeplinită decât în cazul în care, în cadrul unei promisiuni de câștig, precum cea în cauză în acțiunea principală, ar fi existat un angajament juridic contractat de societatea de vânzare prin corespondență. Altfel spus, aceasta din urmă trebuie să își fi exprimat în mod clar voința de a se obliga printr-un astfel de angajament, în cazul acceptării acestuia de cealaltă parte, **declarându-se în mod necondiționat dispusă să plătească premiul în cauză consumatorilor care ar formula o solicitare în acest sens.** Este de competența instanței de trimitere să aprecieze dacă această cerință este îndeplinită în litigiul cu care este sesizată (considerentele 53-54).

În schimb, **în cazul în care comerciantul nu s-a angajat contractual să plătească premiul promis** consumatorului care solicită plata acestuia, art. 15 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 17 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu este aplicabil unei astfel de acțiuni în justiție decât **cu condiția ca promisiunea** de câștig înșelătoare să fi fost **urmată de încheierea de către consumator a unui contract** cu societatea de vânzare prin corespondență, contract care să se fi **materializat într-o comandă transmisă acesteia din urmă** (considerentul 59).

Articolul 18. (1) Un consumator poate introduce o acțiune împotriva celeilalte părți la contract fie înaintea instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia partea în cauză își are domiciliul, fie, indiferent de domiciliul celeilalte părți, înaintea instanțelor din locul unde consumatorul își are domiciliul.

(2) Acțiunea poate fi introdusă împotriva consumatorului de către cealaltă parte la contract numai înaintea instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia consumatorul își are domiciliul.
(3) Dispozițiile prezentului articol nu aduc atingere dreptului de a introduce o cerere reconvențională la instanța sesizată cu cererea inițială, în conformitate cu prezenta secțiune.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 16 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 14 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare similară, prevederile art. 16 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

Ca element de noutate, trebuie semnalată particularizarea art. 16 alin. (1) *[art. 18 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012]*, în sensul **stabilirii competenței instanței de la domiciliul consumatorului-reclamant, „indiferent de domiciliul celeilalte părți"**. Precizarea este importantă, întrucât acoperă inclusiv ipoteza în care pârâtul are domiciliul pe teritoriul unui stat terț (această concluzie rezultă din coroborarea textului analizat cu acela al art. 6 din regulament). Dispoziția legală este menită a asigura o protecție suplimentară a consumatorului prin extinderea aplicării Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, în ipoteza în care cocontractantul consumatorului nu ar avea domiciliul pe teritoriul unui stat membru. Ipoteza analizată privește, în mod evident, situația în care pârâtul menționat nu are pe teritoriul unui stat membru nici măcar un sediu secundar (sucursală, agenție sau altă unitate), în caz contrar regulamentul devenind oricum aplicabil prin calificarea acestui sediu secundar ca întrunind condițiile domiciliului în sensul art. 4 din regulament, dacă litigiul privește exploatarea respectivului sediu *[art. 17 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012]*.

În consecință, **chiar dacă pârâtul (cocontractantul consumatorului) are domiciliul într-un stat terț**, competența instanței de judecată se va determina potrivit art. 18 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, iar nu potrivit sistemului de drept al instanței sesizate (regula în materie atunci când pârâtul nu are domiciliul pe teritoriul unui stat membru).

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Stabilirea calității de „cealaltă parte la contract". Includerea în această noțiune a cocontractantului operatorului cu care consumatorul a încheiat contractul și care are sediul în același stat membru ca și consumatorul. Noțiunea „cealaltă parte la contract", cuprinsă în art. 16 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 18 alin. (1) din Regulamentul (UE)*

nr. 1215/2012 – n.n.], trebuie interpretată în sensul că desemnează, în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal, și cocontractantul operatorului cu care consumatorul a încheiat acest contract și care are sediul pe teritoriul statului membru în care se află domiciliul acestui consumator *(Hotărârea din 14 noiembrie 2013, C-478/12, Armin Maletic și Marianne Maletic împotriva lastminute.com Gmbh și TUI Österreich GmbH, publicată în Repertoriul electronic).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 16 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea **art. 18 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: soții Maletic au domiciliul în Bludesch (Austria), localitate aflată în raza teritorială a Bezirksgericht Bludenz (Tribunalul Cantonal din Bludenz). La 30 decembrie 2011, aceștia au rezervat și au plătit pentru ei înșiși, în calitate de particulari, pe site-ul internet al lastminute.com, un pachet de servicii turistice având ca destinație Egiptul, cu prețul de 1.858 de euro, călătoria urmând să aibă loc în perioada 10-24 ianuarie 2012. Pe site-ul său internet, lastminute.com, societate al cărei sediu social se află în München (Germania), a menționat că acționează în calitate de agenție de turism și a precizat că organizatorul călătoriei va fi TUI, societate al cărei sediu social se află în Viena (Austria). Rezervarea efectuată de reclamanții din litigiul principal privea hotelul Jaz Makadi Golf & Spa din Hurghada (Egipt). Această rezervare a fost confirmată de lastminute.com, care a transmis-o societății TUI. Ulterior, soții Maletic au primit din partea societății TUI o „confirmare/factură" purtând data de 5 ianuarie 2012, în care erau reluate elementele călătoriei rezervate prin intermediul lastminute.com, fiind menționat însă numele unui alt hotel, și anume Jaz Makadi Star Resort Spa din Hurghada. Reclamanții din litigiul principal și-au dat seama de eroarea referitoare la hotel abia la sosirea lor în Hurghada și au plătit un supliment de preț de 1.036 de euro pentru a putea fi cazați în hotelul rezervat inițial pe site-ul internet al lastminute.com. La 13 aprilie 2012, pentru a recupera suplimentul de preț astfel plătit și pentru a fi despăgubiți pentru neplăcerile care le-au afectat vacanța, reclamanții din litigiul principal au formulat la Bezirksgericht Bludenz o acțiune prin care solicitau obligarea în solidar a lastminute.com și a TUI la plata sumei de 1.201,38 euro, majorată cu dobânzile și cu cheltuielile aferente. Examinarea cauzei de către Bezirksgericht Bludenz s-a limitat la verificarea competenței sale de a judeca acțiunea și, prin ordonanța din 4 iulie 2011, acesta a respins acțiunea în măsura în care privea societatea TUI pentru motivul că nu era competent din punct de vedere teritorial. Potrivit instanței menționate, Regulamentul nr. 44/2001 *[respectiv Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu era aplicabil în cazul litigiului dintre reclamanții din acțiunea principală și TUI, întrucât situația era pur internă. Bezirksgericht Bludenz a considerat că, în conformitate cu dispozițiile dreptului național aplicabil, competența revenea instanței de la domiciliul pârâtului, adică instanței competente din Viena, iar nu celei din Bludenz. Instanța menționată a considerat în schimb că, în ceea ce privește lastminute.com, întrucât această societate are sediul în Germania, era îndeplinită condiția prevăzută la

art. 15 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 17 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, referitoare la direcționarea activității spre Austria. În consecință, Bezirksgericht Bludenz a apreciat că era competent să soluționeze litigiul pe fond. Cu privire la acest aspect, nefiind atacată de lastminute. com, ordonanța a dobândit autoritate de lucru judecat.

Reclamanții din litigiul principal au formulat apel (*Rekurs*) împotriva acestei decizii la instanța de trimitere, susținând că, deoarece era o operațiune juridică unică, rezervarea pe care au efectuat-o ar fi fost încă de la început indisociabil legată de lastminute.com, în calitate de detailist, și de TUI, în calitate de organizator. Fiind vorba despre un pachet de servicii turistice, competența instanței sesizate s-ar întemeia pe art. 15 alin. (3) coroborat cu art. 16 alin. (1) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 17 alin. (3) coroborat cu art. 18 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, iar aceasta și în privința societății TUI. În memoriul său în răspuns, TUI a susținut că numai Bezirksgericht für Handelssachen Wien (Tribunalul Comercial Cantonal din Viena) era competent să judece acțiunea formulată împotriva sa și că Bezirksgericht Bludenz, care se pronunțase în primă instanță, exclusese în mod întemeiat existența în speță a unei operațiuni juridice unice. Ar trebui, așadar, să se constate că este vorba despre două contracte virtual distincte și să se examineze problema competenței jurisdicționale plecând de la acest postulat. Instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă o situație precum cea în discuție în litigiul principal constituie o „situație pur internă" și, în această privință, care este modul în care trebuie interpretată noțiunea „cealaltă parte la contract", cuprinsă în art. 16 alin. (1) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 18 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, în situația în care un profesionist, aflat în alt stat membru decât cel în care se află domiciliul consumatorului, comercializează prestații ale unui alt profesionist, al cărui sediu social se află pe teritoriul acestui din urmă stat, în cazul în care un consumator formulează o acțiune împotriva acestei „alte părți", respectiva dispoziție permițându-i să își invoce drepturile în fața instanțelor de la locul unde este situat domiciliul său.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că este necesar să se examineze dacă, în împrejurările din cauza principală, Regulamentul nr. 44/2001 *[respectiv Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este aplicabil în ceea ce privește un cocontractant precum TUI și dacă există un element de extraneitate care ar putea justifica această aplicare. În această privință, referitor la Convenția de la Bruxelles din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială (JO 1972, L 299, p. 32, Ediție specială, 19/vol. 10, p. 3), astfel cum a fost modificată prin convențiile de aderare succesive (denumită în continuare „Convenția de la Bruxelles"), Curtea a declarat deja că **aplicarea normelor de competență** prevăzute de această convenție **necesită existența unui element de extraneitate, iar caracterul internațional al raportului juridic în cauză nu trebuie în mod necesar să rezulte,** în vederea aplicării art. 2 din Convenția de la Bruxelles [devenit art. 2 din Regulamentul nr. 44/2001 – *art. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, **din implicarea, determinată de fondul**

litigiului sau de domiciliul fiecăreia dintre părțile la litigiu, a mai multor state contractante (a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 martie 2005, *Owusu*, C-281/02, Rec., p. I-1383, pct. 25 și 26) (considerentele 25-26).

Astfel, **chiar presupunând că o operațiune unică,** precum cea în cadrul căreia soții Maletic au rezervat și au plătit pachetul de servicii turistice pe site-ul internet al lastminute.com, **poate fi descompusă în două raporturi contractuale distincte,** pe de o parte, cu agenția de turism online lastminute.com și, pe de altă parte, cu organizatorul călătoriei, TUI, **acest din urmă raport contractual nu poate fi calificat drept „pur intern" întrucât era indisociabil legat de primul raport contractual, fiind realizat prin intermediul agenției de turism menționate situate în alt stat membru.** În plus, trebuie să se țină seama de obiectivele menționate în considerentele (13) și (15) ale Regulamentului nr. 44/2001 *[considerentele (18) și (21) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, referitoare la protecția consumatorului în calitate de „parte defavorizată" la contract, precum și, respectiv, la reducerea „la minimum [a posibilității] apariției procedurilor concurente [pentru a] se evit[a] pronunțarea în două state membre a unor hotărâri ireconciliabile". Aceste obiective se opun unei soluții care să permită ca soții Maletic să acționeze în justiție în paralel, atât la Bludenz, cât și la Viena, prin intermediul unor acțiuni conexe, doi operatori implicați în rezervarea pachetului de servicii turistice în discuție în litigiul principal și în desfășurarea respectivei călătorii (considerentele 29-31).

Articolul 19. De la dispozițiile prezentei secțiuni nu se poate deroga decât prin convenții:

1. ulterioare naşterii litigiului;
2. care permit consumatorului să sesizeze alte instanțe decât cele prevăzute în cadrul prezentei secțiuni; sau
3. încheiate între consumator şi cealaltă parte la contract, ambii având la data încheierii contractului domiciliul sau reşedința obişnuită în acelaşi stat membru, convenții care atribuie competență instanțelor din statul membru respectiv, cu condiția ca aceste convenții să nu fie interzise de legislația statului membru în cauză.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 17 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 15 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare similară, prevederile art. 17 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 și instituie, printr-o enumerare limitativă, **situațiile în care pot fi încheiate convenții de prorogare a competenței,** astfel încât să nu aducă atingere obiectivului de protecție al părții reputate a fi mai slabă din punct de vedere economic și mai puțin experimentată din punct de vedere juridic.

Secțiunea 5. Competența în materia contractelor individuale de muncă

Articolul 20. (1) În materia contractelor individuale de muncă, competența se determină în conformitate cu dispozițiile din prezenta secțiune, fără a se aduce atingere articolului 6, articolului 7 punctul 5 şi, în cazul unei acțiuni introduse împotriva unui angajator, articolului 8 punctul 1.
(2) Dacă un angajat încheie un contract individual de muncă cu un angajator care nu are domiciliul pe teritoriul unui stat membru, însă are o sucursală, agenție sau altă unitate pe teritoriul unuia dintre statele membre, se consideră, în cazul litigiilor rezultând din activitatea sucursalei, agenției sau unității, că angajatorul are domiciliul pe teritoriul statului respectiv.

CORESPONDENȚĂ: ► art. 18 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ► text fără corespondent în Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare similară, prevederile art. 18 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, aducând, totuși, un element de noutate în ceea ce privește **prorogarea de competență în cazul pluralității procesuale pasive.**

Sub imperiul vechii reglementări [art. 18 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001], o asemenea prorogare de competență era inadmisibilă, câtă vreme Secțiunea a 5-a din Capitolul II (ce reglementează competența în materia contractelor individuale de muncă) nu conținea nicio trimitere la prevederile art. 6 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 [în prezent, art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012], text care constituia sediul materiei în ceea privește prorogarea de competență în cazul pluralității de pârâți. În plus, astfel cum s-a reținut în jurisprudența CJUE, „aplicarea art. 6 pct. 1 din regulament ar putea avea consecințe contrare obiectivului de protecție urmărit în mod specific prin introducerea, în acest regulament, a unei secțiuni speciale referitoare la contractele de muncă. Astfel, prin invocarea art. 6 pct. 1 din regulament de către angajator, lucrătorul ar putea fi privat de protecția care îi este garantată prin art. 20 alin. (1) din acest regulament, prevedere potrivit căreia lucrătorul nu poate fi acționat în justiție decât înaintea instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia acesta își are domiciliul (considerentele 30-31)"[1].

Având în vedere rațiunea pentru care prorogarea de competență era inadmisibilă – protejarea părții mai slabe a raportului juridic litigios (angajatul) –, Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 a amendat soluția tradițională, permițând prorogarea de competență într-o ipoteză care nu numai că nu dăunează angajatului, ci îi poate aduce chiar unele beneficii, respectiv **în situația în care angajatul are calitatea de reclamant.**

[1] Hotărârea din 22 mai 2008, C-462/06, *Glaxosmithkline și Laboratoires Glaxosmithkline împotriva Jean-Pierre Rouard,* Repertoriul jurisprudenței, 2008, p. I-03965.

Într-un asemenea caz, nu există nicio rațiune pentru care prorogarea de competență permisă de art. 8 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 să nu opereze. De aceea, art. 20 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 a inclus o trimitere expresă către prevederile art. 8 pct. 1 din același act normativ pentru ipoteza în care angajatul are calitate de reclamant.

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Contract de muncă încheiat cu ambasada unui stat terț pe teritoriul unui stat membru. Noțiunea de sucursală, agenție sau altă unitate. Condiții. Articolul 18 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 20 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că o ambasadă a unui stat terț aflată pe teritoriul unui stat membru constituie o „unitate" în sensul acestei dispoziții, în cadrul unui litigiu referitor la un contract de muncă încheiat de aceasta în numele statului acreditant, atunci când atribuțiile îndeplinite de lucrător nu se înscriu în sfera exercitării autorității publice. Instanța națională sesizată va trebui să stabilească natura exactă a atribuțiilor îndeplinite de lucrător *(Hotărârea din 19 iulie 2012, C-154/11, Ahmed Mahamdia împotriva République algérienne démocratique et populaire, publicată în Repertoriul electronic)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 18 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la **art. 20 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a avut în vedere următoarea situație de fapt: dl Mahamdia, care are dublă cetățenie, algeriană și germană, locuiește în Germania. Acesta a încheiat cu Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Algeriene Democratice și Populare, la 1 septembrie 2002, un contract de agent contractual pentru o durată de un an, cu posibilitatea prelungirii, privind exercitarea activității de șofer în cadrul ambasadei din Berlin a acestui stat. În acest contract, redactat în limba franceză, figurează o clauză atributivă de competență, exclusiv în favoarea instanțelor algeriene. Din decizia de trimitere reiese că, în cadrul exercitării atribuțiilor sale, dl Mahamdia trebuia să conducă oaspeții și personalul cu mașina și, în mod interimar, și pe ambasador. În plus, acesta trebuia să transporte corespondența ambasadei la autoritățile germane și la poștă. Corespondența diplomatică era preluată sau transmisă de un alt lucrător al ambasadei, care era, de asemenea, condus cu mașina de dl Mahamdia. Pe de altă parte, din decizia de trimitere reiese, de asemenea, că există o controversă între părți cu privire la aspectul dacă dl Mahamdia furniza și servicii de interpretariat. La 9 august 2007, dl Mahamdia a acționat în

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 21 pct. 2 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 23 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru aceste interpretări, a se vedea *infra*, jurisprudența indicată la art. 23 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

justiție Republica Algeriană Democratică și Populară în fața Arbeitsgericht Berlin (Tribunalul de muncă Berlin), solicitând să fie remunerat pentru orele de muncă suplimentare pe care pretindea că le-a efectuat în perioada 2005-2007. La 29 august 2007, printr-o scrisoare a însărcinatului cu afaceri al ambasadei, dl Mahamdia a fost concediat începând cu data de 30 septembrie 2007. În aceste condiții, reclamantul a formulat în fața Arbeitsgericht Berlin o cerere suplimentară în raport cu cererea sa principală prin care, pe de o parte, a contestat legalitatea rezilierii contractului său de muncă și, pe de altă parte, a solicitat acordarea de despăgubiri care să compenseze drepturile salariale de care ar fi beneficiat pe perioada preavizului de concediere și continuarea raportului de muncă până la soluționarea litigiului. În cadrul procedurii privind concedierea, Republica Algeriană Democratică și Populară a ridicat o excepție de necompetență a instanțelor germane, invocând atât normele internaționale referitoare la imunitatea de jurisdicție, cât și clauza atributivă de competență care figura în contractul de muncă.

Pentru a interpreta **noțiunile de „sucursală", „agenție" și „altă unitate"**, Curtea a identificat **două criterii** care stabilesc dacă o acțiune în justiție referitoare la exploatarea uneia dintre aceste categorii de unități prezintă o legătură cu un stat membru. În primul rând, noțiunile „sucursală", „agenție" și „altă unitate" presupun **existența unui centru al operațiunilor care se manifestă în mod permanent către exterior ca o extensie a unei entități-mamă.** Acest centru trebuie să fie dotat cu o conducere și să fie echipat din punct de vedere material pentru a putea negocia cu terții, care nu mai trebuie astfel să se adreseze direct entității-mamă (a se vedea Hotărârea din 18 martie 1981, *Blanckaert & Willems*, 139/80, Rec., p. I-819, pct. 11). În al doilea rând, **litigiul trebuie să privească fie acte referitoare la exploatarea acestor entități, fie angajamente asumate de acestea în numele entității-mamă, în cazul în care acestea din urmă trebuie să fie executate în statul în care sunt situate respectivele entități** (a se vedea în acest sens Hotărârea *Somafer*, citată anterior, pct. 13) (considerentul 48).

În acțiunea principală, trebuie amintit, cu titlu introductiv, că funcțiile unei ambasade, astfel cum reiese din art. 3 din Convenția de la Viena cu privire la relațiile diplomatice, constau în principal în reprezentarea statului acreditant, în ocrotirea intereselor acestuia, precum și în promovarea relațiilor cu statul acreditar. În exercitarea acestor funcții, **ambasada,** ca orice altă entitate publică, **poate acționa *iure gestionis* și poate deveni titulara unor drepturi și obligații cu caracter civil,** în special în urma încheierii unor contracte de drept privat. Aceasta este situația când ambasada încheie contracte de muncă cu persoane care nu îndeplinesc atribuții care se înscriu în sfera exercitării autorității publice (considerentul 49).

În ceea ce privește primul criteriu evocat la pct. 48 din prezenta hotărâre, trebuie arătat că o ambasadă poate fi asimilată unui centru al operațiunilor care se manifestă în mod permanent către exterior și care contribuie la identificarea și la reprezentarea statului de la care emană. În ceea ce privește al doilea criteriu prezentat la punctul menționat, este evident că obiectul acțiunii principale, și anume o contestație din domeniul raporturilor de muncă, prezintă o legătură suficientă cu funcționarea

ambasadei în cauză în ceea ce privește gestionarea personalului său. Prin urmare, în ceea ce privește **contractele de muncă încheiate de o ambasadă în numele statului, aceasta constituie o „unitate"** în sensul art. 18 alin. (2) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 20 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* în cazul în care atribuțiile lucrătorilor cu care a încheiat aceste contracte sunt legate de activitatea de gestionare îndeplinită de ambasadă în statul acreditar (considerentele 50-52).

Articolul 21. (1) Un angajator domiciliat pe teritoriul unui stat membru poate fi acționat în justiție:
(a) înaintea instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia este domiciliat; sau
(b) în alt stat membru:
(i) înaintea instanțelor de la locul în care sau din care angajatul își desfășoară în mod obișnuit activitatea sau înaintea instanțelor din ultimul loc în care acesta și-a desfășurat activitatea; sau
(ii) dacă angajatul nu își desfășoară sau nu și-a desfășurat în mod obișnuit activitatea pe teritoriul aceleiași țări, înaintea instanțelor de la locul unde este sau a fost situată întreprinderea care l-a angajat pe acesta.
(2) Un angajator care nu are domiciliul pe teritoriul unui stat membru poate fi acționat în justiție înaintea unei instanțe dintr-un stat membru în conformitate cu alineatul (1) litera (b).

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 19 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare identică, prevederile art. 19 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001. Pentru protecția salariatului, textul legal instituie, ca o alternativă a competenței de drept comun a **instanței de la domiciliul pârâtului**, competența **instanțelor statului pe teritoriul căruia angajatul își desfășoară (sau și-a desfășurat) în mod obișnuit activitatea**, iar, în lipsă, **a instanțelor de la locul unde este sau a fost situată întreprinderea care l-a angajat pe acesta**.

În cazul în care activitatea este desfășurată pe teritoriul mai multor state membre, **locul desfășurării obișnuite** poate fi: acela în care se află centrul efectiv al activității profesionale (dacă acesta poate fi identificat, spre exemplu, în cazul existenței unui birou de la care angajatul își desfășoară în principal activitatea), domiciliul angajatului (dacă activitatea profesională se desfășoară în principal în acest loc), locul în care angajatul își petrece cea mai mare parte a timpului de lucru etc.

Ca element de noutate, trebuie semnalată adăugarea unui al doilea alineat. Textul este menit a asigura o protecție suplimentară a angajatului prin extinderea aplicării Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, în ipoteza în care **angajatorul-pârât nu ar avea domiciliul pe teritoriul unui stat membru** (această concluzie rezultă din coroborarea

textului analizat cu acela al art. 6 din regulament). Ipoteza analizată privește, în mod evident, situația în care angajatorul-pârât nu are pe teritoriul unui stat membru nici măcar un sediu secundar (sucursală, agenție sau altă unitate), în caz contrar regulamentul devenind oricum aplicabil prin calificarea acestui sediu secundar ca întrunind condițiile domiciliului în sensul art. 4 din regulament, dacă litigiul privește exploatarea respectivului sediu [art. 20 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012].

În consecință, chiar dacă angajatorul-pârât are domiciliul într-un stat terț, competența instanței de judecată se va determina potrivit art. 21 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, iar nu potrivit sistemului de drept al instanței sesizate (regula în materie atunci când pârâtul nu are domiciliul pe teritoriul unui stat membru).

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Stabilirea jurisdicției în funcție de locul desfășurării obișnuite a activității. Obligația caracteristică a contractului de muncă. *a)* Articolul 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 21 alin. (1) lit. (b) pct. (i) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, în materia contractului de muncă, obligația ce trebuie luată în considerare este aceea care caracterizează un asemenea contract și, în special, aceea de a presta activitățile convenite.

b) Dacă, în materia contractului de muncă, obligația unui salariat de a presta activitățile convenite a fost și trebuie să fie îndeplinită în afara teritoriului statelor contractante, art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 21 alin. (1) lit. (b) pct. (i) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu este aplicabil; competența instanței se determină, în acest caz, în funcție de domiciliul pârâtului potrivit art. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 15 februarie 1989, 32/88, Six Constructions Ltd împotriva Paul Humbert, Repertoriul jurisprudenței, 1989, p. 00341).*

Notă: În prezent, în cazul în care obligația unui salariat de a presta activitățile convenite ar trebui să fie îndeplinită în afara teritoriului statelor membre, ar fi incidente prevederile art. 21 alin. (1) lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, care consacră, în această materie, competența instanței de la domiciliul pârâtului. Apreciem că, de asemenea, ar putea fi aplicabile prevederile art. 21 alin. (1) lit. (b) pct. (ii).

2. Stabilirea jurisdicției în funcție de locul desfășurării obișnuite a activității. Desfășurarea activității pe teritoriul mai multor state membre. Criteriul centrului efectiv al activității profesionale. Articolul 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 21 alin. (1) lit. (b) pct. (i) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, în cazul unui contract de muncă în executarea căruia salariatul își îndeplinește activitatea în mai multe state contractante, locul în care salariatul își desfășoară în mod obișnuit activitatea, în sensul acestei dispoziții, este acela unde salariatul și-a *stabilit centrul efectiv al activităților sale profesionale.* Pentru determinarea concretă a acestui loc, trebuie să fie luată în considerare împrejurarea

că salariatul își petrece cea mai mare parte a timpului de muncă pe teritoriul unui stat contractant unde are un *birou de la care își desfășoară activitatea* în beneficiul angajatorului și unde se întoarce după fiecare deplasare profesională în străinătate *(Hotărârea din 9 ianuarie 1997, C-383/95, Petrus Wilhelmus Rutten împotriva Cross Medical Ltd, Repertoriul jurisprudenței, 1997, p. I-00057).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la **art. 21 alin. (1) lit. (b) pct. (i) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.**

Pentru a interpreta acest text, Curtea a avut în vedere următoarea situație de fapt: între dl Rutten, cetățean olandez cu domiciliul în Hengelo (Olanda), și Cross Medical Ltd, societate comercială cu sediul în Marea Britanie, s-a încheiat un contract de muncă. În temeiul contractului, dl Rutten a prestat munca nu numai în Olanda (în cadrul biroului din Hengelo), ci și în Marea Britanie, Belgia, Germania și Statele Unite ale Americii (aproximativ o treime din timpul de muncă fiind petrecut în străinătate). După fiecare deplasare efectuată în străinătate, în exercitarea profesiei, salariatul revenea la biroul din orașul său de domiciliu (Hengelo). În condițiile în care a fost concediat de către Cross Medical Ltd, dl Rutten a introdus o acțiune în fața instanțelor olandeze, prin care a solicitat plata salariilor restante[1].

În ceea ce privește justificarea instituirii „locului în care angajatul își desfășoară în mod obișnuit activitatea" ca punct de legătură pentru determinarea competenței jurisdicționale, Curtea a reținut următoarele argumente: pe de-o parte, în acest loc, angajatul poate introduce, cu cele mai scăzute cheltuieli, o acțiune împotriva angajatorului, iar, pe de altă parte, instanța din acest loc este cea mai adecvată (din punct de vedere al proximității) să soluționeze o contestație privitoare la contractul de muncă (considerentul 24).

3. Stabilirea jurisdicției în funcție de locul desfășurării obișnuite a activității. Criteriul domiciliului salariatului, atunci când acesta este locul îndeplinirii, în principal, a obligațiilor ce îi revin. Articolul 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 21 alin. (1) lit. (b) pct. (i) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, în cazul unui contract de muncă, în executarea căruia salariatul își desfășoară activitatea pe teritoriul mai multor state contractante, locul unde a fost sau trebuie să fie executată obligația care caracterizează contractul, în sensul acestui text, este acela unde sau de unde salariatul își îndeplinește, în

[1] În speță, în prezent, competența instanței olandeze se întemeiază pe prevederile art. 21 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, care îndreptățesc salariatul să acționeze împotriva angajatorului la instanța de la domiciliul celui dintâi. Ca atare, domiciliul reclamantului fiind în Olanda, apare ca inutilă determinarea locului în care acesta își desfășoară în mod obișnuit munca. În reglementarea Convenției de la Bruxelles, domiciliul salariatului nu constituia punct de legătură pentru determinarea competenței jurisdicționale în cazul în care salariatul era reclamant. În pofida acestei diferențe de reglementare, interpretarea dată de Curte prezintă în continuare relevanță pentru ipoteza în care salariatul nu ar avea domiciliul în statul instanței sesizate cu cererea împotriva angajatorului.

principal, obligațiile față de angajator *(Hotărârea din 13 iulie 1993, C-125/92, Mulox IBC Ltd împotriva Hendrick Geels, Repertoriul jurisprudenței, 1993, p. I-04075).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 21 alin. (1) lit. (b) pct. (i) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a avut în vedere următoarea situație de fapt: în anul 1988, între societatea comercială Mulox IBC Limited, cu sediul în Marea Britanie și dl Geels, cetățean olandez cu domiciliul în Franța, s-a încheiat un contract de muncă, dl Geels ocupând funcția de director de marketing internațional. Domnul Geels și-a stabilit biroul la domiciliul său din Aix-les-Bains (Franța) și s-a ocupat, inițial, de plasarea produselor Mulox IBC Limited în Germania, Belgia, Olanda și în țările scandinave, efectuând în acest scop deplasări frecvente. Din ianuarie 1990, dl Geels și-a desfășurat activitatea în Franța. Ca urmare a rezilierii contractului de muncă de către angajator, dl Geels a solicitat unei instanțe franceze de judecată obligarea pârâtului Mulox IBC Limited la plata unei indemnizații de preaviz și a altor daune-interese.

Pentru a interpreta art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 21 alin. (1) lit. (b) pct. (i) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, Curtea a reținut că textul nu urmărește stabilirea competenței jurisdicției fiecărui stat contractant atunci când salariatul își desfășoară activitatea pe teritoriul mai multor asemenea state. Într-un asemenea caz, este importantă localizarea executării obligației contractuale în locul unde sau de **unde salariatul își execută, în principal, obligațiile** față de angajator. Pentru determinarea acestui loc, instanța națională trebuie să țină cont de împrejurarea că, în speță, executarea misiunii încredințate salariatului a fost realizată de la biroul situat pe teritoriul statului contractant în care salariatul își avea **domiciliul, de unde acesta își îndeplinea activitățile și unde revenea la sfârșitul fiecărei deplasări efectuate în scop profesional.** Pe de altă parte, jurisdicția națională ar putea lua în considerare faptul că, la momentul survenirii litigiului, salariatul își îndeplinea activitatea exclusiv pe teritoriul respectivului stat contractant (considerentele 23-25).

4. Stabilirea jurisdicției în funcție de locul desfășurării obișnuite a activității. Desfășurarea activității pe teritoriul mai multor state membre. Criteriul locului îndeplinirii în mod esențial a obligațiilor ce îi revin, iar, în subsidiar, al locului în care salariatul și-a petrecut cea mai mare parte a timpului de lucru. Imposibilitatea determinării locului în care se desfășoară munca în mod obișnuit. *a)* Activitatea executată de către un salariat pe instalațiile fixe sau plutitoare situate deasupra platoului continental al unui stat contractant, în cadrul explorării sau exploatării resurselor sale naturale, trebuie considerată ca fiind desfășurată pe teritoriul respectivului stat contractant, din perspectiva aplicării art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 21 alin. (1) lit. (b) pct. (i) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.].*

b) În cazul în care salariatul își îndeplinește obligațiile decurgând din contractul de muncă pe teritoriul mai multor state contractante, art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 21 alin. (1) lit. (b) pct. (i) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 –*

n.n.] trebuie interpretat în sensul că locul în care acesta își desfășoară în mod obișnuit activitatea este **locul unde salariatul se achită în fapt, în mod esențial, de obligațiile** ce îi revin față de angajator, ținând cont de toate circumstanțele speței.

Atunci când este vorba despre un contract de muncă în executarea căruia salariatul desfășoară aceleași activități în beneficiul angajatorului pe teritoriul mai multor state contractante, trebuie să se țină cont, în principiu, de întreaga durată a raportului de muncă pentru a determina locul unde partea interesată își îndeplinește în mod obișnuit munca.

În lipsa altor criterii, acest loc este acela **unde salariatul și-a petrecut cea mai mare parte a timpului de lucru**.

Nu se va interpreta altfel decât atunci când, ținând cont de elementele de fapt ale speței, obiectul acțiunii ar avea legături mai strânse cu un alt loc de muncă, situație în care acest loc ar fi pertinent din perspectiva aplicării art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 21 alin. (1) lit. (b) pct. (i) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

În cazul în care criteriile definite de Convenția de la Bruxelles *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu ar permite jurisdicției naționale să determine locul obișnuit de muncă, salariatul ar putea opta să acționeze pe angajator în fața instanței de la locul unde se află stabilimentul prin intermediul căruia a fost angajat sau în fața instanței de la sediul angajatorului.

c) Dreptul național aplicabil litigiului nu are nicio incidență asupra interpretării noțiunii de „loc unde salariatul își îndeplinește în mod obișnuit munca" în sensul art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 21 alin. (1) lit. (b) pct. (i) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]. (Hotărârea din 27 februarie 2002, C-37/00, Herbert Weber împotriva Universal Ogden Services Ltd, Repertoriul jurisprudenței, 2002, p. I-02013).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 21 alin. (1) lit. (b) pct. (i) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a avut în vedere următoarea situație de fapt: în perioada iulie 1987-decembrie 1993, Herbert Weber, cetățean german cu domiciliul în Germania, a fost salariat al societății comerciale Universal Ogden Services Ltd cu sediul în Marea Britanie. În temeiul contratului de muncă, Herbert Weber a îndeplinit funcția de bucătar, desfășurându-și activitatea în special în zona platoului continental olandez, la bordul unor nave sau al unor instalații miniere aparținând lui Universal Ogden Services Ltd. În perioada septembrie-decembrie 1993, Herbert Weber și-a desfășurat activitatea pe o instalație plutitoare (aparținând lui Universal Ogden Services Ltd) în apele teritoriale daneze[1].

5. Contracte de muncă succesive. Litigiu dintre salariat și un prim angajator față de care contractul de muncă este suspendat. Stabilirea jurisdicției în raport cu

[1] Cu privire la poziția Danemarcei față de Regulamentul (CE) nr. 44/2001 și de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, a se vedea *supra*, Preambulul regulamentului, considerentul 41.

locul îndeplinirii obligațiilor salariatului față de cel de-al doilea angajator. Condiția interesului primului angajator cu privire la executarea celui de-al doilea contract de muncă. Articolul 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 21 alin. (1) lit. (b) pct. (i) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, în cazul unui litigiu opunând un salariat și un prim angajator, locul în care salariatul își îndeplinește obligațiile față de cel de-al doilea angajator poate fi considerat ca fiind locul în care acesta își desfășoară în mod obișnuit munca, dacă primul angajator, cu privire la care obligațiile salariatului sunt suspendate, are la momentul încheierii celui de-al doilea contract un interes cu privire la executarea prestațiilor de către salariat în folosul celui de-al doilea angajator, într-un loc stabilit de către acesta din urmă. Existența unui asemenea interes trebuie apreciată de o manieră globală, luând în considerare ansamblul circumstanțelor cauzei *(Hotărârea din 10 aprilie 2003, C-437/00, Giulia Pugliese împotriva Finmeccanica SpA, Betriebsteil Alenia Aerospazio, Repertoriul jurisprudenței, 2003, p. I-03573).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 21 alin. (1) lit. (b) pct. (i) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a avut în vedere următoarea situație de fapt: la 17 ianuarie 1990, contractul de muncă încheiat de Giulia Pugliese (cetățean italian) și Aeritalia Aerospaziale Italiana SpA (societate comercială italiană) a fost suspendat, salariata Giulia Pugliese fiind transferată în Germania pentru a presta activități în folosul societății comerciale Eurofighter Jagdflugzeug GmbH (cu sediul în Germania). Societatea comercială Aeritalia Aerospaziale Italiana SpA s-a angajat față de Giulia Pugliese să îi păstreze locul de muncă, să îi recunoască la întoarcere drept vechime în muncă perioada în care va fi desfășurat activități în folosul lui Eurofighter Jagdflugzeug GmbH, să îi deconteze cheltuielile de transport și de cazare în Germania. În condițiile în care societatea comercială Aeritalia Aerospaziale Italiana SpA a fost absorbită de societatea comercială Finmeccanica SpA, aceasta din urmă a refuzat să îi mai recunoască d-nei Pugliese o parte dintre drepturile menționate. La 9 februarie 1998, Giulia Pugliese s-a adresat instanței germane de judecată, solicitând obligarea lui Finmeccanica SpA la plata cheltuielilor de transport și de cazare începând cu 1 iunie 1996. Instanța germană a solicitat Curții să interpreteze prevederile art. 5 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 21 alin. (1) lit. (b) pct. (i) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, în sensul de a stabili dacă prestarea de către Giulia Pugliese a muncii în Germania în folosul celui de-al doilea angajator poate constitui temeiul competenței acestei instanțe de a soluționa litigiul dintre Giulia Pugliese și primul angajator.

Potrivit celor reținute de Curte, **interpretarea acestui text** trebuie **să preîntâmpine multiplicarea instanțelor competente, să permită pârâtului să prevadă în mod rezonabil jurisdicția** în fața căreia poate fi chemat **și să asigure o protecție adecvată a salariatului** în calitate de parte contractantă mai slabă (considerentul 22).

Pentru a fi atinse primele două obiective menționate, este necesar ca primul angajator să nu poată fi chemat în judecată în fața instanței de la locul unde salariatul își desfășoară activitatea în folosul celui de-al doilea angajator, decât dacă primul angajator are, el însuși, la momentul încheierii celui de-al doilea contract de muncă, un interes cu privire la executarea prestațiilor pe care salariatul le furnizează celui de-al doilea angajator, în locul stabilit de către acesta din urmă (considerentul 23). Pentru atingerea celui de-al treilea obiectiv este necesar ca aprecierea interesului primului angajator să nu se facă în mod strict, prin raportare la criterii formale și exclusive, ci de o manieră globală, luând în considerare ansamblul circumstanțelor speței. Printre elementele ce pot fi avute în vedere în acest sens se numără: faptul că încheierea celui de-al doilea contract a fost luată în calcul de la momentul încheierii primului contract; faptul că primul contract a fost modificat în considerarea încheierii celui de-al doilea; faptul că ar exista o legătură organică sau economică între cei doi angajatori; faptul că între cei doi angajatori ar exista un acord instituind cadrul necesar pentru coexistența celor două contracte; faptul că primul angajator conservă o anumită putere de direcție asupra angajatului; faptul că primul angajator ar putea stabili durata activității prestate de către salariat în folosul celui de-al doilea angajator (considerentul 24).

Articolul 22. (1) Acțiunea angajatorului nu poate fi introdusă decât înaintea instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia angajatul își are domiciliul. (2) Dispozițiile prezentei secțiuni nu aduc atingere dreptului de a introduce o cerere reconvențională la instanța sesizată cu cererea inițială, în conformitate cu prezenta secțiune.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 20 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ text fără corespondent în Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare identică, prevederile art. 20 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

Articolul 23. De la dispozițiile prezentei secțiuni nu se poate deroga decât prin convenții:
1. ulterioare nașterii litigiului; sau
2. care permit angajatului să sesizeze alte instanțe decât cele indicate în cadrul prezentei secțiuni.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 21 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ text fără corespondent în Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare identică, prevederile art. 21 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 și instituie, printr-o enumerare limitativă, **situațiile în care pot fi încheiate convenții de prorogare a competenței**, astfel încât să nu aducă atingere obiectivului de protecție al părții reputate a fi mai slabă din punct de vedere economic și mai puțin experimentată din punct de vedere juridic.

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Convenție de prorogare de competență anterioară nașterii litigiului. Condiția extinderii sferei jurisdicțiilor la care are acces salariatul. Adăugarea jurisdicției unui stat terț. Articolul 21 pct. 2 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 23 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că o convenție atributivă de competență, încheiată anterior nașterii unui litigiu, este cuprinsă în sfera acestei dispoziții în măsura în care oferă lucrătorului posibilitatea de a sesiza, pe lângă instanțele care sunt în mod normal competente în conformitate cu normele speciale din art. 18 și art. 19 din acest regulament *[art. 20 și art. 21 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, și alte instanțe, inclusiv, dacă este cazul, instanțe din afara Uniunii *(Hotărârea din 19 iulie 2012, C-154/11, Ahmed Mahamdia împotriva République algérienne démocratique et populaire, publicată în Repertoriul electronic)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 21 pct. 2 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la **art. 23 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele: astfel cum reiese din considerentul (13) al Regulamentului nr. 44/2001 *[considerentul (18) din Preambulul Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, obiectivul acestor norme speciale din Secțiunea 5 a Capitolului II este de a asigura o protecție adecvată lucrătorului. Potrivit jurisprudenței Curții, acest obiectiv trebuie să fie luat în considerare în cadrul interpretării acestor norme. Articolul 21 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 23 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* limitează posibilitatea părților la un contract de muncă de a încheia o convenție atributivă de competență. Astfel, o asemenea convenție trebuie să fi fost încheiată ulterior nașterii litigiului sau, în cazul în care este încheiată anterior, trebuie să permită angajatului să sesizeze alte instanțe decât cele cărora le conferă competența respectivele norme. Ținând seama de finalitatea art. 21 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 23 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, această din urmă condiție trebuie să fie înțeleasă în sensul că o astfel de convenție, încheiată anterior nașterii litigiului, trebuie să atribuie competența privind soluționarea acțiunii formulate de lucrător unor instanțe care se

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 18 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 20 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru aceste interpretări, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată la art. 20 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

adaugă celor prevăzute de art. 18 și art. 19 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 20 și art. 21 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Această convenție nu are, așadar, drept efect excluderea competenței acestora din urmă, ci extinderea posibilității lucrătorului de a alege dintre mai multe instanțe competente (considerentele 60-62). În plus, din modul de redactare a art. 21 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 23 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* reiese că convențiile atributive de competență pot „permit[e]" angajatului să sesizeze alte instanțe decât cele indicate la art. 18 și art. 19 *[art. 20 și art. 21 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* din acesta. Rezultă că această dispoziție nu poate fi interpretată în sensul că o clauză atributivă de competență s-ar putea aplica în mod exclusiv și ar putea interzice astfel lucrătorului să sesizeze instanțele care sunt competente în temeiul art. 18 și art. 19 menționate *[art. 20 și art. 21 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Astfel, obiectivul de a proteja lucrătorul în calitate de parte contractantă defavorizată nu ar fi atins în cazul în care instanțele prevăzute la art. 18 și art. 19 *[art. 20 și art. 21 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* cu scopul de a asigura această protecție ar putea fi excluse printr-o clauză atributivă de competență convenită anterior nașterii litigiului (considerentele 63-64).

Pe de altă parte, nu reiese nici din textul, nici din finalitatea art. 21 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 23 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* că o astfel de convenție nu ar putea atribui competența instanțelor dintr-un stat terț, cu condiția să nu o excludă pe cea stabilită pe baza articolelor regulamentului (considerentul 65).

Secțiunea 6. Competența exclusivă

Articolul 24. Următoarele instanțe dintr-un stat membru au competență exclusivă, indiferent de domiciliul părților:

1. în materie de drepturi reale imobiliare sau de închiriere a unor imobile, instanțele din statul membru pe teritoriul căruia este situat imobilul.

Cu toate acestea, în materia închirierii unor imobile în vederea utilizării personale temporare pe o perioadă de cel mult șase luni consecutive, instanțele din statul membru pe teritoriul căruia pârâtul este domiciliat au, de asemenea, competență, cu condiția ca locatarul să fie o persoană fizică și ca proprietarul și locatarul să aibă domiciliul pe teritoriul aceluiași stat membru;

2. în ceea ce privește valabilitatea constituirii, nulitatea sau dizolvarea societăților sau a persoanelor juridice ori a asociațiilor de persoane fizice sau juridice care au sediul pe teritoriul unui stat membru ori valabilitatea deciziilor organelor acestora, instanțele din statul respectiv. Pentru determinarea sediului, instanța aplică normele sale de drept internațional privat;

3. în ceea ce privește valabilitatea înregistrărilor în registrele publice, instanțele din statul membru pe teritoriul căruia se păstrează registrul;

4. în ceea ce privește înregistrarea sau valabilitatea brevetelor, mărcilor, desenelor și modelelor industriale, precum și a altor drepturi similare care

necesită depunere sau înregistrare, indiferent dacă aspectul respectiv este invocat pe cale de acțiune sau de excepție, instanțele din statul membru pe teritoriul căruia depunerea sau înregistrarea a fost solicitată, a avut loc sau, în temeiul unui instrument al Uniunii ori al unei convenții internaționale, se consideră că a avut loc.

Fără a aduce atingere competenței pe care Oficiul European de Brevete o are în conformitate cu Convenția privind eliberarea brevetelor europene, semnată la München la 5 octombrie 1973, instanțele din fiecare stat membru au competență exclusivă în acțiunile privind înregistrarea sau valabilitatea unui brevet european acordat pentru respectivul stat membru;

5. în ceea ce privește executarea hotărârilor, instanțele din statul membru pe teritoriul căruia a fost sau urmează să fie executată hotărârea.

CORESPONDENȚĂ: ► art. 22 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ► art. 16 din Convenția de la Bruxelles, art. V quarter și art. V quinquies din Protocolul anexat Convenției de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

1. Caracterizare generală. Textul preia, într-o formulare identică, prevederile art. 22 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 și instituie o serie de reguli de competență exclusivă derogatorii de la regula stabilirii competenței în funcție de domiciliul pârâtului [art. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012].

2. Competența exclusivă de a soluționa cereri referitoare la drepturi reale sau derivând din închirierea de imobile. Regula de competență menționată se fundamentează pe principiile proximității și bunei administrări a justiției, întrucât implică adesea: *a)* buna cunoaștere a situației de fapt (prin cercetări la fața locului sau expertize), *b)* aplicarea de norme și uzanțe ce aparțin, de principiu, statului pe al cărui teritoriu este situat imobilul, *c)* legătura strânsă dintre închiriere și regimul juridic al proprietății imobiliare și dispozițiile cu caracter, de regulă, imperativ, ce reglementează folosirea acestei proprietăți, precum reglementările referitoare la nivelul chiriilor și la protecția drepturilor chiriașilor și ale fermierilor.

Ca urmare a caracterului excepțional al competenței exclusive, noțiunile autonome de **acțiuni referitoare la „drepturi reale imobiliare" și, respectiv, la „închirierea de imobile"** urmează a fi calificate restrictiv, cele două categorii de acțiuni diferențiindu-se atât din perspectiva conținutului dreptului vizat, cât și a opozabilității acestui drept.

Astfel, *în primul rând*, o acțiune privind un drept real imobiliar are ca obiect, pe de-o parte, întinderea, conținutul, proprietatea sau posesia unui bun imobil ori existența unor alte drepturi reale asupra acestor bunuri și, pe de altă parte, să asigure titularilor drepturilor respective protecția prerogativelor care decurg din titlul lor. În schimb, acțiunile referitoare la „închirierea de imobile" privesc obligațiile locatorului și chiriașului, respectiv menținerea stării lucrului închiriat,

durata contractului și restituirea bunului către locator, chirie și cheltuielile accesorii ce trebuie suportate de către chiriaș (precum cheltuielile decurgând din consumul de apă, gaze și electricitate).

În al doilea rând, dreptul real la care se referă acțiunea grevează bunul și, în consecință, își produce efectele *erga omnes*, în timp ce dreptul personal valorificat printr-o procedură judiciară poate fi invocat numai împotriva debitorului.

3. Competența exclusivă în materie de cereri referitoare la persoane juridice sau la asociații de persoane fizice ori juridice. Consacrarea unei competențe exclusive are ca rațiune existența unei legături deosebit de strânse între aceste litigii și respectivul stat membru și are în vedere **cererile referitoare la existența persoanei juridice sau la valabilitatea deciziilor organelor sale**, dacă respective litigii privesc în principal chestiunile menționate. În schimb, în cazul în care acestea ar avea *caracter accesoriu* (precum în cazul unui litigiu contractual, care aduce în discuție eventuala nevalabilitate a deciziei prin care organele persoanei juridice au autorizat încheierea contractului), regula de competență exclusivă nu ar mai fi incidentă.

4. Competența exclusivă în materie de cereri referitoare la înregistrarea sau la valabilitatea unor drepturi de proprietate industrială. Noțiunea de **litigiu în materie de „înregistrare sau valabilitate a brevetelor"** (dar și a altor drepturi de proprietate industrială) trebuie calificată ca o noțiune autonomă, aplicată uniform pe teritoriul statelor membre. Asemenea litigii privesc *valabilitatea, existența, încetarea unui brevet sau invocarea unui drept de prioritate decurgând dintr-un depozit anterior*, indiferent dacă aceste chestiuni sunt ridicate pe cale principală sau de excepție. Dacă, în schimb, litigiul nu poartă asupra valabilității unui brevet, a existenței depozitului sau a înregistrării, ci asupra *titularului brevetului*, nu există nicio rațiune specială care să pledeze pentru atribuirea unei competențe exclusive.

5. Competența exclusivă în materie de cereri referitoare la executarea hotărârilor. Competența menționată privește contestațiile ce pot rezulta din recurgerea la forță, la constrângere, la deposedarea de bunuri mobile sau imobile, **în vederea punerii efective în executare a hotărârilor.** În schimb, *o acțiune pauliană*, deși protejează interesele creditorului, în special în vederea unei executări silite ulterioare a obligației, nu urmărește soluționarea unei contestații cu privire la punerea efectivă în executare a unei decizii și, în consecință, nu intră sub incidența regulii de competență exclusivă.

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Competența exclusivă în materie de drepturi reale imobiliare sau de închiriere a unor imobile

1.1. Noțiunea „în materie de drepturi reale imobiliare". Justificarea competenței exclusive pe baza principiului proximității. Includerea acțiunii referitoare la

exercitarea unui drept real de preempțiune cu privire la un imobil. Opozabilitatea *erga omnes* a dreptului real imobiliar. Articolul 22 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că intră în categoria litigiilor „în materie de drepturi reale imobiliare" menționată la această dispoziție o acțiune, precum cea din speță, intentată în fața instanței dintr-un alt stat membru, prin care se urmărește să se constate nevaliditatea exercitării unui drept de preempțiune care grevează acest imobil și care produce efecte *erga omnes (Hotărârea din 3 aprilie 2014, C-438/12, Irmengard Weber împotriva Mechthilde Weber, publicată în Repertoriul electronic)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 16 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la **art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reamintit că **motivul esențial** pentru care **competența exclusivă** este atribuită instanțelor din statul membru în care este situat imobilul este reprezentat de împrejurarea că instanța de la locul situării imobilului este cea mai în măsură, dată fiind **proximitatea**, să cunoască bine situațiile de fapt și să aplice normele și uzanțele care sunt, în general, cele ale statului membru în care este situat imobilul (a se vedea în acest sens Hotărârea *Reichert și Kockler*, pct. 10). **Competența exclusivă** a instanțelor din statul contractant în care este situat imobilul nu cuprinde toate **acțiunile** care privesc drepturi reale imobiliare, ci doar pe acelea care, în același timp, intră în domeniul de aplicare al convenției menționate sau, respectiv, al regulamentului amintit și se numără printre cele care **au ca obiect**, pe de o parte, **să stabilească întinderea, conținutul, proprietatea sau posesia unui bun imobil ori existența unor alte drepturi reale asupra acestor bunuri și, pe de altă parte, să asigure titularilor drepturilor respective protecția prerogativelor care decurg din titlul lor** (Hotărârea din 3 octombrie 2013, *Schneider*, C-386/12, pct. 21 și jurisprudența citată). De asemenea, făcând trimitere la Raportul referitor la Convenția privind aderarea Regatului Danemarcei, a Irlandei și a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord la Convenția privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială, precum și la Protocolul privind interpretarea acestuia de către Curtea de Justiție, elaborat de profesorul Schlosser (JO 1979, C 59/71, pct. 166), Curtea a amintit că diferența dintre un drept real și un drept personal constă în faptul că primul, grevând un bun corporal, își produce efectele *erga omnes*, în timp ce al doilea poate fi invocat numai împotriva debitorului (a se vedea Ordonanța din 5 aprilie 2001, *Gaillard*, C-518/99, Rec., p. I-2771, pct. 17) (considerentele 41-43).

---

[1] Prin aceeași hotărâre a fost interpretat și art. 27 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru această interpretare, a se vedea *infra*, jurisprudența indicată la art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

În ceea ce privește prezenta cauză, o acțiune, prin care se solicită să se constate că un **drept real de preempțiune** cu privire la un imobil situat în Germania nu a fost exercitat în mod valabil, **intră în categoria acțiunilor în materie de drepturi reale imobiliare** în sensul art. 22 pct. 1 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 44).

Astfel, după cum reiese din dosarul de care dispune Curtea, **un drept de preempțiune,** precum cel prevăzut la art. 1094 din Codul civil german, care grevează un bun imobil și care este înscris în cartea funciară, își produce **efectele nu numai în raport cu debitorul, ci garantează dreptul titularului său la transmiterea proprietății și față de terți,** astfel încât, dacă se încheie un contract de vânzare-cumpărare între un terț și proprietarul bunului grevat, exercitarea validă a dreptului de preempțiune are drept consecință faptul că vânzarea nu produce efecte pentru titularul dreptului menționat și că aceasta se consideră încheiată între acest titular și proprietarul respectiv în aceleași condiții cu cele convenite între acesta din urmă și terț. În consecință, atunci când terțul dobânditor contestă validitatea exercitării acestui drept de preempțiune, acțiunea menționată are scopul de a stabili, în esență, dacă exercitarea dreptului de preempțiune a permis să se asigure titularului dreptul la transferul proprietății bunului imobil în litigiu. Într-o asemenea ipoteză, litigiul privește un drept real imobiliar și este de competența exclusivă a *forum rei sitae* (considerentele 45-46).

1.2. Noțiunea „în materie de drepturi reale imobiliare". Calificare autonomă. Justificarea competenței exclusive pe baza principiilor proximității și bunei administrări a justiției. Excluderea unei acțiuni vizând încetarea consecințelor negative aduse unui imobil. Articolul 16 pct. 1 lit. a) din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 1 prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că nu intră sub incidența sa o acțiune care urmărește să împiedice consecințele negative ce afectează sau ar putea afecta terenurile al căror proprietar este reclamantul și care sunt provocate de radiațiile ionizante emanând de la o centrală nucleară situată pe teritoriul unui stat vecin celui unde terenurile sunt situate *(Hotărârea din 18 mai 2006, C-343/04, Land Oberösterreich împotriva ČEZ as, Repertoriul jurisprudenței, 2006, p. I-04557).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 16 pct. 1 lit. a) din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la **art. 24 pct. 1 prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012,** în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a avut în vedere conținutul sintagmei „în materie de drepturi reale imobiliare", iar nu împrejurarea că pârâtul are domiciliul pe teritoriul unui stat necontractant, în condițiile în care, printr-o dispoziție expresă a Convenției de la Bruxelles *[și a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, criteriul domiciliului este înlăturat în ceea ce privește determinarea competenței exclusive (considerentele 21 și 27).

Sub aspectul conținutului sintagmei **„în materie de drepturi reale imobiliare",** Curtea a reiterat **principiul calificării autonome** (considerentul 25). Curtea a reținut

caracterul de excepție al acestei reguli de determinare a competenței, evidențiind necesitatea unei interpretări care să nu extindă sfera sa de aplicare dincolo de obiectivele urmărite de text (considerentul 26). **Raţiunea** instituirii acestei competențe exclusive vizează faptul că **litigiile** privind drepturi reale imobiliare **necesită, de regulă, cercetări la fața locului,** care sunt cel mai bine efectuate, **potrivit principiului proximității,** de către instanța de la locul situării imobilului, ceea ce răspunde interesului unei **bune administrări a justiției** (considerentul 29). Rezultă, așadar, că nu orice acțiune privind un drept real imobiliar este de competența exclusivă a instanței de la locul situării imobilului, ci numai **acele acțiuni care vizează întinderea, conținutul, proprietatea, posesia unui imobil sau existența altor drepturi reale asupra acestor bunuri și protecția prerogativelor pe care aceste drepturi le conferă titularilor lor** (considerentul 30). **În schimb, o acțiune** prin care se urmărește **încetarea consecințelor negative aduse unui imobil nu vizează un drept real asupra unui imobil,** întrucât, deși fundamentul acțiunii rezidă într-o atingere adusă unui drept real imobiliar, natura reală și imobiliară a dreptului nu prezintă, în speță, decât o importanță incidentală, care nu schimbă în mod substanțial conținutul litigiului (considerentul 34).

1.3. Noțiunea „în materie de drepturi reale imobiliare". Justificarea competenței exclusive pe baza principiului proximității. Excluderea unei acțiuni pauliene. Nu se include în sfera de aplicare a art. 16 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* o acțiune formulată de un creditor care tinde să facă inopozabil față de acesta un act de dispoziție privind un drept real imobiliar despre care creditorul afirmă că a fost încheiat în vederea fraudării drepturilor sale *(Hotărârea 10 ianuarie 1990, C-115/88, Mario P.A. Reichert ș.a. împotriva Dresdner Bank, Repertoriul jurisprudenței, 1990, p. I-00027).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 16 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: soții Reichert, cu domiciliul în Germania, au donat nuda proprietate a unui imobil situat în Franța fiului lor, Mario Reichert. Donația a fost contestată în fața instanțelor franceze de către Dresdner Bank, creditoare a donatorilor, în temeiul art. 1167 din Codul civil francez care reglementează acțiunea pauliană. Competența instanței franceze a fost întemeiată pe prevederile art. 16 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* referitoare la cererile privitoare la drepturi reale imobiliare.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că textul art. 16 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles ***[art. 24 pct. 1** din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* **nu trebuie interpretat într-un sens mai larg** decât este necesar pentru a-și atinge scopul, **atâta vreme cât are ca efect privarea părților de alegerea unui alt for și atragerea lor în fața jurisdicției unui stat unde nu își are domiciliul niciuna dintre părți.** În acest sens, trebuie avut în vedere faptul că **raţiunea esențială** a competenței exclusive

a instanței statului contractant pe al cărui teritoriu se află imobilul este aceea că respectiva instanță este cel mai bine situată din perspectiva **criteriului proximității**, pentru a cerceta situația de fapt și a aplica regulile și uzanțele ce aparțin, în general, statului unde imobilul este situat (considerentele 9-10).

În aceste condiții, art. 16 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că regula privind competența exclusivă a instanței de la domiciliul imobilului nu înglobează ansamblul acțiunilor privitoare la drepturi reale imobiliare, ci **numai acele acțiuni** care, pe de-o parte, intră în sfera de aplicare a Convenției de la Bruxelles *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, iar, pe de altă parte, **urmăresc să determine întinderea, conținutul, proprietatea, posesia unui bun imobil sau existența altor drepturi reale asupra acestor bunuri și să asigure titularilor acestor drepturi protecția prerogativelor de care aceștia dispun** (considerentul 11).

Or, acțiunea pauliană își găsește **temeiul într-un drept de creanță** și urmărește să **protejeze dreptul de gaj de care creditorul dispune cu privire la patrimoniul debitorului.** Consecința admiterii acestei acțiuni este inopozabilitatea față de creditor a actului de dispoziție încheiat de creditor în vederea fraudării drepturilor sale. În plus, analiza acestei acțiuni nu implică aplicarea regulilor și a uzanțelor locului situării imobilului care sunt de natură să justifice competența instanței statului pe al cărui teritoriu este situat imobilul (considerentul 12).

1.4. Noțiunea „în materie de drepturi reale imobiliare". Criteriul opozabilității *erga omnes* a dreptului. Acțiune în materie de *trust*. Natura personală a dreptului beneficiarului *trust*-ului. Acțiunea prin care se solicită să se constate că o persoană deține un imobil în calitate de *trustee* și să fie obligată această persoană la întocmirea actelor necesare pentru ca reclamantul să devină titular al *legal ownership*[1] nu este o acțiune reală în sensul art. 16 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 17 mai 1994, C-294/92, George Lawrence Webb împotriva Lawrence Desmond Webb, Repertoriul jurisprudenței, 1994, p. I-01717).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 16 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că, potrivit jurisprudenței acesteia, pentru a fi aplicabil art. 16 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, nu este suficient ca acțiunea să privească un drept real imobiliar sau ca acțiunea să aibă legătură cu un imobil, ci **este necesar ca acțiunea să fie întemeiată pe un drept real, iar nu pe un drept personal (cu excepția închirierii de imobile)** (considerentul 14).

În speță, reclamantul a solicitat să se constate că pârâtul deține un apartament în beneficiul exclusiv al celui dintâi și că, în această calitate, trebuie să întocmească

[1] Pe perioada existenței *trust*-ului, *trustee*-ul deține, din punct de vedere legal, calitatea de proprietar al bunului (*legal ownership*). La încetarea *trust*-ului, această calitate este transferată beneficiarului.

documentele necesare în vederea transferului proprietății. **Reclamantul nu pretinde a fi, deja, titularul unor prerogative asupra imobilului, opozabile tuturor, ci invocă exclusiv un drept împotriva pârâtului.** Ca atare, acțiunea sa nu este una reală, în sensul textului analizat, ci o acțiune personală (considerentul 15).

În plus, considerentele ce țin de buna administrare a justiției, care justifică existența competenței exclusive a instanței de la locul situării imobilului (efectuarea în cauză de expertize, cercetări la fața locului), nu sunt aplicabile în speță. Localizarea bunului ce formează obiectul *trust*-ului este lipsită de incidență asupra configurației litigiului (considerentele 16-18).

1.5. Noțiunea de „închiriere a unui imobil". Justificarea competenței exclusive pe baza principiului proximității. Includerea unei acțiuni vizând obligația chiriașului de a menține în bună stare imobilul închiriat și de a repara daunele cauzate acestuia. Necalificarea drept contract complex, cu consecința excluderii din sfera de aplicare a art. 24 pct. 1 din regulament, în cazul în care contractul include clauze accesorii privitoare la asigurarea pentru reziliere și la garantarea prețului plătit de către client. Acțiune formulată de către un organizator profesionist de vacanțe, care se subrogă în drepturile proprietarului imobilului. Regula de competență exclusivă prevăzută de art. 16 pct. 1 lit. a) din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 1 prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* în materia închirierii de imobile este aplicabilă cu privire la o acțiune în daune pentru proasta întreținere a unei locuințe pe care o persoană a închiriat-o în vederea petrecerii câtorva săptămâni de vacanță, chiar dacă acțiunea nu este formulată direct de către proprietarul imobilului, ci de către un organizator profesionist de vacanțe de la care persoana interesată a închiriat locuința și care acționează în justiție subrogându-se în drepturile proprietarului imobilului.

Clauzele accesorii privitoare la asigurarea pentru rezilierea contractului și la garantarea prețului plătit de către client, care figurează printre condițiile generale ale contractului încheiat de organizator cu chiriașul, nu afectează natura contractului de închiriere a imobilului, în sensul avut în vedere de Convenția de la Bruxelles *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012] (Hotărârea din 27 ianuarie 2000, C-8/98, Dansommer A/S împotriva Andreas Götz, Repertoriul jurisprudenței, 2000, p. I-00393).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 16 pct. 1 lit. a) din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 24 pct. 1 prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: Andreas Götz, cetățean german cu domiciliul în Germania, a încheiat cu un cetățean danez cu domiciliul în Danemarca, un contract de închiriere, pe o durată de 14 zile, a unei locuințe de vacanță situate în Danemarca. Încheierea contractului a fost intermediată de Dansommer A/S, societate comercială cu sediul în Danemarca. Printre clauzele contractului, figurau și următoarele: a) prețul plătit de Andreas Götz includea și prima de asigurare destinată să asigure cheltuielile ocazionate de rezilierea contractului;

b) era garantată restituirea prețului plătit de Andreas Götz în caz de insolvabilitate a organizatorului. Proprietarul nu își asuma alte obligații față de Andreas Götz. După încheierea sejurului, Dansommer A/S (subrogându-se în drepturile proprietarului imobilului) l-a acționat în judecată pe Andreas Götz în fața instanței germane, solicitând obligarea acestuia la plata prejudiciului cauzat prin proasta întreținere de către chiriaș a locuinței pe durata contractului.

Pentru a interpreta textul art. 16 pct. 1 lit. a) din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 1 prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, Curtea a reținut că acesta constituie o **excepție** de la regula generală de competență instituită de art. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 21). Motivul esențial pentru care este instituită o asemenea regulă de **competență exclusivă** este acela că instanța de la locul situării imobilului este, ca urmare a aplicării **criteriului de proximitate, cea mai în măsură să cerceteze situația de fapt, efectuând verificări și expertize și aplicând reguli ce aparțin, de principiu, statului pe al cărui teritoriu este situat imobilul** (considerentul 27).

Fiind o excepție, textul nu trebuie interpretat într-un sens mai larg decât este necesar pentru atingerea scopului său. Ca atare, nu este suficient ca o acțiune să aibă legătură cu un imobil pentru ca art. 16 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* să devină aplicabil (considerentul 22). În speță, însă, **acțiunea este întemeiată pe neexecutarea parțială a unui contract de închiriere a unui imobil** (neexecutarea obligației chiriașului de a menține în bună stare imobilul închiriat și de a repara daunele cauzate acestuia). În acest fel, acțiunea **privește în mod direct un contract de închiriere a unui imobil**, astfel încât litigiul atrage incidența regulii de competență exclusivă (considerentele 24-25).

Natura contractului nu este schimbată de **clauzele referitoare la asigurarea pentru rezilierea contractului și la garantarea prețului plătit de către client**, astfel încât acesta **nu devine un contract complex** care să iasă de sub incidența art. 16 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 33-35).

În fine, prevederile art. 16 pct. 1 lit. a) din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 1 prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* **nu sunt înlăturate de faptul că litigiul nu se desfășoară direct între proprietar și chiriaș, câtă vreme reclamantul nu acționează în nume propriu, ci în calitate de reprezentant al proprietarului imobilului** (considerentele 36-37).

1.6. Noțiunea de „închiriere a unui imobil". Justificarea competenței exclusive pe baza strânsei legături dintre închiriere și regimul juridic al proprietății imobiliare și a principiului proximității în ceea ce privește buna administrare a justiției. Includerea litigiilor care privesc obligațiile locatorului și chiriașului. Excluderea litigiilor privind pierderea beneficiului vacanței sau cheltuielile de transport, care nu au decât o legătură indirectă cu bunul închiriat. *a)* Articolul 16 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este aplicabil cu privire la orice contract de închiriere a unui imobil, chiar dacă acesta este

încheiat pe o perioadă limitată de timp și chiar dacă nu privește decât utilizarea unei locuințe de vacanță.

b) Sunt de competența exclusivă a instanțelor statului unde imobilul este situat, prevăzută de art. 16 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, toate litigiile privind obligațiile locatorului și ale locatarului decurgând din contractul de închiriere, și în special acelea privind existența și interpretarea contractului, durata contractului, restituirea deținerii imobilului către locator, repararea daunelor cauzate de locatar, recuperarea chiriei și a altor cheltuieli accesorii aflate în sarcina locatarului, precum cheltuielile privind consumul de apă, gaze și electricitate. În schimb, litigiile care nu privesc decât indirect utilizarea proprietății închiriate, precum cele referitoare la pierderea beneficiului vacanței și la cheltuielile de transport, nu sunt acoperite de competența exclusivă prevăzută de acest articol *(Hotărârea din 15 ianuarie 1985, 241/83, Erich Rösler împotriva Horst Rottwinkel, Repertoriul jurisprudenței, 1985, p. 00099).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 16 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: în temeiul unui contract de închiriere, locatorul punea la dispoziția locatarului pentru perioada 12 iulie-2 august 1980 un spațiu de locuit în casa de vacanță a celui dintâi situată în Italia, chiria, în cuantum de 1615 DM, fiind stabilită pentru patru persoane. Potrivit contractului, nu era admisă găzduirea altor persoane în spațiul închiriat. Cheltuielile locative privind electricitatea, apa și gazele trebuiau achitate în funcție de consumul efectiv. În plus, curățenia finală trebuia suportată de către locatar. De asemenea, părțile au stabilit ca legea aplicabilă contractului să fie legea germană, iar locul de executare și instanța competentă au fost fixate la Bielefeld (Germania). În speță, locatorul și-a petrecut vacanța în același imobil și în aceeași perioadă de timp ca și chiriașul. La 7 ianuarie 1981, locatorul l-a chemat în judecată pe locatar, în fața unei instanțe germane, solicitând obligarea acestuia la plata cheltuielilor locative restante și a unor daune-interese. Reclamantul a invocat faptul că, pe toată durata vacanței, pârâtul a găzduit mai mult de patru persoane în spațiul închiriat. Numărul mare al celor găzduiți a determinat refularea repetată a fosei septice, ceea ce a generat un disconfort intolerabil cauzat de mirosul degajat. Numărul mare al celor găzduiți a generat, de asemenea, un disconfort considerabil, din cauza zgomotului produs. Ca urmare a celor arătate, vacanța reclamantului și a familiei sale ar fi fost în mod serios perturbată, fapt ce ar justifica atât obligarea pârâtului la plata unor daune întemeiate pe încălcarea contractului de închiriere, cât și restituirea cheltuielilor de transport până la locul de vacanță. În plus, în temeiul contractului de închiriere, reclamantul a solicitat obligarea pârâtului la suportarea cheltuielilor locative legate de consumul de apă, electricitate, gaze, dar și a celor legate de efectuarea curățeniei finale.

Pentru a interpreta prevederile art. 16 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, Curtea a reținut următoarele: **Competența exclusivă** instituită de textul analizat în favoarea instanțelor statului contractant pe al cărui teritoriu este situat imobilul își găsește rațiunea în **legătura strânsă dintre închiriere și regimul juridic al proprietății imobiliare** și în **dispozițiile cu caracter, de regulă, imperativ,** ce reglementează folosirea acestei proprietăți, precum reglementările referitoare la **nivelul chiriilor și la protecția drepturilor chiriașilor și ale fermierilor.** În plus, textul urmărește o repartizare rațională a competențelor, acordând preferință instanței competente în **temeiul proximității** sale în raport cu situarea imobilului, această instanță fiind cea mai în măsură să cunoască în mod direct **împrejurările de fapt referitoare la încheierea și executarea contractelor de închirierea** a unor imobile (considerentele 19-20).

De asemenea, trebuie să se țină seama de incertitudinea ce ar rezulta prin admiterea de către instanță a unor derogări de la regula generală instituită de art. 16 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, care are avantajul de a realiza, în toate cazurile, atribuirea unei competențe univoce și sigure, fiind astfel respectat obiectivul Convenției de la Bruxelles *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* privind atribuirea de competențe sigure și previzibile. Rezultă că dispozițiile analizate se aplică oricărui contract de închiriere a unei proprietăți imobiliare, indiferent de trăsăturile sale particulare (considerentele 23-24).

Contractul de închiriere conține, de regulă, **dispoziții** referitoare la predarea imobilului închiriat către locatar, utilizarea sa, obligațiile locatorului și cele ale chiriașului, respectiv cu privire la menținerea stării lucrului închiriat, la durata contractului și la restituirea bunului către locator, la chirie și la cheltuielile accesorii ce trebuie suportate de către chiriaș, precum cheltuielile decurgând din consumul de apă, gaze și electricitate. **Litigiile care privesc obligațiile locatorului și chiriașului** decurgând din contractul de închiriere intră în domeniul acoperit de art. 16 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* – „în materie de închiriere de imobile". În schimb, **litigiile care nu se raportează decât indirect la utilizarea bunului închiriat, precum cele privind pierderea beneficiului vacanței sau cheltuielile de transport, nu intră în competența exclusivă** reglementată de acest text (considerentele 27-28).

1.7. Noțiunea de „închiriere a unui imobil". Excluderea litigiilor referitoare la locațiunea unui fond de comerț incluzând un imobil. Noțiunea de „închiriere a imobilelor" din art. 16 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu trebuie interpretată ca incluzând ipoteza unui contract referitor la exploatarea unui comerț într-un imobil luat în locațiune de către locator de la un terț.

Un litigiu referitor la existența contractului ce face obiectul litigiului nu schimbă răspunsul dat cu privire la aplicabilitatea art. 16 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea 14 decembrie 1977, 73/77,*

Theodorus Engelbertus Sanders împotriva Ronald van der Putte, Repertoriul jurisprudenței, 1977, p. 02383).

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 16 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: între Ronald van der Putte, în calitate de locator, și Theodorus Engelbertus Sanders, în calitate de locatar, s-a încheiat un contract privind locațiunea fondului de comerț, incluzând și un imobil deținut de către Ronald van der Putte în temeiul unui contract de locațiune încheiat cu un terț. În condițiile în care Theodorus Engelbertus Sanders a refuzat să înceapă exploatarea fondului de comerț, contestând însăși existența contractului dintre acesta și Ronald van der Putte, locatorul l-a chemat în judecată, solicitând obligarea sa la plata sumelor de bani datorate în temeiul contractului de locațiune. Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că închirierea imobilelor este reglementată în general de dispoziții speciale și este de preferat, dată fiind complexitatea lor, ca aplicarea acestora să nu revină decât instanței statului unde sunt în vigoare. De aceea, o competență exclusivă a instanțelor statului unde imobilul este situat este instituită prin art. 16 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* în **materia închirierii propriu-zise** a imobilelor, respectiv a **litigiilor dintre locatori și locatari referitoare la existența sau interpretarea contractului de închiriere sau la repararea daunelor cauzate de către locatar și la evacuarea locatarilor.** Considerentele enunțate **nu sunt aplicabile** atunci când obiectul principal al contractului are o altă natură juridică, cum este cazul **locațiunii unui fond de comerț** (considerentele 14-16).

În plus, atribuirea, în vederea unei bune administrări a justiției, a unei competențe exclusive instanțelor unui stat contractant, în temeiul art. 16 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, are ca efect să lipsească părțile de alegerea forului și, în anumite situații, să le atragă în fața unei instanțe care nu este aceea de la domiciliul niciuneia dintre ele. Această împrejurare determină ca interpretarea art. 16 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* să nu fie extinsă dincolo de obiectivul textului (considerentele 17-18).

1.8. Noțiunea de „închiriere a unui imobil". Justificarea competenței exclusive pe baza principiului proximității. Excluderea unui contract de adeziune la un club, care vizează nu numai dreptul de utilizare a unui imobil pe timp parțial, ci și furnizarea de servicii distincte de valoare superioară celei a dreptului de utilizare. Articolul 16 pct. 1 lit. a) din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 1 prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că nu se aplică unui contract de adeziune la un club care, în schimbul unui drept de adeziune reprezentând elementul dominant al unui preț global, permite aderenților să dobândească dreptul de utilizare pe timp parțial a unui imobil determinat prin tipul și prin locul situării sale și prevede afilierea aderenților la o organizație permițând

schimbul dreptului de utilizare *(Hotărârea din 13 octombrie 2005, C-73/04, Brigitte et Marcus Klein împotriva Rhodos Management Ltd, Repertoriul jurisprudenței, 2005, p. I-08667).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 16 pct. 1 lit. a) din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 24 pct. 1 prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

În speță, reclamanții au încheiat cu pârâtul un contract de adeziune la un club, calitatea de membri ai clubului fiind condiția esențială pentru a dobândi dreptul de utilizare pe timp parțial (o săptămână pe an timp de 40 de ani) asupra unei locuințe de vacanță aflate într-un complex hotelier situat în Grecia. Din prețul total plătit, respectiv 13.300 DEM, suma de 10.153 DEM reprezenta contravaloarea dreptului de adeziune la club. Ca membri ai clubului, reclamanții au dobândi, de asemenea, acces, contra unei cotizații periodice, la o organizație creată pentru a gestiona schimbul, între membrii clubului, al dreptului de utilizare pe timp parțial. În cadrul unui litigiu privind restituirea prețului plătit de reclamanți, Curtea a fost sesizată cu o cerere de interpretare a art. 16 pct. 1 lit. a) din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 1 prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, în sensul de a stabili dacă un asemenea contract se încadrează în sintagma „închiriere de imobile" avută în vedere de respectivul text.

Analizând art. 16 pct. 1 lit. a) din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 1 prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, Curtea a reiterat **caracterul de excepție al competenței exclusive** reglementate de acesta, ceea ce impune o interpretare care **să nu îi lărgească sfera de aplicare mai mult decât este necesar** pentru atingerea rațiunilor ce au determinat instituirea unei asemenea competențe (considerentul 15). Iar aceste rațiuni privesc faptul că instanța de la locul situării imobilului apare ca fiind cea mai adecvată, ținând cont de **criteriul proximității, să cunoască situația de fapt,** efectuând cercetări și expertize la fața locului **și să aplice legea**, care, de regulă, este aceea a statului pe teritoriul căruia imobilul este situat (considerentul 16).

În speță, fiind vorba despre un **contract ce nu vizează exclusiv dreptul de utilizare a unui imobil pe timp parțial, ci în același timp, și furnizarea de servicii distincte de valoare superioară** celei a dreptului de utilizare a imobilului, Curtea a apreciat că respectivul contract nu privește **„închirierea unui imobil"** (considerentul 21).

1.9. Noțiunea de „închiriere a unui imobil". Excluderea unui contract complex, care privește un ansamblu de servicii, inclusiv rezervarea unei locuințe de vacanță, furnizate contra unui preț global plătit de către client. Articolul 16 pct. 1 lit. a) din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 1 prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că nu se aplică unui contract încheiat într-un stat contractant, prin care un organizator profesionist de excursii, cu sediul social pe teritoriul respectivului stat, se obligă față de un client, domiciliat pe teritoriul aceluiași stat, să îi procure acestuia din urmă, pentru câteva săptămâni, folosința unei locuințe de vacanță situate pe teritoriul unui alt stat contractant și a

cărui proprietate nu aparține organizatorului excursiei, precum și să îi asigure clientului rezervarea biletului de transport *(Hotărârea din 26 februarie 1992, C-280/90, Elisabeth Hacker împotriva Euro-Relais GmbH, Repertoriul jurisprudenței, 1992, p. I-01111).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 16 pct. 1 lit. a) din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 24 pct. 1 prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că, indiferent de denumirea dată de părți contractului și chiar dacă acesta prevede o prestație referitoare la utilizarea unei locuințe de vacanță, respectivul contract presupune și alte prestații, precum informațiile și sfaturile pe care organizatorul le furnizează clientului cu privire la diversele opțiuni de vacanță, rezervarea unei locuințe pentru perioada aleasă de către client, rezervarea biletelor de transport, întâmpinarea la fața locului și, eventual, asigurarea pentru anularea călătoriei (considerentul 14).

Un astfel de **contract complex, care privește un ansamblu de servicii furnizate contra unui preț global plătit de către client,** se situează în afara sferei în care regula de competență exclusivă prevăzut de art. 16 pct. 1 lit. a) din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 1 prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* își găsește rațiunea de a exista și nu constituie un contract de închiriere propriu-zis, în sensul textului analizat (considerentul 15).

1.10. Contract de închiriere a unei proprietăți imobiliare situate pe teritoriul a două state membre. Regula competenței exclusive a instanțelor statului pe teritoriul căruia imobilul este situat cu privire la respectivul imobil. Excepția stabilirii competenței exclusive ca urmare a calificării proprietății imobiliare ca reprezentând un singur imobil. Articolul 16 pct. 1 lit. a) din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 1 prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, în cazul unui litigiu al cărui obiect constă în determinarea existenței unui contract de închiriere referitor la o proprietate imobiliară situată în două state contractante, sunt exclusiv competente, cu privire la bunurile imobile situate pe teritoriul fiecărui stat, instanțele din respectivul stat *(Hotărârea din 6 iulie 1988, 158/87, R.O.E. Scherrens împotriva M.G. Maenhout ș.a., Repertoriul jurisprudenței, 1988, p. 03791).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 16 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reamintit că **fundamentul competenței exclusive** în această materie îl constituie **legătura strânsă care există între contractul de închiriere, pe de-o parte, și regimul juridic al proprietății imobiliare,** precum **și regulile cu caracter imperativ** privitoare la utilizarea acestei proprietăți, precum cele privitoare la **nivelul chiriilor și la protecția drepturilor chiriașilor,** pe de altă parte. Textul analizat urmărește, de asemenea, să asigure o repartizare rațională a competențelor, acordând prioritate instanței competente în temeiul proximității situării imobilului, ca fiind mai în măsură să cunoască nemijlocit situația de fapt

referitoare la încheierea și executarea contractului de închiriere (considerentele 9 și 10).

În raport cu aceste aspecte, în cazul unui litigiu privind stabilirea existenței unui **contract de închiriere** referitor la o **proprietate** imobiliară situată **pe teritoriul mai multor state contractante, de principiu, sunt exclusiv competente instanțele fiecărui stat contractant** cu privire la imobilele situate pe teritoriul respectivului stat (considerentul 13).

Nu este, totuși, exclusă existența unor **cazuri** în care o **proprietate imobiliară, ale cărei elemente sunt situate pe teritoriul a două state contractante**, dar care formează obiectul unui **singur contract de închiriere**, să prezinte anumite **particularități** care să justifice existența unei **excepții de la regula competenței exclusive**. Ar putea exista o asemenea situație, spre exemplu, atunci când imobilul situat într-un stat este contiguu cu cel situat în alt stat, iar proprietatea este aproape în întregime situată pe teritoriul unuia dintre cele două state. În aceste condiții, poate apărea ca adecvată **considerarea unitară a proprietății**, ca și când ar fi situată pe teritoriul unui singur stat, în **scopul stabilirii competenței exclusive a instanțelor acestui stat cu privire la închirierea întregului imobil** (considerentul 14).

2. Competența exclusivă în materie de cereri referitoare la persoane juridice sau la asociații de persoane fizice ori juridice

2.1. Noțiunea de „valabilitate a deciziilor organelor sale". Justificarea competenței exclusive. Excluderea unei cereri privind constatarea vătămării cauzate reclamantului prin adoptarea unei decizii a consiliului de administrație al persoanei juridice. Articolul 22 pct. 2 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 24 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, în temeiul acestei dispoziții, o acțiune în cadrul căreia o parte invocă faptul că printr-o decizie adoptată de organul unei societăți i-au fost încălcate drepturile pe care pretinde că le are în temeiul statutelor acestei societăți nu privește validitatea deciziilor organelor respectivei societăți *(Hotărârea din 2 octombrie 2008, C-372/07, Nicole Hassett împotriva South Eastern Health Board și Cheryl Doherty împotriva North Western Health Board, Repertoriul jurisprudenței, 2008, p. I-07403)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 22 pct. 2 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la **art. 24 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Apreciind că o acțiune în cadrul căreia o parte invocă faptul că printr-o decizie adoptată de organul unei societăți i-au fost încălcate drepturile pe care această parte pretinde că le are în temeiul statutelor acestei societăți nu privește validitatea deciziilor organelor unei societăți, Curtea a exclus respectiva acțiune din sfera de aplicare a art. 22 pct. 2 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 24 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Altfel spus, s-a apreciat că o asemenea acțiune nu se include în sfera competenței jurisdicționale exclusive a instanțelor statului membru în care se află sediul unei societăți.

Pentru a aprecia astfel, Curtea a reținut că dispozițiile Regulamentului nr. 44/2001 trebuie **interpretate în mod autonom**, prin referire la sistemul și la obiectivele acestuia (considerentul 17). **Obiectivul esențial al competenței exclusive** instituite de art. 22 pct. 2 *[art. 24 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este acela de a centraliza competența pentru a **evita decizii contradictorii în ceea ce privește existența societăților și validitatea deciziilor organelor acestora** (considerentul 20). Or, în condițiile în care reclamanții nu contestă în niciun fel faptul că, în conformitate cu statutele societății, consiliul de administrație al acesteia dispunea de puterea de a adopta decizia prin care s-a respins cererea acestora, ci modalitățile de exercitare a unei astfel de puteri, în sensul că cererea a fost respinsă fără a o analiza în mod aprofundat, încălcând astfel drepturile pe care aceștia pretind să le aibă potrivit statutelor societății în calitate de membri ai acesteia, acțiunea nu intră în domeniul de aplicare al art. 22 pct. 2 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 24 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 28-30).

2.2. Noțiunea de „valabilitate a deciziilor organelor sale". Justificarea competenței exclusive. Excluderea unei cereri în materie contractuală fundamentate pe pretinsa nevalabilitate a deciziei organelor unei persoane juridice cu privire la încheierea respectivului contract. Caracterul accesoriu al chestiunii referitoare la valabilitatea organelor persoanei juridice. Articolul 22 pct. 2 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 24 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că nu este aplicabil în cazul unui litigiu în cadrul căruia o societate se prevalează de inopozabilitatea unui contract în privința sa din cauza pretinsei nevalidități, rezultând din încălcarea statutului acesteia, a unei decizii a organelor sale care a condus la încheierea respectivului contract *(Hotărârea din 12 mai 2011, C-144/10, Anstalt des öffentlichen Rechts împotriva JPMorgan Chase Bank NA, Frankfurt Branch, Repertoriul jurisprudenței, 2011, p. I-03961).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 22 pct. 2 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la art. 24 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:

În această privință, trebuie arătat că o interpretare extinsă a art. 22 pct. 2 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 24 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, în temeiul căreia acesta s-ar aplica în cazul oricărui litigiu în care se ridică o problemă privind valabilitatea unei decizii a organelor unei societăți, ar fi contrară, pe de o parte, uneia dintre finalitățile generale ale regulamentului menționat, prevăzută în considerentul (11) *[considerentul (15) al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* al acestuia și care constă în asigurarea unui înalt grad de previzibilitate a normelor de competență, precum și, pe de altă parte, principiului securității juridice (considerentul 33).

Trebuie să se constate, de asemenea, că o altă finalitate a normelor de competență care reiese din dispozițiile art. 22 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 24 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este aceea de a conferi o **competență exclusivă** instanțelor unui stat membru în circumstanțe particulare în care, având în vedere materia în cauză, aceste instanțe se află în poziția cea mai potrivită pentru a judeca litigiile care rezultă din acestea, **având în vedere existența unei legături deosebit de strânse între aceste litigii și respectivul stat membru.** Prin urmare, art. 22 pct. 2 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 24 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* conferă instanței sediului unei societăți competența de a judeca **litigiile care se referă la valabilitatea unei decizii a organelor acesteia din urmă.** Astfel, această instanță se află în poziția cea mai potrivită pentru a judeca litigii care privesc în mod exclusiv sau în principal o asemenea chestiune. **Totuși, în contextul unui litigiu de natură contractuală,** chestiunile care țin de valabilitatea, de interpretarea sau de opozabilitatea contractului sunt în centrul acestuia și constituie obiectul său. **Orice problemă referitoare la valabilitatea deciziei de a încheia contractul respectiv, luată anterior de organele sociale ale uneia dintre părți, trebuie considerată ca accesorie.** Deși poate fi inclusă în analiza care trebuie efectuată în această privință, această problemă nu constituie, totuși, nici singurul și nici principalul obiect al analizei respective. Astfel, **obiectul unui asemenea litigiu în materie contractuală nu prezintă în mod necesar o legătură deosebit de strânsă cu forul sediului părții care invocă o pretinsă nevaliditate a unei decizii a propriilor organe.** Prin urmare, ar fi contrar bunei administrări a justiției ca asemenea litigii să fie de competența exclusivă a instanțelor statului membru în care se află sediul uneia dintre societățile contractante. În plus, o interpretare extinsă a art. 22 pct. 2 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 24 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu ar fi conformă nici cu finalitatea specifică a acestei dispoziții, care constă pur și simplu în centralizarea competenței de a judeca litigiile având ca obiect existența societăților și valabilitatea deciziilor organelor acestora, pentru a evita deciziile contradictorii (a se vedea în acest sens Hotărârea *Hassett și Doherty*, pct. 20). Astfel, această finalitate se limitează la litigiile care au acest obiect, iar dispoziția nu vizează, așadar, centralizarea competenței de a judeca toate litigiile având ca obiect un contract care implică o persoană juridică ce invocă în apărare nevaliditatea deciziilor propriilor organe (considerentele 36-40).

3. Competența exclusivă în materie de cereri referitoare la înregistrarea sau la valabilitatea unor drepturi de proprietate industrială

3.1. Noțiunea de litigiu în materie de „înregistrare sau valabilitate a brevetelor". Calificare autonomă. Excluderea unei acțiuni în contrafacere care nu aduce în discuție valabilitatea brevetului. Includerea tuturor litigiilor care vizează valabilitatea brevetului, indiferent dacă problema este ridicată pe cale principală sau pe cale de excepție, încă de la introducerea acțiunii sau într-un stadiu mai avansat al procedurii. Articolul 16 pct. 4 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 4 prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că regula de competență exclusivă pe care acesta o edictează privește toate litigiile

privind înregistrarea sau valabilitatea unui brevet, indiferent dacă invocarea se face pe cale de acțiune sau pe cale de excepție *(Hotărârea din 13 iulie 2006, C-4/03, Gesellschaft für Antriebstechnik mbH & Co. KG împotriva Lamellen und Kupplungsbau Beteiligungs KG, Repertoriul jurisprudenței, 2006, p. I-06509).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 16 pct. 4 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la **art. 24 pct. 4 prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: printr-o acțiune introdusă în fața unei instanțe germane, reclamantul (persoană juridică germană) a solicitat să se constate inexistența unei contrafaceri, în sensul că produsul său nu încalcă drepturile conferite pârâtului (persoană juridică germană) de brevetele eliberate acestuia în Franța și, în plus, respectivele brevete sunt lovite de nulitate. În aceste condiții, instanța germană sesizată a solicitat Curții ca, printr-o hotărâre preliminară, să se pronunțe asupra interpretării art. 16 pct. 4 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 4 prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, în sensul de a stabili dacă regula de competență exclusivă stabilită de respectivul text are în vedere numai litigiile în care o chestiune referitoare la înregistrarea sau valabilitatea brevetului este invocată pe cale principală sau și litigiile în care o asemenea chestiune este invocată pe cale de excepție.

Pentru a interpreta textul indicat, Curtea a constatat că noțiunea de **litigiu în materie de „înregistrare sau valabilitate a brevetelor"** trebuie **calificată ca o noțiune autonomă**, aplicată uniform pe teritoriul statelor membre. Asemenea litigii privesc **valabilitatea, existența, încetarea unui brevet sau invocarea unui drept de prioritate decurgând dintr-un depozit anterior**. În schimb, **o acțiune în contrafacere, în cadrul căreia valabilitatea brevetului nu este contestată, nu intră sub incidența prevederilor** art. 16 pct. 4 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 4 prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Este, însă, posibil ca problema valabilității unui brevet să fie ridicată pe cale de excepție de către pârât în cadrul unei acțiuni în contrafacere (pentru a dovedi lipsa de temei a pretențiilor reclamantului) sau să fie ridicată de către reclamant în fundamentarea unei acțiuni în constatarea inexistenței contrafacerii (pentru a arăta că pârâtul nu este îndreptățit să pretindă vreun drept în legătură cu pretinsa invenție) (considerentele 14-17).

Pentru determinarea sferei competenței exclusive a instanțelor statului pe al cărui teritoriu a fost efectuată depunerea sau înregistrarea brevetului, trebuie să se țină seama de **finalitatea reglementării**, respectiv de faptul că acea jurisdicție este cea mai bine situată pentru a soluționa litigii privind valabilitatea brevetului, existența depozitului sau a înregistrării. Ca atare, competența exclusivă trebuie să își găsească aplicarea **indiferent de cadrul procesual în care chestiunea valabilității brevetului este ridicată, respectiv pe cale principală sau pe cale de excepție, încă de la introducerea acțiunii sau într-un stadiu mai avansat al procedurii** (considerentele 22 și 25).

3.2. Noțiunea de litigiu în materie de „înregistrare sau valabilitate a brevetelor". Calificare autonomă. Excluderea unei acțiuni care nu aduce în discuție valabilitatea

brevetului, ci stabilirea titularului în funcție de raporturile juridice de muncă stabilite între părți. Noțiunea de litigiu „în materie de înregistrare sau de valabilitate a brevetelor" menționată de art. 16 pct. 4 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 4 prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie considerată o noțiune autonomă menită a primi o aplicare uniformă în toate statele contractante.

Noțiunea de litigiu „în materie de înregistrare sau de valabilitate a brevetelor" nu acoperă un litigiu dintre un angajat, autor al unei invenții pentru care un brevet a fost solicitat sau obținut, și angajatorul său, atunci când litigiul are ca obiect drepturile acestora asupra brevetului decurgând din relația de muncă stabilită între cei doi *(Hotărârea din 15 noiembrie 1983, 288/82, Ferdinand M.J.J. Duijnstee împotriva Lodewijk Goderbauer, Repertoriul jurisprudenței, 1983, p. 03663)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 16 pct. 4 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 24 pct. 4 prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:

Pentru a nu exista riscul unor soluții divergente, ce ar aduce prejudicii egalității și uniformității drepturilor și obligațiilor care revin părților interesate din Convenția de la Bruxelles *[respectiv din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, noțiunea de **litigiu „în materie de înregistrare sau de valabilitate a brevetelor"** trebuie considerată ca o **noțiune autonomă**, menită să primească o aplicare uniformă în toate statele contractante (considerentele 18-19).

Competența exclusivă cu privire la litigiile în materie de înregistrare sau de valabilitate a brevetelor, atribuită instanțelor statelor contractante pe al căror teritoriu depunerea sau înregistrarea brevetului a fost solicitată sau a fost efectuată este **justificată** de faptul că aceste instanțe sunt **cel mai bine plasate pentru a soluționa cauzele referitoare la valabilitatea brevetului sau la existența depunerii ori a înregistrării** (considerentul 22). În schimb, pentru alte acțiuni, precum cele în contrafacere, sunt aplicabile regulile generale prevăzute de Convenția de la Bruxelles *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 23).

Rezultă că sunt litigii „în materie de înregistrare sau de valabilitate a brevetelor", în sensul art. 16 pct. 4 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 4 prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, litigii precum cele privind valabilitatea, existența sau pierderea unui brevet sau cele privind revendicarea unui drept de prioritate în temeiul unui depozit constituit anterior. **Dacă, în schimb, litigiul nu poartă asupra valabilității unui brevet, a existenței depozitului sau a înregistrării, nu există nicio rațiune specială care să pledeze pentru atribuirea unei competențe exclusive** instanțelor statului unde brevetul a fost solicitat sau eliberat și, ca atare, litigiul nu intră sub incidența art. 16 pct. 4 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 4 prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 24-25).

---

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 19 din Convenția de la Bruxelles *[art. 27 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru aceste interpretări, a se vedea *infra*, jurisprudența indicată la art. 27 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

În raport cu cele arătate, **un litigiu** care nu vizează valabilitatea unor brevete și nici regularitatea înscrierii în diferitele state contractante, ci **stabilirea titularului brevetului, în funcție de raporturile juridice stabilite între părți, nu este de competența exclusivă** a instanței prevăzute de art. 16 pct. 4 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 4 prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 26).

3.3. Corelația competenței exclusive de a soluționa cereri referitoare la existența și înregistrarea brevetelor (art. 24 pct. 4 din regulament) cu aceea de a dispune măsuri provizorii sau de conservare (art. 35 din regulament). Inexistența unei relații de tipul normă generală – normă specială. Incidența fiecăreia dintre cele două norme potrivit domeniului său de aplicare. Articolul 22 pct. 4 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 24 pct. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că nu se opune, în împrejurări precum cele în discuție în acțiunea principală, aplicării art. 31 din acest regulament *[art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 12 iulie 2012, C-616/10, Solvay SA împotriva Honeywell Fluorine Products Europe BV și alții, publicată în Repertoriul electronic)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 22 pct. 4 și art. 31 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea **art. 24 pct. 4 și art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care aceste texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele: în ceea ce privește conținutul art. 22 pct. 4 și al art. 31 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 24 pct. 4 și art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, trebuie menționat că **aceste dispoziții urmăresc să reglementeze situații diferite și că fiecare are un domeniu de aplicare distinct.** Astfel, în timp ce art. 22 pct. 4 *[art. 24 pct. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* urmărește să atribuie **competența pe fond în litigii referitoare la un domeniu bine delimitat**, art. 31 *[art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* are, în schimb, **vocația de a se aplica oricare ar fi competența pe fond.** Pe de altă parte, **aceste două dispoziții nu fac trimitere una la cealaltă.** În plus, în ceea ce privește structura Regulamentului nr. 44/2001 *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, trebuie subliniat că dispozițiile respective se află în Capitolul II, intitulat „Competențe", din Regulamentul nr. 44/2001 *[respectiv din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și constituie „dispoziții speciale" în raport cu „dispozițiile generale" cuprinse în Secțiunea 1 a aceluiași capitol. În schimb, **nimic nu indică faptul că vreuna dintre dispozițiile în cauză poate fi considerată generală sau specială în raport cu cealaltă.** Astfel, acestea fac parte din două secțiuni diferite ale aceluiași capitol II, și anume Secțiunile 6 și, respectiv, 10. Rezultă de aici că art. 31 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* are un domeniu de aplicare autonom în raport cu cel al art. 22 pct. 4 din acest regulament

[1] Prin aceeași hotărâre au fost interpretate dispozițiile art. 6 pct. 1 și ale art. 31 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 8 pct. 1, respectiv art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. În acest sens, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată la art. 8 și, *infra*, jurisprudența indicată la art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

[art. 24 pct. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]. Astfel, art. 31 *[art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* se aplică atunci când o altă instanță decât cea care este competentă să se pronunțe pe fondul cauzei este sesizată cu o cerere de măsuri provizorii sau de conservare, astfel încât art. 22 pct. 4 *[art. 24 pct. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, care privește competența pe fond, **nu poate, în principiu, să fie interpretat în sensul că poate să deroge de la** art. 31 *[art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* **și, în consecință, să înlăture aplicarea acestuia.**

4. Competența exclusivă în materie de cereri referitoare la executarea hotărârilor

4.1. Noțiunea de litigiu referitor la „executarea hotărârilor". Justificare. Excluderea unei acțiuni pauliene, întrucât nu urmărește soluționarea unei contestații cu privire la punerea efectivă în executare a unei hotărâri. O acțiune prevăzută de dreptul național, precum acțiunea „pauliană" din dreptul francez, prin care un creditor urmărește să revoce, în ceea ce-l privește, un act translativ de drepturi reale imobiliare încheiat de către debitorul său într-o manieră care, în opinia creditorului, îi fraudează drepturile, nu se include în sfera de aplicare a art. 16 pct. 5 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 26 martie 1992, C-261/90, Mario Reichert, Hans-Heinz Reichert și Ingeborg Kockler împotriva Dresdner Bank AG, Repertoriul jurisprudenței, 1992, p. I-02149)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 16 pct. 5 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la **art. 24 pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că **motivul esențial al competenței exclusive** a instanțelor de la locul executării hotărârii este acela că **numai acestor instanțe le revine aplicarea regulilor privind activitatea pe teritoriul respectivului stat a autorităților însărcinate cu executarea silită** (considerentul 26). Textul are în vedere **contestațiile ce pot rezulta din recurgerea la forță, la constrângere, la deposedarea de bunuri mobile sau imobile, în vederea punerii efective în executare a hotărârilor. Dificultățile generate** de aceste proceduri sunt de **competența exclusivă a instanței de la locul de executare** (considerentul 27).

Acțiunea pauliană are ca scop protejarea dreptului de gaj al creditorului, prin revocarea, față de acesta, a actului de dispoziție încheiat de către debitor cu fraudarea drepturilor sale. Chiar dacă această acțiune protejează interesele creditorului, în special în vederea unei executări silite ulterioare a obligației, totuși **nu urmărește soluționarea unei contestații cu privire la punerea efectivă în executare a unei decizii** și, ca atare, nu intră în sfera de aplicare a art. 16 pct. 5 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

---

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat că o acțiune pauliană nu se include nici în sfera de aplicare a art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, nici în sfera de aplicare a art. 24 din Convenția de la Bruxelles *[art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. În acest sens, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată la art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 și *infra*, jurisprudența indicată la art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

4.2. Noțiunea de litigiu referitor la „executarea hotărârilor". Justificare. Includerea unei contestații la executare, cu excepția cazului când prin aceasta contestatorul invocă, pe cale de excepție, o creanță cu privire la care jurisdicția de la locul executării nu ar fi competentă în situația invocării pe cale separată. Contestațiile la executare, precum cele reglementate de art. 767 din Codul de procedură civilă german, intră, ca atare, sub incidența regulii de competență prevăzute de art. 16 pct. 5 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, dar această ultimă dispoziție nu permite să se solicite instanțelor statului contractant de la locul executării, pe calea unei contestații la executare, compensarea dreptului în temeiul căruia executarea este efectuată cu o creanță asupra căreia instanțele respectivului stat contractant nu ar fi competente să se pronunțe dacă cererea ar forma obiectul unei acțiuni autonome *(Hotărârea din 4 iulie 1985, 220/84, AS-Autoteile Service GmbH împotriva Pierre Malhé, Repertoriul jurisprudenței, 1985, p. 02267)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 16 pct. 5 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 24 pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:

O contestație la executare intră, în sine, sub incidența regulii de competență instituite de art. 16 pct. 5 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, în temeiul **strânsei sale legături cu procedura de executare.** Această constatare lasă, totuși, deschisă chestiunea de a identifica excepțiile pe care o parte le poate ridica în cadrul acestei proceduri, fără a depăși limitele art. 16 pct. 5 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 12).

Pentru a stabili dacă, în cadrul unei proceduri de executare, o parte poate invoca, pe cale de excepție, o creanță cu privire la care instanțele statului contractant de la locul executării nu ar fi competente să se pronunțe dacă această creanță ar fi invocată în cadrul unei acțiuni autonome, trebuie avut în vedere sistemul Convenției de la Bruxelles *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și, în special, raportul dintre art. 2 și art. 16 *[respectiv dintre art. 4 și art. 24 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 13 și 14).

Potrivit art. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, persoanele domiciliate pe teritoriul unui stat contractant pot fi chemate în judecată în fața instanțelor acelui stat. Această dispoziție urmărește să protejeze drepturile pârâtului și constituie contraponderea facilităților pe care actul normativ le acordă în ceea ce privește recunoașterea și încuviințarea hotărârilor străine (considerentul 15). Cu privire la această regulă generală, art. 16 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* aduce o serie de derogări, sub forma unor competențe exclusive, pentru litigii care prezintă legături speciale cu teritoriul altui stat contractant decât cel desemnat în temeiul art. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 16).

În raport cu specificitatea legăturii cerute de art. 16 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, rezultă că **o parte nu s-ar putea prevala de competența atribuită de acest text instanțelor de la locul de executare pentru a putea sesiza aceste instanțe, pe cale de excepție, cu privire la un litigiu** care, potrivit art. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, **este de competența instanțelor dintr-un alt stat contractant.** Utilizarea, într-un asemenea scop, a contestației la executare este contrară modului de repartizare a competențelor între instanța de la domiciliul pârâtului și aceea de la locul de executare, conceput de Convenția de la Bruxelles *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 17).

Secțiunea 7. Prorogarea de competență

Articolul 25. (1) Dacă prin convenția părților, indiferent de domiciliul acestora, competența de soluționare a litigiului care a survenit sau poate surveni în legătură cu un raport juridic determinat revine instanței sau instanțelor dintr-un stat membru, competența revine acelei instanțe sau instanțelor respective, cu excepția cazului în care convenția este nulă şi neavenită în privința condițiilor de fond în temeiul legislației statului membru respectiv. Această competență este exclusivă, cu excepția unei convenții contrare a părților. Convenția atributivă de competență se încheie:
(a) în scris sau verbal cu confirmare scrisă;
(b) într-o formă conformă cu obiceiurile statornicite între părți; sau
(c) în comerțul internațional, într-o formă conformă cu uzanța cu care părțile sunt sau ar trebui să fie la curent şi care, în cadrul acestui tip de comerț, este cunoscută pe larg şi respectată cu regularitate de către părțile la contractele de tipul pe care îl implică domeniul comercial respectiv.
(2) Orice comunicare sub formă electronică care permite consemnarea durabilă a convenției este considerată ca fiind „în scris".
(3) Instanța sau instanțele dintr-un stat membru cărora printr-un act constitutiv al unui *trust* li s-a atribuit competență au competență exclusivă în orice acțiune introdusă împotriva unui fondator, *trustee* sau beneficiar al unui *trust* dacă în cauză sunt relațiile dintre acele persoane sau drepturile ori obligațiile acestora în cadrul *trustului*.
(4) Convențiile atributive de competență, precum şi prevederile similare din actele constitutive ale unui *trust* nu au efect juridic dacă sunt contrare dispozițiilor articolelor 15, 19 sau 23 ori dacă instanțele de la competența cărora acestea derogă au competență exclusivă în temeiul articolului 24.
(5) O convenție atributivă de competență care face parte dintr-un contract este considerată o convenție independentă de celelalte clauze ale contractului. Valabilitatea unei convenții atributive de competență nu poate fi contestată doar pe motivul că respectivul contract nu este valabil.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 23 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 17 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare similară, prevederile art. 23 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, conținând, totuși, două elemente de noutate: extinderea sferei de aplicare a textului legal și în ipoteza în care niciuna dintre părți nu are domiciliul într-un stat membru și, respectiv, reglementarea cu mai mare precizie a regimului juridic al convenției atributive de competență.

Cu privire la primul aspect menționat, art. 25 constituie o derogare de la regula potrivit căreia regulamentul se aplică în cazurile în care pârâtul are domiciliul pe teritoriul unui stat membru[1]. Spre deosebire, însă, de reglementarea anterioară (care impunea condiția ca cel puțin una dintre părți să aibă domiciliul pe teritoriul unui stat membru), Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 este aplicabil **indiferent de locul în care se află domiciliul părților convenției prin care a fost aleasă jurisdicția unui stat membru**, altfel spus, chiar dacă toate părțile au domiciliul pe teritoriul unui stat terț. Rezultă că valabilitatea formală a convenției de alegere a jurisdicției și efectul atributiv de competență al acestei convenții vor fi cârmuite, în toate situațiile, de prevederile regulamentului, iar nu de dreptul național.

Cu privire la cel de-al doilea aspect menționat, regulamentul conține două prevederi noi ca formulare, dar subînțelese și sub imperiul vechii reglementări.

În primul rând, art. 25 alin. (1) precizează expres **aplicarea legislației instanței sesizate cu privire la condițiile de fond ale convenției atributive de competență**; prin „legislația instanței sesizate" sunt avute în vedere, neîndoielnic, și regulile referitoare la conflictele de legi, întrucât este vorba, prin ipoteză, despre raporturi juridice cu element de extraneitate. Această interpretare este confirmată de considerentul 20 din Preambulul Regulamentului (UE) nr. 1215/2012. Soluția se impunea și în trecut, întrucât, pe de-o parte, art. 25 nu reglementează valabilitatea acestei convenții decât sub aspectul formei, iar dreptul Uniunii Europene incident în această materie, respectiv Regulamentul (CE) nr. 593/2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale, exclude din sfera sa de incidență convențiile privind alegerea instanței competente[2].

În al doilea rând, art. 25 alin. (5) nou-introdus statuează **autonomia convenției atributive de competență față de contractul în care este inserată**, precizând că valabilitatea celei dintâi nu este afectată de nulitatea celui din urmă. Soluția este una tradițională și are ca scop menținerea competenței instanței alese de către părți de a se pronunța inclusiv cu privire la valabilitatea contractului ce include

[1] A se vedea și *supra*, explicațiile de la art. 6.

[2] Art. 1 alin. (1) lit. e) din Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I), publicat în JO L 177 din 4 iulie 2008.

clauza atributivă de competență (în caz contrar, nulitatea contractului nu ar putea fi stabilită de către instanța aleasă de către părți, a cărei competență ar fi în mod retroactiv desființată prin anularea contractului). Chiar și în absența unei reglementări exprese, autonomia convenției atributive de competență rezulta din aplicarea unor legi diferite cu privire la condițiile de valabilitate ale celor două contracte. Astfel, din punct de vedere formal, valabilitatea convenției atributive de competență este cârmuită de prezentul regulament, pe când cea a contractului principal de Regulamentul (CE) nr. 593/2008 (Roma I). Pe de altă parte, sub aspectul condițiilor de fond, cu privire la convenția atributivă de competență se aplică legea determinată potrivit dreptului internațional privat al instanței sesizate, iar cu privire la contractul principal se aplică Regulamentul (CE) nr. 593/2008 (Roma I).

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Obiectul convenției atributive de competență

1.1. Admisibilitatea clauzei atributive de competență prin care este aleasă jurisdicția statului în care se află domiciliul pârâtului. Efectul excluderii competențelor facultative instituite de regulament. Competența jurisdicției alese de a se pronunța cu privire la compensația invocată de către pârât. *a)* Articolul 17 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu trebuie interpretat în sensul că ar exclude o clauză contractuală potrivit căreia părțile unui contract de vânzare-cumpărare, care își au sediul în state diferite, nu pot fi chemate în judecată decât în fața instanțelor din propriul stat.

b) Articolul 17 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu trebuie interpretat în sensul că ar exclude, în cazul unei clauze atributive de competență precum cea menționată mai sus, posibilitatea instanței, sesizate cu un litigiu în temeiul unei asemenea clauze, de a lua în considerare o compensație conexă raportului juridic litigios *(Hotărârea din 9 noiembrie 1978, 23/78, Nikolaus Meeth împotriva Glacetal, Repertoriul jurisprudenței, 1978, p. 02133)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 17 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la **art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are în vedere următoarea situație de fapt: în contractul încheiat de către Glacetal (societate comercială franceză) și Nikolaus Meeth (societate comercială germană) a fost inserată o clauză de alegere a jurisdicției, potrivit căreia orice acțiune introdusă de Glacetal împotriva lui Nikolaus Meeth trebuia adresată instanței germane, iar orice acțiune introdusă de Nikolaus Meeth împotriva lui Glacetal trebuia adresată instanței franceze. În condițiile în care Nikolaus Meeth nu a plătit prețul corespunzător uneia dintre livrările efectuate în temeiul contractului, Glacetal s-a adresat unei instanțe germane, în fața căreia pârâta a arătat că și ea ar fi titulara unei creanțe împotriva reclamantei, decurgând din prejudiciul cauzat de

către aceasta prin executarea tardivă a obligației contractuale, și a cerut compensarea creanțelor.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:

a) Articolul 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* se referă în mod expres la stabilirea de către părți în contract a jurisdicției unui singur stat. Formularea textului, inspirată din practica obișnuită de afaceri, nu trebuie interpretată, însă, ca excluzând **posibilitatea părților de a desemna două sau mai multe instanțe în vederea soluționării unor eventuale litigii.** O asemenea interpretare se întemeiază pe recunoașterea autonomiei de voință a părților în materia atribuirii de competență cu privire la litigiile ce se includ în sfera de aplicare a Convenției de la Bruxelles *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Această clauză, prin care părțile stabilesc, în mod reciproc, competența instanțelor desemnate de regula generală instituită prin art. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, prezintă totuși un efect util în sensul că ea exclude în raporturile dintre părți stabilirea unor competențe facultative, precum cele reglementate de art. 5 și art. 6 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 și art. 8 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 5).

b) Pentru a stabili dacă instanța desemnată potrivit clauzei de alegere a jurisdicției menționate mai sus este competentă să se pronunțe asupra compensației invocate de către pârâtă, trebuie să se aibă în vedere, deopotrivă, cerința respectării autonomiei de voință a părților care a inspirat redactarea art. 17 din convenție *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și rațiunile economiei de procedură care stau la baza întregii reglementări. În lumina acestei duble finalități, **textul nu poate fi interpretat ca împiedicând instanța sesizată în temeiul unei clauze atributive de jurisdicție, de tipul celei menționate mai sus, să țină seama de o compensație** conexă raportului juridic litigios, **dacă apreciază că o asemenea luare în considerare este compatibilă cu termenii și cu sensul clauzei atributive de jurisdicție** (considerentul 8).

2. Convenție atributivă de competență încheiată în formă scrisă

2.1. Autonomia convenției atributive de competență față de contractul în care este inserată. Legea aplicabilă fiecăruia dintre cele două contracte. Jurisdicția unui stat contractant, desemnată printr-o clauză atributivă de jurisdicție, încheiată valabil potrivit art. 17 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* rămâne exclusiv competentă, chiar dacă acțiunea vizează constatarea nulității contractului care cuprinde respectiva clauză *(Hotărârea din 3 iulie 1997, C-269/95, Francesco Benincasa împotriva Dentalkit Srl, Repertoriul jurisprudenței, 1997, p. I-03767)*[1].

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și noțiunea de „consumator" conținută în art. 13 alin. (1) și art. 14 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 17 alin. (1) și art. 18 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. A se vedea, în acest sens, *supra*, jurisprudența indicată la art. 17 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 17 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la **art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a constatat că trebuie operată o distincție între clauza atributivă de jurisdicție și dispozițiile materiale cuprinse în contractul în care aceasta este inserată. Astfel, clauza atributivă de jurisdicție, care răspunde unei finalități procedurale, este cârmuită de prevederile convenției *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* al căror obiectiv este acela de a crea reguli uniforme de competență jurisdicțională internațională. În schimb, dispozițiile materiale cuprinse în contractul în care este inserată clauza, precum și orice contestație privind validitatea contractului sunt cârmuite de *lex causae*, determinată potrivit dreptului internațional privat al statului forului (considerentele 24-25).

Articolul 17 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* are ca scop determinarea de o manieră clară și precisă a jurisdicției unui stat contractant care să fie exclusiv competentă în conformitate cu acordul de voință al părților, exprimat potrivit cerințelor stricte de formă prevăzute de respectivul text. Securitatea juridică urmărită prin această dispoziție ar putea fi compromisă cu ușurință dacă s-ar recunoaște dreptul unei părți contractante de a încălca regula menționată prin simpla invocare a nulității integrale a contractului pentru considerente ținând de dreptul material aplicabil (considerentul 29).

2.2. Justificarea formei scrise. Asigurarea efectivității consimțământului. Inadmisibilitatea unor cerințe de formă suplimentare instituite de dreptul național (precum cea a limbii în care să fie redactată clauza). Articolul 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că legea unui stat contractant nu poate invalida o convenție atributivă de competență pentru singurul motiv că limba utilizată nu este aceea prescrisă de respectiva lege *(Hotărârea din 24 iunie 1981, 150/80, Elefanten Schuh GmbH împotriva Pierre Jacqmain, Repertoriul jurisprudenței, 1981, p. 01671)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 17 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reamintit că **cerințele de formă stabilite** de art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* sunt impuse de preocuparea de a nu înlătura de la aplicare uzanțele comerciale, **lipsind totuși de efect clauzele ce ar putea trece neobservate în contracte,** precum stipulațiile care figurează pe imprimatele folosite în corespondența părților și care nu ar fi acceptate de către partea căreia îi sunt opuse. Pentru asemenea rațiuni, **clauzele atributive de competență nu ar trebui luate în considerare decât dacă**

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și prevederile art. 18 din Convenția de la Bruxelles *[art. 26 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, respectiv dispozițiile art. 22 din Convenția de la Bruxelles *[art. 30 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. A se vedea, în acest sens, *infra*, jurisprudența indicată la art. 26 și 30 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

fac obiectul unei convenții, ceea ce presupune exprimarea consimțământului părților. Pentru a garanta securitatea juridică, art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* a prevăzut în mod expres condițiile de formă pe care convenția atributivă de competență trebuie să le respecte (considerentele 24-25).

Statele contractante nu au libertatea de a prescrie alte cerințe de formă decât acelea prevăzute de convenție *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Aplicarea acestui regim determină ca legea unui stat contractant să nu poată invalida o convenție atributivă de competență pentru singurul motiv că limba utilizată nu este aceea prescrisă de respectiva lege. O altă interpretare ar aduce atingere obiectivului urmărit de art. 17 din convenție *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, respectiv acela de a permite alegerea jurisdicției unui stat contractant care, în absența acestei alegeri, nu ar fi în mod normal competentă. Respectarea acestei alegeri se impune jurisdicțiilor tuturor statelor contractante (considerentele 26-28).

2.3. Clauză atributivă de competență inclusă în condițiile generale ale uneia dintre părți. Condiția ca prin contract să se facă o trimitere explicită la acestea sau la o ofertă anterioară, care, la rândul său, trimite în mod expres la condițiile generale incluzând clauza atributivă de competență. Cerința de formă impusă de art. 17 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu este îndeplinită în cazul în care o clauză atributivă de jurisdicție este conținută în condițiile generale de vânzare ale uneia dintre părți, imprimate pe verso-ul unui contract, decât dacă acel contract, semnat de către ambele părți, conține o trimitere expresă la condițiile generale.

În cazul unui contract încheiat prin trimitere la oferte anterioare făcute cu referire la condițiile generale ale uneia dintre părți, conținând o clauză atributivă de jurisdicție, cerința de formă impusă de art. 17 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu este îndeplinită decât dacă trimiterea este expresă și, deci, susceptibilă de a fi controlată de o parte cu o diligență normală *(Hotărârea din 14 decembrie 1976, 24/76, Estasis Salotti di Colzani Aimo e Gianmario Colzani s.n.c. împotriva Rüwa Polstereimaschinen GmbH, Repertoriul jurisprudenței, 1976, p. 01831)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 17 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: între două societăți comerciale (una germană, iar cealaltă italiană) s-a încheiat un contract de vânzare-cumpărare, utilizându-se un înscris cu antetul comerciantului german, pe verso-ul căruia erau imprimate condițiile generale de vânzare ale acestuia. Condițiile generale includeau o clauză de alegere a jurisdicției. Contractul nu menționa expres condițiile generale, dar trimitea la ofertele anterioare emanând de la societatea comercială germană, oferte care includeau o trimitere explicită la aceleași condiții generale, de asemenea reproduse pe verso-ul respectivelor documente.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că **simpla imprimare, pe verso-ul unui contract**, redactat pe documentele comerciale ale uneia dintre părți, **a unei clauze de alegere a jurisdicției, în cadrul condițiilor generale ale acestei părți, nu satisface exigențele** art. 17 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, acest procedeu neoferind nicio garanție că cealaltă parte a consimțit efectiv la clauza derogatorie de la dreptul comun în materia competenței judiciare. **Alta ar fi, în schimb soluția, dacă, în textul contractului semnat de către părți, s-ar face o trimitere expresă la condițiile generale** incluzând o clauză atributivă de jurisdicție (considerentul 9).

Cerința formei scrise, impusă de art. 17 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, este, de principiu, **îndeplinită dacă în textul contractului** părțile s-au referit la o ofertă care, la rândul său, **trimite de o manieră expresă la condițiile generale incluzând o clauză atributivă de jurisdicție**. Această interpretare nu este aplicabilă, totuși, decât în cazul unei trimiteri explicite, susceptibile de a fi controlate de o parte cu o diligență normală și dacă se probează că respectivele condiții generale, incluzând clauza atributivă de jurisdicție, au fost în mod efectiv comunicate celeilalte părți contractante împreună cu oferta ce i-a fost trimisă. **Cerința formei scrise nu va fi considerată ca îndeplinită în cazul trimiterilor indirecte sau implicite la corespondențe anterioare**, neexistând nicio certitudine că respectiva clauză atributivă de jurisdicție a făcut în mod efectiv obiectul unui contract propriu-zis (considerentul 12).

2.4. Clauză atributivă de competență inserată în statutul unei societăți comerciale. Opozabilitatea față de persoana care a devenit asociat ulterior adoptării statutului sau care s-a opus adoptării acestei clauze. Condiția ca prin convenția atributivă de competență să fie vizat un raport juridic determinat. *a)* O clauză atributivă de jurisdicție, desemnând instanța unui stat contractant pentru a soluționa litigiile dintre o societate pe acțiuni și acționarii săi, inserată în statutul acestei societăți și adoptată potrivit legii naționale aplicabile și potrivit statutului societății, constituie o convenție atributivă de jurisdicție în sensul art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

b) Independent de modul de dobândire a acțiunilor, cerințele de formă impuse de art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie considerate ca fiind îndeplinite cu privire la toți acționarii, câtă vreme clauza atributivă de jurisdicție este inserată în statutul societății, iar acest statut este depozitat într-un loc la care toți acționarii pot avea acces sau figurează într-un registru public.

c) Condiția caracterului suficient de determinat al raportului juridic în legătură cu care se pot naște litigiile, în sensul art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, este îndeplinită în cazul în care clauza atributivă de jurisdicție inserată în statutul unei societăți comerciale poate fi interpretată ca referindu-se la litigiile dintre societate și acționarii operând în această calitate.

d) Interpretarea clauzei atributive de jurisdicție invocate în fața instanței naționale în scopul de a stabili diferendele care intră în sfera sa de aplicare revine acestei instanțe *(Hotărârea din 10 martie 1992, C-214/89, Powell Duffryn plc împotriva Wolfgang Petereit, Repertoriul jurisprudenței, 1992, p. I-01745).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 17 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:

a) Legăturile existente între acționari și societatea comercială sunt comparabile celor care există între părțile unui contract. Ca atare, din perspectiva aplicării Convenției de la Bruxelles *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, statutul unei societăți comerciale trebuie considerat ca un contract cârmuind deopotrivă raporturile dintre acționari și cele dintre aceștia și societatea pe care au creat-o. În consecință, o clauză atributivă de jurisdicție inserată în statutul unei societăți comerciale constituie o convenție în sensul art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, legând totalitatea acționarilor. Din această perspectivă, **nu prezintă importanță faptul că acționarul împotriva căruia este invocată clauza s-a opus la adoptarea acesteia sau a devenit acționar ulterior adoptării ei.** Devenind și rămânând acționar al unei societăți comerciale, acesta își exprimă consimțământul de a se supune tuturor prevederilor cuprinse în statutul societății și deciziilor adoptate de organele acesteia, potrivit prevederilor dreptului național aplicabil și statutului, chiar dacă anumite prevederi și decizii nu întrunesc acordul respectivului acționar (considerentele 16-19).

b) Indiferent de modul de dobândire a acțiunilor, orice persoană care a dobândit calitatea de acționar al unei societăți cunoaște sau trebuie să cunoască faptul că este ținut de statutul societății și de amendamentele aduse acestuia de către organele societății, potrivit dreptului național aplicabil și statutului. În consecință, dacă statutul unei societăți conține o clauză atributivă de jurisdicție, **orice acționar este considerat a cunoaște această clauză și a consimți la atribuirea de jurisdicție** pe care clauza o prevede, **dacă statutul societății este depus într-un loc la care acționarii pot avea acces, cum ar fi sediul societății, sau figurează într-un registru public** (considerentele 27-28).

c) Potrivit art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, **atribuirea de competență** privește soluționarea unor litigii născute sau care urmează să se nască **„în legătură cu un raport juridic determinat"**. Această cerință urmărește să limiteze aplicarea convenției atributive de jurisdicție doar la litigiile în legătură cu care respectiva convenție a fost încheiată. În acest fel, se urmărește evitarea situației în care una dintre părți ar fi luată prin surprindere prin desemnarea competenței unei instanțe determinate cu privire la ansamblul litigiilor dintre această parte și cocontractantul său și care și-ar găsi originea în alte raporturi juridice decât acela în legătură cu care a fost convenită atribuirea jurisdicției. În aceste condiții, o clauză atributivă de jurisdicție inserată în statutul unei societăți comerciale îndeplinește condiția impusă de art. 17 din Convenția de la

Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* **dacă privește litigiile născute sau care urmează să se nască în legătură cu raporturile dintre societate și acționarii operând în această calitate** (considerentele 30-32).

d) Aprecierea în concret a împrejurării că litigiul se include în sfera de aplicare a clauzei atributive de jurisdicție revine instanței naționale sesizate (considerentele 36-37).

2.5. Conosament incluzând o convenție atributivă de competență. ustificarea formei scrise. Asigurarea efectivității consimțământului. Conținutul convenției atributive de competență: indicarea criteriilor obiective pentru determinarea jurisdicției alese. Opozabilitatea convenției atributive de competență față de terțul deținător al conosamentului. Condiții. Articolul 17 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat astfel:

a) Textul nu impune ca o clauză atributivă de competență să fie redactată astfel încât să fie posibilă identificarea instanței competente din însăși redactarea acesteia. Este suficient ca respectiva clauză să identifice elementele obiective cu privire la care părțile s-au pus de acord pentru alegerea instanței sau a instanțelor căreia/cărora înțeleg să îi/le supună litigiile născute sau care urmează să se nască între ele. Aceste elemente, care trebuie să fie suficient de precise pentru a permite instanței sesizate să stabilească dacă este competentă, pot fi concretizate prin circumstanțe specifice situației din speță.

b) Textul nu este aplicabil decât dacă, pe de-o parte, cel puțin una dintre părțile contractului inițial are domiciliul pe teritoriul unui stat contractant, iar, pe de altă parte, părțile convin să supună litigiul unei sau unor instanțe aparținând unui stat contractant[1].

c) O clauză atributivă de jurisdicție, ce a fost convenită de un transportator și un încărcător și care a fost inserată într-un conosament, își produce efectele cu privire la un terț deținător al conosamentului dacă acesta, dobândind conosamentul, îi succedă în drepturi și obligații încărcătorului în virtutea dreptului național aplicabil. În caz contrar, este necesar să se verifice consimțământul terțului cu privire la respectiva clauză din perspectiva cerințelor art. 17 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 9 noiembrie 2000, C-387/98, Coreck Maritime GmbH împotriva Handelsveem BV ș.a., Repertoriul jurisprudenței, 2000, p. I-09337).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 17 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar [cu excepția lit. b) a dispozitivului hotărârii, care nu mai corespunde noului cadru legal].

---

[1] Prima condiție nu mai este de actualitate în raport cu noua formulare, dată prin art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în sensul aplicării regulamentului *indiferent de domiciliul părților convenției* prin care a fost aleasă jurisdicția unui stat membru.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: o cantitate de miez de nucă a fost expediată din Qingdao (China) la Rotterdam (Olanda) cu o navă aparținând societății comerciale Sevryba, cu sediul în Rusia, în executarea unui contract de transport încheiat de Coreck Maritime GmbH, navlositorul pe timp al navei (societate comercială cu sediul în Germania), cu V. Berg and Sons Ltd și Man Producten Rotterdam BV, expeditorii mărfii (societăți comerciale cu sediul în Olanda). Pentru marfa primită la transport, Coreck Maritime GmbH a emis un conosament în care s-a prevăzut competența instanței de la sediul principal al transportatorului pentru a soluționa orice litigiu născut în legătură cu respectivul conosament. Handelsveem BV, deținător al conosamentului, s-a adresat instanței olandeze de la locul de livrare a mărfii stipulat în conosament, solicitând obligarea proprietarului navei (Sevryba) și a navlositorului pe timp (Coreck Maritime GmbH) la repararea prejudiciului cauzat prin avarierea mărfii. Reclamantul a arătat că pentru a fi aplicabilă clauza de alegere a jurisdicției, ar fi trebuit ca jurisdicția aleasă să poată fi stabilită facil, ceea ce nu era cazul în speță.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că, subordonând validitatea clauzei atributive de competență existenței unei „convenții" între părți, art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* impune instanței sesizate obligația de a examina, în primul rând, dacă respectiva clauză, care îi stabilește competența, a făcut în mod efectiv obiectul unui consimțământ al părților, exprimat de o manieră clară și precisă, iar **formele impuse de acest text au ca scop să asigure existența efectivă a consimțământului.** Cum textul analizat are ca scop protejarea voinței părților, acesta trebuie interpretat astfel încât voința părților să fie respectată de îndată ce ea a fost stabilită. Articolul 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* are ca fundament principiul autonomiei de voință a părților în ceea ce privește alegerea competenței jurisdicționale, cu respectarea excepțiilor instituite de același text (considerentele 13 și 14).

Cât privește **opozabilitatea** clauzei atributive de competență **față de terțul dobânditor al conosamentului în care aceasta este inserată**, trebuie analizate dispozițiile **dreptului național** aplicabil. **Dacă**, potrivit acestuia, **terțul succede în drepturile și obligațiile** uneia dintre părțile originare ale contractului, **prevederile clauzei îi sunt opozabile. Dacă**, în schimb, potrivit legii aplicabile, **terțul nu succede în drepturile și obligațiile** uneia dintre părțile originare ale contractului, instanța sesizată **trebuie să verifice existența consimțământului** acestuia cu privire la aplicarea clauzei atributive de competență (considerentele 24 și 26).

2.6. Conosament incluzând o convenție atributivă de competență. Nerespectarea cerinței convenției scrise, în cazul în care conosamentul este semnat doar de către transportator. Condiții pentru calificarea convenției atributive de competență ca fiind încheiată verbal cu confirmare scrisă. Opozabilitatea față de terțul dobânditor al conosamentului. *a)* O clauză atributivă de jurisdicție care figurează printre condițiile

imprimate pe un conosament satisface exigențele impuse de art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*:

– dacă acordul de voință al celor două părți cu privire la condițiile conosamentului incluzând respectiva clauză a fost exprimat în scris;

– dacă clauza atributivă de jurisdicție a făcut obiectul unei convenții verbale anterioare a părților privind, în mod expres, respectiva clauză și cu privire la care conosamentul semnat de către transportator trebuie considerat ca fiind o confirmare scrisă;

– sau dacă respectivul conosament se include în cadrul raporturilor comerciale curente dintre cele două părți, în măsura în care se poate stabili că aceste raporturi sunt cârmuite de condiții generale incluzând clauza menționată.

b) În ceea ce privește raportul dintre transportator și terții dobânditori ai conosamentului, cerințele impuse de art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* sunt respectate atunci când clauza atributivă de jurisdicție a fost recunoscută ca fiind valabilă în raporturile dintre încărcător și transportator, iar, potrivit dreptului național aplicabil, terțul, dobândind conosamentul, succedă în drepturile și obligațiile încărcătorului *(Hotărârea din 19 iunie 1984, 71/83, Partenreederei ms. Tilly Russ și Ernest Russ împotriva NV Haven- & Vervoerbedrijf Nova și NV Goeminne Hout, Repertoriul jurisprudenței, 1984, p. 02417)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 17 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:

a) Pentru a stabili dacă sunt îndeplinite cerințele impuse de art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, trebuie verificat de o manieră distinctă dacă a fost exprimat consimțământul părților cu privire la atribuirea jurisdicției, fie sub forma unei convenții scrise, fie sub forma unei convenții verbale confirmate în scris (considerentul 15).

În primul rând, trebuie constatat că, **fiind vorba despre o clauză atributivă de jurisdicție înscrisă printre clauzele imprimate ale conosamentului semnat de către transportator, nu este îndeplinită cerința unei „convenții scrise"** în sensul art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* **decât dacă încărcătorul și-a exprimat, în scris, consimțământul** cu privire la condițiile incluzând această clauză, fie pe același document, fie pe un înscris separat. Simpla imprimare pe verso-ul formularului conosamentului a unei clauze atributive de jurisdicție nu satisface exigențele impuse de art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, neexistând nicio garanție că cealaltă parte ar fi consimțit în mod efectiv cu privire la o clauză derogatorie de la regimul comun de competență instituit de Convenția de la Bruxelles *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 16).

În al doilea rând, trebuie constatat că, **dacă s-ar stabili că respectiva clauză** atributivă de competență, inclusă în condițiile imprimate ale unui conosament, **a făcut obiectul unei convenții verbale anterioare** a părților privind, în mod expres, clauza atributivă de jurisdicție, **cu privire la care conosamentul, semnat de transportator, trebuie considerat ca o confirmare scrisă,** această clauză ar satisface exigențele impuse de art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, **chiar dacă** nu este semnată de încărcător, ci **poartă numai semnătura transportatorului.** În acest fel, ar fi respectată nu numai litera art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* care prevede expres posibilitatea unei convenții verbale confirmate în scris, ci și funcția sa constând în asigurarea stabilirii unui consimțământ efectiv al părților (considerentul 17).

În sfârșit, o asemenea clauză atributivă de jurisdicție, nesemnată de către încărcător, ar putea satisface exigențele art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, **chiar în absența unei convenții verbale anterioare** cu privire la respectiva clauză, **cu condiția** ca întocmirea conosamentului **să facă parte din raporturile comerciale curente** desfășurate între încărcător și transportator, **în măsura în care s-ar putea stabili că aceste raporturi, în ansamblul lor, sunt cârmuite de condiții generale, incluzând această clauză** atributivă de jurisdicție confirmată în scris de către transportator **și că toate conosamentele întocmite de părți sunt redactate pe formulare preimprimate incluzând în mod sistematic o asemenea clauză atributivă de competență** (considerentul 18).

b) **În măsura în care** clauza atributivă de competență inserată în conosament este valabilă în sensul art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* în raporturile dintre încărcător și transportator, iar **un terț, dobândind conosamentul, a succedat în drepturile și obligațiile încărcătorului** în virtutea dreptului național aplicabil, a permite terțului dobânditor al conosamentului să se sustragă obligației privind stabilirea forului decurgând din conosament pentru motivul că nu și-ar fi manifestat consimțământul cu privire la această alegere, ar fi străin scopului art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, care este acela de a neutraliza efectele clauzelor ce riscă să treacă neobservate în contracte (considerentul 24).

Transmiterea conosamentului nu poate conferi terțului dobânditor mai multe drepturi decât avea încărcătorul transmițător. **Terțul dobânditor devine titularul tuturor drepturilor și obligațiilor ce rezultă din conosament, inclusiv al obligației referitoare la prorogarea de competență** (considerentul 25).

2.7. Clauză atributivă de competență inclusă în contractul de vânzare încheiat între fabricantul și cumpărătorul unui bun. Condițiile opozabilității clauzei față de subdobânditorul bunului care dorește să angajeze răspunderea fabricantului. Verificarea consimțământului efectiv al subdobânditorului cu privire la clauza menționată. Articolul 23 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*

trebuie să fie interpretat în sensul că o clauză atributivă de competență convenită în contractul încheiat între fabricantul unui bun și dobânditorul acestuia nu poate fi opusă terțului subdobânditor care, la capătul unei succesiuni de contracte translative de proprietate încheiate între părți stabilite în state membre diferite, a dobândit acest bun și intenționează să inițieze o acțiune în răspundere împotriva fabricantului, cu excepția cazului în care se probează că acest terț și-a dat consimțământul efectiv cu privire la clauza menționată în condițiile prevăzute la respectivul articol *(Hotărârea din 7 februarie 2013, C-543/10, Refcomp SpA împotriva Axa Corporate Solutions Assurance SA și alții, publicată în Repertoriul electronic).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 23 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reamintit că în materie de contracte de transport maritim, o clauză atributivă de competență inserată într-un conosament este opozabilă unui terț la acest contract atât timp cât această clauză a fost recunoscută drept validă între încărcător și transportator și cât, potrivit dreptului național aplicabil, terțul deținător, prin dobândirea conosamentului, a succedat în drepturile și obligațiile încărcătorului (a se vedea Hotărârea din 19 iunie 1984, *Russ*, 71/83, Rec., p. 2417, pct. 24, Hotărârea *Castelletti*, C-159/97, Rec., pct. 41, și Hotărârea din 9 noiembrie 2000, *Coreck*, C-387/98, Rec., p. I-9337, pct. 23-27). Într-un astfel de caz, nu este necesar ca instanța sesizată să verifice dacă acest terț și-a dat consimțământul cu privire la clauză. Sfera de aplicare a acestei jurisprudențe trebuie totuși să fie apreciată ținând seama de caracterul foarte specific al conosamentului, care este un instrument al comerțului internațional destinat să reglementeze o relație care implică cel puțin trei persoane, și anume transportatorul maritim, expeditorul mărfurilor sau încărcătorul și destinatarul mărfurilor. În majoritatea sistemelor juridice ale statelor membre, concordante în această privință, conosamentul constituie un titlu negociabil care permite proprietarului ca, în cursul transportului, să cesioneze mărfurile unui dobânditor care devine titularul tuturor drepturilor și obligațiilor încărcătorului în raport cu transportatorul. În considerarea acestui raport de substituire între deținătorul conosamentului și încărcător, Curtea a considerat că, urmare a dobândirii conosamentului, deținătorul este legat de prorogarea de competență (a se vedea în acest sens Hotărârea *Russ*, citată anterior, pct. 25). Invers, în cazul în care dreptul național aplicabil nu prevede un astfel de raport de substituire, instanța sesizată trebuie să verifice realitatea consimțământului acestui terț cu privire la clauza atributivă de competență (Hotărârea *Coreck*, citată anterior, pct. 26) (considerentele 34-36).

Or, într-un lanț de contracte translative de proprietate, raportul de succesiune dintre dobânditorul inițial și subdobânditor nu se analizează în transmiterea unui contract unic, precum și a integralității drepturilor și obligațiilor prevăzute de acesta. Într-o astfel de ipoteză, obligațiile contractuale ale părților pot varia de la un contract la altul, astfel încât drepturile pe care subdobânditorul le poate invoca împotriva vânzătorului imediat nu sunt neapărat ca cele corespunzătoare obligațiilor pe

care fabricantul le-a asumat în raporturile sale cu primul cumpărător (Hotărârea *Handte*, C-26/91, Rec., pct. 17). Pe de altă parte, concordanța sistemelor juridice naționale în ceea ce privește efectele cesiunii conosamentului către un terț nu se regăsește în domeniul contractelor translative de proprietate, unde rezultă că raporturile dintre fabricant și subdobânditor sunt avute în vedere în mod diferit în statele membre (a se vedea în acest sens Hotărârea *Handte*, citată anterior, pct. 20). În astfel de împrejurări, a face trimitere la dreptul național, cum au sugerat Refcomp și guvernele german și spaniol, pentru a aprecia opozabilitatea față de subdobânditor a clauzei atributive de competență incluse în contractul inițial dintre fabricant și primul dobânditor, ar genera soluții divergente între statele membre, de natură să aducă atingere obiectivului de unificare a normelor de competență judiciară pe care îl urmărește regulamentul, astfel cum rezultă din considerentul (2) al acestuia din urmă. O astfel de trimitere la dreptul național ar fi, de asemenea, un factor de incertitudini incompatibile cu preocuparea de a garanta previzibilitatea în materia competenței judiciare, care este, după cum amintește considerentul (11) al regulamentului, unul dintre obiectivele acestuia. Prin urmare, se impune să se revină la norma generală, amintită la pct. 21 din prezenta hotărâre, potrivit căreia noțiunea „convenție atributivă de competență" trebuie interpretată drept o noțiune autonomă și să se confere deplină aplicare principiului autonomiei de voință pe care este întemeiat art. 23 alin. (1) din regulament *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 37-40).

2.8. Convenție atributivă de competență inclusă într-un contract de asigurare. Opozabilitatea convenției față de beneficiarul asigurării, atunci când este stipulată în favoarea acestuia, în sensul art. 15 din regulament. Articolul 17 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că în cazul unui contract de asigurare încheiat între un asigurător și un deținător al poliței de asigurare, stipulat de către acesta din urmă în favoarea unor terți prin raportare la contract și conținând o clauză de prorogare de competență referitoare la acțiunile susceptibile de a fi formulate de respectivii terți, aceștia, chiar dacă nu au consimțit expres la clauza de prorogare de competență, se pot prevala de ea, dacă a fost respectată forma scrisă prevăzută de art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* în raporturile dintre asigurător și deținătorul poliței, iar consimțământul asigurătorului a fost clar exprimat în acest sens *(Hotărârea din 14 iulie 1983, 201/82, Gerling Konzern Speziale Kreditversicherungs-AG ș.a. împotriva Amministrazione del Tesoro dello Stato, Repertoriul jurisprudenței, 1983, p. 02503)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 17 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și prevederile art. 18 din Convenția de la Bruxelles *[art. 26 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. A se vedea, în acest sens, *infra*, jurisprudența indicată la art. 26 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că art. 17 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, impunând condiția formei scrise între părți, nu are ca scop să subordoneze aceleiași condiții de formă posibilitatea unui terț față de contract, beneficiar al stipulației pentru altul, de a se prevala, în cadrul unui litigiu împotriva asigurătorului, de clauza atributivă de jurisdicție stipulată în favoarea sa. Într-un asemenea caz, asigurătorul nu s-ar putea opune unei derogări de competență, atunci când consimțământul său inițial a fost clar exprimat în stipulațiile contractuale, pentru singurul motiv că beneficiarul stipulației pentru altul, care nu este parte la contract, nu a îndeplinit el însuși cerința formei scrise prevăzute de art. 17 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 14-15).

În plus, art. 12 din Convenția de la Bruxelles *[art. 15 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* permite părților să deroge de la prevederile Secțiunii a III-a[1], prin convenții care „(...) permit deținătorului poliței, asiguratului sau beneficiarului să sesizeze alte instanțe decât cele prevăzute în cadrul prezentei secțiuni". Rezultă astfel cu claritate că actul normativ a prevăzut în mod expres posibilitatea de a stipula clauze privind prorogarea competenței, nu numai în favoarea deținătorului poliței, parte la contract, ci în egală măsură în favoarea asiguratului și a beneficiarului, care, prin ipoteză, nu sunt părți la contract, atunci când nu există coincidență între aceste persoane, și este posibil să nu fie nici măcar cunoscute la momentul încheierii contractului (considerentul 18).

2.9. Clauză de alegere a jurisdicției inclusă într-un contract încheiat în formă scrisă, ce impune forma scrisă pentru eventuala sa prelungire. Continuarea executării contractului ulterioară expirării sale. Consecințe asupra clauzei de alegere a jurisdicției. Distincție după cum a operat sau nu prelungirea contractului potrivit sistemului de drept aplicabil. Articolul 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, atunci când o convenție scrisă conținând o clauză de alegere a jurisdicției și care prevede forma scrisă pentru prelungirea sa a expirat, dar continuă să constituie temeiul relațiilor contractuale dintre părți, clauza de alegere a jurisdicției îndeplinește cerințele de formă impuse de acest articol dacă, în conformitate cu legea aplicabilă, părțile puteau să prelungească în mod valabil contractul inițial fără a respecta forma scrisă sau, în caz contrar, dacă una dintre părți a confirmat în scris fie respectiva clauză, fie ansamblul clauzelor prelungite în mod tacit, din care aceasta face parte, iar cocontractantul care a primit această confirmare nu i s-a opus *(Hotărârea din 11 noiembrie 1986, 313/85, SpA Iveco Fiat împotriva Van Hool NV, Repertoriul jurisprudenței, 1986, p. 03337)*.

[1] Prin care se instituie un set de reguli de competență în favoarea deținătorului poliței, a asiguratului și, respectiv, a beneficiarului asigurării, în considerarea poziției economice mai slabe a acestora prin raportare la asigurător.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 17 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Hotărârea pronunțată are în vedere următoarea situație de fapt: în contractul încheiat între părți, care conține o clauză de alegere a jurisdicției, este inserată, de asemenea, o clauză potrivit căreia contractul poate fi prelungit numai în scris. În speță, după expirarea contractului, părțile au continuat să execute dispozițiile sale, fără a fi procedat la o prelungire a acestuia, cu respectarea cerințelor de formă. În raport cu această situație, Curții i s-a solicitat să se pronunțe cu privire la valabilitatea convenției de alegere a jurisdicției, cuprinse în respectivul contract, în condițiile în care art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* impune încheierea în scris a acestei convenții.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reamintit că impunerea formei scrise pentru valabilitatea clauzei atributive de jurisdicție are unica funcție de a asigura că acordul de voință al părților a fost în mod efectiv stabilit și stabilește judecătorului național obligația de a verifica dacă respectiva clauză a făcut obiectul unui asemenea acord care trebuie să se manifeste de o manieră clară și precisă (considerentul 5).

În speță trebuie distinse următoarele două situații:

Dacă legea aplicabilă admite prelungirea contractului inițial, fără respectarea formei prevăzute în mod expres, părțile continuă să fie legate prin toate clauzele acestui contract, inclusiv clauza atributivă de jurisdicție, cu privire la care consimțământul lor poate fi stabilit de o manieră certă, în forma prevăzută de art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 7).

În schimb, dacă, în conformitate cu legea aplicabilă, contractul inițial nu a putut fi prelungit fără a fi respectată forma scrisă, trebuie verificat dacă respectiva clauză atributivă de jurisdicție ce face parte dintr-un ansamblu de clauze prelungite în mod tacit (ale contractului scris expirat), care continuă să constituie temeiul juridic al relațiilor contractuale dintre părți, răspunde cerințelor art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Astfel cum rezultă din jurisprudența Curții, în caz de convenție nescrisă cu privire la alegerea jurisdicției, cerințele art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* sunt respectate dacă o **confirmare scrisă emanând de la una dintre părți a fost primită de către cealaltă parte, care nu a formulat nicio obiecție în timp util** (considerentele 7-8).

3. Convenție atributivă de competență încheiată verbal cu confirmare scrisă

3.1. Partea de la care trebuie să emane confirmarea scrisă. Condiția ca partea care a recepționat confirmarea să nu fi formulat nicio obiecție în timp util. Articolul 17 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că este îndeplinită cerința de formă pe care acesta o impune în cazul în care se stabilește că atribuirea de jurisdicție a făcut obiectul unei convenții verbale privind în mod expres acest aspect, că o confirmare scrisă a acestei convenții emanând de la oricare dintre părți a fost

recepționată de cealaltă parte și că aceasta din urmă nu a formulat nicio obiecțiune *(Hotărârea din 11 iulie 1985, 221/84, F. Berghoefer GmbH & Co. KG împotriva ASA SA, Repertoriul jurisprudenței, 1985, p. 02699).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 17 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a pronunța această hotărâre, Curtea a reținut că din perspectiva art. 17 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* **confirmarea scrisă a unei convenții verbale nu trebuie să emane neapărat de la partea împotriva căreia aceasta trebuie să producă efecte.** Trebuie, de altfel, recunoscut că adesea este dificil de determinat în avans în favoarea cărei părți este stipulată o convenție atributivă de competență, câtă vreme o procedură nu a fost încă angajată în mod efectiv (considerentul 14).

Dacă se stabilește în mod efectiv că atribuirea jurisdicției a făcut obiectul unei convenții verbale privind în mod expres acest aspect și dacă o **confirmare a convenției verbale emanând de la una dintre părți a fost recepționată de cealaltă parte, care nu a formulat în timp util nicio obiecție,** această interpretare a textului art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este conformă funcției respectivului articol, respectiv aceea de a asigura că acordul a fost stabilit între cele două părți. În aceste condiții, ar fi contrar bunei-credințe ca partea care s-a abținut să formuleze obiecțiuni să conteste aplicarea convenției verbale (considerentul 15).

3.2. Clauză atributivă de competență inclusă într-o confirmare scrisă, emisă de către vânzător cu privire la un contract încheiat în formă verbală. Necesitatea unei acceptări scrise din partea cumpărătorului, cu excepția cazului în care încheierea verbală a contractului are ca fundament condițiile generale scrise ale uneia dintre părți și care includ o clauză atributivă de competență. Cerințele de formă impuse de art. 17 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu sunt respectate în cazul unui contract încheiat verbal, decât în cazul în care confirmarea scrisă a vânzătorului, însoțită de comunicarea condițiilor generale ale vânzării, a determinat o acceptare scrisă din partea cumpărătorului.

Împrejurarea că nu au fost formulate de către cumpărător obiecțiuni împotriva confirmării emanând de la cealaltă parte nu constituie acceptare în ceea ce privește clauza atributivă de jurisdicție, cu excepția cazului în care acordul verbal se situează în cadrul raporturilor comerciale curente ale părților, stabilite pe baza condițiilor generale ale uneia dintre acestea, ce includ o clauză atributivă de jurisdicție *(Hotărârea din 14 decembrie 1976, 25/76, Galeries Segoura SPRL împotriva Société Rahim Bonakdarian, Repertoriul jurisprudenței, 1976, p. 01851).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 17 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 25 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: în temeiul unui contract de vânzare-cumpărare încheiat verbal, vânzătorul a livrat marfa în schimbul unui avans plătit de către cumpărător. Împreună cu marfa, vânzătorul a remis cumpărătorului un document intitulat „confirmarea comenzii și factură", în temeiul căruia vânzarea și livrarea se efectuau potrivit condițiilor menționate pe verso. Aceste condiții imprimate pe verso conțineau, printre altele, o clauză de alegere a jurisdicției.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reamintit că, având în vedere consecințele pe care alegerea jurisdicției le poate avea pentru părți, art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* subordonează valabilitatea clauzei unor condiții care sunt de strictă interpretare. În acest fel, instanța sesizată este obligată să verifice, în primul rând, dacă respectiva clauză de alegere a jurisdicției a făcut în mod efectiv obiectul consimțământului părților, care trebuie să se manifeste de o manieră clară și precisă. Formele impuse de textul analizat au ca scop să asigure consimțământul efectiv al părților (considerentul 6). Renunțarea de către una dintre părți la avantajele regulilor de competență prevăzute de Convenția de la Bruxelles *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu poate fi prezumată. Chiar **dacă, într-un contract încheiat verbal, cumpărătorul acceptă condițiile generale ale vânzătorului, prin aceasta el nu va fi considerat că a acceptat și clauza atributivă de jurisdicție ce poate să figureze printre aceste condiții generale.** Rezultă că o confirmare scrisă a contractului de către vânzător, însoțită de comunicarea textului condițiilor sale generale, rămâne inoperantă în ceea ce privește o eventuală clauză atributivă de jurisdicție, în lipsa unei acceptări scrise din partea cumpărătorului (considerentul 8).

În schimb, dacă o convenție verbală ar face parte din raporturile comerciale curente ale părților, iar aceste raporturi ar fi, în ansamblul lor, **cârmuite de condițiile generale ale autorului confirmării (incluzând o clauză atributivă de jurisdicție),** ar fi contrar bunei-credințe ca destinatarul confirmării să nege existența prorogării de competență, **chiar în lipsa unei acceptări scrise** din partea sa (considerentul 11).

4. Convenție atributivă de competență încheiată într-o formă corespunzătoare uzanțelor

4.1. Trăsături definitorii ale uzanțelor. Existența unui comportament urmat de o manieră generală și regulată. Absența unor cerințe de publicitate. Inaplicabilitatea unor cerințe prevăzute de dreptul național. Aprecierea cunoașterii uzanței în raport cu părțile inițiale ale convenției atributive de competență. Inexistența unei cerințe privind o eventuală legătură între jurisdicția aleasă și litigiu. Articolul 17 alin. (1) teza a doua lit. c) din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 alin. (1) teza a doua lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat astfel:

a) Consimțământul părților contractante la clauza atributivă de jurisdicție este prezumat a exista atunci când comportamentul lor corespunde unei uzanțe din domeniul comerțului internațional în care părțile operează și de care acestea au sau ar trebui să aibă cunoștință.

b) Existența unei *uzanțe*, ce trebuie constatată în ramura comercială în care părțile își desfășoară activitatea, este stabilită atunci când un anumit *comportament este urmat de o manieră generală și regulată* de către operatorii din ramura respectivă, la încheierea contractelor de un anumit tip. Nu este necesar ca un astfel de comportament să existe în anumite țări, determinate, nici, în particular, în toate statele contractante. *Nu este cerută o formă precisă de publicitate*. Contestarea în instanță a unui comportament constitutiv al unei uzanțe nu este suficient pentru a-l face să-și piardă caracterul de uzanță.

c) Cerințele concrete impuse de noțiunea „formă admisă" trebuie apreciate exclusiv prin raportare la uzanțele comerciale din ramura comerțului internațional avută în vedere, fără a ține cont de cerințele speciale ce ar putea fi prevăzute de reglementările naționale.

d) Cunoașterea unei uzanțe trebuie apreciată în persoana părților inițiale ale convenției atributive de jurisdicție, naționalitatea acestora fiind fără relevanță. Această cunoaștere se stabilește, independent de orice formă specifică de publicitate, atunci când, în ramura comercială în care părțile operează, un anumit comportament este în mod general și regulat urmat la încheierea unui anumit tip de contracte, astfel încât să poată fi considerat ca reprezentând o practică închegată.

e) Alegerea instanței desemnate prin clauza atributivă de jurisdicție nu poate fi apreciată decât din perspectiva cerințelor stabilite de art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Aspecte precum *legătura dintre instanța desemnată și raportul litigios, temeiul clauzei și regulile materiale aplicabile în fața instanței alese sunt străine acestor cerințe (Hotărârea din 16 martie 1999, C-159/97, Trasporti Castelletti Spedizioni Internazionali SpA împotriva Hugo Trumpy SpA, Repertoriul jurisprudenței, 1999, p. I-01597)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 17 alin. (1) teza a doua lit. c) din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 25 alin. (1) teza a treia lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

4.2. Contract încheiat verbal. Emiterea ulterioară a unor înscrisuri indicând locul forului. Lipsa reacției cocontractantului sau executarea contractului fără vreo contestație. Aprecierea valabilității convenției atributive de competență din perspectiva uzanțelor comerciale internaționale. Trăsături definitorii. Aplicarea art. 25, iar nu a art. 7 pct. 1 din regulament în cazul stabilirii de către părți a unui loc de executare a contractului doar în scopul alegerii forului. *a)* Articolul 17 alin. (1) teza a doua lit. c) din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 alin. (1) teza a treia lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, în cazul unui contract încheiat verbal în comerțul internațional, o convenție atributivă de jurisdicție este considerată a fi încheiată în mod valabil din perspectiva acestei dispoziții, ca urmare a absenței oricărei reacții a uneia dintre părți la o scrisoare de confirmare expediată de către cealaltă sau a plății repetate și fără

vreo contestație a facturilor, atunci când aceste documente conțin o mențiune preimprimată indicând locul forului, dacă un asemenea comportament corespunde unei uzanțe existente în domeniul comerțului internațional în care operează părțile și dacă părțile cunosc respectiva uzanță sau sunt presupuse a o cunoaște. Îi revine judecătorului național să verifice existența unei asemenea uzanțe și cunoașterea acesteia de către părți. Se poate considera că există o asemenea uzanță într-un domeniu al comerțului internațional atunci când există un comportament general urmat de comercianții care își desfășoară activitatea în respectivul domeniu la încheierea contractelor de un anumit tip. Se poate considera că părțile contractante cunoșteau această uzanță mai ales dacă acestea stabiliseră anterior relații comerciale, între ele sau cu alți comercianți activând în respectivul domeniu, sau dacă, în respectivul domeniu, un anumit comportament este în mod general și regulat urmat la încheierea unui anumit tip de contracte, astfel încât să poată fi considerat ca reprezentând o practică închegată.

b) Convenția de la Bruxelles *[respectiv Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretată în sensul că un acord verbal cu privire la locul de executare, care nu vizează să stabilească locul în care debitorul urmează să execute în mod efectiv prestația care îi revine, ci numai să stabilească locul forului ales, nu este cârmuit de art. 5 pct. 1 din convenție *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, ci de art. 17 din aceasta *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și nu este valabil decât dacă respectă cerințele impuse de acest ultim text *(Hotărârea din 20 februarie 1997, C-106/95, Mainschiffahrts-Genossenschaft eG (MSG) împotriva Les Gravières Rhénanes SARL, Repertoriul jurisprudenței, 1997, p. I-00911)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 17 alin. (1) teza a doua lit. c) din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 25 alin. (1) teza a treia lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Articolul 26. (1) Cu excepția cazurilor în care competența este determinată de alte dispoziții ale prezentului regulament, instanța din statul membru în fața căreia se înfățișează pârâtul este competentă. Această regulă nu se aplică în cazul în care înfățișarea are ca obiect contestarea competenței sau o altă instanță are competență exclusivă în temeiul articolului 24.
(2) În ceea ce privește aspectele menționate în secțiunile 3, 4 sau 5, în cazul în care pârâtul este deținătorul poliței de asigurare, asiguratul, beneficiarul unui contract de asigurare sau partea vătămată, consumatorul sau angajatul,

[1] Pentru fundamentarea aplicării prevederilor art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, iar nu a prevederilor art. 5 pct. 1 din convenție *[art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, atunci când alegerea locului de executare a contractului este făcută exclusiv în scopul stabilirii forului, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată la art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, cauza C-106/95.

instanța, înainte de declararea competenței în temeiul alin. (1), se asigură că pârâtul este informat cu privire la dreptul său de a contesta competența instanței și cu privire la consecințele înfățișării sau ale neînfățișării sale.

CORESPONDENȚĂ: ► art. 24 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ► art. 18 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, în alin. (1), într-o formulare identică, prevederile art. 24 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 și instituie **un caz de prorogare de competență întemeiat pe prezentarea pârâtului în fața instanței sesizate.** În mod evident, prorogarea nu va opera în cazul în care înfățișarea are drept scop contestarea competenței instanței sau sunt incidentele dispozițiile art. 25 din regulament referitoare la competența exclusivă.

Prin alin. (2) nou-introdus, se asigură **o protecție suplimentară** părții reputate ca fiind mai slabă din punct de vedere economic și mai puțin experimentată din punct de vedere juridic (deținătorul poliței de asigurare, asiguratul, beneficiarul unui contract de asigurare sau partea vătămată, consumatorul sau angajatul), care, având calitatea de pârât într-un proces, s-ar înfățișa înaintea instanței sesizate de reclamant. Într-un asemenea caz, dacă respectiva instanță nu ar fi cea de la domiciliul pârâtului, în temeiul art. 26 alin. (1) din regulament ar opera o prorogare voluntară de competență. Această prorogare nu este interzisă de prevederile speciale ale regulamentului aplicabile pentru determinarea competenței de a soluționa litigiile în materia contractelor de asigurare, a contractelor încheiate de către consumatori și a contractelor de muncă, întrucât, în ipoteza descrisă, alegerea jurisdicției este ulterioară nașterii litigiului, când se presupune că asigurătorul, agentul economic, respectiv angajatorul nu mai pot exercita o presiune asupra celeilalte părți (deținătorul poliței de asigurare, asiguratul, beneficiarul unui contract de asigurare sau partea vătămată, consumatorul sau angajatul)[1]. În condițiile menționate, deși alin. (2) al art. 26 din regulament nu înlătură efectele atributive de competență ale înfățișării pârâtului în fața instanței sesizate, impune instanței efectuarea unor demersuri în scopul de a se asigura că pârâtul are cunoștință de normele de protecție edictate în favoarea sa prin Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în sensul de a-l informa cu privire la dreptul său de a contesta competența instanței și cu privire la consecințele înfățișării sau neînfățișării sale.

[1] Prorogarea voluntară de competență ulterioară nașterii litigiului este permisă expres de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în art. 15 pct. 1 (în materia contractelor de asigurare), în art. 19 pct. 1 (în materia contractelor încheiate de către consumatori) și în art. 23 pct. 1 (în materia contractelor de muncă).

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Neprezentarea pârâtului și neformularea de către acesta de observații asupra competenței instanței sesizate. *Articolul 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012* trebuie interpretat în sensul că acesta nu se aplică într-un caz, cum este cel în discuție în litigiul principal, în care pârâtul nu a prezentat observații sau nu s-a înfățișat în instanță (*Hotărârea din 11 aprilie 2019, C-464/18, ZX împotriva Ryanair DAC, publicată în Repertoriul electronic*[1]).

Notă: Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:
Articolul 26 alin. (1) prima teză din Regulamentul nr. 1215/2012 prevede o normă de competență întemeiată pe înfățișarea pârâtului pentru toate litigiile în care competența instanței sesizate nu rezultă din alte dispoziții din acest regulament. Această dispoziție implică, inclusiv în cazurile în care instanța a fost sesizată cu nerespectarea dispozițiilor acestui regulament, ca **înfățișarea pârâtului să poată fi considerată o acceptare tacită a competenței instanței sesizate** și, așadar, o prorogare de competență a acesteia. În speță, rezultă din explicațiile instanței de trimitere că, în urma invitației grefei acestei instanțe de a depune observații cu privire la eventuala competență internațională a instanței menționate pentru soluționarea cererii în discuție în litigiul principal, pârâta din litigiul principal nu a prezentat observații scrise. Întrucât **o lipsă a observațiilor nu poate constitui o înfățișare** în sensul art. 26 din Regulamentul nr. 1215/2012 și, astfel, nu poate fi considerată o acceptare tacită de către pârât a competenței instanței sesizate, nu se poate face aplicarea, în împrejurări cum sunt cele în discuție în litigiul principal, a unei astfel de dispoziții referitoare la prorogarea implicită de competență (considerentele 38-40).

2. Sesizarea unei instanțe necompetente, într-o materie ce nu intră sub incidența art. 24 din regulament (referitor la competența exclusivă). Aplicarea prevederilor art. 26 alin. (1) din regulament referitoare la prorogarea de competență. Inexistența vreunui motiv de refuz al recunoașterii potrivit prevederilor art. 45 alin. (1) din regulament. Articolul 24 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că instanța sesizată fără ca normele cuprinse în Secțiunea 3 din Capitolul II din acest regulament să fi fost respectate trebuie să se declare competentă în cazul în care pârâtul se înfățișează și nu ridică o excepție de necompetență, o astfel de înfățișare constituind o prorogare de competență implicită *(Hotărârea din 20 mai 2010, C-111/09, Česká podnikatelská pojišťovna as, Vienna Insurance Group împotriva Michal Bilas, Repertoriul jurisprudenței, 2010, p. I-04545).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 24 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la **art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

---

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 7 pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012. Pentru această interpretare, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată la art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:
Întrebarea preliminară privește aspectul dacă, inclusiv în cazul litigiilor cărora li se aplică normele de competență specială prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, precum cele cuprinse în Secțiunea 3 a Capitolului II în materie de asigurări, înfățișarea pârâtului care nu contestă competența instanței sesizate constituie o prorogare de competență implicită (considerentul 20).
În această privință, trebuie să se sublinieze că art. 24 prima teză din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 26 alin. (1) prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* prevede o normă de competență întemeiată pe înfățișarea pârâtului pentru toate litigiile în care competența instanței sesizate nu rezultă din alte dispoziții ale acestui regulament. Această dispoziție se aplică inclusiv în cazurile în care instanța a fost sesizată cu nerespectarea dispozițiilor regulamentului menționat și implică faptul ca înfățișarea pârâtului să poată fi considerată o acceptare tacită a competenței instanței sesizate și, așadar, o prorogare de competență a acesteia (considerentul 21).
Articolul 24 a doua teză din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 26 alin. (1) a doua teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* prevede excepții de la această normă generală. Astfel, articolul menționat stabilește că nu există prorogare de competență implicită a instanței sesizate în cazul în care pârâtul ridică o excepție de necompetență, exprimându-și astfel voința de a nu accepta competența acestei instanțe, sau dacă este vorba despre litigii pentru care art. 22 din regulamentul menționat *[art. 24 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* prevede norme de competență exclusivă (considerentul 22).
Această a doua teză cuprinde o normă care delimitează domeniul de aplicare al normei generale. Prin urmare, trebuie să fie considerată o excepție și trebuie interpretată în mod restrictiv (considerentul 23).
Rezultă că a doua teză a art. 24 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 26 alin. (1) teza a doua din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu poate fi înțeleasă ca permițând să se excludă aplicarea normei generale enunțate în prima teză a aceluiași articol pentru alte litigii decât cele la care aceasta se referă în mod expres (considerentul 24).
În aceste condiții, **având în vedere că normele de competență enunțate în Secțiunea 3 din Capitolul II** din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[respectiv din Secțiunea 3 din Capitolul II din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* **nu sunt norme de competență exclusivă, instanța sesizată fără ca normele menționate să fie respectate trebuie să se declare competentă în cazul în care pârâtul se înfățișează și nu ridică o excepție de necompetență** (considerentul 26).
În decizia de trimitere, instanța națională se întreabă dacă, declarându-se competentă în temeiul art. 24 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, dar fără ca normele prevăzute la Secțiunea 3 din Capitolul II din acest regulament să fie respectate, hotărârea sa ar putea să nu fie recunoscută, în sensul art. 35 alin. (1) din regulamentul menționat *[art. 45 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 27).

În această privință, trebuie să se sublinieze că art. 35 menționat *[art. 45 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* prevede drept cauză de nerecunoaștere nerespectarea normelor de competență specială, în special a celor în materie de asigurări care au drept scop garantarea unei protecții sporite părții defavorizate (considerentul 28).

O astfel de dispoziție privește nerecunoașterea hotărârilor pronunțate de o instanță necompetentă care nu a fost sesizată cu respectarea acestor norme. Așadar, dispoziția nu este aplicabilă în cazul în care **hotărârea este pronunțată de o instanță competentă**. Aceasta este în special situația instanței sesizate, **chiar fără ca normele de competență specială să fie respectate, în fața căreia pârâtul se înfățișează și nu ridică o excepție de necompetență. O astfel de instanță este, într-adevăr, competentă** în temeiul art. 24 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Prin urmare, art. 35 din acest regulament ***[art. 45 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*** **nu se opune recunoașterii hotărârii pronunțate de această instanță** (considerentul 29).

Așadar, deși, în domeniile vizate de Secțiunile 3-5 din Capitolul II din același regulament, normele de competență au drept scop să ofere părții defavorizate o protecție consolidată, competența jurisdicțională determinată de secțiunile amintite nu va putea fi impusă acestei părți. Dacă partea defavorizată decide în mod deliberat să se înfățișeze, Regulamentul (CE) nr. 44/2001 îi lasă posibilitatea de a se apăra pe fond în fața unei alte instanțe decât cele determinate în temeiul secțiunilor menționate (considerentul 30)[1].

3. Sesizarea unei instanțe neindicate prin convenția atributivă de jurisdicție. Aplicarea prevederilor art. 26 alin. (1) din regulament referitoare la prorogarea de competență. Forma și momentul invocării excepției necompetenței. Articolul 18 din Convenția de la Bruxelles *[art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este aplicabil, chiar dacă părțile au desemnat prin convenția lor o jurisdicție competentă în sensul art. 17 din convenție *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

Articolul 18 din Convenția de la Bruxelles *[art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că regula de competență pe care acesta o instituie nu este aplicabilă atunci când pârâtul contestă competența, formulând și apărări pe fond, cu condiția ca respectiva contestare a competenței, chiar dacă nu este prealabilă oricărei apărări pe fond, să nu depășească momentul la care pârâtul este considerat, potrivit dreptului procesual aplicabil, ca fiind la prima apărare formulată în fața instanței sesizate *(Hotărârea din 24 iunie 1981, 150/80,*

[1] În prezent, potrivit alin. (2) nou-introdus, instanței îi revine, totuși, sarcina de a se asigura că pârâtul este informat cu privire la dreptul său de a contesta competența și cu privire la consecințele înfățișării sau ale neînfățișării sale.

Elefanten Schuh GmbH împotriva Pierre Jacqmain, Repertoriul jurisprudenței, 1981, p. 01671)[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 18 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:

a) Ipoteza avută în vedere de art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu figurează printre excepțiile pe care art. 18 din convenție *[art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* le admite de la regula pe care o stabilește. **Nu există vreun motiv,** ținând de economia generală sau de obiectivele convenției *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, **pentru a considera că părțile la o clauză atributivă de competență** în sensul art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* **ar fi împiedicate să supună prin voința lor litigiul unei alte jurisdicții** decât aceea prevăzută de respectiva clauză (considerentul 10).

b) **Pentru a înlătura competența instanței sesizate, pârâtul se poate rezuma la contestarea competenței sau poate să conteste atât competența instanței, cât și cererea pe fond.** De altfel, potrivit dreptului procesual al unora dintre statele contractante, pârâtul care nu invocă decât necompetența instanței este decăzut din dreptul de a mai formula ulterior apărări pe fond în cazul în care instanța respinge excepția de necompetență. O interpretare a art. 18 din convenție *[art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* ce ar permite să se ajungă la un asemenea rezultat ar fi contrară protecției dreptului la apărare în statul de origine, protecție care constituie unul dintre obiectivele convenției *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 14).

Totuși, **contestarea competenței** nu ar trebui să aibă efect decât dacă reclamantul și instanța sesizată pot cunoaște, **încă de la prima apărare** a pârâtului, că acesta invocă necompetența instanței. În legătură cu acest aspect, noțiunea de *in limine litis* (ce ar putea fi avută în vedere pentru a se stabili în ce termen ar putea fi invocată de către pârât necompetența instanței) este dificil de aplicat având în vedere diferențele ce există în această materie între legislațiile diferitelor state contractante. Cu toate acestea, față de obiectivul urmărit de art. 18 din Convenția de la Bruxelles *[art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, rezultă că o contestare a competenței instanței sesizate, chiar dacă nu este anterioară oricărei apărări pe fond, **nu poate, în niciun caz, să fie ulterioară momentului la care, în conformitate cu legea procedurală aplicabilă, pârâtul este considerat ca formulând prima apărare** în fața acestei instanțe (considerentele 15 și 16).

---

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și prevederile art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, respectiv dispozițiile art. 22 din Convenția de la Bruxelles *[art. 30 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. A se vedea, în acest sens, *supra*, jurisprudența indicată la art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 și *infra*, jurisprudența indicată la art. 30 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

4. Sesizarea unei instanțe având competență exclusivă. Invocarea de către pârât a compensației întemeiate pe un contract în care este inserată o convenție atributivă de competență în favoarea unei alte instanțe. Aplicarea prevederilor art. 26 alin. (1) din regulament referitoare la prorogarea de competență. Instanța unui stat contractant, în fața căreia reclamantul a acceptat să se dezbată, fără a invoca excepția de necompetență, o cerere de compensație întemeiată pe un contract sau pe o situație de fapt diferită de aceea care fundamentează pretențiile reclamantului și pentru care, potrivit art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, a fost convenită în mod valabil atribuirea unei competențe exclusive în favoarea instanței dintr-un alt stat contractant, este competentă potrivit art. 18 din Convenția de la Bruxelles *[art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 7 martie 1985, 48/84, Hannelore Spitzley împotriva Sommer Exploitation SA, Repertoriul jurisprudenței, 1985, p. 00787).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 18 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Hotărârea pronunțată are în vedere următoarea situație de fapt: societatea comercială Sommer Exploitation SA cu sediul în Franța a chemat-o în judecată, în fața instanțelor germane, pe d-na H. Spitzley cu domiciliul în Germania, solicitând obligarea acesteia la plata unei cantități de textile ce îi fusese furnizată de reclamantă. Fără a contesta fundamentul pretențiilor reclamantei, pârâta a invocat compensația sumelor pretinse de reclamantă cu cele datorate de aceasta dlui M.W. Spitzley (soțul pârâtei) cu titlu de comision în temeiul contractului de reprezentare comercială încheiat în anul 1976. Pârâta a arătat că ulterior, soțul său îi cedase acesteia drepturile de creanță pe care le avea împotriva reclamantei. În fața instanței, reclamanta a cerut respingerea compensației invocate de către pârâtă, pentru considerente de fond. Instanța a admis, în parte, cererea de compensație, obligând pârâta la plata diferenței către reclamantă. Instanța de apel și-a ridicat problema dacă instanțele germane sunt competente să soluționeze cererea pârâtei privitoare la compensație, observând și faptul că în contractul de reprezentare comercială era inserată o clauză atributivă de jurisdicție în favoarea instanțelor franceze pentru soluționarea oricărui litigiu derivând din respectivul contract.

Pentru a interpreta textul art. 18 din Convenția de la Bruxelles *[art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, Curtea a reținut următoarele:

Prevederea analizată se întemeiază pe ideea că, prezentându-se în fața instanței sesizate fără a-i contesta competența, pârâtul își manifestă, implicit, consimțământul cu privire la sesizarea unei alte instanțe decât aceea desemnată prin alte dispoziții ale Convenției de la Bruxelles *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 15).

Într-adevăr, textul vizează, de o manieră expresă, numai prorogarea de competență rezultând din prezentarea pârâtului în fața instanței sesizate de către reclamant.

Totuși, o interpretare a art. 18 din Convenția de la Bruxelles *[art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* întemeiată pe scopul urmărit de această dispoziție, ca și pe contextul în care ea este situată, permite formularea unei concluzii în sensul că o ipoteză ca aceea din speță este, în egală măsură, acoperită de câmpul de aplicare al textului analizat. Astfel, dacă un reclamant, confruntat cu o cerere de compensație formulată de către pârât și pentru care instanța sesizată nu ar fi competentă, formulează apărări cu privire la fondul unei asemenea cereri, fără a contesta competența instanței sesizate, respectivul reclamant se găsește într-o poziție echivalentă celei vizate în mod expres de 18 din Convenția de la Bruxelles *[art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* – aceea a unui pârât care se prezintă în fața instanței sesizate și omite să invoce necompetența acesteia (considerentele 17-19).

Această concluzie nu este repusă în discuție de împrejurarea că solicitarea de către pârât a compensației este întemeiată pe un contract sau pe o situație de fapt diferită de aceea care fundamentează cererea principală. Această circumstanță privește condițiile în care cererea de compensație este admisibilă și este supusă prevederilor legale în vigoare în statul instanței sesizate (considerentul 22).

În ceea ce privește împrejurarea că în contractul de reprezentare comercială este inserată o clauză atributivă de jurisdicție în favoarea instanțelor unui alt stat contractant, Curtea a reamintit că, potrivit art. 18 din Convenția de la Bruxelles *[art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, acest text nu este aplicabil dacă există o altă jurisdicție competentă în virtutea art. art. 16 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Ipoteza vizată de art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu figurează, deci, printre excepțiile pe care textul analizat le admite de la regula stabilită. Astfel cum s-a mai reținut în jurisprudența Curții, nu există niciun motiv ținând de economia generală sau de obiectivele Convenției de la Bruxelles *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* pentru a considera că părțile unei clauze atributive de jurisdicție în sensul art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* ar fi împiedicate să supună litigiul unei alte jurisdicții decât aceea prevăzută de menționata clauză. În concluzie, **faptul că există o instanță desemnată ca fiind competentă în temeiul unei clauze de alegere a jurisdicției,** în conformitate cu prevederile art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, **nu exclude ca o altă instanță să fie sesizată,** art. 18 din Convenția de la Bruxelles *[art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* **fiind, dacă este cazul, aplicabil** (considerentele 24-26).

5. Sesizarea unei instanțe necompetente internațional potrivit regulamentului. Formularea de către pârât atât a unei excepții de necompetență (în principal), cât și a apărărilor pe fond (în subsidiar). Neaplicarea prevederilor art. 26 alin. (1) din regulament referitoare la prorogarea de competență întemeiată pe înfățișarea pârâtului. Articolul 18 din Convenția de la Bruxelles *[art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că acesta

permite pârâtului nu numai să conteste competența, dar și să formuleze, în același timp, cu titlu subsidiar, o apărare pe fond, fără a putea pierde, prin aceasta, dreptul de a invoca excepția de necompetență *(Hotărârea din 14 iulie 1983, 201/82, Gerling Konzern Speziale Kreditversicherungs AG ș. a. împotriva Amministrazione del Tesoro dello Stato, Repertoriul jurisprudenței, 1983, p. 02503)*[1].

Aceeași interpretare a fost dată textului prin: Hotărârea din 31 martie 1982, 25/81, *C.H.W. împotriva G.J.H.,* Repertoriul jurisprudenței, 1981, p. 01189[2]; Hotărârea din 22 octombrie 1981, 27/81, *Établissements Rohr Société anonyme împotriva Dina Ossberger,* Repertoriul jurisprudenței, 1981, p. 02431.

Notă: Hotărârile au ca obiect interpretarea art. 18 din Convenția de la Bruxelles, dar sunt valabile și cu privire la art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

6. Sesizarea unei instanțe necompetente internațional potrivit regulamentului. Înfățișarea unui curator desemnat de instanță pentru pârâtul a cărui reședință nu este cunoscută. Neaplicarea prevederilor art. 26 alin. (1) din regulament referitoare la prorogarea de competență întemeiată pe înfățișarea pârâtului. Articolul 24 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, privit în lumina art. 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, trebuie interpretat în sensul că, în cazul în care o instanță națională numește, în conformitate cu legislația națională, un curator al pârâtului absent pentru un pârât căruia nu i-a fost comunicată cererea introductivă, în lipsa unei reședințe cunoscute, înfățișarea acestui curator al pârâtului absent nu echivalează cu o înfățișare a pârâtului respectiv, în sensul art. 24 din acest regulament *[art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, care să determine competența internațională a instanței menționate *(Hotărârea din 11 septembrie 2014, C-112/13, A împotriva B și alții, publicată în Repertoriul electronic).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 24 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:

În primul rând, că acest art. 24 *[art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* figurează în Secțiunea 7, intitulată „Prorogare de competență", din Capitolul II din Regulamentul nr. 44/2001 *[respectiv Secțiunea 7, intitulată „Prorogarea de*

---

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și prevederile art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. A se vedea, în acest sens, *supra*, jurisprudența indicată la art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

[2] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 1 alin. (2) pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 1 alin. (2) lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru aceste interpretări, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată la art. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

competență" din Capitolul II din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]. Articolul 24 prima teză menționat *[art. 26 alin. (1) prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* prevede o **normă de competență întemeiată pe înfățișarea pârâtului** pentru toate litigiile în care competența instanței sesizate nu rezultă din alte dispoziții ale acestui regulament. **Această dispoziție se aplică inclusiv în cazurile în care instanța a fost sesizată cu nerespectarea prevederilor regulamentului menționat și implică faptul ca înfățișarea pârâtului să poată fi considerată o acceptare tacită a competenței** instanței sesizate și, așadar, o prorogare de competență a acesteia (a se vedea Hotărârea *ČPP Vienna Insurance Group*, C-111/09, EU:C:2010:290, pct. 21, precum și Hotărârea *Cartier parfums-lunettes* și Hotărârea *Axa Corporate Solutions assurance*, EU:C:2014:109, pct. 34). Prorogarea tacită de competență în temeiul art. 24 prima teză din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 26 alin. (1) prima teză din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este întemeiată pe o alegere deliberată a acestei competențe de către părțile din litigiu, ceea ce presupune că pârâtul este informat cu privire la procedura inițiată împotriva sa. În schimb, nu se poate considera că un pârât absent căruia nu i s-a comunicat cererea introductivă și care nu are cunoștință de procedura inițiată împotriva lui acceptă tacit competența instanței sesizate. În plus, **întrucât un pârât absent nu are cunoștință nici de acțiunea introdusă împotriva sa și nici de numirea unui curator al pârâtului absent, el nu poate furniza acestui curator toate informațiile necesare pentru a aprecia competența internațională a instanței sesizate** și care să îi permită să conteste în mod efectiv această competență sau să o accepte în cunoștință de cauză. În aceste împrejurări, nu se mai poate considera că înfățișarea respectivului curator al pârâtului absent echivalează cu o acceptare tacită din partea acestui pârât (considerentele 52-55). **În al doilea rând,** trebuie arătat că, în cadrul Regulamentului nr. 44/2001 *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, competența internațională a instanței sesizate face obiectul unui control jurisdicțional exercitat din oficiu sau la cererea pârâtului respectiv, astfel cum reiese din art. 26 și din art. 34 pct. 2 din regulamentul menționat *[art. 28 și art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, numai dacă se poate considera că pârâtul este judecat în lipsă. În aceste împrejurări, **respectarea dreptului la apărare impune ca un reprezentant legal să poată să se înfățișeze în mod valabil pentru pârât** în sensul Regulamentului nr. 44/2001 *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* numai dacă este în mod efectiv în măsură să asigure apărarea drepturilor pârâtului absent. Or, astfel cum reiese din jurisprudența Curții referitoare la art. 27 pct. 2 din Convenția din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 1972, L 299, p. 32, Ediție specială, 19/vol. 10, p. 3), astfel cum a fost modificată prin convențiile succesive privind aderarea noilor state membre la această convenție, precum și din jurisprudența referitoare la art. 34 pct. 2 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, **un pârât care nu are cunoștință despre o procedură deschisă împotriva lui și pentru care se înfățișează un avocat sau un „tutore" pe care acesta nu l-a mandatat se găsește în imposibilitatea de a se apăra în mod efectiv**

și trebuie, în consecință, să se considere că este judecat în lipsă în sensul acestei dispoziții, chiar dacă procedura a prezentat un caracter contradictoriu (a se vedea în acest sens, în ceea ce privește interpretarea Convenției din 27 septembrie 1968 menționate, cu modificările ulterioare, Hotărârea *Hendrikman și Feyen*, C-78/95, EU:C:1996:380, pct. 18, precum și Hotărârea *Hypoteční banka*, EU:C:2011:745, pct. 53 și 54) (considerentul 56).

În al treilea rând, o interpretare a art. 24 din acest regulament *[art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* **potrivit căreia un curator al pârâtului absent poate să se înfățișeze pentru acesta nu ar fi conformă cu obiectivele normelor de competență** stabilite prin regulamentul menționat care, astfel cum reiese din considerentul (11) *[considerentul (15) din preambulul Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, trebuie să prezinte un **mare grad de previzibilitate și să se întemeieze pe principiul conform căruia competența este determinată, în general, de domiciliul pârâtului.** Astfel, într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, în care actul de sesizare a instanței nu i-a fost comunicat lui A, care avea domiciliul în alt stat membru decât cel al instanței sesizate, nu se poate considera că stabilirea competenței internaționale a instanțelor austriece în considerarea înfățișării unui curator al pârâtului absent numit pentru A prezintă un caracter previzibil (considerentul 57).

7. Sesizarea, cu o somație europeană de plată reglementată de Regulamentul (CE) nr. 1896/2006, a unei instanțe necompetente[1]. Formularea de către pârât a unei opoziții, prin care nu se contestă competența instanței. Neaplicarea prevederilor art. 26 alin. (1) din regulament referitoare la prorogarea de competență întemeiată pe înfățișarea pârâtului. Articolul 6 din Regulamentul (CE) nr. 1896/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2006 de instituire a unei proceduri europene de somație de plată[2] coroborat cu art. 17 din acest regulament[3] trebuie interpretat în sensul că o opoziție la somația europeană de plată care nu conține o contestare a competenței instanței din statul membru de origine nu poate fi considerată înfățișare, în sensul art. 24 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, iar împrejurarea că pârâtul a prezentat, în cadrul opoziției pe care a formulat-o, motive referitoare la fondul cauzei este lipsită de relevanță în această privință *(Hotărârea din 13 iunie 2013,*

[1] Potrivit art. 6 din Regulamentul (CE) nr. 1896/2006, competența se determină potrivit dispozițiilor dreptului Uniunii Europene în materie și, în special, potrivit Regulamentului (UE) nr. 1215/2012.

[2] Publicat în JO L 399, 30.12.2006, ediție specială în limba română: capitol 19, volum 009, p. 108-139.

[3] Potrivit art. 6 alin. (1): „În sensul aplicării prezentului regulament, competența se determină în conformitate cu normele de drept comunitar aplicabile în materie, în special Regulamentul (CE) nr. 44/2001 (...)".

Potrivit art. 17 alin. (1): „În cazul în care s-a făcut opoziție în termenul prevăzut la art. 16 alineatul (2), procedura continuă în fața instanțelor competente din statul membru de origine în conformitate cu normele de procedură civilă de drept comun, cu excepția cazului în care reclamantul a cerut expres ca procedura să ia sfârșit în acest caz".

C-144/12, Goldbet Sportwetten GmbH împotriva Massimo Sperindeo, publicată în Repertoriul electronic).

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 24 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:

Prin posibilitatea pe care o are pârâtul de a formula opoziție se urmărește să se compenseze faptul că sistemul instituit prin Regulamentul nr. 1896/2006 nu prevede participarea pârâtului menționat la procedura europeană de somație de plată, permițându-i-se să conteste creanța după emiterea somației europene de plată. Or, **atunci când pârâtul nu contestă competența instanței din statul membru de origine în opoziția sa la somația europeană de plată,** această opoziție nu poate să producă, în privința pârâtului, alte efecte decât cele care reies din art. 17 alin. (1) din Regulamentul nr. 1896/2006. Aceste **efecte** sunt **încheierea procedurii europene de somație de plată și trecerea automată a litigiului la procedura civilă de drept comun, cu excepția situației în care reclamantul a cerut în mod expres ca procedura să ia sfârșit în acest caz.** O soluție contrară, care să determine ca opoziția să reprezinte, atunci când nu conține o contestare a competenței instanței din statul membru de origine, înfățișare, în sensul art. 24 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, ar extinde efectele opoziției dincolo de cele care sunt prevăzute de Regulamentul nr. 1896/2006. În plus, trebuie amintit că, astfel cum reiese din art. 16 alin. (1) din Regulamentul nr. 1896/2006 și din considerentul (23) al acestuia din urmă, pârâtul poate face opoziție la somația europeană de plată utilizând formularul tip din anexa VI la același regulament. Or, acest formular nu oferă nicio posibilitate de contestare a competenței instanțelor din statul membru de origine. Prin urmare, **o opoziție la somația europeană de plată care nu conține o contestare a competenței instanțelor din statul membru de origine și care nu cuprinde motive referitoare la fondul cauzei nu poate fi considerată înfățișare,** în sensul art. 24 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 30-34).

Cu privire la situația în care opoziția cuprinde și motive referitoare la fondul cauzei, a considera că aceasta reprezintă o înfățișare ar contraveni obiectivului urmărit prin opoziția la somația europeană de plată. În această privință, este important să se constate că nicio dispoziție din Regulamentul nr. 1896/2006, în special art. 16 alin. (3) din acest regulament, nu impune pârâtului obligația de a preciza motivele opoziției sale, astfel încât aceasta nu este destinată să servească drept cadru pentru o apărare de fond, ci să permită pârâtului să conteste creanța. În consecință, împrejurarea că pârâtul a prezentat motive referitoare la fondul cauzei în cadrul opoziției la somația europeană de plată pe care a formulat-o nu înseamnă că el s-a înfățișat, în sensul art. 24 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 26 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 30-34).

Secțiunea 8. Verificarea competenței și admisibilității

Articolul 27. Dacă o instanță dintr-un stat membru este sesizată pe cale principală cu un litigiu în cazul căruia instanțele dintr-un alt stat membru au competență exclusivă în temeiul articolului 24, instanța sesizată se declară, din oficiu, necompetentă.

CORESPONDENȚĂ: ► art. 25 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ► art. 19 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare identică, prevederile art. 25 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Sesizarea unei alte instanțe decât cea competentă exclusiv potrivit art. 24 din regulament. Invocarea din oficiu a necompetenței internaționale, inclusiv în căile de atac în care pot fi analizate numai motivele invocate de către părți. Articolul 19 din Convenția de la Bruxelles *[art. 27 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* impune instanței naționale obligația de a se declara din oficiu necompetentă, de fiecare dată când constată existența unei competențe exclusive a unei instanțe dintr-un alt stat contractant, în sensul art. 16 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, inclusiv în cadrul soluționării recursului și chiar dacă regulile naționale de procedură limitează întinderea analizei efectuate de către instanță la motivele invocate de părți *(Hotărârea din 15 noiembrie 1983, 288/82, Ferdinand M.J.J. Duijnstee împotriva Lodewijk Goderbauer, Repertoriul jurisprudenței, 1983, p. 03663)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 19 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la **art. 27 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:

Astfel cum rezultă din preambulul Convenției de la Bruxelles *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, statele contractante, doritoare să întărească în Comunitatea Europeană protecția juridică a persoanelor stabilite pe teritoriul acesteia, au considerat ca fiind importantă pentru atingerea acestui scop determinarea competenței propriilor jurisdicții în ordinea juridică internațională, facilitarea

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 16 pct. 4 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru aceste interpretări, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată la art. 24 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

recunoașterii și instaurarea unei proceduri rapide care să asigure executarea hotărârilor judecătorești, a actelor autentice și a tranzacțiilor judiciare (considerentul 11).
Atât prevederile referitoare la determinarea competenței, cât și cele referitoare la recunoașterea și executarea hotărârilor au, așadar, ca scop întărirea protecției juridice a persoanelor stabilite pe teritoriul Comunității Europene *(Uniunii Europene – n.n.)* (considerentul 12).
Principiul securității juridice în ordinea Comunității Europene și obiectivele urmărite de Convenția de la Bruxelles *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, în virtutea art. 220 din Tratat[1], pe care actul normativ analizat se întemeiază, impun ca egalitatea și uniformitatea drepturilor și a obligațiilor care decurg din Convenția de la Bruxelles *[respectiv din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* pentru statele contractante și pentru persoanele interesate să fie asigurate, indiferent care ar fi regulile stabilite în materie de ordinea juridică internă a acestor state (considerentul 13).
În concluzie, Convenția de la Bruxelles *[respectiv Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, propunându-și **să determine competența instanțelor statelor contractante în ordinea juridică intracomunitară în materia competenței civile, trebuie să prevaleze asupra dispozițiilor interne incompatibile cu aceasta** (considerentul 14).

Articolul 28. (1) Dacă pârâtul domiciliat pe teritoriul unui stat membru este acționat în justiție înaintea unei instanțe dintr-un alt stat membru și nu se înfățișează în fața acesteia, instanța se declară din oficiu necompetentă, cu excepția cazului în care competența sa rezultă din dispozițiile prezentului regulament.
(2) Instanța este obligată să suspende acțiunea până când se constată că pârâtul a putut primi actul de sesizare a instanței sau un alt act echivalent în timp util pentru pregătirea apărării sau că au fost întreprinse toate demersurile necesare în acest sens.
(3) Articolul 19 din Regulamentul (CE) nr. 1393/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 noiembrie 2007 privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială („notificarea sau comunicarea actelor")[2] se aplică în locul alineatului (2) de la prezentul articol, dacă actul de sesizare a instanței sau un alt act echivalent a trebuit să fie transmis dintr-un stat membru către un altul, în conformitate cu dispozițiile respectivului regulament.

---

[1] Articolul 220 din *Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene* (TCEE) a devenit art. 293 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, ca urmare a renumerotării articolelor operate prin *Tratatul de la Amsterdam de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană, a Tratatelor de instituire a Comunităților Europene și a altor acte conexe*, pentru a fi abrogat apoi de *Tratatul de la Lisabona de modificare a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului de instituire a Comunității Europene.*
[2] JO L 324 din 10 decembrie 2007, p. 79.

(4) În cazul în care nu se aplică Regulamentul (CE) nr. 1393/2007, se aplică articolul 15 din Convenția de la Haga din 15 noiembrie 1965 privind notificarea sau comunicarea în străinătate a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială, dacă actul de sesizare a instanței sau un alt act echivalent a trebuit să fie transmis în străinătate în conformitate cu dispozițiile acestei convenții.

CORESPONDENȚĂ: ► art. 26 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ► art. 20 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare similară, prevederile art. 26 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001. Cu privire la alin. (3) și (4) ale art. 28 este operată o actualizare a trimiterilor, dispozițiile menționate făcând referire la Regulamentul (CE) nr. 1393/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 noiembrie 2007 privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială („notificarea sau comunicarea actelor"), care a înlocuit vechiul Regulament (CE) nr. 1348/2000, ce era în vigoare la momentul adoptării Regulamentului (CE) nr. 44/2001.

Secțiunea 9. Litispendență și conexitate

Articolul 29. (1) Fără a se aduce atingere dispozițiilor de la articolul 31 alineatul (2), în cazul în care cereri având același obiect și aceeași cauză sunt introduse între aceleași părți înaintea unor instanțe din state membre diferite, instanța sesizată ulterior suspendă din oficiu acțiunea până în momentul în care se stabilește competența primei instanțe sesizate.
(2) În cazurile menționate la alineatul (1), la cererea unei instanțe sesizate cu litigiul, orice altă instanță sesizată informează fără întârziere prima instanță referitor la data la care a fost sesizată în conformitate cu articolul 32.
(3) Dacă se stabilește competența primei instanțe sesizate, instanța sesizată ulterior își declină competența în favoarea acesteia.

CORESPONDENȚĂ: ► art. 27 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ► art. 21 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

1. Funcție. Litispendența are ca finalitate evitarea unor proceduri concurente derulate în fața unor instanțe din state membre diferite și având vocația de a conduce la pronunțarea unor hotărâri ireconciliabile. În consecință, din perspectiva dispoziției legale analizate, este suficientă **existența a două asemenea proceduri**

între care să existe identitate de părți, obiect și cauză, *nefiind relevant dacă temeiul competenței celor două instanțe îl reprezintă dispozițiile regulamentului, o convenție internațională sau dreptul național.*

2. Mecanism. Textul preia prevederile art. 27 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, pe care le completează, instituind, totodată, măsuri menite a le eficientiza aplicarea.

Astfel, se menține **regula** potrivit căreia, în caz de litispendență, *competența aparține primei instanțe sesizate*. În conformitate cu prevederile art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 (soluție preluată din vechea reglementare), litispendența reprezintă:

– o cauză de *suspendare obligatorie a soluționării pricinii de către cea de-a doua instanță sesizată*, până la stabilirea competenței primei instanțe;

– o cauză de *declinare obligatorie a competenței de soluționare a pricinii către prima instanță sesizată*, după ce aceasta din urmă și-a stabilit competența.

Pentru a eficientiza aplicarea acestui mecanism, Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 a statuat în mod expres obligația instanțelor, sesizate potrivit art. 29, *de a se informa reciproc, la cerere, cu privire la data sesizării* [alin. (2) nou-introdus]. În ceea ce privește modalitatea de determinare a datei sesizării, aceasta este reglementată în art. 32.

De la **regula declinării de competență în favoarea primei instanțe sesizate,** art. 29 alin. (1), astfel cum a fost completat cu ocazia adoptării Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, stabilește o **excepție** în cazul în care **părțile au ales competența exclusivă a unei instanțe (în temeiul art. 25 din regulament), iar prima instanță sesizată este o altă instanță decât cea aleasă (fără ca pârâtul să fi acceptat în mod tacit competența acestei instanțe, în conformitate cu prevederile art. 26 din regulament).** Într-un asemenea caz, litispendența nu va avea ca efect suspendarea soluționării cauzei de către cea de-a doua instanță sesizată (respectiv de către cea aleasă de către părți potrivit art. 25 din regulament) și declinarea competenței către prima instanță sesizată, întrucât aceasta ar putea conduce la o paralizare a efectelor convenției de alegere a competenței prin simpla manifestare de voință a reclamantului de a sesiza o altă instanță [a se vedea și considerentul (22) din Preambulul Regulamentului (UE) nr. 1215/2012][1]. Pentru a se preîntâmpina un asemenea efect, potrivit art. 31 alin (2) și (3) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, obligația de suspendare a soluționării cauzei și cea de declinare a competenței vor reveni **primei instanțe sesizate,** iar nu celei de-a doua (a cărei competență se întemeiază pe convenția de alegere a jurisdicției)[2].

---

[1] Instanța aleasă de către părți ar trebui să suspende soluționarea cauzei până când prima instanță sesizată și-ar stabili competența. Aceasta din urmă ar putea constata nulitatea convenției de alegere a competenței și propria competență potrivit regulilor obiective stabilite de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012. În acest caz, instanța aleasă de către părți ar fi obligată să își decline competența în favoarea primei instanțe sesizate.

[2] Sub imperiul Convenției de la Bruxelles *[și al Regulamentului (CE) nr. 44/2001, care a preluat soluția consacrată de aceasta – n.n.]*, CJUE a statuat că cea de-a doua instanță sesizată, a cărei competență

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Condițiile litispendenței

1.1. Stabilirea identității de obiect. Luarea în considerare numai a pretențiilor reclamanților, nu și a apărărilor pârâților. Articolul 21 din Convenția de la Bruxelles *[art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, pentru a aprecia dacă două cereri formulate între aceleași părți, în fața unor instanțe din state contractante diferite, au același obiect, trebuie să se țină seama numai de pretențiile reclamanților, cu excluderea apărărilor formulate de către pârâți *(Hotărârea din 8 mai 2003, C-111/01, Gantner Electronic GmbH împotriva Basch Exploitatie Maatschappij BV, Repertoriul jurisprudenței, 2003, p. I-04207).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 21 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la **art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a avut în vedere următoarea situație de fapt: Gantner Electronic GmbH a reziliat contractul încheiat cu Basch Exploitatie Maatschappij BV (ca urmare a neplății de către acesta a mărfurilor livrate de către Gantner Electronic GmbH), iar Basch Exploitatie Maatschappij BV a solicitat instanței olandeze de judecată, la 7 septembrie 1999, obligarea lui Gantner Electronic GmbH la plata de despăgubiri pentru prejudiciul cauzat ca urmare a respectivei rezilieri. Din suma pretinsă de 2.700.428,82 de euro, Basch Exploitatie Maatschappij BV a dedus (ca urmare a compensării) suma de 170.852,34 corespunzătoare creanței pe care Gantner Electronic GmbH ar fi avut-o asupra sa. Prin cererea formulată, la 22 septembrie 1999, Gantner Electronic GmbH a solicitat instanței austriece de judecată obligarea lui Basch Exploitatie Maatschappij BV la plata sumei de 837.460,18 de euro, reprezentând prețul mărfurilor livrate până în anul 1999 și neachitate de către Basch Exploitatie Maatschappij BV. În fața instanței austriece, Basch Exploitatie Maatschappij BV a contestat cuantumul creanței pretinse de Gantner Electronic GmbH și a invocat compensația celor două creanțe. În consecință, arătând că obiectul litigiului îl reprezintă diferența dintre cele două creanțe, a invocat existența litispendenței între cauza aflată pe rolul instanței austriece și cauza aflată pe rolul instanței olandeze. La solicitarea instanței austriece, Curtea a reținut că art. 21 din Convenția de la Bruxelles *[art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* **menționează exclusiv pretențiile reclamanților** din fiecare cauză, iar nu mijloacele de apărare folosite de către pârâți. **În plus, litispendența există de la momentul în care cele două instanțe sunt în mod legal sesizate, deci anterior momentului în care pârâții și-ar putea preciza poziția** (considerentele 26-27). Finalitatea textului (de a se cunoaște dintru început care dintre cele două instanțe este competentă să soluționeze cauza – și anume prima instanță sesizată) nu ar fi atinsă în cazul în care conținutul și natura

---

este întemeiată pe o clauză de alegere a jurisdicției, este ținută, totuși, *să suspende soluționarea cauzei până ce prima instanță sesizată se declară necompetentă* (Hotărârea din 9 decembrie 2003, C-116/02, *Erich Gasser GmbH împotriva MISAT Srl*, Repertoriul jurisprudenței, 2003, p. I-14693, dispozitiv).

cererilor ar putea fi modificate ulterior de către pârât. S-ar putea ajunge, într-un asemenea caz, la situația în care jurisdicția desemnată inițial ca fiind competentă potrivit acestui articol să se desesizeze ulterior *(constatându-se, în funcție de apărările pârâtului, că cele două cereri nu au același obiect – n.n.)* (considerentul 30).

1.2. Stabilirea identității de obiect. Luarea în considerare numai a pretențiilor reclamanților, nu și a mijloacelor de apărare ce ar putea fi invocate de către aceștia. Stabilirea identității de cauză. Luarea în considerare a temeiului de drept ce fundamentează fiecare dintre cereri. O cerere introdusă în fața unei jurisdicții a unui stat contractant de către proprietarul unei nave, vizând constituirea unui fond în vederea limitării răspunderii, desemnând și potențiala victimă a prejudiciului, pe de-o parte, și o acțiune în daune introdusă în fața unei jurisdicții aparținând unui alt stat contractant de către această victimă împotriva proprietarului navei, pe de altă parte, nu generează o situație de litispendență în sensul art. 21 din Convenția de la Bruxelles *[art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 14 octombrie 2004, C-39/02, Mærsk Olie & Gas A/S împotriva Firma M. de Haan en W. de Boer, Repertoriul jurisprudenței, 2004, p. I-09657)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 21 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut, cu titlu preliminar, că reglementarea litispendenței (ca și a conexității) are ca scop evitarea derulării de proceduri paralele în fața unor instanțe din state contractante diferite și contrarietatea de hotărâri ce ar putea rezulta. În acest fel se urmărește excluderea, dintru început, a situațiilor de nerecunoaștere a unei hotărâri, în conformitate cu dispozițiile art. 27 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, ca urmare a incompatibilității cu o altă hotărâre pronunțată între aceleași părți în statul contractant solicitat (considerentul 31). Pentru a exista litispendență, este necesară întrunirea cumulativă a trei condiții: identitatea de părți, de obiect și de cauză.

În speță, **nu există identitate de obiect, în condițiile în care acțiunea în daune urmărește angajarea răspunderii proprietarului navei, în timp ce acțiunea în limitarea răspunderii,** formulată de proprietarul navei în temeiul Convenției din 1957[2], **are ca**

---

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 25 din Convenția de la *Bruxelles [art. 2 lit. (a) teza întâi din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, respectiv dispozițiile art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru aceste interpretări, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată la art. 2, respectiv, *infra*, jurisprudența indicată la art. 45 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

[2] Convenția internațională asupra limitării răspunderii proprietarilor de nave maritime, adoptată la Bruxelles, la 10 octombrie 1957 (la care România nu este parte) a fost abrogată și înlocuită între statele părți de Convenția privind limitarea răspunderii pentru creanțe maritime (LLMC 1976), adoptată de Organizația Maritimă Internațională la Londra la 19 noiembrie 1976. România a aderat la LLMC 1976, precum și la Protocolul din 1996 pentru amendarea acesteia prin Legea nr. 284/2006 (M. Of. nr. 634 din 20 iulie 2006).

scop plafonarea cuantumului despăgubirii în ipoteza în care răspunderea acestuia **ar fi angajată** (considerentul 35). Pentru a verifica identitatea de obiect **trebuie comparate pretențiile părților, iar nu mijloacele de apărare ce ar putea fi invocate de către acestea** (considerentul 36).

Cererile nu au nici aceeași **cauză**, în condițiile în care **regula de drept care constituie fundamentul fiecărei cereri** este diferită. Astfel, acțiunea în daune se întemeiază pe regulile răspunderii delictuale, iar cererea de limitare a răspunderii pe prevederile Convenției din 1957 (considerentul 38).

Teoretic, în speță ar fi incidente prevederile art. 22 din Convenția de la Bruxelles *[art. 30 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, cele două cereri fiind suficient de strâns legate între ele pentru a putea fi considerate conexe în sensul textului menționat (considerentul 40)[1].

1.3. Stabilirea identității de obiect. Existența a două proceduri, una privind nulitatea sau rezoluțiunea contractului, iar cealaltă executarea acestuia. Luarea în considerare a finalității celor două proceduri, iar nu identitatea lor formală. Stabilirea identității de cauză. Luarea în considerare a temeiului de drept ce fundamentează fiecare dintre cereri. Noțiunea de „litispendență" avută în vedere de art. 21 din Convenția de la Bruxelles *[art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* acoperă situația în care o parte formulează în fața jurisdicției unui stat contractant o cerere privind anularea sau rezoluțiunea unui contract de vânzare internațională, în timp ce o cerere formulată de cealaltă parte, privind executarea aceluiași contract, se află pe rolul unei instanțe a unui alt stat contractant *(Hotărârea din 8 decembrie 1987, 144/86, Gubisch Maschinenfabrik KG împotriva Giulio Palumbo, Repertoriul jurisprudenței, 1987, p. 04861)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 21 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Cu titlu preliminar, având în vedere atât obiectivele urmărite de Convenția de la Bruxelles *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* – recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești – cât și faptul că textul analizat, în loc să se refere la noțiunea de „litispendență", astfel cum este aceasta reglementată în ordinea juridică a statelor contractante, enunță mai multe condiții definitorii ale acesteia, Curtea a stabilit că noțiunile utilizate de art. 21 din Convenția de la Bruxelles *[respectiv de art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie considerate ca autonome (considerentul 11).

Astfel cum a reținut Curtea, în speță, aceleași părți sunt angajate în **două litigii** care se desfășoară în fața unor instanțe din state contractante diferite și care sunt **întemeiate pe aceeași cauză, respectiv pe același raport contractual**. Ca atare,

[1] În concret, nici soluția conexității nu s-ar fi putut reține în speță, în condițiile în care una dintre proceduri (cea referitoare la limitarea răspunderii) a fost închisă ca urmare a neprezentării creanței de către persoana lezată și a restituirii către proprietarul navei a sumei depuse de acesta în vederea limitării răspunderii.

problema care se pune este aceea dacă aceste două litigii au același obiect, în situația în care prima cerere privește executarea contractului, iar cea de-a doua anularea sau rezoluțiunea contractului (considerentul 15).

În speță, **cererea privind executarea contractului are ca finalitate să asigure eficacitatea acestuia, iar cererea privind anularea sau rezoluțiunea contractului urmărește să îl lipsească de orice efect.** În consecință, **forța obligatorie a contractului se află în centrul ambelor litigii.** Dacă acțiunea în anulare sau în rezoluțiune este cea de-a doua formulată, ea poate fi considerată doar un mijloc de apărare împotriva primei acțiuni, luând forma unei acțiuni autonome introduse în fața instanței unui alt stat contractant (considerentul 16).

În aceste condiții, trebuie constatat că **ambele litigii au același obiect**, această ultimă noțiune neputând fi redusă la identitatea formală a celor două acțiuni (considerentul 17).

1.4. Stabilirea identității de părți. Ipoteza în care părțile au o poziție procesuală diferită în cadrul celor două proceduri. Soluția în cazul identității parțiale a părților. Articolul 21 din Convenția de la Bruxelles *[art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, dacă două acțiuni au aceeași cauză și același obiect, iar părțile celei de-a doua acțiuni coincid numai în parte cu cele din prima acțiune formulată într-un alt stat contractant, cea de-a doua instanță sesizată nu este obligată să se desesizeze decât dacă părțile cauzei aflate pe rolul său sunt, de asemenea, părți în acțiunea anterior formulată; textul nu împiedică, însă, continuarea procedurii cu privire la celelalte părți.

Același text trebuie interpretat în sensul că o acțiune prin care se solicită să se constate responsabilitatea pârâtului pentru producerea unui prejudiciu și acesta să fie obligat la plata de daune-interese are aceeași cauză și același obiect cu o acțiune prin care acest pârât solicită să se constate că nu este responsabil pentru producerea prejudiciului *(Hotărârea din 6 decembrie 1994, C-406/92, The owners of the cargo lately laden on board the ship „Tatry" împotriva the owners of the ship „Maciej Rataj", Repertoriul jurisprudenței, 1994, p. I-05439)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 21 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Astfel cum a reținut Curtea, **identitatea de părți trebuie înțeleasă independent de poziția acestora în cadrul celor două proceduri**, reclamantul din prima procedură putând avea calitatea de pârât în cadrul celei de-a doua (considerentul 31).

În ceea ce privește obligația celei de-a doua instanțe de a-și declina competența, aceasta nu există decât în măsura în care părțile procedurii aflate pe rolul său sunt, de asemenea, părți în cadrul procedurii aflate pe rolul primei instanțe sesizate. În cazul unei identități parțiale, textul generează, așadar, un inconvenient, întrucât

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 22 și art. 57 din Convenția de la Bruxelles *[art. 30 și art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru aceste interpretări, a se vedea *infra*, jurisprudența indicată la art. 30 și art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

a doua instanță sesizată va continua să judece cauza cu privire la părțile care nu participă la procedura aflată pe rolul primei instanțe. Acest inconvenient este, totuși, atenuat de prevederile art. 22 din Convenția de la Bruxelles *[art. 30 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* care permit celei de-a doua instanțe sesizate să suspende soluționarea cauzei în cazul în care sunt îndeplinite condițiile conexității (considerentele 34 și 35).

În ceea ce privește noțiunea de „cauză", aceasta cuprinde faptele și norma juridică invocată ca fundament al cererii. Au aceeași cauză o acțiune prin care se solicită să se constate că proprietarul unei nave nu este responsabil de producerea unui prejudiciu cauzat prin avarierea mărfii transportate și o altă acțiune prin care proprietarul mărfii transportate pe respectiva navă solicită să se constate responsabilitatea proprietarului navei pentru avarierea mărfii și obligarea acestuia la plata de daune-interese (considerentele 39-40).

În ceea ce privește noțiunea de „obiect", acesta constă în scopul cererii (considerentul 41). În cazul celor două acțiuni menționate, identitatea de obiect este dată de faptul că ambele privesc existența sau inexistența răspunderii. Solicitarea de daune-interese în cazul uneia dintre acțiuni (aceea care urmărește constarea existenței răspunderii) nu înlătură identitatea de obiect. De altfel, cealaltă acțiune (vizând constatarea inexistenței răspunderii) conține, de o manieră implicită, și o contestare a obligației de a plăti daune-interese (considerentele 43-44).

1.5. Stabilirea identității de părți. Ipoteza în care asiguratul și asigurătorul, părți în câte una dintre proceduri, au interese identice. Articolul 21 din Convenția de la Bruxelles *[art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu este aplicabil în cazul a două acțiuni privind contribuția la avariile comune, una dintre acțiuni fiind formulată de către asigurătorul navei scufundate împotriva proprietarului încărcăturii aflate la bord în momentul naufragiului și a asigurătorului acestuia, iar cea de-a doua fiind formulată de aceștia din urmă împotriva proprietarului navei și a navlositorului, cu excepția cazului în care se stabilește că, în ceea ce privește obiectul celor două litigii, interesele asigurătorului navei, pe de-o parte, și cele ale asiguraților (proprietarul și navlositorul navei), pe de altă parte, sunt identice și nedisociabile *[Hotărârea din 19 mai 1998, C-351/96, Drouot assurances SA împotriva Consolidated metallurgical industries (CMI industrial sites), Protea assurance și Groupement d'intérêt économique (GIE) Réunion européenne, Repertoriul jurisprudenței, 1998, p. I-03075]*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 21 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a avut în vedere următoarea situație de fapt: în anul 1989, CMI a încheiat cu dl Velghe (navlositorul vasului Sequana, al cărui proprietar era dl Walbrecq) un contract privind transportul unei cantități de marfă, cu vasul menționat, din portul Rotterdam (Olanda) în portul francez Garlinghem-Aire-la-Lys, situat pe Rin. La 4 august 1989, Sequana s-a scufundat în apele interioare olandeze,

iar Drouot (asigurătorul vasului) a suportat cheltuielile de ranfluare, ceea ce a permis salvarea încărcăturii. În aceste condiții, la 11 decembrie 1990, Drouot a chemat în judecată, în fața instanței franceze, pe pârâții CMI (proprietarul mărfii) și Protea (asigurătorul acestuia) pentru ca aceștia să fie obligați la plata sumei de 99.485,53 HFL[1], reprezentând contribuția la avariile comune. Pârâții au invocat excepția de litispendență, arătând că, la 31 august 1990, formulaseră o acțiune prin care solicitaseră instanței olandeze de judecată să constate, în contradictoriu cu dl Walbrecq (proprietarul navei) și dl Velghe (navlositorul acesteia), că CMI (proprietarul mărfii) și Protea (asigurătorul acestuia) nu erau ținuți să contribuie la avariile comune. Pentru a interpreta art. 21 din Convenția de la Bruxelles *[art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, Curtea a reamintit că noțiunile utilizate de acesta trebuie interpretate de o manieră autonomă. În acest sens, s-a reținut că scopul urmărit de text este acela de a evita derularea de proceduri paralele în fața unor instanțe din state contractante diferite și contrarietatea de hotărâri ce ar putea rezulta într-o asemenea împrejurare (considerentele 16-17).

Una dintre condițiile impuse de art. 21 din Convenția de la Bruxelles *[art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este, într-adevăr, aceea a **identității de părți**. Trebuie observat, totuși, că, prin raportare la cele două litigii din speță, **interesele asigurătorului și asiguratului pot fi identice,** astfel încât o hotărâre pronunțată contra unuia dintre ei să aibă autoritate de lucru judecat față de celălalt (spre exemplu, atunci când asigurătorul, subrogându-se în drepturile asiguratului, formulează o acțiune sau o apărare în numele asiguratului fără ca acesta să poată influența soarta procesului). **Într-o asemenea situație, asigurătorul și asiguratul trebuie considerați ca fiind una și aceeași parte** din perspectiva aplicării art. 21 din Convenția de la Bruxelles *[art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. În schimb, acest text nu îl va priva pe asigurător sau pe asigurat (atunci când interesele lor sunt divergente) să le valorifice în instanță în contradictoriu cu alte părți interesate (considerentele 19-20).

În speță, în cauza aflată pe rolul instanței olandeze, CMI (proprietarul mărfii) și Protea (asigurătorul acestuia) au solicitat să se constate că dl Walbrecq (proprietarul navei) și dl Velghe (navlositorul acesteia) sunt exclusiv răspunzători de producerea naufragiului. Drouot, în calitate de asigurător al navei, a apreciat că nu este răspunzător pentru culpa asiguraților, neavând așadar niciun interes în legătură cu litigiul derulat în Olanda. Pe de altă parte, în fața instanțelor franceze, Drouot acționează nu ca reprezentant al asiguraților, ci în calitate de participant direct la operațiunile de ranfluare a navei Sequana. Ca atare, interesele asigurătorului Drouot și ale asiguraților dl Walbrecq și dl Velghe (proprietarul și navlositorul vasului) nu par a fi identice și nedisociabile. Rămâne, totuși, ca judecătorul național să verifice în concret acest aspect (considerentele 22-23).

[1] Guldeni olandezi.

2. Procedura litispendenței

2.1. Excluderea din sfera de aplicare a regulamentului și, implicit, a dispozițiilor referitoare la litispendență a procedurilor de recunoaștere și de executare a unor hotărâri pronunțate în state terțe. Convenția de la Bruxelles *[respectiv Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și, în special, art. 21, art. 22 și art. 23 *[respectiv art. 29, art. 30 și art. 31 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu se aplică în cazul procedurilor (sau al unor probleme ce apar în cadrul unor asemenea proceduri) privind recunoașterea și executarea în statele contractante a unor hotărâri pronunțate în materie civilă și comercială în state terțe *(Hotărârea din 20 ianuarie 1994, C-129/92, Owens Bank Ltd împotriva Fulvio Bracco și Bracco Industria Chimica SpA, Repertoriul jurisprudenței, 1994, p. I-00117).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 21, art. 22 și art. 23 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la **art. 29, art. 30 și art. 31 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care textele au un conținut similar.

Curtea a reținut că prevederile Convenției de la Bruxelles *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu sunt aplicabile în cazul procedurilor privind declararea ca executorii a unei hotărâri pronunțate într-un stat terț (considerentul 25). În aceste condiții, nu vor fi aplicabile nici prevederile acestei reglementări referitoare la litispendență sau, după caz, la conexitatea existentă între două acțiuni prin care se urmărește executarea respectivei hotărâri pe teritoriul a două state contractante.

2.2. Inexistența unor condiții referitoare la domiciliul pârâtului pe teritoriul unui stat membru sau la stabilirea competenței primei instanțe pe baza dispozițiilor regulamentului. Obligația celei de-a doua instanțe sesizate de a suspenda soluționarea cauzei, fără a avea prerogativa de a examina ea însăși competența primei instanțe sesizate. *a)* Articolul 21 din Convenția de la Bruxelles *[art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că este aplicabil indiferent de domiciliul părților aflate în litigiu în fața celor două instanțe.

b) Sub rezerva împrejurării că cea de-a doua instanță sesizată ar dispune de o competență exclusivă prevăzută de Convenția de la Bruxelles *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și, în special, de art. 16 al acesteia *[respectiv art. 24 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, art. 21 din convenție *[art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, dacă este contestată competența primei instanțe sesizate, cea de-a doua instanță sesizată este obligată să suspende soluționarea cauzei, fără a putea să examineze ea însăși competența primei instanțe sesizate *(Hotărârea din 27 iunie 1991, C-351/89, Overseas Union Insurance Ltd, Deutsche Ruck Uk Reinsurance Ltd și Pine Top Insurance Company Ltd împotriva New Hampshire Insurance Company, Repertoriul jurisprudenței, 1991, p. I-03317).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 21 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:

a) Spre deosebire de alte prevederi ale Convenției de la Bruxelles *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, **dispoziția analizată nu menționează niciun domiciliu al părților litigante. De asemenea, textul nu prevede nicio diferență între diversele criterii de competență** instituite de acest act normativ. În special, nu este prevăzută nicio derogare pentru ipoteza în care instanța unui stat contractant și-ar stabili competența în temeiul unei legi naționale cu privire la un pârât care nu are domiciliul pe teritoriul unui stat contractant, în conformitate cu prevederile art. 4 din Convenția de la Bruxelles *[art. 6 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 13). Rezultă că prevederile art. 21 din Convenția de la Bruxelles *[art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* sunt aplicabile atât în cazul în care competența instanței este determinată de însăși Convenția de la Bruxelles *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, cât și în cazul în care aceasta decurge din legea unui stat contractant, potrivit art. 4 din Convenția de la Bruxelles *[art. 6 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 14).

Textul analizat urmărește să excludă dintru început, în măsura în care este posibil, o situație precum aceea avută în vedere de art. 27 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, respectiv nerecunoașterea unei hotărâri ca urmare a faptului că ar fi incompatibilă cu o hotărâre pronunțată între aceleași părți în statul solicitat. Pentru atingerea acestui scop, art. 21 din Convenția de la Bruxelles *[art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sens larg, înglobând, în principiu, orice situație de litispendență în fața instanțelor statelor contractante, independent de domiciliul părților (considerentul 16).

b) În cazul în care cea de-a doua instanță sesizată nu beneficiază de o competență exclusivă, singura derogare de la obligația de declinare a competenței instituită de art. 21 din Convenția de la Bruxelles *[art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* constă în suspendarea soluționării cauzei, măsură ce nu poate fi dispusă decât în cazul în care competența primei instanțe sesizate este contestată (considerentul 21). În schimb, această instanță nu ar putea proceda ea însăși la verificarea competenței primei instanțe sesizate (considerentul 25). **Rațiunea pentru care competența primei instanțe nu poate fi verificată de cea de-a doua instanță sesizată este aceea că a doua instanță nu este cu nimic mai bine plasată decât cea dintâi pentru a efectua o asemenea verificare.** Astfel, competența primei instanțe este determinată fie în mod direct de regulile stabilite de Convenția de la Bruxelles *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, reguli ce sunt comune celor două instanțe și, ca atare, pot fi interpretate, cu aceeași autoritate, de oricare dintre ele, fie de legea statului primei instanțe sesizate în temeiul art. 4 din Convenția de la Bruxelles *[art. 6 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, iar în acest caz prima instanță sesizată este incontestabil mai bine plasată pentru a statua cu privire la propria competență (considerentul 23).

2.3. Durata excesivă a procedurii în fața primei instanțe sesizate. Articolul 21 din Convenția de la Bruxelles *[art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*

trebuie interpretat în sensul că nu se poate deroga de la dispozițiile sale în cazul în care, de o manieră generală, durata procedurii în fața jurisdicției statului contractant pe teritoriul căruia își are sediul prima instanță sesizată este excesiv de îndelungată *(Hotărârea din 9 decembrie 2003, C-116/02, Erich Gasser GmbH împotriva MISAT Srl, Repertoriul jurisprudenței, 2003, p. I-14693)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 21 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.
Curtea a reținut că **reglementarea nu conține nicio dispoziție care să permită ca vreunul dintre textele sale să poată fi înlăturat ca urmare a duratei procedurii** derulate în fața instanțelor unor state contractante. În plus, Curtea a reafirmat faptul că întreaga reglementare se întemeiază pe încrederea pe care statele contractante o acordă în mod reciproc sistemelor lor juridice și instituțiilor lor judiciare. Această încredere reciprocă a permis crearea unui sistem obligatoriu de competențe pe care toate jurisdicțiile aflate sub incidența reglementării analizate îl respectă. Reglementarea vizează, astfel, garantarea securității juridice, permițând justițiabililor să prevadă cu suficientă certitudine instanța competentă (considerentele 71-72).

2.4. Momentul stabilirii competenței primei instanțe. Articolul 27 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 29 alin. (3) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, sub rezerva ipotezei în care instanța sesizată ulterior ar dispune de o competență exclusivă în temeiul acestui regulament, competența primei instanțe sesizate trebuie să fie considerată drept stabilită, în sensul acestei dispoziții, în cazul în care instanța menționată nu și-a declinat din oficiu competența și niciuna dintre părți nu a contestat-o înainte sau până la momentul luării de poziție pe care dreptul procedural național o consideră a fi prima apărare pe fond prezentată în fața instanței menționate *(Hotărârea din 27 februarie 2014, C-1/13, Cartier parfums - lunettes SAS și Axa Corporate Solutions Assurances SA împotriva Ziegler France SA și alții, publicată în Repertoriul electronic)*.

---

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a stabilit că o jurisdicție națională poate adresa acesteia o cerere de interpretare a Convenției de la Bruxelles *[sau a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, chiar dacă cererea se fundamentează pe susținerile uneia dintre părți, al căror temei nu a fost încă verificat de către respectiva jurisdicție, în cazul în care aceasta apreciază că, în raport cu particularitățile speței, pronunțarea unei hotărâri preliminare este necesară pentru soluționarea cauzei, iar întrebările adresate Curții sunt pertinente. În acest sens, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată după considerentele Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 (înainte de primul articol). De asemenea, prin această hotărâre, Curtea a stabilit că cea de-a doua instanță sesizată, și a cărei competență este întemeiată pe o clauză de alegere a jurisdicției, este ținută, totuși, să suspende soluționarea cauzei până ce prima instanță sesizată se declară necompetentă, soluție care nu mai este de actualitate sub incidența art. 29 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 (a se vedea *supra*, explicațiile de la art. 29).

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 27 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că sistemul instituit prin Regulamentul nr. 44/2001, astfel cum reiese din cuprinsul art. 24 și art. 27 *[art. 26 și art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, a fost conceput în scopul de a evita ca instanța sesizată ulterior să prelungească durata suspendării judecării cauzei, în condițiile în care competența primei instanțe sesizate nu ar mai putea, în realitate, să fie contestată. Or, un astfel de risc este inexistent în cazul în care, precum în cauza principală, prima instanță sesizată nu și-a declinat competența din oficiu și niciuna dintre părți nu a contestat această competență înainte sau până la momentul luării de poziție pe care dreptul procedural național o consideră a fi prima apărare (considerentele 38 și 39).

În al doilea rând, în ceea ce privește însăși finalitatea Regulamentului nr. 44/2001 *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, trebuie amintit că unul dintre obiectivele acestui regulament, astfel cum reiese din considerentul (15) *[respectiv din considerentul (21) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, este să se reducă la minimum posibilitatea apariției procedurilor concurente și să se evite pronunțarea unor hotărâri ireconciliabile atunci când mai multe instanțe sunt competente să se pronunțe cu privire la același litigiu. În acest scop legiuitorul Uniunii a intenționat să instituie un mecanism clar și eficace de rezolvare a cazurilor de litispendență. Reiese că, pentru a atinge obiectivele amintite, art. 27 din Regulamentul nr. 44/2011 *[art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie să facă obiectul unei interpretări largi (Hotărârea *Overseas Union Insurance și alții*, pct. 16) (considerentul 40).

Or, trebuie să se constate că o interpretare a art. 27 alin. (2) din regulamentul menționat *[art. 29 alin. (3) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* potrivit căreia, pentru a se stabili competența primei instanțe sesizate, în sensul acestei dispoziții, este necesar ca instanța respectivă să fi recunoscut implicit sau explicit competența sa printr-o decizie devenită definitivă, prin faptul că sporește riscul de proceduri paralele, ar priva de orice eficacitate normele prevăzute de acest regulament în vederea rezolvării situațiilor de litispendență (considerentul 41).

Pe de altă parte, astfel cum rezultă din Raportul privind Convenția de la Bruxelles elaborat de P. Jenard (JO 1979, C 59, p. 1) și din jurisprudența Curții referitoare la art. 21 din această convenție, dispoziție care corespunde art. 27 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, **obiectivul normei de litispendență este, de asemenea, evitarea conflictelor negative de competență.** Astfel, această normă a fost introdusă pentru ca părțile să nu fie obligate să înceapă un nou proces dacă, de exemplu, prima instanță sesizată se declară necompetentă (a se vedea Hotărârea *Overseas Union Insurance și alții*, citată anterior, pct. 22) (considerentul 42).

Or, în cazul în care prima instanță sesizată nu și-a declinat din oficiu competența și nu a fost invocată nicio excepție de necompetență în fața sa, declinarea competenței de către instanța sesizată ulterior nu poate avea drept consecință un conflict

negativ de competență, competența primei instanțe sesizate nemaiputând fi pusă în discuție (considerentul 43).

În consecință, trebuie să se considere că atât din economia generală, cât și din finalitatea Regulamentului nr. 44/2001 *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* rezultă că, pentru a se stabili competența primei instanțe sesizate, în sensul art. 27 alin. (2) din acest regulament *[art. 29 alin. (3) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, **este suficient, în cazul în care instanța sesizată ulterior nu dispune de o competență exclusivă în temeiul regulamentului menționat, ca prima instanță sesizată să nu își fi declinat din oficiu competența și ca niciuna dintre părți să nu o fi contestat înainte sau până la momentul luării de poziție pe care dreptul procedural național o consideră a fi prima apărare** (considerentul 44).

2.5. Competența internațională exclusivă potrivit regulamentului a celei de-a doua instanțe sesizate. Inexistența unei obligații a acesteia de a suspenda soluționarea cauzei și de declinare a competenței. Articolul 27 alin. (1) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 29 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, înainte de a suspenda acțiunea în temeiul acestei dispoziții, instanța sesizată ulterior este obligată să examineze dacă, din cauza încălcării competenței exclusive prevăzute la art. 22 pct. 1 din regulamentul menționat *[art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, o eventuală hotărâre pe fond a primei instanțe sesizate nu va fi recunoscută în celelalte state membre, conform art. 35 alin. (1) din acest regulament *[art. 45 alin. (1) lit. (e) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 3 aprilie 2014, C-438/12, Irmengard Weber împotriva Mechthilde Weber, publicată în Repertoriul electronic)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 27 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că **dacă cea de-a doua instanță sesizată este competentă exclusiv** să soluționeze cauza potrivit art. 22 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, o hotărâre pronunțată de prima instanță sesizată nu poate fi recunoscută în statul membru în care se află instanța sesizată ulterior (considerentele 53 și 55).

În aceste condiții, **instanța sesizată ulterior nu mai are, așadar, dreptul de a suspenda acțiunea și nici de a-și declina competența și trebuie să se pronunțe pe fondul cererii cu care este sesizată** pentru a garanta respectarea acestei norme de competență exclusivă. Orice **altă interpretare ar fi contrară obiectivelor** care stau la baza structurii Regulamentului nr. 44/2001 *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Astfel, faptul că, în aplicarea art. 27 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, instanța sesizată ulterior, care are competența exclusivă potrivit art. 22 pct. 1 din acest regulament *[art. 24 pct. 1 din*

[1] Prin aceeași hotărâre a fost interpretat și art. 5 pct. 3 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru această interpretare, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată la art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.], suspendă acțiunea până în momentul în care se stabilește competența primei instanțe sesizate și, dacă este cazul, își declină competența în favoarea acesteia din urmă nu ar răspunde imperativului de bună administrare a justiției. Pe de altă parte, ar fi compromis obiectivul menționat la art. 27 din acest regulament *[art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, și anume **evitarea nerecunoașterii unei hotărâri din cauza incompatibilității sale cu o hotărâre pronunțată între aceleași părți în statul solicitat**, în contextul specific în care instanța sesizată ulterior are competență exclusivă în temeiul art. 22 pct. 1 din regulamentul respectiv *[art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 56-59).

Articolul 30. (1) În cazul în care acțiuni conexe sunt pendinte înaintea unor instanțe din state membre diferite, instanța sesizată ulterior poate suspenda judecata.
(2) Dacă acțiunea înaintea primei instanțe sesizate este pendinte în primă instanță, orice altă instanță sesizată ulterior poate, de asemenea, la cererea uneia dintre părți, să își decline competența, dacă prima instanță sesizată are competență în acțiunile în cauză și dacă legislația sa permite conexarea acestor acțiuni.
(3) În înțelesul prezentului articol, sunt considerate conexe acele acțiuni care sunt atât de strâns legate între ele încât este oportună instrumentarea și judecarea lor în același timp pentru a se evita riscul pronunțării unor hotărâri ireconciliabile în cazul judecării separate a cauzelor.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 28 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 22 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

1. Funcție. Întocmai ca și litispendența, conexitatea are ca finalitate evitarea unor proceduri concurente derulate în fața unor instanțe din state membre diferite și având vocația de a conduce la pronunțarea unor hotărâri ireconciliabile. **Noțiunea de „ireconciliabilitate"** este înțeleasă într-un sens larg [spre deosebire de cea cuprinsă în art. 45 alin. (1) lit. (c) și (d) din regulament], incluzând *toate situațiile în care există riscul unei contrarietăți a soluțiilor ce ar fi pronunțate în cazul judecării separate, chiar dacă dispozitivele celor două hotărâri nu s-ar exclude reciproc.*

2. Mecanism. Textul preia, într-o formulare identică, prevederile art. 28 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001. Potrivit art. 30 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, conexitatea reprezintă:

– o cauză de *suspendare facultativă a soluționării pricinii de către cea de-a doua instanță sesizată*, până la stabilirea competenței primei instanțe;

– o cauză de *declinare facultativă a competenței de soluționare a pricinii către prima instanță sesizată*, după ce aceasta din urmă și-a stabilit competența, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 30 alin. (2) din regulament.

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Conținutul noțiunii de „hotărâri ireconciliabile". Cerința contrarietății soluțiilor, fără ca acestea să se excludă în mod necesar. Articolul 22 din Convenția de la Bruxelles *[art. 30 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, pentru a exista conexitate între o acțiune formulată, într-un stat contractant, de un grup de proprietari de mărfuri împotriva proprietarului unei nave, în vederea reparării prejudiciului cauzat unei părți din marfa transportată în temeiul unor contracte distincte, dar identice, și o acțiune în daune formulată, în alt stat contractant, împotriva aceluiași proprietar de navă, de către alți proprietari de mărfuri transportate, de asemenea, în temeiul unor contracte distincte, dar identice cu acelea încheiate între primii proprietari de mărfuri și proprietarul navei, este suficient ca instrumentarea și judecarea separată să prezinte riscul unei contrarietăți de hotărâri, fără a fi necesar să existe riscul de a se ajunge la consecințe juridice excluzându-se reciproc *(Hotărârea din 6 decembrie 1994, C-406/92, The owners of the cargo lately laden on board the ship „Tatry" împotriva the owners of the ship „Maciej Rataj", Repertoriul jurisprudenței, 1994, p. I-05439)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 22 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la **art. 30 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Astfel cum a reținut Curtea, pentru a satisface obiectivul unei bune administrări a justiției, **interpretarea noțiunii de „conexitate" trebuie să fie una largă**, cuprinzând **toate cazurile în care există riscul unei contrarietăți de soluții, chiar dacă hotărârile pot fi executate separat și consecințele juridice pe care le produc nu se exclud reciproc** (considerentul 53).

Noțiunea „ireconciliabile" are, așadar, în textul analizat, un **alt sens decât** în art. 27 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 55 și 57).

2. Condiția existenței a două cereri înregistrate pe rolul unor instanțe din state membre diferite. Articolul 22 din Convenția de la Bruxelles *[art. 30 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este aplicabil numai atunci când cereri conexe sunt formulate în fața instanțelor din două sau mai multe state contractante

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 21 și art. 57 din Convenția de la Bruxelles *[art. 29 și art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru aceste interpretări, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată la art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 și *infra*, jurisprudența indicată la art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

(Hotărârea din 24 iunie 1981, 150/80, Elefanten Schuh GmbH împotriva Pierre Jacqmain, Repertoriul jurisprudenței, 1981, p. 01671)[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 22 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 30 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că art. 22 din Convenția de la Bruxelles *[art. 30 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* reglementează situația **cererilor conexe cu privire la care sunt sesizate jurisdicțiile unor state membre diferite. Finalitatea textului nu este una atributivă de competență.** În concret, acesta nu stabilește competența unei instanțe a unui stat contractant de a statua cu privire la o cerere care este conexă unei alte cereri cu privire la care această instanță a fost sesizată în aplicarea prevederilor convenției *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*[2] (considerentul 19).

Articolul 31. (1) Dacă acțiunile intră în competența exclusivă a mai multor instanțe, orice instanță, alta decât cea care a fost sesizată inițial, își declină competența în favoarea acesteia din urmă.

(2) Fără a se aduce atingere articolului 26, atunci când este sesizată o instanță dintr-un stat membru căreia o convenție menționată la articolul 25 îi conferă competență exclusivă, orice instanță dintr-un alt stat membru suspendă acțiunea până când instanța sesizată pe baza convenției stabilește că nu este competentă în temeiul convenției.

(3) În cazul în care instanța desemnată în convenție și-a stabilit competența în conformitate cu convenția, orice instanță dintr-un alt stat membru își declină competența în favoarea acesteia.

(4) Alineatele (2) și (3) nu se aplică materiilor menționate în secțiunile 3, 4 sau 5 în cazul în care reclamantul este deținătorul poliței de asigurare, asiguratul, beneficiarul unui contract de asigurare sau partea vătămată, consumatorul sau angajatul, iar convenția nu este valabilă în temeiul unei dispoziții din respectivele secțiuni.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 29 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 23 din Convenția de la Bruxelles.

---

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și prevederile art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, respectiv dispozițiile art. 18 din Convenția de la Bruxelles *[art. 26 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. A se vedea, în acest sens, *supra*, jurisprudența indicată la art. 25 și art. 26 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

[2] Textul are, așadar, ca premisă situația în care cererile au fost deja formulate în fața unor instanțe din state membre diferite, iar uneia dintre aceste instanțe i se invocă existența conexității. În schimb, textul nu permite ca o instanță, competentă să soluționeze o anumită cerere, să își extindă competența, anticipat, cu privire la o altă cerere, care ar fi în relație de conexitate cu cea dintâi, dar care nu a fost, încă, introdusă la instanța competentă dintr-un alt stat membru.

EXPLICAȚII

Textul preia prevederile art. 29 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, pe care le completează.

Dispoziția legală reglementează o regulă și o excepție.

Regula o constituie **declinarea obligatorie de competență în favoarea primei instanțe sesizate**, în cazul sesizării mai multor instanțe exclusiv competente potrivit Regulamentului (UE) nr. 1215/2015.

Prin **excepție**, declinarea de competență **nu va opera în favoarea primei instanțe sesizate în cazul în care părțile au ales competența exclusivă a unei instanțe (în temeiul art. 25), iar prima instanță sesizată este o altă instanță decât cea aleasă (fără ca pârâtul să fi acceptat în mod tacit competența acestei instanțe, în conformitate cu prevederile art. 26)**. O soluție contrară ar putea conduce la o paralizare a efectelor convenției de alegere a competenței prin simpla manifestare de voință a reclamantului de a sesiza o altă instanță [a se vedea și considerentul (22) din Preambulul Regulamentului (UE) nr. 1215/2012][1]. Pentru a se preîntâmpina un asemenea efect, potrivit art. 31 alin. (2) și (3) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, obligațiile de suspendare a soluționării cauzei și de declinare a competenței vor reveni **primei instanțe sesizate**, iar nu celei de-a doua (a cărei competență se întemeiază pe convenția de alegere a jurisdicției)[2].

În cazul în care convenția de alegere a competenței vizează una dintre materiile în care Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 acordă o protecție sporită părții mai slabe (respectiv **în cazul litigiilor derivând din contracte de asigurare, din contracte încheiate de către consumatori sau din contracte de muncă**), pentru declinarea obligatorie de competență este necesar ca menționata convenție de alegere a competenței să fie valabilă din perspectiva condițiilor restrictive impuse de art. 15, art. 19 sau art. 23 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, după caz. Rezultă, așadar, că, în situația în care cea de-a doua instanță este sesizată în temeiul unei convenții de alegere a competenței exclusive de a soluționa un litigiu derivând dintr-un contract de asigurare, a unui contract încheiat de către consumatori sau a unui contract de muncă, excepția de la regulă vizează, în realitate, două aspecte:

– pe de-o parte, direcția de declinare a competenței, întotdeauna către instanța aleasă, indiferent dacă este sesizată prima sau ultima;

---

[1] Instanța aleasă de către părți ar trebui să suspende soluționarea cauzei până când prima instanță sesizată și-ar stabili competența. Aceasta din urmă ar putea constata nulitatea convenției de alegere a competenței și propria competență potrivit regulilor obiective stabilite de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012. În acest caz, instanța aleasă de către părți ar fi obligată să își decline competența în favoarea primei instanțe sesizate.

[2] Sub imperiul Convenției de la Bruxelles *[și al Regulamentului (CE) nr. 44/2001, care a preluat soluția consacrată de aceasta – n.n.]*, CJUE a statuat că *cea de-a doua instanță sesizată*, a cărei competență este întemeiată pe o clauză de alegere a jurisdicției, este ținută, totuși, *să suspende soluționarea cauzei până ce prima instanță sesizată se declară necompetentă* (Hotărârea din 9 decembrie 2003, C-116/02, *Erich Gasser GmbH împotriva MISAT Srl*, Repertoriul jurisprudenței, 2003, p. I-14693, dispozitiv).

– pe de altă parte, posibilitatea de a controla competența instanței alese de către cealaltă instanță sesizată, prin stabilirea valabilității convenției de alegere a competenței exclusive, soluție neagreată în general de regulament[1].

Articolul 32. (1) În înțelesul prezentei secțiuni, se consideră că o instanță este sesizată:
(a) la data la care actul de sesizare a instanței sau un alt act echivalent a fost depus în instanță, cu condiția ca reclamantul să fi întreprins măsurile necesare pentru ca actul să fie notificat sau comunicat pârâtului; sau
(b) în cazul în care actul trebuie notificat sau comunicat înainte de [a] fi depus la instanță, la data primirii acestuia de către autoritatea responsabilă pentru notificare sau comunicare, cu condiția ca reclamantul să nu fi neglijat în continuare să ia măsurile pe care era obligat să le ia pentru ca actul să fie depus la instanță.
Autoritatea responsabilă de notificarea sau comunicarea menționată la litera (b) este prima autoritate care primește documentele în acest sens.
(2) Instanța sau autoritatea responsabilă cu notificarea sau comunicarea menționate la alineatul (1) notează data depunerii actului de sesizare a instanței sau a actului echivalent sau, respectiv, data primirii actelor care trebuie notificate sau comunicate.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 30 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ text fără corespondent în Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o reglementare identică, prevederile art. 30 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, aducându-le, însă, unele completări necesare evitării oricărei incertitudini cu privire la determinarea primei instanțe sesizate.

În primul rând, este definită **noțiunea de „autoritate responsabilă"** pentru notificarea sau comunicarea actului de sesizare a instanței sau a actului echivalent, atunci când legea impune parcurgerea unei proceduri de notificare sau de comunicare

[1] Astfel cum s-a reținut în jurisprudența CJUE, respingerea, ca regulă, a controlului competenței unei instanțe de către o instanță dintr-un alt stat are la bază încrederea pe care statele contractante o acordă în mod reciproc sistemelor lor juridice și instituțiilor lor judiciare. Această încredere a permis crearea unui sistem obligatoriu de competențe, pe care toate jurisdicțiile aflate sub incidența Convenției de la Bruxelles *[și a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* sunt ținute să îl respecte. Încrederea reciprocă presupune ca regulile de competență, comune jurisdicțiilor din toate statele contractante, să poată fi interpretate și aplicate cu aceeași autoritate de fiecare dintre respectivele jurisdicții. Cu foarte puține excepții, nu este permis controlul competenței unei instanțe de către instanța unui alt stat contractant [Hotărârea din 27 aprilie 2004, C-159/02, *Gregory Paul Turner împotriva Felix Fareed Ismail Grovit, Harada Ltd și Changepoint SA*, Repertoriul jurisprudenței, 2004, p. I-03565, considerentele 24-27; hotărârea este citată în prezenta lucrare în jurisprudența ce însoțește Preambulul Regulamentului (UE) nr. 1215/2012].

înaintea înregistrării actului la instanță. În sensul art. 32 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, autoritatea responsabilă este *prima autoritate care primește documentele în vederea notificării sau comunicării către pârât (executorul judecătoresc, serviciul poștal etc.)*.

În al doilea rând, alin. (2) nou-introdus statuează, în mod expres, obligația instanței sau a autorității responsabile, după caz, de **a nota data de referință pe baza căreia se stabilește prima instanță sesizată**, respectiv data la care a fost primit actul de sesizare a instanței sau actul echivalent ori, după caz, actul care trebuie notificat sau comunicat.

Articolul 33. (1) În cazul în care competența se întemeiază pe articolul 4 sau pe articolele 7, 8 sau 9 și în cazul în care o acțiune este pendinte în fața unei instanțe dintr-un stat terț în momentul în care o instanță dintr-un stat membru este sesizată cu o acțiune cu același obiect, aceeași cauză și aceleași părți ca acțiunea din instanța din statul terț, instanța din statul membru poate suspenda acțiunea dacă:
(a) se preconizează că instanța din statul terț va pronunța o hotărâre care va putea fi recunoscută și, dacă este cazul, executată în statul membru respectiv; și
(b) instanța din statul membru constată că o suspendare este necesară pentru buna administrare a justiției.
(2) Instanța din statul membru poate continua acțiunea în orice moment dacă:
(a) acțiunea în fața instanței statului terț este suspendată sau întreruptă;
(b) instanța din statul membru consideră că este puțin probabil ca acțiunea în fața instanței statului terț să se încheie într-un interval rezonabil; sau
(c) continuarea acțiunii este necesară pentru buna administrare a justiției.
(3) Instanța din statul membru încheie procedurile dacă acțiunea în fața instanței statului terț s-a încheiat și a dus la pronunțarea unei hotărâri care poate fi recunoscută și, dacă este cazul, executată în statul membru respectiv.
(4) Instanța din statul membru aplică prezentul articol la cererea uneia dintre părți sau, dacă acest lucru este posibil în temeiul dreptului național, din oficiu.

CORESPONDENȚĂ: ▶ text nou-introdus, fără corespondent în Regulamentul (CE) nr. 44/2001 sau în Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Spre deosebire de art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, care vizează ipoteza sesizării a două (sau mai multe) instanțe aparținând unor state membre diferite cu o acțiune având aceleași părți, același obiect și aceeași cauză, prezentul articol reglementează **litispendența în cazul în care prima instanță sesizată este instanța unui stat terț**. Scopul reglementării îl constituie o bună administrare a justiției, precum și evitarea pronunțării mai multor hotărâri cu privire la un litigiu

purtând între aceleași părți, având același obiect și aceeași cauză, în condițiile în care este posibil ca hotărârea pronunțată în statul terț să întrunească cerințele pentru a fi recunoscută și executată în statul membru a cărui instanță a fost, de asemenea, sesizată după sesizarea instanței statului terț.

Potrivit mecanismului configurat prin art. 33 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, litispendența reprezintă:

– *o cauză de suspendare facultativă a soluționării pricinii de către instanța din statul membru* (cea de-a doua instanță sesizată),

iar, în ipoteza finalizării procedurii derulate în fața instanței statului terț prin pronunțarea unei hotărâri susceptibile de recunoaștere și executare (după caz),

– *o cauză de încheiere obligatorie a procedurii de judecată de către instanța din statul membru* (cea de-a doua instanță sesizată).

Pentru a dispune cu privire la **suspendarea soluționării pricinii**, instanța va avea în vedere probabilitatea pronunțării unei hotărâri susceptibile de a fi recunoscute și executate în statul celei de-a doua instanțe sesizate, precum și imperativul unei bune administrări a justiției. Unele criterii ce pot fi avute în vedere de către instanță pentru a aprecia dacă soluția suspendării soluționării pricinii slujește unei bune administrări a justiției sunt evidențiate în considerentul (24) din Preambulul Regulamentului (UE) nr. 1215/2014, respectiv: *a)* legătura dintre elementele de fapt ale cazului, părți și statul terț în cauză, *b)* etapa la care a ajuns procedura în statul terț la momentul sesizării instanței statului membru și probabilitatea ca prima instanță sesizată să se pronunțe într-un interval de timp rezonabil, *c)* posibilitatea ca instanța statului terț să aibă o competență exclusivă de soluționare a cauzei[1]. Suspendarea încetează dacă acțiunea introdusă la instanța statului terț este suspendată sau întreruptă sau are o probabilitate scăzută de a se soluționa într-un interval de timp rezonabil ori dacă instanța statului membru apreciază că măsura este necesară pentru o bună administrare a justiției.

În cazul în care procedura derulată în fața instanței statului terț se finalizează prin pronunțarea unei hotărâri susceptibile de recunoaștere (și executare, după caz) în statul membru al celei de-a doua instanțe sesizate, **această ultimă instanță va încheia procedura a cărei suspendare fusese dispusă** [art. 33 alin. (3) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012]. Pe planul dreptului procesual civil român, această măsură se va

[1] Criteriul de apreciere a posibilei competențe exclusive a instanței statului terț este cel folosit pentru determinarea competenței exclusive a instanțelor unui stat membru. Un exemplu de aplicare a acestui criteriu este acela în care o instanță a unui stat membru, pe teritoriul căruia se află domiciliul pârâtului, a fost sesizată, în temeiul art. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, cu o acțiune în revendicare a unui imobil situat pe teritoriul unui stat terț, iar anterior fusese sesizată cu soluționarea aceleiași cauze o instanță din statul terț pe teritoriul căruia este situat imobilul. În situația descrisă, instanța statului membru (cea de-a doua instanță sesizată) ar putea suspenda soluționarea cauzei, apreciind cu privire la posibila competență exclusivă a instanței statului terț (prima instanță sesizată). Raționamentul ar fi acela că, într-o ipoteză de tipul celei menționate, dacă imobilul ar fi fost situat pe teritoriul unui stat membru, competența exclusivă a instanțelor respectivului stat de a soluționa o acțiune în revendicare ar fi fost atrasă de prevederile art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

concretiza într-o **hotărâre de respingere a cererii de chemare în judecată** potrivit art. 1076 alin. (1) teza finală C. proc. civ. Aplicarea în speță a prevederilor art. 1076 alin. (1) teza finală C. proc. civ. nu este interzisă de art. 1065 C. proc. civ.[1], întrucât dreptul Uniunii Europene reglementează numai efectul litispendenței, nu și mijlocul procesual prin care acesta urmează a fi atins. Întrucât respingerea nu este o consecință a aprecierii fondului pretențiilor deduse judecății, ci a pronunțării unei hotărâri străine susceptibile de recunoaștere (și executare, după caz) pe teritoriul României, apreciem că **acțiunea va fi respinsă ca inadmisibilă**.

Articolul 34. (1) În cazul în care competența se întemeiază pe articolul 4 sau pe articolele 7, 8 sau 9 şi o acțiune este pendinte înaintea unei instanțe dintr-un stat terț la momentul sesizării unei instanțe dintr-un stat membru cu privire la o acțiune conexă acțiunii din instanța din statul terț, instanța din statul membru poate suspenda acțiunea dacă:
(a) este oportună instrumentarea şi judecarea acțiunilor conexe împreună, pentru a se evita riscul pronunțării unor hotărâri ireconciliabile în cazul judecării separate a acțiunilor;
(b) se preconizează că instanța din statul terț va pronunța o hotărâre care poate fi recunoscută şi, dacă este cazul, executată în statul membru respectiv; şi
(c) instanța din statul membru consideră că suspendarea este necesară pentru buna administrare a justiției.
(2) Instanța din statul membru poate continua judecarea acțiunii în orice moment dacă:
(a) instanța din statul membru consideră că nu mai există riscul pronunțării unor hotărâri ireconciliabile;
(b) acțiunea în fața instanței din statul terț a fost suspendată sau întreruptă;
(c) instanța din statul membru consideră că este puțin probabil ca acțiunea în fața instanței din statul terț să se încheie într-un interval rezonabil; sau
(d) continuarea acțiunii este necesară pentru buna administrare a justiției.
(3) Instanța din statul membru poate încheia procedurile dacă acțiunea în fața instanței din statul terț s-a încheiat şi are drept rezultat pronunțarea unei hotărâri care poate fi recunoscută şi, dacă este cazul, executată în statul membru respectiv.
(4) Instanța din statul membru aplică prezentul articol la cererea uneia dintre părți sau, dacă acest lucru este posibil în temeiul dreptului național, din oficiu.

CORESPONDENȚĂ: ▶ text nou-introdus, fără corespondent în Regulamentul (CE) nr. 44/2001 sau în Convenția de la Bruxelles.

[1] Potrivit art. 1065 C. proc. civ., „dispozițiile prezentei cărți se aplică proceselor de drept privat cu elemente de extraneitate în măsura în care prin tratatele internaționale la care România este parte, prin dreptul Uniunii Europene sau prin legi speciale nu se prevede altfel".

EXPLICAȚII

Spre deosebire de art. 30 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, care vizează ipoteza sesizării cu acțiuni conexe a două (sau mai multe) instanțe aparținând unor state membre diferite, prezentul articol reglementează **conexitatea în cazul în care prima instanță sesizată este instanța unui stat terț.** Scopul reglementării îl constituie o bună administrare a justiției, precum și evitarea pronunțării unor hotărâri ireconciliabile, în condițiile în care este posibil ca hotărârea pronunțată în statul terț să întrunească cerințele pentru a fi recunoscută și executată în statul membru a cărui instanță a fost, de asemenea, sesizată după sesizarea instanței statului terț.

Potrivit mecanismului configurat prin art. 34 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, conexitatea reprezintă:

– o cauză de suspendare facultativă a soluționării pricinii de către instanța din statul membru (cea de-a doua instanță sesizată),

iar, în ipoteza finalizării procedurii derulate în fața instanței statului terț prin pronunțarea unei hotărâri susceptibile de recunoaștere și executare (după caz),

– o cauză de încheiere facultativă a procedurii de judecată de către instanța din statul membru (cea de-a doua instanță sesizată).

Pentru a dispune cu privire la **suspendarea soluționării pricinii**, instanța va avea în vedere: oportunitatea instrumentării și judecării acțiunilor conexe împreună (pentru a se evita riscul pronunțării unor hotărâri ireconciliabile în cazul judecării separate), probabilitatea pronunțării unei hotărâri susceptibile de a fi recunoscute și executate în statul celei de-a doua instanțe sesizate, precum și imperativul unei bune administrări a justiției. Unele criterii ce pot fi avute în vedere de către instanță pentru a aprecia dacă soluția suspendării soluționării pricinii slujește unei bune administrări a justiției sunt evidențiate în considerentul (24) din Preambulul Regulamentului (UE) nr. 1215/2014, respectiv: *a)* legătura dintre elementele de fapt ale cazului, părți și statul terț în cauză, *b)* etapa la care a ajuns procedura în statul terț la momentul sesizării instanței statului membru și probabilitatea ca prima instanță sesizată să se pronunțe într-un interval de timp rezonabil, *c)* posibilitatea ca instanța statului terț să aibă o competență exclusivă de soluționare a unei cauze conexe celei cu care instanța statului membru a fost sesizată. Suspendarea încetează dacă nu mai există riscul pronunțării unor hotărâri ireconciliabile, dacă acțiunea introdusă la instanța statului terț este suspendată sau întreruptă sau are o probabilitate scăzută de soluționare într-un interval de timp rezonabil ori dacă instanța statului membru apreciază că măsura este necesară pentru o bună administrare a justiției.

În cazul în care procedura derulată în fața instanței statului terț se finalizează prin pronunțarea unei hotărâri susceptibile de recunoaștere (și executare, după caz) în statul membru al celei de-a doua instanțe sesizate, **această ultimă instanță poate încheia procedura a cărei suspendare fusese dispusă** [art. 34 alin. (3) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012]. **Caracterul facultativ** al acestei măsuri (spre

deosebire de caracterul său obligatoriu în cazul litispendenței) este determinat de împrejurarea că, în cazul conexității, va trebui ca instanța să aprecieze dacă prin hotărârea pronunțată în statul terț a fost soluționată și cererea cu care instanța statului membru a fost sesizată[1] (cerință îndeplinită, prin ipoteză, în cazul litispendenței). Pe planul dreptului procesual civil român, apreciem că această măsură se va concretiza într-o **hotărâre de respingere ca inadmisibilă a cererii de chemare în judecată.**

Secțiunea 10. Măsuri provizorii și de conservare

Articolul 35. Măsurile provizorii şi de conservare prevăzute de legislația unui stat membru pot fi solicitate instanțelor statului membru în cauză chiar dacă o instanță dintr-un alt stat membru are competența să judece cauza pe fond.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 31 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 24 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia prevederile art. 31 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, reglementând **o prorogare de competență în materia măsurilor provizorii sau de conservare (prevăzute de legea instanței sesizate)**, chiar dacă instanța altui stat membru este competentă să soluționeze fondul. Rațiunea acestei prorogări legale de competență este de a facilita dispunerea unor măsuri, prin ipoteză, urgente (așa cum sunt măsurile provizorii și de conservare).

Deși la o primă abordare, actualul text pare să fi preluat într-o formulare similară vechea reglementare[2], apreciem că, în realitate, art. 35 din Regulamentul nr. 1215/2012 marchează o schimbare de optică în ceea ce privește competența de a dispune măsuri provizorii sau de conservare. Astfel, în ceea ce privește competența instanțelor unui alt stat membru de a soluționa fondul, nu se mai reține condiția ca aceasta să fie întemeiată pe prevederile regulamentului. Rezultă că, **indiferent de fundamentul competenței instanțelor unui stat membru (respectiv prezentul regulament sau o altă reglementare, inclusiv dreptul național)**, o instanță dintr-un alt stat membru, căreia i se solicită adoptarea de măsuri provizorii sau de conservare,

[1] Întrucât instanțele din cele două state au fost sesizate cu două cereri conexe, iar nu cu aceeași cerere, pentru ca instanța din statul membru să dispună încheierea procedurii, este necesar să fi operat *o prorogare de competență a instanței statului terț de a soluționa și cererea cu care instanța statului membru fusese învestită*. În schimb, dacă instanța statului terț nu a soluționat, prin prorogare de competență, și cererea cu care instanța statului membru a fost sesizată, atunci nu există nicio rațiune pentru care aceasta din urmă ar încheia procedura.

[2] Potrivit art. 31 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, „măsurile provizorii și de conservare prevăzute de legislația unui stat membru pot fi solicitate instanțelor statului în cauză chiar dacă, *în temeiul prezentului regulament* (s.n.), o instanță dintr-un alt stat membru este competentă să judece cauza pe fond".

va fi îndreptățită să dispună orice asemenea măsuri prevăzute de dreptul național (dreptul forului).

Din această perspectivă, art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 devine un temei al competenței de a dispune măsuri provizorii și de conservare, **chiar dacă obiectul litigiului este exclus din sfera de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012** [potrivit art. 1 alin. (2) sau potrivit art. 6], întrucât numai în asemenea situații instanțele unui stat membru își vor putea stabili competența de a soluționa litigiul pe fond potrivit unei alte reglementări.

Pe planul conținutului măsurilor provizorii și de conservare, art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 determină, de asemenea, o schimbare de optică. Astfel, în mod tradițional, CJUE a apreciat că apartenența acestor măsuri la domeniul de aplicare al regulamentului nu este determinată de natura lor proprie, ci de natura drepturilor a căror protecție o asigură[1]. Apreciem că, în prezent, această interpretare nu mai este de actualitate, câtă vreme art. 35 permite dispunerea unor asemenea măsuri inclusiv în ipotezele în care competența de a soluționa litigiul pe fond nu se stabilește potrivit regulamentului (adică materia la care se referă dreptul litigios este exceptată din domeniul de aplicare al regulamentului).

În concluzie, apreciem că, în noua reglementare, scopul art. 35 este acela de a stabili **o competență a instanțelor membre de a dispune măsuri provizorii și asigurătorii permise de dreptul național, indiferent dacă dreptul a cărui protecție se asigură se include sau nu în sfera de aplicare a regulamentului**. Justificarea acestei soluții este aceea a caracterului urgent și, prin ipoteză, provizoriu al acestor măsuri, precum și utilitatea lor pentru părți și pentru judecătorul fondului.

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Justificarea competenței. Existența unei strânse legături între obiectul măsurilor solicitate și instanța sesizată. Sfera noțiunii de „măsuri provizorii și de conservare". Plata cu titlu provizoriu a unei contraprestații contractuale. Articolul 24 din Convenția de la Bruxelles *[art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că aplicarea acestuia este condiționată de existența unei legături reale între obiectul acestei măsuri și competența teritorială a statului contractant al instanței sesizate.

Plata cu titlu provizoriu a unei contraprestații contractuale nu constituie o măsură provizorie în sensul art. 24 din Convenția de la Bruxelles *[art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* decât dacă, pe de-o parte, restituirea către pârât a sumei plătite este garantată în ipoteza în care reclamantului i se respinge acțiunea pe fond, iar, pe de altă parte, măsura solicitată nu poartă decât asupra bunurilor pârâtului care se situează sau ar trebui să se situeze în sfera de competență teritorială a instanței sesizate *(Hotărârea din 17 noiembrie 1998, C-391/95, Van Uden*

[1] Hotărârea din 17 noiembrie 1998, C-391/95, *Van Uden Maritime BV împotriva Kommanditgesellschaft in Firma Deco-Line ș.a.*, Repertoriul jurisprudenței, 1998, p. I-07091, considerentul 33 și urm.

Maritime BV împotriva Kommanditgesellschaft in Firma Deco-Line ș.a., Repertoriul jurisprudenței, 1998, p. I-07091)[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 24 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la **art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

În speță, între părți s-a încheiat un contract prin care una dintre acestea punea la dispoziția celeilalte, în schimbul unui tarif, un spațiu pentru încărcarea navelor. În condițiile neachitării tarifului convenit, creditorul a introdus în fața instanței unui stat contractant o cerere privind obligarea debitorului, cu titlu provizoriu, la plata sumei datorate, deși în contract era prevăzută o clauză de arbitraj.

Sub aspectul conținutului lor, prin „măsuri provizorii și de conservare" trebuie să se înțeleagă acele măsuri care sunt **destinate să protejeze drepturi a căror recunoaștere este solicitată judecătorului fondului** (considerentul 37). Instanța cea mai în măsură să acorde sau să refuze măsurile solicitate ori să prescrie condițiile

---

[1] Prin aceeași hotărâre, CJUE stabilise, de asemenea, că, „în măsura în care obiectul unei cereri privind acordarea unor măsuri provizorii aparține domeniului material de aplicare al Convenției de la Bruxelles *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, art. 24 din această convenție *[respectiv art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este susceptibil de a constitui temeiul competenței unei instanțe de a adopta măsuri provizorii, chiar dacă o procedură a fost/ar putea fi declanșată pe fondul cauzei și chiar dacă o asemenea procedură s-ar derula înaintea unei instanțe de arbitraj".

Soluția menționată a fost fundamentată pe următoarele argumente: art. 24 din Convenția de la Bruxelles *[art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu poate fi invocat pentru a aduce în sfera de aplicare a unei reglementări măsuri provizorii sau de conservare referitoare la materii excluse din domeniul său de incidență (considerentul 30). Astfel, potrivit art. 1 alin. (2) pct. 4 din Convenția de la Bruxelles *[art. 1 alin. (2) lit. (d) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, arbitrajul a fost exclus, ca materie, în ansamblul său, din sfera de aplicare a reglementării menționate. Ca atare, aceasta nu va fi aplicabilă hotărârilor judecătorești privind validitatea sau nulitatea unui compromis de arbitraj și nici procedurilor sau hotărârilor privind anularea, modificarea, recunoașterea sau executarea sentințelor arbitrale. De asemenea, sunt excluse din sfera de aplicare a reglementării măsurile care au ca scop să permită derularea arbitrajului, precum cele care privesc desemnarea sau recuzarea arbitrilor, determinarea locului arbitrajului sau prorogarea termenului fixat pentru pronunțarea sentinței (considerentele 31-32). În ceea ce privește măsurile provizorii, acestea nu au ca scop, în principiu, derularea procedurii arbitrale, ci sunt adoptate, în paralel cu aceasta, fiind destinate să o susțină. Obiectul măsurilor provizorii nu vizează, așadar, arbitrajul ca materie, ci protecția unor drepturi foarte variate. Apartenența măsurilor provizorii la domeniul de aplicare al Convenției de la Bruxelles *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu este determinată de natura lor proprie, ci de natura drepturilor a căror protecție o asigură (considerentul 33). Ca atare, atunci când, așa cum este cazul în speță, obiectul cererii de instituire a unor măsuri provizorii privește o chestiune ce ține de domeniul de aplicare material al Convenției de la Bruxelles *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, această reglementare este aplicabilă, iar art. 24 din această convenție *[respectiv art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este susceptibil de a constitui temeiul competenței unei instanțe de a adopta măsuri provizorii, chiar dacă o procedură a fost/ar putea fi declanșată pe fondul cauzei și chiar dacă o asemenea procedură s-ar derula înaintea unei instanțe de arbitraj (considerentul 34).

În prezent, în raport cu cele arătate mai sus (a se vedea explicațiile de la art. 35), apreciem că această distincție nu se mai impune, *instanța unui stat membru fiind competentă să dispună orice măsuri cu caracter provizoriu sau de conservare, dacă instanța unui alt stat membru este competentă să soluționeze fondul litigiului, indiferent de temeiul acestei competențe* (deci indiferent dacă obiectul litigiului intră sau nu în domeniul de aplicare al regulamentului).

pe care solicitantul va trebui să le respecte pentru a garanta caracterul provizoriu al măsurilor dispuse este instanța de la locul situării bunurilor ce vor forma obiectul acestor măsuri (considerentul 39). Rezultă, așadar, că **între obiectul măsurilor solicitate și instanța competentă din punct de vedere teritorial trebuie să existe o legătură suficient de strânsă** și că **această instanță trebuie să impună condiții sau modalități care să garanteze caracterul provizoriu sau de conservare al măsurilor impuse** (considerentele 40-41).

În ceea ce privește natura de măsură provizorie a plății solicitate în speță, Curtea a reținut că respectiva măsură este susceptibilă să se substituie unei decizii pronunțate pe fond, deturnând mecanismul de determinare a competenței stabilit prin Convenția de la Bruxelles *[respectiv prin Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. În consecință, plata provizorie a tarifului datorat va constitui o măsură provizorie, în sensul acestei reglementări, numai dacă, pe de-o parte, restituirea către pârât a sumei plătite este garantată în ipoteza în care reclamantului i se respinge acțiunea pe fond, iar, pe de altă parte, măsura solicitată nu poartă decât asupra bunurilor pârâtului care se situează sau ar trebui să se situeze în sfera de competență teritorială a instanței sesizate[1].

2. Sfera noțiunii de „măsuri provizorii și de conservare". Audierea unui martor în scopul de a permite reclamantului să evalueze oportunitatea unei eventuale acțiuni. Articolul 24 al Convenției de la Bruxelles *[art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că nu se încadrează în noțiunea de *„măsuri provizorii și de conservare"* o măsură prin care s-ar dispune audierea unui martor în scopul de a permite solicitantului să evalueze oportunitatea unei eventuale acțiuni, să determine fundamentul unei asemenea acțiuni și să aprecieze cu privire la pertinența mijloacelor ce ar putea fi invocate într-un asemenea cadru *(Hotărârea din 28 aprilie 2005, C-104/03, St. Paul Dairy Industries NV împotriva Unibel Exser BVBA, Repertoriul jurisprudenței, 2005, p. I-03481)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 24 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Astfel cum a stabilit CJUE, competența derogatorie prevăzută de acest text are ca obiectiv evitarea de către părți a prejudiciilor ce ar rezulta din lungimea duratei, inerentă oricărei proceduri internaționale. În acest sens, noțiunea de „măsuri provizorii și de conservare" are în vedere acele **măsuri**[2]**, destinate să mențină o situație de**

---

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a stabilit că nu trebuie respectate asemenea cerințe suplimentare în cazul în care măsurile provizorii sau de conservare sunt dispuse de instanța competentă să soluționeze fondul cauzei. În acest sens, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată la art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

[2] Deși în hotărârea citată, CJUE califică măsurile provizorii și de conservare ca fiind măsuri „dispuse în domeniile de aplicare ale Convenției de la Bruxelles *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*", apreciem că această circumstanțiere nu mai este de actualitate, în condițiile în care art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 a renunțat la condiția ca o instanță dintr-un alt stat membru (decât cel al instanței căreia i s-a solicitat să dispună măsurile provizorii sau de conservare) să fie competentă, potrivit regulamentului, să soluționeze fondul cauzei. Rezultă că respectiva instanță ar putea fi competentă

fapt sau de drept în scopul protejării drepturilor a căror recunoaștere este solicitată judecătorului fondului (considerentele 12-13). **În absența oricărei alte justificări decât interesul solicitantului de a aprecia asupra oportunității** formulării unei acțiuni asupra fondului, **măsura solicitată** (audierea martorului) **nu se încadrează** în noțiunea de „măsuri provizorii și de conservare". Dispunerea unei asemenea măsuri, în circumstanțele speței, ar putea fi utilizată pentru deturnarea, cu privire la instrumentarea cauzei, a normelor de competență stabilite de Convenția de la Bruxelles *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, încălcând, astfel, principiul securității juridice care impune ca regulile ce instituie competența unei alte instanțe decât aceea de la domiciliul pârâtului să fie interpretate astfel încât să permită pârâtului să prevadă în mod rezonabil în fața cărei instanțe (alta decât cea de la domiciliul său) ar putea fi chemat să își apere interesele în cadrul unei proceduri judiciare (considerentele 18-19).

3. Sfera noțiunii de „măsuri provizorii și de conservare". Acțiune pauliană. O acțiune prevăzută de dreptul național, precum acțiunea „pauliană" din dreptul francez, prin care un creditor urmărește să revoce, în ceea ce-l privește, un act translativ de drepturi reale imobiliare încheiat de către debitorul său într-o manieră care, în opinia creditorului, îi fraudează drepturile, nu se include în sfera de aplicare a art. 24 din Convenția de la Bruxelles *[art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 26 martie 1992, C-261/90, Mario Reichert, Hans-Heinz Reichert și Ingeborg Kockler împotriva Dresdner Bank AG., Repertoriul jurisprudenței, 1992, p. I-02149)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 24 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că prin „măsuri provizorii și de conservare", în sensul art. 24 din Convenția de la Bruxelles *[art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, trebuie să se înțeleagă **acele măsuri dispuse pentru menținerea unei situații de fapt sau de drept, în vederea protejării unor drepturi a căror recunoaștere este solicitată instanței care judecă fondul cauzei** (considerentul 34).

O acțiune pauliană, permițând protejarea dreptului de gaj al creditorului, prin evitarea diminuării voluntare a patrimoniului debitorului, **nu are ca scop menținerea unei situații de fapt sau de drept în așteptarea unei decizii pronunțate de instanța care judecă fondul cauzei. Acțiunea urmărește modificarea situației**

---

potrivit dreptului național, ceea ce presupune că litigiul excede (prin obiectul său ori prin situarea domiciliului pârâtului) domeniului de aplicare al regulamentului. În consecință, și *măsurile asigurătorii sau de conservare vor fi menite a proteja drepturi ce exced domeniului de aplicare al regulamentului* (a se vedea *supra*, și explicațiile date la art. 35).

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat că o acțiune pauliană nu se include nici în sfera de aplicare a art. 5 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 7 pct. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, nici în sfera de aplicare a art. 16 pct. 5 din Convenția de la Bruxelles *[art. 24 pct. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. În acest sens, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată la art. 7 și art. 24 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

juridice a patrimoniului debitorului și a celui al beneficiarului, **prin revocarea față de creditor a actului de dispoziție încheiat de către debitor prin fraudarea drepturilor creditorului.** Ca atare, acțiunea nu poate fi calificată drept o măsură provizorie sau de conservare în sensul art. 24 din Convenția de la Bruxelles *[art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 35).

4. Sfera noțiunii de „măsuri provizorii și de conservare". Măsuri privind o materie de domeniul competenței exclusive reglementate de art. 24 din regulament. Articolul 22 pct. 4 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 24 pct. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că nu se opune, în împrejurări precum cele în discuție în acțiunea principală, aplicării art. 31 din acest regulament *[art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 12 iulie 2012, C-616/10, Solvay SA împotriva Honeywell Fluorine Products Europe BV și alții, publicată în Repertoriul electronic)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 22 pct. 4 și art. 31 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea art. 24 pct. 4 și art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care aceste texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele: în ceea ce privește conținutul art. 22 pct. 4 și al art. 31 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 24 pct. 4 și art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, trebuie menționat că aceste dispoziții urmăresc să reglementeze situații diferite și că fiecare are un domeniu de aplicare distinct. Astfel, în timp ce art. 22 pct. 4 *[art. 24 pct. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* atribuie competența pe fond în litigii referitoare la un domeniu bine delimitat, art. 31 *[art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* are în schimb vocația de a se aplica oricare ar fi competența pe fond. Pe de altă parte, aceste două dispoziții nu fac trimitere una la cealaltă. În plus, în ceea ce privește structura Regulamentului nr. 44/2001 *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, trebuie subliniat că dispozițiile respective se află în Capitolul II, intitulat „Competențe", din Regulamentul nr. 44/2001 *[respectiv din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și constituie „dispoziții speciale" în raport cu „dispozițiile generale" cuprinse în Secțiunea 1 a aceluiași capitol. În schimb, nimic nu indică faptul că vreuna dintre dispozițiile în cauză poate fi considerată generală sau specială în raport cu cealaltă. Astfel, acestea fac parte din două secțiuni diferite ale aceluiași Capitol II, și anume Secțiunile 6 și, respectiv, 10. Rezultă de aici că art. 31 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* are un domeniu de aplicare autonom în raport cu cel al art. 22 pct. 4 din acest regulament *[art. 24 pct. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Astfel, art. 31 *[art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* se aplică atunci când o altă instanță

[1] Prin aceeași hotărâre au fost interpretate dispozițiile art. 6 pct. 1 și ale art. 22 pct. 4 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 8 pct. 1, respectiv art. 24 pct. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. În acest sens, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată la art. 8 și la art. 24 pct. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

decât cea care este competentă să se pronunțe pe fondul cauzei este sesizată cu o cerere de măsuri provizorii sau de conservare, astfel încât art. 22 pct. 4 *[art. 24 pct. 4 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, care privește competența pe fond, nu poate, în principiu, să fie interpretat în sensul că poate să deroge de la art. 31 *[art. 35 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și, în consecință, să înlăture aplicarea acestuia.

Capitolul III. Recunoaștere și executare

Secțiunea 1. Recunoaștere

Articolul 36. (1) Hotărârile judecătorești pronunțate într-un stat membru se recunosc în celelalte state membre fără a fi necesară vreo procedură specială.
(2) Orice parte interesată poate, în conformitate cu procedura prevăzută în secțiunea 3 subsecțiunea 2, solicita[1] constatarea absenței motivelor pentru refuzul recunoașterii, astfel cum se prevede la articolul 45.
(3) Dacă refuzul recunoașterii este invocat pe cale incidentală în fața unei instanțe dintr-un stat membru, instanța respectivă este competentă să se pronunțe asupra chestiunii respective.

CORESPONDENȚĂ: ► art. 33 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ► art. 26 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o reglementare similară, prevederile din art. 33 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001. Se impune, totuși, observația că alin. (2) și (3) au fost ușor reformulate pentru a se asigura concordanța cu alin. (1), care statuează recunoașterea de drept (fără parcurgerea vreunei proceduri speciale), în toate celelalte state membre, a hotărârilor pronunțate într-un stat membru.

Astfel, în vechea reglementare, alin. (2) și (3) priveau formularea unei cereri pe cale principală sau incidentală, prin care se invoca recunoașterea unei hotărâri pronunțate într-un alt stat membru. Obiectul cererii era, deci, unul „pozitiv", în sensul de a se întări de către instanță soluția deja consacrată de către regulament privind recunoașterea de drept a unei hotărâri pronunțate într-un alt stat membru.

În prezent, pornind de la regula enunțată în alin. (1), cererile formulate potrivit alin. (2) și (3) nu mai au ca obiect dublarea printr-o hotărâre judecătorească a soluției expres consacrate de regulament, ci obiectul lor devine unul „negativ", respectiv:

– *în cazul cererii principale* (formulate de către cel care dorește să se prevaleze de hotărârea străină), obiectul îl constituie **constatarea inexistenței unui motiv de refuz al recunoașterii** [deci a inexistenței unui obstacol în calea recunoașterii de

[1] În România, tribunalului.

plin drept a hotărârii străine, consacrate de art. 36 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012], iar

– *în cazul cererii incidentale* (formulate de către cel care are interesul ca hotărârea străină să nu fie recunoscută), obiectul îl constituie **refuzul recunoașterii** [deci împiedicarea recunoașterii de plin drept a hotărârii străine, consacrate de art. 36 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012].

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Consecințele recunoașterii. Atribuirea tuturor efectelor pe care hotărârea le produce în statul de origine. O hotărâre străină recunoscută în temeiul art. 26 din Convenția de la Bruxelles *[art. 36 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie să producă, în principiu, în statul solicitat, aceleași efecte pe care le produce și în statul de origine *(Hotărârea din 4 februarie 1988, 145/86, Horst Ludwig Martin Hoffmann împotriva Adelheid Krieg, Repertoriul jurisprudenței, 1988, p. 00645).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 26 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la **art. 36 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că prevederile Convenției de la Bruxelles *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* tind să faciliteze, în măsura în care este posibil, libera circulație a hotărârilor judecătorești și că în acest sens trebuie interpretate prevederile sale. **Recunoașterea** trebuie, așadar, să aibă **efectul de a atribui hotărârilor judecătorești autoritatea și eficacitatea de care acestea beneficiază în statul unde au fost pronunțate** (considerentul 10).

2. Consecințele recunoașterii. Autoritatea de lucru judecat atât a dispozitivului, cât și a motivării care îl susține. Articolul 32 și art. 33 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 2 lit. (a) și art. 36 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretate în sensul că instanța în fața căreia se invocă recunoașterea unei hotărâri prin care instanța unui alt stat membru și-a declinat competența în temeiul unei clauze atributive de competență este legată de constatarea referitoare la validitatea acestei clauze, care figurează în motivarea unei hotărâri rămase definitive prin care acțiunea este declarată inadmisibilă în respectivul stat membru *(Hotărârea din 15 noiembrie 2012, Gothaer Allgemeine Versicherung AG și alții împotriva Samskip GmbH, C-456/11, publicată în Repertoriul electronic)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 33 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la art. 36 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 32 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 2 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru această interpretare, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată la art. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că a admite ca instanța statului membru solicitat să poată considera drept nulă clauza atributivă de competență pe care instanța statului membru de origine a recunoscut-o drept valabilă ar fi în contradicție cu această interdicție a revizuirii hotărârii pe fond, în special în împrejurări în care această din urmă instanță ar fi putut aprecia că era competentă în lipsa clauzei. Astfel, în cea din urmă ipoteză, o asemenea constatare din partea instanței statului membru solicitat ar repune în discuție nu numai concluzia intermediară a instanței statului membru de origine cu privire la validitatea clauzei atributive de competență, ci și hotărârea ca atare a acestei instanțe de înlăturare a propriei competențe. Astfel cum a arătat avocatul general la pct. 82 din concluzii, excluderea verificării competenței instanței statului membru de origine implică în mod corelativ o restricție în raport cu instanța statului membru solicitat în ceea ce privește posibilitatea de a-și verifica propria competență, în măsura în care aceasta din urmă este ținută de ceea ce a fost decis de instanța statului membru de origine. Cerința uniformității în aplicarea dreptului Uniunii impune ca întinderea precisă a acestei restricții să fie definită mai degrabă la nivelul Uniunii decât să depindă de diferitele norme naționale referitoare la autoritatea de lucru judecat (considerentele 38-39).

Or, **noțiunea de autoritate de lucru judecat** în dreptul Uniunii **nu se referă numai la dispozitivul hotărârii judecătorești în cauză, ci se extinde și la motivarea acesteia**, care constituie suportul necesar al dispozitivului său și, din această cauză, nu poate fi disociată de acesta din urmă [a se vedea în special Hotărârea din 1 iunie 2006, *P&O European Ferries (Vizcaya) și Diputación Foral de Vizcaya/Comisia*, C-442/03 P și C-71/03 P, Rec., p. I-4845, pct. 44, și Hotărârea din 19 aprilie 2012, *Artegodan/Comisia*, C-221/10 P, pct. 87]. Ținând seama de faptul, menționat la pct. 35 din hotărâre, că sursa normelor comune de competență aplicate de instanțele statelor membre se regăsește în dreptul Uniunii, mai precis în Regulamentul nr. 44/2001, și de cerința uniformității amintită la pct. 39 din aceeași hotărâre, noțiunea de autoritate de lucru judecat a dreptului Uniunii este relevantă pentru a determina efectele pe care le produce o hotărâre prin care instanța unui stat membru și-a declinat competența în temeiul unei clauze atributive de competență. Astfel, o **hotărâre** prin care instanța unui stat membru și-a **declinat competența în temeiul unei clauze atributive de competență, pentru motivul că această clauză este validă, leagă instanțele celorlalte state membre atât în ceea ce privește** hotărârea de constatare a necompetenței acestei instanțe, cuprinsă în **dispozitivul** hotărârii sale, **cât și** în ceea ce privește constatarea referitoare la validitatea acestei clauze, cuprinsă în **motivarea** hotărârii respective, care constituie suportul necesar al acestui dispozitiv (considerentele 40-41).

Articolul 37. (1) O parte care dorește să invoce într-un stat membru o hotărâre pronunțată în alt stat membru prezintă:

(a) o copie a hotărârii care să întrunească condițiile necesare în vederea stabilirii autenticității sale; și

(b) un certificat eliberat în conformitate cu articolul 53.

(2) Instanța sau autoritatea în fața căreia este invocată hotărârea pronunțată într-un alt stat membru poate, dacă este necesar, să solicite părții care o invocă să furnizeze, în conformitate cu articolul 57, o traducere sau o transcriere a conținutului certificatului menționat la alineatul (1) litera (b). Instanța sau autoritatea poate solicita părții furnizarea unei traduceri a hotărârii în locul traducerii conținutului certificatului dacă nu poate să continue procedura în lipsa traducerii respective.

CORESPONDENȚĂ: ► art. 53-55 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ► art. 46-48 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul, stabilind **înscrisurile necesare în probațiune pentru invocarea recunoașterii sau a caracterului executoriu al unei hotărâri străine**, preia, într-o reglementare similară, prevederile art. 53-55 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

Spre deosebire de vechea reglementare, care includea aceste dispoziții cu caracter tehnic în Secțiunea 3 „Dispoziții comune" a Capitolului III „Recunoaștere și executare", aplicabile, așadar, atât procedurii de recunoaștere, cât și celei de executare a hotărârilor străine, noul regulament le menționează, însă, distinct în secțiunea consacrată fiecăreia dintre cele două proceduri din Capitolul III „Recunoaștere și executare" al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 (respectiv în art. 37 din Secțiunea 1 „Recunoaștere" și în art. 42 din Secțiunea 2 „Executare"). Această metodă de legiferare prezintă avantajul de a evita o reglementare disparată (cerințele generale într-o secțiune consacrată „Dispozițiilor comune", iar cerințele specifice în cadrul secțiunii consacrate fiecăreia dintre cele două proceduri – procedura de invocare a recunoașterii, respectiv aceea de invocare a caracterului executoriu al hotărârii străine).

Din conținutul art. 37 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, rezultă că următoarele înscrisuri sunt necesare pentru invocarea într-un stat membru a unei hotărâri pronunțate într-un alt stat membru:

a) o copie a hotărârii care să întrunească condițiile necesare în vederea stabilirii autenticității sale;

b) un certificat eliberat de instanța de origine, utilizând formularul prevăzut de anexa I a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012. Prin sintagma „instanța de origine", art. 2 lit. f) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 are în vedere instanța care a pronunțat hotărârea a cărei recunoaștere se invocă;

c) o traducere a certificatului sau, după caz, a hotărârii, dacă instanța în fața căreia este invocată hotărârea apreciază ca fiind necesar. În cazul în care este solicitată, traducerea trebuie efectuată de către o persoană autorizată în acest scop în unul dintre statele membre [art. 57 alin. (3) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012].

Întrucât hotărârea este recunoscută de drept pe teritoriul statului solicitat, înscrisurile menționate nu sunt necesare într-o procedură de recunoaștere a hotărârii,

ci direct pentru a se prevala de dispozițiile acesteia în fața unei autorități/instanțe din statul solicitat.

Articolul 38. Instanța sau o altă autoritate în fața căreia este invocată o hotărâre pronunțată într-un alt stat membru poate să suspende acțiunea, în totalitate sau parțial, dacă:
(a) hotărârea este contestată în statul membru de origine; sau
(b) a fost transmisă o cerere pentru adoptarea unei decizii de constatare a absenței motivelor de refuz al recunoașterii, astfel cum este menționată la articolului 45, sau pentru adoptarea unei decizii de refuz al recunoașterii în temeiul unuia dintre motivele respective.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 37 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 30 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul, menit a reglementa **cazurile de suspendare judiciară a acțiunii prin care o parte se prevalează de o hotărâre pronunțată într-un alt stat membru** (altfel spus, invocă recunoașterea acesteia), preia și completează prevederile art. 37 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

Potrivit art. 38 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, soluționarea acțiunii prin care se invocă o hotărâre străină poate fi suspendată în următoarele situații:

a) hotărârea este contestată (supusă unei căi de atac) în statul membru în care a fost pronunțată; sau

b) s-a formulat o cerere privind pronunțarea unei hotărâri de constatare a absenței motivelor de refuz al recunoașterii în statul în care se dorește invocarea recunoașterii hotărârii; sau

c) s-a formulat o cerere de refuz al recunoașterii în statul în care se dorește invocarea recunoașterii hotărârii.

Secțiunea 2. Executare

Articolul 39. O hotărâre pronunțată într-un stat membru care este executorie în statul membru respectiv este executorie în celelalte state membre fără a fi necesară o hotărâre de încuviințare a executării.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 38 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 31 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles (textele menționate au fost, însă, în mod radical reformulate).

EXPLICAȚII

Textul statuează **caracterul executoriu în toate statele membre al unei hotărâri ce are un asemenea caracter în statul membru în care a fost pronunțată.** Soluția

consacrată de art. 39 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 reprezintă o schimbare radicală de perspectivă în raport cu vechea reglementare, care impunea o încuviințare judiciară (chiar dacă într-o procedură simplificată) a executării unei hotărâri pronunțate de o instanță a unui alt stat membru. În acest fel, obiectivul unei libere circulații a hotărârilor judecătorești pronunțate de instanțele statelor membre în materie civilă și comercială, fixat cu mai bine de 40 de ani în urmă prin Convenția de la Bruxelles (care a instituit regula recunoașterii de plin drept a acestor hotărâri, precum și pe aceea a încuviințării executării lor rapide și eficiente) este definitivat de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 (care instituie, alături de regula recunoașterii de plin drept, pe aceea a **executării de plin drept, necondiționată de parcurgerea unei proceduri de încuviințare a executării**).

Astfel cum rezultă din considerentul (26) al Preambulul Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, eliminarea procedurii de încuviințare a executării este justificată atât de încrederea reciprocă în administrarea justiției în Uniunea Europeană, cât și de obiectivul diminuării duratei și costurilor litigiilor transfrontaliere. Drept urmare, o hotărâre pronunțată de instanțele unui stat membru ar trebui tratată ca și cum ar fi fost pronunțată în statul membru solicitat.

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Caracterul executoriu al hotărârii străine. Accepțiune. Hotărâre străină în materie de faliment. Excludere din sfera de aplicare a regulamentului. Termenul *„executorie"* menționat în art. 31 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 39 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că vizează exclusiv caracterul executoriu din punct de vedere formal al hotărârilor străine, iar nu condițiile în care aceste hotărâri pot fi executate în statul de origine (...) *(Hotărârea din 29 aprilie 1999, C-267/97, Eric Coursier împotriva Fortis Bank și Martine Bellami, căsătorită Coursier, Repertoriul jurisprudenței, 1999, p. I-02543).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 31 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă, pentru identitate de rațiune, și cu privire la **art. 39 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**.

Interpretarea dată de Curte are la bază următoarea situație de fapt: la 13 august 1990, Fortis Bank, cu sediul în Luxemburg, a acordat soților Coursier-Bellami, cu domiciliul în Franța, un împrumut. La 6 ianuarie 1993, la solicitarea Fortis Bank, o instanță franceză a obligat pe pârâții Coursier-Bellami la restituirea împrumutului către reclamant. Prin hotărârea pronunțată de o altă instanță franceză, a fost dispusă, cu privire la dl Coursier, înlocuirea măsurii de reorganizare judiciară cu aceea de lichidare judiciară, în cadrul căreia Fortis Bank a făcut o declarație a creanței sale împotriva acestuia. La 16 iunie 1994, procedura a fost închisă din cauza insuficienței activelor. Potrivit legii franceze, închiderea procedurii împiedică pe creditori să mai urmărească pe debitor, cu anumite excepții. În condițiile în care, ulterior, dl Coursier a încheiat un contract de muncă în Luxemburg, Fortis Bank a solicitat încuviințarea

executării, pe teritoriul respectivului stat, a hotărârii obținute împotriva acestuia în anul 1993, în vederea instituirii unei popriri asupra salariului debitorului.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că, potrivit art. 31 din Convenția de la Bruxelles *[art. 39 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, **caracterul executoriu al hotărârii în statul de origine constituie una dintre condițiile executării acesteia în statul solicitat** (considerentul 23).

Convenția de la Bruxelles se limitează să reglementeze procedura de *exequatur* a titlurilor executorii străine *[respectiv situațiile de refuz al executării în cazul Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și **nu vizează executarea propriu-zisă, ce rămâne supusă dreptului național al instanței sesizate** (considerentul 28). Din întreaga economie a reglementării rezultă că termenul „executoriu" menționat în art. 31 al Convenției de la Bruxelles *[respectiv în art. 39 al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* **privește exclusiv caracterul executoriu din punct de vedere formal al hotărârilor străine, iar nu condițiile în care acestea pot fi executate în statul de origine** (considerentul 29).

Față de cele arătate, o hotărâre precum aceea pronunțată în speță, care din punct de vedere formal prezintă caracter executoriu, beneficiază, în principiu, de regimul de executare prevăzut de Titlul al III-lea din Convenția de la Bruxelles *[respectiv de Capitolul al III-lea din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Fiind vorba, însă, de o **hotărâre în materie de faliment, materie exclusă** expres din sfera de aplicare a Convenției de la Bruxelles *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, **îi revine instanței din statul solicitat** ca în cadrul recursului formulat potrivit art. 36 din Convenția de la Bruxelles *[art. 43 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 – n.n.]*[1] **să stabilească, potrivit propriului sistem de drept, incluzând regulile de drept internațional privat, care sunt efectele pe care hotărârea le va produce pe teritoriul său** (considerentele 31-32)[2].

2. Caracterul executoriu al hotărârii străine. Accepțiune. Hotărâre străină ce nu poate fi pusă efectiv în executare într-o anumită parte a teritoriului statului unde a fost pronunțată. Faptul că o hotărâre pronunțată de instanțele dintr-un stat membru cu privire la un imobil situat într-o zonă a acestui stat membru în care guvernul nu exercită un control efectiv nu poate fi executată, în practică, în locul în care se află imobilul, nu constituie un motiv de refuz al recunoașterii sau al executării în temeiul art. 34 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 45 alin. (1) lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și nici nu implică lipsa caracterului executoriu al unei asemenea hotărâri în sensul art. 38 alin. (1) din regulamentul respectiv *[art. 39 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 28*

[1] Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 prevede, în art. 46 și urm., o procedură de refuz al executării, diferită de procedura de contestare a hotărârii de încuviințare a executării configurată de Convenția de la Bruxelles.

[2] A se vedea în materie și Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului privind procedurile de insolvență (publicat în JO L 160 din 30 iunie 2000).

aprilie 2009, C-420/07, Meletis Apostolides împotriva David Charles Orams și Linda Elizabeth Orams, Repertoriul jurisprudenței, 2009, p. I-03571)[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 38 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă, pentru identitate de rațiune, și cu privire la art. 39 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: ca urmare a invadării nordului Ciprului de către armata turcă în anul 1974, dl Apostolides – aparținând comunității cipriote elene –, a fost constrâns să își abandoneze imobilul (casă și teren), proprietatea sa, și să se stabilească în zona insulei efectiv controlate de către guvernul cipriot. Soții Orams (cu domiciliul în Marea Britanie) pretind că au cumpărat acest imobil de la un terț care îl achiziționase de la autoritățile din Republica Turcă a Ciprului de Nord, entitate care, până în prezent, nu a fost recunoscută de niciun stat, cu excepția Republicii Turcia. Achiziționările succesive ar fi fost conforme legilor în vigoare în această entitate. În anul 2004, o instanța cipriotă din zona controlată de guvern a pronunțat o hotărâre prin care a admis acțiunea formulată de către dl Apostolides și a obligat pe soții Orams să lase imobilul în libera posesie a reclamantului, să dărâme construcțiile edificate pe terenul reclamantului, să înceteze orice intervenție ilegală asupra imobilului și să plătească reclamantului diferite sume cu titlu de despăgubiri, chirii, precum și cheltuieli de judecată. Calea de atac formulată de către pârâți a fost respinsă pentru motivul că, în esență, aceștia nu prezentaseră o apărare plauzibilă pentru a contesta titlul de proprietate al lui Apostolides. Domnul Apostolides a solicitat recunoașterea și încuviințarea hotărârii în Marea Britanie în temeiul Regulamentului (CE) nr. 44/2001[2]. Prin intermediul întrebării preliminare, instanța de trimitere a solicitat, în esență, să se stabilească dacă faptul că o hotărâre este pronunțată de o instanță dintr-un stat membru cu privire la un imobil situat într-o zonă a acestui stat în care guvernul acestuia nu exercită un control efectiv poate fi considerat o încălcare a normei în materie de competență prevăzute la art. 22 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 24 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și, în consecință, poate să justifice un refuz de a recunoaște sau de a executa o asemenea hotărâre în temeiul art. 35 alin. (1) din acest regulament *[art. 45 alin. (1) lit. (e) pct. (i) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

Pentru a interpreta prevederile art. 38 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 39 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, Curtea a reținut următoarele: Caracterul executoriu al hotărârii în statul membru de origine constituie o condiție pentru executarea acestei hotărâri în statul membru solicitat. În această privință, deși efectul recunoașterii trebuie să fie, în principiu, că sunt atribuite hotărârilor

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și art. 32 (fără ca textul să fie expres menționat), art. 34 pct. 1 și 2 și art. 35 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 2 lit. (a) (indirect), art. 45 alin. (1) lit. (a), (b) și (e) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru aceste interpretări, a se vedea jurisprudența indicată la art. 2 și art. 45 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

[2] În sistemul Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, o hotărâre pronunțată într-un stat membru este recunoscută și executorie în celelalte state membre, fără a fi necesară parcurgerea vreunei proceduri.

autoritatea și eficacitatea de care acestea se bucură în statul membru în care au fost pronunțate, nu există totuși niciun motiv pentru a acorda unei hotărâri, cu ocazia executării, drepturi pe care nu le are în statul membru de origine [a se vedea Raportul referitor la Convenția privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială întocmit de dl Jenard (JO 1979, C 59, p. 48)] sau efecte pe care nu le-ar produce o hotărâre de același tip pronunțată direct în statul membru solicitat (considerentul 66).

Cu toate acestea, în acțiunea principală nu se poate susține în mod valabil că hotărârile în cauză sunt lipsite de caracter executoriu în statul membru de origine (considerentul 67).

Regulamentul (CE) nr. 44/2001[1] **se limitează la a reglementa procedura de *exequatur* a titlurilor executorii străine și nu privește executarea propriu-zisă**, care rămâne supusă dreptului național al instanței sesizate, **fără ca aplicarea normelor de procedură din statul solicitat în cadrul executării să poată aduce atingere efectului util al sistemului prevăzut de regulamentul menționat în materie de *exequatur***, încălcând principiile stabilite în materia respectivă, fie expres, fie implicit, chiar de regulament (considerentul 69).

Faptul că reclamantul ar putea întâmpina dificultăți pentru a obține executarea hotărârilor în cauză în zona de nord nu poate lipsi aceste hotărâri de caracterul executoriu și, prin urmare, nu împiedică instanțele din statul membru solicitat să declare executorii asemenea hotărâri (considerentul 70).

3. Efectul executoriu al hotărârii pronunțate în străinătate. Inadmisibilitatea formulării într-un alt stat membru a unei noi cereri având același obiect și având același temei. Prevederile Convenției de la Bruxelles *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu permit ca partea care a obținut, într-un stat contractant, o hotărâre judecătorească în favoarea sa, hotărâre ce poate fi executată în temeiul art. 31 din convenție *[art. 39 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* într-un alt stat contractant, să solicite unei instanțe a acestui stat obligarea pârâtului la ceea ce pârâtul a fost obligat de către instanța din primul stat *(Hotărârea din 30 noiembrie 1976, 42/76, Jozef de Wolf împotriva Harry Cox BV, Repertoriul jurisprudenței, 1976, p. 01759)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 31 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă, pentru identitate de rațiune, și cu privire la art. 39 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

Interpretarea dată de Curte are la bază următoarea situație de fapt: reclamantul Jozef de Wolf, cu domiciliul în Belgia, după ce a obținut în această țară o hotărâre judecătorească obligându-l pe pârâtul Harry Cox BV, cu sediul în Olanda, la plata unei facturi, s-a adresat unei instanțe olandeze cu o cerere împotriva aceluiași pârât și având același obiect.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:

[1] A se vedea nota precedentă.

Potrivit art. 26 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[respectiv, potrivit art. 36 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, hotărârile pronunțate într-un stat contractant sunt recunoscute în celelalte state contractante, fără a fi necesar să se recurgă la vreo procedură[1]. Potrivit art. 29 din convenție *[art. 52 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, hotărârea străină nu poate face, în nicio situație, obiectul unei revizuiri pe fond (considerentele 7-8).

Atunci **când o cerere este declarată admisibilă, instanța sesizată este ținută să statueze cu privire la temeiul acesteia**, situație ce poate conduce la o contradicție cu hotărârea străină anterioară și, ca atare, la încălcarea obligației de a recunoaște această hotărâre. Ar fi, așadar, **incompatibil cu prevederile menționate să se admită o acțiune având același obiect și formulată între aceleași părți** cu o acțiunea deja soluționată de o instanță a unui alt stat contractant (considerentele 9-10).

Incompatibilitatea rezultă și din prevederile art. 21 din Convenția de la Bruxelles *[art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*[2], care exprimă preocuparea de a se evita ca jurisdicțiile a două state contractante să se pronunțe cu privire la unul și același litigiu (considerentele 11-12).

În plus, a admite dublarea litigiilor ar putea conduce la situația în care se oferă creditorului două titluri executorii în considerarea uneia și aceleiași creanțe (considerentul 13).

Articolul 40. O hotărâre executorie presupune de drept competența de a lua orice măsuri de conservare care sunt prevăzute de legislația statului membru solicitat.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 47 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 39 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o redactare similară, prevederile art. 47 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

Totuși, ipoteza vizată este puțin diferită: art. 40 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 se referă la o **„hotărâre executorie"**, în vreme ce art. 47 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 se referea la „hotărârea de încuviințare a executării". Explicația ține de faptul că, sub imperiul reglementării actuale, o hotărâre executorie pronunțată într-un stat membru este executorie și în celelalte state membre, în vreme ce, în trecut, această hotărâre trebuia să parcurgă mai întâi o procedură de „încuviințare a executării"[3].

---

[1] De asemenea, potrivit art. 39 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, aceste hotărâri sunt executorii în celelalte state membre, fără a fi necesară o hotărâre de încuviințare a executării.

[2] Text ce reglementează litispendența internațională.

[3] Sub imperiul Regulamentului (CE) nr. 44/2001, doar după pronunțarea unei hotărâri de încuviințare a executării, hotărârea străină dobândea forță executorie în statul solicitat, inclusiv în ceea ce privește fundamentarea unor măsuri de conservare pe teritoriul acestui ultim stat.

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Consecințele efectului executoriu. Competența instanțelor statului solicitat de a dispune, direct în temeiul regulamentului, luarea unor măsuri de conservare prevăzute de dreptul național. *a)* Potrivit art. 39 din Convenția de la Bruxelles *[art. 40 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, partea care a solicitat și a obținut încuviințarea executării poate, pe parcursul termenului indicat de acest articol, să procedeze direct la luarea de măsuri de conservare asupra bunurilor părții împotriva căreia a fost solicitată încuviințarea executării, fără a fi ținută să obțină o nouă autorizație specifică (...).

c) Partea care a procedat la luarea măsurilor de conservare prevăzute de art. 39 din Convenția de la Bruxelles *[art. 40 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu trebuie să obțină, pentru respectivele măsuri, o hotărâre de validare, astfel cum ar fi prevăzut de legea statului instanței sesizate *(Hotărârea din 3 octombrie 1985, 119/84, P. Capelloni și F. Aquilini împotriva J.C.J. Pelkmans, Repertoriul jurisprudenței, 1985, p. 03147)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 39 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la **art. 40 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care aceste texte au un conținut similar.

Astfel, cum a reținut Curtea, art. 39 din Convenția de la Bruxelles *[art. 40 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* **exclude ca partea care a obținut încuviințarea executării**[1] **să fie ținută, pentru a putea proceda la luarea măsurilor de conservare, să obțină o autorizare judiciară specifică și** distinctă în acest scop, chiar dacă o asemenea autorizare este în mod normal cerută de regulile procedurale interne ale statului instanței sesizate. O asemenea concluzie rezultă din redactarea art. 39 alin. (2) din Convenția de la Bruxelles *[art. 40 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* în care se arată că hotărârea prin care se încuviințează executarea conține autorizarea de a proceda la luarea de măsuri de conservare. Această frază arată că dreptul de a proceda la luarea unor asemenea măsuri își găsește originea în hotărârea de încuviințare a executării și, în consecință, o a doua hotărâre, care în niciun caz nu ar putea readuce în discuție existența dreptului, nu s-ar justifica (considerentele 24-25). **În ceea ce privește necesitatea unei eventuale hotărâri de validare,** Curtea reamintește că procedurile de validare prevăzute de legea mai multor state contractante au ca obiect exercitarea unui control *a posteriori* al temeiului deciziei de autorizare a luării măsurilor de conservare, ținând cont de caracterul, de regulă sumar, al procedurii care precede adoptarea acestei decizii. **Un asemenea control nu s-ar justifica** în cazul măsurilor de conservare luate în temeiul art. 39 din Convenția de la Bruxelles *[art. 40 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, **întrucât aceste măsuri sunt adoptate nu pe baza unei proceduri sumare de autorizare, ci pe baza efectului juridic pe**

[1] În prezent, potrivit art. 39 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, o hotărâre pronunțată într-un stat membru și care este executorie în acest stat este executorie în celelalte state membre, fără a fi necesară o hotărâre de încuviințare a executării.

care Convenția de la Bruxelles *[respectiv Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* îl **conferă unei hotărâri pronunțate într-un alt stat contractant.** Singurul mijloc prevăzut de Convenția de la Bruxelles *[respectiv Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* pentru contestarea deciziei de încuviințare a executării este recursul de la art. 36 din Convenția de la Bruxelles *[în sistemul Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, hotărârea fiind executorie de drept, este reglementată în art. 46 și urm. o procedură de refuz al executării – n.n.]*. În consecință, orice alt mijloc prevăzut de dreptul instanței sesizate, chiar dacă s-ar limita la partea din decizie ce autorizează implicit luarea măsurilor conservatorii, este exclus (considerentele 33-35).

Articolul 41. (1) Sub rezerva dispozițiilor prezentei secțiuni, procedura de executare a hotărârilor pronunțate într-un alt stat membru este reglementată de legislația statului membru solicitat. O hotărâre pronunțată într-un stat membru care este executorie în statul membru solicitat este executată în aceleași condiții ca o hotărâre pronunțată în statul membru solicitat.
(2) Fără a aduce atingere alin. (1), motivele de refuz sau de suspendare a executării în temeiul legislației statului membru solicitat se aplică în măsura în care acestea nu sunt incompatibile cu motivele menționate la articolul 45.
(3) Partea care solicită executarea unei hotărâri pronunțate într-un alt stat membru nu are obligația de a avea o adresă poștală în statul membru solicitat. Partea respectivă nu are nici obligația de a avea un reprezentant autorizat în statul membru solicitat, cu excepția cazului în care un astfel de reprezentant este obligatoriu, indiferent de cetățenia sau domiciliul părților.

CORESPONDENȚĂ: ▶ text nou-introdus, fără corespondent în Regulamentul (CE) nr. 44/2001 sau în Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

În acord cu soluțiile jurisprudențiale adoptate sub incidența Convenției de la Bruxelles și a Regulamentului (CE) nr. 44/2001, textul legal operează o **distincție între caracterul executoriu al hotărârii și executarea propriu-zisă a acesteia.**

În legătură cu primul aspect, art. 39 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 stabilește că o hotărâre pronunțată într-un stat membru și care este executorie în statul membru respectiv este executorie în toate celelalte state membre fără a fi necesară parcurgerea vreunei proceduri. În sensul art. 39, termenul „executoriu" privește **exclusiv caracterul executoriu din punct de vedere formal al hotărârilor străine,** iar nu condițiile în care acestea pot fi executate în statul de origine (statul în care hotărârea a fost pronunțată)[1].

[1] Hotărârea din 29 aprilie 1999, C-267/97, *Eric Coursier împotriva Fortis Bank și Martine Bellami, căsătorită Coursier*, Repertoriul jurisprudenței, 1999, p. I-02543, dispozitivul și considerentul 29; Hotărârea din 28 aprilie 2009, C-420/07, *Meletis Apostolides împotriva David Charles Orams și Linda Elizabeth Orams*, Repertoriul jurisprudenței, 2009, p. I-03571, considerentul 69.

În legătură cu cel de-al doilea aspect, art. 41 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 stabilește că **executarea propriu-zisă a hotărârii într-un alt stat membru decât acela în care hotărârea a fost pronunțată este supusă legii statului solicitat** (statul în care se dorește executarea). Rezultă că sub incidența legii statului de executare vor intra atât condițiile ce trebuie îndeplinite pentru executarea unei hotărâri pe teritoriul său, cât și procedura de executare [art. 41 alin. (1) tezele întâi și a doua din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012].

Pornind de la distincția menționată, alin. (2) al art. 45, interpretat prin prisma considerentului (30) din Preambulul Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, permite ca, în cadrul aceleiași proceduri (respectiv în cadrul cererii de refuz al executării formulate potrivit art. 46 și urm.), să invoce atât motivele de refuz prevăzute de art. 45 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 (motive ce vizează caracterul executoriu al hotărârii în sens formal), cât și motivele de refuz sau de suspendare a executării prevăzute de dreptul național (motive ce privesc executarea propriu-zisă). Invocarea motivelor prevăzute de dreptul național nu poate conduce la nerecunoașterea hotărârii pe teritoriul statului membru solicitat [considerentul (30) alin. (1) din Preambulul Regulamentului (UE) nr. 1215/2012].

Pentru a facilita executarea hotărârii străine, art. 41 alin. (3) **interzice obligarea solicitantului la stabilirea domiciliului procesual pe teritoriul statului solicitat, prin indicarea unei adrese poștale sau a unui reprezentant în statul respectiv,** în această ultimă situație cu excepția cazului în care un astfel de reprezentant este obligatoriu, indiferent de cetățenia sau domiciliul părților[1]. În România, art. 156 C. proc. civ. impune, de o manieră generală, alegerea domiciliului în România pentru toate persoanele aflate în străinătate. Sancțiunea neîndeplinirii acestei obligații constă în efectuarea comunicărilor către asemenea persoane prin scrisoare recomandată, recipisa de predare la poșta română a scrisorii, în cuprinsul căreia vor fi menționate actele ce se expediază, ținând loc de dovadă de îndeplinire a procedurii.

Articolul 42. (1) În scopul executării într-un stat membru a unei hotărâri pronunțate în alt stat membru, reclamantul furnizează autorității competente de executare:
(a) o copie a hotărârii, care întrunește condițiile necesare în vederea stabilirii autenticității acesteia; și
(b) certificatul eliberat în conformitate cu articolul 53, care atestă că hotărârea este executorie și care conține un rezumat al hotărârii, precum și, dacă este cazul, informații relevante cu privire la cheltuielile de judecată recuperabile și la calcularea dobânzii.

[1] Soluția marchează o schimbare de optică în raport cu prevederile Regulamentului (CE) nr. 44/2001, care impuneau alegerea domiciliului procesual în statul solicitat, fie sub forma unui domiciliu efectiv (adresă poștală pe teritoriul statului solicitat), fie prin desemnarea unui reprezentant *ad litem* în acest stat [art. 40 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001].

(2) În scopul executării într-un stat membru a unei hotărâri pronunțate în alt stat membru care impune o măsură provizorie şi de conservare, reclamantul furnizează autorității competente de executare:
(a) o copie a hotărârii, care întruneşte condițiile necesare în vederea stabilirii autenticității acesteia;
(b) certificatul eliberat în conformitate cu articolul 53, care conține o descriere a măsurii şi care atestă că:
(i) instanța este competentă să judece cauza pe fond;
(ii) hotărârea este executorie în statul membru de origine; şi
(c) dovada notificării sau comunicării hotărârii, în cazul în care măsura a fost dispusă fără ca pârâtul să fie citat.
(3) Dacă este necesar, autoritatea de executare competentă poate să solicite reclamantului să furnizeze, în conformitate cu articolul 57, o traducere sau o transcriere a conținutului certificatului.
(4) Autoritatea de executare competentă poate impune solicitantului să furnizeze o traducere a hotărârii numai dacă nu poate continua procedura în lipsa traducerii respective.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 53-55 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 46-48 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul, stabilind **înscrisurile necesare în probațiune pentru invocarea recunoașterii sau a caracterului executoriu al unei hotărâri străine**, preia, într-o reglementare similară, prevederile art. 53-55 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

Spre deosebire de vechea reglementare, care includea aceste dispoziții cu caracter tehnic în Secțiunea 3 „Dispoziții comune" a Capitolului III „Recunoaștere și executare", aplicabile, aşadar, atât procedurii de recunoaștere, cât și celei de executare a hotărârilor străine, Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 le menționează, însă, distinct în secțiunea consacrată fiecăreia dintre cele două proceduri din Capitolul III „Recunoaștere și executare" (respectiv în art. 37 din Secțiunea 1 „Recunoaștere" și în art. 42 din Secțiunea 2 „Executare"). Această metodă prezintă avantajul de a evita o reglementare disparată (cerințele generale într-o secțiune consacrată „Dispozițiilor comune", iar cerințele specifice în cadrul secțiunii consacrate fiecăreia dintre cele două proceduri – procedura de invocare a recunoașterii, respectiv aceea de invocare a caracterului executoriu al hotărârii străine).

Din reglementarea art. 42 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 rezultă că următoarele înscrisuri sunt necesare pentru executarea într-un stat membru a unei hotărâri pronunțate într-un alt stat membru:

a) o copie a hotărârii care să întrunească condițiile necesare în vederea stabilirii autenticității sale;

b) un certificat eliberat de instanța de origine, utilizând formularul prevăzut de anexa I a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012. Prin sintagma „instanța de origine", art. 2 lit. f) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 are în vedere instanța care a pronunțat hotărârea a cărei recunoaștere se invocă. În cazul hotărârilor prin care s-au dispus măsuri provizorii sau de conservare, certificatul trebuie să conțină mențiuni privind competența instanței care a pronunțat hotărârea de a soluționa fondul cauzei [art. 42 alin. (2) lit. (b) pct. (i) coroborat cu art. 2 lit. (a) teza a doua din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012];

c) o traducere a certificatului sau, după caz, a hotărârii, dacă instanța în fața căreia este invocată hotărârea apreciază ca fiind necesar. În cazul în care este solicitată, traducerea trebuie efectuată de către o persoană autorizată în acest scop în unul dintre statele membre [art. 57 alin. (3) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012];

d) în cazul hotărârilor prin care s-au dispus măsuri provizorii sau de conservare, *dovada notificării sau comunicării hotărârii, în cazul în care măsura a fost dispusă fără ca pârâtul să fie citat* [art. 42 alin. (2) lit. (c) coroborat cu art. 2 lit. (a) teza a doua din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012].

Întrucât hotărârea este, prin ipoteză, executorie pe teritoriul statului solicitat, **înscrisurile menționate nu sunt necesare într-o procedură de *exequatur*** (încuviințare a executării unei hotărâri străine), ci pentru executarea propriu-zisă a titlului executoriu reprezentat de hotărârea străină. De aceea, art. 42 alin. (1) prevede că aceste înscrisuri se vor furniza autorității competente de executare, respectiv, în România, **executorului judecătoresc** (art. 623 C. proc. civ.).

Articolul 43. (1) În cazul în care se solicită executarea unei hotărâri pronunțate într-un alt stat membru, certificatul emis conform articolului 53 se notifică sau se comunică persoanei împotriva căreia se solicită executarea înainte de prima măsură de executare. Certificatul este însoțit de hotărâre, dacă aceasta nu a fost deja notificată sau comunicată persoanei respective.
(2) În cazul în care persoana împotriva căreia se solicită executarea are domiciliul în alt stat membru decât statul membru de origine, persoana respectivă poate solicita o traducere a hotărârii pentru a contesta executarea, dacă hotărârea nu este scrisă sau nu este însoțită de o traducere în una dintre următoarele limbi:
(a) o limbă pe care persoana respectivă o înțelege; sau
(b) limba oficială a statului membru în care își are domiciliul sau, dacă în statul membru respectiv există mai multe limbi oficiale, limba oficială sau una dintre limbile oficiale ale locului unde își are domiciliul.
În cazul în care se solicită o traducere a hotărârii în temeiul primului paragraf, nu se pot lua alte măsuri de executare decât măsuri de conservare până când persoanei împotriva căreia se solicită executarea nu i-a fost furnizată traducerea.

Prezentul alineat nu se aplică în cazul în care hotărârea a fost deja notificată sau comunicată persoanei împotriva căreia se solicită executarea în una dintre limbile menționate la primul paragraf sau este însoțită de o traducere în una dintre aceste limbi.

(3) Prezentul articol nu se aplică în cazul executării unei măsuri de conservare dintr-o hotărâre sau în cazul în care persoana care solicită executarea recurge la măsuri de conservare în conformitate cu articolul 40.

CORESPONDENȚĂ: ▶ text nou-introdus, fără corespondent în Regulamentul (CE) nr. 44/2001 sau în Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul legal este menit să constituie o garanție a respectării dreptului la apărare al pârâtului în condițiile suprimării procedurii de *exequatur* și **interzice efectuarea oricărui act de executare înainte de înștiințarea acestuia prin notificarea/comunicarea certificatului întocmit** utilizând formularul prevăzut de anexa I a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012.

În scopul respectării efective a dreptului la apărare, art. 43 impune și **traducerea certificatului** atunci când acesta se comunică unei persoane care nu are domiciliul pe teritoriul statului de origine (statului în care a fost pronunțată hotărârea). Prin această dispoziție, se asigură corelarea cu prevederile art. 8 din Regulamentul (CE) nr. 1393/2007 privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială (notificarea sau comunicarea actelor)[1], care permite destinatarului să refuze primirea actului notificat sau comunicat dacă nu este redactat sau tradus într-o limbă pe care acesta o înțelege sau în limba oficială (ori în una dintre limbile oficiale, după caz) a (ale) locului unde se efectuează notificarea sau comunicarea.

Articolul 44. (1) În cazul formulării unei cereri de refuz de executare a unei hotărâri în temeiul secțiunii 3 subsecțiunea 2, instanța din statul membru solicitat poate, la cererea persoanei împotriva căreia se solicită executarea:

(a) să limiteze procedura de executare la măsuri de conservare; sau

(b) să condiționeze executarea de constituirea unei garanții pe care instanța o stabileşte; sau

(c) să suspende, în totalitate sau în parte, procedura de executare.

(2) La cererea persoanei împotriva căreia se solicită executarea, autoritatea competentă din statul membru solicitat suspendă procedura de executare în cazul în care forța executorie a hotărârii respective este suspendată în statul membru de origine.

[1] Publicat în JO L324 din 10 decembrie 2007.

CORESPONDENȚĂ: ▶ text nou-introdus, fără corespondent în Regulamentul (CE) nr. 44/2001 sau în Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul legal este menit să constituie o garanție a respectării dreptului la apărare al pârâtului, în condițiile suprimării de către Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 a procedurii de *exequatur*. În acest scop, art. 44 permite **limitarea procedurii de executare la măsuri de conservare** sau **condiționarea executării de constituirea unor garanții de către reclamant** sau, în fine, **suspendarea în tot sau în parte a executării.** Premisa acestor măsuri o constituie, după caz, formularea de către pârât a unei cereri de refuz al executării sau suspendarea forței executorii a hotărârii în statul de origine.

Secțiunea 3. Refuzul recunoașterii și al executării

Subsecțiunea 1. Refuzul recunoașterii

Articolul 45. (1) La cererea oricărei părți interesate, se refuză recunoașterea unei hotărâri:
(a) dacă recunoașterea este vădit contrară ordinii publice (*ordre public*) a statului membru solicitat;
(b) în cazul în care hotărârea a fost pronunțată în lipsă, dacă actul de sesizare a instanței sau un act echivalent nu a fost notificat sau comunicat pârâtului în timp util și într-o manieră care să îi permită acestuia să își pregătească apărarea, cu excepția cazului în care pârâtul nu a introdus o acțiune împotriva hotărârii atunci când a avut posibilitatea să o facă;
(c) dacă hotărârea este ireconciliabilă cu o hotărâre pronunțată între aceleași părți în statul membru solicitat;
(d) dacă hotărârea este ireconciliabilă cu o hotărâre pronunțată anterior într-un alt stat membru sau într-un stat terț între aceleași părți într-o acțiune având același obiect și aceeași cauză, cu condiția ca hotărârea pronunțată anterior să întrunească condițiile necesare pentru a fi recunoscută în statul membru solicitat; sau
(e) dacă hotărârea contravine:
(i) capitolului II secțiunile 3, 4 sau 5, în măsura în care pârâtul era deținătorul poliței de asigurare, asiguratul, beneficiarul contractului de asigurare, partea vătămată, consumatorul sau angajatul; sau
(ii) capitolului II secțiunea 6.
(2) La verificarea temeiurilor de competență prevăzute la alineatul (1) litera (e), instanța căreia i-a fost transmisă cererea este obligată să respecte constatările de fapt pe baza cărora instanța de origine și-a întemeiat competența.

(3) Fără a aduce atingere dispozițiilor alineatului (1) litera (e), competența instanței de origine nu poate fi revizuită. Criteriul ordinii publice prevăzut la alineatul (1) litera (a) nu poate fi aplicat normelor în materie de competență. (4) Solicitarea refuzului recunoașterii se face în conformitate cu procedurile prevăzute în subsecțiunea 2 și, dacă este cazul, în secțiunea 4[1].

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 34-35 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 27-28 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare similară, prevederile art. 34-35 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001. Ca element de noutate poate fi semnalată **includerea regulilor speciale de competență favorabile angajatului care are calitate de pârât în sfera celor a căror încălcare atrage refuzul recunoașterii hotărârii străine în statul membru solicitat.** În felul acesta, actuala reglementare remediază un inconvenient al Regulamentului (CE) nr. 44/2001, care, deși consacra reguli speciale de competență menite a proteja pe pârâtul având calitatea de deținător al poliței de asigurare, asigurat, beneficiar al contractului de asigurare, consumator sau angajat, asigura o protecție mai scăzută ultimului dintre aceștia, nepermițând instanței statului solicitat să refuze recunoașterea în cazul în care instanța de origine își stabilise competența cu încălcarea regulilor speciale de competență edictate în favoarea angajatului pârât.

Din punct de vedere procedural, întrucât hotărârea străină este recunoscută fără a fi necesară vreo procedură specială (deci de plin drept), partea interesată trebuie să formuleze **o cerere de refuz al recunoașterii** în condițiile prevăzute de regulament pentru cererea de refuz al executării [art. 45 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012].

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Încălcarea ordinii publice a statului membru solicitat

1.1. Necompetența CJUE de a defini ordinea publică a unui stat membru. Conținutul ordinii publice. Dreptul la apărare. Instanța statului solicitat poate ține seama, având în vedere dispoziția referitoare la ordinea publică prevăzută de art. 27 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, de faptul că instanța statului de origine s-a pronunțat cu privire la pretențiile reclamantului, fără a asculta pârâtul, care se prezentase în mod legal în fața sa, dar care a fost exclus de la procedură printr-o ordonanță, pe motivul că nu îndeplinise obligații impuse printr-o ordonanță pronunțată anterior în cadrul aceleiași proceduri, atunci când, în urma unei aprecieri globale a procedurii și având în vedere ansamblul circumstanțelor, consideră că această măsură de excludere a constituit o încălcare vădită și disproporționată a dreptului pârâtului

[1] În România, competența aparține tribunalului.

de a fi ascultat *(Hotărârea din 2 aprilie 2009, C-394/07, Marco Gambazzi împotriva DaimlerChrysler Canada Inc. și CIBC Mellon Trust Company, Repertoriul jurisprudenței, 2009, p. I-02563).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 27 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la **art. 45 alin. (1) lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Ipoteza speței este aceea în care, în procedura derulată în străinătate, finalizată prin pronunțarea unei hotărâri a cărei recunoaștere este solicitată, pârâtul s-a prezentat în fața instanței, care i-a pus în vedere îndeplinirea anumitor măsuri. Neîndeplinirea de către pârât a măsurilor stabilite de către instanță în sarcina sa a determinat înlăturarea acestuia din procedura derulată în străinătate.

Potrivit interpretării date de către Curte, această înlăturare a pârâtului din procedura derulată în străinătate (procedură care, de principiu, era contradictorie) nu exclude, *de plano*, hotărârea din sfera celor la care se referă art. 25 din Convenția de la Bruxelles *[art. 2 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, respectiv a hotărârilor judecătorești ce fac obiectul recunoașterii potrivit acestui act normativ. În consecință, respectiva hotărâre judecătorească va fi recunoscută în alte state membre, sub rezerva incidenței impedimentelor la recunoaștere instituite prin art. 27 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

În conformitate cu cele reținute de Curte, împrejurarea din speță nu atrage aplicabilitatea impedimentului prevăzut de art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, întrucât acest din urmă text are în vedere neprezentarea pârâtului în timp util și într-o manieră care să-i permită acestuia să-și pregătească apărarea, or, prin ipoteză, pârâtul s-a prezentat în fața instanței, dar a fost exclus din procedură deoarece nu a îndeplinit anumite măsuri dispuse de către aceasta. Ca atare, singurul impediment, a cărui potențială incidență trebuie analizată în speță, privește eventuala încălcare a ordinii publice a statului membru solicitat. În legătură cu acest impediment, **deși Curtea reafirmă necompetența sa de a defini ordinea publică a unui stat membru, apreciază, totuși, exercitarea dreptului la apărare ca făcând parte din categoria drepturilor fundamentale** care rezultă din tradițiile constituționale comune statelor membre și din actele internaționale privind protecția drepturilor omului la care statele membre au cooperat sau au aderat.

În consecință, Curtea apreciază că instanța solicitată s-ar putea prevala de prevederile art. 27 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* în măsura în care, în urma unei aprecieri globale a procedurii și având în vedere ansamblul circumstanțelor, ar considera că această măsură de excludere ar constituit o încălcare vădită și disproporționată a dreptului pârâtului de a fi ascultat (considerentele 23-29).

1.2. Necompetența CJUE de a defini ordinea publică a unui stat membru. Competența CJUE de a supraveghea limitele utilizării ordinii publice pentru a refuza recunoașterea unei hotărâri străine. Conținutul ordinii publice. Nerespectarea de către

instanța străină a dispozițiilor regulamentului referitoare la stabilirea competenței. Dreptul la apărare. Articolul 27 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat astfel:

a) Instanța din statul solicitat nu poate aplica dispoziția privitoare la ordinea publică, în cazul unui pârât domiciliat pe teritoriul acestui stat, pentru singurul motiv că instanța din statul de origine și-a fundamentat competența pe naționalitatea victimei unei infracțiuni.

b) Instanța din statul solicitat poate ține seama, din perspectiva invocării ordinii publice, de faptul că instanța din statul de origine a refuzat pârâtului (domiciliat pe teritoriul statului solicitat și urmărit pe teritoriul statului de origine pentru o infracțiune săvârșită cu intenție) dreptul de a se apăra fără a fi prezent personal în fața instanței *(Hotărârea din 28 martie 2000, C-7/98, Dieter Krombach împotriva André Bamberski, Repertoriul jurisprudenței, 2000, p. I-01935)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 27 pct. 1 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 45 alin. (1) lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Interpretarea dată de Curte are la bază următoarea situație de fapt: instanța franceză de judecată a condamnat pe Dieter Krombach, cetățean german cu domiciliul în Germania, la 15 ani de închisoare pentru o infracțiune săvârșită cu intenție pe teritoriul Germaniei, obligându-l, în același timp, la plata unei despăgubiri în cuantum de 350.000 FRF către partea civilă. Instanța franceză și-a fundamentat competența pe naționalitatea franceză a victimei infracțiunii. În cursul procesului, instanța a refuzat reprezentarea inculpatului prin avocat, prezența acestuia fiind obligatorie. Partea civilă a solicitat instanței germane încuviințarea executării hotărârii prin care inculpatul a fost obligat la plata de despăgubiri către aceasta.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că unul dintre obiectivele Convenției de la Bruxelles *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este acela de a facilita **libera circulație a hotărârilor judecătorești**, prevăzându-se o procedură de *exequatur* simplă și rapidă (considerentul 19). **Obstacolele în calea atingerii acestui obiectiv trebuie interpretate restrictiv**, iar în ceea ce privește **ordinea publică, aceasta trebuie invocată numai în cazuri excepționale** (considerentul 21). Ca atare, **deși statele contractante sunt libere, în principiu, să stabilească cerințele propriei ordini publice, limitele acestei noțiuni privesc, totuși, interpretarea** Convenției de la Bruxelles *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Rezultă, așadar, că, **deși definirea conținutului noțiunii de ordine publică nu este de competența Curții, îi revine totuși acesteia sarcina de a controla limitele în care instanța unui stat contractant poate recurge la această noțiune pentru a nu recunoaște o hotărâre** pronunțată într-un alt stat contractant (considerentele 22-23).

Potrivit unei jurisprudențe constante, **drepturile fundamentale fac parte integrantă din principiile generale de drept a căror respectare este asigurată de Curte.** În acest scop, Curtea se inspiră din tradițiile constituționale comune ale statelor membre și din indicațiile furnizate de instrumentele internaționale consacrate

protecției drepturilor omului la care statele membre sunt părți (dintre acestea, un rol deosebit revenind Convenției europene privind protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale). Astfel, Curtea a recunoscut în mod expres principiul general de drept comunitar potrivit căruia orice persoană are dreptul la un proces echitabil, principiu inspirat din aceste drepturi fundamentale. Jurisprudența a fost consacrată de art. F parag. 2 din Tratatul asupra Uniunii Europene (devenit art. 6 parag. 2)[1], potrivit căruia Uniunea respectă drepturile fundamentale, astfel cum sunt acestea garantate prin Convenția europeană privind protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950, și astfel cum rezultă din tradițiile constituționale comune ale statelor membre, ca principii generale ale dreptului comunitar (considerentele 25-27).

În raport cu cele arătate, Curtea a interpretat textul menționat în sensul că ordinea publică nu poate fi invocată pentru singurul motiv că instanța din statul de origine și-a fundamentat competența pe naționalitatea victimei infracțiunii, dar că aceasta ar putea fi invocată pentru că pârâtului, care nu s-a prezentat personal în fața instanței, i s-a refuzat dreptul la apărare.

Cu privire la primul aspect, Curtea a reținut că sistemul Convenției de la Bruxelles *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu permite, cu excepția unor ipoteze limitativ enumerate, controlul competenței instanței din statul de origine. Ca atare, **ordinea publică nu va împiedica recunoașterea** sau executarea unei hotărâri pronunțate într-un alt stat contractant **pentru singurul motiv că instanța din statul de origine nu a respectat regulile** Convenției de la Bruxelles *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* **referitoare la competență** (considerentele 31-33).

Cu privire la cel de-al doilea aspect, Curtea a reținut că instanța statului solicitat nu este, de principiu, îndreptățită să refuze recunoașterea sau executarea unei hotărâri pentru simplul motiv al existenței unor divergențe între regulile de drept aplicabile în cele două state (statul solicitat și statul de origine), cu excepția cazului în care recunoașterea sau executarea hotărârii ar contraveni de o manieră inacceptabilă ordinii publice a statului solicitat, aducând atingere unui principiu fundamental. Pentru a se respecta interdicția unei revizuiri pe fond a hotărârii străine, atingerea trebuie să constituie o violare vădită a unei reguli de drept considerate ca esențială în ordinea juridică a statului solicitat sau a unui drept recunoscut ca fiind fundamental în această ordine juridică. În ceea ce privește **dreptul la apărare**, acesta ocupă un rol deosebit de important în organizarea și derularea unui proces echitabil și figurează **printre drepturile fundamentale ce rezultă din tradițiile constituționale ale statelor membre**. Ca atare, instanța unui stat contractant este îndreptățită să considere că refuzul de a lua în considerare apărarea unui inculpat absent de la dezbateri constituie o violare vădită a unui drept fundamental (considerentele 36-40).

1.3. Conținutul ordinii publice. Dreptul la un proces echitabil. Articolul 34 pct. 1 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 45 alin. (1) lit. (a) din Regulamentul (UE)*

[1] Numerotarea textului a fost păstrată și după intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona.

nr. 1215/2012 – n.n.] trebuie interpretat în sensul că instanța din statul membru solicitat nu poate să refuze, în temeiul clauzei referitoare la ordinea publică, executarea unei hotărâri judecătorești pronunțate într-o cauză judecată în lipsă și prin care se soluționează pe fond litigiul, în care nu se examinează nici obiectul și nici temeiurile acțiunii și care nu cuprinde niciun argument cu privire la temeinicia acesteia, cu excepția cazului în care această instanță reține, în urma unei aprecieri globale a procedurii și având în vedere ansamblul circumstanțelor relevante, că prin această hotărâre se aduce o atingere vădită și disproporționată dreptului pârâtului la un proces echitabil, prevăzut la art. 47 al doilea paragraf din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, din cauza imposibilității de a exercita în mod util și efectiv o cale de atac împotriva hotărârii respective *(Hotărârea din 6 septembrie 2012, C-619/10, Trade Agency Ltd împotriva Seramico Investments Ltd., publicată în Repertoriul electronic)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 34 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la art. 45 alin. (1) lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

1.4. Motive de refuz al recunoașterii. Nerespectarea ordinii publice a statului solicitat [art. 45 alin. (1) lit. (a)]: încălcare vădită a unei norme de drept esențiale în ordinea juridică a statului membru solicitat. Nerespectarea dreptului la apărare al pârâtului care a fost lipsă la judecarea cauzei [art. 45 alin. (1) lit. (b)]. Încălcarea competenței internaționale exclusive [art. 45 alin. (1) lit. (e)]: delimitarea competenței internaționale de aceea internă. *a)* Articolul 35 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 45 alin. (1) lit. (e) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu autorizează o instanță dintr-un stat membru să refuze să recunoască sau să execute o hotărâre pronunțată de instanțele dintr-un alt stat membru cu privire la un imobil situat într-o zonă a acestui din urmă stat în care guvernul nu exercită un control efectiv

b) Faptul că o hotărâre pronunțată de instanțele dintr-un stat membru, cu privire la un imobil situat într-o zonă a acestui stat membru în care guvernul său nu exercită un control efectiv, nu poate fi executată, în practică, în locul în care se află imobilul nu constituie un motiv de refuz al recunoașterii sau al executării în temeiul art. 34 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 45 alin. (1) lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și nici nu implică lipsa caracterului executoriu al unei asemenea hotărâri în sensul art. 38 alin. (1) din regulamentul respectiv *[art. 39 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

c) Recunoașterea sau executarea unei hotărâri pronunțate în lipsă nu poate fi refuzată în temeiul art. 34 pct. 2 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* în cazul în care pârâtul a avut posibilitatea să introducă o acțiune împotriva hotărârii pronunțate în lipsă, iar această acțiune i-a permis să susțină că actul de sesizare a instanței sau un alt act echivalent nu i-a fost comunicat sau notificat în timp util și într-o manieră care să îi

permită să își pregătească apărarea *(Hotărârea din 28 aprilie 2009, C-420/07, Meletis Apostolides împotriva David Charles Orams și Linda Elizabeth Orams, Repertoriul jurisprudenței, 2009, p. I-03571)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 35 alin. (1) și art. 34 pct. 1 și 2 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la **art. 45 alin. (1) lit. (a), (b) și (e) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care textele au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situație de fapt: ca urmare a invadării nordului Ciprului de către armata turcă în anul 1974, dl Apostolides – aparținând comunității cipriote elene –, a fost constrâns să își abandoneze imobilul (casă și teren), proprietatea sa, și să se stabilească în zona insulei efectiv controlată de către guvernul cipriot. Soții Orams (cu domiciliul în Marea Britanie) pretind că au cumpărat acest imobil de la un terț care îl achiziționase de la autoritățile din Republica Turcă a Ciprului de Nord, entitate care, până în prezent, nu a fost recunoscută de niciun stat, cu excepția Republicii Turcia. Achiziționările succesive ar fi fost conforme legilor în vigoare în această entitate. În anul 2004, o instanța cipriotă din zona controlată de guvern a pronunțat o hotărâre prin care a admis acțiunea formulată de către dl Apostolides și a obligat pe soții Orams să lase imobilul în libera posesie a reclamantului, să dărâme construcțiile edificate pe terenul reclamantului, să înceteze orice intervenție ilegală asupra imobilului și să plătească reclamantului diferite sume cu titlu de despăgubiri, chirii, precum și cheltuieli de judecată. Calea de atac formulată de către pârâți a fost respinsă pentru motivul că, în esență, aceștia nu prezentaseră o apărare plauzibilă pentru a contesta titlul de proprietate al lui Apostolides. Domnul Apostolides a solicitat recunoașterea și încuviințarea hotărârii în Marea Britanie în temeiul Regulamentului (CE) nr. 44/2001 *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

1. Cu privire la interpretarea art. 35 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 45 alin. (1) lit. (e) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, prin intermediul întrebării preliminare, instanța de trimitere a solicitat, în esență, să se stabilească dacă faptul că o hotărâre este pronunțată de o instanță dintr-un stat membru cu privire la un imobil situat într-o zonă a acestui stat în care guvernul acestuia nu exercită un control efectiv poate fi considerat o încălcare a normei în materie de competență prevăzute la art. 22 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și, în consecință, poate să justifice un refuz de a recunoaște sau de a executa o asemenea hotărâre în temeiul art. 35 alin. (1) din acest regulament *[art. 45 alin. (1) lit. (e) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că art. 22 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 24 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* **cuprinde o listă imperativă și exhaustivă a forurilor cu competență judiciară internațională exclusivă**

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și art. 32 (fără ca textul să fie expres menționat) și art. 38 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 2 lit. (a) (indirect), art. 39 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru aceste interpretări, a se vedea jurisprudența indicată la art. 2 și art. 39 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

ale statelor membre. Acest articol **nu face decât să desemneze statul membru ale cărui instanțe sunt competente *ratione materiae*, fără să repartizeze, însă, competențele în cadrul statului membru respectiv.** Este de competența fiecărui stat membru să își determine propria organizare judiciară (considerentul 48).

În plus, principiul interzicerii revizuirii competenței instanței din statul membru de origine, prevăzut la art. 35 alin. (3) din regulamentul menționat *[art. 45 alin. (3) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* – revizuirea nefiind permisă decât în raport cu dispozițiile de la alin. (1) al aceluiași articol *[art. 45 alin. (1) lit. (e) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* –, împiedică efectuarea, în acțiunea principală, a unei revizuiri a competenței interne a instanțelor din statul membru de origine respectiv (considerentul 49).

În consecință, regula *forum rei sitae* prevăzută la art. 22 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* privește competența judiciară internațională a statelor membre, iar nu competența judiciară internă a acestora (considerentul 50).

În acțiunea principală, este cert că imobilul este situat pe teritoriul Republicii Cipru și că, prin urmare, norma în materie de competență prevăzută la art. 22 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 24 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* a fost respectată. **Faptul că imobilul se află în zona de nord poate avea, eventual, efecte asupra competenței interne a instanțelor cipriote, însă nu poate avea niciun efect în sensul acestui regulament** (considerentul 51).

2. Pentru a interpreta textul art. 34 pct. 1 și 2 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 45 alin. (1) lit. (a) și (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, Curtea a reținut următoarele:

a) Recurgerea la clauza de ordine publică prevăzută la art. 34 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 45 alin. (1) lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu poate fi admisă decât în ipoteza în care recunoașterea sau executarea unei hotărâri pronunțate în alt stat membru ar încălca în mod inacceptabil ordinea juridică a statului solicitat, în măsura în care ar aduce atingere unui principiu fundamental. Pentru a respecta interzicerea revizuirii pe fond a hotărârii străine, atingerea respectivă ar trebui să constituie o încălcare vădită a unei norme de drept considerată esențială în ordinea juridică a statului solicitat sau a unui drept recunoscut ca fundamental în această ordine juridică (considerentul 59).

În această privință, instanța din statul solicitat nu poate, cu riscul de a pune sub semnul întrebării finalitatea Regulamentului (CE) nr. 44/2001 *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, să refuze recunoașterea unei hotărâri pronunțate în alt stat membru numai pentru motivul că apreciază că, în această hotărâre, dreptul național sau dreptul comunitar a fost aplicat greșit. Dimpotrivă, este important să se considere că, în asemenea cazuri, sistemul de căi de atac instituit în fiecare stat membru, completat de mecanismul trimiterii preliminare prevăzut la art. 234 TCE[1], furnizează justițiabililor o garanție suficientă. Clauza de ordine publică nu ar interveni în asemenea cazuri decât în măsura în care eroarea de drept respectivă ar implica

[1] În urma renumerotării operate de Tratatul de la Lisabona, art. 234 TCE a devenit art. 267 TFUE.

faptul că recunoașterea sau executarea hotărârii în statul solicitat este considerată **o încălcare vădită a unei norme de drept esențiale în ordinea juridică a statului membru respectiv** (considerentul 60).

În acțiunea principală, instanța de trimitere nu a menționat niciun principiu fundamental al ordinii juridice a Regatului Unit căruia recunoașterea sau executarea hotărârilor în cauză i-ar putea aduce atingere (considerentul 61).

În consecință, în lipsa unui principiu fundamental din ordinea juridică a Regatului Unit căruia recunoașterea sau executarea hotărârilor în cauză i-ar putea aduce atingere, niciun refuz de recunoaștere a acestora, în temeiul art. 34 pct. 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 45 alin. (1) lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, nu ar fi justificat pentru motivul că o hotărâre pronunțată de o instanță dintr-un alt stat membru, cu privire la un imobil situat într-o zonă a acestui stat în care guvernul său nu exercită un control efectiv, nu poate fi executată, în practică, în locul în care se află imobilul (considerentul 62).

b) Din cuprinsul art. 34 pct. 2 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* reiese că o hotărâre pronunțată în lipsă, în temeiul unui act de sesizare a instanței ce nu a fost comunicat pârâtului care nu s-a înfățișat în timp util și într-o manieră care să îi permită acestuia să își pregătească apărarea, trebuie recunoscută dacă acesta din urmă nu a avut inițiativa să introducă o acțiune împotriva hotărârii respective atunci când a avut posibilitatea să o facă (considerentul 77).

Cu atât mai mult, **dreptul la apărare** pe care legiuitorul comunitar a vrut să îl protejeze prin art. 34 pct. 2 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* **este respectat în cazul în care pârâtul a introdus efectiv o acțiune împotriva hotărârii pronunțate în lipsă**, iar această acțiune i-a permis să susțină că actul de sesizare a instanței sau un alt act echivalent nu i-a fost comunicat sau notificat în timp util și într-o manieră care să îi permită să își pregătească apărarea (considerentul 78).

2. Încălcarea dreptului la apărare al pârâtului care nu s-a prezentat la proces și căruia nu i s-a comunicat actul de sesizare a instanței

2.1. Procedura derulată în statul de origine al hotărârii, în prezența unui avocat nemandatat de către pârât. Calificarea hotărârii ca fiind pronunțată în lipsa pârâtului. Articolul 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este aplicabil în cazul hotărârilor pronunțate împotriva unui pârât căruia nu i-a fost comunicat sau notificat, în timp util, actul de sesizare a instanței și care nu a fost reprezentat valabil în fața instanței atunci când, ca urmare a prezentării în fața instanței din statul de origine a unui pretins reprezentant al pârâtului, hotărârile nu au fost pronunțate în lipsă *(Hotărârea din 10 octombrie 1996, C-78/95, Bernardus Hendrikman și Maria Feyen împotriva Magenta Druck & Verlag GmbH, Repertoriul jurisprudenței, 1996, p. I-04943).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la **art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are la bază următoarea situație de fapt: instanței olandeze de judecată i s-a solicitat de către Magenta Druck & Verlag GmbH, societate comercială cu sediul în Germania, încuviințarea executării unor hotărâri pronunțate de o instanță germană împotriva pârâților Bernardus Hendrikman și Maria Feyen (cu domiciliul în Germania). Prin respectivele hotărâri (după cum rezultă din susținerile pârâților), Bernardus Hendrikman și Maria Feyen au fost obligați să achite o comandă de hârtie de scris, făcută pe seama acestora de alte două persoane, pe care cei dintâi nu le-ar fi autorizat. De asemenea, fără a fi autorizați de Bernardus Hendrikman și Maria Feyen, aceste două persoane ar fi împuternicit un avocat, în numele celor dintâi, pentru a-i reprezenta în fața instanței germane.

Pentru a interpreta textul menționat, Curtea a reținut că acesta are ca scop să prevină recunoașterea sau executarea unei hotărâri dacă pârâtul nu a avut posibilitatea de a se apăra în fața instanței de origine (considerentul 15). Un **pârât, care nu are cunoștință de acțiunea introdusă împotriva sa și pentru care se prezintă în fața instanței un avocat pe care nu l-a mandatat în acest sens, se găsește în imposibilitate absolută de a se apăra.** În consecință, **acest pârât trebuie considerat ca nefiind prezent în fața instanței de origine**, chiar dacă procedura derulată în fața acestei instanțe a avut un caracter contradictoriu (considerentul 18). Faptul că pârâtul putea formula ulterior o cale de atac contra deciziei pronunțate în lipsă (cum este cazul în speță), nu poate constitui un substitut pentru o apărare prealabilă pronunțării hotărârii (considerentul 20)[1].

2.2. Acțiune civilă alăturată acțiunii penale derulate în statul de origine al hotărârii în prezența pârâtului, care și-a exprimat poziția, prin apărătorul ales, doar asupra acțiunii penale. Calificarea hotărârii asupra acțiunii civile ca fiind pronunțată în prezența pârâtului, cu excepția cazului în care pârâtul a refuzat participarea la judecarea acțiunii civile. Nerecunoașterea unei hotărâri pentru motivele indicate la art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu este posibilă decât dacă pârâtul nu a participat la procedura derulată în țara de origine. Această prevedere nu ar putea fi, așadar, invocată atunci când pârâtul a fost prezent. Un pârât este considerat că a fost prezent, în sensul art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, dacă, în cadrul unei acțiuni în daune alăturate acțiunii penale, acesta și-a exprimat poziția, prin intermediul apărătorului ales, cu ocazia dezbaterilor pe fond, cu privire la acțiunea penală, dar

[1] Această ultimă interpretare (considerentul 20) nu mai este de actualitate, în condițiile în care art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, spre deosebire de art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles, instituie o condiție suplimentară pentru refuzul recunoașterii unei hotărâri străine, respectiv aceea ca pârâtul să nu fi introdus o acțiune împotriva hotărârii, atunci când a avut posibilitatea să o facă.

nu și cu privire la acțiunea civilă care a făcut, de asemenea, obiectul dezbaterilor orale la care pârâtul a participat *(Hotărârea din 21 aprilie 1993, C-172/91, Volker Sonntag împotriva Hans Waidmann, Elisabeth Waidmann și Stefan Waidmann, Repertoriul jurisprudenței, 1993, p. I-01963)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că **dacă un pârât, prin intermediul apărătorului ales, participă la audieri cu privire la acuzațiile ce îi sunt aduse,** cunoscând creanța de drept civil ce îi este opusă în cadrul acțiunii penale, această luare de poziție este, de principiu, considerată ca o **participare la procedura în ansamblu,** fără a se impune o distincție între acțiunea penală și creanța de drept civil. **Aceasta nu exclude, totuși, posibilitatea ca pârâtul să refuze participarea la acțiunea civilă.** Dacă, însă, pârâtul nu acționează astfel, luarea sa de poziție cu privire la acuzațiile ce îi sunt aduse pe tărâm penal valorează, în același timp, participarea și pe plan civil (considerentul 41).

2.3. Calificarea noțiunii de act de sesizare a instanței. Condiția ca actul de sesizare să fie comunicat pârâtului, pentru ca acesta să se poată apăra, înainte ca hotărârea să devină executorie. Ordonanță privind plafonarea răspunderii proprietarului de navă, pronunțată în procedură necontradictorie și fără notificarea prealabilă a creditorului. Calificarea ordonanței comunicate creditorului ca fiind actul introductiv de instanță. În temeiul art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, nu poate fi refuzată recunoașterea unei decizii privind constituirea unui fond pentru limitarea răspunderii, pentru motivul absenței unei notificări prealabile a creditorului vizat și chiar dacă acesta a exercitat calea de atac pentru a contesta competența instanței care a pronunțat-o, dacă respectiva decizie a fost comunicată în timp util pârâtului *(Hotărârea din 14 octombrie 2004, C-39/02, Mærsk Olie & Gas A/S împotriva Firma M. de Haan en W. de Boer, Repertoriul jurisprudenței, 2004, p. I-09657)*[2].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

În speță este vorba despre o decizie pronunțată cu privire la o cerere formulată de proprietarul unei nave, privind plafonarea cuantumului despăgubirilor la care ar putea fi condamnat în cazul angajării răspunderii acestuia pentru producerea unui

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 1 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles *[art. 1 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru aceste interpretări, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată la art. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

[2] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 21 din Convenția de la Bruxelles *[art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, respectiv dispozițiile art. 25 din Convenția de la Bruxelles *[art. 2 lit. (a) teza întâi din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru aceste interpretări, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată la art. 29 și art. 2 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

prejudiciu ca urmare a unui eveniment maritim determinat. Temeiul juridic al cererii îl constituie Convenția internațională asupra limitării răspunderii proprietarilor de nave maritime, adoptată la Bruxelles, la 10 octombrie 1957[1].

Pentru a interpreta textul menționat, Curtea a reținut că **această dispoziție are ca scop asigurarea faptului că o hotărâre nu va fi recunoscută sau executată dacă pârâtul nu a avut posibilitatea de a se apăra în fața instanței de origine.** Ca atare, refuzul recunoașterii pentru motivul prevăzut de art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este posibil doar dacă hotărârea a fost pronunțată în lipsa pârâtului (considerentele 55-56). Potrivit procedurii de constituire a fondului pentru limitarea răspunderii în statul de origine (Olanda), se pronunță o **ordonanță care fixează provizoriu limita răspunderii, procedura fiind necontradictorie. Ulterior procedura devine contradictorie prin aceea că ordonanța se comunică creditorilor care pot contesta** limitarea răspunderii, cuantumul acesteia sau competența instanței care a pronunțat-o. **O asemenea ordonanță trebuie calificată ca reprezentând actul introductiv de instanță** în sensul art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 59). Ca atare, instanța sesizată este aceea care trebuie să aprecieze dacă notificarea ordonanței către creditor s-a făcut în timp util pentru a-i permite acestuia exercitarea dreptului la apărare (considerentul 61).

2.4. Calificarea noțiunii de act de sesizare a instanței. Condiția ca actul de sesizare să fie comunicat pârâtului, pentru ca acesta să se poată apăra, înainte ca hotărârea să devină executorie. Somație de plată comunicată debitorului. *„Decreto ingiuntivo"* (somația de plată) prevăzut de Cartea a IV-a din Codul de procedură civilă italian (art. 633-656) trebuie considerat, împreună cu actul de sesizare a instanței, ca fiind un „act de sesizare a instanței sau un alt act echivalent" în sensul art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 13 iulie 1995, C-474/93, Hengst Import BV împotriva Anna Maria Campese, Repertoriul jurisprudenței, 1995, p. I-02113).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are la bază următoarea situație de fapt: prin cererea adresată unei instanțe italiene, d-na Campese (având domiciliul în Italia) a solicitat obligarea societății comerciale Hengst Import BV (având sediul în Olanda) să pronunțe un *„decreto ingiuntivo"* (somație de plată) prin care pârâtul să fie obligat la plata

[1] Convenția internațională asupra limitării răspunderii proprietarilor de nave maritime, adoptată la Bruxelles, la 10 octombrie 1957 (la care România nu este parte), a fost abrogată și înlocuită între statele părți de Convenția privind limitarea răspunderii pentru creanțe maritime (LLMC 1976), adoptată de Organizația Maritimă Internațională la Londra la 19 noiembrie 1976. România a aderat la LLMC 1976, precum și la Protocolul din 1996 pentru amendarea acesteia, prin Legea nr. 284/2006 (M. Of. nr. 634 din 20 iulie 2006).

facturilor neachitate și a dobânzii legale datorate[1]. Somația a fost pronunțată la 1 aprilie 1989, iar la 23 mai a fost comunicată debitorului în Olanda, împreună cu acțiunea, potrivit Convenției privind notificarea și comunicarea în străinătate a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială, adoptată la Haga la 15 noiembrie 1965[2]. Ulterior, la 31 iulie 1989, instanța italiană a încuviințat executarea somației. La 20 noiembrie 1990, la cererea d-nei Campese, o instanță olandeză a declarat *„decreto ingiuntivo"* executoriu pe teritoriul Olandei. Hengst Import BV a exercitat calea de atac împotriva hotărârii pronunțate de instanța olandeză, considerând că sunt incidente prevederile art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru a interpreta textul menționat, Curtea a reținut că **obiectivul** urmărit de întregul titlu al actului normativ referitor la recunoașterea și executarea hotărârilor străine este acela de a veghea la **respectarea dreptului la apărare**, obiectiv ce devine **crucial în cazul judecării cauzei în lipsa pârâtului**. De aceea, dispoziția analizată impune ca actul de sesizare a instanței sau un act echivalent să fi fost comunicat sau notificat în timp util pârâtului. În același scop, astfel cum rezultă din jurisprudența Curții, **actul de sesizare a instanței trebuie să fi fost comunicat înainte ca hotărârea să devină executorie în statul de origine**. În speță, având în vedere că, pe de-o parte, comunicarea somației și a actului de sesizare a instanței se face astfel încât pârâtul să beneficieze de un interval de timp pentru formularea opoziției, iar, pe de altă parte, reclamantul nu poate obține o decizie executorie înainte de expirarea acestui termen, *„decreto ingiuntivo"* împreună cu actul de sesizare a instanței constituie un „act de sesizare a instanței sau un alt act echivalent" în sensul art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

2.5. Calificarea noțiunii de act de sesizare a instanței. Condiția ca actul de sesizare să fie comunicat pârâtului, pentru ca acesta să se poată apăra, înainte ca hotărârea să devină executorie. Somație de plată comunicată debitorului. Decizie de autorizare a executării somației comunicate debitorului. Respectarea dreptului la apărare al pârâtului. Respingerea opoziției formulate de către pârât împotriva somației de plată, ca tardiv formulată. Calificarea noțiunii de comunicare „în timp

[1] Potrivit Codului de procedură civilă italian, procedura de judecată urmată (*„procedimento d' ingiunzione"*) este o procedură sumară, permițând creditorului ca, pe baza unei cereri necomunicate inițial debitorului, să obțină un titlu executoriu împotriva acestuia. Somația pronunțată de instanță se comunică debitorului împreună cu acțiunea reclamantului, debitorul beneficiind de un termen de 20 de zile pentru executarea voluntară sau pentru formularea unei opoziții. De principiu, somația nu este executorie prin ea însăși, fiind necesară o încuviințare a executării pronunțată după expirarea termenului pentru formularea opoziției; totuși, în unele cazuri, somația este susceptibilă de executare provizoriu. Dacă debitorul formulează opoziție, este urmată procedura de drept comun.

[2] România a aderat la această convenție internațională prin Legea nr. 124/2003 (M. Of. nr. 246 din 16 aprilie 2003). În prezent, la nivelul Uniunii Europene este aplicabil Regulamentul (CE) nr. 1393/2007 al Parlamentului European și al Consiliului, din 13 noiembrie 2007, privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială („notificarea sau comunicarea actelor") și abrogarea Regulamentului (CE) nr. 1348/2000 al Consiliului (JO L 324 din 10 decembrie 2007).

util". Articolul 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat astfel:

a) Noțiunea de *„act introductiv de instanță"* include un act, precum somația de plată din dreptul german, a cărei notificare permite reclamantului, potrivit legii statului de origine, să obțină, în caz de lipsă a pârâtului, o decizie susceptibilă de a fi recunoscută și executată potrivit prevederilor convenției *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

b) O decizie, precum autorizarea executării din dreptul de german, care este pronunțată ca urmare a notificării somației de plată și care este executorie potrivit prevederilor convenției *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu se include în sfera noțiunii de *„act introductiv de instanță"*.

c) Pentru a aprecia dacă pârâtul s-a putut apăra în sensul art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, instanța sesizată cu recunoașterea trebuie să țină seama în mod exclusiv de termenul (precum cel pentru formularea contestației în dreptul german) de care pârâtul dispune pentru a evita ca o decizie executorie potrivit convenției *[respectiv potrivit Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* să fie pronunțată în lipsă.

d) Articolul 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* rămâne aplicabil atunci când pârâtul a formulat opoziție împotriva deciziei pronunțate în lipsă și când jurisdicția statului de origine a declarat opoziția inadmisibilă pe motivul tardivității.

e) Chiar dacă instanța din statul de origine a stabilit, printr-o procedură contradictorie separată, că notificarea sau comunicarea era regulată, art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* impune ca instanța sesizată cu recunoașterea să examineze, totuși, dacă notificarea sau comunicarea a fost făcută în timp util pentru ca pârâtul să se poată apăra.

f) Instanța sesizată cu recunoașterea poate să se limiteze, de principiu, la a examina dacă termenul calculat de la data notificării sau a comunicării regulate i-a lăsat pârâtului timpul util pentru a se apăra. Totuși, instanța poate aprecia dacă, într-un caz particular, există circumstanțe excepționale în care notificarea sau comunicarea, deși s-a efectuat de o manieră regulată, nu a fost suficientă pentru a determina începerea cursului intervalului de timp util pentru formularea apărării *(Hotărârea din 16 iunie 1981, 166/80, Peter Klomps împotriva Karl Michel, Repertoriul jurisprudenței, 1981, p. 01593)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

Se observă, totuși, că art. **45 alin. (1) lit. (b)** din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 **nu mai impune cerința unei notificări sau comunicări regulate a actului introductiv**

de instanță și impune condiția suplimentară ca pârâtul să nu fi introdus o acțiune împotriva hotărârii atunci când a avut posibilitatea să o facă.

În pofida acestei ultime cerințe, apreciem că opoziția formulată de pârât împotriva deciziei de autorizare a executării nu face inaplicabil **motivul de refuz** al recunoașterii prevăzut de textul analizat, **în condițiile în care opoziția a fost respinsă ca tardiv formulată.** În speță, astfel cum a reținut Curtea, **pârâtul nu s-a apărat în fond în fața instanței din statul de origine.** Prin respingerea opoziției ca inadmisibilă, decizia pronunțată în lipsă a rămas intactă (considerentul 12).

În legătură cu cele dispuse la lit. f), trebuie observat că **textul analizat nu impune să se probeze că pârâtul a cunoscut în mod efectiv actul introductiv de instanță.** De principiu, instanța sesizată cu recunoașterea este îndreptățită să presupună că pârâtul poate începe să își pregătească apărarea din momentul în care actul i-a fost comunicat, la domiciliul său sau în altă parte. Ca regulă, **instanța sesizată cu recunoașterea se poate limita la a examina dacă intervalul de timp calculat de la data notificării sau a comunicării a lăsat pârâtului un timp util pentru pregătirea apărării.** Totuși, această instanță poate aprecia dacă, în speță, **există circumstanțe excepționale** ce ar conduce la concluzia că **notificarea sau comunicarea**, deși regulat efectuată, **nu a fost suficientă pentru a pune pârâtul în situația de a începe să-și pregătească apărarea.** Pentru a aprecia dacă există o asemenea situație în speță, instanța poate ține cont de toate circumstanțele cauzei, inclusiv de mijlocul de comunicare sau de notificare utilizat, de raporturile dintre reclamant și pârât sau de caracterul acțiunii ce trebuia să fie întreprinsă pentru evitarea pronunțării unei hotărâri în lipsă (considerentele 19-20).

2.6. Prerogativa statului solicitat de a verifica efectuarea în timp util a comunicării actului introductiv de instanță, chiar dacă acest aspect a fost cercetat de instanța statului de origine. Instanța din statul solicitat poate, atunci când apreciază că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, să refuze recunoașterea și încuviințarea executării unei hotărâri judecătorești, chiar dacă instanța din statul de origine a stabilit, în aplicarea coroborată a prevederilor art. 20 alin (3) din Convenția de la Bruxelles *[art. 28 alin. (4) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și ale art. 15 din Convenția de la Haga, adoptată la 15 noiembrie 1965[1], că pârâtul care nu s-a prezentat a avut posibilitatea de a primi comunicarea actului introductiv de instanță în timp util pentru a-și putea formula apărarea *(Hotărârea din 15 iulie 1982, 228/81, Pendy Plastic Products BV împotriva Pluspunkt Handelsgesellschaft mbH, Repertoriul jurisprudenței, 1982, p. 02723)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

[1] Convenția privind notificarea și comunicarea în străinătate a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială (adoptată la Haga, la 15 noiembrie 1965) și la care România a aderat prin Legea nr. 124/2003 (M. Of. nr. 265 din 16 aprilie 2003).

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că prevederile Convenției de la Bruxelles *[respectiv cele ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, fără a-și propune să armonizeze diferitele sisteme de comunicare și de notificare a actelor judiciare și extrajudiciare existente în statele membre, urmăresc să asigure pârâtului o protecție efectivă a drepturilor sale. În acest scop, **controlul regularității notificării actului introductiv de instanță a fost încredințat atât instanței din statul de origine, cât și instanței din statul solicitat.** Ca atare, obiectivul art. 27 din Convenție *[respectiv al art. 45 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* impune ca instanța din statul solicitat să procedeze la examinarea prevăzută de pct. 2 al acestui text, cu toate că hotărârea pronunțată de instanța din statul de origine este întemeiată pe prevederile art. 20 alin. (2) și (3) din Convenția de la Bruxelles *[respectiv ale art. 28 alin. (2) și (4) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Acest control nu prezintă decât o singură limită exprimată în art. 34 alin. (3) din Convenție *[art. 52 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, în sensul că decizia străină nu poate face, în niciun caz, obiectul unei revizuiri pe fond (considerentul 13).

2.7. Comunicarea actului de sesizare a instanței la o adresă unde debitorul pârât nu își mai avea domiciliul, aspect despre care creditorul nu fusese informat. Cunoașterea ulterioară de către creditor a schimbării domiciliului debitorului. Calificarea noțiunii de comunicare „în timp util" ca reprezentând o simplă situație de fapt, nesupusă vreunui sistem de drept. *a)* Articolul 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este aplicabil, în ceea ce privește obligația privind notificarea în timp util a cererii introductive de instanță, și atunci când notificarea a avut loc cu respectarea unui termen stabilit de instanța din statul de origine sau atunci când pârâtul avea domiciliul, exclusiv sau nu, în circumscripția sau în statul respectivei instanțe.

b) Instanța solicitată, atunci când examinează dacă notificarea a avut loc în timp util, poate, în egală măsură, să țină seama de fapte sau de circumstanțe excepționale intervenite după efectuarea notificării.

c) Împrejurarea că reclamantul a avut cunoștință, după notificare, de existența unei noi adrese a pârâtului și împrejurarea că pârâtul este răspunzător de faptul că actul în mod regulat notificat nu i-a parvenit, constituie elemente pe care instanța solicitată poate să le aibă în vedere pentru a aprecia dacă notificarea a fost efectuată în timp util *(Hotărârea din 11 iunie 1985, 49/84, Leon Emile Gaston Carlos Debaecker și Berthe Plouvier împotriva Cornelis Gerrit Bouwman, Repertoriul jurisprudenței, 1985, p. 01779)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are la bază următoarea situație de fapt: în anul 1980, soții Debaecker-Plouvier i-au închiriat dlui Bouwman, cetățean olandez, pe o perioadă de 9 ani, un imobil situat în Anvers (Belgia). La 21 septembrie 1981, dl Bouwman și-a părăsit domiciliul stabilit în Anvers, fără preaviz și fără a indica noua sa adresă.

În aceste condiții, soții Debaecker-Plouvier l-au chemat în judecată pe dl Bouwman, citația fiindu-i comunicată prin executor judecătoresc la comisariatul de poliție din Anvers, potrivit reglementării procedurale belgiene, în condițiile în care pârâtul figura în continuare înscris în registrul locuitorilor respectivului oraș. Printr-o scrisoare remisă avocatului reclamanților, pe parcursul procesului, pârâtul a reziliat contractul de închiriere, a restituit cheile imobilului și a comunicat noua sa adresă, o căsuță poștală din Essen (Belgia). Avocatul reclamanților nu a efectuat niciun demers pentru a informa pe pârât la această nouă adresă cu privire la citarea sa în fața instanței de judecată. În aceste condiții, instanța a admis acțiunea, obligând pârâtul la plata unei sume de bani cu titlul de indemnizație pentru rezilierea contractului. Reclamanții au solicitat unei instanțe olandeze încuviințarea executării hotărârii pronunțate în Belgia. Pentru a interpreta prevederile art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, Curtea a reținut următoarele:

a) Textul analizat nu impune nicio condiție cu privire la domiciliul pârâtului. Chiar dacă scopul Convenției de la Bruxelles *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este acela de a asigura simplificarea formalităților pe care le implică recunoașterea și încuviințarea executării reciproce a hotărârilor judecătorești, acest obiectiv nu trebuie, totuși, atins, astfel cum rezultă din jurisprudența constantă a Curții, prin diminuarea în orice fel a dreptului la apărare (considerentul 10).

În ceea ce privește art. 27 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, rezultă din chiar textul acestui articol că instanța din statul contractant în fața căreia recunoașterea este invocată nu poate să o respingă decât pentru motivele expres prevăzute de respectivul text. Printre aceste motive figurează acela referitor la protecția adecvată a dreptului la apărare al pârâtului condamnat în străinătate, în lipsă. Textul are în vedere faptul că **există în diferitele state contractante sisteme de notificare fictive, aplicabile în cazul în care pârâtul nu are domiciliul cunoscut**. Probabilitatea ca pârâtul să fi luat cunoștință în mod efectiv de notificare și ca el să fi dispus de timpul necesar pentru pregătirea apărării poate varia considerabil în funcție de sistemul de notificare fictivă prevăzut de fiecare sistem de drept (considerentul 11).

Acestea sunt rațiunile pentru care art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că vizează **să protejeze drepturile pârâtului care a lipsit la judecarea cauzei, în stadiul recunoașterii unei hotărâri pronunțate într-un alt stat contractant, chiar dacă regulile de notificare din respectivul stat au fost respectate** (considerentul 12).

b) Exigența „timpului util", impusă tocmai pentru a asigura pârâtului o protecție efectivă a drepturilor sale, trebuie apreciată în egală măsură prin raportare la fapte care, deși au survenit ulterior notificării către pârât *(a cererii introductive de instanță – n.n.)* pot, totuși, să împiedice ca acesta să fie în măsură să își pregătească apărarea (considerentul 20).

c) **Stabilirea împrejurării că notificarea a fost efectuată în timp util impune o apreciere de fapt și, ca atare, nu va fi cârmuită nici de dreptul național al instanței de origine, nici de dreptul național al instanței solicitate** (considerentul 27).

împrejurarea că, ulterior notificării, reclamantul a cunoscut noua adresă a pârâtului **nu îl obligă pe cel dintâi să efectueze noi demersuri,** dar face ca modul în care se comportă ulterior reclamantul să devină **important pentru a aprecia dacă notificarea a fost efectuată în timp util.** Informându-l pe pârât la noua sa adresă, reclamantul evită ca instanța din statul solicitat să poată califica schimbarea adresei drept o împrejurare excepțională care împiedică aprecierea notificării efectuate la vechea adresă ca fiind realizată în timp util (considerentul 28).

Un comportament imputabil al pârâtului nu poate servi în mod automat pentru a exclude luarea în considerare a circumstanțelor excepționale antrenând o notificare insuficientă; un asemenea comportament poate fi apreciat de către instanța solicitată ca unul dintre elementele prin raportare la care se poate stabili dacă notificarea a fost efectuată în timp util. Îi revine, așadar, instanței sesizate să evalueze în ce măsură comportamentul imputabil al pârâtului poate contrabalansa faptul că reclamantul a avut cunoștință, după notificare, de noua adresă a pârâtului (considerentul 32).

2.8. Suprimarea cerinței regularității formale a comunicării. Condiția ca pârâtul care a lipsit la judecarea cauzei să fi cunoscut în timp util conținutul hotărârii, pentru a se putea apăra. Invocarea încălcării dreptului la apărare direct în fața instanței statului solicitat. Articolul 34 pct. 2 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că un pârât nu ar putea fi *„în măsură"* să exercite o cale de atac împotriva unei hotărâri pronunțate în lipsă împotriva sa, decât dacă a cunoscut în mod efectiv conținutul acesteia prin comunicarea sau notificarea efectuată în timp util pentru a-i permite să se apere în fața instanței din statul de origine *(Hotărârea din 14 decembrie 2006, C-283/05, ASML Netherlands BV împotriva Semiconductor Industry Services GmbH (SEMIS), Repertoriul jurisprudenței, 2006, p. I-12041).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 34 pct. 2 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are la bază următoarea situație de fapt: printr-o hotărâre pronunțată de o instanță olandeză, societatea comercială SEMIS (cu sediul în Austria) a fost obligată la plata unei sume de bani către reclamanta ASML Netherlands BV (societate comercială cu sediul în Olanda). Pârâta, care a nu a fost prezentă la soluționarea cauzei, a primit abia la data de 25 mai 2004 citația pentru termenul de judecată din data de 19 mai 2004. De asemenea, hotărârea pronunțată în lipsă nu a fost comunicată pârâtei. La cererea reclamantei, hotărârea a fost declarată executorie în Austria, hotărârea de încuviințare a executării fiind comunicată pârâtei. Împotriva acestei hotărâri, pârâta a formulat calea de atac. Reclamanta a susținut că pârâta a avut cunoștință de existența procesului, în țara de origine, ca urmare a citației primite la 25 mai 2004.

Prin întrebarea preliminară formulată, instanța de trimitere a solicitat să se stabilească dacă art. 34 pct. 2 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* impune condiția ca hotărârea să fi fost

în mod regulat comunicată sau notificată pârâtului sau este suficient ca acesta să fi avut cunoștință de existența hotărârii în cadrul procedurii de încuviințare a executării în statul solicitat.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:

Posibilitatea de a exercita în mod efectiv un recurs, permițând valorificarea drepturilor pârâtului, impune ca acesta să poată lua cunoștință de motivele hotărârii pronunțate în lipsă, astfel încât să le poată contesta în mod util (considerentul 35).

Această concluzie nu este de natură să repună în discuție efectul util al modificărilor aduse de art. 34 pct. 2 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* prevederilor echivalente ale art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles[1]. Articolul 34 pct. 2 *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* **urmărește să împiedice pârâtul, care nu s-a înfățișat, să aștepte procedura de recunoaștere și încuviințare a executării în statul solicitat pentru a se prevala de încălcarea dreptului la apărare** atunci când a avut posibilitatea de a-și valorifica drepturile exercitând o cale de atac împotriva respectivei hotărâri în statul de origine. Textul nu implică, totuși, ca pârâtul să fie ținut să îndeplinească noi demersuri mergând dincolo de o **diligență normală** în apărarea drepturilor sale, precum demersurile prin care **s-ar informa despre conținutul unei hotărâri pronunțate** într-unul dintre statele membre. În consecință, pentru a considera că pârâtul a fost în măsură, în sensul art. 34 pct. 2 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, să exercite o cale de atac împotriva unei hotărâri pronunțate în lipsă împotriva sa, **trebuie să aibă cunoștință de conținutul acestei hotărâri, ceea ce impune ca respectiva hotărâre să îi fi fost comunicată sau notificată**. Trebuie, totuși, precizat că notificarea sau comunicarea regulată a hotărârii pronunțate în lipsă nu constituie o condiție necesară pentru ca pârâtul să fie considerat ca fiind în măsură să exercite calea de atac (considerentele 37-41).

Ca atare, Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[respectiv Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu impune ca notificarea sau comunicarea hotărârii pronunțate în lipsă să fie supusă unor condiții mai stricte decât cele prevăzute de art. 34 pct. 2 din regulament *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* în ceea ce privește notificarea sau comunicarea actului de sesizare a instanței. Or, cu privire la actul de sesizare a instanței sau la actul echivalent, art. 34 pct. 2 din regulament *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* **suprimă condiția regularității formale** enunțate de art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles. În concluzie, **condiția pentru a fi înlăturat motivul de refuz al recunoașterii** enunțat de art. 34 pct. 2 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 45 alin. (1) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* **nu constă**, în mod necesar, **în comunicarea sau notificarea regulată a hotărârii** din toate punctele de vedere, **ci în cunoașterea de către pârât a conținutului hotărârii în timp util pentru a se putea apăra** (considerentele 44-46).

[1] Potrivit art. 27 pct. 2 din Convenția de la Bruxelles: „Hotărârile nu sunt recunoscute (...) dacă actul de sesizare a instanței sau un alt act echivalent nu a fost comunicat sau notificat pârâtului care nu s-a înfățișat, în mod regulat și în timp util, pentru ca acesta să se poată apăra".

3. Ireconciliabilitatea cu o hotărâre pronunțată între aceleași părți în statul membru solicitat

3.1. Calificarea noțiunii de „hotărâri ireconciliabile". Neaplicarea dispozițiilor art. 45 alin. (1) lit. (c) din regulament în cazul tranzacțiilor judiciare. Articolul 27 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că o tranzacție executorie încheiată în fața unei instanțe din statul solicitat în vederea stingerii unui litigiu în curs nu constituie o *„hotărâre pronunțată între aceleași părți în statul solicitat"*, vizată de această dispoziție, care poate împiedica, în conformitate cu prevederile convenției *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, recunoașterea și executarea unei hotărâri judecătorești pronunțate într-un alt stat contractant *(Hotărârea din 2 iunie 1994, C-414/92, Solo Kleinmotoren GmbH împotriva Emilio Boch, Repertoriul jurisprudenței, 1994, p. I-02237)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 27 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la **art. 45 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că **noțiunea de „hotărâre"**, astfel cum este definită de art. 25 din Convenția de la Bruxelles *[art. 2 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, **vizează**, pentru aplicarea diferitelor prevederi ale acestei reglementări ce utilizează respectiva noțiune, **exclusiv hotărârile judecătorești efectiv pronunțate de o instanță a unui stat contractant** (considerentul 15). Pentru ca un act să poată fi calificat ca „hotărâre", în sensul analizat, este **necesar ca actul să emane de la un organ jurisdicțional al unui stat contractant care statuează în temeiul propriei competențe asupra aspectelor litigioase invocate de către părți** (considerentul 17). Condițiile menționate nu sunt întrunite în cazul unei tranzacții, chiar dacă aceasta a fost încheiată în fața unei instanțe dintr-un stat contractant și pune capăt unui litigiu. Explicația este aceea că **tranzacțiile judiciare au un caracter esențialmente contractual**, conținutul lor depinzând, în primul rând, de voința părților (considerentul 18).

De asemenea, art. 27 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* constituie un obstacol în calea realizării unuia dintre obiectivele fundamentale ale acestei reglementări, vizând facilitarea liberei circulații a hotărârilor judecătorești prin instituirea unei proceduri simple și rapide. Ca atare, excepția trebuie să primească o interpretare strictă, care se opune asimilării unei tranzacții judiciare cu o hotărâre pronunțată de către o instanță judecătorească (considerentul 20).

În fine, trebuie observat că **regimul juridic al tranzacțiilor judiciare**, reglementat prin art. 51 din Convenția de la Bruxelles *[art. 59 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, este **diferit de acela al hotărârilor judecătorești**. Astfel, prin derogare de la regulile referitoare la executarea hotărârilor judecătorești, tranzacțiile judiciare (asimilate actelor autentice) încheiate într-un stat contractant sunt **executate într-un alt stat contractant, cu excepția cazului în care încalcă ordinea publică a acestuia** (considerentele 22-24).

3.2. Calificarea noțiunii de „hotărâri ireconciliabile". Luarea în considerare a efectelor hotărârilor, iar nu a cerințelor de admisibilitate sau de procedură. Lipsa de relevanță a caracterului provizoriu al hotărârilor ireconciliabile. Caracterul obligatoriu, iar nu facultativ al refuzului recunoașterii. *a)* Articolul 27 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles *[art. 45 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că o hotărâre străină cu executare provizorie prin care i s-a interzis pârâtului să îndeplinească anumite acte este ireconciliabilă cu o hotărâre cu executare provizorie, pronunțată între aceleași părți în statul solicitat, prin care s-a refuzat aplicarea unei asemenea măsuri.

b) De îndată ce constată că o hotărâre pronunțată de o instanță a unui stat contractant este ireconciliabilă cu o hotărâre pronunțată între aceleași părți de către o instanță a statului solicitat, instanța acestuia din urmă este obligată să refuze recunoașterea hotărârii străine (Hotărârea din 6 iunie 2002, C-80/00, *Italian Leather SpA împotriva WECO Polstermöbel GmbH & Co*, Repertoriul jurisprudenței, 2002, p. I-04995).

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 27 pct. 3 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 45 alin. (1) lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Interpretarea dată de Curte are la bază următoarea situație de fapt: în anul 1996, între societatea comercială Italian Leather SpA, producător italian de piese de mobilier din piele și societatea comercială WECO Polstermöbel GmbH & Co (WECO), cu sediul în Germania, s-a încheiat un contract de distribuție exclusivă. Potrivit contractului, distribuitorul WECO se obliga să nu folosească marca furnizorului („*longlife*") pentru a face publicitate propriilor sale produse, fără acordul acestuia din urmă. În anul 1998, WECO a încunoștințat pe Italian Leather SpA că intenționează să facă publicitate distinctă pentru propriile sale produse „naturia longlife by Maurizio Danieli". Printr-o cerere formulată în fața instanței germane, Italian Leather SpA a solicitat pronunțarea unei hotărâri cu executare provizorie prin care pârâtul WECO să fie obligat să înceteze folosirea acestei mărci pentru produsele sale. Întrucât cererea reclamantului a fost respinsă, nefiind întrunite cerințele prevăzute de legea germană pentru pronunțarea unei asemenea hotărâri (pericolul unui prejudiciu ireparabil sau al pierderii unui drept), Italian Leather SpA s-a adresat instanței italiene care, apreciind ca fiind îndeplinite cerințele legii italiene, a pronunțat o hotărâre cu executare provizorie, obligând pârâtul să nu folosească pentru produsele proprii marca menționată. Italian Leather SpA a solicitat instanței germane încuviințarea executării respectivei hotărâri.

Curtea a reținut că **ireconciliabilitatea caracterizează efectele unei hotărâri judecătorești, iar nu cerințele de admisibilitate și de procedură** ce ar putea varia de la un stat contractant la altul. Ca atare, cele două hotărâri sunt ireconciliabile, întrucât instanța italiană a admis cererea privind interzicerea utilizării de către pârât a mărcii „*longlife*" pentru propriile produse, după ce instanța germană respinsese

o cerere identică formulată de către același reclamant împotriva aceluiași pârât (considerentele 44-46).

Cât privește **caracterul provizoriu al respectivelor hotărâri, acesta nu prezintă relevanță**, art. 25 din Convenția de la Bruxelles *[art. 2 lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nefăcând distincție între o hotărâre cu executare provizorie și una pronunțată asupra fondului (considerentul 24). Ca atare, analiza unei eventuale ireconciliabilități poate privi și hotărârile pronunțate cu executare provizorie.

În fine, în cazul unor hotărâri ireconciliabile, **refuzul recunoașterii are un caracter obligatoriu, iar nu facultativ,** o altă interpretare fiind contrară principiului securității juridice, care constituie unul dintre obiectivele Convenției de la Bruxelles *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentul 51).

4. Ireconciliabilitatea cu o hotărâre pronunțată în alt stat membru sau terț, cu privire la o acțiune între aceleași părți, având același obiect și aceeași cauză, dacă prima hotărâre îndeplinește condițiile pentru a fi recunoscută în statul solicitat

4.1. Condiția ca hotărârile să emane de la instanțe din state diferite. Articolul 34 pct. 4 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 45 alin. (1) lit. (d) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că nu acoperă și cazul unor hotărâri ireconciliabile pronunțate de instanțele din același stat membru *(Hotărârea din 26 septembrie 2013, C-157/12, Salzgitter Mannesmann Handel GmbH împotriva SC Laminorul SA, publicată în Repertoriul electronic).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 34 pct. 4 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la **art. 45 alin. (1) lit. (d) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut identic.

Interpretarea dată de Curte are la bază următoarea situație de fapt: din decizia de trimitere reiese că Laminorul, care are sediul în România, a formulat o acțiune la Tribunalul Brăila (România) împotriva Salzgitter, cu sediul în Germania, pentru a obține plata unei livrări de produse siderurgice. Salzgitter a arătat că această acțiune ar fi trebuit să fie formulată nu împotriva ei, ci împotriva adevăratului cocontractant al societății Laminorul, și anume Salzgitter Mannesmann Stahlhandel GmbH (denumită anterior Salzgitter Stahlhandel GmbH). Pentru acest motiv, Tribunalul Brăila a respins cererea introdusă de Laminorul printr-o hotărâre din 31 ianuarie 2008, rămasă definitivă (denumită în continuare „prima hotărâre"). La puțin timp după aceasta, Laminorul a introdus o nouă acțiune la aceeași instanță, formulată împotriva Salzgitter și întemeiată pe aceeași situație de fapt. Cererea de chemare în judecată a fost însă comunicată fostului reprezentant legal al Salzgitter, a cărui împuternicire era, potrivit declarațiilor Salzgitter, limitată la acțiunea în care s-a pronunțat prima hotărâre. Întrucât nu s-a prezentat nimeni pentru a reprezenta Salzgitter în ședința din 6 martie 2008 de la Tribunalul Brăila, acesta a pronunțat o hotărâre în lipsă prin care a obligat Salzgitter la plata sumei de 188.330 de euro către Laminorul (denumită în continuare „a doua hotărâre"). Salzgitter a formulat o acțiune în anulare

împotriva celei de a doua hotărâri, motivând că nu fusese citată conform dispozițiilor legale. Această acțiune a fost respinsă prin hotărârea din 8 mai 2008 pentru motivul că Salzgitter nu a plătit taxele de timbru solicitate. A doua hotărâre a fost declarată executorie în Germania de către Landgericht Düsseldorf (Tribunalul Regional din Düsseldorf, Germania) prin ordonanța din 21 noiembrie 2008. Salzgitter a declarat apel împotriva acestei ordonanțe la Oberlandesgericht Düsseldorf (Tribunalul Regional Superior din Düsseldorf, Germania). Totodată, Salzgitter a introdus în România, pe de o parte, o contestație în anulare împotriva celei de a doua hotărâri, invocând din nou lipsa procedurii de citare. Această cerere a fost declarată inadmisibilă prin hotărârea din 19 februarie 2009. Pe de altă parte, Salzgitter a formulat o acțiune în revizuire întemeiată pe autoritatea de lucru judecat a primei hotărâri. Curtea de Apel Galați (România) a respins această acțiune ca tardivă prin hotărârea din 8 mai 2009, hotărâre care a fost ulterior menținută prin hotărârea pronunțată la 13 noiembrie 2009 de Înalta Curte de Casație și Justiție (România). Întrucât toate căile de atac avute la dispoziție în România au fost epuizate, procedura de *exequatur* inițiată în Germania, care fusese suspendată, a fost reluată. Acțiunea formulată de Salzgitter împotriva ordonanței pronunțate de Landgericht Düsseldorf a fost respinsă ca nefondată prin hotărârea Oberlandesgericht Düsseldorf din 28 iunie 2010. În consecință, această societate a formulat recurs împotriva hotărârii respective la Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție, Germania). În aceste împrejurări, Bundesgerichtshof a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții întrebarea preliminară ce face obiectul prezentei cauze.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că situația avută în vedere la art. 34 pct. 4 *[art. 45 alin. (1) lit. (d) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* apare ca fiind cea în care **hotărârile ireconciliabile sunt pronunțate în două state distincte**. Această interpretare este susținută de principiul încrederii reciproce care inspiră sistemul de recunoaștere și de executare a hotărârilor pronunțate într-un alt stat membru, astfel cum este prevăzut de Regulamentul nr. 44/2001 *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 30-31). Buna funcționare a acestui sistem întemeiat pe încredere presupune ca instanțele din statul membru de origine să rămână competente pentru a aprecia, în cadrul căilor de atac instituite în ordinea juridică a statului membru menționat, legalitatea și temeinicia hotărârii care urmează a fi executată, cu excluderea, în principiu, a instanțelor din statul membru solicitat, și ca rezultatul definitiv al verificării legalității și temeiniciei hotărârii amintite să nu fie repus în discuție (considerentul 33).

Or, interpretarea art. 34 pct. 4 din acest regulament *[art. 45 alin. (1) lit. (d) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* potrivit căreia dispoziția respectivă ar viza și conflictul între două hotărâri pronunțate în același stat membru este incompatibilă cu principiul încrederii reciproce evocat la pct. 31 din hotărâre. O asemenea interpretare ar permite astfel instanțelor din statul membru solicitat să înlocuiască aprecierea instanțelor din statul membru de origine cu propria apreciere. Astfel, după rămânerea definitivă a hotărârii la sfârșitul procedurii din statul membru de origine, **neexecutarea acesteia motivată prin caracterul său ireconciliabil cu o altă hotărâre pronunțată**

în același stat membru ar fi comparabilă cu o revizuire pe fond a hotărârii a cărei executare se solicită, ceea ce este însă exclus în mod expres de art. 45 alin. (2) din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 52 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. O asemenea posibilitate de revizuire pe fond ar constitui, *de facto*, o cale de atac suplimentară împotriva unei hotărâri rămase definitive în statul membru de origine. În această privință, este cert că motivele de neexecutare prevăzute de Regulamentul nr. 44/2001 *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu vizează să creeze căi de atac suplimentare împotriva hotărârilor naționale care au rămas definitive (considerentele 36-38).

Subsecțiunea 2. Refuzul executării

Articolul 46. Executarea unei hotărâri se refuză, la cererea persoanei împotriva căreia se solicită executarea, în cazul în care se constată existența unuia dintre motivele prevăzute la articolul 45.

CORESPONDENȚĂ: ► text nou-introdus, fără corespondent în Regulamentul (CE) nr. 44/2001 sau în Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul legal reglementează limitativ **motivele de admitere a unei cereri de refuz al executării** în statul membru solicitat a unei hotărâri pronunțate într-un alt stat membru.

Articolul 47. (1) Cererea de refuz al executării se depune la instanța pe care statul membru în cauză a comunicat-o Comisiei, în temeiul articolului 75 litera (a), ca fiind instanța la care se depune cererea[1].
(2) Procedura de refuz a executării, în măsura în care nu este reglementată de prezentul regulament, se determină conform legislației statului membru solicitat.
(3) Solicitantul furnizează instanței o copie a hotărârii și, dacă este cazul, o traducere sau o transcriere a acesteia.
Instanța poate să se dispenseze de prezentarea documentelor menționate la primul paragraf în cazul în care le deține deja sau în cazul în care nu consideră rezonabilă furnizarea acestora de către solicitant. În cel de al doilea caz, instanța poate solicita celeilalte părți să furnizeze respectivele documente.
(4) Partea care solicită refuzul executării hotărârii pronunțate într-un alt stat membru nu are obligația de a avea o adresă poștală în statul membru solicitat. Partea respectivă nu are nici obligația de a avea un reprezentant autorizat în statul membru solicitat, cu excepția cazului în care numirea unui

[1] În România, tribunalul.

astfel de reprezentant este obligatorie, indiferent de cetățenia sau domiciliul părților.

CORESPONDENȚĂ: ▶ text nou-introdus, fără corespondent în Regulamentul (CE) nr. 44/2001 sau în Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul reglementează, printr-o normă de trimitere, **competența de a soluționa cererea de refuz al executării** hotărârii pronunțate într-un alt stat membru.

Cu privire la **procedura de soluționare a cererii**, aceasta este cârmuită de legea instanței sesizate, sub rezerva respectării prevederilor speciale cuprinse în regulament.

Articolul 47 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 instituie unele reguli menite să faciliteze exercitarea, de către cel împotriva căruia se dorește executarea hotărârii, a dreptului la apărare prin formularea unei cereri de refuz al executării, respectiv:

– **posibilitatea scutirii acestuia de a prezenta o copie și, după caz, o traducere a hotărârii cu privire la care se solicită pronunțarea unei hotărâri de refuz al executării.** Într-un asemenea caz, dacă hotărârea (sau traducerea, dup caz) nu a fost deja furnizată instanței de judecată, apreciem că obligația de a o înfățișa instanței va fi pusă în sarcina pârâtului (creditorul obligației stabilite prin hotărârea contestată);

– **interzicerea obligării solicitantului la stabilirea domiciliului procesual pe teritoriul statului solicitat, prin indicarea unei adrese poștale sau a unui reprezentant în statul respectiv**, în această ultimă situație cu excepția cazului în care un astfel de reprezentant este obligatoriu, indiferent de cetățenia sau domiciliul părților[1]. În România, art. 156 C. proc. civ. impune, de o manieră generală, alegerea domiciliului în România pentru toate persoanele aflate în străinătate. Sancțiunea neîndeplinirii acestei obligații constă în efectuarea comunicărilor către asemenea persoane prin scrisoare recomandată, recipisa de predare la poșta română a scrisorii, în cuprinsul căreia vor fi menționate actele ce se expediază, ținând loc de dovadă de îndeplinire a procedurii.

Articolul 48. Instanța se pronunță fără întârziere în privința cererii de refuz al executării.

CORESPONDENȚĂ: ▶ text nou-introdus, fără corespondent în Regulamentul (CE) nr. 44/2001 sau în Convenția de la Bruxelles.

[1] Soluția marchează o schimbare de optică în raport cu prevederile Regulamentului (CE) nr. 44/2001, care impuneau alegerea domiciliului procesual în statul solicitat fie sub forma unui domiciliu efectiv (adresă poștală pe teritoriul statului solicitat), fie prin desemnarea unui reprezentant *ad litem* în acest stat *[art. 40 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001]*.

EXPLICAȚII

Textul este în acord cu obiectivul general al diminuării duratei litigiilor transfrontaliere, consacrat în considerentul 26 din Preambulul Regulamentului (UE) nr. 1215/2012.

De asemenea, această dispoziție legală este justificată de împrejurarea că **formularea unei cereri de refuz al executării** unei hotărâri **nu suspendă de drept procedura de executare** a acesteia [a se vedea, în acest sens, prevederile art. 44 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012].

Articolul 49. (1) Oricare dintre părți poate introduce o cale de atac împotriva deciziei privind cererea de refuz al executării.
(2) Calea de atac se introduce la instanța pe care statul membru în cauză a comunicat-o Comisiei, în temeiul articolului 75 litera (b), ca fiind instanța la care se introduce o astfel de cale de atac[1].

CORESPONDENȚĂ: ► text nou-introdus, fără corespondent în Regulamentul (CE) nr. 44/2001 sau în Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul legal consacră **dublul grad de jurisdicție**, ca garanție a respectării dreptului la apărare al celui împotriva căruia se urmărește executarea hotărârii, garanție cu atât mai necesară în condițiile în care art. 39 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 a suprimat tradiționala procedură de încuviințare a executării unei hotărâri străine (*exequatur*).

Competența de soluționare a căii de atac este reglementată printr-o normă de trimitere la art. 75 lit. (b), care obligă statele membre să nominalizeze instanța competentă.

Articolul 50. Decizia pronunțată cu privire la calea de atac poate fi contestată printr-o cale de atac ulterioară[2] doar în cazul în care instanțele înaintea cărora ar putea fi introdusă respectiva cale de atac ulterioară au fost comunicate Comisiei de către statul membru respectiv în temeiul articolului 75 litera (c).

CORESPONDENȚĂ: ► text nou-introdus, fără corespondent în Regulamentul (CE) nr. 44/2001 sau în Convenția de la Bruxelles.

[1] În România, curtea de apel.
[2] În România, la Înalta Curte de Casație și Justiție.

EXPLICAȚII

Textul legal nu exclude exercitarea, cu privire la hotărârea pronunțată potrivit art. 49, a unor **căi ulterioare de atac, dacă acestea au fost comunicate Comisiei de către statul solicitat.** Cerința este în concordanță cu obiectivul de previzibilitate, care impune ca partea (nefamiliarizată cu sistemul de drept al instanței statului solicitat) să poată cunoaște care sunt căile de atac ce pot fi formulate cu privire la o hotărâre prin care este soluționată cererea de refuz al executării unei hotărâri străine și care sunt instanțele competente să le soluționeze[1].

Articolul 51. (1) Instanța căreia i se transmite o cerere de refuz al executării sau instanța în fața căreia este introdusă o cale de atac în temeiul articolelor 49 sau 50 poate să suspende acțiunea, dacă împotriva hotărârii a fost introdusă o cale de atac ordinară în statul membru de origine sau dacă termenul pentru introducerea acesteia nu a expirat încă. În acest ultim caz, instanța poate specifica termenul în care poate fi introdusă o astfel de cale de atac. (2) În cazul în care hotărârea a fost pronunțată în Irlanda, Cipru sau în Regatul Unit, orice cale de atac prevăzută în statul membru de origine este considerată cale de atac ordinară în sensul alin. (1).

CORESPONDENȚĂ: ▶ text nou-introdus, fără corespondent în Regulamentul (CE) nr. 44/2001 sau în Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul instituie **o cauză de suspendare judiciară a soluționării cererii de refuz al executării sau a căii de atac formulate împotriva hotărârii străine.** Temeiul acesteia îl constituie împrejurarea că, în statul de origine, împotriva hotărârii a cărei executare se contestă a fost introdusă o cale de atac ordinară sau termenul pentru introducerea acesteia nu a expirat încă. Pentru a se evita abuzul de drept din partea celui care solicită suspendarea, instanța solicitată poate limita termenul în care, în statul de origine, poate fi exercitată calea de atac.

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Calificarea autonomă a noțiunii de „cale de atac ordinară". Condiții definitorii. Existența unui termen de exercitare care curge chiar în temeiul respectivei hotărâri. *a)* Sintagma *„cale de atac ordinară"* în sensul art. 30 și art. 38 din Convenția de la

[1] Obiectivul menționat este consacrat, cu valoare de principiu, în considerentele (15) și (16) ale Preambulului Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 cu privire la stabilirea competenței de a soluționa o cauză pe fond, dar apreciem că sunt aplicabile, pentru identitate de rațiune, și în materia executării unei hotărâri prin care respectiva cauză a fost soluționată (respectiv cu privire la cererea de constatare a absenței motivelor de nerecunoaștere, cu privire la cererea de refuz al recunoașterii sau al executării și cu privire la căile de atac ce pot fi exercitate în legătură cu hotărârile prin care asemenea cereri au fost soluționate).

Bruxelles *[art. 37 și art. 46 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, texte fără corespondent direct în Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie explicată în cadrul sistemului convenției însești *[respectiv al regulamentului – n.n.]*, iar nu potrivit sistemului de drept al statului de origine a hotărârii sau al statului unde recunoașterea sau încuviințarea executării este solicitată.

b) În sensul art. 30 și art. 38 din Convenția de la Bruxelles *[art. 37 și art. 46 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, texte fără corespondent direct în Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, constituie o *„cale de atac ordinară"* orice cale de atac de natură să poată antrena anularea sau modificarea hotărârii ce face obiectul procedurii de recunoaștere sau de încuviințare a executării potrivit convenției *[respectiv, potrivit regulamentului – n.n.]* și a cărei introducere este legată, în statul de origine, de un termen fixat de către lege și care începe să curgă chiar în temeiul acestei hotărâri *(Hotărârea din 22 noiembrie 1977, 43/77, Industrial Diamond Supplies împotriva Luigi Riva, Repertoriul jurisprudenței, 1977, p. 02175)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 30 și art. 38 din Convenția de la Bruxelles, fiind valabilă și cu privire la **art. 37 și art. 46 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001**, în condițiile în care aceste texte au un conținut similar. În ceea ce privește **Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, textele menționate nu au un corespondent direct**, regimul juridic al recunoașterii și al executării unei hotărâri străine fiind reformat în mod substanțial. Cu toate acestea, ipotezele avute în vedere de toate aceste acte normative vizează aceeași problemă de drept, respectiv posibilitatea unei suspendări judiciare a procedurii derulate în fața instanței statului solicitat în cazul în care, în statul de origine, împotriva hotărârii a fost introdusă o cale de atac ordinară sau dacă termenul pentru introducerea acesteia nu a expirat încă. În aceste condiții Curții i s-a solicitat să se pronunțe asupra noțiunii de „cale ordinară de atac". Pentru a interpreta aceste texte, Curtea a reținut următoarele:

a) Sistemele de drept ale statelor membre au concepții diferite asupra distincției între căile de atac ordinare și cele extraordinare. Astfel, în anumite sisteme de drept distincția izvorăște din lege, în altele este făcută de doctrină, iar în altele nu este cunoscută o asemenea distincție. Chiar și în sistemele de drept care o acceptă, calificarea diferitelor căi de atac din perspectiva clasificării menționate generează divergențe. În consecință, o interpretare a noțiunii de „cale de atac ordinară" prin trimitere la un sistem de drept național (fie acesta al statului de origine sau al statului unde se solicită recunoașterea sau încuviințarea executării) ar determina, în anumite cazuri, imposibilitatea calificării precise a unei căi de atac. S-ar crea, astfel, o anumită insecuritate juridică în condițiile în care instanța sesizată cu încuviințarea executării trebuie să ia în considerare nu numai căile de atac introduse, ci și pe acelea care pot fi introduse în interiorul unor termene determinate. Rezultă, așadar, că **interpretarea noțiunii de „cale de atac ordinară" nu poate fi căutată în mod eficient decât în cadrul convenției însești** *[respectiv în cadrul regulamentului – n.n.]* (considerentele 22-24 și 26-27).

b) Dacă, în ansamblul său, reglementarea este destinată să asigure executarea rapidă a hotărârilor judecătorești, cu un minimum de formalități, de îndată ce acestea sunt executorii în statul de origine, textele analizate au scopul specific de a împiedica recunoașterea și executarea silită a hotărârilor judecătorești în alte state contractante la un moment la care subzistă posibilitatea ca ele să fie anulate sau modificate în statul de origine. De aceea, instanța căreia i se solicită recunoașterea sau încuviințarea executării poate suspenda soluționarea cererii, dacă, în statul de origine, hotărârea este rejudecată sau poate fi rejudecată în interiorul unui termen determinat (considerentele 30-31).

În legătură cu această ultimă ipoteză (termenul de exercitare nu a expirat), **prin „cale de atac ordinară" trebuie înțeleasă orice cale de atac făcând parte din cursul normal al unui proces și care constituie, ca atare, o evoluție procesuală la care orice parte trebuie să se aștepte în mod rezonabil.** Există o asemenea evoluție atunci când **legea prevede pentru exercitarea căii de atac un termen determinat care începe să curgă chiar în temeiul hotărârii a cărei executare se solicită.** Din contra, **nu va fi considerată o „cale de atac ordinară" aceea care depinde fie de evenimente imprevizibile la momentul pronunțării hotărârii originare, fie de acțiunea unor persoane străine de cauză,** în cazul în care termenele pentru exercitarea căii de atac, determinate de hotărârea originară, nu le sunt opozabile (considerentele 37-39).

Secțiunea 4. Dispoziții comune

Articolul 52. În niciun caz hotărârea pronunțată într-un stat membru nu poate face obiectul unei revizuiri pe fond în statul membru solicitat.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 36 și art. 45 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 29 și art. 34 alin. (3) din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare similară, prevederile art. 36 și art. 45 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, consacrând principiul potrivit căruia **instanța statului membru solicitat cu o cerere în materie de recunoaștere sau de executare a unei hotărâri străine nu este competentă să revizuiască pe fond** respectiva hotărâre.

Pe planul tehnicii legislative, spre deosebire de vechea reglementare, care stabilea de două ori acest principiu [atât în materie de recunoaștere a hotărârilor străine – Secțiunea 1 a Capitolului III din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 –, cât și în materie de executare a acestor hotărâri – Secțiunea 2 a Capitolului III din Regulamentul (CE) nr. 44/2001], Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 îl consacră o singură dată, plasându-l în mod firesc în Secțiunea 4 a Capitolului III din cuprinsul său, secțiune consacrată dispozițiilor comune aplicabile atât în materie de recunoaștere, cât și în materie de executare a hotărârilor pronunțate în alte state membre.

Articolul 53. La cererea oricărei părți interesate, instanța de origine emite certificatul, utilizând formularul prevăzut în anexa I[1].

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 54 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ text fără corespondent în Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare similară, prevederile art. 54 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

Certificatul se eliberează de către **instanța de origine** și, potrivit Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, este necesară prezentarea acestuia autorităților statului în fața cărora se invocă recunoașterea sau caracterul executoriu al unei hotărâri pronunțate pe teritoriul unui alt stat membru.

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Necesitatea ca instanța sesizată cu cererea de eliberare a certificatului să verifice dacă litigiul intră în domeniul de aplicare al regulamentului. Necesitatea de a asigura executarea rapidă a hotărârilor judecătorești, menținând în același timp securitatea juridică pe care se bazează încrederea reciprocă în administrarea justiției la nivelul Uniunii, justifică, în special într-o situație precum cea din litigiul principal, în care instanța care a pronunțat hotărârea care trebuie executată nu s-a pronunțat, la momentul adoptării acesteia, cu privire la aplicabilitatea Regulamentului nr. 44/2001 *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, ca instanța sesizată cu cererea de eliberare a certificatului menționat **să verifice**, în acest stadiu, **dacă litigiul intră în domeniul de aplicare al acestui regulament** *(Hotărârea din 6 iunie 2019, C-361/18, Ágnes Weil împotriva Géza Gulácsi, publicată în Repertoriul electronic, considerentele 24-25)*[2].

Articolul 54. (1) În cazul în care o hotărâre conține o măsură sau un ordin care nu este cunoscut în dreptul statului membru solicitat, măsura sau ordinul în cauză se adaptează[3], în măsura posibilului, la o măsură sau

[1] Potrivit art. I[4] art. 3 alin. (1) din O.U.G. nr. 119/2006, „În cazul hotărârilor judecătorești, inclusiv al tranzacțiilor judiciare, pronunțate, respectiv aprobate sau încheiate în România, care urmează a fi puse în executare într-un alt stat membru al Uniunii Europene, competența de a emite, potrivit art. 53 (...) din Regulamentul nr. 1215/2012, certificatul prevăzut în anexa I sau, după caz, în anexa II din același regulament aparține instanței care a pronunțat hotărârea a cărei recunoaștere se invocă sau a cărei executare se solicită".

[2] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și art. 1 alin. (2) lit. a) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 1 alin. (2) lit. a) și art. 53 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și art. 66 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012. Pentru aceste interpretări, a se vedea jurisprudența indicată la articolele menționate.

[3] Potrivit art. I[4] art. 2 din O.U.G. nr. 119/2006, „(1) Cererile introduse în temeiul dispozițiilor art. 54 din Regulamentul nr. 1215/2012, privitoare la adaptarea măsurii sau ordinului dispus prin hotărârile pronunțate, tranzacțiile judiciare aprobate sau încheiate și actele autentice întocmite sau înregistrate în

la un ordin recunoscute în dreptul statului membru în cauză care au efecte echivalente şi care urmăresc obiective şi interese similare.
Adaptarea respectivă nu poate să producă efecte care să le depăşească pe cele prevăzute de dreptul statului membru de origine.
(2) Orice parte poate să conteste adaptarea măsurii sau a ordinului înaintea unei instanţe.
(3) Părţii care invocă hotărârea sau care solicită executarea sa i se poate solicita, dacă este necesar, să furnizeze o traducere sau o transcriere a hotărârii.

CORESPONDENŢĂ: ▶ text nou-introdus, fără corespondent în Regulamentul (CE) nr. 44/2001 sau în Convenţia de la Bruxelles.

EXPLICAŢII

Textul reglementează o ipoteză cunoscută în dreptul internaţional privat sub denumirea de **conflict de legi în timp şi spaţiu** (teoria drepturilor câştigate într-o ţară străină), peste care se suprapune o **necunoaştere de către sistemul de drept al instanţei solicitate a unei instituţii juridice reglementate de dreptul străin sub imperiul căruia dreptul s-a născut.** Într-o asemenea situaţie, regula este aceea a recunoaşterii în statul solicitat a drepturilor rezultând din hotărârea menţionată dacă sunt legal născute în străinătate şi nu încalcă ordinea publică a statului solicitat. Ca urmare a recunoaşterii, dreptului născut în străinătate nu trebuie să i se confere nici mai multe, nici mai puţine prerogative decât în statul străin.

Soluţia nu trebuie să fie diferită nici în cazul în care **sistemul de drept al instanţei sesizate nu cunoaşte instituţia juridică în legătură cu care dreptul a fost stabilit prin hotărârea străină.** Într-un asemenea caz, deşi regulamentul stabileşte regula adaptării măsurii sau a ordinului dispuse prin hotărârea judecătorească la o măsură sau la un ordin recunoscute în dreptul statului membru în cauză, care au efecte echivalente şi care urmăresc obiective şi interese similare, această „naţionalizare" nu poate să producă efecte care să le depăşească pe cele prevăzute de dreptul statului membru de origine.

Articolul 55. Hotărârea pronunţată într-un stat membru prin care se dispune plata unor penalităţi este executorie în statul membru solicitat numai dacă suma a fost stabilită în mod definitiv de instanţa de origine.

CORESPONDENŢĂ: ▶ art. 49 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 43 din Convenţia de la Bruxelles.

---

mod oficial într-un alt stat membru al Uniunii Europene pot fi formulate, pe cale incidentală, în cauzele având ca obiect refuzul recunoaşterii, constatarea absenţei motivelor de refuz al recunoaşterii sau refuzul executării, ori pe cale principală. (2) Cererile privitoare la adaptarea măsurii sau ordinului, dispus prin hotărârile pronunţate, tranzacţiile judiciare aprobate sau încheiate şi actele autentice întocmite sau înregistrate în mod oficial într-un alt stat membru al Uniunii Europene, introduse pe cale principală, sunt de competenţa tribunalului".

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare similară, prevederile art. 49 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

Articolul 56. Unei părți care solicită într-un stat membru executarea unei hotărâri pronunțate în alt stat membru nu i se poate solicita vreo cauțiune sau garanție, indiferent de denumirea acestora, pe motiv că este cetățean străin sau că nu își are domiciliul sau reședința în statul membru solicitat.

CORESPONDENȚĂ: ► art. 51 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ► art. 45 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare similară, prevederile art. 51 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

Articolul 57. (1) În cazul în care se solicită o traducere sau o transcriere în temeiul prezentului regulament, această traducere sau transcriere se efectuează în limba oficială a statului membru în cauză sau, atunci când statul membru respectiv are mai multe limbi oficiale, în limba oficială sau în una dintre limbile oficiale ale procedurii judiciare corespunzătoare locului în care este invocată hotărârea pronunțată într-un alt stat membru sau în care este formulată cererea, conform legii statului membru respectiv.
(2) În ceea ce privește formularele menționate la articolele 53 și 60, traducerile sau transcrierile se pot efectua, de asemenea, în orice altă (alte) limbă (limbi) oficială (oficiale) a (ale) instituțiilor Uniunii pe care statul membru în cauză declară că o (le) poate accepta.
(3) Orice traducere efectuată în temeiul prezentului regulament este realizată de o persoană autorizată în acest scop în unul dintre statele membre.

CORESPONDENȚĂ: ► text nou-introdus; ► art. 57 alin. (3) preia dispozițiile art. 55 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, respectiv ale art. 48 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare similară, prevederile art. 55 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, circumstanțiind persoana traducătorului abilitat să efectueze traducerile impuse de regulament.

În plus, ca element de noutate, poate fi menționată **calificarea legală a noțiunii de „limbă oficială"** în care trebuie efectuate traducerile impuse de prezentul regulament.

Capitolul IV. Acte autentice și tranzacții judiciare

Articolul 58. (1) Actele autentice care sunt executorii în statul membru de origine sunt executate în celelalte state membre fără a fi necesară o hotărâre de încuviințare a executării. Executarea actului autentic poate fi refuzată numai dacă este vădit contrară ordinii publice (*ordre public*) a statului membru solicitat.

Dispozițiile de la capitolul III secțiunea 2, secțiunea 3 subsecțiunea 2 și secțiunea 4 se aplică actelor autentice, după caz.

(2) Actul autentic prezentat trebuie să îndeplinească condițiile necesare pentru autentificare în statul membru de origine.

CORESPONDENȚĂ: ► art. 57 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ► art. 50 din Convenția de la Bruxelles, art. V sexies din Protocolul anexat Convenției de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia prevederile art. 57 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, cărora le aduce unele modificări necesare în condițiile suprimării procedurii de *exequatur*. Astfel, pentru executarea pe teritoriul unui stat membru a unui act autentic întocmit într-un alt stat membru și care este executoriu pe teritoriul acestui stat nu este necesară parcurgerea unei proceduri de încuviințare a executării. După caz, vor fi incidente prevederile regulamentului referitoare la executarea sau la refuzul executării hotărârilor judecătorești pronunțate pe teritoriul unui stat membru.

Ca element de noutate, trebuie menționat faptul că art. 2 lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 conține **o definiție legală a noțiunii de „act autentic"**. Potrivit acesteia, „act autentic" înseamnă un act care a fost întocmit sau înregistrat în mod oficial ca act autentic în statul membru de origine și a cărui autenticitate: (i) se referă la semnătura și conținutul actului autentic și (ii) a fost stabilită de către o autoritate publică sau orice altă autoritate abilitată să facă acest lucru.

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Calificarea noțiunii de „act autentic". Condiții definitorii. Un titlu de credit executoriu potrivit dreptului statului de origine, a cărui autenticitate nu a fost conferită de o autoritate publică sau de o altă autoritate competentă în acest sens din respectivul stat, nu constituie un act autentic în sensul art. 50 din Convenția de la Bruxelles *[art. 58 și art. 2 lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.] (Hotărârea din 17 iunie 1999, C-260/97, Unibank A/S împotriva Flemming G. Christensen, Repertoriul jurisprudenței, 1999, p. I-03715).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 50 din Convenţia de la Bruxelles, dar este valabilă şi cu privire la interpretarea **art. 58 şi art. 2 lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condiţiile în care textele au un conţinut similar.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă următoarea situaţie de fapt: dl Christensen, cetăţean danez cu domiciliul în Danemarca, a semnat trei titluri de credit în favoarea Unibank cu sediul în acelaşi stat. Ulterior, dl Christensen şi-a stabilit domiciliul în Germania. Cele trei titluri sunt dactilografiate şi poartă semnătura dlui Christensen şi a unei terţe persoane, în aparenţă, un angajat al Unibank atestând semnătura debitorului. Pe titluri este menţionat expres că acestea pot face obiectul executării silite. Pentru a interpreta acest text, Curtea a reamintit că, potrivit art. 50 din Convenţia de la Bruxelles *[art. 58 şi art. 2 lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, „actele autentice înregistrate şi executorii într-un stat contractant" sunt asimilate sub aspectul forţei lor executorii hotărârilor judecătoreşti. Este, astfel, vizat un obiectiv fundamental al Convenţiei de la Bruxelles *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, acela de a facilita libera circulaţie a hotărârilor judecătoreşti, prevăzându-se o procedură de *exequatur* simplă şi rapidă[1]. De îndată ce actele la care se referă art. 50 din Convenţia de la Bruxelles *[art. 58 şi art. 2 lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* sunt supuse unei proceduri de executare în aceleaşi condiţii ca şi hotărârile judecătoreşti, autenticitatea acestor acte trebuie stabilită de o manieră incontestabilă, astfel încât instanţa statului solicitat să aibă certitudinea cu privire la autenticitatea actului. Or, actele încheiate între particulari nu au, prin ele însele, un asemenea caracter, intervenţia unei autorităţi publice sau a oricărei alte autorităţi abilitate de statul de origine fiind necesară pentru a conferi calitatea de act autentic (considerentele 14 şi 15).

De principiu, pentru **a fi considerat autentic** în sensul art. 50 din Convenţia de la Bruxelles *[art. 58 şi art. 2 lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, **trebuie îndeplinite în mod cumulativ trei condiţii: a) caracterul** autentic al actului **să fie conferit de o autoritate publică, b) acest caracter să vizeze conţinutul** actului şi nu doar, spre exemplu, semnătura, **c) actul să fie executoriu** prin el însuşi **în statul în care a fost întocmit** (considerentul 17)[2].

Articolul 59. Tranzacţiile judiciare care sunt executorii în statul membru de origine sunt executate în celelalte state membre în aceleaşi condiţii ca şi actele autentice.

CORESPONDENŢĂ: ▶ art. 58 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 51 din Convenţia de la Bruxelles.

[1] Articolul 39 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 a suprimat procedura de *exequatur*.

[2] Cele trei condiţii sunt menţionate în raportul Jenard-Möller asupra Convenţiei privind competenţa judiciară şi executarea hotărârilor în materie civilă şi comercială adoptată la Lugano în anul 1988 – raport publicat în JO C 189, 28 iulie 1990. *Întrucât textul art. 50 din Convenţia de la Lugano este similar art. 50 din Convenţia de la Bruxelles, Curtea a apreciat că şi cele trei condiţii menţionate sunt incidente şi în acest ultim caz.* În prezent, art. 2 lit. (c) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 (coroborat cu art. 58 din acelaşi regulament) defineşte noţiunea de „act autentic".

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare similară, prevederile art. 58 teza întâi din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, **asimilând, din perspectiva regimului juridic aplicabil, tranzacțiile judiciare actelor autentice.**

Astfel, pentru executarea pe teritoriul unui stat membru a unei tranzacții judiciare încheiate într-un alt stat membru și care este executorie pe teritoriul acestui stat nu este necesară parcurgerea unei proceduri de încuviințare a executării. După caz, vor fi incidente prevederile regulamentului referitoare la executarea sau la refuzul executării hotărârilor judecătorești pronunțate pe teritoriul unui stat membru.

Ca element de noutate, trebuie menționat faptul că art. 2 lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 conține **o definiție legală a noțiunii de „tranzacție judiciară"**. Potrivit acesteia, „tranzacție judiciară" înseamnă o tranzacție care a fost aprobată de o instanță a unui stat membru sau a fost încheiată în fața unei instanțe a unui stat membru în cursul unei proceduri.

Articolul 60. Autoritatea competentă sau instanța din statul membru de origine eliberează, la cererea oricăreia dintre părțile interesate, utilizând formularul prevăzut în anexa II, certificatul care conține un rezumat al obligației executorii înscrise în actul autentic sau al acordului dintre părți cuprins în tranzacția judiciară[1].

CORESPONDENȚĂ: ► art. 57 alin. (4) și art. 58 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ► art. 50 și art. 51 din Convenția de la Bruxelles, art. V sexies din Protocolul anexat Convenției de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul are ca scop să reglementeze de o manieră unitară **competența de eliberare a certificatului** care atestă conținutul și forța executorie ale actului autentic sau ale tranzacției judiciare și **să unifice formularistica utilizată în acest scop** (spre deosebire de vechea reglementare, ce stabilea, pentru fiecare dintre cele două categorii de înscrisuri, instanța competentă și modelul de certificat).

În plus, pentru a facilita executarea actului autentic/tranzacției judiciare în statul solicitat, certificatul este astfel conceput, încât să asigure o detaliere corespunzătoare a conținutului înscrisului menționat.

---

[1] Potrivit art. I[4] art. 3 din O.U.G. nr. 119/2006, „(1) În cazul hotărârilor judecătorești, inclusiv al tranzacțiilor judiciare, pronunțate, respectiv aprobate sau încheiate în România, care urmează a fi puse în executare într-un alt stat membru al Uniunii Europene, competența de a emite, potrivit (...) art. 60 din Regulamentul nr. 1215/2012, certificatul prevăzut în anexa I sau, după caz, în anexa II din același regulament aparține instanței care a pronunțat hotărârea a cărei recunoaștere se invocă sau a cărei executare se solicită. (2) În cazul actelor autentice întocmite sau înregistrate în mod oficial în România care urmează a fi puse în executare într-un alt stat membru al Uniunii Europene, competența de a emite, potrivit art. 60 din Regulamentul nr. 1215/2012, certificatul prevăzut în anexa II din același regulament aparține judecătoriei în a cărei circumscripție se află emitentul actului".

Capitolul V. Dispoziții generale

Articolul 61. Nu este necesară nicio legalizare sau vreo altă formalitate similară pentru documentele eliberate într-un stat membru în contextul prezentului regulament.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 56 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 49 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare similară, prevederile art. 56 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

Articolul 62. (1) Pentru a determina dacă o parte are domiciliul pe teritoriul statului membru ale cărui instanțe sunt sesizate, instanța aplică legislația internă.
(2) În cazul în care o parte nu are domiciliul pe teritoriul statului membru ale cărui instanțe sunt sesizate, pentru a determina dacă partea în cauză își are domiciliul pe teritoriul unui alt stat membru, instanța aplică legea statului membru în cauză.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 59 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 52 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare identică, prevederile art. 59 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Stabilirea domiciliului pârâtului. Luarea în considerare a ultimului domiciliu cunoscut. Posibilitatea aplicării regulilor procedurale ale instanței sesizate referitoare la judecarea cauzei împotriva pârâtului cu domiciliul necunoscut, dacă pentru găsirea acestuia au fost întreprinse demersurile impuse de principiile diligenței și bunei-credințe. Regulamentul nr. 44/2001 *[Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că:

– într-o situație precum cea în discuție în acțiunea principală, în care un consumator, care este parte la un contract de împrumut imobiliar pe termen lung și care are obligația de a informa cocontractantul cu privire la orice schimbare de adresă, renunță la domiciliul său înainte de a se introduce împotriva sa o acțiune privind încălcarea obligațiilor contractuale, instanțele statului membru pe teritoriul căruia se află ultimul domiciliu cunoscut al consumatorului sunt competente, în temeiul

art. 16 alin. (2) din regulamentul respectiv *[art. 18 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, să soluționeze această acțiune în cazul în care nu reușesc să stabilească, potrivit art. 59 din același regulament *[art. 62 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, domiciliul actual al pârâtului și nici nu dispun de indicii doveditoare care să le permită să concluzioneze că acesta domiciliază efectiv în afara teritoriului Uniunii Europene;

– acest regulament nu se opune aplicării unei dispoziții de drept procedural intern al unui stat membru care, ca urmare a preocupării de a evita o situație de denegare de dreptate, permite declanșarea de acțiuni în justiție împotriva unei persoane cu domiciliul necunoscut, în cazul în care instanța sesizată cu litigiul s-a asigurat, înainte de a se pronunța, că toate demersurile impuse de principiile diligenței și bunei-credințe au fost întreprinse pentru a-l găsi pe pârât *(Hotărârea din 17 noiembrie 2011, C-327/10, Hypoteční banka a.s. împotriva Udo Mike Lindner, Repertoriul jurisprudenței, 2011, p. I-11543).*

Articolul 63. (1) În sensul prezentului regulament, o societate sau altă persoană juridică sau o asociere de persoane fizice sau juridice are domiciliul în locul unde aceasta își are:
(a) sediul statutar;
(b) administrația centrală; sau
(c) punctul principal de activitate.
(2) În cazul Irlandei, Ciprului și al Regatului Unit, prin „sediu statutar" se înțelege *registered office* (sediul social) sau, în lipsa acestuia, *place of incorporation* (locul de înregistrare) sau, în lipsa acestuia, locul conform legii căruia a avut loc *formation* (constituirea).
(3) Pentru a determina dacă un trust are domiciliul pe teritoriul statului membru ale cărui instanțe au fost sesizate, instanța aplică normele sale de drept internațional privat.

CORESPONDENȚĂ: ► art. 60 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ► art. 52 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare similară, prevederile art. 60 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001. Câteva observații se impun totuși:

În primul rând, deși aparent cel de-al treilea criteriu de determinare a domiciliului pare a fi fost modificat de noua reglementare, care utilizează **sintagma „punct principal de activitate"** în locul „centrului principal de afaceri", astfel cum prevedea Regulamentul (CE) nr. 44/2001, în realitate, este vorba doar despre o schimbare a traducerii în limba română a unui criteriu care nu a cunoscut nicio corecție. Astfel, spre exemplu, varianta în limba engleză utilizează sintagma *principal place of business*,

iar cea în limba franceză *leur principal établissement* atât sub imperiul vechii reglementări, cât și al celei actuale. Apreciem totuși că terminologia românească actuală se caracterizează printr-o mai mare claritate.

În al doilea rând, noua reglementare **extinde aplicarea criteriilor de determinare a domiciliului** prevăzute de acest text și cu privire la **entități lipsite de personalitate juridică** (asocieri de persoane fizice sau juridice).

În fine, este extinsă aplicarea calificării legale speciale a noțiunii de „sediu statutar", făcută de alin. (2) al art. 63, **și cu privire la Cipru**, a cărui legislație îmbrățișează concepția anglo-saxonă a noțiunii de „sediu", dar care nu era menționat de acest text, alături de Marea Britanie și Irlanda, întrucât a aderat la Uniunea Europeană în anul 2004 [ulterior adoptării Regulamentului (CE) nr. 44/2001].

Articolul 64. Fără a se aduce atingere dispozițiilor mai favorabile din legislațiile interne, persoanele domiciliate pe teritoriul unui stat membru care sunt urmărite în fața instanțelor penale dintr-un alt stat membru ai cărui cetățeni nu sunt, pentru o infracțiune săvârșită din culpă, pot fi judecate și în lipsă, cu condiția să fie reprezentate de persoane calificate în acest sens. Cu toate acestea, instanța sesizată poate dispune înfățișarea în persoană; în caz de neînfățișare, hotărârea pronunțată în acțiunea civilă fără ca persoana în cauză să fi avut posibilitatea de a-și pregăti apărarea poate să nu fie recunoscută sau executată în celelalte state membre.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 61 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. II din Protocolul anexat Convenției de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare similară, prevederile art. 61 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Calificarea autonomă a noțiunii de „infracțiune săvârșită din culpă". Delimitarea sferei infracțiunilor cu privire la care este instituit dreptul de a fi apărat în lipsă. *a)* Prin infracțiune săvârșită din culpă în sensul art. II din Protocolul anexat Convenției de la Bruxelles *[art. 64 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie să se înțeleagă orice infracțiune a cărei definiție legală nu impune, în mod expres sau prin natura faptei definite, existența în persoana făptuitorului a intenției de a comite acțiunea sau inacțiunea sancționată din punct de vedere penal.

b) Dreptul de a fi apărat în lipsă, recunoscut de art. II din Protocolul anexat Convenției de la Bruxelles *[art. 64 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, acoperă orice procedură penală referitoare la o infracțiune săvârșită din culpă, dacă răspunderea civilă a făptuitorului, decurgând din faptele constitutive ale

infracțiunii pentru care este urmărit, este reținută sau susceptibilă de a fi ulterior pusă în discuție *(Hotărârea din 26 mai 1981, 157/80, Procedură penală împotriva Siegfried Ewald Rinkau, Repertoriul jurisprudenței, 1981, p. 01391).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. II din Protocolul anexat Convenției de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea **art. 64 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:

a) Raționea includerii într-o reglementare incidentă în materie civilă și comercială a unei reguli de procedură penală este justificată prin consecințele ce pot decurge în aceste materii dintr-o hotărâre pronunțată de o instanță penală, consecințe care țin de domeniul de aplicare al Convenției de la Bruxelles *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 5 și 6).

Chiar dacă **noțiunea de „infracțiune săvârșită din culpă"** nu este definită de convenție *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, pentru a asigura, în măsura posibilă, egalitatea și uniformitatea drepturilor și a obligațiilor care decurg din acest act normativ pentru statele contractante și pentru persoanele interesate, trebuie, totuși, ca **această noțiune să fie considerată una autonomă** ce se explică prin raportare, pe de-o parte, la obiectivele și la sistemul convenției *[respectiv ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, iar, pe de altă parte, la principiile generale ale ansamblului sistemelor de drept naționale (considerentul 11).

Potrivit raportului explicativ al convenției, noțiunea de „infracțiune săvârșită din culpă" și-a propus să acopere în primul rând infracțiunile prin care se cauzează accidente de circulație. În plus, la un nivel mai general, prin limitarea dreptului de a fi apărați în lipsă la autorii anumitor infracțiuni, actul normativ caută să excludă acest beneficiu în cazul persoanelor urmărite pentru infracțiuni a căror gravitate justifică prezența acestora (considerentul 8 și 12).

Față de cele arătate, apare ca necesar să se cerceteze dacă există în ansamblul sistemelor de drept ale statelor membre un criteriu de clasificare ce ar permite să se distingă între infracțiuni în funcție de gravitatea lor și a cărui aplicare să determine includerea în categoria infracțiunilor mai puțin grave, dacă nu a tuturor, cel puțin a majorității infracțiunilor cauzatoare de accidente de circulație (considerentul 13).

Sistemele de drept ale majorității statelor membre cunosc, sub diverse forme, distincția între infracțiunile intenționate și cele neintenționate. Această distincție, deși conduce la elaborarea de categorii de infracțiuni al căror conținut poate varia substanțial de la un sistem de drept la altul, permite totuși atingerea obiectivelor arătate mai sus (considerentul 14).

Într-adevăr, dacă infracțiunile zise intenționate impun, pentru a fi sancționabile, intenția autorului de a săvârși actul interzis, **infracțiunile neintenționate își pot găsi originea în imprudență, în neglijență sau chiar în simpla încălcare obiectivă a unei dispoziții legale.**

Rezultă astfel că, pe de-o parte, prin natura lor, chiar infracțiunile neintenționate prezintă, de regulă, un grad mai redus de gravitate, iar, pe de altă parte, ele reprezintă majoritatea infracțiunilor din domeniul accidentelor de circulație, infracțiuni care

sunt cauzate cel mai adesea de imprudența, neglijența sau simpla încălcare materială a unei dispoziții legale (considerentul 15).

b) Chiar dacă nu este expres prevăzut în art. II din Protocolul anexat Convenției de la Bruxelles *[art. 64 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* că dreptul recunoscut de text făptuitorului nu este aplicabil decât în cadrul **procedurilor penale în care răspunderea civilă a acestuia, decurgând din faptele constitutive ale infracțiunii pentru care este urmărit**, este reținută sau este susceptibilă de a fi ulterior pusă în discuție, nu s-ar putea, totuși, ignora că acesta este obiectivul care a condus la inserarea dispoziției analizate în textul Protocolului *[respectiv al art. 64 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Acest obiectiv se opune la extinderea dreptului de a fi apărat în lipsă în cadrul altor proceduri penale decât acelea în care făptuitorul este expus unei acțiuni civile în condițiile menționate anterior (considerentul 20).

Articolul 65. (1) Competența specificată la articolul 8 punctul 2 şi la articolul 13 pentru acțiunile privind emiterea unei garanții sau pentru procedurile altor părți terțe poate fi aplicată în statele membre incluse în lista stabilită de Comisie în temeiul articolului 76 alineatul (1) litera (b) şi al articolului 76 alineatul (2) doar în măsura în care legislația națională o permite. O persoană domiciliată într-un alt stat membru poate fi invitată să se înfățişeze în fața instanțelor statelor membre respective în temeiul dispozițiilor privind citarea părților terțe cuprinse în lista menționată[1].

(2) Hotărârile pronunțate într-un stat membru în temeiul articolului 8 punctul 2 sau al articolului 13 sunt recunoscute şi executate în conformitate cu capitolul III în orice alt stat membru. Efectele pe care hotărârile pronunțate în statele membre incluse în lista menționată la alineatul (1) le-ar putea avea, în conformitate cu dreptul statelor membre respective, asupra părților terțe prin aplicarea alineatului (1) sunt recunoscute în toate statele membre.

(3) Statele membre incluse în lista menționată la alineatul (1) oferă, în cadrul Rețelei Judiciare Europene în materie civilă şi comercială create prin Decizia 2001/470/CE a Consiliului[2] („Rețeaua Judiciară Europeană"), informații privind modalitatea de stabilire, în conformitate cu dreptul lor național, a efectelor hotărârilor menționate la alineatul (2) a doua teză[3].

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 65 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. V din Protocolul anexat Convenției de la Bruxelles.

[1] În România, nu se aplică.

[2] JO L 174 din 27 iunie 2001, p. 25.

[3] În România, nu se se aplică.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare similară, prevederile art. 65 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

Capitolul VI. Dispoziții tranzitorii

Articolul 66. (1) Prezentul regulament se aplică numai acțiunilor judiciare intentate, actelor autentice întocmite sau înregistrate în mod oficial și tranzacțiilor judiciare aprobate sau încheiate la 10 ianuarie 2015 sau după această dată.

(2) Fără a aduce atingere articolului 80, Regulamentul (CE) nr. 44/2001 continuă să se aplice hotărârilor pronunțate în cadrul acțiunilor judiciare intentate, actelor autentice întocmite sau înregistrate în mod oficial și tranzacțiilor judiciare aprobate sau încheiate înainte de 10 ianuarie 2015 și care intră în domeniul de aplicare al regulamentului respectiv.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 66 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 54 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia prevederile art. 66 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, menținând în parte soluțiile consacrate de acestea. Astfel, noua reglementare este incidentă **acțiunilor intentate, actelor autentice întocmite sau înregistrate în mod oficial și tranzacțiilor judiciare aprobate sau încheiate începând cu data aplicării Regulamentului (UE) nr. 1215/2012.**

În schimb, spre deosebire de vechea reglementare, alin. (2) al art. 66 consacră, fără excepție, **ultraactivitatea Regulamentului (CE) nr. 44/2001** cu privire la hotărârile pronunțate în cadrul acțiunilor judiciare intentate, actelor autentice întocmite sau înregistrate în mod oficial și tranzacțiilor judiciare aprobate sau încheiate înainte de data aplicării Regulamentului (UE) nr. 1215/2012.

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Convenție de alegere a jurisdicției anterioară intrării în vigoare a regulamentului. Valabilitate din punctul de vedere al formei în care a fost încheiată. Acțiune introdusă după intrarea în vigoare a regulamentului. Aplicarea regulamentului. Articolul 17 și art. 54 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 și art. 66 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretate în sensul că, în cazul acțiunilor introduse după intrarea în vigoare a convenției *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, clauzele atributive de jurisdicție, stipulate în contracte încheiate anterior acestei intrări în vigoare, sunt considerate

valabile, chiar dacă ele erau considerate nule potrivit reglementărilor naționale în vigoare la momentul încheierii contractului *(Hotărârea din 13 noiembrie 1979, 25/79, Sanicentral GmbH împotriva René Collin, Repertoriul jurisprudenței, 1979, p. 03423).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 17 și a art. 54 alin. (1) din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la interpretarea **art. 25 și a art. 66 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care textele au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are ca premisă situația în care, într-un contract, încheiat anterior intrării în vigoare a Convenției de la Bruxelles, a fost inserată o clauză scrisă de alegere a jurisdicției, clauză invalidată de legea aplicabilă contractului. Ulterior intrării în vigoare a convenției, în condițiile în care art. 17 *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* validează o convenție de arbitraj încheiată în scris, dacă nu încalcă regulile de competență exclusivă instituite de acest act normativ, s-a pus problema dacă respectivei clauze de alegere a jurisdicției i se aplică legea care cârmuiește contractul sau art. 17 din Convenția de la Bruxelles *[art. 25 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că o **clauză scrisă atributivă de jurisdicție,** inserată într-un contract, este prin natura sa o alegere a competenței care **nu produce efecte juridice decât atunci când o procedură judiciară este declanșată și care nu are consecințe decât în momentul în care acțiunea judiciară este pusă în mișcare. Textul analizat instituie o singură cerință** necesară și suficientă pentru ca regimul convenției *[respectiv al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* să se aplice cu privire la litigii referitoare la raporturi juridice născute înaintea intrării în vigoare a acestui act normativ, respectiv aceea ca **acțiunea să fie introdusă ulterior acestei date** (considerentul 6).

2. Recunoașterea și executarea hotărârii pronunțate într-un alt stat membru. Aplicarea regulamentului. Condiția ca regulamentul să fi fost în vigoare, la data pronunțării hotărârii, atât în statul membru de origine, cât și în statul membru solicitat. Articolul 66 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 66 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, pentru ca acest regulament să fie aplicabil în vederea recunoașterii și a executării unei hotărâri judecătorești, este necesar ca, în momentul pronunțării acestei hotărâri, regulamentul menționat să fi fost în vigoare atât în statul membru de origine, cât și în statul membru solicitat *(Hotărârea din 21 iunie 2012, C-514/10, Wolf Naturprodukte GmbH împotriva SEWAR spol. s r.o., publicată în Repertoriul electronic).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 66 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la interpretarea **art. 66 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

3. Cerere de eliberare a unui certificat care atestă caracterul executoriu al unei hotărâri. Condiția ca acțiunea să fi fost formulată anterior intrării în vigoare a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012. După cum reiese din *art. 66 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012*, acesta se aplică, printre altele, acțiunilor judiciare intentate la 10 ianuarie 2015 sau după această dată, Regulamentul nr. 44/2001 continuând să se aplice hotărârilor pronunțate în cadrul acțiunilor judiciare intentate înainte de 10 ianuarie 2015. Astfel, pentru stabilirea regulamentului aplicabil *ratione temporis*, trebuie să se ia ca punct de plecare **data introducerii acțiunii** care a condus la hotărârea a cărei executare se solicită, iar nu o dată ulterioară, ca data cererii de eliberare a certificatului care atestă caracterul executoriu al unei astfel de hotărâri.

În cauza principală, hotărârea în privința căreia se solicită eliberarea unui certificat care atestă caracterul executoriu al acesteia a fost pronunțată la 23 aprilie 2009. Astfel, în mod evident, acțiunea care a condus la hotărârea menționată a fost intentată, la rândul ei, înainte de data relevantă în vederea aplicării Regulamentului nr. 1215/2012, și anume 10 ianuarie 2015. Prin urmare, este necesar să se constate, asemenea guvernului maghiar și Comisiei Europene, că, în speță, Regulamentul nr. 44/2001 este aplicabil *ratione temporis (Hotărârea din 6 iunie 2019, C-361/18, Ágnes Weil împotriva Géza Gulácsi, publicată în Repertoriul electronic, considerentele 24-25)*[1].

Capitolul VII. Relația cu alte instrumente

Articolul 67. Prezentul regulament nu aduce atingere aplicării dispozițiilor care reglementează competența, precum și recunoașterea și executarea hotărârilor în materii speciale, dispoziții cuprinse în actele Uniunii sau în legislațiile interne armonizate prin punerea în aplicare a acestor acte.

CORESPONDENȚĂ: ► art. 67 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ► text fără corespondent în Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare identică, prevederile art. 67 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

Articolul 68. (1) Prezentul regulament înlocuiește, în relațiile dintre statele membre, Convenția de la Bruxelles din 1968, cu excepția cazului teritoriilor statelor membre care intră în domeniul de aplicare teritorială a

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și art. 1 alin. (2) lit. a) și art. 54 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 1 alin. (2) lit. a) și art. 53 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru aceste interpretări, a se vedea jurisprudența indicată la articolele menționate.

acestei convenții și care sunt excluse de la aplicarea prezentului regulament în conformitate cu articolul 355 din TFUE.
(2) În măsura în care prezentul regulament înlocuiește dispozițiile Convenției de la Bruxelles din 1968 în relațiile dintre statele membre, orice trimitere la respectiva convenție se înțelege ca trimitere la prezentul regulament.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 68 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ text fără corespondent în Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare similară, prevederile art. 68 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

Articolul 69. Sub rezerva dispozițiilor articolelor 70 și 71, prezentul regulament înlocuiește, în relațiile dintre statele membre, convențiile[1] care reglementează aceleași materii ca prezentul regulament. Sunt înlocuite în special convențiile incluse în lista elaborată de Comisie în temeiul articolului 76 alineatul (1) litera (c) și al articolului 76 alineatul (2).

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 69 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ art. 55 din Convenția de la Bruxelles.

---

[1] – Tratatul dintre Republica Populară Bulgaria și Republica Populară Română privind asistența juridică în cauzele civile, familiale și penale, semnat la Sofia la data de 3 decembrie 1958;
– Tratatul dintre Republica Cehă și România privind asistența judiciară în materie civilă, semnat la București la data de 11 iulie 1994;
– Convenția dintre Republica Socialistă România și Regatul Greciei de asistență juridică în materie civilă și penală, semnată la București la data de 19 octombrie 1972;
– Convenția dintre Republica Socialistă România și Republica Italiană privind asistența judiciară în materie civilă și penală, semnată la București la data de 11 noiembrie 1972;
– Convenția dintre Republica Socialistă România și Republica Franceză privind asistența juridică în materie civilă și comercială, semnată la Paris la data de 5 noiembrie 1974;
– Tratatul dintre România și Republica Polonă privind asistența juridică și relațiile juridice în cauzele civile, semnat la București la data de 15 mai 1999;
– Tratatul dintre Republica Populară Română și Republica Populară Federativă Iugoslavia (aplicabil în temeiul declarației de succesiune încheiate cu Slovenia și cu Croația) privind asistența juridică, semnat la Belgrad la data de 18 octombrie 1960;
– Tratatul dintre Republica Populară Română și Republica Cehoslovacă (aplicabil în temeiul declarației de succesiune încheiate cu Slovacia) privind asistența juridică în cauzele civile, familiale și penale, semnat la Praga la data de 25 octombrie 1958;
– Convenția dintre România și Regatul Spaniei privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, semnată la București la data de 17 noiembrie 1997;
– Tratatul dintre Republica Populară Română ș Republica Populară Ungară privind asistența juridică în cauzele civile, familiale și penale, semnat la București la data de 7 octombrie 1958;
– Convenția dintre Republica Socialistă România și Republica Austria cu privire la asistența juridică în materia dreptului civil și de familie și la valabilitatea și transmiterea actelor și Protocolul anexă la convenție, semnate la Viena la data de 17 noiembrie 1965.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare similară, prevederile art. 69 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

Articolul 70. (1) Convențiile menționate la articolul 69 continuă să producă efecte în materiile în care prezentul regulament nu se aplică.
(2) Acestea continuă să producă efecte în cazul hotărârilor pronunțate, al actelor autentice întocmite sau înregistrate în mod oficial și al tranzacțiilor judiciare aprobate sau încheiate înainte de data intrării în vigoare a Regulamentului (CE) nr. 44/2001.

CORESPONDENȚĂ: ► art. 70 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ► art. 56 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare similară, prevederile art. 70 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

Articolul 71. (1) Prezentul regulament nu aduce atingere convențiilor la care statele membre sunt parte și care reglementează competența, recunoașterea sau executarea hotărârilor în materii speciale.
(2) Pentru o interpretare unitară, alineatul (1) se aplică în modul următor:
(a) prezentul regulament nu împiedică o instanță dintr-un stat membru care este parte la o convenție privind o materie specială să își întemeieze competența pe convenția în cauză, chiar și atunci când pârâtul are domiciliul într-un alt stat membru care nu este parte la convenția respectivă. Instanța sesizată aplică, în orice caz, articolul 28 din prezentul regulament;
(b) hotărârile pronunțate într-un stat membru de către o instanță care își întemeiază competența pe o convenție referitoare la o materie specială sunt recunoscute și executate în celelalte state membre în conformitate cu prezentul regulament.
În cazul în care o convenție referitoare la o materie specială la care sunt părți atât statul membru de origine, cât și statul membru solicitat stipulează condiții de recunoaștere sau executare a hotărârilor, se aplică aceste condiții. În orice caz, pot fi aplicate dispozițiile din prezentul regulament privind recunoașterea și executarea hotărârilor.

CORESPONDENȚĂ: ► art. 71 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ► art. 57 din Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul preia, într-o formulare similară, prevederile art. 71 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

JURISPRUDENȚĂ CJUE

1. Aplicarea prioritară, în raport cu regulamentul, a convențiilor referitoare la materii speciale, la care statele membre sunt părți. Cerința respectării principiilor pe care se întemeiază cooperarea judiciară în materie civilă și comercială în cadrul Uniunii. Conținutul acestor principii. Absența competenței Curții de Justiție a Uniunii Europene de a interpreta, în cadrul procedurii cererii preliminare, prevederile unei convenții speciale, a cărei aplicare nu este obligatorie, ci condiționată de respectarea principiilor menționate. *a)* Articolul 71 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 *[art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, într-o cauză precum cea din acțiunea principală, normele de competență judiciară, de recunoaștere și de executare prevăzute de o convenție privind o materie specială, precum norma de litispendență prevăzută la art. 31 alin. (2) din Convenția referitoare la contractul de transport internațional de mărfuri pe șosele, semnată la Geneva la 19 mai 1956, astfel cum a fost modificată prin Protocolul semnat la Geneva la 5 iulie 1978[1], și cea privind forța executorie prevăzută la art. 31 alin. (3) din această convenție, sunt aplicabile, cu condiția să prezinte un înalt grad de previzibilitate, să faciliteze o bună administrare a justiției, să permită reducerea la minimum a riscului apariției unor proceduri concurente și să asigure, în condiții cel puțin la fel de favorabile precum cele prevăzute de regulamentul menționat, libera circulație a hotărârilor în materie civilă și comercială și încrederea reciprocă în administrarea justiției la nivelul Uniunii (*favor executionis*).

b) Curtea de Justiție a Uniunii Europene nu este competentă să interpreteze art. 31 din Convenția referitoare la contractul de transport internațional de mărfuri pe șosele, cu modificările ulterioare *(Hotărârea din 4 mai 2010, C-533/08, TNT Express Nederland BV împotriva AXA Versicherung AG, Repertoriul jurisprudenței, 2010, p. I-04107).*

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 71 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la **art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut următoarele:

a) Conform modului de redactare a art. 71 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, atunci când litigiul intră în domeniul de

[1] România a aderat la Convenția de la Geneva prin Decretul nr. 451/1972 (B. Of. nr. 145 din 6 decembrie 1972) și a ratificat Protocolul de modificare a acesteia prin Decretul nr. 66/1981 (B. Of. nr. 66 din 25 martie 1981).

aplicare al unei convenții speciale, în principiu trebuie să se aplice normele prevăzute de aceasta, iar nu cele prevăzute de Regulamentul nr. 44/2001 (considerentul 45). Această interpretare este susținută de alin. (2) al art. 71 *[alin. (2) al art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, care prevede că, atunci când convenția specială, la care sunt parte statul membru de origine și statul membru solicitat, stabilește condițiile de recunoaștere și de executare a hotărârilor, trebuie să se aplice aceste condiții. Alineatul (2) menționat privește în mod expres situații care sunt situate în întregime în interiorul Uniunii. De aici rezultă că, în pofida explicației date în considerentul (25) al Regulamentului (CE) nr. 44/2001 *[considerentul (36) al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, potrivit căreia nu se poate aduce atingere convențiilor speciale în scopul de a permite statelor membre să respecte angajamentele internaționale pe care statele membre și le-au asumat față de state terțe, **legiuitorul a dorit,** de asemenea, să impună, prin intermediul art. 71 din acest regulament *[art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, **aplicarea convențiilor menționate chiar în cadrul Uniunii** (considerentul 47).

Deși reiese din considerațiile precedente că art. 71 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* prevede, în materiile reglementate de convenții speciale, aplicarea acestora din urmă, **nu este mai puțin adevărat că această aplicare nu ar putea să aducă atingere principiilor pe care se întemeiază cooperarea judiciară în materie civilă și comercială în cadrul Uniunii,** precum principiile, evocate în considerentele (6), (11), (12) și (15)-(17) ale Regulamentului (CE) nr. 44/2001 *[considerentele (6), (15), (16), (21) și (26) ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, ale **liberei circulații a hotărârilor în materie civilă și comercială, previzibilității instanțelor competente și, prin urmare, nici principiului securității juridice pentru justițiabili, al bunei administrări a justiției, al reducerii la minimum a riscului apariției unor proceduri concurente, precum și al încrederii reciproce în administrarea justiției la nivelul Uniunii** (considerentul 49).

Respectarea fiecăruia dintre aceste principii este necesară pentru buna funcționare a pieței interne, care constituie, după cum reiese din considerentul (1) al Regulamentului (CE) nr. 44/2001 *[considerentul (3) al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, rațiunea de a fi a acestuia din urmă (considerentul 50).

Articolul 71 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* **nu poate avea un domeniu de aplicare care să intre în conflict cu principiile pe care se întemeiază legislația din care face parte.** Prin urmare, acest articol nu poate fi interpretat în sensul că, într-un domeniu acoperit de acest regulament, precum transportul de mărfuri pe șosele, o convenție specială, precum CMR[1], poate să conducă la rezultate care să fie mai puțin favorabile pentru realizarea unei bune funcționări a pieței interne decât cele la care ajung dispozițiile regulamentului menționat (considerentul 51).

Rezultă că normele de competență judiciară, inclusiv normele de litispendență, prevăzute în convențiile speciale vizate de art. 71 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001

[1] Convenția referitoare la contractul de transport internațional de mărfuri pe șosele, semnată la Geneva la 19 mai 1956, astfel cum a fost modificată prin Protocolul semnat la Geneva la 5 iulie 1978.

[art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.], **nu pot fi aplicate** în cadrul Uniunii **decât în măsura în care**, după cum impun considerentele (11), (12) și (15) ale regulamentului menționat *[considerentele (15), (16) și (21) ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, **prezintă un înalt grad de previzibilitate, facilitează o bună administrare a justiției și permit reducerea la minimum a riscului apariției unor proceduri concurente** (considerentul 53).

În ceea ce privește recunoașterea și executarea hotărârilor, principiile pertinente sunt principiile, prevăzute în considerentul (6), precum și în considerentele (16) și (17) ale Regulamentului (CE) nr. 44/2001 *[considerentele (6) și (26) ale Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, **ale liberei circulații a hotărârilor și încrederii reciproce în administrarea justiției *(favor executionis)***. În cadrul Uniunii nu se pot aplica normele de recunoaștere și de executare prevăzute de convențiile speciale vizate de art. 71 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, decât în măsura în care aceste principii sunt respectate (considerentul 54).

Având în vedere principiul încrederii reciproce menționat mai sus, Curtea a precizat că instanța statului membru solicitat nu este, în niciun caz, mai bine poziționată decât instanța statului de origine pentru a se pronunța cu privire la competența acesteia din urmă. Prin urmare, Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* nu autorizează, în afară de anumite excepții limitate, controlul competenței unei instanțe dintr-un stat membru de către o instanță dintr-un alt stat membru. În consecință, art. 31 alin. (3) din CMR nu poate fi aplicat în cadrul Uniunii decât dacă permite atingerea obiectivelor de liberă circulație a hotărârilor în materie civilă și comercială, precum și de încredere reciprocă în administrarea justiției la nivelul Uniunii în condiții cel puțin la fel de favorabile precum cele care rezultă din aplicarea Regulamentului (CE) nr. 44/2001 *[Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

b) Având în vedere că CMR nu cuprinde clauze care să atribuie o competență Curții, aceasta din urmă nu poate furniza interpretările solicitate ale art. 31 din CMR decât dacă o astfel de exercitare a funcțiilor sale intră în domeniul de aplicare al art. 267 TFUE (considerentul 58).

Or, potrivit unei jurisprudențe constante, **competența de a efectua interpretări cu titlu preliminar**, astfel cum rezultă din această dispoziție, **nu privește decât normele care fac parte din dreptul Uniunii** (considerentul 59).

În ceea ce privește acordurile internaționale, este cert că acordurile încheiate de Uniune fac parte din ordinea juridică a Uniunii și pot face, așadar, obiectul unei cereri de pronunțare a unei hotărâri preliminare (considerentul 60).

În schimb, Curtea nu este, în principiu, competentă să interpreteze, în cadrul unei proceduri preliminare, acorduri internaționale încheiate între state membre și state terțe (considerentul 61).

Numai în cazul și în măsura în care Uniunea și-a asumat competențele pe care le exercitau anterior statele membre în domeniul de aplicare al unei convenții internaționale care nu a fost încheiată de Uniune și numai atunci când, în consecință, dispozițiile acestei convenții sunt obligatorii pentru Uniune, Curtea este competentă să interpreteze o astfel de convenție. Cu toate acestea, în speță nu se poate afirma

că **normele de competență judiciară, de recunoaștere și de executare prevăzute de CMR sunt obligatorii pentru Uniune. Dimpotrivă,** din interpretarea art. 71 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, dată în această hotărâre, rezultă că **nu se poate face aplicarea, în cadrul Uniunii, a acestor norme prevăzute de CMR decât cu respectarea principiilor pe care se întemeiază regulamentul menționat.**

2. Aplicarea prioritară, în raport cu regulamentul, a convențiilor referitoare la materii speciale, la care statele membre sunt părți. Cerința respectării principiilor pe care se întemeiază cooperarea judiciară în materie civilă și comercială în cadrul Uniunii. Conținutul acestor principii. Compatibilitatea art. 31 din Convenția CMR (referitor la alegerea instanței competente) cu dispozițiile art. 7 pct. 1 lit. (b) din regulament. Articolul 71 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, în ipoteza în care un litigiu intră atât în domeniul de aplicare al acestui regulament, cât și în cel al Convenției referitoare la contractul de transport internațional de mărfuri pe șosele, semnată la Geneva la 19 mai 1956, astfel cum a fost modificată prin Protocolul semnat la Geneva la 5 iulie 1978, un stat membru poate, conform art. 71 alin. (1) din regulamentul menționat *[art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, să aplice normele de competență judiciară prevăzute la art. 31 alin. (1) din convenția menționată *(Hotărârea din 4 septembrie 2014, C-157/13, Nickel & Goeldner Spedition GmbH împotriva „Kintra" UAB, publicată în Repertoriul electronic)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 71 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că normele privind competența judiciară, recunoașterea sau executarea hotărârilor prevăzute de convențiile speciale la care statele membre erau deja părți în momentul intrării în vigoare a acestui regulament au, în principiu, ca efect înlăturarea aplicării dispozițiilor acestui regulament care privesc același aspect (Hotărârea *TNT Express Nederland*, C-533/08, EU:C:2010:243, pct. 39 și 45-48). CMR privind transportul internațional de mărfuri pe șosele este una dintre convențiile speciale vizate de această dispoziție (considerentul 37).

Cu toate acestea, Curtea a precizat că, în materiile guvernate de convenții speciale, **aplicarea normelor prevăzute de acestea din urmă nu poate aduce atingere principiilor pe care se întemeiază cooperarea judiciară în materie civilă și comercială în cadrul Uniunii Europene,** precum principiile, menționate în considerentele (6), (11), (12) și (15)-(17) ale Regulamentului nr. 44/2001 *[considerentele (6), (15), (16), (21), (26) din Preambulul Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, ale liberei circulații a hotărârilor în materie civilă și comercială, previzibilității instanțelor competente și,

[1] Prin aceeași hotărâre a fost interpretat și art. 1 alin. (2) lit. (b) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 1 alin. (2) lit. (b) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru această interpretare, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată la art. 1.

prin urmare, nici principiilor securității juridice pentru justițiabili, bunei administrări a justiției, reducerii la minimum a riscului apariției unor proceduri concurente, precum și încrederii reciproce în administrarea justiției la nivelul Uniunii [Hotărârea *TNT Express Nederland*, EU:C:2010:243, pct. 49, și Hotărârea *Nipponkoa Insurance Co. (Europe)*, C-452/12, EU:C:2013:858, pct. 36] (considerentul 38).

În ceea ce privește **normele de competență** judiciară prevăzute la art. 31 alin. (1) din CMR, din dispoziția menționată reiese în special că aceasta **permite reclamantului să aleagă** între instanțele țării în care pârâtul are reședința obișnuită, cele ale țării unde are loc preluarea mărfurilor și cele ale țării în care este prevăzută livrarea (considerentul 39).

Opțiunea deschisă astfel reclamantului corespunde, în esență, celei prevăzute de Regulamentul nr. 44/2001 *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Astfel, în materie contractuală, reclamantul poate, în temeiul art. 2 alin. (1) și al art. 5 pct. 1 din acest regulament *[art. 4 alin. (1) și art. 7 pct. 1 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, să aleagă între instanțele statului membru în care pârâtul are domiciliul și cele de la locul în care obligația care formează obiectul cererii a fost sau urmează a fi executată. În ceea ce privește contractul de transport, care intră în categoria contractelor de prestări de servicii (a se vedea în acest sens Hotărârea *Rehder*, C-204/08, EU:C:2009:439, pct. 29 și 30), acest loc este, conform art. 5 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din regulamentul menționat *[art. 7 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, cel din statul membru în care, în temeiul contractului, serviciile au fost sau ar fi trebuit să fie prestate (considerentul 40).

Desigur, art. 5 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 *[art. 7 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, al cărui mod de redactare vizează un singur loc de executare, **oferă reclamantului o alegere mai restrânsă decât art. 31 alin. (1) din CMR,** care îi permite să aleagă între locul preluării și cel al livrării mărfurilor. Această împrejurare **nu este însă de natură să pună în discuție compatibilitatea art. 31 alin. (1) din CMR cu principiile pe care se întemeiază cooperarea judiciară în materie civilă și comercială în cadrul Uniunii.** Curtea a admis astfel în materie de contracte de transport că, **în anumite situații, reclamantul poate alege între instanțele de la locul de plecare și cele de la locul de sosire.** În această privință, Curtea a subliniat că o asemenea posibilitate de alegere recunoscută reclamantului **respectă,** pe lângă **criteriul de proximitate, și cerința de previzibilitate,** întrucât permite atât reclamantului, cât și pârâtului să identifice cu ușurință instanțele susceptibile să fie sesizate. Mai mult, aceasta este **conformă cu obiectivul securității juridice,** alegerea reclamantului fiind limitată, în cadrul art. 5 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din regulamentul menționat *[art. 7 pct. 1 lit. (b) a doua liniuță din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, la două instanțe posibile (Hotărârea *Rehder*, EU:C:2009:439, pct. 45).

3. Aplicarea prioritară, în raport cu regulamentul, a convențiilor referitoare la materii speciale, la care statele membre sunt părți. Cerința respectării principiilor pe care se întemeiază cooperarea judiciară în materie civilă și comercială în cadrul Uniunii. Conținutul acestor principii în materia recunoașterii unei hotărâri străine.

Calificarea autonomă a identității de obiect și cauză între o acțiune în constatare negativă promovată de transportatorul subsecvent în vederea plafonării răspunderii potrivit Convenției CMR și o acțiune în regres formulată de transportatorul contractual (care a achitat creditorului sumele datorate) împotriva transportatorului subsecvent. Articolul 71 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială *[art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie înțeles în sensul că se opune interpretării unei convenții internaționale într-un mod care nu asigură, în condiții cel puțin la fel de favorabile precum cele prevăzute de acest regulament, respectarea obiectivelor și a principiilor care stau la baza regulamentului menționat.

Articolul 71 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie înțeles în sensul că se opune unei interpretări a art. 31 alin. (2) din Convenția referitoare la contractul de transport internațional de mărfuri pe șosele, semnată la Geneva la 19 mai 1956, astfel cum a fost modificată prin Protocolul semnat la Geneva la 5 iulie 1978, potrivit căreia o acțiune în constatare negativă sau o hotărâre judecătorească de constatare negativă dintr-un stat membru nu are același obiect și aceeași cauză precum o acțiune în regres formulată pentru același prejudiciu între aceleași părți sau succesorii lor în drepturi într-un alt stat membru *(Hotărârea din 19 decembrie 2013, C-452/12, Nipponkoa Insurance Co. (Europe) Ltd împotriva Inter-Zuid Transport BV, publicată în Repertoriul electronic)*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 71 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, dar este valabilă și cu privire la art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Interpretarea dată de Curte are la bază următoarea situație de fapt: în luna august 2007, Canon a însărcinat societățile de drept olandez Nippon Express (Nederland) BV (denumită în continuare „Nippon Nederland") și Nippon Express Euro Cargo BV (denumită în continuare „Nippon Euro") cu transportul pe șosele a mai multe dintre produsele sale între Olanda și Germania. Nippon Euro a însărcinat Inter-Zuid Transport cu efectuarea acestui transport. Această din urmă societate a încredințat, la rândul său, efectuarea transportului societății DTC Surhuisterveen BV (denumită în continuare „DTC"), un alt transportator subcontractant. În final, transportul a fost efectuat de Kingma, în calitate de transportator desemnat de DTC. Marfa a fost încărcată la 22 august 2007 în două antrepozite ale societății Canon situate în Olanda și urma să fie livrată la 23 august 2007 în Germania. După încărcarea mărfii, șoferul a părăsit localitatea Amstelveen din Olanda la 22 august 2007, îndreptându-se spre locația Canon din Willich în Germania, unde a ajuns în aceeași zi la o oră prea târzie pentru descărcarea mărfii, astfel încât a lăsat camionul pe timpul nopții în locația nesupravegheată a destinatarului. În timpul nopții, o parte din marfă a fost sustrasă. Întrucât Canon a sesizat, la 27 august 2007, Secția I comercială a Landgericht Krefeld (Tribunalul regional Krefeld, Germania) pentru a solicita daune-interese societăților Nippon Nederland și Nippon Euro, acestea din urmă și-au luat angajamentul, prin

tranzacția judiciară de la 1 martie 2010, să plătească suma de 500.000 de euro, în calitatea lor de codebitori solidari. Această sumă avea drept scop repararea prejudiciului suferit în cursul nopții de 22 spre 23 august 2007. La 29 septembrie 2010, Nipponkoa Insurance a introdus la Secția a II-a comercială a Landgericht Krefeld (Tribunalul regional Krefeld) o acțiune în regres împotriva Inter-Zuid Transport, solicitând obligarea acesteia la plata sumei de 500.000 de euro corespunzătoare daunelor-interese pe care le plătise societății Canon în calitate de asigurător de răspundere civilă a societăților Nippon Nederland și Nippon Euro (denumită în continuare „acțiunea în regres"). Cu toate acestea, la 21 ianuarie 2009, cu alte cuvinte cu mai mult de un an și jumătate înaintea introducerii acțiunii în regres, Inter-Zuid Transport obținuse deja în Olanda o hotărâre judecătorească de constatare negativă împotriva Nippon Nederland și a Nippon Euro referitoare la aceeași situație de fapt (denumită în continuare „hotărâre judecătorească de constatare negativă"). Potrivit acestei hotărâri pronunțate de Rechtbank te Haarlem (Judecătoria Haarlem, Olanda), care are autoritate de lucru judecat din luna noiembrie 2010, Inter-Zuid Transport trebuia să răspundă pentru prejudiciul suferit numai până la concurența plafonului maxim prevăzut la art. 23 din CMR. Nipponkoa Insurance consideră că Inter-Zuid Transport îndeplinește condițiile unui comportament dolosiv sau culpabil, în sensul art. 29 alin. (2) din CMR, și că, în pofida existenței hotărârii judecătorești de constatare negativă, Landgericht Krefeld (Tribunalul regional Krefeld) este competent, în temeiul art. 31 alin. (1) din CMR, să se pronunțe asupra acțiunii în regres, dat fiind că acest articol trebuie interpretat în mod autonom și că, în temeiul art. 71 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, el prevalează în raport cu dispozițiile art. 27 din același regulament *[art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Inter-Zuid Transport arată că, în temeiul art. 27 din regulamentul menționat *[art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* și al art. 31 alin. (2) din CMR, nu se poate continua procedura în fața Landgericht Krefeld (Tribunalul regional Krefeld) din cauza hotărârii judecătorești de constatare negativă pronunțate anterior în Olanda. Această societate concluzionează că, în orice caz, răspunderea sa nu poate fi angajată decât până la concurența plafonului maxim prevăzut la art. 23 alin. (3) din CMR.

Instanța de trimitere împărtășește poziția Inter-Zuid Transport privind autoritatea de lucru judecat a hotărârii judecătorești definitive de constatare și, în această privință, critică jurisprudența Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție, Germania) astfel cum rezultă din deciziile acesteia din 20 noiembrie 2003 (I ZR 102/02 și I ZR 294/02), potrivit cărora, în pofida Hotărârii Curții din 6 decembrie 1994, *Tatry* (C-406/92, Rec., p. I-5439), CMR trebuie interpretată în mod autonom, astfel încât existența unei acțiuni în constatare negativă inițiate de debitor împotriva creditorului în fața unei instanțe cu competență internațională, având ca obiect stabilirea faptului că acest debitor prezumat nu răspunde pentru un prejudiciu, nu se opune introducerii ulterioare a unei acțiuni în regres de către succesorul în drepturi al creditorului la instanța competentă dintr-un alt stat care este parte la CMR. Astfel, Landgericht Krefeld (Tribunalul regional Krefeld) apreciază că acțiunea

în regres introdusă în fața sa și hotărârea judecătorească de constatare negativă au același obiect, sunt întemeiate pe aceeași cauză și se referă la aceleași părți, întrucât Nipponkoa Insurance este succesoarea în drepturi a societăților Nippon Nederland și Nippon Euro. Pentru acest motiv, instanța menționată consideră că refuzul autorităților unui stat membru, în cadrul unei acțiuni în regres și în temeiul interpretării unei convenții menționate la art. 71 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, de a recunoaște o hotărâre judecătorească de constatare negativă pronunțată anterior cu privire la același obiect nu este compatibil cu principiile încrederii reciproce în administrarea justiției și reducerii apariției procedurilor concurente[1].

---

[1] Textele incidente din Convenția CMR au următorul conținut:

„Art. 23. 1. Când, în conformitate cu dispozițiile prezentei convenții, este pusă în sarcina transportatorului o despăgubire pentru pierderea totală sau parțială a mărfii, această despăgubire este calculată după valoarea mărfii la locul și în momentul primirii acesteia pentru transport. [...] 3. Totuși, cuantumul despăgubirii nu poate depăși 8,33 unități de cont per kilogram de greutate brută lipsă. 4. În plus, se restituie taxa de transport, taxele vamale și alte cheltuieli ivite cu ocazia transportului mărfii, în totalitate în caz de pierdere totală și proporțional în caz de pierdere parțială; alte daune-interese pentru pierdere nu sunt datorate. [...] 7. Unitatea de cont menționată în prezenta convenție reprezintă un drept special de tragere conform definiției Fondului Monetar Internațional. Suma menționată la alineatul 3 al prezentului articol este convertită în moneda națională a statului în care se află instanța sesizată. [...]".

„Art. 29. 1. Transportatorul nu are dreptul să se prevaleze de dispozițiile prezentului capitol care exclud sau limitează răspunderea sa sau care răstoarnă sarcina probei, daca paguba a fost provocata din dol sau dintr-o culpă care îi este imputabilă și care, în conformitate cu legea țării căreia îi aparține organul de jurisdicție sesizat, este considerată echivalentă cu un dol. 2. Același lucru este valabil și dacă faptele săvârșite din dol sau culpă sunt ale prepușilor transportatorului sau ale oricărei alte persoane la serviciile cărora el recurge pentru executarea transportului, dacă acești prepuși sau persoane lucrează în exercițiul funcțiunii lor. În acest caz, prepușii sau celelalte persoane nu au dreptul de a se prevala, în ceea ce privește răspunderea lor, de dispozițiile din prezentul capitol, menționate în alineatul 1".

„Art. 31. 1. Pentru toate litigiile decurgând din transporturile supuse prezentei convenții, reclamantul poate să sesizeze, în afara organelor de jurisdicție ale țărilor contractante, desemnate de comun acord de către părți, organele de jurisdicție din țara pe teritoriul căreia: a) se află reședința obișnuită a pârâtului, sediul său principal sau sucursala ori agenția prin intermediul căreia contractul de transport a fost încheiat sau b) este situat locul preluării mărfurilor sau cel prevăzut pentru livrarea mărfurilor, și nu poate sesiza decât aceste organe de jurisdicție. 2. Dacă în cazul unui litigiu din cele arătate la alineatul 1 din prezentul articol este în curs de judecată o acțiune la un organ de jurisdicție competent potrivit prevederilor acestui paragraf sau dacă într-un asemenea litigiu s-a pronunțat o hotărâre de către un astfel de organ de jurisdicție, nu mai poate fi introdusă o nouă acțiune pentru aceeași cauză între aceleași părți, cu excepția cazului în care hotărârea organului de jurisdicție la care a fost introdusă prima acțiune nu este susceptibilă de a fi executată în țara în care este introdusă noua acțiune. 3. Dacă într-un litigiu prevăzut la alineatul 1 din prezentul articol o hotărâre dată de un organ de jurisdicție al unei țări contractante a devenit executorie în această țară, ea devine de asemenea executorie în fiecare dintre celelalte țări contractante, imediat după îndeplinirea formalităților prevăzute în acest scop în țara interesată. Aceste formalități nu pot duce la o revizuire a cauzei. 4. Dispozițiile alineatului 3 din prezentul articol se aplică hotărârilor pronunțate contradictoriu, celor pronunțate în lipsă și tranzacțiilor judiciare, dar nu se aplică hotărârilor judecătorești care sunt cu execuție provizorie, nici hotărârilor prin care se acordă, în afara cheltuielilor de judecată, daune-interese împotriva unui reclamant ca urmare a respingerii totale sau parțiale a acțiunii sale. [...]".

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că în speță, s-a formulat o acțiune în regres în fața instanței de trimitere după pronunțarea de către Rechtbank te Haarlem (Judecătoria Haarlem), în sensul art. 31 alin. (2) din CMR, a unei hotărâri de constatare negativă, între aceleași părți, întemeiată pe aceleași elemente de fapt și de drept. Trebuie să se constate că interpretarea acestei dispoziții a CMR în sensul că respectiva acțiune și respectiva hotărâre nu au aceeași cauză și același obiect nu ar garanta, în condiții cel puțin la fel de favorabile precum cele prevăzute de Regulamentul nr. 44/2001 *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, respectarea obiectivului de reducere la minimum a riscului apariției unor proceduri concurente, care este unul dintre obiectivele și principiile pe care se întemeiază cooperarea judiciară în materie civilă și comercială în cadrul Uniunii (considerentele 43-44).

În această privință, nu prezintă importanță faptul că, la puțin timp după introducerea acțiunii în regres la instanța de trimitere, și anume în luna noiembrie 2010, potrivit deciziei de trimitere sau, astfel cum a susținut DTC în ședință, la 1 martie 2011, hotărârea pronunțată de Rechtbank te Haarlem (Judecătoria Haarlem) a dobândit autoritate de lucru judecat. Autoritatea de lucru judecat pe care a dobândit-o această hotărâre implică faptul că, în ipoteza în care cauza nu ar fi intrat sub incidența CMR, ci sub incidența Regulamentului nr. 44/2001, ar fi fost aplicabile dispozițiile acestui regulament nu doar în materie de litispendență, ci și în materie de recunoaștere, și în special art. 33 din regulamentul menționat *[art. 36 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* (considerentele 45-46).

Or, astfel cum Curtea a hotărât deja, **în cadrul Uniunii nu se pot aplica norme prevăzute de convențiile speciale** vizate de art. 71 din Regulamentul nr. 44/2001 *[art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, precum cele care rezultă din art. 31 alin. (2) din CMR, **decât în măsura în care sunt respectate principiile liberei circulații a hotărârilor și încrederii reciproce în administrarea justiției**, pe care se întemeiază acest regulament (a se vedea în acest sens Hotărârea *TNT Express Nederland*, pct. 54 și jurisprudența citată). **Aceste principii nu ar fi respectate** în condiții cel puțin la fel de favorabile precum cele prevăzute de Regulamentul nr. 44/2001 *[respectiv de Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* **în cazul în care art. 31 alin. (2) din CMR ar fi interpretat în sensul că o hotărâre judecătorească de constatare negativă dintr-un stat membru nu are același obiect și aceeași cauză precum o acțiune în regres formulată pentru același prejudiciu între aceleași părți sau succesorii lor în drepturi într-un alt stat membru** (considerentele 47-48).

4. Aplicarea prioritară, în raport cu regulamentul, a convențiilor internaționale referitoare la materii speciale, la care statele membre sunt părți. Aplicarea regulamentului cu privire la aspectele nereglementate de aceste convenții internaționale.

Articolul 57 din Convenția de la Bruxelles *[art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că, atunci când un stat contractant este, în același timp, parte la o altă convenție referitoare la o materie particulară și care conține reguli privind competența jurisdicțională, această convenție specială nu exclude aplicarea prevederilor Convenției de la Bruxelles *[respectiv ale Regulamentului (UE)*

nr. 1215/2012 – n.n.] decât în cazurile reglementate prin convenția specială, iar nu în cele nereglementate de aceasta *(Hotărârea din 6 decembrie 1994, C-406/92, The owners of the cargo lately laden on board the ship „Tatry" împotriva the owners of the ship „Maciej Rataj", Repertoriul jurisprudenței, 1994, p. I-05439)*[1].

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 57 din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.

Pentru a interpreta acest text, Curtea a reținut că art. 57 din Convenția de la Bruxelles *[respectiv art. 71 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* instituie o excepție de la regula potrivit căreia acest act normativ primează asupra altor convenții încheiate între statele contractante în materia competenței jurisdicționale, a recunoașterii și executării hotărârilor[2]. Excepția este justificată de faptul că regulile de competență instituite prin convențiile reglementând anumite materii speciale au fost edictate în considerarea specificității respectivelor materii (considerentul 24).

Aplicarea Convenției de la Bruxelles *[respectiv a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* este, așadar, înlăturată numai cu privire la aspectele reglementate prin convenții speciale. Ca atare, dacă o convenție specială conține reguli privind determinarea competenței jurisdicționale, dar nu cuprinde nicio prevedere în materia litispendenței și a conexității, art. 21 și art. 22 din Convenția de la Bruxelles *[respectiv art. 29 și art. 30 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* vor deveni aplicabile (considerentul 25).

5. Aplicarea prioritară, în raport cu regulamentul, a convențiilor referitoare la materii speciale, la care statele membre sunt părți. Verificarea din oficiu a competenței potrivit unei convenții internaționale speciale la care statul instanței sesizate este parte, chiar dacă pârâtul nu formulează apărări pe fond. Inaplicabilitatea dispozițiilor art. 28 din regulament referitoare la invocarea din oficiu a necompetenței internaționale, atunci când sunt incidente dispoziții referitoare la competență cuprinse într-o convenție internațională specială. Articolul 57 pct. 2 lit. a) din Convenția de la Bruxelles *[art. 71 alin. (2) lit. a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* trebuie interpretat în sensul că jurisdicția unui stat contractant, în fața căreia este acționat un pârât domiciliat pe teritoriul unui alt stat contractant, își poate întemeia competența pe dispozițiile unei convenții speciale la care cel dintâi stat este parte și care conține reguli specifice cu privire la competența jurisdicțională, chiar dacă pârâtul, în cadrul respectivei proceduri, nu formulează apărări pe fond *(Hotărârea din 28 octombrie 2004, C-148/03, Nürnberger Allgemeine Versicherungs AG împotriva Portbridge Transport International BV, Repertoriul jurisprudenței, 2004. p. I-10327)*.

---

[1] Prin aceeași hotărâre, Curtea a interpretat și dispozițiile art. 21 și art. 22 din Convenția de la Bruxelles *[art. 29 și art. 30 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Pentru aceste interpretări, a se vedea *supra*, jurisprudența indicată la art. 29 și art. 30 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012.

[2] Regula este consacrată de art. 55 din Convenția de la Bruxelles *[art. 69 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*.

Notă: Hotărârea are ca obiect interpretarea art. 57 pct. 2 lit. a) din Convenția de la Bruxelles, dar este valabilă și cu privire la **art. 71 alin. (2) lit. (a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012**, în condițiile în care cele două texte au un conținut similar.
Pentru a interpreta astfel, Curtea a reținut că textul analizat instituie o excepție de la regula potrivit căreia Convenția de la Bruxelles *[respectiv Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* primează în raport cu alte convenții încheiate între statele contractante în materia determinării competenței jurisdicționale, a recunoașterii și a executării hotărârilor judecătorești. Această excepție are ca scop respectarea regulilor privind determinarea competenței jurisdicționale instituite prin convenții speciale, în considerarea specificității materiei reglementate (considerentul 14).
Deși prevederile analizate trimit la art. 20 din Convenția de la Bruxelles *[art. 28 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, nu este incidentă în speță dispoziția respectivului text potrivit căreia, dacă pârâtul nu se prezintă atunci când este acționat în fața jurisdicției unui stat contractant, instanța își declară din oficiu necompetența în cazul în care aceasta nu este întemeiată pe prevederile Convenției de la Bruxelles *[Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. Neaplicarea acestui text este justificată, potrivit interpretării Curții, de împrejurarea că, în speță, competența stabilită potrivit unei convenții speciale trebuie considerată a fi determinată potrivit însești Convenției de la Bruxelles *[Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*, câtă vreme art. 57 pct. 2 lit. a) din aceasta *[art. 71 alin. (2) lit. a) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]* cuprinde dispoziții exprese în sensul că regulile de competență prevăzute de convențiile speciale nu sunt afectate de prevederile Convenției de la Bruxelles *[Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 – n.n.]*. În aceste condiții, instanța sesizată trebuie să țină cont de regulile privind determinarea competenței jurisdicționale stabilite prin convențiile speciale, chiar dacă pârâtul nu se prezintă ori, prezentându-se, contestă competența instanței (considerentele 16-19).

Articolul 71a.[1] (1) În sensul prezentului regulament, o instanță comună mai multor state membre, astfel cum se specifică la alineatul (2) (o „instanță comună"), este considerată a fi o instanță a unui stat membru atunci când, în temeiul instrumentului prin care este instituită, o astfel de instanță comună își exercită competența în chestiuni care intră în sfera de aplicare a prezentului regulament.
(2) În sensul prezentului regulament, fiecare dintre următoarele instanțe sunt considerate drept instanță comună:
a) Curtea unică în materie de brevete, instituită prin Acordul privind Curtea unică în materie de brevete, semnat la 19 februarie 2013 („Acordul UPC"); și
b) Curtea de Justiție din Benelux, instituită prin Tratatul din 31 martie 1965 privind instituirea și statutul Curții de Justiție din Benelux („Tratatul Curții de Justiție din Benelux").

[1] Art. 71a-71d au fost introduse prin art. 1 din Regulamentul (UE) nr. 542/2014.

CORESPONDENȚĂ: ► text nou-introdus, fără corespondent în Regulamentul (CE) nr. 44/2001 sau în Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul are un caracter tehnic, fiind menit a armoniza prevederile Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 cu dispozițiile celor două instrumente internaționale care creează **instanțe unificate (comune) cu competență la nivelul mai multor state membre.**

Articolul 71b. Competența unei instanțe comune se stabilește după cum urmează:

1. instanța comună este competentă în cazul în care, în temeiul prezentului regulament, instanțele unui stat membru care este parte la instrumentul de instituire a instanței comune ar fi competente într-o chestiune reglementată de acordul respectiv;

2. în cazul în care pârâtul nu este domiciliat pe teritoriul unui stat membru și prezentul regulament nu conferă în alt mod competența cu privire la acesta, capitolul II se aplică, după caz, indiferent de domiciliul pârâtului.
O instanță comună poate fi sesizată în vederea instituirii de măsuri provizorii, inclusiv măsuri de conservare, chiar dacă instanțele unui stat terț sunt competente pe fond;

3. în cazul în care o instanță comună este competentă în cazul unui pârât în temeiul punctului 2 într-un litigiu legat de o încălcare a unui brevet european care cauzează un prejudiciu în cadrul Uniunii, instanța respectivă își poate exercita competența și în legătură cu prejudiciul care rezultă din această încălcare în afara Uniunii.
Această competență se poate stabili numai dacă pârâtul deține proprietăți în orice stat membru parte la instrumentul de instituire a instanței comune și dacă litigiul are suficiente legături cu acest stat membru.

CORESPONDENȚĂ: ► text nou-introdus, fără corespondent în Regulamentul (CE) nr. 44/2001 sau în Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul are un caracter tehnic, fiind menit a armoniza prevederile Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 cu dispozițiile celor două instrumente internaționale, menționate de art. 71a din regulament, care creează instanțe unificate (comune) cu competență la nivelul mai multor state membre.

Articolul 71c. (1) Articolele 29-32 se aplică în cazul în care acțiunile sunt introduse în fața unei instanțe comune și a unei instanțe dintr-un stat membru care nu este parte la instrumentul de instituire a instanței comune.

(2) Articolele 29-32 se aplică în cazul în care, în timpul perioadei de tranziție menționate la articolul 83 din Acordul UPC, se introduc acțiuni în fața Curții unice în materie de brevete și în fața unei instanțe dintr-un stat membru care este parte la Acordul UPC.

CORESPONDENȚĂ: ▶ text nou-introdus, fără corespondent în Regulamentul (CE) nr. 44/2001 sau în Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul are un caracter tehnic, fiind menit a armoniza prevederile Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 cu dispozițiile celor două instrumente internaționale, menționate de art. 71a din regulament, care creează instanțe unificate (comune) cu competență la nivelul mai multor state membre.

Articolul 71d. Prezentul regulament se aplică recunoașterii și executării:
a) hotărârilor pronunțate de o instanță comună care urmează să fie recunoscute și executate într-un stat membru care nu este parte la instrumentul de instituire a instanței comune; și
b) hotărârilor pronunțate de instanțele unui stat membru care nu este parte la instrumentul de instituire a instanței comune care urmează să fie recunoscute și executate într-un stat membru parte la instrumentul respectiv.
Cu toate acestea, în cazul în care recunoașterea și executarea unei hotărâri pronunțate de o instanță comună este solicitată într-un stat membru care este parte la instrumentul de instituire a instanței comune, toate normele referitoare la recunoaștere și executare din instrumentul respectiv se aplică în locul normelor prezentului regulament.

CORESPONDENȚĂ: ▶ text nou-introdus, fără corespondent în Regulamentul (CE) nr. 44/2001 sau în Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul are un caracter tehnic, fiind menit a armoniza prevederile Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 cu dispozițiile celor două instrumente internaționale, menționate de art. 71a din regulament, care creează instanțe unificate (comune) cu competență la nivelul mai multor state membre.

Articolul 72. Prezentul regulament nu aduce atingere acordurilor prin care statele membre s-au angajat, înainte de intrarea în vigoare a Regulamentului (CE) nr. 44/2001 și în conformitate cu articolul 59 din Convenția de la Bruxelles din 1968, să nu recunoască o hotărâre pronunțată, în special în alt stat contractant la convenția respectivă, împotriva pârâtului care

are domiciliul sau reşedinţa obişnuită într-un stat terţ dacă, în cazurile prevăzute la articolul 4 din convenţie, hotărârea nu s-a putut întemeia decât pe o competenţă menţionată la articolul 3 al doilea paragraf din convenţia respectivă.

CORESPONDENŢĂ: ► art. 72 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ► art. 59 din Convenţia de la Bruxelles.

EXPLICAŢII

Textul preia, într-o formulare similară, prevederile art. 72 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001.

Articolul 73. (1) Prezentul regulament nu aduce atingere aplicării Convenţiei de la Lugano din 2007.
(2) Prezentul regulament nu aduce atingere aplicării Convenţiei de la New York din 1958.
(3) Prezentul regulament nu aduce atingere aplicării convenţiilor bilaterale şi a acordurilor dintre un stat terţ şi un stat membru încheiate înainte de data intrării în vigoare a Regulamentului (CE) nr. 44/2001 şi care se referă la chestiuni reglementate de prezentul regulament.

CORESPONDENŢĂ: ► text nou-introdus, fără corespondent în Regulamentul (CE) nr. 44/2001 sau în Convenţia de la Bruxelles.

EXPLICAŢII

Textul are un caracter tehnic, fiind menit a armoniza prevederile Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 cu dispoziţiile anumitor instrumente juridice internaţionale.

Capitolul VIII. Dispoziţii finale

Articolul 74. Statele membre furnizează, în cadrul Reţelei Judiciare Europene şi în vederea punerii informaţiilor la dispoziţia publicului, o descriere a normelor şi a procedurilor interne de executare, inclusiv autorităţile de executare competente şi informaţii privind orice limitări aduse executării, în special normele de protecţie a debitorului şi termenele de decădere sau prescripţie.
Statele membre actualizează în permanenţă aceste informaţii.

CORESPONDENŢĂ: ► text nou-introdus, fără corespondent în Regulamentul (CE) nr. 44/2001 sau în Convenţia de la Bruxelles.

EXPLICAŢII

Textul are un caracter tehnic, fiind menit a facilita aplicarea Regulamentului (UE) nr. 1215/2012.

Articolul 75. Până la 10 ianuarie 2014, statele membre informează Comisia cu privire la:
(a) instanţele cărora trebuie să le fie adresate cererile de refuz al executării în temeiul articolului 47 alineatul (1)[1];
(b) instanţele înaintea cărora se introduce o cale de atac împotriva deciziei privind cererea de refuz al executării în temeiul articolului 49 alineatul (2)[2];
(c) instanţele înaintea cărora trebuie introdusă orice cale de atac ulterioară în temeiul articolului 50[3]; şi
(d) limbile acceptate pentru traducerea formularelor menţionate la articolul 57 alineatul (2)[4].
Comisia pune informaţiile la dispoziţia publicului prin orice mijloc corespunzător, în special prin intermediul Reţelei Judiciare Europene.

CORESPONDENŢĂ: ▶ art. 74 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ text fără corespondent în Convenţia de la Bruxelles.

EXPLICAŢII

Textul are un caracter tehnic, fiind menit a facilita aplicarea Regulamentului (UE) nr. 1215/2012.

Articolul 76. (1) Comisiei îi sunt notificate de către statele membre:
(a) normele de competenţă menţionate la articolul 5 alineatul (2) şi la articolul 6 alineatul (2)[5];
(b) normele privind citarea părţilor terţe menţionate la articolul 65[6]; şi
(c) convenţiile menţionate la articolul 69[7].

---

[1] În România, tribunalul.
[2] În România, curtea de apel.
[3] În România, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie.
[4] În România, nu se aplică.
[5] În România, art. 1065-1081 din Cartea a VII-a – Procesul civil internaţional, Titlul I – Competenţa internaţională a instanţelor române din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă.
[6] În România, nu se aplică.
[7] – Tratatul dintre Republica Populară Bulgaria şi Republica Populară Română privind asistenţa juridică în cauzele civile, familiale şi penale, semnat la Sofia la data de 3 decembrie 1958;
– Tratatul dintre Republica Cehă şi România privind asistenţa judiciară în materie civilă, semnat la Bucureşti la data de 11 iulie 1994;
– Convenţia dintre Republica Socialistă România şi Regatul Greciei de asistenţă juridică în materie civilă şi penală, semnată la Bucureşti la data de 19 octombrie 1972;

(2) Pe baza notificărilor din partea statelor membre menționate la alineatul (1), Comisia întocmește listele corespunzătoare.
(3) Statele membre comunică Comisiei toate modificările care ar trebui aduse ulterior listelor respective. Comisia modifică listele respective în consecință.
(4) Comisia publică listele și toate modificările ulterioare[1] aduse acestora în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.*
(5) Comisia pune la dispoziția publicului toate informațiile comunicate în temeiul alineatelor (1) și (3) prin intermediul oricăror alte mijloace adecvate, în special prin intermediul Rețelei Judiciare Europene.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 74 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ text fără corespondent în Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul are un caracter tehnic, fiind menit a facilita aplicarea Regulamentului (UE) nr. 1215/2012.

Articolul 77. Comisia este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 78 în ceea ce privește modificarea anexelor I și II.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 74 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ text fără corespondent în Convenția de la Bruxelles.

– Convenția dintre Republica Socialistă România și Republica Italiană privind asistența judiciară în materie civilă și penală, semnată la București la data de 11 noiembrie 1972;

– Convenția dintre Republica Socialistă România și Republica Franceză privind asistența juridică în materie civilă și comercială, semnată la Paris la data de 5 noiembrie 1974;

– Tratatul dintre România și Republica Polonă privind asistența juridică și relațiile juridice în cauzele civile, semnat la București la data de 15 mai 1999;

– Tratatul dintre Republica Populară Română și Republica Populară Federativă Iugoslavia (aplicabil în temeiul declarației de succesiune încheiate cu Slovenia și cu Croația) privind asistența juridică, semnat la Belgrad la data de 18 octombrie 1960;

– Tratatul dintre Republica Populară Română și Republica Cehoslovacă (aplicabil în temeiul declarației de succesiune încheiate cu Slovacia) privind asistența juridică în cauzele civile, familiale și penale, semnat la Praga la data de 25 octombrie 1958;

– Convenția dintre România și Regatul Spaniei privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, semnată la București la data de 17 noiembrie 1997;

– Tratatul dintre Republica Populară Română ș Republica Populară Ungară privind asistența juridică în cauzele civile, familiale și penale, semnat la București la data de 7 octombrie 1958;

– Convenția dintre Republica Socialistă România și Republica Austria cu privire la asistența juridică în materia dreptului civil și de familie și la valabilitatea și transmiterea actelor și Protocolul anexă la convenție, semnate la Viena la data de 17 noiembrie 1965.

[1] Prima actualizare a listelor a fost publicată în JO C 390 din 24 noiembrie 2015, fiind redată la sfârșitul prezentei lucrări

EXPLICAŢII

Textul are un caracter tehnic, fiind menit a facilita aplicarea Regulamentului (UE) nr. 1215/2012.

Articolul 78. (1) Competenţa de a adopta acte delegate este conferită Comisiei în condiţiile prevăzute în prezentul articol.
(2) Competenţa de a adopta acte delegate menţionată la articolul 77 se conferă Comisiei pe o perioadă nedeterminată de la 9 ianuarie 2013.
(3) Delegarea de competenţe menţionată la articolul 77 poate fi revocată oricând de Parlamentul European sau de Consiliu. O decizie de revocare pune capăt delegării de competenţe specificată în decizia respectivă. Decizia produce efecte din ziua următoare datei publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* sau de la o dată ulterioară menţionată în decizie. Decizia nu aduce atingere actelor delegate care sunt deja în vigoare.
(4) De îndată ce adoptă un act delegat, Comisia îl notifică simultan Parlamentului European şi Consiliului.
(5) Un act delegat adoptat în temeiul articolului 77 intră în vigoare numai în cazul în care nici Parlamentul European şi nici Consiliul nu au formulat obiecţiuni în termen de două luni de la notificarea acestuia către Parlamentul European şi Consiliu sau în cazul în care, înaintea expirării termenului respectiv, Parlamentul European şi Consiliul au informat Comisia că nu vor formula obiecţiuni. Respectivul termen se prelungeşte cu două luni la iniţiativa Parlamentului European sau a Consiliului.

CORESPONDENŢĂ: ► text fără corespondent în Regulamentul (CE) nr. 44/2001 sau în Convenţia de la Bruxelles.

EXPLICAŢII

Textul are un caracter tehnic, fiind menit a facilita aplicarea Regulamentului (UE) nr. 1215/2012.

Articolul 79. Până la 11 ianuarie 2022, Comisia prezintă Parlamentului European, Consiliului şi Comitetului Economic şi Social European un raport privind aplicarea prezentului regulament. Raportul include o evaluare a posibilei necesităţi de extindere suplimentară a aplicării normelor de competenţă asupra pârâţilor care nu au domiciliul într-un stat membru, ţinând cont de funcţionarea prezentului regulament şi de posibilele evoluţii la nivel internaţional. Dacă este necesar, raportul este însoţit de o propunere de modificare a prezentului regulament.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 73 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ text fără corespondent în Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul are un caracter tehnic, fiind menit a evalua și ameliora aplicarea Regulamentului (UE) nr. 1215/2012.

Articolul 80. Prezentul regulament abrogă Regulamentul (CE) nr. 44/2001. Trimiterile la regulamentul abrogat se interpretează ca trimiteri la prezentul regulament și se citesc în conformitate cu tabelul de corespondență din anexa III.

CORESPONDENȚĂ: ▶ text fără corespondent în Regulamentul (CE) nr. 44/2001 sau în Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul are un caracter tehnic, abrogând Regulamentul (CE) nr. 44/2001 și stabilind corespondența oficială dintre textele acestuia și cele ale noii reglementări.

Articolul 81. Prezentul regulament intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.
Se aplică începând cu 10 ianuarie 2015, cu excepția articolelor 75 și 76, care se aplică începând cu 10 ianuarie 2014.

CORESPONDENȚĂ: ▶ art. 76 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001; ▶ text fără corespondent în Convenția de la Bruxelles.

EXPLICAȚII

Textul are un caracter tehnic, fiind menit a stabili data intrării în vigoare a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012.

Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în statele membre în conformitate cu tratatele.

Adoptat la Strasbourg, 12 decembrie 2012.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Anexa I[1]

CERTIFICAT PRIVIND O HOTĂRÂRE ÎN MATERIE CIVILĂ SAU COMERCIALĂ

Articolul 53 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012

al Parlamentului European și al Consiliului privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială

1. INSTANȚA DE ORIGINE
1.1. Denumirea:
1.2. Adresa:
1.2.1. Strada și numărul/căsuța poștală:
1.2.2. Localitatea și codul poștal:
1.2.3. Statul membru:
AT □ BE □ BG □ CY □ CZ □ DK □ DE □ EE □ EL □ ES □ FI □ FR □ HR □ HU □ IE □ IT □ LT □ LU □ LV □ MT □ NL □ PL □ PT □ RO □ SE □ SI □ SK □ UK □
1.3. Telefon:
1.4. Fax:
1.5. E-mail (opțional):

2. RECLAMANT (RECLAMANȚI)(1)
2.1. Numele și prenumele/denumirea societății sau a organizației:
2.2. Codul de identificare (dacă este cazul și dacă este disponibil):
2.3. Data (zz/ll/aaaa) și locul nașterii sau, pentru persoanele juridice, data și locul înmatriculării/constituirii/înregistrării (dacă este relevant și dacă este disponibil):
2.4. Adresa:
2.4.1. Strada și numărul/căsuța poștală:
2.4.2. Localitatea și codul poștal:
2.4.3. Țara:
AT □ BE □ BG □ CY □ CZ □ DK □ DE □ EE □ EL □ ES □ FI □ FR □ HR □ HU □ IE □ IT □ LT □ LU □ LV □ MT □ NL □ PL □ PT □ RO □ SE □ SI □ SK □ UK □ Altă țară [vă rugăm să precizați (codul ISO)] □
2.5. E-mail (opțional):

3. PÂRÂT (PÂRÂȚI)(2)
3.1. Numele și prenumele/denumirea societății sau a organizației:
3.2. Codul de identificare (dacă este cazul și dacă este disponibil):
3.3. Data (zz/ll/aaaa) și locul nașterii sau, pentru persoanele juridice, data și locul înmatriculării/constituirii/înregistrării (dacă este relevant și dacă este disponibil):
3.4. Adresa:
3.4.1. Strada și numărul/căsuța poștală:

[1] Anexa I a fost înlocuită prin Regulamentul delegat (UE) 2015/281.

BCU IASI CENTRU UNIVERSITY LIBRARY

3.4.2. Localitatea și codul poștal:

3.4.3. Țara:

AT □ BE □ BG □ CY □ CZ □ DK □ DE □ EE □ EL □ ES □ FI □ FR □ HR □ HU □ IE □ IT □ LT □ LU □ LV □ MT □ NL □ PL □ PT □ RO □ SE □ SI □ SK □ UK □ Altă țară [vă rugăm să precizați (codul ISO)] □

3.5. E-mail (opțional):

4. HOTĂRÂREA

4.1. Data (zz/ll/aaaa) hotărârii:

4.2. Numărul de referință al hotărârii:

4.3. Hotărârea a fost pronunțată în lipsă:

4.3.1. □ Nu

4.3.2. □ Da [indicați data (zz/ll/aaaa) la care i-a fost notificat sau comunicat pârâtului actul de sesizare a instanței sau un document echivalent]:

4.4. Hotărârea este executorie în statul membru de origine, fără a mai fi necesară îndeplinirea unor condiții suplimentare:

4.4.1. □ Da [indicați data (zz/ll/aaaa) la care hotărârea a fost declarată executorie, dacă este cazul]:

4.4.2. □ Da, dar numai împotriva următoarei (următoarelor) persoane (specificați):

4.4.3. □ Da, dar limitat la o parte (părți) din hotărâre (specificați):

4.4.4. □ Hotărârea nu conține o obligație executorie

4.5. La data emiterii certificatului, hotărârea a fost notificată sau comunicată pârâtului (pârâților):

4.5.1. □ Da [indicați data notificării sau comunicării (zz/ll/aaaa), dacă se cunoaște]:

4.5.1.1. Hotărârea a fost notificată sau comunicată în următoarea limbă (următoarele limbi):

BG □ ES □ CS □ DK □ DE □ ET □ EL □ EN □ FR □ HR □ GA □ IT □ LV □ LT □ HU □ MT □ NL □ PL □ PT □ RO □ SK □ SL □ FI □ SV □ Altă limbă [vă rugăm să precizați (codul ISO)] □

4.5.2. □ Nu, după cunoștința instanței

4.6. Dispozițiile hotărârii și dobânda:

4.6.1. Hotărâre privind o creanță pecuniară[3]

4.6.1.1. Scurtă descriere a obiectului cauzei:

4.6.1.2. Instanța a dispus ca:

..... (numele și prenumele/denumirea societății sau a organizației)[4]

să efectueze o plată către:

..... (numele și prenumele/denumirea societății sau a organizației)

4.6.1.2.1. Dacă pentru aceeași creanță au fost declarate responsabile mai multe persoane, suma integrală poate fi colectată de la oricare dintre acestea:

4.6.1.2.1.1. □ Da

4.6.1.2.1.2. □ Nu

4.6.1.3. Monedă:

□ Euro (EUR) □ Levă bulgărească (BGN) □ Coroană cehă (CZK) □ Coroană daneză (DKK) □ Kuna croată (HRK) □ Forint maghiar (HUF) □ Zlot polonez

(PLN) □ Liră sterlină (GBP) □ Leu românesc (RON) □ Coroană suedeză (SEK) □ Altă monedă [vă rugăm să specificați (codul ISO)]:

4.6.1.4. Cuantumul principalului:

4.6.1.4.1. □ Sumă plătibilă într-o singură tranșă

4.6.1.4.2. □ Sumă plătibilă în rate[5]

Scadența (zz/ll/aaaa)	Suma

4.6.1.4.3. □ Sumă plătibilă periodic

4.6.1.4.3.1. □ zilnic

4.6.1.4.3.2. □ săptămânal

4.6.1.4.3.3. □ altă frecvență (menționați frecvența):

4.6.1.4.3.4. De la data (zz/ll/aaaa) sau evenimentul:

4.6.1.4.3.5. Dacă este cazul, până la [data (zz/ll/aaaa) sau evenimentul]:

4.6.1.5. Dobânda, dacă este cazul:

4.6.1.5.1. Dobânda:

4.6.1.5.1.1. □ Nemenționată în hotărâre:

4.6.1.5.1.2. □ Da, menționată în hotărâre după cum urmează:

4.6.1.5.1.2.1. Suma:

sau

4.6.1.5.1.2.2. Rata ...%

4.6.1.5.1.2.3. Dobânda datorată de la ..... [data (zz/ll/aaaa) sau evenimentul] până la ..... [data (zz/ll/aaaa) sau evenimentul][6]

4.6.1.5.2. □ Dobânda legală (dacă este cazul) care trebuie calculată în conformitate cu (specificați legislația relevantă):

4.6.1.5.2.1. Dobânda datorată de la ..... [data (zz/ll/aaaa) sau evenimentul] până la ..... [data (zz/ll/aaaa) sau evenimentul][6]

4.6.1.5.3. □ Capitalizarea dobânzii (dacă este cazul, precizați):

4.6.2. Hotărâre prin care se dispune o măsură provizorie, inclusiv o măsură de conservare:

4.6.2.1. Scurtă descriere a obiectului cauzei și a măsurii dispuse:

4.6.2.2. Măsura a fost dispusă de o instanță competentă pe fond:

4.6.2.2.1. □ Da

4.6.3. Alt tip de hotărâre:

4.6.3.1. Scurtă descriere a obiectului cauzei și a hotărârii pronunțate de instanță:

4.7. Costuri[7]:

4.7.1. Monedă:

□ Euro (EUR) □ Levă bulgărească (BGN) □ Coroană cehă (CZK) □ Coroană daneză (DKK) □ Kuna croată (HRK) □ Forint maghiar (HUF) □ Zlot polonez (PLN) □ Liră sterlină (GBP) □ Leu românesc (RON) □ Coroană suedeză (SEK) □ Altă monedă [vă rugăm să specificați (codul ISO)]:

4.7.2. S-a dispus ca următoarea persoană (următoarele persoane) împotriva căreia (cărora) se solicită executarea să suporte cheltuielile:

4.7.2.1. Numele și prenumele/denumirea societății sau a organizației[8]:

BCU CLUJ / UNIVERSITY LIBRARY

4.7.2.2.	Dacă s-a dispus ca mai multe persoane să suporte cheltuielile, suma integrală poate fi colectată de la oricare dintre acestea:
4.7.2.2.1.	□ Da
4.7.2.2.2.	□ Nu
4.7.3.	Cheltuielile pentru care se solicită recuperarea sunt următoarele[9]:
4.7.3.1.	□ Cheltuielile au fost stabilite în hotărâre sub forma unei sume totale (specificați suma):
4.7.3.2.	□ Cheltuielile au fost stabilite în hotărâre sub forma unui procentaj din costurile totale (specificați procentajul din total):
4.7.3.3.	□ Răspunderea pentru cheltuieli a fost stabilită în hotărâre, iar sumele exacte sunt următoarele:
4.7.3.3.1.	□ Taxe judiciare:
4.7.3.3.2.	□ Onorarii ale avocaților:
4.7.3.3.3.	□ Cheltuieli de notificare sau comunicare a actelor:
4.7.3.3.4.	□ Altele:
4.7.3.4.	□ Altele (precizați):
4.7.4.	Dobânda la cheltuieli:
4.7.4.1.	□ Nu se aplică
4.7.4.2.	□ Dobânda specificată în hotărâre
4.7.4.2.1.	□ Suma: sau
4.7.4.2.2.	□ Rata ...%
4.7.4.2.2.1.	Dobânda datorată de la ..... [data (zz/ll/aaaa) sau evenimentul] până la ..... [data (zz/ll/aaaa) sau evenimentul][6]
4.7.4.3.	□ Dobânda legală (dacă este cazul) care trebuie calculată în conformitate cu (specificați legislația relevantă):
4.7.4.3.1.	Dobânda datorată de la ..... [data (zz/ll/aaaa) sau evenimentul] până la ..... [data (zz/ll/aaaa) sau evenimentul][6]
4.7.4.4.	□ Capitalizarea dobânzii (dacă este cazul, precizați):

Eliberat la: .....

Semnătura și/sau parafa instanței de origine:

---

[1] A se introduce informații privind toți reclamanții, în cazul în care hotărârea privește mai mulți reclamanți.

[2] A se introduce informații privind toți pârâții, în cazul în care hotărârea privește mai mulți pârâți.

[3] Dacă hotărârea se referă doar la cheltuieli asociate unei creanțe care a făcut obiectul unei hotărâri anterioare, punctul 4.6.1 se lasă necompletat și se trece la punctul 4.7.

[4] Dacă s-a dispus ca mai multe persoane să efectueze o plată, a se introduce informații privind toate celelalte persoane.

[5] A se introduce informații privind fiecare rată.

[6] A se introduce informații privind toate perioadele, în cazul în care există mai multe perioade.

[7] Acest punct acoperă și situațiile în care cheltuielile se acordă printr-o hotărâre separată.

[8] A se introduce informații privind toate persoanele, în cazul în care există mai multe persoane.

[9] În cazul în care cheltuielile pot fi recuperate de la mai multe persoane, a se introduce defalcarea pentru fiecare persoană separat.

Anexa II[1]

CERTIFICAT PRIVIND UN ACT AUTENTIC SAU O TRANZACȚIE JUDICIARĂ(1) ÎN MATERIE CIVILĂ SAU COMERCIALĂ

Articolul 60 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012

al Parlamentului European și al Consiliului privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială

1.	INSTANȚA SAU AUTORITATEA COMPETENTĂ CARE ELIBEREAZĂ CERTIFICATUL
1.1.	Denumirea:
1.2.	Adresa:
1.2.1.	Strada și numărul/căsuță poștală:
1.2.2.	Localitatea și codul poștal:
1.2.3.	Statul membru: AT ◻ BE ◻ BG ◻ CY ◻ CZ ◻ DK ◻ DE ◻ EE ◻ EL ◻ ES ◻ FI ◻ FR ◻ HR ◻ HU ◻ IE ◻ IT ◻ LT ◻ LU ◻ LV ◻ MT ◻ NL ◻ PL ◻ PT ◻ RO ◻ SE ◻ SI ◻ SK ◻ UK ◻
1.3.	Telefon:
1.4.	Fax:
1.5.	E-mail (opțional):
2.	ACTUL AUTENTIC
2.1.	Autoritatea care a întocmit actul autentic (dacă diferă de autoritatea care emite certificatul)
2.1.1.	Denumirea autorității:
2.1.2.	Adresa:
2.2.	Data (zz/ll/aaaa) întocmirii actului autentic de către autoritatea menționată la punctul 2.1:
2.3.	Numărul de referință al actului autentic (dacă este cazul):
2.4.	Data (zz/ll/aaaa) înregistrării actului autentic în statul membru de origine (se completează doar dacă data înregistrării determină efectele juridice ale actului și această dată diferă de data indicată la punctul 2.2):
2.4.1.	Numărul de referință din registru (dacă este cazul):
3.	TRANZACȚIE JUDICIARĂ
3.1.	Instanța care a aprobat tranzacția judiciară sau în fața căreia s-a încheiat tranzacția judiciară (dacă diferă de instanța care emite certificatul)
3.1.1.	Denumirea instanței:
3.1.2.	Adresa:
3.2.	Data (zz/ll/aaaa) tranzacției judiciare:
3.3.	Numărul de referință al tranzacției judiciare:
4.	PĂRȚILE LA ACTUL AUTENTIC/TRANZACȚIA JUDICIARĂ
4.1.	Numele creditorului (creditorilor) (numele și prenumele/denumirea societății sau a organizației)(2):

[1] Anexa II a fost înlocuită prin Regulamentul delegat (UE) 2015/281.

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

4.1.1. Codul de identificare (dacă este cazul și dacă este disponibil):

4.1.2. Data (zz/ll/aaaa) și locul nașterii sau, pentru persoanele juridice, data și locul înmatriculării/constituirii/înregistrării (dacă este relevant și dacă este disponibil):

4.2. Numele debitorului (debitorilor) (numele și prenumele/denumirea societății sau a organizației)[3]:

4.2.1. Codul de identificare (dacă este cazul și dacă este disponibil):

4.2.2. Data (zz/ll/aaaa) și locul nașterii sau, pentru persoanele juridice, data și locul înmatriculării/constituirii/înregistrării (dacă este relevant și dacă este disponibil):

4.3. Numele altor părți, dacă este cazul (numele și prenumele/denumirea societății sau a organizației)[4]:

4.3.1. Codul de identificare (dacă este cazul și dacă este disponibil):

4.3.2. Data (zz/ll/aaaa) și locul nașterii sau, pentru persoanele juridice, data și locul înmatriculării/constituirii/înregistrării (dacă este relevant și dacă este disponibil):

5. FORȚA EXECUTORIE A ACTULUI AUTENTIC/TRANZACȚIEI JUDICIARE ÎN STATUL MEMBRU DE ORIGINE

5.1. Actul autentic/tranzacția judiciară este executoriu (executorie) în statul membru de origine:

5.1.1. □ Da

5.2. Clauzele actului autentic/tranzacției judiciare și dobânda

5.2.1. Actul autentic/tranzacția judiciară care se referă la o creanță pecuniară

5.2.1.1. Scurtă descriere a obiectului cauzei:

5.2.1.2. Conform actului autentic/tranzacției judiciare:

..... (numele și prenumele/denumirea societății sau a organizației)[5] trebuie să efectueze o plată către:

..... (numele și prenumele/denumirea societății sau a organizației)

5.2.1.2.1. Dacă pentru aceeași creanță au fost declarate responsabile mai multe persoane, suma integrală poate fi colectată de la oricare dintre acestea:

5.2.1.2.1.1. □ Da

5.2.1.2.1.2. □ Nu

5.2.1.3. Monedă:

□ Euro (EUR) □ Levă bulgărească (BGN) □ Coroană cehă (CZK) □ Coroană daneză (DKK) □ Kuna croată (HRK) □ Forint maghiar (HUF) □ Zlot polonez (PLN) □ Liră sterlină (GBP) □ Leu românesc (RON) □ Coroană suedeză (SEK) □ Altă monedă [vă rugăm să specificați (codul ISO)]:

5.2.1.4. Cuantumul principalului:

5.2.1.4.1. □ Sumă plătibilă într-o singură tranșă

5.2.1.4.2. □ Sumă plătibilă în rate[6]

Scadența (zz/ll/aaaa)	Suma

5.2.1.4.3. □ Sumă plătibilă periodic

5.2.1.4.3.1. □ zilnic
5.2.1.4.3.2. □ săptămânal
5.2.1.4.3.3. □ altă frecvență (menționați frecvența):
5.2.1.4.3.4. De la data (zz/ll/aaaa) sau evenimentul:
5.2.1.4.3.5. Dacă este cazul, până la ..... [data (zz/ll/aaaa) sau evenimentul]
5.2.1.5. Dobânda, dacă este cazul
5.2.1.5.1. Dobânda:
5.2.1.5.1.1. □ Nemenționată în actul autentic/tranzacția judiciară
5.2.1.5.1.2. □ Da, menționată în actul autentic/tranzacția judiciară după cum urmează:
5.2.1.5.1.2.1. Suma:
sau
5.2.1.5.1.2.2. Rata ...%
5.2.1.5.1.2.3. Dobânda datorată de la ..... [data (zz/ll/aaaa) sau evenimentul] până la ..... [data (zz/ll/aaaa) sau evenimentul][7]
5.2.1.5.2. □ Dobânda legală (dacă este cazul) care trebuie calculată în conformitate cu (specificați legislația relevantă):
5.2.1.5.2.1. Dobânda datorată de la ..... [data (zz/ll/aaaa) sau evenimentul] până la ..... [data (zz/ll/aaaa) sau evenimentul][7]
5.2.1.5.3. □ Capitalizarea dobânzii (dacă este cazul, precizați):
5.2.2. Act autentic/tranzacție judiciară care se referă la o obligație executorie nepecuniară:
5.2.2.1. Scurtă descriere a obligației executorii
5.2.2.2. Obligația menționată la punctul 5.2.2.1 este executorie împotriva următoarei (următoarelor) persoane[8] (numele și prenumele/ denumirea societății sau a organizației):

Eliberat la: .....

Ștampila și/sau semnătura instanței sau a autorității competente care eliberează certificatul:

[1] A se șterge mențiunea inutilă, după caz, în tot certificatul.
[2] A se introduce informații privind toți creditorii, în cazul în care există mai mulți creditori.
[3] A se introduce informații privind toți debitorii, în cazul în care există mai mulți debitori.
[4] A se introduce informații privind celelalte părți (dacă este cazul).
[5] Dacă s-a dispus ca mai multe persoane să efectueze o plată, a se introduce informații privind toate celelalte persoane.
[6] A se introduce informații privind fiecare rată.
[7] A se introduce informații privind toate perioadele, în cazul în care există mai multe perioade.
[8] A se introduce informații privind toate persoanele, în cazul în care există mai multe persoane.

Anexa III

TABEL DE CORESPONDENȚĂ

Regulamentul (CE) nr. 44/2001	Prezentul regulament
Art. 1 alineatul (1)	Art. 1 alineatul (1)
Art. 1 alineatul (2) partea introductivă	Art. 1 alineatul (2) partea introductivă
Art. 1 alineatul (2) lit. (a)	Art. 1 alineatul (2) literele (a) și (f)
Art. 1 alineatul (2) literele (b)-(d)	Art. 1 alineatul (2) literele (b)-(d)
–	Art. 1 alineatul (2) lit. (e)
Art. 1 alineatul (3)	–
–	Art. 2
Art. 2	Art. 4
Art. 3	Art. 5
Art. 4	Art. 6
Art. 5 partea introductivă	Art. 7 partea introductivă
Art. 5 pct. 1	Art. 7 pct. 1
Art. 5 pct. 2	–
Art. 5 punctele 3 și 4	Art. 7 punctele 2 și 3
–	Art. 7 pct. 4
Art. 5 punctele 5-7	Art. 7 punctele 5-7
Art. 6	Art. 8
Art. 7	Art. 9
Art. 8	Art. 10
Art. 9	Art. 11
Art. 10	Art. 12
Art. 11	Art. 13
Art. 12	Art. 14
Art. 13	Art. 15
Art. 14	Art. 16
Art. 15	Art. 17
Art. 16	Art. 18
Art. 17	Art. 19
Art. 18	Art. 20
Art. 19 punctele 1 și 2	Art. 21 alineatul (1)
–	Art. 21 alineatul (2)
Art. 20	Art. 22
Art. 21	Art. 23
Art. 22	Art. 24
Art. 23 alineatele (1) și (2)	Art. 25 alineatele (1) și (2)
Art. 23 alineatul (3)	–
Art. 23 alineatele (4) si (5)	Art. 25 alineatele (3) si (4)
–	Art. 25 alineatul (5)
Art. 24	Art. 26 alineatul (1)
–	Art. 26 alineatul (2)
Art. 25	Art. 27
Art. 26	Art. 28
Art. 27 alineatul (1)	Art. 29 alineatul (1)

–	Art. 29 alineatul (2)
Art. 27 alineatul (2)	Art. 29 alineatul (3)
Art. 28	Art. 30
Art. 29	Art. 31 alineatul (1)
–	Art. 31 alineatul (2)
–	Art. 31 alineatul (3)
–	Art. 31 alineatul (4)
Art. 30	Art. 32 alineatul (1) literele (a) și (b)
–	Art. 32 alineatul (1) al doilea paragraf
–	Art. 32 alineatul (2)
–	Art. 33
–	Art. 34
Art. 31	Art. 35
Art. 32	Art. 2 lit. (a)
Art. 33	Art. 36
–	Art. 37
–	Art. 39
–	Art. 40
–	Art. 41
–	Art. 42
–	Art. 43
–	Art. 44
Art. 34	Art. 45 alineatul (1) literele (a)-(d)
Art. 35 alineatul (1)	Art. 45 alineatul (1) lit. (e)
Art. 35 alineatul (2)	Art. 45 alineatul (2)
Art. 35 alineatul (3)	Art. 45 alineatul (3)
–	Art. 45 alineatul (4)
Art. 36	Art. 52
Art. 37 alineatul (1)	Art. 38 lit. (a)
Art. 38	–
Art. 39	–
Art. 40	–
Art. 41	–
Art. 42	–
Art. 43	–
Art. 44	–
Art. 45	–
Art. 46	–
Art. 47	–
Art. 48	–
–	Art. 46
–	Art. 47
–	Art. 48
–	Art. 49
–	Art. 50
–	Art. 51
–	Art. 54
Art. 49	Art. 55

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Art. 50	–
Art. 51	Art. 56
Art. 52	–
Art. 53	–
Art. 54	Art. 53
Art. 55 alineatul (1)	–
Art. 55 alineatul (2)	Art. 37 alineatul (2), art. 47 alineatul (3) și art. 57
Art. 56	Art. 61
Art. 57 alineatul (1)	Art. 58 alineatul (1)
Art. 57 alineatul (2)	–
Art. 57 alineatul (3)	Art. 58 alineatul (2)
Art. 57 alineatul (4)	Art. 60
Art. 58	Art. 59 și art. 60
Art. 59	Art. 62
Art. 60	Art. 63
Art. 61	Art. 64
Art. 62	Art. 3
Art. 63	–
Art. 64	–
Art. 65	Art. 65 alineatele (1) și (2)
–	Art. 65 alineatul (3)
Art. 66	Art. 66
Art. 67	Art. 67
Art. 68	Art. 68
Art. 69	Art. 69
Art. 70	Art. 70
Art. 71	Art. 71
Art. 72	Art. 72
–	Art. 73
Art. 73	Art. 79
Art. 74 alineatul (1)	Art. 75 primul paragraf literele (a), (b) și (c) și art. 76 alineatul (1) lit. (a)
Art. 74 alineatul (2)	Art. 77
–	Art. 78
–	Art. 80
Art. 75	–
Art. 76	Art. 81
Anexa I	Art. 76 alineatul (1) lit. (a)
Anexa II	Art. 75 lit. (a)
Anexa III	Art. 75 lit. (b)
Anexa IV	Art. 75 lit. (c)
Anexa V	Anexa I și anexa II
Anexa VI	Anexa II
–	Anexa III

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Prima actualizare a informațiilor menționate la articolul 76 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012

al Parlamentului European și al Consiliului privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială

publicată în
JO C 390 din 24 noiembrie 2015

Lista 1

Normele de competență judiciară menționate la articolul 5 alineatul (2) și la articolul 6 alineatul (2) sunt următoarele:

- în Belgia, niciuna;
- în Bulgaria, articolul 4 alineatele (1) și (2) din Codul de drept internațional privat;
- în Republica Cehă, Legea nr. 91/2012 privind dreptul internațional privat, în special articolul 6;
- în Danemarca, articolul 246 alineatele (2) și (3) din Legea privind administrarea justiției;
- în Germania, secțiunea 23 din Codul de procedură civilă;
- în Estonia, articolul 86 (competența judiciară în locul unde se află bunul) din Codul de procedură civilă, în măsura în care cererea nu are legătură cu bunul respectiv al persoanei; articolul 100 (cerere de încetare a aplicării condițiilor standard) din Codul de procedură civilă, în măsura în care acțiunea se introduce la instanța în a cărei jurisdicție teritorială s-a aplicat condiția standard;
- în Grecia, articolul 40 din Codul de procedură civilă;
- în Spania, niciuna;
- în Franța, articolele 14 și 15 din Codul civil;
- în Croația, articolul 54 din Legea privind soluționarea conflictelor de legi în ceea ce privește reglementările altor țări care vizează relații specifice;
- în Irlanda, normele care asigură întemeierea competenței judiciare pe actul de sesizare a instanței care a fost comunicat sau notificat pârâtului care se află temporar în Irlanda;
- în Italia, articolele 3 și 4 din Legea nr. 218 din 31 mai 1995;
- în Cipru, articolul 21 din Legea privind instanțele (Legea 14/60);
- în Letonia: articolul 27 alineatul (2), articolul 28 alineatele (3), (5), (6) și (9) din Legea privind procedura civilă;
- în Lituania, articolul 783 alineatul (3), articolul 787, articolul 789 alineatul (3) din Codul de procedură civilă;
- în Luxemburg, articolele 14 și 15 din Codul civil;
- în Ungaria, articolul 57 litera (a) din Decretul legislativ nr. 13 din 1979 privind dreptul internațional privat;
- în Malta, articolele 742, 743 și 744 din Codul de organizare și procedură civilă (capitolul 12 din Legislația Maltei) și articolul 549 din Codul comercial (capitolul 13 din Legislația Maltei);
- în Țările de Jos, niciuna;
- în Austria, articolul 99 din Legea privind competența judiciară;

- în Polonia, articolul 1103 alineatul (4) din Codul de procedură civilă și articolul 1110 din Codul de procedură civilă, în măsura în care acesta prevede competența judiciară a instanțelor poloneze exclusiv pe baza uneia dintre următoarele condiții aplicabile solicitantului: cetățenie poloneză, domiciliu, reședință obișnuită sau sediu social în Polonia;
- în Portugalia, articolul 63 alineatul (1) din Codul de procedură civilă, în măsura în care acesta prevede competența judiciară extrateritorială a instanțelor, de exemplu, instanța din locul unde se află sediul filialei, al agenției, al biroului, al delegației sau al reprezentanței (dacă se află în Portugalia), în cazul în care acțiunea este introdusă împotriva sediului central (dacă se află în străinătate), și articolul 10 din Codul de procedură pentru dreptul muncii, în măsura în care prevede competența judiciară extrateritorială a instanțelor, de exemplu, instanța de la domiciliul reclamantului în acțiunile introduse de angajat împotriva angajatorului, care au ca obiect un contract de muncă;
- în România, articolele 1065-1081 din Cartea a VII-a – Procesul civil internațional, titlul I – Competența internațională a instanțelor române din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă;
- în Slovenia, articolul 58 din Legea privind dreptul internațional privat și procedura;
- în Slovacia, articolele 37-37e din Legea nr. 97/1963 privind dreptul internațional privat și normele de procedură aferente;
- în Finlanda, capitolul 10 secțiunea 18 alineatul (1) punctele 1 și 2 din Codul de procedură judiciară;
- în Suedia, capitolul 10, secțiunea 3, prima teză din Codul de procedură judiciară;
- în Regatul Unit:
  (a) actul de sesizare a instanței notificat sau comunicat pârâtului care se află temporar în Regatul Unit sau
  (b) faptul că pârâtul deține bunuri în Regatul Unit sau
  (c) sechestrul pus de reclamant asupra bunurilor din Regatul Unit.

În Gibraltar se aplică aceleași principii.

Lista 2

Normele privind citarea părților terțe menționate la articolul 65 sunt următoarele:

- în Belgia, nu se aplică;
- în Bulgaria, nu se aplică;
- în Republica Cehă, nu se aplică;
- în Danemarca, nu se aplică;
- în Germania, secțiunea 68 și secțiunile 72-74 din Codul de procedură civilă;
- în Estonia, secțiunile 212-216 din Codul de procedură civilă;
- în Grecia, nu se aplică;
- în Spania, nu se aplică;
- în Franța, nu se aplică;
- în Croația, articolul 211 din Legea privind procedura civilă;
- în Irlanda, nu se aplică;
- în Italia, nu se aplică;
- în Cipru, nu se aplică;
- în Letonia, articolele 78, 79, 80, 81 și 75 din Legea privind procedura civilă;

- în Lituania, articolele 46 și 47 din Codul lituanian de procedură civilă;
- în Luxemburg, nu se aplică;
- în Ungaria, articolul 58 – articolul 60 litera (a) din Legea III din 1952 privind Codul de procedură civilă privind notificările terților;
- în Malta, nu se aplică;
- în Țările de Jos, nu se aplică;
- în Austria, articolul 21 din Codul de procedură civilă;
- în Polonia, articolele 84 și 85 din Codul de procedură civilă privind citarea părților terțe;
- în Portugalia, nu se aplică;
- în România, nu se aplică;
- în Slovenia, articolul 204 din Legea privind procedura civilă, care reglementează citarea părților terțe;
- în Slovacia, nu se aplică;
- în Finlanda, nu se aplică;
- în Suedia, nu se aplică;
- în Regatul Unit, nu se aplică.

Lista 3

Convențiile menționate la articolul 69 sunt următoarele:

- în Austria:
  - Convenția dintre Germania și Austria privind recunoașterea reciprocă și executarea hotărârilor, a tranzacțiilor judiciare și a actelor autentice în materie civilă și comercială, semnată la Viena la data de 6 iunie 1959;
  - Acordul dintre Republica Populară Bulgaria și Republica Austria privind asistența juridică în materie civilă și privind actele juridice, semnat la Sofia la data de 20 octombrie 1967;
  - Convenția dintre Belgia și Austria privind recunoașterea reciprocă și executarea hotărârilor, a sentințelor arbitrale și a actelor autentice în materie civilă și comercială, semnată la Viena la data de 16 iunie 1959;
  - Convenția dintre Regatul Unit și Austria privind recunoașterea reciprocă și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, semnată la Viena la data de 14 iulie 1961, și protocolul de modificare a acesteia, semnat la Londra la data de 6 martie 1970;
  - Convenția dintre Țările de Jos și Austria privind recunoașterea reciprocă și executarea hotărârilor și a actelor autentice în materie civilă și comercială, semnată la Haga la data de 6 februarie 1963;
  - Convenția dintre Franța și Austria privind recunoașterea și executarea hotărârilor și a actelor autentice în materie civilă și comercială, semnată la Viena la data de 15 iulie 1966;
  - Convenția dintre Luxemburg și Austria privind recunoașterea și executarea hotărârilor și a actelor autentice în materie civilă și comercială, semnată la Luxemburg la data de 29 iulie 1971;
  - Convenția dintre Italia și Austria privind recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, a tranzacțiilor judiciare și a actelor autentice, semnată la Roma la data de 16 noiembrie 1971;

- Convenția dintre Austria și Suedia privind recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă, semnată la Stockholm la data de 16 septembrie 1982;
- Convenția dintre Austria și Spania privind recunoașterea și executarea hotărârilor, a tranzacțiilor judiciare și a actelor autentice executorii în materie civilă și comercială, semnată la Viena la data de 17 februarie 1984;
- Convenția dintre Finlanda și Austria privind recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă, semnată la Viena la data de 17 noiembrie 1986;
- Tratatul dintre Republica Populară Federativă Iugoslavia și Republica Austria privind cooperarea judiciară reciprocă, semnat la Viena la data de 16 decembrie 1954;
- Convenția dintre Republica Populară Polonă și Republica Austria privind relațiile reciproce în materie civilă și privind actele juridice, semnată la Viena la data de 11 decembrie 1963;
- Convenția dintre Republica Socialistă România și Republica Austria cu privire la asistența juridică în materia dreptului civil și de familie și la valabilitatea și transmiterea actelor și Protocolul anexă la convenție, semnate la Viena la data de 17 noiembrie 1965;

- în Belgia:
  - Convenția dintre Belgia și Franța privind competența judiciară și valabilitatea și executarea hotărârilor, a sentințelor arbitrale și a actelor autentice, semnată la Paris la data de 8 iulie 1899;
  - Convenția dintre Belgia și Țările de Jos privind competența judiciară, falimentul și valabilitatea și executarea hotărârilor, a sentințelor arbitrale și a actelor autentice, semnată la Bruxelles la data de 28 martie 1925;
  - Convenția dintre Regatul Unit și Regatul Belgiei privind executarea reciprocă a hotărârilor în materie civilă și comercială și protocolul la aceasta, semnate la Bruxelles la data de 2 mai 1934;
  - Convenția dintre Germania și Belgia privind recunoașterea reciprocă și executarea hotărârilor, a sentințelor arbitrale și a actelor autentice în materie civilă și comercială, semnată la Bonn la data de 30 iunie 1958;
  - Convenția dintre Belgia și Austria privind recunoașterea reciprocă și executarea hotărârilor, a sentințelor arbitrale și a actelor autentice în materie civilă și comercială, semnată la Viena la data de 16 iunie 1959;
  - Convenția dintre Belgia și Italia privind recunoașterea și executarea hotărârilor și a altor acte executorii în materie civilă și comercială, semnată la Roma la data de 6 aprilie 1962;
  - Tratatul dintre Belgia, Țările de Jos și Luxemburg privind competența judiciară, falimentul și valabilitatea și executarea hotărârilor, a sentințelor arbitrale și a actelor autentice, semnat la Bruxelles la data de 24 noiembrie 1961, în măsura în care este în vigoare;

- în Bulgaria:
  - Convenția dintre Bulgaria și Belgia privind anumite aspecte judiciare, semnată la Sofia la data de 2 iulie 1930;
  - Acordul dintre Republica Populară Bulgaria și Republica Populară Federativă Iugoslavia privind asistența juridică reciprocă, semnat la Sofia la data de 23 martie 1956, încă în vigoare între Bulgaria, Slovenia și Croația;

- Tratatul dintre Republica Populară Bulgaria și Republica Populară Română privind asistența juridică în cauzele civile, familiale și penale, semnat la Sofia la data de 3 decembrie 1958;
- Acordul dintre Republica Populară Bulgaria și Republica Populară Polonă privind asistența juridică și relațiile juridice în materia dreptului civil, a dreptului familiei și a dreptului penal, semnat la Varșovia la data de 4 decembrie 1961;
- Acordul dintre Republica Populară Bulgaria și Republica Populară Ungară privind asistența juridică în materia dreptului civil, a dreptului familiei și a dreptului penal, semnat la Sofia la data de 16 mai 1966;
- Acordul dintre Republica Populară Bulgaria și Republica Elenă privind asistența juridică în materie civilă și penală, semnat la Atena la data de 10 aprilie 1976;
- Acordul dintre Republica Populară Bulgaria și Republica Socialistă Cehoslovacă privind asistența juridică și reglementarea relațiilor în materia dreptului civil, a dreptului familiei și a dreptului penal, semnat la Sofia la data de 25 noiembrie 1976;
- Acordul dintre Republica Populară Bulgaria și Republica Cipru privind asistența juridică în materie civilă și penală, semnat la Nicosia la data de 29 aprilie 1983;
- Acordul dintre guvernul Republicii Populare Bulgaria și guvernul Republicii Franceze privind asistența juridică reciprocă în materie civilă, semnat la Sofia la data de 18 ianuarie 1989;
- Acordul dintre Republica Populară Bulgaria și Republica Italiană privind asistența juridică și executarea hotărârilor în materie civilă, semnat la Roma la data de 18 mai 1990;
- Acordul dintre Republica Bulgaria și Regatul Spaniei privind asistența juridică reciprocă în materie civilă, semnat la Sofia la data de 23 mai 1993;
- Acordul dintre Republica Populară Bulgaria și Republica Austria privind asistența juridică în materie civilă și privind actele juridice, semnat la Sofia la data de 20 octombrie 1967;

- în Republica Cehă:
  - Acordul dintre Republica Populară Bulgaria și Republica Socialistă Cehoslovacă privind asistența juridică și reglementarea relațiilor juridice în materia dreptului civil, a dreptului familiei și a dreptului penal, semnat la Sofia la data de 25 noiembrie 1976;
  - Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Cipru privind asistența juridică în materie civilă și penală, semnat la Nicosia la data de 23 aprilie 1982;
  - Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Elenă privind asistența juridică în materie civilă și penală, semnat la Atena la data de 22 octombrie 1980;
  - Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Regatul Spaniei privind asistența juridică, recunoașterea și executarea hotărârilor instanțelor în materie civilă, semnat la Madrid la data de 4 mai 1987;
  - Tratatul dintre guvernul Republicii Socialiste Cehoslovace și guvernul Republicii Franceze privind asistența juridică și recunoașterea și executarea hotărârilor în materia dreptului civil, a dreptului familiei și a dreptului comercial, semnat la Paris la data de 10 mai 1984;
  - Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Populară Ungară privind asistența juridică și reglementarea relațiilor juridice în materia dreptului civil, a dreptului familiei și a dreptului penal, semnat la Bratislava la data de 28 martie 1989;

- Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Italiană privind asistența juridică în materie civilă și penală, semnat la Praga la data de 6 decembrie 1985;
- Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Populară Polonă privind asistența juridică și reglementarea relațiilor juridice în materia dreptului civil, a dreptului familiei, a dreptului muncii și a dreptului penal, semnat la Varșovia la data de 21 decembrie 1987, în sensul Tratatului dintre Republica Cehă și Republica Polonă de modificare și completare a Tratatului dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Populară Polonă privind asistența juridică și reglementarea relațiilor juridice în materia dreptului civil, a dreptului familiei, a dreptului muncii și a dreptului penal, semnat la Varșovia la data de 21 decembrie 1987, semnat la Mojmírovce la data de 30 octombrie 2003;
- Convenția dintre Republica Cehoslovacă și Portugalia privind recunoașterea și executarea hotărârilor instanțelor, semnată la Lisabona la data de 23 noiembrie 1927;
- Tratatul dintre Republica Cehă și România privind asistența judiciară în materie civilă, semnat la București la data de 11 iulie 1994;
- Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Socialistă Federativă Iugoslavia privind reglementarea relațiilor juridice în cauze de drept civil, de dreptul familiei și de drept penal, semnat la Belgrad la data de 20 ianuarie 1964;
- Tratatul dintre Republica Cehă și Republica Slovacă privind asistența juridică furnizată de autoritățile judiciare și privind reglementarea anumitor relații juridice în materie civilă și penală, semnat la Praga la data de 29 octombrie 1992;
- în Danemarca, Convenția dintre Danemarca, Finlanda, Islanda, Norvegia și Suedia privind recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă (Convenția privind hotărârile nordice), semnată la Copenhaga la data de 11 octombrie 1977;

- în Germania:
  - Convenția dintre Germania și Italia privind recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, semnată la Roma la data de 9 martie 1936;
  - Convenția dintre Germania și Belgia privind recunoașterea reciprocă și executarea hotărârilor, a sentințelor arbitrale și a actelor autentice în materie civilă și comercială, semnată la Bonn la data de 30 iunie 1958;
  - Convenția dintre Germania și Austria privind recunoașterea reciprocă și executarea hotărârilor, a tranzacțiilor judiciare și a actelor autentice în materie civilă și comercială, semnată la Viena la data de 6 iunie 1959;
  - Convenția dintre Regatul Unit și Republica Federală Germania privind recunoașterea reciprocă și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, semnată la Bonn la data de 14 iulie 1960;
  - Convenția dintre Țările de Jos și Germania privind recunoașterea reciprocă și executarea hotărârilor și a altor acte executorii în materie civilă și comercială, semnată la Haga la data de 30 august 1962;
  - Convenția dintre Regatul Greciei și Republica Federală Germania privind recunoașterea reciprocă și executarea hotărârilor, a tranzacțiilor judiciare și a actelor autentice în materie civilă și comercială, semnată la Atena la data de 4 noiembrie 1961;

- Convenția dintre Spania și Republica Federală Germania privind recunoașterea și executarea hotărârilor, a tranzacțiilor judiciare și a actelor autentice executorii în materie civilă și comercială, semnată la Bonn la data de 14 noiembrie 1983;

- în Estonia:
  - Acordul privind asistența juridică și relațiile juridice dintre Republica Lituania, Republica Estonia și Republica Letonia, semnat la Tallinn la data de 11 noiembrie 1992;
  - Acordul dintre Republica Estonia și Republica Polonia privind asistența juridică și relațiile juridice în materia dreptului civil, a dreptului muncii și a dreptului penal, semnat la Tallinn la data de 27 noiembrie 1998;

- în Grecia:
  - Convenția dintre Regatul Greciei și Republica Federală Germania privind recunoașterea reciprocă și executarea hotărârilor, a tranzacțiilor judiciare și a actelor autentice în materie civilă și comercială, semnată la Atena la data de 4 noiembrie 1961;
  - Acordul dintre Republica Populară Federativă Iugoslavia și Regatul Greciei privind recunoașterea reciprocă și executarea hotărârilor, semnat la Atena la data de 18 iunie 1959;
  - Convenția dintre Republica Populară Ungară și Republica Elenă privind asistența juridică în materie civilă și penală, semnată la Budapesta la data de 8 octombrie 1979;
  - Convenția dintre Republica Populară Polonă și Republica Elenă privind asistența juridică în materie civilă și penală, semnată la Atena la data de 24 octombrie 1979;
  - Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Elenă privind asistența juridică în materie civilă și penală, semnat la Atena la data de 22 octombrie 1980, încă în vigoare între Republica Cehă, Slovacia și Grecia;
  - Convenția dintre Republica Cipru și Republica Elenă privind cooperarea juridică în materia dreptului civil, a dreptului familiei, a dreptului comercial și a dreptului penal, semnată la Nicosia la data de 5 martie 1984;
  - Convenția dintre Republica Socialistă România și Regatul Greciei de asistență juridică în materie civilă și penală, semnată la București la data de 19 octombrie 1972;
  - Acordul dintre Republica Populară Bulgaria și Republica Elenă privind asistența juridică în materie civilă și penală, semnat la Atena la data de 10 aprilie 1976;

- în Spania:
  - Convenția dintre Spania și Franța privind recunoașterea și executarea hotărârilor, a sentințelor arbitrale și a actelor autentice în materie civilă și comercială, semnată la Paris la data de 28 mai 1969;
  - Acordul din 25 februarie 1974, sub forma unui schimb de note de interpretare a articolelor 2 și 17 din Convenția dintre Franța și Spania privind recunoașterea și executarea hotărârilor, a sentințelor arbitrale și a actelor autentice în materie civilă și comercială, semnată la Paris la data de 28 mai 1969;
  - Convenția dintre Spania și Italia privind asistența juridică și recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, semnată la Madrid, marți 22 mai 1973;
  - Convenția dintre Spania și Republica Federală Germania privind recunoașterea și executarea hotărârilor, a tranzacțiilor judiciare și a actelor autentice executorii în materie civilă și comercială, semnată la Bonn la data de 14 noiembrie 1983;

- Convenția dintre Austria și Spania privind recunoașterea și executarea hotărârilor, a tranzacțiilor judiciare și a actelor autentice executorii în materie civilă și comercială, semnată la Viena la data de 17 februarie 1984;
- Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Regatul Spaniei privind asistența juridică, recunoașterea și executarea hotărârilor instanțelor în materie civilă, semnat la Madrid la data de 4 mai 1987, încă în vigoare între Republica Cehă, Slovacia și Spania;
- Acordul dintre Republica Bulgaria și Regatul Spaniei privind asistența juridică reciprocă în materie civilă, semnat la Sofia la data de 23 mai 1993;
- Convenția dintre România și Regatul Spaniei privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, semnată la București la data de 17 noiembrie 1997;

- în Franța:
  - Convenția dintre Belgia și Franța privind competența, valabilitatea și executarea hotărârilor, sentințelor arbitrale și actelor autentice, semnată la Paris la 8 iulie 1899;
  - Acordul dintre guvernul Republicii Populare Bulgaria și guvernul Republicii Franceze privind asistența juridică reciprocă în materie civilă, semnat la Sofia la data de 18 ianuarie 1989;
  - Tratatul dintre guvernul Republicii Franceze și guvernul Republicii Socialiste Cehoslovacia privind asistența juridică și recunoașterea și executarea hotărârilor în materia dreptului civil, a dreptului familiei și a dreptului comercial, semnat la Paris la data de 10 mai 1984;
  - Convenția dintre Franța și Spania privind recunoașterea și executarea hotărârilor, a sentințelor arbitrale și a actelor autentice în materie civilă și comercială, semnată la Paris la data de 28 mai 1969;
  - Acordul din 25 februarie 1974, sub forma unui schimb de note de interpretare a articolelor 2 și 17 din Convenția dintre Franța și Spania privind recunoașterea și executarea hotărârilor, a sentințelor arbitrale și a actelor autentice în materie civilă și comercială, semnată la Paris la data de 28 mai 1969;
  - Convenția dintre guvernul Republicii Socialiste Federative Iugoslavia și guvernul Republicii Franceze privind recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, semnată la Paris la data de 18 mai 1971;
  - Convenția dintre Republica Populară Ungară și Republica Franceză privind asistența juridică în materia dreptului civil și a dreptului familiei, privind recunoașterea și executarea hotărârilor, privind asistența juridică în materie penală și privind extrădarea, semnată la Budapesta la data de 31 iulie 1980;
  - Convenția dintre Franța și Italia privind executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, semnată la Roma la data de 3 iunie 1930;
  - Convenția dintre Franța și Austria privind recunoașterea și executarea hotărârilor și a actelor autentice în materie civilă și comercială, semnată la Viena la data de 15 iulie 1966;
  - Convenția dintre Republica Socialistă România și Republica Franceză privind asistența juridică în materie civilă și comercială, semnată la Paris la data de 5 noiembrie 1974;

- Convenția dintre Regatul Unit și Republica Franceză privind executarea reciprocă a hotărârilor în materie civilă și comercială, și protocolul la aceasta, semnate la Paris la data de 18 ianuarie 1934;

- în Croația:
  - Acordul dintre Republica Populară Federativă Iugoslavia și Republica Populară Bulgaria privind asistența juridică reciprocă, încheiat la data de 23 martie 1956;
  - Tratatul dintre Republica Socialistă Federativă Iugoslavia și Republica Socialistă Cehoslovacă privind reglementarea relațiilor juridice în cauze de drept civil, de dreptul familiei și de drept penal, încheiat la data de 20 ianuarie 1964;
  - Convenția dintre guvernul Republicii Socialiste Federative Iugoslavia și guvernul Republicii Franceze privind recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, încheiată la data de 18 mai 1971;
  - Acordul dintre Republica Populară Federativă Iugoslavia și Regatul Greciei privind recunoașterea reciprocă și executarea hotărârilor, încheiat la data de 18 iunie 1959;
  - Tratatul dintre Republica Socialistă Federativă Iugoslavia și Republica Populară Ungară privind asistența juridică reciprocă, încheiat la data de 7 martie 1968;
  - Tratatul dintre Republica Populară Federativă Iugoslavia și Republica Populară Polonă privind asistența juridică în materie civilă și penală, încheiat la data de 6 februarie 1960;
  - Tratatul dintre Republica Populară Română și Republica Populară Federativă Iugoslavia privind asistența juridică, încheiat la data de 18 octombrie 1960;
  - Convenția dintre Republica Populară Federativă Iugoslavia și Republica Italiană privind cooperarea judiciară reciprocă în materie civilă și administrativă, semnată la Roma la data de 3 decembrie 1960;
  - Tratatul dintre Republica Populară Federativă Iugoslavia și Republica Austria privind cooperarea judiciară reciprocă, semnat la Viena la data de 16 decembrie 1954;
  - Tratatul dintre Republica Croația și Republica Slovenia privind asistența juridică în materie civilă și penală, încheiat la data de 7 februarie 1994;

- în Irlanda, niciuna;

- în Italia:
  - Convenția dintre Franța și Italia privind executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, semnată la Roma la data de 3 iunie 1930;
  - Convenția dintre Germania și Italia privind recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, semnată la Roma la data de 9 martie 1936;
  - Convenția dintre Țările de Jos și Italia privind recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, semnată la Roma la data de 17 aprilie 1959;
  - Convenția dintre Belgia și Italia privind recunoașterea și executarea hotărârilor și a altor acte executorii în materie civilă și comercială, semnată la Roma la data de 6 aprilie 1962;
  - Convenția dintre Regatul Unit și Republica Italiană privind recunoașterea reciprocă și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, semnată la Roma la data de 7 februarie 1964, și protocolul de modificare a acesteia, semnat la Roma la data de 14 iulie 1970;

- Convenția dintre Italia și Austria privind recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, a tranzacțiilor judiciare și a actelor autentice, semnată la Roma la data de 16 noiembrie 1971;
- Convenția dintre Spania și Italia privind asistența juridică și recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, semnată la Madrid la data de 22 mai 1973;
- Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Italiană privind asistența juridică în materie civilă și penală, semnat la Praga la data de 6 decembrie 1985, încă în vigoare între Republica Cehă, Slovacia și Italia;
- Convenția între Republica Socialistă România și Republica Italiană privind asistența judiciară materie civilă și penală, semnată la București la data de 11 noiembrie 1972;
- Convenția dintre Republica Populară Polonă și Republica Italiană privind asistența juridică și recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă, semnată la Varșovia la data de 28 aprilie 1989;
- Acordul dintre Republica Populară Bulgaria și Republica Italiană privind asistența juridică și executarea hotărârilor în materie civilă, semnat la Roma la data de 18 mai 1990;
- Convenția dintre Republica Populară Federativă Iugoslavia și Republica Italiană privind cooperarea judiciară reciprocă în materie civilă și administrativă, semnată la Roma la data de 3 decembrie 1960, încă în vigoare între Slovenia, Croația și Italia;

- în Cipru:
  - Tratatul din 1982 dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Cipru privind asistența juridică în materie civilă și penală;
  - Convenția din 1981 dintre Republica Cipru și Republica Populară Ungară privind asistența juridică în materie civilă și penală;
  - Convenția din 1984 dintre Republica Cipru și Republica Elenă privind cooperarea juridică în materia dreptului civil, a dreptului familiei, a dreptului comercial și a dreptului penal;
  - Acordul din 1983 dintre Republica Cipru și Republica Populară Bulgaria privind asistența juridică în materie civilă și penală;
  - Tratatul din 1984 dintre Republica Cipru și Republica Socialistă Federativă Iugoslavia privind asistența juridică în materie civilă și penală (Slovenia fiind unul dintre succesorii acesteia);
  - Convenția din 1996 dintre Republica Cipru și Republica Polonia privind cooperarea juridică în materie civilă și penală;

- în Letonia:
  - Acordul din 11 noiembrie 1992 privind asistența juridică și relațiile juridice dintre Republica Lituania, Republica Estonia și Republica Letonia;
  - Acordul din 23 februarie 1994 dintre Republica Letonia și Republica Polonia privind asistența juridică și relațiile juridice în materia dreptului civil, a dreptului familiei, a dreptului muncii și a dreptului penal;

- în Lituania:
  - Acordul privind asistența juridică și relațiile juridice dintre Republica Lituania, Republica Estonia și Republica Letonia, semnat la Tallinn la data de 11 noiembrie 1992;

- Acordul dintre Republica Lituania și Republica Polonia privind asistența juridică și relațiile juridice în materia dreptului civil, a dreptului familiei, a dreptului muncii și a dreptului penal, semnat la Varșovia la data de 26 ianuarie 1993;

- în Luxemburg:
  - Convenția dintre Luxemburg și Austria privind recunoașterea și executarea hotărârilor și a actelor autentice în materie civilă și comercială, semnată la Luxemburg la data de 29 iulie 1971;
  - Tratatul dintre Belgia, Țările de Jos și Luxemburg privind competența judiciară, falimentul și valabilitatea și executarea hotărârilor, a sentințelor arbitrale și a actelor autentice, semnat la Bruxelles la data de 24 noiembrie 1961, în măsura în care este în vigoare;

- în Ungaria:
  - Acordul dintre Republica Populară Ungară și Republica Populară Bulgaria privind asistența juridică în materia dreptului civil, a dreptului familiei și a dreptului penal, semnat la Sofia la data de 16 mai 1966;
  - Convenția dintre Republica Populară Ungară și Republica Cipru privind asistența juridică în materie civilă și penală, semnată la Budapesta la data de 30 noiembrie 1981;
  - Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Populară Ungară privind asistența juridică și reglementarea relațiilor juridice în materia dreptului civil, a dreptului familiei și a dreptului penal, semnat la Bratislava la data de 28 martie 1989, în ceea ce privește Republica Cehă și Republica Slovacă;
  - Convenția dintre și Republica Populară Ungară și Republica Franceză privind asistența juridică în materia dreptului civil și a dreptului familiei, privind recunoașterea și executarea hotărârilor, privind asistența juridică în materie penală și privind extrădarea, semnată la Budapesta la data de 31 iulie 1980;
  - Convenția dintre Republica Populară Ungară și Republica Elenă privind asistența juridică în materie civilă și penală, semnată la Budapesta la data de 8 octombrie 1979;
  - Tratatul dintre Republica Populară Ungară și Republica Socialistă Federativă Iugoslavia privind asistența juridică reciprocă, semnat la data de 7 martie 1968, în ceea ce privește Republica Croația și Republica Slovenia;
  - Convenția dintre Republica Populară Ungară și Republica Populară Polonă privind asistența juridică în materia dreptului civil, a dreptului familiei și a dreptului penal, semnată la Budapesta la data de 6 martie 1959;
  - Tratatul dintre Republica Populară Ungară și Republica Populară România privind asistența juridică în cauzele civile, familiale și penale, semnat la București la data de 7 octombrie 1958;

- în Malta, niciuna;

- în Țările de Jos:
  - Convenția dintre Belgia și Țările de Jos privind competența judiciară, falimentul și valabilitatea și executarea hotărârilor, a sentințelor arbitrale și a actelor autentice, semnată la Bruxelles la data de 28 martie 1925;

- Convenția dintre Țările de Jos și Italia privind recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, semnată la Roma la data de 17 aprilie 1959;
- Convenția dintre Țările de Jos și Germania privind recunoașterea reciprocă și executarea hotărârilor și a altor acte executorii în materie civilă și comercială, semnată la Haga la data de 30 august 1962;
- Convenția dintre Țările de Jos și Austria privind recunoașterea reciprocă și executarea hotărârilor și a actelor autentice în materie civilă și comercială, semnată la Haga la data de 6 februarie 1963;
- Convenția dintre Regatul Unit și Regatul Țărilor de Jos privind recunoașterea reciprocă și executarea hotărârilor în materie civilă, semnată la Haga la data de 17 noiembrie 1967;
- Tratatul dintre Belgia, Țările de Jos și Luxemburg privind competența judiciară, falimentul și valabilitatea și executarea hotărârilor, a sentințelor arbitrale și a actelor autentice, semnat la Bruxelles la data de 24 noiembrie 1961, în măsura în care este în vigoare;

- în Polonia:
  - Convenția dintre Republica Populară Polonă și Republica Populară Ungară privind asistența juridică în materia dreptului civil, a dreptului familiei și a dreptului penal, semnată la Budapesta la data de 6 martie 1959;
  - Convenția dintre Republica Populară Polonă și Republica Populară Federativă Iugoslavia privind asistența juridică în materie civilă și penală, semnată la Varșovia la data de 6 februarie 1960, în prezent în vigoare între Polonia și Slovenia și între Polonia și Croația;
  - Acordul dintre Republica Populară Bulgaria și Republica Populară Polonă privind asistența juridică și relațiile juridice în materia dreptului civil, a dreptului familiei și a dreptului penal, semnat la Varșovia la data de 4 decembrie 1961;
  - Convenția dintre Republica Populară Polonă și Republica Austria privind relațiile reciproce în materie civilă și privind actele juridice, semnată la Viena la data de 11 decembrie 1963;
  - Convenția dintre Republica Populară Polonă și Republica Elenă privind asistența juridică în materie civilă și penală, semnată la Atena la data de 24 octombrie 1979;
  - Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Populară Polonă privind asistența juridică și reglementarea relațiilor juridice în materia dreptului civil, a dreptului familiei, a dreptului muncii și a dreptului penal, semnat la Varșovia la data de 21 decembrie 1987, încă în vigoare în relațiile dintre Polonia și Republica Cehă și dintre Polonia și Slovacia;
  - Convenția dintre Republica Populară Polonă și Republica Italiană privind asistența juridică și recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă, semnată la Varșovia la data de 28 aprilie 1989;
  - Acordul dintre Republica Polonia și Republica Lituania privind asistența juridică și relațiile juridice în materia dreptului civil, a dreptului familiei, a dreptului muncii și a dreptului penal, semnat la Varșovia la data de 26 ianuarie 1993;
  - Acordul dintre Republica Letonia și Republica Polonia privind asistența juridică și relațiile juridice în materia dreptului civil, a dreptului familiei, a dreptului muncii și a dreptului penal, semnat la Riga la data de 23 februarie 1994;

- Convenția dintre Republica Cipru și Republica Polonia privind cooperarea juridică în materie civilă și penală, semnată la Nicosia la data de 14 noiembrie 1996;
- Acordul dintre Republica Estonia și Republica Polonia privind asistența juridică și relațiile juridice în materia dreptului civil, a dreptului muncii și a dreptului penal, semnat la Tallinn la data de 27 noiembrie 1998;
- Tratatul dintre România și Republica Polonă privind asistența juridică și relațiile juridice în cauzele civile, semnat la București la data de 15 mai 1999;

- în Portugalia, Convenția dintre Republica Cehoslovacă și Portugalia privind recunoașterea și executarea hotărârilor instanțelor, semnată la Lisabona la data de 23 noiembrie 1927;

- în România:
  - Tratatul dintre Republica Populară Bulgaria și Republica Populară Română privind asistența juridică în cauzele civile, familiale și penale, semnat la Sofia la data de 3 decembrie 1958;
  - Tratatul dintre Republica Cehă și România privind asistența judiciară în materie civilă, semnat la București la data de 11 iulie 1994;
  - Convenția dintre Republica Socialistă România și Regatul Greciei de asistență juridică în materie civilă și penală, semnată la București la data de 19 octombrie 1972;
  - Convenția dintre Republica Socialistă România și Republica Italiană privind asistența judiciară în materie civilă și penală, semnată la București la data de 11 noiembrie 1972;
  - Convenția dintre Republica Socialistă România și Republica Franceză privind asistența juridică în materie civilă și comercială, semnată la Paris la data de 5 noiembrie 1974;
  - Tratatul dintre România și Republica Polonă privind asistența juridică și relațiile juridice în cauzele civile, semnat la București la data de 15 mai 1999;
  - Tratatul dintre Republica Populară Română și Republica Populară Federativă Iugoslavia (aplicabil în temeiul declarației de succesiune încheiate cu Slovenia și cu Croația) privind asistența juridică, semnat la Belgrad la data de 18 octombrie 1960;
  - Tratatul dintre Republica Populară Română și Republica Cehoslovacă (aplicabil în temeiul declarației de succesiune încheiate cu Slovacia) privind asistența juridică în cauzele civile, familiale și penale, semnat la Praga la data de 25 octombrie 1958;
  - Convenția dintre România și Regatul Spaniei privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, semnată la București la data de 17 noiembrie 1997;
  - Tratatul dintre Republica Populară Română și Republica Populară Ungară privind asistența juridică în cauzele civile, familiale și penale, semnat la București la data de 7 octombrie 1958;
  - Convenția dintre Republica Socialistă România și Republica Austria cu privire la asistența juridică în materia dreptului civil și de familie și la valabilitatea și transmiterea actelor și Protocolul anexă la convenție, semnate la Viena la data de 17 noiembrie 1965;

- în Slovenia:
  - Tratatul dintre Republica Populară Federativă Iugoslavia și Republica Austria privind cooperarea judiciară reciprocă, semnat la Viena la data de 16 decembrie 1954;

- Convenția dintre Republica Populară Federativă Iugoslavia și Republica Italiană privind cooperarea judiciară reciprocă în materie civilă și administrativă, semnată la Roma la data de 3 decembrie 1960;
- Acordul dintre Republica Populară Federativă Iugoslavia și Regatul Greciei privind recunoașterea reciprocă și executarea hotărârilor, semnat la Atena la data de 18 iunie 1959;
- Convenția dintre Republica Populară Federativă Iugoslavia și Republica Populară Polonă privind asistența juridică în materie civilă și penală, semnată la Varșovia la data de 6 februarie 1960;
- Tratatul dintre Republica Socialistă Federativă Iugoslavia și Republica Socialistă Cehoslovacă privind reglementarea relațiilor juridice în materia dreptului civil, a dreptului familiei și a dreptului penal, semnat la Belgrad la data de 20 ianuarie 1964;
- Tratatul dintre Republica Socialistă Federativă Iugoslavia și Republica Cipru privind asistența juridică în materie civilă și penală, semnat la Nicosia la data de 19 septembrie 1984;
- Acordul dintre Republica Populară Federativă Iugoslavia și Republica Populară Bulgaria privind asistența juridică reciprocă, semnat la Sofia la data de 23 martie 1956;
- Tratatul dintre Republica Populară Federativă Iugoslavia și Republica Populară Română privind asistența juridică, semnat la Belgrad la data de 18 octombrie 1960, și protocolul la acesta;
- Tratatul dintre Republica Socialistă Federativă Iugoslavia și Republica Populară Ungară privind asistența juridică reciprocă, semnat la Belgrad la data de 7 martie 1968;
- Tratatul dintre Republica Slovenia și Republica Croația privind asistența juridică în materie civilă și penală, semnat la Zagreb la data de 7 februarie 1994;
- Convenția dintre guvernul Republicii Socialiste Federative Iugoslavia și guvernul Republicii Franceze privind recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, semnată la Paris la data de 18 mai 1971;

- în Slovacia:
  - Acordul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Populară Bulgaria privind asistența juridică și reglementarea relațiilor în materia dreptului civil, a dreptului familiei și a dreptului penal, semnat la Sofia la data de 25 noiembrie 1976;
  - Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Cipru privind asistența juridică în materie civilă și penală, semnat la Nicosia la data de 23 aprilie 1982;
  - Tratatul dintre Republica Slovacă și Republica Cehă privind asistența juridică furnizată de autoritățile judiciare și privind reglementarea anumitor relații juridice în materie civilă și penală, semnat la Praga la data de 29 octombrie 1992;
  - Tratatul dintre guvernul Republicii Socialiste Cehoslovace și guvernul Republicii Franceze privind asistența juridică și recunoașterea și executarea hotărârilor în materia dreptului civil, a dreptului familiei și a dreptului comercial, semnat la Paris la data de 10 mai 1984;
  - Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Elenă privind asistența juridică în materie civilă și penală, semnat la Atena la data de 22 octombrie 1980;
  - Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Socialistă Federativă Iugoslavia privind reglementarea relațiilor juridice în cauze de drept civil, de dreptul familiei și de drept penal, semnat la Belgrad la data de 20 ianuarie 1964;

- Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Populară Ungară privind asistența juridică și reglementarea relațiilor juridice în materia dreptului civil, a dreptului familiei și a dreptului penal, semnat la Bratislava la data de 28 martie 1989;
- Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Populară Polonă privind asistența juridică și reglementarea relațiilor juridice în materia dreptului civil, a dreptului familiei, a dreptului muncii și a dreptului penal, semnat la Varșovia la data de 21 decembrie 1987;
- Tratatul dintre Republica Populară Română și Republica Cehoslovacă privind asistența juridică în cauzele civile, familiale și penale, semnat la Praga la data de 25 octombrie 1958;
- Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Regatul Spaniei privind asistența juridică, recunoașterea și executarea hotărârilor instanțelor în materie civilă, semnat la Madrid la data de 4 mai 1987;
- Tratatul dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Italiană privind asistența juridică în materie civilă și penală, semnat la Praga la data de 6 decembrie 1985;

- în Finlanda:
  - Convenția dintre Danemarca, Finlanda, Islanda, Norvegia și Suedia privind recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă, semnată la Copenhaga la data de 11 octombrie 1977;
  - Convenția dintre Finlanda și Austria privind recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă, semnată la Viena la data de 17 noiembrie 1986;

- în Suedia:
  - Convenția dintre Danemarca, Finlanda, Islanda, Norvegia și Suedia privind recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă, semnată la Copenhaga la data de 11 octombrie 1977;
  - Convenția dintre Austria și Suedia privind recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă, semnată la Stockholm la data de 16 septembrie 1982;

- în Regatul Unit:
  - Convenția dintre Regatul Unit și Republica Franceză privind executarea reciprocă a hotărârilor în materie civilă și comercială, și protocolul la aceasta, semnate la Paris la data de 18 ianuarie 1934;
  - Convenția dintre Regatul Unit și Regatul Belgiei privind executarea reciprocă a hotărârilor în materie civilă și comercială, și protocolul la aceasta, semnate la Bruxelles la data de 2 mai 1934;
  - Convenția dintre Regatul Unit și Republica Federală Germania privind recunoașterea reciprocă și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, semnată la Bonn la data de 14 iulie 1960;
  - Convenția dintre Regatul Unit și Austria privind recunoașterea reciprocă și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, semnată la Viena la data de 14 iulie 1961, și protocolul de modificare a acesteia, semnat la Londra la data de 6 martie 1970;
  - Convenția dintre Regatul Unit și Republica Italiană privind recunoașterea reciprocă și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, semnată la Roma la data de 7 februarie 1964, și protocolul de modificare a acesteia, semnat la Roma la data de 14 iulie 1970;

– Convenția dintre Regatul Unit și Regatul Țărilor de Jos privind recunoașterea reciprocă și executarea hotărârilor în materie civilă, semnată la Haga la data de 17 noiembrie 1967.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Legislația privind raporturile de drept internațional privat. Îndrumar practic

actualizat 15 mai 2017

ediție îngrijită de Şerban-Alexandru Stănescu

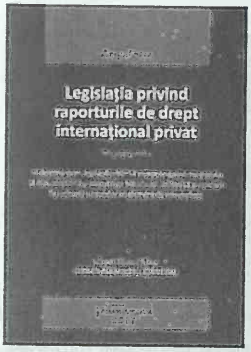

ISBN 978-606-27-0682-1
45 de lei, 728 de pagini

Lucrarea de față cuprinde cele mai importante reglementări incidente în domeniul raporturilor de drept internațional privat, adoptate atât la nivelul Uniunii Europene, dar și la nivel internațional și pe plan intern.

Sistematizarea actelor normative selectate a pornit de la obiectul acestora și a condus la organizarea lucrării în trei părți, care conțin dispoziții privind: determinarea legii aplicabile (Partea I), determinarea competenței, recunoașterea și executarea hotărârilor (Partea a II-a) și, respectiv, procedura de judecată a pricinilor civile cu element de extraneitate (Partea a III-a). Fiecare dintre aceste părți este alcătuită din capitole organizate tematic și evidențiază problema raportului dintre instrumentele juridice adoptate la diferite niveluri, dar având același obiect de reglementare.

Cartea reprezintă un instrument util atât practicienilor, dar și studenților și masteranzilor de la disciplinele drept internațional privat și procesul civil internațional.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Drept internațional privat european

Ion Rebeca

ISBN 978-606-27-1341-6
95 de lei, 576 de pagini

Realizarea obiectivelor stabilite prin tratatele constitutive, și anume promovarea progresului economic, social și durabil, crearea unui spațiu comun prin înlăturarea frontierelor naționale, instituirea cetățeniei europene și cooperarea în domeniul justiției și afacerilor interne pentru garantarea securității popoarelor, cărora le este asigurat dreptul la liberă circulație, a impus crearea unor instituții și adoptarea unor reguli juridice proprii, toate alcătuind ordinea juridică a Uniunii Europene.

Lucrarea aduce în atenția cititorilor aspecte cu care practicienii dreptului (magistrați, avocați, notari, executori judecătorești) se confruntă în activitatea de interpretare și de aplicare a normelor juridice europene, având în vedere dezideratul aplicării lor uniforme în întreg spațiul Uniunii Europene.

Autorul prezintă într-o manieră detaliată, cu numeroase exemple din jurisprudență și cu indicarea opiniilor din doctrină, instituțiile cuprinse în instrumentele europene în contextul cărora apar cele mai dese conflicte privind normele aplicabile: în materie matrimonială, a răspunderii părintești și a obligației de întreținere, în domeniul obligațiilor contractuale și al celor necontractuale, în materie succesorală, în procedura insolvenței. La acestea se adaugă o analiză extensivă a competenței jurisdicționale în dreptul privat european, precum și chestiuni privitoare la recunoașterea și executarea hotărârilor, cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe și notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă și comercială, procedura specială a somației de plată.

La final, ținând seama de importanța dialogului jurisdicțional între Curtea de Justiție a Uniunii Europene și instanțele naționale, sunt prezentate soluțiile pe care Curtea de la Luxemburg le-a dat unora dintre întrebările preliminare formulate de instanțele de trimitere din România, în temeiul art. 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Cartea se adresează în primul rând celor deja familiarizați cu această arie de drept specifică, dar ea poate fi utilă tuturor acelora care doresc o introducere în domeniu sau care se confruntă cu o problemă ce presupune concurența unor norme juridice care aparțin sistemelor de drept din state diferite.

BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY LIBRARY

Competența în materie civilă potrivit Regulamentului Bruxelles I bis (nr. 1215/2012)

Gheorghe Liviu Zidaru

ISBN 978-606-27-0854-2
65 de lei, 616 pagini

Lucrarea intitulată „Competența în materie civilă potrivit Regulamentului Bruxelles I bis (nr. 1215/2012)" este o monografie cu caracter interdisciplinar, de drept procesual civil și de drept internațional privat, prin care, analizând problematica referitoare la reglementarea europeană a competenței instanțelor judecătorești, autorul pătrunde în „nucleul" dreptului procesual civil european.

Varietatea, pertinența și concretețea întrebărilor la care autorul propune un răspuns – bine documentat, cu valoroase referințe bibliografice și cu trimiteri la jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene și nu numai – ne determină să credem că lucrarea va fi extrem de utilă tuturor practicienilor dreptului, indiferent de care parte a barei se vor situa, în contextul în care litigiile conțin din ce în ce mai des elemente de extraneitate, uneori subtile și nu ușor de detectat, care ridică dificultăți de calificare a actului sau faptului dedus judecății și, consecutiv, de determinare a instanței sau instanțelor competente.

Cu siguranță că, prin rigoarea științifică și prin noutatea temei tratate, lucrarea va atrage atenția și va prezenta interes și pentru teoreticienii dreptului.

Dr. Octavia Spineanu-Matei
Judecător la Tribunalul Uniunii Europene

BCU UNIVERSITY LIBRARY

Procesul civil internațional

Șerban-Alexandru Stănescu

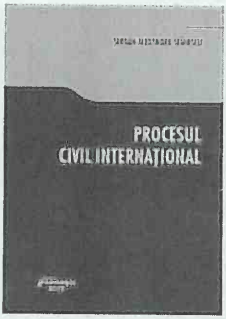

ISBN 978-606-27-0990-7
40 de lei, 280 de pagini

Reglementând raporturi de drept procesual civil cu element de extraneitate, normele juridice aplicabile procesului civil internațional se plasează la interferența dintre dreptul procesual civil și dreptul internațional privat, fără a se include, însă, cu ușurință într-una sau alta dintre ramurile de drept.

Expansiunea normativă pe care procesul civil internațional a cunoscut-o în ultimele decenii, atât la nivel internațional, sub egida Conferinței de la Haga de drept internațional privat, cât și la nivelul Uniunii Europene, determină în prezent o reconsiderare a poziției procesului civil internațional și o tendință de autonomizare a cercetării sale atât în raport cu dreptul internațional privat, cât și în raport cu dreptul procesual civil. Deși justificată de considerente de ordin practic (respectiv de nevoia de a conferi claritate, precizie, previzibilitate procedurii de judecată), reglementarea abundentă riscă să se transforme într-un obstacol pentru cercetarea teoretică, putând determina orientarea excesivă a acesteia către analiza detaliului în detrimentul întregului.

Înțelegând acest risc, lucrarea de față nu propune efectuarea unei analize exhaustive a regulilor aplicabile procesului civil internațional, ci configurarea unei structuri care să faciliteze abordarea procesului civil internațional ca ansamblu. Fundamentul acestei structuri îl reprezintă patru instituții juridice, analizate în cadrul unor capitole distincte ale cărții, conținând norme referitoare la competența internațională a instanțelor române, condiția juridică a străinului ca parte în procesul civil, procedura de judecată a litigiilor civile cu element de extraneitate și efectele hotărârilor judecătorești și arbitrale străine în România.

BCU CLUJ CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

A doua ediţie a lucrării apare în contextul împlinirii a cinci ani de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 privind competenţa judiciară, recunoaşterea şi executarea hotărârilor în materie civilă şi comercială.

Două obiective sunt urmărite: pe de o parte, furnizarea unor explicaţii şi interpretări ale dispoziţiilor Regulamentului (UE) nr. 1215/2012, o atenţie specială fiind acordată celor care au adus modificări în raport cu Regulamentul (CE) nr. 44/2001 sau a căror aplicare este mai frecventă, iar, pe de altă parte, examinarea jurisprudenţei relevante a Curţii de Justiţie a Uniunii Europene.

În vederea atingerii obiectivelor enunţate, fiecare articol al Regulamentului (UE) nr. 1215/2012 este însoţit de:

- indicarea corespondenţei dintre actuala reglementare şi cele două acte normative anterioare;
- un comentariu al acestuia;
- prezentarea, sistematizată tematic, a jurisprudenţei relevante a Curţii de Justiţie a Uniunii Europene, în vederea unei bune evidenţieri a noţiunilor interpretate şi a facilitării consultării acestora.

Preţ: 60 de lei
ISBN 978-606-27-1475-8

reduceri de până la 30%
pentru comenzi on line
www.hamangiu.ro

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITAR